SVMMA DE

MDXX

IX

LAVDI·VIR

Theol
4877
Liber istius
Habitationis

Ioannis de Leopoli

Umma de laudibus christifere virginis Marie

diui Alberti doctoris magni (diuinū magꝫ ꝙ humanum opus) examussim ac emendatissime castigata cum indice cōtentorum (quem tabulam vocant) feliciter inchoat

Tabula

¶ Annotatio tabularis huius summe ꝟginee marialis: claudēs titulos questionū sparsim motarū vnacū folioꝝ indice

Titulorum.

Tabula

Titulorum.

Tabula Titulorum.

Prologus

¶ Prologus in summã ꝟgineã ac marialẽ editã a venerabili antistite Alberto magno sup euãgeliũ Missus est ãgel⁹ Gabriel.

CLara est et quenunq̃ marcessit sapiẽtia. sicut scriptũ est Sap. vi. ꝛ facile videt̃ ab his q̇ diligũt eã ꝛ inuenit̃ ab his q̇ q̃runt eaꝫ. ꝑoccupat eos q̇ ꝯcupiscũt se. vt illis se ṗoꝛ ostẽdat. q̇ de luce vigilauerit ad eaꝫ nõ laboꝛabit Assidẽtẽ em̃ illã in foꝛibꝫ suis inueniet. cogitare g̊ de illa est sensus ꝯsummatus Et q̇ vigilauerit ꝓpter illaꝫ cito securus erit qm̃ dignos se circuit ipa querẽs. ꝛ in vijs suis ostẽdet se illis hilariter. ꝛ in om̃i ꝓuidentia occurret illis. Itẽ scriptũ ẽ Ecc̃i. xxiiij. Qui edũt me adhuc esurient. ꝛ q̇ bibũt me adhuc sitient. Qui audit me nõ ꝯfundet̃. ꝛ q̇ operant̃ in me nõ peccabũt. Qui elucidãt me vitaꝫ eternã habebũt Hmõi g̊ largiflue sponsionis subnixus fiducia fiducialr̃ mitto man⁹ in opus. Al's certe sup meũ ingeniolũ ꝛ sciẽtiolaꝫ meã me nimiũ eleuarẽ. Scio aũt ꝙ nõ est abbreuiata man⁹ dñi. sꝫ adhuc oĩa possibilia sunt credẽti. Est aũt op⁹ q̄d acceptam⁹ dñice incarnatõis exoꝛdiũ describẽs nostre redẽptõis mysteriũ. q̄d in laudẽ et gloꝛiã ꝛ honoꝛẽ gloꝛiosissime ꝛ soli⁹ vere honoꝛate sup oẽm creaturã ꝟginis matris dei ipius auxilij spẽalissima ꝯfidẽtia suscepim⁹ in laboꝛẽ ꝛ in eius misericoꝛdia tãq̃ in firmissima spei nostre anchora. expectãtes finẽ ꝯsummatõis ꝛ p̄miũ laboꝛis q̄ est motrix volũtatis ꝛ cã opatõis ꝛ inspectrix intentõis Obsecro g̊ in ṗmis misericoꝛdiã dei ꝛ om̃ipotentẽ patrẽ misericoꝛdiaꝝ q̇ lucẽ inhabitat inaccessibilẽ vt effugatis lumine sue claritatis erroꝛis fallacia falsitatis zizania. vanitatis gl'ia. det mihi verũ intelligere ꝛ veruꝫ dicere de matre ipius miscdie ꝛ ꝟitatis. Obsecro ꝛ eos q̇ p̄sens opusculũ foꝛsan dignabunt̃ inspicere. vt si q̇d in ipo ex sui foꝛsitan vt ꝯtingit nouitate aures ipoꝝ tanq̃ dubiũ pulsauerit. nõ facile ascribãt temeritati sꝫ parcãt potius simplici deuotioni. Nõ em̃ intẽdim⁹ gl'iosam ꝟginẽ nr̃is mẽdacijs adoꝛnare vel etiã stilo altiloquo capacioꝛibꝫ intelligẽtijs aliq̇d noui aut magni cudere ꝛ nõ gl'iosaꝫ ꝟginẽ laudare ꝛ nosmetipos oñtare. sꝫ rudibꝫ ꝛ simplicibꝫ mei filibꝫ deuotõis mun⁹ ꝑ ꝟba simplicia ministrare. Mecũ em̃ bñ agit̃ cũ ꝗuis nihil dignũ reputatõe de bñdictissima dña tãq̃ indign⁹ vita ꝛ minim⁹ sciã si nihil mei pectoꝛis oꝛe ꝓtulero. Si tñ occasionẽ de ipa scribendi ꝛ loquendi sapientibꝫ subministro. Ut aũt lectoꝛ in hmõi opis materia minus laboꝛis habeat. Et ꝯtinentiam ipius plenius summatim p̄cognoscat. Quedã q̄si ṗncipia p̄mittã q̇ lucẽ sequẽtibꝫ ministrabũt. Et titulos pꝯ stponã ꝑ quos materia ꝯp̄hendat̃ diuisa Et lectoꝛi illud

Prologus

qd' de materia inspicere p tpe voluerit expediti⁹ demõstret. Quicq̃d tibi occurrit in rõne faciẽdũ scias fecisse deũ tãq̃ bonoꝝ oĩm ꝯdito rẽ. Aug⁹. de li. arbi. Cũ de⁹ summũ vt minimũ bonũ cõicauit. cõicauit oĩe cõicabile alicubi. Dio. ꝙ ꝓpetates inferioꝝ hñt supiores cũ excellẽtia. Idẽ Lex q̃dẽ hec est diuinitatis sacratissima p pma secũda ad suã diuinissimã reducere lucẽ ꝛc. Idẽ Ad oĩe incõueniẽs in deo seq̃tur ipossibile. ꝛ ad oĩe ꝯueniẽs cui maioꝛ rõ non repugnat seq̃tur necessariũ. Anselm⁹. Autoritas fidẽ flagitat ꝛ rõni honorẽ pparat. Rõ ad intellectũ cognitõemq̃ pducit. q̃q̃ nec autoritatẽ rõ penitus deserat cũ ꝯsideraṫ cui credendũ sit. Et certitudinis sñia est ipius iã cognite ꝛ pspicue veritatis autoritas Itẽ Aug⁹. de vera religione. Querẽdũ est rõni q̃d ꝯsentiat veritati. fiatq̃ ipa veritas autoritas sine q̃ nec est nec valet autoritas Berñ. Ibi secure q̃sq̃ sensu suo abũdat. vbi vel certe rõni vel manifeste autoritati non obuiat qd' sentiṫ. Aug⁹. xij. li. ꝯfes. Cũ q̃sq̃ in scripturis sacris conatur sentire id qd' in eis sensit q̃ scripsit q̃d mali est si sentiat hoc qd' tu lux omniũ veridicarũ mentiũ ostendis verũ esse. etiã si hoc non sensit ille quẽ legit cũ ꝛ ille verũ nec tñ hoc senserit. Idẽ ibidẽ. Cuꝫ aliq̃s dt hoc sensit ꝙ ego religiosius me arbitroꝛ dicere cur nõ verũ q̃ potius. si vtrũq̃ verũ est. ꝛ si q̃d tertiũ. ꝛ si q̃d quartũ. ꝛ si q̃d aliud. oĩno verũ q̃spiã in his ṽbis videat. Cur nõ oĩa illa vidisse credaṫ p quẽ deus vnus sacras litteras vera ꝛ diuersa visuris multoꝝ sensib⁹ tẽperauit. Ego ṽo intrepidus de corde meo ꝓnũcio. si ad culmen autoritatis aliq̃d scribere sic mallẽ scribere vt qd' veri q̃sq̃ de his reb⁹ cernere possit id ṽba mea resonarent. q̃ vt meã veraꝫ sententiã ad hoc aptius ponerẽ vt excluderẽ alias. quarũ falsitas me nõ possit offendere Aug⁹. ibidẽ. Sensit moises in his ṽbis in pncipio ꝛc et cogitauit cũ ea scriberet q̃cq̃d hic veri potuimus inuenire. ꝛ q̃cq̃d nos nõ potuimus aut nõdũ possum⁹. ꝛ tñ in eis inueniri pt Aug⁹. sup Geñ. ꝙ nec in spũalib⁹ nec in corpalib⁹ aliq̃d est vacuũ. Btissima ṽgo a nullo illustriũ vinciṫ in aliq̃. vñ Aug⁹. Cuꝫ de pctis agiṫ nulla de ea fit q̃stio. Anselm⁹ in li. de pctõ ꝛ ꝯceptu ṽginali. Btissima ṽgo ea puritate nitebat qua maioꝛ sub deo neq̃t intelligi Berñ. in ep̃la ad Lugdunẽses canonicos. Ego puto ꝙ copiosioꝛ sanctificatõis bñdictio in eã descendit q̃ ipius nõ solũ sctificauit ortũ. sꝫ etiam vitã ab oĩni deinceps peccato custodiret imunẽ. quod alteri nemini in natis mulieruꝫ creditur esse donatum. Decuit nimirum reginam virginum singulari priuilegio absq̃ oĩni peccato ducere vitam que dum peccati mortisq̃ pareret redemptorem munus vite ꝛ iusticie omnib⁹ obtineret ꝙ ei nullũ bonum defuit. cuius pura creatura in statu vie capax fuit

¶ Missus est angelus Gabriel

Uestio prima ē de
annūciatōe Et circa h̄ qrit̄ an nece͂ fuerit Rō pma
hāc missionē eē. Et videt̄ ꝙ nō. Inter q̄
cūq3 nulla ē distantia. nulla necaria est
missio. ſʒ iter deū ⁊ btissimā nulla ē di/
stātia. ḡ nulla debuit interuenire missio
Minor pʒ. qꝛ de⁹ fuit cū beata virgine ꝑ
suā eēntiā. potētiā. ⁊ p̄sentiam. sicut in
creaturis est general'r. ⁊ ꝑ inhabitātem
grām sicut in sctis est spēal'r. ḡ cū oimoda affuit grā nullo mō de/
fuit grā. ḡ nulla missio possibilis fuit. ¶ Itē ois missio est ꝑ mediū
sʒ inter ipam ⁊ deū nullū fuit mediū. ḡ nulla est missio. Minor pʒ. 2.
qꝛ ipa fuit dignissima creaturaꝝ. vtputa regina angeloꝝ ab eterno
electa ⁊ ꝯfirmata. iuxta illud Ab initio ⁊ an̄ secl'a ⁊c. ¶ Tertio. mis/
sio est ꝑpter īdigētiā. sʒ hic nulla fuit indigentia missionis. ḡ nulla 3.
missio. Minor pʒ. de⁹ em̄ nō indiget nūcio q̄ est vbiq3 tot⁹ p̄ns. bea
tissima ꝟgo etiā nō indiguit nūcio. qꝛ īmediate poterat accipe a do
mino. ¶ Itē qrto. nūci⁹ p̄us accipit nūciatū q̄3 ille cui mittit̄. ḡ si fu 4
it nūciatio. hec p̄us illuminatio descēdit ad angelū q̄3 ad ꝟginē. ḡ
descēdit inordinate. qđ est ꝯtra beatū Diony. dicentē. Lex q̄dē deita
tis sacratissima hec ꝑ p̄ma scđa ad diuinissimā reducere lucē suam
vult em̄ ꝑ vtrūq3 liberū arbitriū vtriusq3 hierarchie. ꝙ q̄cq̄d defluit
ad inferiores influit ꝑ supiores ⁊ nō ecouerso. ¶ Itē q̄nto. beati⁹ est 5
dare q̄3 accipe. ḡ beatior est dans in q̄3tū dās q̄3 recipiēs. ḡ nūci⁹ bea
tior fuissʒ beata ꝟgine. ¶ Itē sexto. sicut se hʒ finis ad finē. ita id qđ 6
est ad finē ad id qđ est ad finē. si ḡ nūciatū est supra nūciatū ꝑ alti⁹
improportionabil'r. ⁊ nūci⁹ supra nūciū iproportionabil'r. ⁊ ille nū
ciatōes fiebāt ꝑ āgelos. ḡ ista debebat fieri ꝑ supiorē oīm angeloꝝ. ḡ
de⁹ debebat istā reuelatōem facere ꝑ seipm. ¶ Septimo arguit̄. mai⁹ 7
est dare eē matrē dei q̄3 dare fidē spem vel charitatē. qꝛ illud includit
istud in se. sʒ illud opat̄ xp̄s sine ministerio creature ꝑ se ⁊ min⁹ est.
ḡ ⁊ illud qđ mai⁹ est. ¶ Octauo ar̄. ꝑphetia p̄destinatōnis iplet̄ sine 8
nr̄o libero arbitrio. vt dr̄ gl'. sup Matth. sʒ hec nūciatio de ꝯceptōe
filij dei ē ꝑphetia p̄destinatōis. ḡ illa nō depēdet a libero arbitrio. ḡ
nūciatio nō fuit necaria ꝑpter ꝯsensuʒ btissime ꝟginis Ex his ḡ vi
det̄ ꝙ nō fuit necaria ānūciatio. ¶ In oppositū arguit̄. alij scti st̄ Cōtra. pmo
nūciati. ḡ ⁊ xp̄s debuit nūciari. ¶ Itē nō ē aliqđ laudabile nisi ꝯsti/ 2
tutū aliq̄ mō i libero arbitrio. sʒ fieri matrē dei ē laudabilissimū. ḡ fu
it necaria missio vel nūciatio ꝑpter ꝯsensum liberi arbitrij. ¶ Itē in 3.

ↄtractu matrimonij reqrit liberũ arbitriũ in psona copulãda. g in isto summo mrimonio debuit ↄsensus btissime vginis reqri. g ad hͦ
4 necaria fuit missio vl'annũciatio ¶ Itẽ. clãdestinũ minuit iura ⁊ pri/ uilegia matrimonij. sȝ istud matrimoniuȝ in nullo debuit eẽ dimi/ nutũ. g nõ dȝ eẽ clãdestinũ. ergo necessaria fuit nũciatio

Rз. Nũciatio congrua ꝑpter qt tuor De⁹ honorat tripl'r.

¶ Cõcedim⁹ ꝙ ↄgrua ⁊ necaria fuit ista nũciatio ꝑpter qttuor. ꝑpter dei honoratõem. ãgelice dignitatꝭ ostẽsionẽ. btissime vginis ↄmẽdatõeȝ. ⁊ ad nostrã vtilitatẽ. De⁹ honorat in ista ãnũciatõne tripl'r. qᷓtũ ad potẽtiã. q2 angelos habuit in ministros qᷓtũ ad sa/ pietiã. in eo ꝙ mod⁹ liberatõis nr̃e mõ ꝑditõnis nr̃e directe obuia uit. s. in eo ꝙ vginẽ docuit p angelũ sicut ãgel⁹ vginẽ decepit. qᷓtum ad bonitatẽ in eo qđ de ↄtingẽtibꝫ nihil omisit in om̃i eo qđ ad ho/ norẽ mr̃is sue nece fuit Cõgrua g fuit ad dei honoratõnem. necaria etiã fuit ad ãgelice dignitatis ostẽsionẽ. q sil'r ostẽdit in tribꝫ. Prio q2 ãgel⁹ hic suũ officiũ nũciãdo exercuit Scđo ꝙ summi secreti cõ sci⁹ fuit. Tertio. ꝙ summã btitudinẽ hoi nũciauit. Fuit etiã ad bea tissime vginis ↄmẽdatõem necessaria. q etiã in tribꝫ ↄsistit Uirtus eiꝰ vginis manifestat. meritũ ei⁹ augmẽtat. int⁹ ⁊ extra illũinat. et

A vnũqđqȝ illoꝝ triplicat. Manifestat eñ vt⁹ ei⁹ hũilitatꝭ in turbã do. vt⁹ discretõis in qrẽdo. ⁊ vt⁹ fidei in ↄsentiẽdo. Meritũ ei⁹ au gmẽtat in tribꝫ. in credẽdo nũcio. in ↄsentiẽdo nũciato. in humiliã do se deo. Int⁹ ⁊ extra tripl'r illuminat. in potẽtijs p̃mis. medijs. et

Uirgo illuminat tripl'r.

vltimis In p̃mis. i. sensualitate p allocutõeȝ ⁊ vr̃sionẽ. in medijs p imaginatõeȝ ⁊ cognitõeȝ. in vltimis p iternã inspiratõeȝ. ⁊ sic ãnũ ciatio fuit vtilis ad vginis ↄmẽdatõeȝ. Fuit etiã necaria ad nr̃ãm vtilitatẽ. Ad hãc qͦqȝ tripl'r. ad fidei ↄfirmatõem. ad deuotõis accẽ sionẽ. ad actuũ informatõem. fides nr̃a ↄfirmat in eo ꝙ origo ⁊ ex ordiũ ꝑcessus nr̃e redẽptõis seriatim ⁊ ordinate describit ⁊ scti euã gelij testimonio roborat. Deuotio accẽdit cũ toti hũano generi me

Deuo. accẽdit

diãte btissima vgine pfecta pax ⁊ recõcialiatio nũciat ⁊ hũana na tura deo abiecta ⁊ ãgel' inimica. a deo etiã p̃or p ãgelũ salutat i hac annũciatõne act⁹ nr̃i informant p id qđ btissima vgo gessit qñ ad ipam angel⁹ venit. ⁊ p id qđ rñdit ãgelo. ⁊ p id qđ post receptiõem plenitudinis gr̃e fecit elegãtissime instruimur qͥliter audita debem⁹ ↄseruare. qͥliter nos debeam⁹ ad recuperãdã grãm ꝑparare. qͥliter re cuperatã grãȝ augmẽtare qͥliter augmẽtatã ↄseruare Et sic pȝ ad q et ad qđ necessaria fuit ista nũciatio.

Solͦ ad p̃.

¶ Nũc g rñdẽdũ est ad obiecta. Primo ad id qđ dr̃ obijciẽdo ꝙ missio ẽ distatiũ. dđm ꝙ distare fm ꝙ dr̃ p opatõeȝ ad ĩhabitãdũ p grãȝ tũc ↄtingit fil'iesse cũ inhabitatore respectu diuersaꝝ grãꝝ. ita ꝙ de⁹ ĩhabitat p hãc grãȝ. distat tñ qᷓtũ ad aliã Uñ lȝ de⁹ inhabita

ret ꝟginē ꝑ grām. distabat tñ ꝑ corꝑalē ꝑñtiā Ad aliud qꝺ obijcit medium duplex
missio ē ꝑ mediū. dōm ꝙ ē mediū duplr̄ accipe in oꝑatōe Uno mō
ꝭm ꝙ mediū accipit a ꝓmo ⁊ influit vltīo. ⁊ hꝫ rōnē motiui respe-
ctu vltimi. vt dr̄. v. physi. vt mediū est qꝺ ꝓmū mutat mutās. ⁊ ta-
le mediū nobilius est vltimo sicut sunt intelligētie apud phōs aut
angeli apud theologos Alio mō ē mediū vt ꝑ qꝺ tāqꝫ ꝑ instrumē
tū ē oꝑatio Et hꝰ mediū qñqꝫ ē agētis ad agēdū. ⁊ qñqꝫ recipiētꝭ ad
recipiēdū. ⁊ hꝰ mediū nō ē dignius vltimo. sicut securis aut nūcius
Primo mō angelꝰ fuit mediū q̄ ad illuminatōez sensitiuā ꝭm quā
angelꝰ fuit suꝑior btīssima ꝟgine ⁊ nūciato xp̄o hoīe sicut itellecti
uū ⁊ sensitiuū. Scđo mō āgelꝰ fuit mediū q̄ ad illūinatōem intel-
lectiuā inqꝫtū mouebat ⁊ mediabat btīssimā ꝟginē illūinatōe sensi
tiua. sꝫ ipam illūinatōem intellectiuā deꝰ ꝑ se infundit mediāte itel
ligētia. ¶ Ex his pꝫ solꝰ vsqꝫ ad vltimū argumentū quo obijcit ꝙ Solꝰ
ꝓphetia p̄destinatōis sine nostro libero arbitrio implet. qꝺ verū est
sine nostro libero arbitrio oꝑerāte. sꝫ nō sine nr̄o libero arbitrio ꝯsen
tiēte. Qꝺ obijcit de indigētia solutū est in distinctōe

¶ De ꝯueniētia nūcij annūciātis Marie virgini.

Q Uestio scđa ꝑ quē nunciū
ꝯueniebat fieri hāc ānūciatōez. Et videt ꝙ ꝑ hoīez Tri
bus modis notificat icarnatio. Prio ꝑ ꝓphetiā ꝟbalē Rō ꝓma.
vel realē. scđo ꝑ annūciatōem. tertio ꝑ digiti demōstratōez. extrema Incarnatio
fiebāt ꝑ hoīez. ergo ⁊ media. qꝛ media ꝑticipāt naturā extremoꝝ. ¶ Itē notificatur
angelꝰ nō ordinat mediꝰ inter hoīem ⁊ hoīem. cū sit suꝑ hoīez. ergo si 2
extrema fiebāt ꝑ hoīem. ergo ⁊ media. ¶ Itē lex ⁊ ꝓphete vsqꝫ ad Joā
nē durarūt. q̇ fuit ꝓpheta ꝓphetādo. ⁊ plus q̄ꝫ ꝓpheta i demōstrā- 3.
do. ergo qcq̇d est citra demōstratōem erit ꝓphetatio. sꝫ annūciatio erat
citra. ergo debebat fieri ꝑ ꝓphetā. ⁊ ergo ꝑ hoīem ¶ In oppositū huiꝰ ar
guit. nullus hoīm fuit btīssima ꝟgine suꝑior. sꝫ iferioris ē recipe a Contra ꝓ.
suꝑiori. ergo ipa nō debuit illuminatōem accipe ab aliq̄ hoīe. ¶ Itē ista 2
btitudo q̄ ānūciat imediate btīssime ꝟgini in ipa ⁊ ꝑ ipaz annūciat
toti generi hūano. ergo hō fuit loco recipiētis. ergo nō debuit eē hō nū
cius. ¶ Itē officiuz hoīm est recipe ⁊ angeloꝝ nūciare. ergo ⁊c. Ex his 3.
pꝫ ꝙ hō nō debuit esse nūcius.

Videt aūt ꝙ angelꝰ debuit eē nūciꝰ. Ordinarie eñ ⁊ regu-
lariter illuminatōes descēdūt a suꝑioribꝫ ad inferio 1
ra. sꝫ hūana natura est ꝯstituta sub āgelica. ergo hec debuit illuminari
ab illa ¶ Itē Diony. phs dr̄ ꝙ aīa ē suba itellectual' illuminationū
a ꝓma cā descēdētiū vltima relatōe ꝑceptiua. ergo illuminatio descēdit 2
a deo ad angelos. ab angelis ad hoīes. ergo ista illuminatio fiebat per

3. angelū ¶ Itē angeli sunt q̄ singul' p̄sunt hoib⁹ ⁊ p̄ferūt. aut veri⁹ p̄fi
Angeli sunt ciunt. ⁊ sunt imediate p̄lati hoim. s3 denūciatōes ⁊ illūinatōes descē
dūt a p̄latis in subditos. g̃ videt q̄ p angelū v̄gini deputatū debuit
fieri ista ānūciatio. ¶ Itē eccl'istica hierarchia imediate ordinat ad
4 celestē supra se. g̃ supmū i eccl'iastica erit ad ifimū in celesti ordinatū
imediate. s3 btissima v̄go ē supmū in eccl'iastica. g̃ debuit illūinatōez
recipe ab infimo in celesti hierarchia ¶ Itē p totu euāgeliū appellat
5 angel⁹. ⁊ ita videt q̄ fuit angel⁹ ¶ In oppositū hui⁹ ar. illūinato
Contra. res sunt supiores eis q̄s illumināt sicut vult Diony. p totū s3 āgeli
1 nō fuerūt supiores btissima v̄gine. g̃ angel⁹ nō debuit ipam illumi
nare ¶ Itē q̄s ē iste q̄ venit de edom ⁊c. vbi d̄t Hierony. q̄ hec q̄stio ē
2. in psona mino⁊ angelo⁊ ignorātiū mysteriū incarnatōis. sed si ig
norauerūt. g̃ nō nūciauerūt ¶ Itē alibi. volauit ad me vnus de sera
3. phin. si g̃ de maiorib⁹ fuit vn⁹ q̄ pphetā ad pphetādā incarnatōem
purgabat neq̄q3 de minorib⁹ eē debuit q̄ ipa3 incarnatiōe3 nūciabat.

1. **Videt** insup q̄ fuit archāgel⁹. q2 nūci⁹ ille fuit Gabriel q̄ fu
it archāgel⁹. vt eccl'ia supponit. g̃ nūcius iste nō fuit
angelus. s3 ad min⁹ archāgelus. ¶ Itē Joānes nūciatus fuit p ar
2 changelū. g̃ ⁊ d̄ns ad minus ¶ Itē archāgeli sunt q̄ maiora nūciāt
3. vt d̄t Bern. s3 illud fuit maximū nūciatū. g̃ debebat fieri p archan
4 gelū. ¶ Itē Bernar. Putamus his p̄esse archāgelos q̄ sunt p̄scij di
Archāgeli sꝫ. uino⁊ mysterio⁊. q̄ nō nisi ob p̄cipuas ⁊ maximas causas mittunt
ex q̄b⁹ ille archāgelus magnus Gabriel missus legitur ad Mariā
5 ob cām q̄ vtiq3 maior esse nō pt. ¶ Itē cuiuscūq3 est officiū aliqd̄ p
priū illius est in illo officio p̄mū. mediū. ⁊ vltimū. Sed archāgelo
rū officiū est reuelatio secreto⁊. ergo ⁊ ista reuelatio summa secreto
rum pertinebat ad illo⁊ officium.

1 **Videt** aūt q̄ nūci⁹ ille debebat eē de p̄ncipatib⁹. d̄t eñ Ber
nard⁹ q̄ p̄ncipat⁹ sunt quo⁊ v̄tute ⁊ moderamie ⁊
Principat⁹ sꝫ sapia oim q̄ in terra sunt ↄstituit p̄ncipat⁹ ⁊ regit ⁊ limitat ⁊ trans
2 fert. mutat ⁊ nūciat. s3 h̄ nūciabat mutatio regni ⁊ sacerdotij. ⁊ eie
Angeli sꝫ. ctio p̄ncipis tenebrarū g̃ debuit fieri p p̄ncipat⁹. Itē s̄m Diony. an
geli sꝫ q̄ singul' hoib⁹ p̄sunt aut p̄ficiūt. archāgeli q̄ gētib⁹ p̄ncipat⁹
q̄ p̄ncipalib⁹. g̃ cū btissima v̄go nobilissima fuerit p̄nceps ei debuit
3. fieri reuelatio p p̄ncipat⁹ ¶ Itē videt p pprietates principatuū q̄s
Proprietates ponit Diony. dicēs. Manifestat aūt ipa celestiu3 p̄ncipatuū illud
principatuum deiformit p̄ncipale ⁊ ductiuū cū ordine sacro ⁊ p̄ncipalib⁹ decētissi
mis v̄tutib⁹ ⁊ ad supp̄ncipale p̄ncipiū eas vl'r ↄuerti. Et alias hie
rarchie ducere ad ipm p̄mū q̄ntū possibile ē formare p̄ncificū p̄nci
piū. s3 i hac ānūciatōe ducebat btissima v̄go hierarchice ad sup p̄n
cipale p̄nc. ficū p̄ncipiū q̄ntū possibile fuit. g̃ debebat fieri p p̄ncipat⁹

Videtur aũt q adhuc supior debeat esse. s. de potestatib9. Potestates sunt vt dt Bernar. quaꝝ ꝟtute potestas tenebraꝝ opprimitur. Hec aũt ptãs pncipiũ tenebraꝝ maxime opprimebat. ḡ debebat fieri p ptãtes. ¶ Itẽ glosa dt sup missus. q ideo Gabriel fortitudo dei dr. q2 illũ nũciabat q̃ ad debellãdũ diabolũ veniebat. hoc aũt est potestatuũ. ergo fieri debuit p potestates. — Cõtra. pmo Ptãtes sunt z

Videtur etiã q debuit esse de ꝟtutib9. Dicit em̃ Bern̄. Virtutes sunt q̃rũ nutu vl' ope signa ꝛ pdigia fiũt. Istud aũt fuit oĩm miraculoꝝ miraculosissimũ. ḡ debuit fieri p ꝟtutes ¶ Itẽ vna pprietas ꝟtutũ est ſm Diony. largitas ad inferiores. hic aũt annũciabatur maxima largitas. q2 plenitudo gratie. — Cõtra pmo Virtutes sꝫ ppetates ꝟtu. z

Videtur aũt q debuit fieri p dñatões. ꝛ hꝫ p pprietates ipsis assignatas a Diony. q̃ sꝫ liberalitas. seueritas. minutiue ꝟuitutꝭ supioritas. nulli9 subiectõis egestas. dissilitudinis imunitas. dñandi ordinata ptãs. oĩa ista exercebãtur in ope incarnatõis vbi nos de9 sue grẽ liberalitate ꝛ sue passiõis seueritate ab indigẽtia seruitute diaboli ꝛ pcti liberauit. ꝛ in libertatẽ filioꝝ dei adoptauit. et ab oĩ ↄtagione dissilitudinis culpe ꝛ pene emũdauit ꝛ nos sibi in regnũ ꝛ sacerdotiũ ordiauit. ḡ ista ãnũciatio debebat fieri p dñatões — j ppetates dñationũ.

Videtur etiã q p thronos debuit fieri. Et patꝫ p pprietates thronoꝝ a dionysio positas. q̃ sunt celsitudo. regni circũdatio. stabil' collocatio. regni susceptio. regni relatio. familiaritꝭ aptio. vñ Diony. dt. Ipa altissimaꝝ ↄpactaꝝ sediliũ oĩm diligẽtia exaltari ignominia subiectõis. ꝛ ad summũ supmũdane sursum ferens ꝛ oĩ extremitate ineffabil'r in subtilissimũ ꝛ vere excelsũ totꝭ virib9 imutabil'r ꝛ stabil'r collocatũ ꝛ diuini supaduct9 in oĩ ipossibilitate ꝛ imortalitate acceptũ deiformiter et familiariter in diuinas susceptões aptũ Hec aũt oĩa ↄpleta sunt in btĩssima ꝟgine q̃ñ celsior omib9 creaturis ipm deũ vteri sui gremio circũdedit p q̃d se et nos in eterni regni solio collocauit. ꝛ regẽ gl'e quẽ in se suscepit p totũ mũdũ cõicauit. ꝛ tãq̃ familiarissima mediatrix totũ mũdũ sibi recõciliauit. ꝛ p quã tãq̃ p ↄueniẽtissimũ sibi mediũ oẽ bonũ sibi effluxit. ꝛ oẽ gen9 hoĩm p se tãq̃ p portã celi ad summã familiaritatẽ dei patris introduxit. ꝛ p hoc q ipm deũ cũ hoĩe familiarissime in vnã psonã ↄiũxit. Hec aũt oĩa annũciantur in ista annũciatione. ḡ pprijssime debuit fieri p thronos — j ppetates thronorum

Videtur aũt q debeat fieri p cherubin. vt pꝫ p pprietates positas a btõ Bern̄. q̃ dt Putem9 cherubin ex ipo sapie fonte ex ore altissimi haurientes ꝛ refluẽtes fluẽta scie vniuersꝭ ciuib9 suis Cũ ḡ h ãnũciatur pma repletio fontꝭ q̃ creuit in fluuiũ magnũ ꝛ maximũ. cui9 impet9 letificat ciuitatẽ dei. vtputa plen9 grã ꝛ ꝟitate. — j. ppetates cherubin

De cõgruẽtia nũcij Ma. virgi.

De cui⁹ plenitudine oẽs accepim⁹. imo ipe fili⁹ dei q̃ est ꝟt⁹ ꝛ sapia
dei in q̃ sunt oẽs thezauri sapie ꝛ scie dei recõditi. Manifestũ ẽ g̃ ꝙ
2 hec annũciatio ptinet ad cherubin. ¶ Itẽ videt̃ p ꝓprietates a btõ
Dionysio positas q̃ sunt in circuitu ee reductiua. actiua. ꝛ exẽplati-
In circuitu ua. In circuitu. qꝛ ad totũ qđ ẽ intrãt. reductiua. vt ad dñm tẽdãt.
actiua. vt ad eũ incedãt. exẽplatiua. vt ꝫm suũ exẽplũ h̃ faciant. In
hac aũt ãnũciatõe btissima ꝟgo ita in circuitu fuit ꝙ magis ꝯiũgi
Reductiua deo nisi de⁹ fieret nõ poterat. Reductiua etiã fuit q̃ oẽm creaturã q̃ p
pctm̃ cecidit in ꝓstinũ statũ ducit ꝛ reducit. ꝛ in h̃ actiua fuit. qꝛ illũ
Actiua fuit genuit q̃ oĩa regenerauit ꝛ reduxit. Itẽ actiua fuit. qꝛ ex ipa ꝛ p
ipam ꝛ in ipa q̃cq̃d de⁹ creauit ꝛ recreauit. qm̃ oĩm bonoꝝ est mater.
Exẽplatiua Est ꝛ exẽplatiua q̃ oĩs pulchritudĩs ꝛ inocẽtie speculũ ad ꝓmã pul
chritudinẽ dirigit. ꝛ oẽs aberrãtes vt stella maris ad portũ reducit
Hec aũt oĩa h̃ annũciabãt̃. g̃ videt̃ ꝙ ad cherubin ptinebat.

Videt̃ etiã ꝙ p seraphin p ꝓpetates positas a btõ Berñ. q̃
dt. Putem⁹ seraphin spũs totos igne diuino succẽ
Rõ ꝓma sos succẽdere vniuersa. Btã ãt ꝟgo igne sctispũs ita total'r fuit suc
censa vt flãma ignis oẽm etiã fontẽ libidinis extingueret. ꝛ ipa so-
lẽ iusticie intra se ꝯtinẽs totũ mũdũ illũinaret. ꝛ ad dei amorẽ atten
deret Cũ g̃ ista fuit ꝓprietas seraphin videt̃ ꝙ ista ãnũciatio ptine
at ad seraphin. ¶ Itẽ h̃ videt̃ p ꝓpetates assignatas a btõ Diony.
2. q̃ dt Prima igit̃ celestiũ hierarchiaꝝ ex ipis excellẽtissimis essentijs
ꝓprietates se- sctificat̃ ordinẽ h̃ns oĩb⁹ altiorẽ. h̃ ẽ circa deũ imediate collocatũ. et
raphin ꝓmo operãtes theophanie opatões in eã tãq̃ȝ in ꝓximã ꝓncipal'r de
ferũtur. ꝛ ita imobile eaꝝ sp circa diuina ꝛ incessabile in acumen ꝛ
calidũ ꝛ supferuidũ intẽte ꝛ forsan intime inflexibilis sp motionis
et suppositoꝝ reductiue ꝛ actiue exẽplatiue tanq̃ȝ recalificans illa ꝛ
resuscitãs illa in silitudinẽ caliditatẽ ꝛ igneitatẽ. Celitus etiã holo-
caustũ purgatiuũ ꝛ circũuolatũ ꝛ inextinguibile habẽtẽ. ꝛ sic sp lu
ciformẽ ꝛ illuminatiuã ꝓpetatẽ oĩs tenebrose obscuratõis psecutri
cem ꝛ manifestatricẽ Illa ãt summa pfectio charitatis q̃ h̃ describit̃
ad deũ ascẽdẽdo. ꝛ ad ꝓximũ descẽdẽdo ꝯpleta fuit in btissima ꝟgĩ
ne in hac ãnũciatõe. g̃ manifestũ est ꝙ debuit fieri p seraphin

Videt̃ ꝙ oẽs tres ꝓmi ordies debebãt mitti Prim⁹ em̃ ordo
nomẽ h̃ȝ a charitate. scđs a cognitõe. terti⁹ a ptãte. sȝ
hec oĩa h̃ i summo mõstrãt̃. g̃ debebat fieri p oẽs tres. minor pȝ p Jo
annẽ damasce. q̃ dt magnũ circa ipm antropie. i. amore hoĩm clemẽ
tie pelag⁹ demõstrat̃ Ipe em̃ ꝯditor ꝛ dñs eã quaȝ ꝓprio vel p ꝓmo
plasmate fecit refectõe ꝛ ope magister fuit. ꝛ hoĩem quẽ inimic⁹ bo-
nitatis spem decepit carnis ꝓblemate decipit̃ ꝛ mõstrat̃. sil'r bonitas
et iusticia. sapiã ꝛ poñã dei. nã bonitas q̃dẽ. qꝛ nõ despexit ꝓprij plas

matis infirmitatẽ.ſʒ in ipo cadẽte viſcera eiꝰ ↄmota ſunt.⁊ manum
porrexit iuſticia.qꝛ hoĩe victo nõ aliam fecit vincere naturã.neqꝫ vi
eripuit hoĩem ex morte.ſʒ quẽ quõdã ꝑ pctm̃ in ſeruitutem redegit
mors.hũc bonꝰ ⁊ iuſtꝰ victorẽ fecit rurſus ⁊ ſil'em ſili ſibi reſaluauit
et qđ ad ꝓportõem erat difficile ſapĩa fecit ſolutõem valde decẽtiſſi
mã.ḡ cũ h̄ annũciet̃ in q̃ oĩm iſtoꝝ triũ ordinũ demõſtrat̃ ꝓprietas
videt̃ ꝙ oẽs tres ordines debẽbãt mitti

Videt̃ aũt ꝙ oẽs angeli debẽbãt mitti.qꝛ ſicut ſe h̄ʒ nũcius
ad nũciãtẽ.⁊ recipiẽs ad recipiẽtẽ.⁊ negociũ ad ne/ Contra.
gociãtẽ.ita dʒ ſe habere nũciꝰ ad nũciũ.ſʒ oĩa alia fuerũt hic in ſum
mo.ḡ ⁊ rõ nũcij debuit h̄ eẽ in ſummo.minoꝛ pʒ.nõ eñ maioꝛ potuit
eẽ nũciãs deo nũciãte.nec maioꝛ recipiẽs illa recipiẽte q̃ fuit ſupma
in eccl'ia militãte.⁊ negociũ nõ potuit eẽ maiꝰ ⁊ magis arduũ nec
vtilitate vel dignitate nec nouitate.ḡ ſi oĩa alia fuerũt h̄ in ſummo
et rõ nũcij debuit h̄ eſſe in ſummo.ſʒ rõnẽ ſummi augmẽtat plurali
tas.Solẽniꝰ eñ ẽ multos mittere ⁊ magnos q̃ʒ vnũquẽlibet.Quã
to ḡ plures nũcij ſunt magni ⁊ ſolẽnes tãto plꝰ ſolẽnizat̃ annũcia/
tio.ḡ ſi totũ dʒ eẽ in ſummo opteat ꝙ oĩes mitterent̃.

Videt̃ aũt ꝙ adhuc ſupioꝛ nũcius eẽ debuit.ſcʒ ſpũs.ſcʒ in/
creatꝰ.Hic eñ annũciat̃ effectꝰ ſumme bonitatꝭ.bo 1
nitas ãt approꝑat̃ ſpũiſctõ.ḡ debuit fieri ꝑ ſpm̃ ſctm̃.¶ Itẽ iſta ↄce/ 2
ptio q̃ hic ãnũciat̃ attribuit̃ ſpũiſctõ.Dicit̃ eñ ↄceptus de ſpũſctõ
licʒ tota trinitas ſit opata iſtã ↄceptõem.ḡ mitti debuit ſpũſanctꝰ.
¶ Itẽ ad repletõnem apl'oꝝ mittebat̃ ſpũſctũs.ḡ multo digniꝰ ad 3.
plenitudinẽ beatiſſime virginis

Videt̃ etiã ꝙ debuit filiꝰ mitti.Filiꝰ eñ vt dĩt Augꝰ.q̃ eſt
ſapĩa mittit̃ cũ cognitio de ſpũalibꝫ dat̃.h̄ ãt ipa ſa/
piẽtia ꝑ ſeipam total'r infundit̃.ergo filius mittebatur

Videt̃ aũt ꝙ pater debuit mitti¶ Patri eñ approꝑat̃ ſum Contra p̄.
ma poña q̃ h̄ manifeſtat̃ in ſummo.ḡ pater mitti de
buit.minoꝛ pʒ.Magis eñ manifeſtat poñaʒ recreatio q̃ʒ creatio.
lʒ vtrũqʒ ſit ex nihilo.qꝛ in ſupioꝛẽ ⁊ in ꝑfectioꝛẽ ſtatũ ordinat̃ recre
atio q̃ʒ creatio.¶ Itẽ in figura huiꝰ incarnatõis legit̃ ꝙ dixit Sã/ 2.
pſon patri ſuo Vidi mulierẽ de filiabꝫ philiſtijm.hãc q̃ſo accipe mi
hi in vxorẽ.⁊ infra.Deſcẽdit inquã pater eiꝰ ad mulierẽ ⁊ fecit filio
ſuo grãde ↄuiuiũ.Si ḡ pater deſcẽdit ad accipiẽdũ filio ſuo vxorẽ
videt̃ ꝙ pater ſit miſſus ad annũciãdũ incarnatõem

Videt̃ autem ꝙ tota trinitas mitti debuit.per autoritatem Cõtra p̄.
Damaſ.ſup̄ poſitã.ꝙ in icarnatõe mõſtrabat̃ poña.
ſapiẽtia.⁊ bonitas ſimul.⁊ illa approꝑant̃ tribꝫ pſonis.ḡ tres pſo/
ne ſil' debẽbãt mitti.Itẽ videt̃ ꝑ ipm euãgeliũ vbi dĩ.Spũſanctus 2.

supueniet in te ꝛ ỽtus altiſ. ꝛc. In qbꝰ ỽbis oẽs pſone tãgũť p ỽtu
3. tẽ filiꝰ. p altiſſimũ pater. ſpũſſctũs ponit in lr̃a. ¶ Itẽ in ãnũciatiõe Iſaac q̃ fuit figura iſtiꝰ annũciatõis dr̃ ꝙ apparuerũt tres viri. id ẽ tres angeli in ſpecie viroꝝ. p q̃s dať trinitas intelligi. qꝛ dr̃ ꝙ tres vidit. ꝛ vnũ adorauit. ꝛ ibi ꝯmiſcuit. Sara tria ſata. i. deitatẽ. aiaꝫ et corpꝰ. g̃ trinitas fuit miſſa ad annũciãdũ incarnatõem

R3. ¶ Ad h̃ ſolucẽtes dicimꝰ ꝙ in hac annũciatõe triplex miſſio fuit. et etiã triplicis miſſionis rõ. vna filij ſcd̃a ſpũſſcti. tertia angeli. Filij ẽ duplex. vna q̃ mittebať in carnẽ. ꝛ illa ẽ incarnatio. Alia ẽ qua mittebať in mentẽ. ꝛ illa ẽ iterioꝛ mẽtis illuminatio btiſſime ỽgis. ad intelligẽdũ ꝛ ꝯſentiẽdũ ỽbis ãgelicis. miſſio ſpũſſcti fuit ibi plenitudinis gr̃e iñfuſio. i. ſumma ỽtutũ gratuitaꝝ. put i pura creatura eẽ potuit in via pfectio. miſſio angeli fuit ibi intimatõis. qꝛ ipa debebat eẽ mater dei. ꝛ iõ ꝯgruebat miniſterialꝛ ꝛ exterioꝛ ad ſenſum delatio. Vñ angelꝰ nõ fuit illumiatoꝛ ſꝫ illũinatõis interioris exterioꝛ delatoꝛ ꝛ reuelatoꝛ. Illiꝰ aũt intelligẽtie cuiꝰ opꝰ eſt in viſione deꝰ trinitas p ſe fuit inſpiratrix ꝛ interp̃tatrix. ſicut ꝛ nũciati inuentrix.

Sol. obiectoꝝ ¶ His habitis rñdemꝰ ad obiecta. ꝯcedẽtes ꝙ filiꝰ mittebať ſm qd̃ dictũ ẽ. ꝛ ſpũſſcũs mittebať ſm qd̃ dictũ ẽ. Pr̃ ãt nõ mittebať q̃tũ ad icarnatõeꝫ. ſꝫ bñ aliqd̃ appropꝛiabile ſic patri in incarnatõe

Tria exiguntur. In ꝯditõe nãqꝫ ad miſſionẽ alicuiꝰ pſone tria exigũť. Primũ eſt ꝙ aliqs effectꝰ ſit in creatura a tota trinitate. Scd̃m ẽ ꝙ ille effectꝰ ſit appropꝛiabilꝛ illi pſone Tertiũ ẽ ꝙ manifeſteť pceſſio illiꝰ pſone ab altera Et ſic pꝫ. ꝙ pater nõ mittiť put mitti ẽ idẽ ſm Auguſti. qd̃ cognoſci ab alio eẽ. pater ãt nõ ẽ ab alio. eadẽ rõne tota trinitas mitti nõ debuit. qꝛ ſeqť. ſi trinitas mittiť. g̃ pater mittiť Cõcedimꝰ g̃ rões

Cõceſſio rõnũ q̃ pbãt ꝙ hõ nõ debuit eſſe nũciꝰ. nec obſtat ꝙ lex ꝛ pphete vſqꝫ ad Ioãnẽ durarũt. Iſta eñi annũciatio nõ fuit ad demõſtratõem Ioãnis ordinata tãq̃ aliqd̃ mediũ. Hec eñi fuit nobilioꝛ illa tãq̃ finis et ꝯplemẽtũ oĩm reuelationũ ꝛ apparitionũ pcedẽtiũ pꝑter p̃ſentialẽ exhibitõeꝫ lumis. qd̃ illumiat oẽm hoieꝫ veniẽtẽ in hũc mũdũ Et fuit ꝯpletioꝛ in rõne illuminãdi. qꝛ etiã intus ꝛ extra illũinauit luce ſue deitatꝭ mediãte q̃ teſtamẽta nr̃e moꝛtalitatꝭ accẽdit. ꝛ oẽs tenebras pfugauit. Ioãnis ãt demõſtratio lumẽ nõ accẽdit. ſꝫ ſemiortis ꝛ lippiẽtibꝫ oculis ſolẽ digito oñdit. nec iã q̃ſi ſecretũ reuelauit. ſꝫ manifeſtũ incredulꝰ inculcauit. plꝰ g̃ q̃ pꝑpheta dr̃. nõ pꝑter nobilitatẽ reuelatõis. ſꝫ pꝑter p̃ñtiã lucis. quã nõ futurã p̃dixit. ſꝫ

Sol. p̃ñtẽ demõſtrauit. ¶ Itẽ ꝯcedimꝰ ꝙ multi angeli nõ debẽãt mitti. qꝛ multitudo repugnat myſterij archano Nõ eñi ẽ archanũ qd̃ multꝭ eſt cognitũ. nec ẽ familiariter ꝛ amicabilr̃ intimatũ qd̃ p̃us ẽ multitudini reuelatũ ¶ Cõſequẽter ꝯcedimꝰ ꝙ iſte angelꝰ nõ fuit de ma

sorib⁹. sȝ fuit archāgelus. ꝛ h̄ in btīssime v̄ginis honoratōeȝ. q̄ꝛ si q̄s de supiorib⁹ mitteret̄ ab ipo illumīari crederet̄ De minorib⁹ ḡ mittit̄ vt ondat̄ q̄ angel⁹ tm̄ ē negocij ministerialis intimator ꝛ exterior de lator. Deus em̄ p se negocij ē inuētor. salutatōis dictator. intelligen tie inspirator. ꝛ mētiȝ ad ɔsensūȝ iclinator. ꝛ modi executōis exposi tor. Vn̄ angel⁹ req̄sit⁹ de mō ad spm̄scm̄ trāsmittit dicēs. Spūscūs supueniet i te. ꝛ v̄t⁹ ꝛc. Nā sic btīssima v̄go lȝ i alijs h̄ nō sit ipossibi le. nihil tn̄ iterioris illuminatōis accepit ab āgelo. ꝛ vt h̄ euāgelista signant̄ exprimeret ꝛ oēm ɔtra h̄ opinionē remoueret ipm̄ q̄ reuera fuit archāgel⁹ p totū euāgeliū nō archāgelū sȝ āgelū nominauit. — Nota — Opa dei p se

Questio tertia de specie in q̄

angel⁹ apparuit Et videt̄ p̄mo q̄ i spēcie serpētina Dicit em̄ Beda q̄ꝛ mors intrauit p feminā apte redit ꝛ vita p feminā. Si ḡ ɔgruebat silitudinē alijs inesse. s. vt femina eēt p̄nci piū saluatōis ꝛ p̄ncipiū pditōis. mō angel⁹ fuit p̄ncipiū deceptōis et p̄ncipiū illumiatōis. ḡ si serpēs fuit instrumētū deceptiōis. debuit eē istrumētū illumiatōis. ḡ angel⁹ apparere debuit i spēcie serpētina

Videt̄ aūt q̄ apparere debuit i spēcie colūbina. nā ɔtraria cō trarijs curant̄. ḡ si deceptio fiebat p calliditatē serpēti nā illuminatio fieri debuit p simplicitatē colūbinam.

Videt̄ etiā q̄ debuit fieri i spēcie hūana. alie em̄ apparitiōes fiebāt i spēcie hūana. ḡ ꝛ ista cū sit ɔplemētū ꝛ dignis sima oīm aliaꝝ. ¶ Itē inter aīalia euāgelica Mathe⁹ hȝ faciē hoīs. et plura scrip sit de incarnatōe dei hoīs. ḡ species humana ɔuenit ad annūciatōem incarnatōis christi hoīs. qd̄ ɔcedimus

¶ Ad obiecta āt solūētes dicim⁹. q̄ in spē serpētia nō debuit eē il lumiatio. q̄ꝛ cū illa nō ordinat̄ ad illumiatōeȝ sȝ plus ad deceptōem cū in deceptōe species serpētina ɔgruerit p se ɔgruissima eēt psuasio ni. q̄ꝛ vt dī mgr̄ in sentētijs. xxi. dist. venit in spē serpētina. q̄ꝛ si pmit teret̄ venisset i spē colūbina ꝛ ifra. nō ḡ nisi p serpētē tētare pmissus fuit dyabol⁹. vt p illud qd̄ foris erat astutiā tentātis nō aduerteret et sic feminā ɔuinceret. vn̄ Augusti. Nō ē putādū vt p quē tentaret eligeret. sȝ cū decipere cupet nō potuit nisi p qd̄ posse al's pmissus fu it. vn̄ accidit q̄ serpēs fuit istrumētū deceptōis. nō ḡ eē debuit istru mentū illuminatiōis ¶ Itē in spē colūbe venire nō debuit btīssima em̄ v̄go sensibil'r ab angelo illumiari debuit Illumiatio āt sensitiua ad cognitōeȝ fit mediāte loquutōe. ḡ mediū illuminatōis debuit eē loquutiū. sȝ nullū sensitiū ē loquutiū nisi sol⁹ hō. ḡ debuit fieri i spē hūana. vt sic nobilissimū itellectiū erat qd̄ illumiabat eā iteri⁹ vt pu ta de⁹. sic eīꝫ nobilissimū eēt sensitiū qd̄ illumiabat eā exteri⁹ puta hō — Ad obiecta — Ad primū — L. — Ad scd̄m

Questio quarta de sexu in q̄
apparuit. Et videt̄ q̄ in sexu femineo. assumptio eñ for
me hūane hic nō erat nisi pp̄ter eā q̄ illuminabat̄. ḡ qcū
q̄z sex⁹ magꝭ ꝯgruebat ei q̄ recepit illumiatōez ꝑ illū sexū debebat fie
ri. hic aūt sex⁹ ē femine⁹. nā ꝯgruēti⁹ loq̄tur femina femine. ꝟgo vir
Cōtra p̄. gini. ꝛ cū ꝑturbatōe minori audit ꝟgo ꝟginē. q̄z ꝟgo virū. ḡ in sexu
2 femineo debuit fieri apparitio ¶ Sz ꝯ sup illō. Que cū audisset
turbata ē ꝛc̄. dt̄ glo. Propriū ē ꝟginū ad viri ingressus pauere. ergo
Solō . fuit vir. ¶ P̄. in oīm apparitōib̄ alijs q̄ fuerūt figure isti⁹ annūciati
D. onis angeli apparuerūt in forma viril' sex⁹. ḡ ꝛ hic. ¶ Qd̄ ꝯcedim⁹
dicētes ad obiecta. q̄ sexus femine⁹ nō ē illuminatiu⁹. sz magꝭ illu/
miabil' ꝭm apl'm q̄ dt̄ Mulieres ī eccl'ia taceāt sz domi īterrogēt vi
ros suos caput eñ mulierꝭ ē vir Vñ cū illuminās ī q̄ztū tal' dignior
sit illumiato poti⁹ illumia° bt̄issime ꝟgis debuit fieri ī sexu digniori

Questio quinta de etate in
cui⁹ etatꝭ spē apparuit. Et videt̄ p̄mo q̄ in etate puerili
q̄r de eodē ē nūciatio de q̄ p̄cessit p̄phetatō. sz p̄phetia ē
de puero. ḡ annūciatio ē de puero sz p̄prietates nūcij debēt ꝭm p̄pe/
tates nūciati taxari. ꝛ vt dictū ē q̄ Gabriel iō appellat⁹ ē fortitudo
dei. ergo in specie puerili apparere debuit. q̄r puerū nūciauit.
Cōtra p̄. ¶ Sz ꝯ. Aug. dt̄. nūciare venit id qd̄ erat sup̄ naturā. ꝛ qd̄ erat
grē ꝛ nō nature sz q̄ femina ꝯcipit h̄ ē ꝭm naturā. q̄ āt femina circū
dat viꝝ ī vtero erat sup̄ naturā. ḡ āgel⁹ annūciabat viꝝ. ḡ ī spē virili
2 apparere debuit. ¶ Itē annūciatio ysaac fiebat in spē virili. ḡ ꝛ ista
3 Videt̄ aūt q̄ fieri debuit in spē iuuenili. Senex eñ inq̄ztum
hmōi dt̄ defectū silr ꝛ puer. iuuenis āt dt̄ nouitatem
cū ꝑfectōe. h̄ āt annūciat̄ ille q̄ fuit nouus ꝭm hūanitatē. ꝑfect⁹ q̄ q̄z
4 ꝭm diuinitatē. ḡ ī spē iuuenili debuit annūciari ¶ Itē ad idē dt̄ Dio.
q̄ iuuenile ꝭt īnouātꝭ ꝛ ꝑ vital' ꝟtutꝭ ꝑfectōez. inouātꝭ ecce nouitas
h̄ hūanitatꝭ ꝑ vital' ꝟtutis. ecce hic eternitas ꝛ viuacitas deitatꝭ. ḡ iu
uenile nouū ꝯplectit̄ hūanitatꝭ ꝛ eternū diuinitatꝭ. ergo ī forma iu/
Solō ad ꝯri. uenili. qd̄ ꝯcedim⁹. ¶ Ad ꝯriū āt r̄ndētes dicim⁹. q̄ forma iuuenil'
ꝯgruebat illumiatōi isti ꝛ nō puerilis vl' senilis Pueri eñ nōdū ꝑ/
fecte vtunt̄ discretōe ꝟtutū ꝛ sensuū. Senes eñ deficiūt ꝭm sensuz
E. neutra āt ꝯueniebat illuminatōi Vbi āt necessaria ē discretio sensuū
et vigor organorum. ibi oportet esse conuenientem etatem ¶ Nec
obstat eum puerum appellatū fuisse ab ysaia cum eum etiā patrem
appellat futuri seculi.

Questio sexta de veste i qua apparuit cū alibi āgeli describāẜ vestiti. Et videẜ ꝙ in ve Rō pª.
ste cādida. q2 idē ꝑcipiẜ 7 nūciaẜ q̄ 7 postmodū surrexit. ḡ in ꝯsili ve
ste 7 habitu annūciari debuit. ẜ in resurrectōe apparuerūt angeli in
vestib9 albis. ḡ 7 mō. ¶ Itē dt̄ Grego. Candor vestis signat iocūdi 2
tatē future solēnitatis. ẜ h̄ fuit maximū festū qn̄ diuinitas hūanita
ti in vnā ꝑsonā copulata fuit. ḡ illō festū angel9 in cādore vestis nū/
ciare debuit. ¶ Itē in trāsfiguratōe apparuerūt vestimēta ei9 cādida 3.
sicut nix q̄lia nō p̄t fullo facere sup terrā Et dt̄ glosa ꝙ tūc ostendit
speciē q̄lem habuit p naturā. ḡ albā vestē habuit p naturā.

Videẜ aūt ꝙ sordidā 7 nigrā habere debuit vestē. Zachari/
as em̄ vidit Jesuz sacerdotē magnū indutuz vestib9 j
sordidis. 7 exponit h̄ glosa de induitōe q̄ facta fuit in incarnatōe. ḡ
et angel9 h̄ annūcians debuit indutus apparere vestib9 sordidis
¶ Itē ps. Cōcidisti saccū meū 7c. ḡ dn̄s in incarnatōe induit saccuz 2
nr̄e mortalitatis in q̄ tulit thesauz nr̄e redēptōis. ḡ angel9 h̄ annūci/
ans debuit indut9 eē sacco. ¶ Itē si in resurrectōe apparuerūt angeli 3.
in vestib9 albis. q2 annūciauerūt xp̄m a passione absolutū ergo in
veste nigra annūciari debuerūt incarnari passurū

Videẜ aūt ꝙ in veste bicolorata. vn̄ in cāticis dr̄. Dilectus j
me9 cādid9 7 rubicūd9 7c. Cādor signat innocētiam
rubedo patiētiā. h̄ āt ꝓprie ē dn̄ica vestis ita ꝙ nec āgelica nec hūana
Angeli em̄ innocētiā ẜ nō patiētiā hn̄t. hoīes āt patientiā 7 nō in
nocētiā oēs em̄ peccauerūt. ipe āt sol9 innocētiā habuit q̄ pctm̄ non
fecit Et patientiā q̄ pctā nr̄a ptulit in corpe suo sup lignū. ḡ illa ve/
stis sibi soli ē ꝓpria. ḡ angel9 hūc annūciās debuit eē indut9 veste al
ba 7 rubicūda. ¶ Itē hō quē vidit ezechiel q̄ figurabat xp̄m hoīem 2
erat q̄si spēs electri. Electrū āt hz argētū qd̄ ē albū. 7 auz qd̄ ē rubrū
ḡ angel9 h̄ nūciās debuit eē indut9 veste alba 7 rubicūda. ¶ Itē q̄rent 3.
tib9 angel'. Quis ē iste q̄ venit de edom tinctis vestib9. Rn̄dit. dn̄s.
Ego sum q̄ loquor iusticiā 7c. q. di. ego suz sol9 q̄ habeo innocētiā 7
ipi replicabant. ¶ Quare ḡ rubrū ē tuū indumētū 7c. q̄si mirantes. Replica
Sup decore albi 7 rubei. i. innocētie 7 patie. ḡ illa ē ꝓprie vestis dn̄i
ḡ 7 angeli. 7c ¶ Videẜ āt adhuc ꝙ vestis alba eē debuit. q2 legiẜ in eze
chiele ꝙ vidit virū indutū lineis 7 alios secū sex Et exponit Grego.
ꝙ vn9 solus indut9 fuit lineis. i. ꝙ vnus sol9 sine peccato ꝯcept9 fuit

¶ Ad solutōem hoz 7 siliū notādū ꝙ dt̄ Diony. de hac materia
loquēs Est āt qn̄ 7 in nos diuinoz iuditioz sint simbola illa q̄ acta Solo
sunt a nob a scīs angel' organa Aliȷs q̄dē declarātib9 corrigētē dilec/

plinā. aliis āt punientē iusticiā. aliis vo ab āgustia libertatē aut disci
pline fidē. aut poris bñficētie psumptionē. aut apparitōem aliorū
Nota duorꝫ paruorꝫ. aut magnorꝫ sensibiliū aut inuisibiliū. nec oīno dubi
f tat pspicax anim⁹ inuisibilib⁹ visibilia adunare. Ex h aūt colligit ꝙ
oīa q̄ fiūt circa forme assumptōes in q̄ fit apparitio debēt visibilr̄ de
clarare illud inuisibile qd̄ pmo ⁊ pncipalr̄ venit angel⁹ nūciare. Di
vestꝫ āgeli fuit co ḡ ꝙ angel⁹ iste venire debuit in veste clara. ⁊ ppter seipm nūciantē
clara ppt tria. et ppter recipientē ⁊ ppter nūciatū. Propter se. qꝛ cādor vestis in
Primo. noccciā designat angeli Et ppt hoc nō ꝯgruit angelo vestꝫ alba ⁊ ru
2 bea. qꝛ nō ē aptus nat⁹ hr̄e innocētiā cū passione. ¶ Itē q̄tū ad reci
Virgo ꝯcepit pientē ꝯgruebat vestꝫ clara. qꝛ illa q̄ ꝯcepit sine pctō fuit. ⁊ sine pctō
ꝯcepit eū. qꝛ peccare nō potuit in̄ totū albū ⁊ nihil ibi de nigro fuit
Itē sine libidine ꝯcepit ⁊ sine dolore pepit. ḡ sine rubro libidinose ⁊
dolorose passionis ista cōceptio ⁊ natiuitas ꝯsummata fuit. ḡ cū an
gel⁹ iste pmo ⁊ pncipalr̄ ⁊ p se nō intēderet nūciare nisi incarnatōez
Intētio āgeli. nō debuit hr̄e vestē rubricatā vl̄ bicoloratā sꝫ tm̄ albā. ¶ Itē q̄tū ad
3. nūciatū. h eē annūciat ille q̄ pmitias masse nostre accepit. cū solu
tōe pene ⁊ imunitate culpe. Et sic in pma puritate ⁊ claritate. Item
mod⁹ sumēdi mod⁹ sumēdi ⁊ pcedēdi in hac incarnatōe fuit sine corruptōne. sine
diminutōe. sine ꝯmixtione sicut lux pcedit de luce. ḡ q̄ ad oīa q̄ fue
runt in hac annūciatōe ꝯgruebat angelū venire in clara veste.
Sol'o istātia. ¶ Oēs āt rōes ⁊ autoritates q̄ pbāt dn̄m sacco vestiri vl̄ tunica po
lumita vl̄ cādido vel rubeo vel vestimēto sordidato loquunt de cor
pore dn̄ico bm statū passionis ⁊ nō bm ppietatē incarnatōis

Questio septīa de hora tpis

Rō pma. in qua facta fuit ista annūciatio Et videt primo ꝙ in
ortu diei. Spiritus eē creatōis incepit a luce Gen. pri
mo. Fiat lux ⁊c. ergo multo forti⁹ op⁹ recreatōis qd̄ ē multo nobili
2 us ¶ Itē in incarnatōe incepit dies grē. Oīs āt dies incepit a luce. ḡ
3. recreatio incepit a luce ¶ Itē ponit in sentētiis. ꝙ sol fact⁹ fuit ex luce
siue nubecula. sꝫ creatio solis de nubecula ē figura creatōis corpis dn̄i
ci de btissima vgine ḡ illa debuit fieri existēte luce ḡ in die.
¶ Quod āt in meridie videt p figurā. qꝛ in Gen. ꝙ Abraā sedit
in hostio tabernaculi in feruore diei qn̄ annūciat⁹ fuit ysaac. Hec āt
annūciatio fuit figura isti⁹ annūciatōis. ḡ ista debuit fieri in meridie
¶ Itē eodē die passus fuit ⁊ incarnat⁹. ḡ eadē rōne ⁊ eadē hora. sed
passus fuit in meridie. ḡ ⁊ incarnatus. sꝫ statim ad annūciatōez seq
bat incarnatio. sꝫ incarnatio erat in meridie. ḡ ⁊ annūciatio facta fu
it in meridie. ¶ Itē in meridie. sol ē in altissimo. sꝫ sol in altissimo si
gnat charitatē in summo. ḡ in meridie. hic aūt mōstrabat charitas

in summo. ¶ Itē Joānes fuit ānūciatus in meridie. q̄ gessit officiū luciferi. g̃ multo forti⁹ xp̄s q̄ fuit ver⁹ sol. ¶ Itē Maria magdalena venit ad monumētū cū adhuc tenebre eēnt. Glo. Dicit Maria venire in tenebris. qꝛ adhuc in infidelitate fuit cū ad angelos venit. ergo ꝑ oppositū angelus ad illaꝫ venire debuit in luce q̄ fide ꝛ dilectione plena fuit

Videt̄ Aūt ꝙ in vespe fieri debuit ista annūciatio. qꝛ postq̄ꝫ venit plenitudo tpis misit de⁹ filiū suū in terrꝭ. g̃ ista annūciatio fiebat in vespe. qn̄ est plenitudo diei

¶ Contra. videt̄ ꝙ in media nocte. qꝛ dū mediū silentiū tenerent oīa. oīpotēs sermo tu⁹ a regalib⁹ sedib⁹ venit. ¶ Itē ppl's q̄ ābulabat in tenebris ꝛc̄ ergo nox fuit qn̄ lux ista orta fuit. qꝛ in die non ambulabat̄ in tenebris

¶ Ad hoc dicim⁹ ꝭm autoritatē supra positā Diony. ꝙ circūstātie ānūciātꝭ debēt exꝑmere ꝓprietates ānūciati. Un̄ cū āgel⁹ iste nō ānūciauit tp̄s incarnādi nec statuꝫ vel ꝓprietates eoꝝ ꝓpter q̄s fiebat. sꝫ tm̄ ipam incarnatōem cū suis ꝓprietatib⁹. Illa aūt incarnatio cū sit ort⁹ veri solis sup terrā qd̄ ē initiū diei sine supstitōis supcilio. Credim⁹ g̃ ꝙ hec annūciatio fuit in ortu diei ꝛ nō in vespe. qꝛ nō annūciat tp̄s incarnādi. nec in nocte. qꝛ nō annūciabat statū eoꝝ. ꝓpter quos fiebat īcarnatio. g̃ autoritas illa dū mediū silētiū ꝛc̄. tāgit statū hoīs q̄ fuit in incarnatōe verbi R3.

¶ Ad h̄ āt qd̄ obiicit̄ de abraā ꝙ sedit in hostio dicim⁹ ꝙ ꝑ abraā et feruore diei ꝭcat̄ feruor desiderij quē habebāt scti patres ad īcarnationē ¶ Qd̄ aūt obiicit̄ de hora passionis pl⁹ ē ad ꝓpositū. qꝛ sicut sole mūdi ad occasum vergēte ꝯgruebat verū solē relinq̄re mūduꝫ ita decebat vt sole materiali oriēte oriet̄ fil'ꝛ sol iusticie. ¶ Ad id qd̄ obiicit̄ ꝙ h̄ charitas mōstrabat̄ in summo. ꝛ iō decebat in meridie ꝯcipi. Dicim⁹ ꝙ in ope redēptōis. i. in passiōe mōstrabat̄ charitas in summo. sꝫ incarnatio sine passione nō fuit op⁹ redēptōis Un̄ lꝫ in se maior eēt incarnatio q̄ꝫ passio. tn̄ summa charitas mōstrabat̄ in passione ipo dn̄o dicēte. Maiorē dilectōnem nemo hꝫ ꝛc̄. Un̄ nō fuit summū augmētum qd̄ recipe pt charitas in incarnatōe. qꝛ augmētū vt dt ph̄s ē ꝑexistētꝭ magnitudinis additamētū. vn̄ magnitudini charitatꝭ q̄ ōndit̄ ī icarnatōe facta ē additio charitatis q̄ ē in passiōe ꝑ quā charitas ē vltīa ī sue pfectōis ōnsiōe. h̄ āt ꝯgruebat fieri ī meridie Et sic pꝫ ꝙ aliō tp̄s ꝯgruebat passiōi. aliō ānūciatiōi

ānūciatio fuit

R3.

Ad obiecta

Ad.2.

Ad.3.

Charitas passionis summa

Additio charitatis.

Questio octaua de ānūciationis loco in quo facta sit.

Et dt euāgeliū ꝙ fuit in ciuitate. ¶ Cōtra hoc sic obiicit̄. dn̄s extra ciuitateꝫ passus

Cōtra ꝑmo

z fuit natus z sepult⁹ z resurrexit. ergo z ↄcipi debuit. ¶ Jtez dignior annũciatio debuit fieri in loco digniori vel ad minus in eque digno. sed annũciatio dñi dignior fuit annũciatõe Joãnis Jlla aũt in
3. tẽplo fuit. ĝ z ista. ¶ Jtẽ inter opatões locales z loca in qbꝫ fiunt attendit ꝓportio sicut dignũ est. oratio dignior ẽ q̃ȝ negociatio. sic fit etiã in digniori loco. qz oratio in choro. negociatio fit in foro. Uñ Aug⁹. z beatus Bñdictus. in oratorio nemo aliq̃d agat zc̃. Oratoriũ sic est ꝙ nemo ibi aliq̃d aliud tractet q̃ȝ qđ dei est. Uñ dñs in euãgelio. Domus mea domus orõnis vocabit. sed in ista annũciatione ↄpleta fuit dignissima opatio. qz dñica incarnatio. ĝ in dignissimo loco fieri debuit. ergo in templo.

Rꝫ. ¶ Ad hoc dicimus rñdendo ꝙ dñs in oĩbꝫ factis suis ꝑncipalibus q̃ in mũdo gessit quare in mũdũ venerit ostendit. inter hoĩes peccatores nat⁹ fuit. añ bouẽ z asinũ iacuit. inter peccatores ↄuersatus fuit. z cuȝ ip̄is comedit. inter latrones crucifixus fuit. peccatrici resurgẽs ꝑmo apparuit. in oĩbꝫ opibꝫ suis ostẽdẽs ꝙ xp̄s Jesus venit in hũc mũduȝ peccatores saluos facere. Nõ ĝ in mari q̃ loc⁹ est pisciũ. nec in aere q̃ loc⁹ est auiũ. nec in cãpo q̃ est locus aĩaliũ agrestiũ. sed in ciuitate q̃ est ꝓprius locus hoĩm. ↄcipi debuit. q̃ propter nos z nostrã salutẽ descẽdit de celo. ¶ Qđ aũt obijcit ꝙ extra ciuitatẽ natus fuit. passus. sepultus. z resurrexit. Dicimus ꝙ duplex fuit xp̄i natiuitas. in vtero. z ex vtero. ꝑma in secreto. scđa in manifesto. ꝑma ↄgruit in ministeriũ. scđa in exẽplũ. Jn ciuitate nãq̧ ↄcipi debuit z voluit. vt ostẽderet ꝙ ꝓ oĩbꝫ venit. Jn via aũt natus fuit vt ostẽderet ꝙ sua vita nobis ad celoꝝ regnũ via fuit. Extra portã passus fuit. ad ostẽdẽdũ ꝙ ꝑ ip̄i⁹ passionẽ nõ liberat nisi q̃ ꝑ ↄuersionẽ a pctõ ad ip̄m extra portã fuerit egressus. ¶ Qđ aũt de templo đr ꝙ locus nõ sanctificat hominẽ. sed hõ locũ. dignius est ergo templuȝ in quo dignior est operatio. z in q̃ est dignioris habitatio. Sed in oratorio beatissime ꝟginis fuit dignissima habitatio in q̃ dignissima z sctissima oĩm creaturaꝝ habitauit quã ip̄e de⁹ sctificauit. z quã ip̄e sctũs sctõꝝ nũq̧ reliquit. quã angeloꝝ multitudo frequẽtauit. Exercebat aũt ibi nobilissima opatio. videlȝ nobilissime z sanctissime orõnis z ↄtemplatõnis deuotissima z humilima oblatio. Dignius ĝ fuit hoc oratoriũ illo tẽplo iudaico in quo fiebat thauroꝝ z vituloꝝ mactatio. Thuris materialis fumosa accẽsio. Fiebat ĝ ista annũciatio in loco dignissimo Silr̃ z incarnatio fiebat in tẽplo sacratissimo. qz sicut đt btũs Bernar. nõ fuit in terris locus dignior btissime ꝟginis vtero. q̃ vt đt btũs Aug⁹. fuit thronus dei. thalamus regis celi. tabernaculũ xp̄i Tabernaculum vtiq̧ illud quo xp̄s existẽs põtifex futuroꝝ bonoꝝ ꝑampli⁹ z ꝑfecti⁹ introiuit semel in

Ostendit q̃re xp̄s venit ĩ mũdum.

Loc⁹ ↄceptõis
Ad obiectum
Duplex natiuitas.

Ad obiectum

Habitatio dignissima ꝟgis

Loc⁹ ãnũcia.

sctā eterna redēptōe inuenta. Est ꝛ alia rō ꝙ dn̄s voluit in ciuitate ꝯcipi. Dn̄s em̄ qn̄ de celo descendit nō sine celis nec sine celoꝝ regno fuit. ſ3 celos celoꝝ imo ꝛ regnū celoꝝ secū tulit. hoc em̄ lucifer nō fecit. qꝛ sicut fulgur de celo cecidit. nā descēdit ꝛ totū celū ibi reliq̄t ignē suū tm̄mō secū deferēs quocūq3 vadit. dn̄s aūt id qd̄ fuit pman sit. ꝛ ad matrē veniēs de paternis bonis expulsus nō fuit. vn̄ nunq̄3 celoꝝ regnū deseruit. ſ3 qn̄ in vtero matris fuit ipa ꝟgo sibi celoꝝ regnū fuit. De hac ḡ ciuitate gl'iosa dicta sunt. qꝛ oīa q̄ ad pfectiōem ciuitatis ordinātur in btīssima ꝟgine excellēter inueniri ꝛ de ea pdicari pn̄t. Fuit em̄ fundata sup humilitatē. murata p castitatez. turrita p charitatē. ditata p pauptatē. custodita p discretōem. libera imunitate pctōꝝ. pacificata victoria tentatiōis. ornata diuino munere p elegātiā moꝝ. edificata in refugiū pctōꝝ. virtutū vniuersitate populosa. ꝛ oīm aquaꝝ. i. grāꝝ fluminib9 irrigua abūdās in multitudine miserationū in alto sita p excellentiā priuilegioꝝ. Rō alia. Uirgo regnū fuit. Uterus marie fuit ciuitas

Questio nona de regiōe in

qua annūciatus fuit. Et dīt euāgeliū ꝙ in galilea. Rō pma.

¶ Sed ꝯtra. Christus iudeis pmissus fuit ꝛ exhibitus ḡ in terra eoꝝ ꝯcipi debuit. ¶ Itē in iudea natus. passus. ꝛ sepultus fuit. ḡ ꝛ in iudea nūciari debuit. ¶ Itē ipe dīt. non sum missus nisi ad oues domus israel q̄ perierūt. si ergo eis tm̄ missus fuit. inter eos cōcipi debuit. ¶ Item salus ex iudeis ꝛ nō ex gētib9. ergo si dīr ꝙ ppter hoc dn̄s in galilea natus fuit. qꝛ ppheta hoc predixit populis gentium ꝛc. hoc nihil videtur esse. cū nō ppter hoc impleta sit pphetia. qm̄ sic pdixit. Sed ideo pphetia pdixit. qm̄ sicut futurū fuit. Un̄ vbicūq3 sic dīr. Hoc aūt factum est vt scriptura impleretur. sensus est. Et sic scriptura impleta est ꝛ 3. 4

¶ Dicimus ꝙ annūciatio ꝛ ꝯceptio dominica fieri debuit in Galilea. etiam propter factum quod fiebat. ꝛ propter finem ratōne cuius fiebat. Dominus em̄ incarnatus fuit vt iudeos ꝛ gentiles saluaret. ꝛ ppterea in regione que ab vtrisq3 inhabitabatur ꝯceptio ꝛ annūciatio fieri debuit. Q' autem ab vtrisq3 inhabitabatur p3 p pphetam dicentem. Trans iordanez galilee gentium. ꝛ per euangelistam dicentem. Ascendit autē Joseph a galilea a ciuitate nazareth in iudeam. ꝛ sic in regione ꝯmuni concipi voluit qui pro omnibus nasci voluit. nō em̄ iudeorum deus est tm̄. sed etiam gentium. Item regio illa suo nomine proprietatem incarnatiōis manifestissime expressit. Galilea em̄ interpretatur reuelatio siue transmigratio. In hac autem annūciatōne fiebat summi secretorū reuelatio. quādo ꝟbu3 quod erat in principio apud deum ꝛ lucē inhabitat inaccessibilem Rꝫ. Loc9. annūciationis ꝛ ꝯcep. Finis incarnationis B

Relatio Verbi quā nemo vnq̄ȝ vidit. Verbū h̄ inquā caro factū ē ꝛ vidit oīs caro sa
q̄d fecerat lutare dei. ꝙ libꝛ legꝭ ꝛ ꝓphetaꝝ aperuit. ꝛ oīa ei⁹ signacula soluit. ꝛ
oīa q̄cūq̄ȝ a patre audiuit nobis nota fecit. Sil'i mō fiebat hec trāſ
migratio maxima de ignorātia in sciā. de culpa in grām. de vmbra
in veritatē. de seruitute in libertatē. de timore in amorē. de grauitate
in leuitatē. de austeritate in benignitatē. de humanitate in diuinitatē
ꝙ trāſmigratio maxima fuit. qꝛ in ea ꝓncipiū ad vltimū in vnā pso
Ad obiectum nā trāſmigrauit. ¶ Q̄d aūt obijcit ꝙ iudeis solis ꝓmissus fuit. Di
cimus ꝙ hoc falsum est. q̄m ꝛ gētib⁹. sicut pȝ p oēs ꝓphetas scribē
tes de vocatōe gētiū. ¶ Cōcedim⁹ tñ ꝙ solis iudeis ꝓmissus fuerit
Christ⁹ q̄b⁹ xps vt de coꝝ semine nasceret. ꝛ ꝙ eis solis solutū sit Et sic originał'r
natus sal⁹ ex iudeis venit. sȝ tñ nō ꝓpter eos solos venit

Questio decima i qua ciuitate xps anūciari debuit.

Rō ꝓma Questio decima ī qua ciui-
tate xps āñūciari debuit. Et videt ꝙ nō debuit eē Naza-
reth. Dauid eñ dictū ē. De fructu vētris tui ponā super
sedē tuā. ḡ videt ꝙ poti⁹ in ciuitate Dauid ꝯcipi debuit q̄ȝ in Naza
·2 reth. ¶ Itē h̄ videt p Micheā q̄ dī. Et tu bethleē effrata ¶ Itē videt
3. p aliū O iudea ꝛ hierusalē ꝛc̄. ḡ videt ꝙ ista āñūciatio debuit fieri in
4 hierusalē ¶ Itē Joānis. j. A nazareth pt aliq̄d eē. q̄si di. bonū q̄d ex
5 pectam⁹ nō venit a Nazareth ſȝ de bethleē. ḡ ꝛc̄. ¶ Itē nulla ꝓphetia
Cōtra. ꝓmo videt hr̄e ꝙ dn̄s ꝯcipiat in Nazareth si ꝯcedat. ¶ Cōtra. Egredietur
Virgo de radice Jesse ꝛc̄. ḡ videt ꝓphetatū eē ꝙ dn̄s in Nazareth cō
2 cipi debuerit. ¶ Item postq̄ȝ dixerat Nathanael a Nazareth pt ꝛc̄.
Dn̄s q̄si approbādo ꝛ ꝯmēdādo dictū suū ait. Ecce vere israelita.
ḡ videt intellexisse ꝙ eēt ꝓphetia de dn̄o incarnādo in nazareth

Rs. ¶ Rn̄sio ad q̄stionē sup id q̄d dictū est q̄re in galilea. ꝛ q̄re in ci
uitate ꝯcipi voluerit dn̄s ꝙ etiā hoc nomen nazareth ꝯgruebat. ꝛ
ꝙ in galilea eē debebat Sicut eñ diuine generatōi. ita ꝛ humane ge
neratio floꝝ de flore assilat. Flos eñ pullulat de vno germine in de
core ꝛ odore cū spe vtilitatꝭ in fructu. sil'r fili⁹ ꝺm diuinā ḡnatōem
Cōcept⁹ in na ꝓcedit de vno q̄ est ī celis sine matre. ꝛ ꝺm hūanā ḡnatōem de vna in
zareth terris sine patre. vn̄ ḡ in nazareth cōcept⁹ fuit. qꝛ sicut flos de flore
sine virili ꝯmixtione de sua mr̄e saluo ꝟginitatis decore ꝛ mr̄is vti
C litate ꝓcessit. vn̄ Bern̄. Semina diuine ḡnatōis eē videntur allocu
tiōes ꝛ ꝓmissiones facte ad patres. Floruit ḡ h̄ semē mirabilib⁹ q̄
Jesus ē fruct⁹ sunt ostēsa in exitu isrł' de egypto Cōceptio aūt ista hui⁹ seminis ꝛ
hoꝝ floꝝ fruct⁹ est Jesus incarnat⁹ in nazareth. ḡ annūciat xps na
sciturus. qꝛ in hoc flore spūał'r sperat fruct⁹ ꝓcessurus. Nomen ḡ ci
uitatis in q̄ ꝯcipit exprimit ꝛ statū tp̄is ꝛ finē opis ad quem venit
Cum eñ christus in nazareth ꝯcipit hyems transijt. tēpus innoue

tionis aduenit fructus appropinquit. oibꝰ semē exhibuit. medici/ Bona secuta
nā ɔfecit. sensuz refecit. coronādꝰ paupibꝰ venit. De q̄ sunt ꝓpheta ɔceptōem xpi
tes flor ꝓpter q̄s ɔgruebat xpm in nazareth ɔcipi. ¶ Qd āt obijcit Ad obiectum
de bethleē dicimꝰ q̄ ē intelligēdū de natiuitate xpi ex vtero ꝛ nō i vte
ro. ¶ Qd obijcit q sedere debuit sup sedē dauit dicimꝰ q ille autori/
tates loquunt de mō obtinendi regnū dauit spūale ꝑm ius ꝛ actū. ꝛ Ad aliud.
vtrūq3 actū fuit in iudea ꝛ hierl'm. q2 ibi passus ē dn̄s. ꝛ sic p ius re/
dēptōis regnū obtinuit ꝛ accepit sup eos ꝓ qbꝰ passus fuit ptātem
ibidē ꝛ resurrexit ꝛ tūc actualr in throno glorie sedit.

Questio undecia de hoc q

dr ad vginē. Et videt q potius debuit dicere ad mulierē Rō p.
hac rōne ¶ Per idē genꝰ debuit eē liberatio p qd intrauit
dānatio. vt sicut p hoiem mors ita p hoiem vita. ꝛ sicut p feminam
pditio sic p feminā saluatio. s3 eua licet vgo fuerit p totū tn̄ appella
tur mulier vbi agit de pditōe nostra. q̄ btissima vgo debuit appella
ri mulier vbi agit de nostra liberatōe. ¶ Itē vbicūq3 figurat ista cō 2
ceptio q̄ hic annūciabat figurat sub rōe mulieris ꝛ nō vginis. q̄ cu3
figura debeat rn̄dere figurato ꝛ ecōuerso hic vbi annūciat ista ɔcep
tio deberet describi sub noīe mulieris. maior ꝛ minor patent diuersi/
mode in multis locis ꝓuerbiorum. Mulierē fortē q̄s inueniet ꝛc. Il
la fortis mulier ē btissima vgo q̄ vltimos fines sc3 deitatē ꝛ hūani
tatē in vnā psonā ɔiunxit gignēdo sapiētiā q̄ attingit a fine deitatis
vsq3 ad finē humanitatis fortiter Itē Luce. Intrauit iesus in qddā
castellū ꝛ mulier qdā ꝛc. Constat q illa q̄ suscepit dn̄m fuit beatissi/
ma virgo. Itē benedicta tu inter mulieres Johelis dr in figura dn̄e
nostre. Item Hester. Et dilexit eā rex sup oēs mulieres. ¶ Item in
euangelio. Mulier miscuit tria sata. Illa mulier fuit btissima vgo
q̄ miscuit tria sata. i. deitatē. animā ꝛ corpꝰ. ꝛ fermentū fuit vginis
fides. vt dr btūs Bernar. Et sic manifestū ē i oibꝰ figuris istiꝰ ɔcep
tōis q dn̄a nostra describitur sub noīe mulieris. q̄ ꝛ hic mulier debet
noīari ¶ Itē dn̄s in euāgelio frequēter appellat eā mulierē ꝛ oīs sua 3.
actio nostra ē instructo. q̄ ꝛ euāgelista d3 eā appellare mulierē. ¶ Itē 4
in hac ānūciatōe implet ꝓphetia de incarnatiōe filij dei. s3 illa ꝓphe
tat expssissime p hieremiam. Mulier inqt circumdabit virum. si q̄ ibi
ꝓphetat sub noīe mulieris. q̄ ꝛ hic debuit mulier noīari. ¶ Itē oēs 5
alie natiuitatū annūciatōis fiebāt vel ad viros tm̄ vt zacharie. vel
ad mulieres ꝛ ad viros. vt in ysaac ꝛ in sampsone. q̄ cū tota rota sit
in medio rote. i. nouū testamētū in veteri testamēto nulla annūcia/
tio fieri debuit ad vginem
Videt q annūciatio hic fieri debuit ad vir[illegible] vn̄ apl's Caput Cōtra p.

mulieris ē vir. vñ a capite descēdit sensus z illuminatio ad corpus z nō econuerso. g videt q a viro q est caput debeat descēdere reuelatio ad
2 mulierē. ¶ Itē dicit apls. Mulieres in ecclesijs taceāt. sz domi interrogāt viros suos. g reuelatio debet innotesci mulierib9 p viros
¶ Itē post natiuitatē filij dei sic factū fuit qñ angelus apparuit Jo-
3. seph in somnis dicēs. Tolle puer z matrē ei9 zc. vbi reuelatio fuge videt a Joseph ad dominā puenire. si hoc post natiuitatē filij dei qñ
Questiuncula ipa dignissima fuit ergo poti9 añ. ¶ Itē querit. Cū ista sit vgo singularis inter oēs z multis puilegijs dotata qre nō addat nota singularitatis vt dicat ad vginē quandā
R. ¶ Ad hoc notandū q initiū peccati est a muliere in rōne mulier. Eua em inqztū vgo nō pdidit nos. sz inqztū piuncta fuit viro cū q copulata generauit. qz sicut dicit Augusti. peccatū originale inqztuz tale nascit ex concupiscentie vulnere que connexa est cōmixtioni seminū. cui vulneri subiacere nō debuit. q vt vuln9 curaret venit Preterea generatio temporalis est imago generatōis eterne. Vñ sicut eterna est de vno manente incorrupto z indiuiso ita generatio tēporalis debuit esse de vna incorrupta hoc est de vgine. Et sic patet q origini pditōis pgruebat ratio mulieris. z origini saluatōis. ratio vginis.
Rō vginis ¶ Quod aūt obijcit. q oēs figure fiebant sub ratōe z noīe mulieris. z oēs annūciatōes ad viros z mulieres factas z nō ad vginem.
Ad obiectum ¶ Dicendum est q figura et pphetie semiplenā lucē ptinētes oēs deficiūt ab ipa luce. Unde nulla figura in facto plene potuit exprimere istam annunciatōnem ad vginem qz nulla alia vgo conceptura vnqz fuit z vsqz ad vginem hanc maledicta et opprobriosa vginitas fuit. Hec autem vgo opprobrium vginitatis abstulit. z vginitatē psecrauit. vnde ipa initium beatitudinis vginitatis fuit. z sic est vgo vginū q sine pcepto z sine psilio. sine exemplo gloriosum munus vginitatis deo obtulit. p qd p imitatōem oēs vgines deo vgo generauit. ergo quicqd añ eam vtilitatis vel dignitatis feminis attribui potuit hoc sub rōne mulieris z nō vginis fieri debuit. Ut bñdictio vginitat benedictissime vgini tāqz vginitatis matri p puilegio sibi pprio seruaret. Prophetie aūt q de ipa psona beatissime vginis loquūtur. in excellentissimis pphetijs ipam appellant mō vginē mō mulierē. vgine Ysaias. Ecce vgo pcipiet. mulierē Hieremias. Mulier circūdabit virum. ad signandū videlicet q mater dei habitura fuerat z vginitat integritatem z mulieris fecunditatem. Jtem qz vgo futura fuit q mulieris peccatū aboleuit. z sic pz q ista vgo iter oēs vgīes singular fuit. vtputa nec pmā hñs silem nec sequentē. ideo sub nota singularitat qñqz figurat vt qdā castellū zc. z qdam mulier zc. sed quia ipsa vere sola virgi-

(Margin notes: Solo vginitas fuit. — vgo vginū — Nota D. — vgo futura)

nitatē in summo habuit vt infra patebit. ideo ꝟgo sine additōe an thonomatice noīat. Fuit eñ hec ꝟgo cā ⁊ pncipiū oīm alioꝝ sanctorū summa ꝟginitatis puritate. peccati imunitate. peccādi impossibilitate. ꝟginitatē hñs cū fecūditate. mater sanctissimi hoīs. mater creatoris. mater dei ⁊ corpalis hoīs. mater oīm hoīm spūalis. mater machine mūdialis. mater angelice restitutōis. ¶ Qđ aūt obijcit ꝙ ista annūciatio debebat fieri mediante viro. Respondemus ꝙ ad eundē ptinet annunciatio ad quē ⁊ generatio. vñ quorum generatio fuit ex ɔmixtiōe viri ⁊ mulieris. illoꝝ annūciatio fieri debuit ad viros ⁊ ad mulieres. Illius aūt annūciatio debuit esse ad solaꝫ ꝟginem. q̄ solus natus est de sola ꝟgine. nec Joseph caput fuit beatissime ꝟginis maxime q̄tū ad istā ɔceptōnem q̄ nō ab ipo in ipam. sed tota a spūsancto venit in ipam. ¶ Qđ aūt post natiuitatē filij āgelus Joseph fugā nūciauit. mysteriū ē ꝙ añ natiuitatē ⁊ ɔceptiōem nihil ad Joseph de illo filio ptinebat. sꝫ post natiuitatē btīssime ꝟgini ⁊ paupi filio dei vnius saltē serui opa opus erat. Mittit̄ āgel⁹ Joseph iniūcturus ei seruitiū qđ factur⁹ erat. ⁊ q: facilis erat fidei et pmpte obediētie. leui illuminatōe vt docte in somnis indiguit quā ab angelo accepit vt sciret q̄d faceret nō vt faciendū btīssime ꝟgini intimaret. q̄ p̄usq̄ ipe sciebat quicq̄d ad ei⁹ btītudinē vel operandi necessitatē ptinebat nec ad hoc aliquo indigebat internuncio. vel homine vel angelo. quia illum habebat in gremio qui est doctor et magister in celo.

ꝟgo simpl'r

Ad obiectum

Dñs annūci.

Ad obiectum

Angel⁹ ioseph mittit̄ ⁊ nō ad mariam

Questio duodecima de actu

beatissimo in q̄ fuerat ꝟgo. qñ angel⁹ ei annūciauit. Hꝫ est vtꝝ fuerit ī actu ɔtēplatōis vel opatōis ¶ Et videt̄ ꝙ in actu ɔtēplatōis Dicit eñ ysaias In silētio ⁊ spe erit fortitudo vestra sꝫ dña nr̄a marie idigebat fidei fortitudīe. ğ debuit eē in silētio ⁊ spe et hꝫ ē eē in ɔtēplatōe. ğ fuit in ɔtēplatōe. ¶ Itē ducā te in solitudinē. et loq̄r ibi tecū. p hꝫ tāgit̄ stat⁹ ɔtēplatōis. ğ illi ad q̄s fit locutio dñi debēt eē in statu ɔtēplatōis. ¶ Itē sedebit solitari⁹ ⁊ tacebit. ⁊ leuabit se sup se. Ex hoc sic arguim⁹. Mouens nō q̄cūq: mō se hñs mouet neq: mobile q̄cūq: mō se hñs mouet. q: opꝫ vtriusq: eē approximationē. sꝫ dñs appropinq̄uit btīssime ꝟgini descēdēdo. ğ ipa obuiare debuit ascendēdo. ğ debebat sic leuare se sup se. ⁊ hꝫ p ɔtēplatōeꝫ. ğ debuit eē in ɔtēplatōe. ¶ Itē phs. vij. physicoꝝ Aīa sedēdo ⁊ q̄escēdo fit prudēs. sꝫ btīssima ꝟgo debebat hꝫ fieri ꝟgo prudētissima. vtputa mater ipius sapiētie. ergo ɔgruebat ei sedere ⁊ quiescere. ⁊ hoc ē esse in ɔtēplatōe ¶ Itē nobilissima opatio ɔgruebat nobilissimo statui sꝫ hec fuit nobilissima operatio. s. conceptio filij dei. ergo fieri debuit

Rō pª.

2

3.

4

5

6 in nobilissimo statu. ḡ in ꝯtẽplatõe. ¶ Jtẽ sicut suba ẽ sup subam et
potentia sup potentiã ⁊ actus sup actũ. Sʒ in hac annũciatõe bea
tissima ꝟgo in suba eleuabaꝛ ad summã ꝓpinq̇tatẽ cũ deo. nisi eñ
de⁹ fieret nõ potuit altius eleuari q̃ꝫ ꝙ eẽt mater dei. ḡ si suba eleua-
baꝛ ad sm̃mũ. tũc potẽtia ⁊ opatio debuerũt eleuari in summũ. ergo
7 ipa debuit esse in altissimo statu ꝯtẽplatõis. ¶ Jtẽ dãtis ⁊ recipiẽtis
debet esse adinuicẽ ꝯuersio. aĩa aũt duas facies habet ſm rationẽ. por
tionẽ supiorem ⁊ inferiorẽ. Inferiorẽ q̃ tẽporalibꝰ ptractandis intẽ
dit. Supiorem vero que eternis consulendis inhereat. ergo si dei ⁊
beatissime ꝟginis tanq̃ꝫ dantis ⁊ recipientis debet esse ad inuicẽ cõ-
uersio. necesse est vt ſm illã partẽ opereꝛ ſm quã ad deum conuerti
tur. ergo fuit in contemplatõne.

Cõtra ꝓ. ¶ Contra. in canticis dr̃. Cum esset rex in accubitu suo nardus
mea dedit odorem suum. Nardus signat humilitatẽ. ergo videtur
ꝙ humilitas fuerit dispositio p̄paratoria beatissime virgini ad deuꝫ
cõcipiendũ. Hoc etiã dt̃ Augusti. ꝙ humilitas nobis deum genuit
humilitas aũt semp ẽ in descendendo. semp eñ recũbit in nouissi-
mo loco. descensus aũt est in actione. ⁊ ascẽsus in ꝯtemplatione ergo
2 beatissima ꝟgo esse debuit in actione ¶ Jtẽ q̇ se humiliat exaltabitur
hec ꝓpositio ẽ p se. ergo ⁊ qñ maxime est in actu exaltatio. tũc ⁊ ma-
xima debet esse humiliatio in actu. sed in hac annũciatiõe beatissima
ꝟgo maxime exaltata fuit in actu. ergo ⁊ maxime nũc humiliari de
buit actu. humiliatio ãt in descendẽdo est. ⁊ ꝯtẽplatio in ascẽdendo
3. ergo nõ fuit in ꝯtẽplatõe sʒ in actõe. ¶ Jtem Gen̄. Loquar ad domi
nũ meũ cuꝫ sim cinis ⁊ puluis. ergo pulucrizatio ⁊ incineratio q̄ se
annihilat ⁊ humiliat hõ deo ẽ p̄paratio vt hõ loquaꝛ cũ deo ⁊ deus
cũ ipo. sed hic deus familiarissime loquutus fuit beatissime virgini.
4. ergo h̄ maxime debuit incarnari ⁊ humiliari. ¶ Jtẽ abscondisti hec a
prudentibꝰ ⁊ sapientibꝰ ⁊ reuelasti ea paruulis. ergo q̇ desiderat reue
5 latõem oportet ꝙ se paruulũ reputet p humiliatõeꝫ. ¶ Jtẽ humilibꝰ
dat grãm hoc est p se. ergo magis humili daꝛ maior gr̃a. ergo sum-
ma gr̃a actu daꝛ summe humili actu. sed hic dabaꝛ btissime ꝟgini
summa gr̃a actu ḡ summe fuit humil' actu. Humilitas ãt ẽ in descẽ-
dendo. sʒ ꝯtẽplatio in ascendẽdo. ḡ nõ debuit eẽ in actu ꝯtẽplatõis
q̇ est in sursum. sʒ in actu humiliatõnis q̇ est deorsum. si ꝯcedatur

Cõfirmatio ꝙ fuerat in actu ꝯtẽplatiuo ¶ Contra. vidit Jacob scalam ⁊c̄. Glo. dt̃. Jlli diuini ꝯspiciũt qui
ab appetitu tpaliũ oculos claudũt. sed beatissima virgo hic deifor-
missimũ aspectũ habuit. ergo maxime oculos a tpalibꝰ clausit. er-
go ꝯtemplatõni ⁊ nõ actõni vacabat

Rꝫ. ¶ Concedim⁹ ꝙ btissima ꝟgo in actu ꝯtẽplatõis fuit qñ ei ista an-
nũciatio venit. ¶ Quod aũt q̄riꝛ p quẽ actũ ad istam gratiã maxi-

me ꝑparet. ¶ Dicim⁹ ꝙ beata virgo in hac annūciatōe in summo pu
re creature eleuabat causal'r in summā potestatem. qꝛ deū genuit. in
summā dignitatē. ꝑ hoc ꝙ totius creature ꝑ creatōem mater effecta
fuit. in summā charitatē. qꝛ deo ꝑ hoc summe oīm propinquitate.
ꝓpinquissima fuit. vtputa q̄ ipius filia. mater ꝛ sponsa fuit. Ad po
testatē fides eleuabat eā iuxta illud. Oīa possibilia sunt credēti Ad
dignitatē eleuabat humilitas. iuxta illud. Omis q̄ se humiliat ex/
altabit. Ad charitatē eleuabat charitas. iuxta illud. Ego diligētes
me diligo. Itē eleuabat ad summā familiaritatē. ꝛ illā faciebat casti
tas. iuxta illud. Incorruptio facit proximū deo

Solo
Mater est effecta filia sponsa
E.

¶ Ad obiecta rn̄demus ꝙ ascensioni ꝑ ꝯtemplatōem nō ꝯtraria
tur descendēs ꝑ humiliatōem descendere eīm ad oꝑa actōnis ꝓpter
deū ē ascendere ꝑ humilitatē ad deū Et hec mutuo se ꝯsequunt. q̄a
quāto magis aīa eleuat in cognitōe dei. tāto magis descēdit ad hu
miliatōem sui Un̄ frequēter legit in ꝓphetis. ꝙ. qn̄ diuina ꝯspiciūt
in terrā cadūt ꝛ ecōuerso. quāto magꝫ q̄s descēdit ad humiliationē
sui. tāto plus ascēdit ad cognitōem dei. Un̄ libro Numeri dr̄. Ho/
mo cui⁹ obscurat⁹ ē oculus q̄ cadit scꝫ ꝑ humiliatōem sui. ꝛ sic ape
riunt oculi ei⁹ ꝑ dei cognitōem Et in euāgelio. Reuelasti ea paruu/
lis. i. humilib⁹. qꝛ vbi ē humilitas ibi ē sapiētia Et apl's. Qui vult
sapiens eē fiat stultus vt sit sapiēs Et Dyoni. Tenebre occultant a
lumine ꝛ magis a multo lumine. Et sic ꝑꝫ ꝙ descēsus ꝑ humilia/
tionē nō ipedit ascensum ꝑ ꝯtēplatōem. Un̄ inter ꝟtutes ꝑparātes
beatissimā ꝟginē ad istā ꝯceptōem. fides ꝑparabat rōnalē potentiā
humilitas irascitiuā siue ardui appetitiuā. charitas effectiuā. ꝟgini
tas āt ex ꝑte corꝑis ꝑparabat ꝟtutē generatiuā. ꝛ sic tota leuabat q̄
tota replebat. tota gratificabat. ꝛ tota glorificabat. Si aūt querit
vtꝝ istis motib⁹ sil' mouebat. Dicim⁹ ꝙ nō. sꝫ alie ꝟtutes ꝑpara/
bant suas potētias eleuādo habitual'r. sꝫ charitas tāq̄ forma aliaꝝ
ꝛ vinculū ꝑfectōis ex ꝑte beatissime ꝟginis fecit ꝯiunctōem actual'r
Un̄ charitas fuit cōplementū ex ꝑte suscipiētis. sicut ꝛ ꝯplementuꝫ
vltimū ex parte dantis ꝛ mouentis ad dandum ꝛ mouendū Ipsa
eīm vt dr̄ Hugo de sancto Victore deum captiuatū ꝛ ligatū de ce/
lo duxit in hunc mundum.

Ad obiecta
Quis sit ascē/sus ad deū
Hūilitas non ipedit ꝯtēpla/tionē
Virtutes ꝑparatorie ꝟginis
Solo

Questio decima tertia de de

sponsatōe ꝟginis gloriose. Videt eīm ꝙ beatissima ꝟgo
nō potuit legittime desponsari ¶ Ipa eīm habuit conti/
nentie votū quod obligabat eā ad ꝯtinendū. sponsalia āt obligāt
ad mr̄imoniū. ꝛ mr̄imoniū tpe debito ad soluendū debitū. ḡ si obli/
gabat se ad sponsalia venit ꝯ votū suū. ꝛ sic obligata fuisset ad op/

Rō p̄.

2 posita ¶ Item aut ꝯsensit iu carnalē copulam aut nō. si sic. ergo pri mam fidem irritam fecit. qꝛ talibꝫ nō tm̄ nubere sed etiā velle cōdem
3 nabile est. si nō consensit. ꝑ matrimoniū nullū fuit. ¶ Item ꝯditio adiecta q̄ ē ꝯtra subam matrimonij impedit matrimoniū. ꝟbi gra tia Cōtraho tecum vt ꝓcures mihi venenū sterilitati. hoc non esset matrimoniū. qꝛ ꝓcuratio sterilitatis ē ꝯtra substātiā matrimonij. qꝛ interimit bonū ꝓlis. ꝑ est ꝯtra subam mr̄imonij. ergo impedit matrimoniū. A sili. si dicā. ꝯtraho tecū vt me nullo mō cognoscas nō videt esse matrimoniū. ita nec videt esse mr̄imoniū cui ꝯditio ꝯtinē tie ē adiecta. ꝑ videt ꝙ ista desponsatio. nulla fuit. qꝛ nō potuit seq̄ ma
Cōtra ꝑ. trimoniū. Si ꝯcedat. ¶ Cōtra sunt iura ꝯtinentie. ꝛ Augusti. q̄ dt ꝙ matrimoniū nō facit copula sed pactio ꝯiugalis. ꝛ ꝙ sanctiora sunt ꝯiugia pari voto ꝯtinentie. ꝛ multa similia
2 ¶ Itē videt ꝙ si etiā esse potuerit. nō tm̄ ꝯgrueret beatissimā ꝟginem desponsari. Spūssanctus effugiet discipline fictū. ergo in ista summa sanctispūs opatione nulla debuit esse fictio ergo beata ꝟgo pro
3. nupta se gerere nō debuit q̄ ꝟgo innupta nō fuit. ¶ Itē mr̄imonium institutū fuit pmo in officiū cā ꝓlis. scdo in remediū cā fornicationis vitāde. vt dt aplus. Unusquisqꝫ suā vxorē habeat ꝓpter fornicatōem. Sꝫ ꝓpter neutrā istaꝝ congruebat eē in beata ꝟgine. ꝑ videt ꝙ inutilis fuerit illa desponsatio
Rꝫ. ¶ Ad hoc dicimꝰ ꝙ ista desponsatio vtilis fuit ꝛ possibilis. possibilis. qꝛ licet beatissima ꝟgo haberet votū ꝯtinentie firmū. tm̄ poterat ꝯsentire in maritalē societatē factā cū diuina inspiratōne. vti ꝙ
Ad obiectum vterqꝫ vellet ꝟgo ꝑmanere. Et sic ꝯsensit in societatē maritalē. ꝛ nō in copulā carnalē absolute. Quod tm̄ videt dicere Augusti. ꝙ ꝯsensit in carnalē copulā nō ē intelligendū absolute sed sic. si deꝰ vellet
Ad aliud ¶ Qd̄ aūt obijcit ꝙ iura dicūt de ꝯditōe adiecta ꝯtra subam matri
Cōditio vtilis monij. intelligendū est de ꝯditōe inutili. illicita ꝛ inhonesta. Conditio aūt vtilis licita ꝛ honesta nō impedit matrimoniū. vn̄ nō ē sile votū continentie ꝛ ꝓcuratio sterilitatis ꝛ similia. cū etiaꝫ coniuges post copulā carnalē pn̄t votū ꝯtinentie emittere. ꝛ si emiserint te
Desponsatio ista vtil' fuit ad sedecim. nent obseruare. Et sic ista desponsatio est possibilis ꝛ vtilis. Fuit āt vtilis ad multa. Primo vt matrimoniū bonū esse ostendat Secūdo vt dn̄a oīm bonoꝝ ꝛ mater nullo bono ꝑuaret. Tertio vt hostis fallat. Quarto vt testis castitatis eiꝰ haberet. Quinto vt origo dn̄e describat. qꝛ nō ꝯsueuit scriptura feminas genealogizare. Sexto vt ab infamia seruet. septimo vt pene caueat. Octauo vt psequutio a xp̄o tollat. Nono vt filius ꝓcuret. Decimo vt dn̄e seruiat Undecimo vt spirituale matrimoniū ꝑcetur. Duodecimo vt parē tes spūales ostendant. Tredecimo. vt humilitas virginitati ꝯiun

gef. Decimoq̄rto. vt occasio incurie fame ꝟginib⁹ tollat. Decimo/q̄nto. vt filij sui humilitas ⁊ charitas ostendat. q̄ poti⁹ voluit fabri filius reputari q̄ꝫ matrē infamari. Decimosexto. vt m̄ris dignitas hūilitati societ. vt q̄to maior sit in oībus tanto fiat humilior. vt sit mater dei ⁊ vxor fabri. ¶ Qd̄ āt obijcit de simulatōe dōm q̄ duplex ē simulatio. s. deceptōis. vt in ypocritis. ⁊ simulatio hūilitatis siue humiliatōis q̄ q̄s nō solū vult mā̄suetus vel etiā humilis reputari sꝫ etiā vilis p̄dicari. Primā simulatōem effugit sp̄ūssanctus. secūdā inhabitat. Vn̄ ysaias. Sup q̄uē req̄escat sp̄ūs me⁹ nisi sup humilē et mā̄suetū corde. ¶ Qd̄ etiā obijcit q̄ m̄rimoniū dꝫ esse cā. p̄lis vel cā vitā̄de fornicatōis. dicim⁹ q̄ h̄ itelligēdū ē de m̄rimonio p carna/lē copulā ɔsummato Isti⁹ āt m̄rimonij fuerūt cause q̄ iā s̄t dicte Ad obiecta

Questio decima q̄rta de eta/te in q̄ fuit qn̄ ɔtraxit cū Joseph. ⁊ dn̄m ɔcepit. Videt p̄mo q̄ ad min⁹ fuerit. xij. annoꝝ. ¶ Hec ē em̄ legittima etas ad m̄rimoniū ɔ̄hendū. oīa sūt facta sunt rite circa illd̄ m̄rimoniū a sp̄ūscō ordinatū. ḡ etas legittīa ē ꝟuata ¶ Itē cū mirabilia sint q̄ deo imediate opā̄te fiūt. q̄to aliq̄d mirabili⁹ tāto laudabili⁹ alijs parib⁹. sꝫ vite p̄fectō ⁊ ꝟtutū ɔsumma° mirabilior ē ī iuuene q̄ꝫ ī sene ⁊ q̄to mirabilior tāto laudabilior. ḡ vbi erat laudabilissima ibi erit mirabilissima Sꝫ p̄fectio ē mirabilior ī iuuene q̄to p̄sona ē iunior ḡ btissima ꝟgo īfima etate q̄ hui⁹ grē capax fuit deū suscepit. ¶ Itē q̄to min⁹ ē debitū aliqd̄ tāto plus ē gratū. sꝫ min⁹ debita ē p̄fectio in iuuene q̄ꝫ in sene ḡ gratior ē ī iuuene q̄ꝫ ī sene. sꝫ ī btissima ꝟgine fuit gratissima. ḡ fuit ī etate mīma q̄ eē potuit. sꝫ statim potuit cū ɔ̄senti/re potuit. ɔsentire āt potuit cū vsuꝫ rōis habuit. ḡ stati cū vsuꝫ rōis habuit istā grām suscepit. ¶ Itē eiusdē potētie ⁊ misericordie ē grāꝫ dare ⁊ datā ɔseruare. ḡ q̄to p̄us dat tāto plus dat. iuxta illd̄. Qui cito dat bis dat. sꝫ de⁹ btissime ꝟgini tm̄ dedit q̄tū pure creature da/re potuit. ḡ ⁊c ¶ Itē Ambro. Nescit tarda molimina scīsp̄ūs grā. ḡ ex p̄te dātis nulla fuit mora dādi. imo videt affectare datōem. q2 ex/ultauit vt gigas ad currēdā viā suā. ḡ stati dedit qn̄ susceptuꝫ capax fuit ¶ Cōtra. btissima ꝟgo illumiabat actual'r summa illumiatōe cu/ius creatura pura ꝑm statū vite capax fuit. ḡ h̄ debuit fieri qn̄ illumi/nabil' maxīe ꝑm ītellectū fuit. h̄ āt ē ī senio. Juuenes em̄ vigēt sensu. senes āt ītellectu. ḡ btissima ꝟgo debuit illā illumiatōem recip̄e ī se/nectute ¶ Itē figura ɔceptōis hui⁹ sup̄natural' ī ꝟgine. fuit ɔcept⁹ sare steril' ī senectute. qn̄. s. nonagenaria fuit. ḡ si figuratū dꝫ r̄ndere figure. ⁊ ista conceptio debuit fieri in senectute. ergo ⁊ desponsatio que precessit istam conceptōem. ¶ Itē nō est ɔgruum deputandum

Margin notes: Rō p̄°. — 2 — 3 — 4 — 5 — Cōtra ꝑa — 2 — 3

matrimoniũ inter senẽ ꝛ iuuenculã. ſꝫ inter iuuenẽ ꝛ iuuenẽ. ſenem ꝛ
Ouidius senẽ. Et Ouidius. Si qua velis apte nubere nube pari. Illud autẽ
mr̃imoniũ fuit ꝯgruẽtiſſimũ. ꝛ Joseph fuit senex. ergo ꝛ beata ꝟgo
4 ¶ Itẽ ꝯtra grauitatẽ bonoꝝ moꝝ. ꝛ honeſtatẽ ẽ acceleratio mr̃imo
nioꝝ hic ãt nihil fuit ꝯtra honeſtatẽ moꝝ. ꝗ expectatũ fuit tp̃s ma
5 tuꝝ. ¶ Itẽ a corpore beatiſſime virginis formabatur corpꝰ ꝑfectiſ-
ſimũ ſm naturã. qꝛ ex tali tale. ꝛ ex magis tali magis tale. corpꝰ aũt
ꝑfectiſſimũ nõ ẽ ſm naturã ante ſtatũ. xxv. annoꝝ. ergo corpus bea
tiſſime ꝟginis debuit ad minꝰ eſſe. xxv. annorũ quãdo xp̃m ꝯcepit.
¶ Item ꝯſilium iuris eſt. ſi dubitetur de quantitate nũeri equaliter.
6 et ius ꝛ iudex debent medium numerum determinare. verbi gratia.
Si dubitet̃. vtrũ aliq̃s teneatur alteri. xx. vel tm̃ decem iudex ſolui
faciet. xv. ergo a ſimili in ꝓpoſito ſi dubitatur quãdo facta fuit iſta
conceptio ꝛ deſponſatio. determinandũ eſt tẽpus mediũ inter pri-
mũ ꝛ vltimũ tẽpus quo talia ꝯſueuerũt celebrari. ꝓmũ aũt tempꝰ
eſt. xij. annoꝝ. vltimũ aũt vt in pluribꝫ quinq̃ginta annoꝝ. hoꝝ aũt
mediũ. xxxi. Et ergo videt̃ ꝙ circa illã etatẽ beatiſſima ꝟgo eſſe debu
it quãdo iſta in ea fiebant.

Rꝫo ¶ Supponendo ꝙ in beatiſſima ꝟgine fuit omnis congruentia
tam ex parte nature q̃ꝫ ex parte gratie ad hoc vt mater dei fieret. cre
dimus ꝯcedendo ꝙ deũ ꝯcepit tali etate qua ꝑfecta fuit ſtatu cor-
poris ꝛ quãtitate. ꝛ ꝙ circa eandem quantitatẽ etatis deſponſata fu
it tantũ quantũ ſponſalia ſolent matrimoniũ p̄cedere videlicet cir-
Ad obiectum 5. ca duos menſes. ¶ Quod autem obijcitur ꝙ laudabilior ꝛ mi-
rabilior eſſet in iuuentute iſta ꝑfectio conceptõis. Dicimus ꝙ cum
nihil ſit laudabile niſi aliquo mõ depẽdeat ab arbitrij libertate non
ſtatim illud fieri debuit cũ beatiſſima ꝟgo libero arbitrio vti potuit
Cõceptio non ſtatim pꝰ vſuꝫ ratõis fieri debuit ſed interuenire debuit tẽporis ꝑtractio. in q̃ ꝑueniret meritorũ accu
mulatio. ꝛ emundatõni quã acceperat in vtero ſuccederet maior de-
puratio ꝛ ꝟtutum exercitatio vt in omnium ꝟtutum apicem ſubli
mata de congruo ꝛ ſingulari ſuo merito mũdo ſubueniret ꝑdito ſal
uatorẽ gignendo. ¶ Et ſic patet ꝙ non ſtatim deus hoc donũ dedit
cũ eiꝰ beatiſſima ꝟgo capax fuit. ſed qꝛ nõ tm̃ dedit. ſꝫ etiam ꝯgru-
entiſſimo mõ dedit. tũc dedit ſtatim cũ ſuſceptiuũ ꝯgruẽtiſſimo mõ
capax fuit. vt nõ eſſet tm̃ datũ optimũ ꝛ donũ perfectũ. ſed etiã mõ
ꝑfectiſſimo datũ Nec illa velocitas donũ duplicat q̃ tp̃is ꝯgruita
tẽ anticipat ſꝫ a datore modũ dãdi deformat. ꝛ a recipiente gloriam
minuit. ꝛ dignitatẽ recipiendi ab ip̃o excludit

Rõ p̃ma. Q Ueſtio decimaquinta de
pulcritudine beatiſſime virginis. vtꝝ pulcritudinẽ cor-

poralē habuerit. Et videt᷑ ꝙ sic ¶ Figura eñ siue signū debet habere si ꝛō pⁱma.
militudinē cū signato. ſʒ oēs mulieres beatissimaʒ virginē ꝑñtes
teste scriptura pulcherrime fuerūt. ergo ꝛ beata virgo Minor pʒ. qꝛ
quattuor mulieres inueniūtur beatissimā ꝟginē expssissime figurā
tes Hester ꝯiugata. Judith vidua. Rachel ꝛ Rebecca ꝟgines. De
Hester scribit᷑. Erat aūt hester pulchra valde incredibili pulchritu
dine. oīm oculis gratiosa ꝛ amabilis videbat᷑. Sil'r de Judith legi
tur. Erat aūt elegāti aspectu nimis. Jtē ꝯsiderabāt faciē eius. ꝛ erat
stupor in oculis eoꝝ. qm̄ eiꝰ pulchritudinē mirabāt᷑ nimis Jtē nō ē
talis mulier sup terrā in aspectu ꝛ pulchritudine ꝛ sensu verborum.
Sil'r mō de rebecca legit᷑ ꝙ erat puella decora nimis. ꝟgoq̄ʒ pulcher
rima ꝛ incognita viro. Jteʒ de Rachel. ꝙ erat venusta facie ꝛ decoro
aspectu nimis. Et vl'iter scriptura laudat oēs mulieres de pulchri
tudine beatā virginem ꝑñtes. ergo ꝛ beata virgo pulchra fuit.
¶ Jtē corpus ordinat᷑ ad aīam. vt supra dictū est. qꝛ nobiliori aīe de 2
bet᷑ nobilius corpus. ergo pulchritudo corpis dependet a pulchritu
dine aīe. ḡ vbi pfectissima pulchritudo est aīe. ibi ꝛ pfectissima cor
poris debuit eē pulchritudo. ¶ Jtē in Canticis scribit᷑. summa pul 3
chritudo spūalis. ꝛ hoc p simbola corporalia. Jlla aūt scriptura spe
cial'r ꝛ anthonomatice exponit᷑ de beata virgine. ḡ illa que ibi dicū
tur spēaliter ꝛ anathonomatice ꝯueniūt beatissime virgini. ibi aūt
p pulchritudinē exteriorē ducit᷑ intellectus ad interiora. ergo in be
atissima ꝟgine debuit esse pulchritudo interior ꝛ exterior. ¶ Jtē pul 4
chrū ꝛ bonū additū pulchro ꝛ bono facit magis pulchꝝ ꝛ bonuʒ. ḡ
pulchritudo ꝛ bonitas exterior addita pulchritudini ꝛ bonitati in
teriori facit magis pulchꝝ ꝛ bonū Sed btissima ꝟgo oībꝫ puris
creaturis optima ꝛ pulcherrima fuit. ergo habuit pulchritudinem
exteriorē ꝛ interiorē. ¶ Jtē eccl'ia canit in prosa. Castissima corpore 5
sanctissima moribꝫ. oīmq̄ʒ pulcherrima virgo ꝟginū. ¶ Jtē corpꝰ 6
humanū est nobilius oībꝫ corpibꝫ brutoꝝ. ꝓpter vnionē ad aīam
rōnalē. ḡ nobilitas in corpibꝫ intendit᷑ ad nobilitatē aīe ad quā or
dinat᷑. forma eñ ꝛ materia debent esse ꝓportionabilia. sed aīa beatis
sime virginis fuit nobilissima post aīam filij dei. ergo ꝛ corpꝰ eius
erit nobilissimū ꝛ pulcherrimū post corpus filij dei. ¶ Jtē corpus
vnitū diuinitati pfectissimū est in pulchritudine. ita etiā ꝙ āgeli de 7
siderāt in ipm pspicere. ḡ corpus imediate ordinatū ad ipm erit se
cūdo loco pulcherrimū. hoc aūt est corpꝰ matris vñ formabat᷑ illō
qđ diuinitati vniebat᷑. ḡ erit illud scđo loco pulcherrimuʒ. ¶ Jtem 8
phs definiēs naturā đt. ꝙ est vis insita rebꝫ ex silibꝫ silia procreans.
nisi ḡ natura impediat᷑ vel erret filius sil'is erit patri vel matri. ergo
qui nascit᷑ de matre ꝛ nō de patre. ꝛ tali opāte q̄ nō pt impediri vel

errare.ibi necesse est filiũ silẽm eẽ matri ⁊ ecõuerso.sȝ ipe pulcherri-
9 mus.ḡ ⁊ ipa pulcerrima.¶ Itẽ q̇ viderũt veronicã dicũt q̃ gratio-
10 sissimã ⁊ pulcherrimã faciẽ repsentat.¶ Itẽ ordo inest reb⁹ natura-
lib⁹ ⁊ in corpib⁹ humanis natura facit aliqđ pulchꝝ ⁊ aliqđ pulcri
us.ḡ ⁊ aliqđ pulcherrimũ debet eẽ ſm naturã.natura eñ aliquẽ hȝ
terminũ ad quẽ pt ⁊ nõ vltra illũ.ḡ ⁊ alicubi ꝯtingit aut nusq̃.Si
nusq̃.ḡ deficit respectu suaꝝ operationũ.hoc est falsum.q2 dr̃ phus
q̃ natura nõ abũdat in supfluis.nec deficit in necessarijs.ergo natu-
ra alicubi hȝ suũ summũ Corpus aũt naturale qñq3 formaṫ a corpe
naturali.ipa natura operãte natural'r imediate ⁊ p se.que tñ creata
est aliqñ operante deo supnatural'r.ergo alicubi summũ est corpo-
re humano deo operãte.⁊ alicubi summũ natura operante. Et sicut
natura operans est immediate sub deo operante.ita summũ nature
operãtis est ĩmediate sub deo operãte.Sicut ḡ corp⁹ xpi qđ deus p
seipm formauit est pfectissimũ ⁊ pulcherrimũ in natura.qđ de⁹ po-
tuit facere ſm statũ vite.ita corpus beatissime virginis ad hoc ime
diate ordinatũ erit pulcerrimũ ſm statũ vite. qđ natura facere pt se
11 operãte¶ Itẽ Damas.ipa a nullo illustriũ supaṫ.sȝ alie ꝟgines ⁊ sctẽ
laudãtur de pulchritudine corpali qñ est ꝯiũcta cũ spũali.vt est il-
lud pulchra facie.sȝ pulchrior fide.⁊ sil'r in pdictis mulierib⁹ vete9
testamẽti.ḡ btissima ꝟgo oĩ laude digna ĩmo dignissima debuit
de vtraq3 pulchritudine laudari.¶ Itẽ castitas est laudabilior ĩ pul
chris.sicut ecõuerso deformitas ⁊ incõtinẽtia vituperabilior in defor
mib⁹.sȝ beatissime virginis castitas fuit laudabilissima.ḡ ipa pul-
cherrima.¶ Cõtra in pverbijs dr̃. Fallax grã ⁊ vana est pulchritu-
Contra. do.sȝ in beata ꝟgine minimũ.ĩmo nihil fuit de vanitate.ḡ nec pul-
1 chritudo.¶ Itẽ pulchritudo mulieris occasio est magni mali. Vñ
2 Eccli.ꝟginẽ ne ꝯspicies ne scãdalizeris in pulchritudine ei⁹.¶ Itẽ
3. ppter spẽm mulieris multi perierũt.vñ Job.Pepigi fed⁹ cũ oculis
meis.vt nec q̇dẽ cogitarẽ de ipa ꝟgine.sȝ beatissima ꝟgo oĩbus de
buit esse cã saluãdi.⁊ nulli cã pereũdi ḡ non debuit esse pulchra cor
poraliter.¶ Itẽ quãto plures sunt cause humilitatis tanto fortior ⁊
4 maior hũilitas.ḡ q̃ summã habuit humilitatẽ oĩes causas habere
debuit humilitat9.sȝ fast⁹ inest pulchris ⁊c.deformitas aũt est cã hu-
militatis.ḡ beatissima virgo debuit esse deformis¶ Itẽ dñs in incar
5 natõe exinaniuit seipm.⁊ sic maximã ostẽdit humiliatõem.sȝ maior
humilitas est carnem accipere de deformi q̃ de pulchra.ergo domin⁹
nasci de deformi debuit

R3. ¶ Respondendo dicimus.q̃ sicut dñs noster Jesus christus fuit
speciosus forma pre filijs hoim.ita btissima ꝟgo pulcherrima ⁊ spe-
ciosissima fuit inter filias hoim.et q̃ ipa habuit summũ ⁊ pfectis-

simū in pulchritudine. qđ esse potuit in mortali corpore s'm statum vite operante natura. Qđ aūt euāgelium nihil scribit sup eo plures possunt esse cause. Una cū dña nostra posita sit in speculū ꝛ exemplum saluos fiendi. nō vult eam laudari a talib' quoꝝ appetitus inordinatus vel abusus multis est cā pereūdi. ¶ Alia cā est ꝙ scripture sufficit hoc sub silentio quasi p locū a minori inferre. ꝙ qcqđ vnq̄ꝫ bonitatis vel pulchritudinis in aliquo sctōꝝ fuerit in ipa credamus minime defuisse. Uñ scriptura magis laudat tā hoc tacite supponendo q̄ꝫ verbotenus explicando. tacendo eñi p reuerentia regula nobis tradit' infallibilis. ꝙ quid boni vel laudis in alijs fuerit hoc de ipa minime oporteat dubitari. nec in questionē venire debeat qđ nephas est dubitare. Item sicut angeli supremi a donis nobilio rib' laudātur ꝛ denoīant' ꝛ nō ab inferiorib' . que tñ in ipis esse nullatenus dubitat'. Ita ꝛ beatissima virgo donis spūalib' plenissima donis gratissimis ꝛ nobilissimis ita occupat ꝛ implet aīas laudantiū euāgelistaꝝ ꝙ eoꝝ admiratōe quasi obliuiscūtur bonoꝝ corporaliū. Itē cū rota sit in medio rote. euāgeliū magis respicit ꝛ tractat spūalia. vetus lex corpalia. Propriū est ergo euāgelij de gratuitis ꝛ spūalib' laudare. ꝑpriū veteris testamenti carnalia siue corporalia ꝯmēdare. Ideo dña nostra in veteri testamēto de pulchritudine cōmendat' corporali p figuras. in nouo testamēto de spūali pfectione p angelos. aplos. ꝛ euāgelistas. raro eñi vel nūq̄ꝫ in nouo testamēto inuenit' ꝙ aliqs de pulchritudine corpali ꝯmendatur

¶ Qđ aūt obijcit' de mali occasione. Rñdemus ꝙ pulchritudo corporalis simpl'r in suo genere bona est. Nihil aūt adeo bonuꝫ est in quo nō ꝯtingat malos scandalizari. qui nō tm̄ in xp̄o hoīe scandalizabant' sicut scriptū est. ꝛ scandalizabant' in eo. sed etiam in ipo deo scandalizabātur. Une sup illud. q̄ꝫ bonus israel de' ꝛc. Glo. dicit. p uersis aūt puersus esse videtur. Talis occasio mali siue scādali passiui non est vicium bonam naturam habentis. sed culpa patientis. Sicut ipsi demones in dei iusticia scandalizabantur. sicut scriptum est. Superbia eorum qui te oderunt ascendit semper. nec propter hoc debet non esse iusticia. si demones vel mali scandalizantur in ipsa. maxime cum boni edificentur inde vnde mali scandalizantur. Congrua ergo fuit pulchritudo beatissime virginis ꝛ ad sui ipsius cōmendationem. vt naturam perficeret ꝛ gratiam augmentaret. quia forma pudicicie rara. sed apta comes. et ad nostram edificationem ꝛ deuotōnem. Pulchra eñi est casta generatio cū claritate ꝛ ad corporis dominici ꝯmendationem. non eñi potest arbor bona ꝛ nobilis fructum malum ꝛ ignobileꝫ facere. nec esset perfectior humilitas que ex pluribus tanquam causis causaretur. quarum

Euāgeliū tacꝫ pulchritudinē virginis

Reg'la datur

Angli noīant'

Dñ'ter virgo ꝯmendatur.

Ad obiectum A

Occasio

Pulchr'tudo.

Humilitas

Nobilior est gratia

Hũilitas filij

Opinio

aliq̄ naturales. aliq̄ gratuite. q̄ȝ illa q̄ ẽ ex solis gratuitis Immo sicut grã est nobilior natura ꝛ pfectior. ita hũilitas q̄ est simplr a grã nobilior est q̄ȝ illa q̄ est ptim ex grã ꝛ ptim ex natura. Nec etiaȝ esset maior hũilitas ꝙ de⁹ incarnaret̃ de deformi poti⁹ q̄ȝ de pulchra. Humilitas aũt dȝ eẽ collatiua grẽ ꝛ augmẽtatiue ꝛ nunq̄ȝ diminutiua nõ essȝ vere hũiliatio filij maior q̄ hũilitatẽ mr̃is in sua nobilitate diminueret ꝛ laudẽ castitatis auferret. Uñ nimirũ neqȝ laude dignũ opinio iudicaret si virgo deformis hũilis essȝ. ꝛ q̄si despecta viris virgo pmaneret. ꝛ ecõuerso aũt q̄to ꝟgo btissima pfundior est humilitate. ꝛ q̄to ab altiori infra seipam descẽdit. tãto maior est filij dei humiliatio q̄ se a summo celo post ipam inclinauit

Proba. vnica

B

Modi corporis quinqȝ

NR. Scd̃o. de pulchritudine marie in spẽali. q̄ in trib⁹ ꝯsistit. scȝ in debita corpis q̄titate. in eleganti mẽbroꝝ dispõne ꝛ pportõe. in coloꝝ venustate ¶ Primo igit̃ q̄rit̃ de q̄titate q̄ ꝯueniẽtior ei sit Et pbari pt a q̄titate corpis sui filij ꝙ tãq̄ȝ pfectissimũ in oib⁹ naturalib⁹ debitissimã habuit q̄titatẽ. corp⁹ eñ filij formaĩ a corpore generãtis. iõ ita ꝙ de tali tale. ꝛ de tãto tãtũ. nisi error aut impotẽtia ipediat. aut p viã accñtis aut aliquo mõ aliter fiat. sȝ naturalr ꝛ regulariter magnus magnũ generat ꝛ paru⁹ paruũ. ꝛ tãtus tãtũ. g̃ si corpus dñi cũ in summo habuit quãtitatẽ debitã viro cõgruẽtẽ. ergo ꝛ mater sua habuit in summo quãtitatẽ femine ꝯgruẽtẽ. qd̃ ꝯcedim⁹ ꝛ credimus esse verũ. Ideo de q̄litate dicẽtes. modi eñ corpis qualitatis sunt q̄nqȝ. Crassicies nimia. carnositas. extenuata macies. sinthesis. ꝛ equalitas. Pinguedo causaĩ ex frigiditate ꝛ humiditate. carnositas ex caliditate ꝛ hũiditate. extenuata macies. ex caliditate ꝛ siccitate. sinthesis ex frigiditate ꝛ siccitate. equalitas ex oĩm humoꝝ equali ꝯplexione. ¶ Cuius qualitatis credim⁹ corp⁹ btãtissime virginis extitisse.

Conclusio De mẽbroꝝ dispõne.

pbatio vnica.

NR. Tertio. de mẽbroꝝ dispõne ꝛ pportõe. Et illa silr pbaĩ ex pte generati. In formatõe eñ corpis a generãte sic formaĩ totũ de toto ꝙ a qualibet pte corpis fit decisio. ꝛ in qualibet ptẽ generati formatio. Uñ inter generãtẽ ꝛ generatũ regulariĩ ꝛ naturalr singuloꝝ mẽbroꝝ adinuicẽ ẽ simulato in forma ꝛ in figura nisi p viã accñtis impediaĩ. g̃ cũ in corpe dñico nullũ poterat intercidere ipedimẽtũ ꝛ mẽbra illi⁹ corpis fuerũt elegãtissime dispõnis ꝛ cõgruẽtissime pportiõis. Eadẽ dispositio ꝛ pportio erit in membris matris. qd̃ ꝯcedimus esse verum.

Conclusio De cutis colore ꝛ venustate.

NR. Quarto. de colore cutis ꝛ venustate. Triplex est diuersitas coloris in corpore humano. scȝ in cute in capillis. ꝛ in oculis. Primo g̃ de colore cutis querit̃. ¶ Et videĩ ꝙ debuit esse nigra in cute. color eñ est pprĩũ obiectũ visus. ergo color qui est ma/

gis visui ꝯgruus plus attestat̃ ꝯplexionis bonitati ⁊ ꝑfectōni. ni/ Rō p̄· ꝙ debu/
gredo eñ est magis ꝯgrua visui. est eñ color ꝯgregatiuus visus. ḡ it esse nigra
nigredo est color ꝑfectissimus ad videndū. ergo debuit esse color ꝑ
fectissimi corpis ſm ꝙ videri dꝫ. ¶ Itē simplex est nobilius ꝯposito
igit̃ albedo ⁊ nigredo q̄ sunt colores simplices sꝫ nobiliores ꝗ alij
colores q̄ sunt ꝯpositi. igit̃ alter eoꝝ erit in corpe ꝑfectissimo. sed nō
albedo. igit̃ nigredo. ꝙ nō albedo pꝫ. q: albedo est color corporis in
quo est abūdātia frigiditatis ⁊ etiā visui discōgruꝰ. q: disgregatiuꝰ
visus ¶ Itē color ē imutatiuꝰ visus ſm actū lucidi. igit̃ illi colores Rō ꝙ fuerit
q̄ sunt magis motiui ſm actū lucidi in rōne coloris sunt magis ꝑ/ alba
fecti. sed dt phs ꝙ extrema sunt magis sensitiua ⁊ motiua. igit̃ albe
do ⁊ nigredo q̄ sunt extremi colores magis ꝑfecti sunt in rōne colo/
rū. igit̃ alter eoꝝ erit in corpe ꝑfectissimo. sed dt phs ꝙ in corporibꝫ
sunt lux ⁊ tenebre. id ē albedo ⁊ nigredo. sꝫ ꝑfectior est lux tenebris.
igit̃ in ꝑfecto corpe potius erit effectꝰ lucis ꝗ tenebrarū. hoc aūt est
albedo. igit̃ corpꝰ ꝑfectissimū potius erit albū ꝗ nigrū ¶ Uidetur Rō ꝙ fuerit
potius ꝙ debuit fuisse rubeū. corpꝰ eñ eucraticū est maxime sangui rubea
nee ꝯplexionis. sanguini aūt attestat̃ rubedo. igit̃ corpꝰ optime cō
plexionatū debuit esse rubeū. Uidet̃ aūt ꝙ debuit eē mixtū ex albo ⁊
rubeo. q: sicut autores medicine dicūt. color in cute ab īterioribꝫ ac/
cidit duobꝫ modis. aut ex abūdātia. aut ex equalitate humoꝝ Ille
aūt ē ex equalitate q̄ est rubeꝰ ⁊ albo mixtim. ceteri oēs ab inequali/
tate ꝓcedūt. sed nobilior est color q̄ ab equalitate ꝓcedit. igit̃ dꝫ eē
in corpe eucratico ¶ Uidet̃ aūt ꝙ in tali corpe debet eē color glaucꝰ. Rō ꝙ fuerit
Ille eñ color ſcat frigiditatē in corpe dominātē. Sed videt̃ ꝙ cor/ glauca.
pus beatissime ꝟginis debuit eē frigide ꝯplexionis hac rōne. Qd a
natura est tale maxime ē tale. igit̃ qd natura castū magꝭ castū. sꝫ na
tura frigiditatis magis est ordinata ad castitatē. igit̃ corpꝰ castissi
mū debuit eē frigide ꝯplexionis ¶ Itē oīs inclinatio q̄ causat̃ a duo
bus ceteris paribꝫ fortior est ea q̄ ab vno tm̄. igit̃ inclinatio ad casti
tatē si causat̃ a gratia ⁊ a natura fortior est ea q̄ a gr̄a tm̄. igit̃ corpꝰ
castissimū debuit causari a gr̄a ⁊ a natura. igit̃ debuit frigide ꝯplexi
onis eē. ¶ Itē bonū additū bono nature facit magis bonū. igitur bo
num gratie additū bono nature facit ipm magis bonū. igit̃ plena
ſm gratiā debuit esse ꝑfectissima ſm naturaꝫ. igit̃ debuit esse frigide
ꝯplexionis. ¶ Itē magis manifestat̃ potētia a ꝯtrario ſm naturaꝫ
et ꝯtra naturalē inclinatōeꝫ elicere ꝯtrariū ꝗ de tali tale. sed ꝑfectꝰ
et nobilius est in quo magis manifestatur potentia. igit̃ ꝑfectior ⁊
nobilior est castitas in calidū ꝗ in frigidū. sꝫ castitas beatissime vir
ginis fuit ꝑfectissima. igitur fuit calide ꝯplexionis. Iteꝫ vbi est ma
gis de ꝯtrarietate ibi ē maior actio ⁊ pugna. sꝫ vbi maior pugna ibi

difficilior victoria. vbi aūt est difficilior victoria. maior gloria. igit᷑ de pmo ad vltimū vbi maior pugna. ibi maior glia. igit᷑ gloriosior
3. est castitas in calidū q̄ȝ in frigidū. ¶ Itē phs Incōtinēs est q̄ patit᷑ et deducit᷑. ɔtinens aūt q̄ patit᷑ nec deducit᷑. Insensibilis q̄ nec patit᷑ nec deducit᷑. s3 mediū ꝟtutis est pati nec deduci. ḡ virtuosior est castitas vbi maior passio a ɔtrario. hoc aūt est in calidū ḡ ⁊c.

Ad. Quinto. de colore capillorū. q̄ ꝭm autores medicine sunt quattuor. scȝ niger. rubeus. glaucus. canicies Cū igit᷑ glaucus ɔstet ex humore melancolico. canicies āt ex nimia defectōe caloris naturalis ⁊ ex abūdātia putridi fleumatis. qꝺ plurimū est in senibꝫ. de illis duobꝫ nō fit q̄stio. sed tm̄ de nigro ⁊ rubeo ¶ Videt᷑ ꝙ capilli eius debebāt esse rubei. Rubedo em̄ attestat᷑ abūdantiā cholere nō aduste. nigredo aūt fit ex abūdātia cholerici incēsi vel adustione multa sanguinis. qꝛ vt ꝺt Galienꝰ. Rubedo attestat᷑ sanguini. nigredo cholerice vel melācolice ɔplexioni Cū igit᷑ nobilior sit ɔplexio sanguiea q̄ȝ cholerica vl' melācolica. color attestās sanguini nobilor erit q̄ȝ attestās cholere vl' melācolie. igit᷑ nobilior rubedo q̄ȝ nigredo ḡ erit in corpe nobiliori. ¶ Itē Gal. qn̄ describit corpꝰ eucraticū i tegni ꝺt ɔpetētes crassos cogitatōes ꝭm totā aīalis habitudinē hes ꝭs. scȝ color ex albo ⁊ rubeo mixtꝰ. capilli ꝟo rubei ⁊ mediocrit᷑ crispi in pluribꝫ ⁊c. ḡ in corpore eucratico capilli debēt eē rubei. Itē in eodē. nā si eucraticū cerebꝝ existat ꝭm q̄ttuor q̄litates. oīa q̄ dicta sunt habebit. tn̄ mō supfluitates q̄cūq3 p palatū ⁊ aures aut nares purgātur. hec habebit moderate. ⁊ minime ledet᷑ ab oībꝫ q̄ extrinsecꝰ calefaciūt ⁊ infrigidāt ⁊ siccāt ⁊ humectāt existētibꝫ infantibus talibꝫ capilli sunt subrufi. ḡ i optimo sibi ɔplexionato cerebro capilli debent esse rubei. hoc est aūt cerebꝝ nostre dn̄e. ḡ ⁊c. ¶ Videt᷑ aūt ꝙ debeāt esse nigri. Cōstātinus em̄ in pantegni tres causas piloꝝ ponit dicēs. Capilli caput custodiūt. honestāt. ⁊ defendūt. q̄bꝫ si careat hō maxime est inhonestus. ⁊ precipue in mulieribꝫ. ⁊ iuxta hoc natura facit corpori iuuamenta atq3 ornamēta. ¶ Itez est cā quare masculi ⁊ nō femine barbescūt. qꝛ fumus q̄ est piloꝝ causa ex natura magis augmētat᷑. que qꝛ natura nō sufficit expellere ⁊ ɔsumere expellit p duo loca. s. p caput ⁊ barbā. Unde fit ꝙ calidissime femine barbescere videant᷑. ⁊ ecōuerso in masculis frigidis. Un̄ nō barbescūt eunuchi. qꝛ pdiderūt mēbra calidiora. Pili igit᷑ isti facti sunt a natura vt essent ornamēta ⁊ iuuamenta. ¶ Ex hoc pꝫ ꝙ tres sunt cause pilorum. Expulsio fumose superfluitatis animalis iuuatiua Defensio a calore ⁊ frigore exteriori. Et ornatus capitis. ¶ Quātuȝ ad pmā vtilitatē magis videtur ɔuenire eucratico corpori nigri capilli. Si em̄ expulsio supfluitatis nociue est iuuatiua. quecūq3 sup-

Capilli rubei pbant᷑ fuisse

Capilli pbāt᷑ fuisse nigri

Tres cause capillorum Rō pma.

fluitas magis est nociua illius expulsio maxime est iuuatiua. sed cole ricū incēsum et sanguineū adustū magis est nociuū quam sanguineus humor nō adustus. ergo magis ē iuuatiua expulsio illius quam istius sed ad illius expulsionē sequitur generatio nigrorum capillorum. et nō rubeorum. ergo quantū ad illud eucraticū corpus magis debet habere nigros capillos quam rubeos Similiter quantū ad defensionē. nigri enim capilli fortiores sunt quam rubei. Similiter quantū ad ornamentū. pulchrior est enim et aptior proportio extremi ad extremū quam medij ad extremū. opposita enim iuxta se posita magis elucescūt. ergo supposito colore cutis albo et rubeo magis venustat in capillis nigredo quam albedo vel rubedo Capilli nigri

¶ Itē quantū ad sensum visus nigredo est conuenientior. quia congregatiuum 2
visus. rubedo aūt vel albedo disgregatiuū. ¶ Itē quantum ad signatum 3
rubedo enim attestatur mobilitati et infirmitati. nigredo aut firmitati et stabilitati. quia respondet elemento quod est terra. ¶ Itē Constantinus in pantegni vbi describit corpus eucraticū. sic dicit. In superioribus par 4
tibus libri meminimus nos dixisse de intēperata complexione corporis quantū ad complexionē equalis. oportet igitur nūc dicere de equali complexione et eius signatione Corpus enim equale neque multū macidū ē neque pingue. color eius inter rubeū et albū medius. pili eius in infantia rufi. in pueicia et in iuuentute nigri. ergo ad eucraticum corpus pertinet nigredo in capillis secundum Cōstantinū. ¶ Et sic etiā videtur contrauersia inter constantinū et galienū. cū hic nigrū capillorum colorē ponat in equali corpore. ille aūt rubeū. Itē eadē contrarietas inuenitur inter illos qui loquuntur de corporis pulcritudine. quorum vnus sic dicit. Feminineū plene si vis formare decorē. Preformet capiti vultū nature circinus orbem Crinibus irrutilet nitor aurū. ergo vult quod capilli debent eē aurei coloris. Alter aūt dicit sic. Spectandū nigris oculis etc. ¶ Item 5 Cōtrauersia.
in canticis vbi describitur pulchritudo spiritualis per exteriorē pulcritudinē. dicit sic. Come eius sunt sicut elate palmarum nigre quasi coruus ergo videtur quod ad exteriorem pulchritudinem per quā interior describitur pertineat nigredo in capillis. ¶ Quia vt dicit magister Richardus de sancto victo. super idē verbum et similia Neptalym dicitur seruus 6
emissarius dans eloquia pulcritudinis. qui pulcre hominē interiorem eisdē verbis reficit et exteriorē. dum per exteriora visibilia ad inuisibilem pulchritudinē intellectū traducit. igitur ad exteriorem pulcritudinē per quā huiusmodi intellectus traducitur ad interiorē pertinet nigredo in capillis. ¶ Itē secundum complexionē innatā soboles solēt assimulari paren 7
tibus et ecōtra. sed videmus quod genus iudeorum vt in plurimū habet nigros capillos. ergo et dña nostra. cū fuit de progenie iudeorum. ¶ Itē veronica 8
predicit nigrā barbā. et nigros fuisse crines in dño. igitur in dña nostra cū maxima fuerit similitudo inter ipsos

De colore oculorum

Color oculoꝝ fuit niger. ꝓ.

NE. Sexto. de oculoꝝ colore. q̇ quadruplex ē. scꝫ niger subal-
bidus. varius. ꝛ glaucus. ¶ Et videt̄ p̄mo ꝙ debeat esse ni
ger Jlle em̄ in pluribꝰ ꝯcomitat̄ nigrū colorē in capillis. ꝙ habētes
nigros capillos sunt etiā h̄ntes nigros oculos. ꝛ etiā videret̄ ꝯgrue
Contra re maxime venustati. Vn̄ Spectandū nigrū oculis Etiā in ꝯtrariū
videt̄ ꝙ alius describēs pulcritudinē q̇ ad oculos d̄r. Radiāt vtri-
q̄ꝫ gemelli luce smaragdina. vel sideris instar ocelli. illi autē colores
nō sunt nigri. igit̄ ꝛc̄. ¶ Jtē nigredo oculoꝝ. vt d̄r Johānicꝰ ꝓuenit
ex defectu sp̄ūs visibilis vel ꝑturbatōe ipius. aut ex penuria cristalli
ni humoris. aut q̄ꝛ plurimū recedit interius cristallinꝰ humor. aut
ex humore abūdāti q̇ ē silis albugini oui. aut ex ꝑturbatōe ipsius
aut ex abūdantia qualitatis vuei humoris. igit̄ cū iste color in ocu
lis causet̄ maxie ex defectu coꝝ in q̇bꝰ ꝯsistit oculi ꝑfectio ad vidēdū
vt ē sp̄ūs visibilis ꝛ humor cristallinꝰ. nullo mō iste color erit eu-
cratici corpis. De glauco ꝛ alijs non fit questio cum attestantur mi
nus nobili complexioni.

R̄o ¶ Ad hoc respondendum est ꝙ sex sunt colores cutis ex albedine
et rubedine. compositus. niger. citrinus. glaucus. albꝰ. ꝛ rubeus. Et
solus ille qui est ex rubore ꝛ albedine ꝯpositus. vt d̄r Johannicius
est ab eq̄litate ꝓcedēs. alij vero om̄es ab ineq̄litate. Primus est no
bilissimus ꝛ corpi eucratico determinatꝰ. ꝛ sic a Galieno in tēperata
cōplexione positus est. ꝛ sili mō a Cōstantino in pantegni. Hūc igi
Ad obiecta tur ꝓcedimꝰ in corpe beatissime virginis extitisse. ¶ Ad obiecta in
cōtrariū r̄ndemus. ꝙ licet color niger sit magis visui ꝯgruus ad vi-
dendū nō t̄n ē corpi eucratico determinatus ad habendū. color em̄
corpis ꝑncipalius ordinat̄ ad corpus subiectū ꝛ ꝓpriū venustādū
et eius cōplexionē ostendendā q̄ꝫ ꝑ corpus alienū ad videndū. Jtē
Visus cum visus delectet̄ in pulchro ꝛ in luce proportionabili delectabili
or ꝛ deliciosior est ad videndum. color albꝰ mixtus cum rubeo q̄ꝫ ni
gredo. Et nō est contrarium ꝙ extremi colores magis sunt sensitiui
Contrariū et motiui. Jlla enim preeminentia sumitur respectu alterius viden
tis. natura em̄ vt dicit ph̄us semper intendit sibi simile. nisi sit ebria
igitur color corporis debet determinari potius s̄m congruentiaꝫ sui
Ad obiectum subiecti q̄ꝫ respectu alieni. ¶ Nec etiā obstat ꝙ simplex nobilius
est composito. hoc verum est inter res genere differentes. vt anima
dignior est corpore. ꝛ nō ē in his in quibꝰ est simplex pars compo
siti eadem cum altera s̄m speciem. cum in his semper dignius sit to
tum sua parte Quod autem obijcitur ꝙ debuit esse frigide comple
Ad aliud xionis ꝛ habere colorem illi attestantem dicimus ꝙ non cum enim
gratia nobilior sit q̄ꝫ natura. castitas que totaliter est a gratia nobi-
lior est q̄ꝫ ea que est partim a gratia. ꝛ q̄ꝫ ea que est partim a natura

Et tāto ē maior gratia ꝛ maiorē potētiā demōstrat. quāto fortiorez Gratia maior
vincit naturā. ꝙuis ī beata ꝟgine nulla fuit pugna. qa etiaz fomes Fomes.
extinctꝰ fuit in ea Unde tāto fortior fuit ꝛ tāto nobilior fuit eiꝰ ca/
stitas. qm̄ nec hosti fuit tēptādi possibilitas. ꝛ nihilominꝰ tanto de
hoste triūphꝰ glo̾sior quāto etiā ita caput eiꝰ cōtriuit sub pedibꝫ vt
nec ad pmū motū ꝯcupiscētie (cui gnāliter subiacēt oēs viatores) se
ꝯ ipaz ausus fuit erigere Nō ei diminuit rōez victorie nō posse ipug
nari sꝫ velle ipugnari ꝛ nō posse resistere. illa etiā fuit glo̾sissima casti/
tas ꝛ laudabilissima fuit q̄ ī se nūꝙ aliquē saltē motū ꝯcupiscentie Castitas.
sensit. ꝛ se ī aliq̄ subiecta disseminās exēplarit ꝯcupiscētiā a multis
cordibꝫ ꝛ corpibꝫ ꝓfugauit ¶ Ad istd̾ qd̾ obijcit de colore capillorū Ad obiectum
dicimꝰ ꝙ color ī capillis imediatā signat supdispositōez cerebri. vn̄
optimꝰ color ī capillis debet determīari fm optimā cerebri ꝯplexio-
nē Optima āt cerebri ꝯplexio determinat scd̾m duos modos Uno Cōplexio cere
mō cerebꝝ optie ē ꝯplexionatū qm̄ ē optie ordinatū ad actōez natu bri
ralꝫ ꝟtutꝫ. ita ꝙ opatōes cerebri maxie ordinant fm q̄litates ad opa
tiones cordis ꝛ epatis ꝛ stomachi ꝛ aliorꝝ mēbrorꝝ pncipaliū. ꝛ fm
hoc cerebꝝ debet eē calidū ꝛ humidū. Et hꝫ mō capilli talis cerebri in C.
infantibꝫ sunt subrufi. ī pueris vero rufi seu subrufi vel subrubei. in
pfectis ꝟo rubei. sicut dicit Galienꝰ ī tegni autoritate supposita. nō si Galienus.
eucraticū. ꝛ fm hūc modū loq̄bat q̄ dixit. Crinibus irrutilet ꝛc. Et
fm hāc legē ꝓcedūt rōnes ꝓ illa pte. Alio mō dr̄ eucraticū cerebꝝ
fm ꝙ ē optime dispositū ꝛ ordinatū ad actiōes ꝟtutis aīalis q̄ pro
prie fiūt ī cerebro mediāte spū aīali q̄ nascit in cerebro. ꝛ fm hꝫ cali/
dū ꝛ siccū debet eē cerebrū Quia ille due q̄litates maxime subseruiūt Qualitates
cognitōi. a caliditate em̄ ē velocitas apphēdēdi. a siccitate firmitas cognitioni
retinēdi a calore ē motꝰ ꝛ mobilitas. a frigore q̄es ꝛ immobilitas. subſuientes
Itē a siccitate firmitas recipiēdi. siccitas em̄ ē bn̄ termīabilꝫ ꝓprio
termino male alieno Hūiditas āt male terminabilꝫ ē termīo ꝓprio
bn̄ aūt alieno Et sic patꝫ ꝙ magis ꝯgruit pfectōni cerebri caliditas
ꝙ frigiditas. vt em̄ Galienꝰ ī tegni ostēdit frigidiores ꝙ oporret ce Galienus
rebri cognitōes supflua multa fm ꝓprias affluctōes ꝛ capilli in de
subrufi manētes post multū tpis subascēdētes subtiles ꝛ exiles plu
rimū ꝛ facile a frigidis causis ledunt. ꝛ fm tēpꝰ ꝛ fm spēs lesionis
catarri ꝯsumūt. ꝛ somnolentiores qd̾ammodo sunt ī calido aūt ce/
rebro ꝯtraria sunt Et sic ptꝫ ꝙ nobilius ē calidū cerebꝝ ꝙ frigidum
A simili mō ptꝫ ꝙ siccū nobilius ē ꝙ humidū Galienꝰ em̄ in tegni
dicit. sicciores cerebri cognitōes nō supfluūt in effluxiōe ꝛ sensuū p
fectiōe vigilātis nature sunt. hūidiores ꝟo plani ꝛ nō oīno calui fi/
ūt ꝛ sensu hebetes sunt. ꝛ supfluxiōes multe ꝛ somni multi ꝛ ꝓfundi
Et sic ptꝫ ꝙ nobiliꝰ ē cerebꝝ ꝙtū ad ꝟtutes aīales si fuerit calidū ꝛ ce

siccū ꝙ̃ si fuerit calidū ⁊ humidū Nā vt dicit Galienꝰ in tegni Optima ē ꝯplexio calida ⁊ sicca. ꝓpmū q̇dē nō sunt abūdātes hmōi ⁊ sensibꝫ ꝑfecti ⁊ vigilātissimi. ꝓmū ḡnatio capilloꝝ citissima ē eis ꝯplenissima nigri capilli. Si ꝟo humiditas caliditati accidat paꝝ q̇dē supgredi ētibꝫ vtrisq̄ȝ mediocriter bonꝰ ē eis color ī ocul'. vane magne et supfluitates pl'ime mediocriter digeste. ⁊ capilli recti ⁊ subrubri ⁊ repleꝶ ⁊ grauaꝶ caput a calefaciētibꝫ Et infra his ꝟo nothꝰ sp ꝯtrariꝰ In borea ꝟo optiē digerūt neqȝ excitari pn̄t ad multū somnū ꝯuertētes ⁊ grauiter dormiētes sꝫ ⁊ plene vigilātes fātasias vidēt ⁊ sensibꝫ impfecti sunt ¶ Et sic pȝ ex coniūctōe ineq̄litatū. ꝙ optima ꝯplexio cerebri ꝙ̃tū ad ꝟtutes aīales ē calidū ⁊ siccū. ⁊ cerebro sic se habēti debēꝶ capilli nigri Et h̄ ē q̄d dicit ꝯstātinꝰ in pātegni supioribꝫ

Conclusio. Cū igiꝶ cerebꝝ eucraticū optiē sit ordinatū. vno mō ad actōes ꝟtutis aīal'. alioꝰ respectu opationū ꝟtutꝫ natural' Et nobilior sit opatio ꝟtutꝫ natural' aīal' ꝙ̃ natural' ꝟtutꝫ. nobiliꝰ erit cerebꝝ q̄d ē eucraticū ad opatōes aīales q̃ȝ ad opatōes naturales. igiꝶ ꝑfectissimi ⁊ nobilissimi corpis cerebꝝ dȝ eē calidū ⁊ siccū Cū igiꝶ corpꝰ dn̄e nostre fuerit ꝑfectissimū ꝫm oīa mēbra. ipa habuit cerebꝝ calidū ⁊ siccū ⁊ capillos nigros Et sic ꝓcedūt rōes ⁊ autoritates ad h̄ inducte

Ad obiectum de colore oculorum. Ad h̄ q̄d obiiciꝶ de colore oculoꝝ dicimꝰ ꝙ color ī oculis cū imediate ꝫceꝫ cōplexionem ꝓprij subiecti. ꝓculdubio cerebro ⁊ calido ⁊ sicco determinato determinabitur color oculoꝝ niger. Q̄d aūt obiiciꝶ ꝙ nigredo oculoꝝ causaꝶ ex defectu visibil' spūs ⁊ penuria cristallini humoris. ⁊ eoꝝ in q̇bꝫ maxīe ꝯsistit ꝑfectio oculoꝝ.

Sol'o. Dicimꝰ ꝙ h̄ veꝝ ē. sȝ paucitas spūs visibil' ⁊ hūoris cristallini causaꝶ a caliditate ⁊ siccitate cerebri. spūs ei natural' ꝓueniēs vsq̄ȝ ad cerebꝝ si cerebrū fuerit calidū maiorē ibi recipit depuratōeȝ ⁊ subtiliorē subaȝ. ꝙ̃to āt suba subtilior tāto plꝰ habet de forma ⁊ minꝰ de materia. ⁊ q̄nto plꝰ substātia ē subtil' ⁊ formal' tāto magis ē actiua ⁊ fortioris opatōis. ⁊ sic a

Nota. tali cerebro trāsmittiꝶ visibil' spūs ad oculū paucior ⁊ subtilior ⁊ fortior sili mō nutrimētū paucīꝰ ⁊ subtiliꝰ ⁊ nobiliꝰ Paucitas igiꝶ spiritꝰ ⁊ nutrimēti ꝙ̃tū. s. ad materiā causat nigredinē vt d̄t autor. sȝ ipsa subtilitas ⁊ paucitas materie cā ē nobilioris ⁊ fortioris opatōis. et sic tales oculi erunt nigri propter predictoꝝ paucitatē. sȝ clariores ad videndū ⁊ nobiliores ꝓpter sensuū subtilitatē ⁊ nutrimenti puritatē Et sic beata ꝟgo ī colore cutis fuit alba ⁊ rubea mixtim. ī capillis aūt ⁊ ī ocul' nigra tēperate fuit. sicut ⁊ eiꝰ filiū dilectū speciosissimū forma pre filijs hoim credimꝰ fuisse coloratū.

Questio xvj ē de hijs q̄ cōcernūt tā ioseph ꝙ̃ mariā q̄ ad nomē. desposatōeȝ. genealo/

gia: z alia vt patebit. ¶ Queritur primo de hoc q dicit viro Quod frustra videt adai. Omis em desposatio virginis fit viro. Qd aut nihil frustra debuit poni videt. q: dt beat Bernar. si em nec foliu de arbore sine ca no cadit. nec passer vn ad terra cadit sine patre celesti pute igit ex ore euagelisite nullu supfluere debet vbu psertim in sacra historia vbi no puto. plena qppe sunt oia mysterijs supnis z celesti singula dulcedine redundatia. si tn diligente hnt inspectore q nouerit sugere mel de petra. oleuq3 de saxo durissimo igit sine ca no debuit h poni viro. Qd at h addit viro no fit ad denotandu sexus discretione. s3 ad tagendu sposi btissime vginis omedatone em. z spose in sposo honorificatoem. viro igit no notat h sexu vel etate. sed virtute. igit fuit iste Joseph vir p ostatia fidelitat3 qntu ad iusticia ptinet. p vtute castitatis quatu ad teperantia. p excellentia discretonis qntu ad prudetia. p strenuitate opatois qntu ad fortitudine. Et sic notat in viro excellentia quattuor vtutu cardinaliu. Quare d3 viro

Hr. Scdo de h q dt Cui nome erat. Uidet em q in h nimis diffuse loqt z supflue. cu h potuisset breui expssisse dicedo viro Joseph vl noie ioseph Natura em vt dt phs nihil facit frustra Primo.
Ite natura no deficit i necarijs nec abudat i supfluis Ite natura in qntu pt paucioribo se expedit Ite q moderat smones suos sapietissimus e. Ite de oi vbo ocioso reddet oes hoies roem in die iudicij Ex his oibo videt q nihil hic poni d3 supfluu. Qd ocedimo dicetes q dicedo cui nome erat ioseph no tm voluit nome expmere qd fecisset dicendo ioseph. s3 insup q eet nobile ipm nomen voluit designare. Un z sup vbi dixit cui nome nazareth numero causa e sm numeru lrar. sc3 vt nihil poni debeat frustra sciat. vt plenio z ordinatius describat. vt pbabilio credat. vt totu pelectu monstret. loco vl psona etia noie honorat. vt doctrina innuat z eccia excitet. vt euangelista familiaris z fidelis oprobet. vt humilitas spose declaret. cu ita noiatim expssi humilis sposus describit. vt iustus apud deu z homines mostret. cuius nome tanq in libro vite scriptu in euangelio ta signater expmitur. vt notus deo z hoibus intelligat. q testis beatissime vgini adhibetur. vt nomen eius digne in memoriam hoim vertatur q in patrem dei putatiuu assumitur.

2
3.
4
5
Responsio

Ca qre dicit cui nome erat

D.

Hr. Tercio de hoc q dicit ioseph Uidet enim q sponsus beatissime vginis non debuisset appellari ioseph. Si enim sicut tota rota est in rota. ita vetus lex in noua videtur q illud coniugiu beatissime virginis debuit in lege alicubi figurari. hoc autem interpretatur ecclesia fuisse factum in Hester et assuero. Si igitur illud coniugium representat istud figuraliter z coiuges illi oiuges istos. igitur nomina illoru debent respondere nominibus istorum

2 Sed ꝯiūx hester fuit assuerꝰ. igiꝭ ⁊ cōiunx dn̄e nostre debuit vocari
assuerꝰ ¶ Itē sara ī senectute ⁊ sterilis gignēs filiū ꝑter naturā ī mōte
īmolādū tenet figurā dn̄e nostre q̄ genuit filiū cōtra naturā in cruce
īmolādū si igiꝭ sara signat dn̄am nostrā. igiꝭ ⁊ spōsus sare spōsum
3. dn̄e nostre. igiꝭ debuit appellari abrahā ¶ Itē si dn̄a nostra fuerit fi
4. gurata ꝑ Rebeccā igiꝭ maritꝰ eiꝰ debuit appellari ysaac ¶ Itē si dn̄s
figuraꝭ ꝑ samsonē. ⁊ mater eiꝰ ꝑ matrē samsonis igiꝭ spōsus eiꝰ debu
5 it vocari manue ¶ Itē si ioseph appellaꝭ augmētū. ī isto āt coniugio
Queritur
nullū fuit augmētū ꝑ ioseph. igiꝭ nō bn̄ appellaꝭ ioseph. ¶ Queriꝭ
ḡ q̄s fuit figura ioseph ī veteri testamēto. nō eī videꝭ ꝙ ille filiꝰ iacob
cū ille gesserit figurā dn̄i nr̄i vtpote filiꝰ rachel natꝰ ī senectute p̄ris ī
vēditōe ⁊ fratꝝ liberatōe. ⁊ terre saluatōe ⁊ ī multꝫ alijs vt pꝫ ī li. gene.

Ad hoc dicimꝰ ꝙ vna ꝑsona in veteri testamēto ꝓpter p̄les pro
Abrahā figurat deū
prietates plura ꝑ̄cauit Unde abrahā vbi dr̄. tolle filiū tuū figurat
deū patrē q̄ ꝓprio filio suo nō pepercit ⁊c. ⁊ vbi dr̄ ei. egredere de terra
tua ⁊c. figurat xp̄m q̄ egressus de terra ⁊ de cognatōne sua scꝫ de sinu
summi patris qn̄ venit in hūc mūdū Cū aūt dr̄ de eo ꝙ sedit in ostio
tabernaculi ī ipo feruore diei figurat antiq̄s patres q̄ sub vmbra le
gis sederūt. ⁊ incarnatōem x̄pi cū feruore desiderij expectabāt Simi
Joseph figurat deum.
mō dicimꝰ ꝙ iste ioseph in vēditōe ī liberatōe ⁊ incarceratōe. egipti
saluatōe. deū figurabat. sꝫ in fidelitate ⁊ castitate ⁊ in misterioꝝ reue
latōe ꝓcuratōis ꝯmissione ⁊ frugū ꝯseruatōe ⁊ terre p̄latōne. istius
ioseph figura fuit Un̄ Bern. Nō vir matris nec pater filij fuit q̄
uis certa ⁊ necessaria dispēsatōe vtrūqꝫ ad tp̄s appellatꝰ sit ⁊ putatꝰ
Conijce tn̄ ex hac dispensatōe qua. s. dispensatōe meruit honorari a
deo. vt pater dei ⁊ dictꝰ ⁊ creditꝰ sit Cōijce. ex ꝓprio vocabulo ꝙ aug
mētū. nō dubites īterp̄tari q̄s ⁊ q̄lis fuit iste ioseph. memētoqꝫ simiꝭ
illiꝰ magni patriarche vēditi in egipto. Et scito nō solū illud voca
Joseph patriarcha figurat ioseph nutritiū iesu
bulū sortitū fuisse. sꝫ ⁊ castimonia adeptū īnocētiā ⁊ gratiā ꝯsecutū
Si quidē igiꝭ ioseph ex fraterna inuidia vēditꝰ ⁊ ductꝰ in egiptū
xp̄i vēditōem figurabat. iste herodianā fugiēs inuidiam xp̄m por/
tauit in egiptū. ille dn̄o suo fidē seruās domine sue noluit ꝯmisceri
iste dominā suā domini sui matrē ꝟginē agnoscens ⁊ ipse ꝯtinēs fi
deliter custodiuit. illi data ē intelligētia somnioꝝ misterij. isti datū ē
E.
ꝯsciū fieri ⁊ ꝑticipē fieri celestiū Iste frumēta seruauit nō sibi sꝫ omi
ꝑplo. iste panē viuū de celo suauē accepit sibi ⁊ toti mūdo. Non ē
igiꝭ dubiū quin fidelis ⁊ bonꝰ fuerit iste ioseph cui mater ē despōsa
ta saluatoris. fidelis seruꝰ ⁊ prudēs quē ꝯstituit deꝰ sue matris sola
ciū. sue carnis nutritiū. solūqꝫ deniqꝫ ī terris magni ꝯsilij coadiuto/
Cōclusio.
rem fidelissimū ¶ Et sic pꝫ q̄ꝫ ꝯgrue ꝑfiguratꝰ ē iste ioseph. nec con/
gruebat eū figurari ꝑ aliquē qui maritus ꝑ carnalē copulā extiterit

cū ipe sine carnali copula sanctius ꝯiugiū p pactōem ꝯiugalē traxit. ꝛ ꝯiūx ꝟgo ꝯiugē ꝟginē custodiuit. ꝛ debitū ministeriū reddendo ꝛ matri ꝛ filio paterno affectu inseparabilr̄ ꝯiūct⁹ fuit. Proprietas nōis ꝛ ꝟcatio q̄ incremētū sonat. ipi nihilominꝰ optime ꝯgruit. qui p hanc desponsatōem q̄ꝫtū ad seipm ꝛ q̄ꝫtū ad pximū. ꝛ q̄ꝫtū ad deū. q̄ꝫ ad plurima sublimatus fuit. virtutū sꝫ augmentatōe. fame celebritate. hominū reuerētia. ꝛ dilectōe matris. ꝛ familiaritate diuina vt putabat paternitate

Rō pma — Nō. Quarto. De domo. nō eīn videt ꝙ iste fuerit de domo David. Ubicūqꝫ eīn in biblia numerat populus resoluēdo a multitudine in vnitatē. pmo fit diuisio in trib⁹. post hoc trib⁹ in cognatōes. cognatio in familias. familia in domos. sicut dr̄ in Josue vbi p inqsitōem hmōi furtū inuenit apud achor. sꝫ hoc mō Joseph nō fuit de domo David. ¶ Itē vt pꝫ in genealogia scripta in euāgelio liber generatōis. ioseph distabat a dauid. xxviij. generatōe. igit nō erit de domo dauid. ¶ Silr̄ q̄rit de hoc qd̄ dr̄ David. Cū eīn melior ꝛ nobilior cognitio fit p cām imediatā ꝛ ppinquā q̄ꝫ p causam remotā. melius notificassꝫ ioseph p patrē imediatū q̄ꝫ p dauid. ¶ Si aūt dr̄ ꝙ hic describit David. eo ꝙ dauid pmissionē accepit eius qui hic annūciat incarnat⁹ fm hoc deberet dici de domo abrae. q̄ pmo accepit pmissionē ꝙ in semine eius benedicētur oēs gentes. nō dico in seminib⁹. sꝫ in semine tuo q̄ est xp̄s. ¶ Juxta hoc q̄ritur quare in hac annūciatōe in qua mūdissima filij dei ꝯceptio describit dauid. q̄ qn̄qꝫ notorius peccator extitit q̄ꝫuis remotus innuat. Itez cū in genealogia dn̄i peccatores ꝛ peccatrices recitentur. quare hic vnus peccator nulla tangitur peccatricum

2 — Questio — Solo Contra. — Questiūcula

¶ Ad pmū dicim⁹. qd̄ dr̄ de domo dauid nō tm̄ ppter gn̄is successionē. sꝫ pncipali⁹ ppter ꝟtutū imitationē. Et tales dicūt esse, pprie de vna domo. iuxta illud. Qui habitare facit vni⁹ moris in domo. ex ꝯuictu eīn formātur mores. vn̄ Bern̄. Hinc accedit ꝙ dr̄ fuisse de domo dauid. vere eīn de domo dauid. vere de regia stirpe descēdit vir iste Joseph nobilis genere. mēte nobilior. Plane fili⁹ dauid nō tm̄ carne. sꝫ sctitate ꝛ deuotōe. quē tanq̄ꝫ alter dauid dn̄s inuenit fm cor suū. cui cito ꝯmitteret secretissimum atqꝫ sctissimū sui cordis archanū. cui tāq̄ꝫ alteri dauid incerta ꝛ occulta sapīe sue manifestauit. ꝛ dedit illi nō ignarū esse mysterij qd̄ nemo pncipū hui⁹ seculi ꝯgnouit. Cui deniqꝫ datū ē ꝙ cū multi reges ꝛ pphete eū vellent videre nō viderūt. nō solū videre sꝫ audire. sꝫ etiā portare. deducere. amplecti. deosculari. ꝛ nutrire. ꝛ custodire. Nō tm̄ Joseph. sed etiā mariā credēdū est de domo dauid descēdisse. alioqn nō fuissꝫ desponsata viro de domo dauid. si nō ipsa esset de domo dauid. ambo

Rū. — Joseph filius dauid.

f

ergo erant de domo david. sꝫ in altera acepta est veritas quā pmisit et iuravit dñs david. altero tm̄ ꝯscio et teste adimplere pmissionis. ¶ Recte ergo dr̄ spōsus ṽginis fuisse de domo david vt scandalū euitet. vt eadē trib⁹ esse pbet. vt amor legis in vtroqꝫ ostēdat. vt humilitas nobilitate regis exaltet. vt paupertas nobilitati nō repugnare doceat. vt davidis humilitas euāgelizet. vt humilitatis imitatio in Joseph insinuet. vt ṽitatis pmissio adimpleat. vt genealogia dñe describeret. vt paupertas mirabilior demonstretur. vt nobilius exemplū paupertatis et humilitatis detur. Qd̄ etiā queritur quare david hic ponatur cū peccator fuerit. Rñdetur q nō ponit ideo qꝛ peccator fuerit. sed q Joseph ab ipo carnalr descenderit. et p imitatōem in virtutib⁹ illi filis fuit. nec ppter peccati maculā quā penitētia delevit. minus in genealogia dñi noīari debuit. sed audacter predicari. Tum ppter hoc qꝛ peccatorib⁹ ꝯfidentiā generet et misericordiam dei augmentet. qui dicit. Qua hora peccator a via sua ꝯversus fuerit omniū iniquitatū suaꝝ nō recordabor. Qꝫ aūt hic nulla peccatrix ponitur causa esse pt. vt oīs peccati imitatio vel suspitio a beata virgine excludatur. cū sicut a patre in filios. sic a matrib⁹ in filias solet imitatio derivari

Joseph dr̄ de domo david

Salo.

David debuit exprimi

¶ Qꝫ autē in genealogia dñe nostre vbi plene describit. et boni et mali in serie narrātur nō caret rōne. ¶ Qꝫ aūt a bonis orta fuit. triplex est rō. Una vt antiqtas nobilitatis ipam nobilitatem extolleret. Alia aūt vt sanctitas ipam vndiqꝫ circūdaret. Tertia vt humilitas laudabilior appareret. Qꝫ aūt antiquitas nobilitatē extollat pꝫ. qꝛ nō pt arbor bona fruct⁹ malos facere. Et iterū. Unaqueqꝫ arbor ex fructu cognoscit. et qd̄ natura tale magis tale et magis ad virtutē pficit. qꝛ ad ipam ex nature origine inclinat. ṽtutes em̄ ptim innate sunt nobis. pfecte aūt p ꝯsuetudinē Un̄ Job Ab infantia mecum crevit miseratio. et ab vtero egressa est mecū. sicut em̄ diuturnitas nō minuit pctm̄ sed auget. et tanto igitur maiora sunt peccata. quāto diutius infeliciorē aīam detinent alligatā. Et sicut adulterine plantatōes nō dant radices altas sapientie. ita ecōverso pulchra est casta generatio cū claritate in monilib⁹ suis. cuꝫ em̄ est memoria illius. qꝛ et apud deū nota est et apud hoīes. Et sicut ab iniqs oīes filij q nascūtur testes neqtie sunt adversus parētes in interrogatōne sua. ita generatio rectoꝝ benedicet. et iusticia eius manet in seculū seculi. et gloria et divitie in domo eius. Et sic beatissima ṽgo orta est ex bonis et magnis. vt antiqtas nobilitatē extolleret. ¶ Secūda cā fuit. vt sanctitas eā vndiqꝫ circūdaret. retro p nobilitatē. ante p vtilitatē. supra p dignitatē. infra p potestatē. a dextris p virtutū summitatē. a sinistris p peccati imunitatem. ¶ Tertia cā fuit. vt humilitas

Boni et mali narrātur in genealogia ma.

Prima rō

Job

Nota

S.

2.

3.

laudabilior appareret. q2 vt dt Bernar. In alto positus nō alta sapere s3 humilibꝰ ɔsentire nihil deo charius. s3 nihil apud hoīes rarius inuenit. His igit tribꝰ de causis nata est de bonis. ¶ Triplici etiā rōne orta est de malis. Primo vt ɔparatio alterꝫ extremorꝫ extolleret. iuxta illud. Sicut liliū inter spinas ꝛc. ⁊ illud. Sicut spina rosam genuit iudea mariā. Scda cā. vt sapiētia dei misericordior appareret. ¶ Est em̄ exitus quo de bono bonū. ⁊ exitus est quo de malo malū. De pmo. vidit deꝰ cūcta q̄ fecerat ⁊ erāt valde bona. de scdo Ois peccati initiū supbia ꝛc. Tertius exitus est. vt de bono malum vt de muliere initiū peccati. Quartꝰ exitꝰ est. vt de malo bonū. ⁊ hoc solius dei est ppriū. cuiꝰ sapiētia vicit maliciā. attingēs a fine vsq3 ad finē. ¶ Tertia cā. vt ɔfidentiā pctōribꝰ augmētaret p hoc q mediatrix eorꝫ eadē ppinq̄tate vtrāq3 extremitatem ɔiūgeret. vt sicut mater est3 ⁊ filia dei. sic est3 mater soror ⁊ filia dei. ⁊ sic a natura inclinaret ad miserendū peccatori. ppter hoc signat p arcū positū in nubibꝰ celi in signū federis inter celū ⁊ terrā. Nō em̄ potuit deus cū peccatoribꝰ efficaciꝰ stabilire pacē q̄3 q filiā peccatorꝫ suo filio accepit vxorē sponsam ⁊ matrē. nec aliq̄s fidelius inter deū ⁊ hoīem pacem fecit q̄3 q̄ mater vtriusq3 fuit. Ex pdictis igit relinq̄tur q Joseph ⁊ beatissima vgo maria de domo dauid intitulātur esse.

Maria orta ē de malis.

Exitus quadruplex.

Nota

Rō pma.

Qr̄. Quinto. de nobilitate vginis. Utrū matrē dei ɔgruat nobilē esse fm carnē. ¶ Et videtur q nō. p illud ad Chorꝫ. p. Nō multi sapiētes fm carnē. nō multi potentes. nō multi nobiles. ꝛc. s3 beatissimā vginē maxime elegit ⁊ pelegit. igit debuit esse ignobilis. ¶ Itē glo. sup illud. Uenit em̄ humilis deus querēs humiles nō altos. Itē ibidē. Nō elegit reges vel senatores vel oratores. sed plebeios. paupes. indoctos piscatores. ergo cū beatissima vgo pre oībꝰ istis sit electa. pre oībꝰ debuit esse ignobilis ⁊ paupcula et plebeia. ¶ Itē maior videt humiliatio ex pte dei de ignobili q̄3 de nobili incarnari. qd̄ si ɔcedat. ¶ Cōtra. Quāto plus est aliq̄d eleuatū sursum tāto plus pt depmi in deorsum. quāto em̄ mons altior tāto vallis pfundior. igit quāto aliq̄d magis eleuatū est sursum p nobilitatē ⁊ dignitatem. tanto magis potest descendere p humilitatem. Sed beatissima virgo fuit profundissime humilitatis. igitur debuit esse supreme dignitatis ⁊ nobilitatis. vn̄ Augꝰ. Nusq̄3 fuisset super oēs choros angelorꝫ exaltata. nisi fuiss3 sup oēs homies humiliata. Itē Bernar. In alto positus nō alta sapere. vt supra. Sed beatissima vgo fuit deo charissima. ideo debuit esse alta. ⁊ nō sape alta. sed humilibꝰ ɔsentire. ¶ Itē Bernar. Quis nō feret tolerabiliꝰ supbiā in diuite q̄3 in paupere. sed humilitas est nobilius in diuite q̄3 in paupe. s3 hūilitas in btīssima vgine fuit laudabilissima. ergo

2

3. Contra.

4

humilitas ē nobilior in diuite q̄ȝ in paupe. q̄ fuit in nobili ⁊ diuite.
¶ Itē Hiero. dt ꝙ seruitia minus sunt grata q̄ȝto magis sunt debi-
ta. sed seruitia magis sunt debita in seruis q̄ȝ in ingenuis. igit minꝰ
sunt grata in his q̄ȝ in istis. ⁊ plus q̄ȝ in ingenuis. sȝ seruitia beatis-
sime ꝟginis q̄ erāt maxime seruitutis. vt census solutio. ⁊ ꝓfessio. et
filia erāt deo gratissima. igit erat in ꝑsona nobilissima Ex his videt
Nobilitas ꝙ ꝯgruit ꝙ beatissima ꝟgo fuerit nobilissima. Qꝫ aūt sic fuerit ma
manifestat nifestū est. nobilitas rei ꝯsistit ⁊ ꝯsiderat in tribꝫ. in causa. substan
in tribꝫ tia. ⁊ efficiētia. In cā si a nobili origine ꝑncipiū ducat. in substātia
si nobilē substātiā ⁊ ꝓprietatē in se possideat. in efficiētia si nobiles
effectus de se ꝓducat. Beatissima igit virgo fuit nobilissima. vt-
pote filia ꝑncipis in quo sibi deus populū elegit peculiarē. ⁊ distin-
xit ab alijs abraā scȝ. a quo ipsa quadragesima ⁊ vna descendit ge-
neratōne. In substātia. qꝛ ⁊ nature ꝑfectōem ⁊ gratie plenitudineȝ
in se habuit In efficiētia. qꝛ ipm deuȝ de se generauit Igit beatissima
Qr. in quo est ꝟgo in oībꝫ in q̄bꝫ nobilitas ꝯsiderat in summo nobilis inuenit.
nobilitas. ¶ Iuxta hoc querit. in quo ꝯsistat nobilitas ꝑm carnē. qꝛ dr ꝙ nobi
litas nihil aliud sit nisi inueterate diuitie. igit videtur ꝙ in diuitijs
ꝑm hoc aūt beatissima ꝟgo nō fuisset nobilis. quia paupcula fuit a
paupibꝫ generata. Videt etiā ꝙ ista nobilitas nō sit a rebꝫ. Silr
aūt ait Ambro. ꝙ neqȝ a corpore nobilitas. neqȝ a nobilitate ꝯple-
xionis corporis est. inueniūtur aūt reges ⁊ ꝑncipes qui nobiles di
cūtur. ⁊ sunt ꝑm carnis ꝯplexionē existētes melācholici ⁊ flegmati
ci. ⁊ ecōuerso rustici sanguinei ⁊ cholerici. igit nobilitas nō trahit a
corpe. Itē videt ꝙ nec ab aīa. Aie eñ nō sunt ex traduce. igit aīa fi-
lij nihil nobilitatis a patre hȝ vel ab aīa patris. Itē Seneca dt. ꝙ
nō facit nobilitatē atriū plenū fumosis imaginibꝫ. ⁊ qđ ante nos ē
nostrū nō est. nā eñ vixerūt ad nostraȝ gloriam. ⁊ vult ꝓbare sicut
oēs q̄ loquūtur in hac materia ꝙ tm̄ Nobilis est ille quē nobilitat
sua ꝟtus. Nobilitas est sola animi q̄ moribꝫ animū ornat Et sic vi
detur ꝙ nobilitas ꝑm carnē nihil est
R̄. ¶ Ad hoc dicimus ꝙ beata ꝟgo ꝑm omnē dignitatis ⁊ ꝑfectio-
nis ⁊ nobilitatis modū esse debuit. ⁊ fuit nobilissima ⁊ dignissima
Nobilitas cō in summo. Notādū igit. ꝙ sicut in opposito tactū est. nobilitas ge-
pleta ꝯsistit in nealogie ꝯpleta ꝯsistit in tribꝫ. in ꝯditōis libertate. in officij digni-
tribus. tate. in vite sanctitate. Libertas ꝯditōis in tribꝫ ꝯsiderat. scȝ in cau
sa. in substātia. in efficientia. Libertate q̄ est in cā siue origine beatis-
sima virgo fuit liberrima. vtpote ꝑncipis filia. cui dixit deꝰ In Isa-
ac vocabit tibi semen. Isaac aūt nō est filiꝰ ancille. sȝ libere. Itē ad
patrē ꝑnceps dei es inter nos. Itē ad filiā q̄ȝ pulchri gressus tui ve
in calciamētis filia ꝑncipis. i. opa tua in sctōꝝ exēplis q̄s imitaris ⁊

oĩes excellis. ⁊ sic fuit liberrima in cā. In substātia quā facit liberā
immunitas a pctō ⁊ gratie plenitudo. fuit etiā liberrima. Vñ Aue
gratia plena. Qui em̄ facit pcm̄ seruus est peccati. ita ecōuerso vbi
spūs dñi ibi libertas. Ipsa igit̃ beata virgo semen Abrae est. pecca-
to nō seruiuit vnq̄ꝫ implens illud aplicum. Sic incipite. sic loq̄mi
ni. sic facite tanq̄ꝫ incipiētes iudicari p legem pfecte libertatis Et sic
liberrima fuit in suba que nūq̄ꝫ fecit peccatū ⁊ gratie plena. Fuit etiā
liberrima in efficientia passiua ⁊ actiua. seruis em̄ dr. Si filius vos
liberauit vere liberi eritis. ⁊ ẜm glo. liberauit ponit̃ p libertauit. Si
igit̃ seruus q̄ est seruꝰ filij libertat̃. multo fortius mater filij liberrima
fuit Itē si ṽitas illos liberat q̄s illuminat. potius illā liberauit q̄ eū Nota
generauit. Itē in efficientia actiua liberrima fuit. ipa est em̄ p quam
oĩs creatura a seruitute corruptōnis liberata est in libertatē gratie
filioꝝ dei. vbi cessat oĩs p̄latio. vbi seruus liber est a dño suo. Si-
cut aūt orta est a nobilissimis. sic a dignissimis traducta fuit. igitur
nobilissima fuit in cā substantia ⁊ efficiētia. In cā triplex est digni Dignitas tri-
tas a q̇bꝫ est originata. regalis. sacerdotalis. pphetalis. Prima cor plex.
poral̃. scđa spūalis. tertia celestis. q2 futura p̄dicere donū est dei. Or-
ta est de stirpe regali. vt in dauid ⁊ alijs. Patriarchali. vt in abraam
et alijs Prophetali vt in nathan. ⁊ sic fuit dignissima in cā. Siĺiter
etiā in substātia. ipa em̄ habuit istā triplicē dignitateꝫ in substātia
sua ⁊ psona. Fuit em̄ regina que astitit a dextris eius in vestitu deau
rato. Fuit et sacerdos iusticie. q̇ pprio filio nō pepercit. sed stabat
iuxta crucē Iesu. vt dr Ambrosius. non vt scꝫ filij mortem aspice-
ret. nō vt dolorem filij ꝯsideraret. sed vt salutē humani generis ex-
pectaret. Fuit etiā pphetissa sapiētie. Accessit inquit ad pphetissaꝫ
⁊c̄. Et sic fuit dignissima in substātia Fuit etiā dignissima in efficiē
tia. ipa em̄ triplicem dignitatē originaliter transmisit in filiū p̄nci
paliter. spēaliter in nos. post hoc generaliter filium genuit qui rex ⁊
sacerdos ⁊ ppheta fuit. Rex q̇ in vestimento ⁊ femore scriptū habet
Rex regū dn̄s dominātiū. de quo solo sapientes reges quesiuerunt Chr̄s fuit rex
dicentes. Ubi est q̇ natus est rex iudeoꝝ. Sacerdos q̇ est sacerdos sacerdos ⁊ pro
iusticie q̇ est ẜm ordinē melchisedech. q̇ p ppriū sanguinē introiuit pheta
semel in scā eterna redemptōe inuēta Hebr̄. ix. Ipe ppheta potens
fuit in ope ⁊ sermone Luc̄. Istā triplicē dignitatem beata virgo in
nos trāsmisit. q̄ nos deo fecit regnū ⁊ sacerdotiū imo regale sacerdo
tiū ⁊ sacerdotale regnū. de q̄ dr Luc̄. Regnabit in domo Jacob ⁊c̄.
Sic igit̃ pꝫ qūo nobilissime genealogie btā ṽgo fuit. Qđ aūt q̄rit̃ Questio
q̇d fuit ista nobilitas ẜm carnē. Rn̄demꝰ ꝙ nobilitas ẜm carneꝫ est
traductio carnalis originis a parētibꝫ ẜm seculū in diuitijs vel po
tentia vel dñio ꝯstitutis. ex q̇bꝫ q̄ꝫtū ex pte nature ē causat̃ in filijs

similitudo ꝯplexionis. ⁊ ꝯformitas morū. ⁊ imitatio opatōis. hō
enī paup ⁊ ignobil' si in diuitijs incipit affluere incipit delicijs ma/
gis vacare. cibis delicatioribꝰ se nutrire. ⁊ sic ꝯplexiōe nobilitata ex
ercitijs honestioribꝰ se occupare. dāna pua minꝰ curare. puis lucris
minꝰ inhiare. alienū dn̄m minꝰ timere. dona minꝰ curare. libertatem
magis appetere. maioꝝ ꝯsortia ꝯtrahere. cū ipis matrimoniū iūge/
Natura re. ⁊ opa coꝝ ⁊ mores imitari. Et sic natura p̄mo seruilis ⁊ ignobi/
lis victa p ꝯsuetudinē in ꝯtrariū trāsmutaṫ. ⁊ q̄to hoc a remotiori
et diuturniori radice ad ramos trāsmittiṫ. tāto magis nature incli/
natio induraṫ ⁊ inseparabilior efficiṫ. vt in filijs q̄tū est ex pte nature
ad ꝯsilia parētibꝰ inueniaṫ inclinatio natural'. ⁊ h̄ apponiṫ nobilita
ti carnis. q̄ q̄tū est de sui natura sp ad honesta ⁊ decētia plꝰ q̄ȝ ad vi
lia inclinaṫ. ⁊ h̄ totū veruȝ est nisi libertas arbitrij vel ꝯsuetudo vel
Nobilitas alia cā extrinseca ꝯtrariū opeṫ. Et sic pȝ ꝙ nobilitas nō ē tm̄ ex q̄lita
te ꝯplexionis. cū rex vel digna psona melācolice ꝯplexionis magꝭ
sit audax vel largꝰ rustico. ꝓpter ꝯsuetudinē sanguinee ꝯplexiōis
Nobilitas mentis licȝ enī aīa nō sit ex traduce tn̄ exn̄s in carne opaṫ plus fortiꝰ vl' fre/
quētius s̄m ꝙ a carne amplius ad aliquid inclinatur

Rꝭ. ¶ Qꝫ aūt sola nobilitas mentis videṫ laudāda respondemus ꝙ
si qualitas opatōis ꝯtraria agit nobilitati originis. tāto vicisior ⁊
detestabilior est deformitas opatōnis. quāto magis est ꝯtra natura
lem inclinatōem originis. ⁊ sic magis est culpabilis viciosus nobi
lis q̄ȝ ignobilis. vbi aūt nobilitas originis pficiṫ ⁊ ornaṫ nobilita
te moꝝ ⁊ opatōis. vtraq̄ꝫ p̄stat alteri munimentū laudis. deinde vir
tus originis ostēdiṫ in opatōe. nō quasi aducticiā ⁊ cito mutabilē
sed quasi ꝓpriā ⁊ innatā ⁊ debitā nobilitatem ꝯtraxerūt a parēte. ⁊
dū ꝟtus mētis fundamentū ⁊ radicē hȝ nobilitatem carnis difficili9
us a virtute mouetur dignitatibꝰ non mutabilibꝰ. sed quasi inna/
tis eleuatur minus. ⁊ humiliationibꝰ quasi magis indignis altius
exaltatur. Et dū ꝟtus mētis forsan respuerit ipa carnis nobilitas
ipam ad nobilia excitat Inde ē ꝙ qn̄ he due nobilitates ꝯiūgūṫ am
be merito laudāṫ Vn̄ fulgebat ī venerādo duplex decꝰ gregorio Se
natoria dignitas. volūtaria pauptas ⁊c. Si aūt seperarenṫ. nobili/
tas carnis nō laudaṫ. sed vituperaṫ. nobilitas enī mētis sine nobili/
tate carnis tāto amplius laudaṫ q̄to etiā ꝓpriā vincēs naturā lau
dabiliter opatur. ꝟsus Malo pater tibi sit tersites dūmodo tu sis
Eatide silis vulcania q̄ȝ arma capesses. Quā de tersite sil'em pdu
Ad obiectum cat achilles Itē aliꝰ Cōsulatoꝝ pceꝝ seruos ꝯtēne bilingues. Qꝫ
etiā obijciṫ ꝙ nō multi potētes s̄m carnē ⁊ nō multi sapiētes ⁊c. di/
cimꝰ ꝙ hoc intelligēdū est de p̄dicatoribꝰ p q̄s mūdus ad fideȝ erat
ꝯuertēdꝰ. quos ꝯgruebat plebeios esse ⁊ indoctos. ne eoꝝ potentie

vel sapiētie vel dignitati asscriberet illud qđ deus ꝑ grām ꝛ eorum
ministeriū opabat. ꝛ sic crux xp̄i euacuaret. vn̄ ɔgruebat ꝙ nō indo
ctis humane sapīe v̄bis. nec in poīa dignitatis hoīes ad fidē deci- Christꝰ mūdū
perent vel cogerent. s3 simplicibꝰ simpliciū v̄bis exteriꝰ cooperātibꝰ ɔuertit ꝑ indo
diuina v̄tute interiꝰ operāte. humil' ad hūilez humil'r vocaret. ꝛ sic ctos
deꝰ humil' exaltaret. ꝛ diabolꝰ q̇ ꝑ supbiā vicerat ꝑ humilitatē vince
ret. vn̄ glosa ibidē Si nō fidel'r p̄cederet piscator. nō humiliter seq̄
ret orator. Aliud aūt reformabat ꝑ actū in matre q̄3 decebat modis
oīmibꝰ q̇bꝰ potuit exaltare ꝛ sibi nostrā naturā vniēdā in ipa de qua
eā assumpsit ꝑ oīa honorare. vt sua igitur erga nos grā tāto maior
appareret quāto nostrā naturā sibi inseparabiliꝰ vniret. ꝛ q̄3to me-
diū illius vnionis multiplicius decoraret eiusq3 humilitas tāto ꝓ-
fundior ꝛ maioris gratie capacior fieret. quāto etiā ꝛ gratie pleni-
tudo ꝛ nobilitas eleuaret.

Qr. Cū de genealogia nobilissima descēdiss3 v̄go beata q̄re ꝑ se
nō sit s3 ꝑ Joseph genealogisata. Sol'o. ad qđ sic rn̄dit
Damas. Oport3 scire ꝙ nō fuit ɔsuetudo hebreis neq3 diuine scri-
pture genealogizare mulieres. lex aūt erat nō desponsare tribū ex tri
bu alia. Joseph aūt ex dauidica descendēs stirpe ꝛ iustus existens. h̄
eñ testat euāgeliū diuinū. nō vtiq3 inq̄t virginē sanctā ad despōsa-
tionē duxisset nisi ex eius stirpe descēderet Monstrans igit viri Jo
seph descensionē ɔtentus est

¶ Ex hoc aūt oritur questio quare sacra scriptura non genealo-
gizet mulieres. ꝛ maxime beatā virginē. ¶ Etem̄ si hoc esset propter Qr.
sexus indignitatē. tūc cū maior sit indignitas culpe q̄3 nature. poti 1
us mali q̄3 mulieres nō debēt genealogizari. hoc aūt p3 esse falsum
vt in cayn ꝛ esau. Si aūt hic diceret ꝙ sit ꝓpter generādi p̄ncipa
litatē. q2 masculus generat in altero. femina ab altero. ꝑ hoc dictū 2
nō soluitur q̇ genealogizatio a maribꝰ ꝛ feminis generat. Si autē
diceret ꝙ hoc sit ꝓpter peccati p̄ncipiū qđ fuit a muliere. fm̄ hoc vi
ri nō debēt genealogizari. q2 ꝑ virū trāsmissum est pctm̄ originale.
q2 in adā oēs peccauerūt. nō eñ pctm̄ originale ɔtraxissemꝰ si ada3
nō peccass3 ꝛ ꝑ aliā generass3. ¶ Jtē si dicit ꝙ h̄ est ꝓpter mysteriū. 3.
q2 filij signāt opa v̄turū. filie opa infirmitatis. hoc etia3 sufficere nō
videt. cū mali filij directiꝰ ꝛ expressius opa mala p̄cēt q̄3 filie. Et sic
nulla videt cā ꝙ mulieres non genealogizentur in sacra scriptura.
¶ Jtē ɔstat ꝙ h̄ ipm̄ ꝙ nō genealogizant sit in aliquā penā mulierū 4
igit q̇cq̇d fiet de alijs illa benedicta inter mulieres exēpta est ab oīmi
pctō muliebri cessante cā maledicti debuit genealogizari

¶ Ad hec respondemus ꝙ non est sacre scripture cōsuetudo sine R℞.
mos mulieres genealogizare propter causas in opposito tactas si-

mul iūctas. qꝛ sexus indignioꝛ natura posterioꝛ. culpa pꝛoꝛ. ad opa infirmitatis ꝯgruētioꝛ signāda. Vñ apl's ad Thy. Mulier in silē tio discat cū omī subiectōe. docere āt mulierē nō pmitto neqꝫ dñari in virū. sꝫ eē in silētio. Adā pmo format⁹ est. deinde Eua. Adā non

Ad obiectum

est seduct⁹. mulier aūt seducta in pūaricatōe fuit. ¶ Qd̄ aūt pmo obijcit q mali genealogizent. hoc nō est inqꝫtū mali. vl' qꝛ mali. nec est de pncipali intentōe scripture inqꝫtū hmōi eos genealogizare. sꝫ accidit q mali nō inqꝫtū mali generent a bonis. ꝛ boni licꝫ vt hmōi nō descēdāt ab ipis. vñ cū alicu⁹ boni actiua generatio describit. et qñqꝫ mali ꝛ qñqꝫ boni ponunt. q oēs inqꝫtū boni bonitate nature a bono naturalr oriūtur. Silr qñ alicui⁹ boni generatio passiua descri bit. ꝛ boni patres ꝛ mali numerant. qꝛ bon⁹ a bonis ꝛ a malis ppa gat. Itē trāsgressio peccati mulieri pncipali⁹ imputat. qꝛ origo pec cati ade ꝛ p ꝯsequēs oim pdictoꝝ ipa fuit. Itē filie signāt ꝯuenien tius opa mala q̄ filij mali. mali eñ nō sunt inqꝫtū mali. sꝫ inqꝫtuꝫ boni. ꝛ sic min⁹ ꝯgrue signat exitus mali a bono. Filie aūt rōne sex⁹ sunt infirmioꝛes. ꝛ sic opa infirmitatis pcāt ꝯgruēti⁹. His ḡ rōni bus mulieres in penā earū nō genealogizātur. a qua maledictione penitus excepta fuit beata virgo. cuius genealogia expssissime decla rat ꝛ patentissime euāgelizat. ꝛ in hoc quoqꝫ ꝯmendat eius puile giū dignitatis q pre omib⁹ mulierib⁹ genealogizat. qd̄ notat excel lentiā dignitatis. Qd̄ aūt hoc fit p virum sibi desponsatū declarat eminentiā humilitatis. vt manifestetur mirabil's pulchritudo dig nitatis ꝛ humilitatis. cū ꝛ dignitas excellit humilitateꝫ. ꝛ humili tas sup oia pcipue ornat dignitatē. vñ Berñ. Que est ꝟtutū eq̄ po tens oim demonū debellare supbiā ꝛ tyrānidē hoim. ceterū cū omni indrñter psone hec sit q̄dā turris fortitudinis a facie inimici nescio quo pacto cū vnius vis maioꝛ est in maiorib⁹ ꝛ in claviorib⁹ clari oꝛ. ꝯprobatur nulla splēdidioꝛ gemma in omī pcipuo ornatu sum mi pontificis. q̄ eñ celsioꝛ ceteris eo humilitate paret illustrioꝛ ꝛ se ipo. Sic igit puilegiauit dñs matrem suaꝫ sup omes mulieres in eo q genealogizat. ꝛ in hūilitate ordinat q hec genealogia ad ipaꝫ p virum descendere denūciatur

Transgressio peccati.

Mulieres nō genealogizant

B

Maria p vir genealogizat

NE. Sexto de hoc q d̄r. ꝛ nomen virginis in gtō ꝛ superius de ✝ ioseph cui nomen p datiuū. Ad qd̄ respondemus q dati

R. uus construitur acq̄sitiue. gtūs vero possessiue. ꝛ nomen Joseph ascribit per dtm̄. qꝛ signatio nominis sui personat augmentum qd̄ p sponsalia ei de beatissima ꝟgine est actualiter acquisitum. beata au tem virgo sanctificatōem sui nominis nō quasi de nouo acquisiuit sed etiā in hoc nata fuit. semp eñ stella maris fuit. ꝛ tā pcedētes q̄ sequentes illuminauit. qꝛ nisi per fidem verbi incarnati vel incar

nanci de ỽgine nũq̃ aliter salus fuit. vnde ipsa in fide ⁊ hoim ⁊ dei
dectõe ⁊ ↄfirmatõe dña ⁊ regina creaturaꝝ semꝑ fuit

Nr̃. Septimo q̃ro ↄgruit matrẽ dei appellatã fuisse mariam Primo.
Uidetur ꝙ potiꝰ appellari debuit eua. q2 in Geñ. d2 Et vo
cauit nomen eius euam. eo ꝙ esset mater omnium viuentium si er/
go illa est eua appellata que erat mater omniũ viuẽtiũ vita nature
multo fortius illa beatissima ỽgo debuit vocari eua que ẽ mater om
nium viuentium vita gratie Eua eñ interp̃tatur vita. ¶ Itẽ nunq̃ 2
inuenit in veteri testamento ꝑ aliquã mulierẽ huiusmodi nominis
ỽcatio. igit videt ꝙ potius debuit vocari Rachel vel Rebecca vel
Judith vel Hester. ꝑ q̃s fuit beatissima ỽgo figurata. ¶ Itẽ cũ ista 3.
ỽgo fuit singularis inter oẽs que nec primam similem visa ẽ nec ha
bere sequentẽ in re. igit nec similẽ habere debuit in noie. igit cum mul
te ante ⁊ post fuerãt marie. dña nostra nõ debuit illud nomẽ ha/
bere ¶ Itẽ sicut se habet res ad rem ita nomẽ ad nomẽ sed beata ỽgo 4.
post filiũ dñm nostrũ iesuz christũ ei simillima fuit in re. igit ⁊ noie.
igit videt ꝙ a christo christiana debuit vocari vel a recreatõe recrea/
trix appellari. vel aliud dignissimũ nomẽ cogitari. ¶ Itẽ cãtat eccle/
sia Sumẽs illud aue mutãs nomẽ eue. igit videt ꝙ beatissima ỽgo
deberet aue appellari.

¶ Ad hoc respõdemꝰ ꝙ nomẽ maria in hoc loco beatissime ỽgini Rꝰ
ↄgruentissime adoptat. ⁊ ꝓpter rei ꝑfectõem q̃ in nomine denotatur
et ad exprimendã ꝓprietatẽ ↄceptõis que hic annunciat ⁊ ad sta/
tũ designandũ mediationis beatissime ỽginis. qua mediãte genus
humanũ ꝑ mare huiꝰ seculi ad portũ celi. exẽplo. suffragio ⁊ meri/
to reuocatur vñ Bern. Loquamur pauca de hoc quod interpretat
stella maris ⁊ ỽgini matri congruenter adoptat. Ipsa nãq3 aptissi Maria ↄpat sideri
me sideri cõpat. q2 sicut sine sui corruptõe sidꝰ emittit radiũ. sic absq3
sui lesione ỽgo ꝑturiuit filiũ. nec sideri radiꝰ suũ minuit claritatem.
nec ỽgini filius suaz integritatẽ Ipsa autẽ est stella nobilissima ex
Jacob orta. cuius radius vmbrosum orbẽ illuminat cuius splen/
dor etiã ꝑfulget in suꝑnis. inferos penetrat. terrã etiã ꝑlustrans. ⁊
calefaciens magis mẽtes q̃3 corpa fouet ỽtutes ⁊ excoq̃t vicia Ipsa
inquã preclara ⁊ eximia stella suꝑ hoc mare magnum ⁊ spaciosum
necessario subleuata. micãs meritis. illustrãs exemplis. O q̃ te in/ Nota pctõr.
telligis i huiꝰ seculi ꝓfluuio. magꝰ iter ꝓcellas ⁊ tẽpestates fluctu
are q̃3 ꝑ terrã ambulare. ne auertas oculos a fulgore huiꝰ sideris. si
nõ vis obrui ꝓcellis. si insurgãt venti tẽptationũ. si incurras scopu
los tribulationũ. respice stellã. inuoca mariã. si iracũdia si auaritia
aut carnis illecebra naviculã concusserit mẽtis respice ad mariã Si
criminũ imanitate turbatꝰ. ↄscientie feditate ↄfusus iudicij terrore

pterritus. baratro incipias pturbari. vel absorberi tristicie et despatio nis abysso. in piculis. in angustijs. in rebus dubijs. mariã cogita. mariã inuoca. nõ recedat ab ore tuo. nõ a corde. et vt ipetres eius orõnis auxiliũ. nõ differas cõuersatõis exẽplũ. ipam sequens nõ deuias ipam cogitãs nõ erras. ipa tenẽte nõ corruis. ipa ptegẽte nõ metuis ipsa duce nõ fatigaris. ipsa ppicia puenis. et sic in temetipso expiris q̃ merito dictũ ẽ nomẽ virginis marie. Maria eñ interpretatur dña. stella maris. illuminata. illuminatrix. amarum mare. Ipsa eñ oim q̃rum deus dñs ẽ dña ẽ. i q̃ notatur singularis excellẽtia veri solis. sine corruptiõe vel diminutõe vel sui degeneratõe. i q̃ exprimũtur pprietates cõceptõis Ipsa eñ ẽ diuinarum illuminationũ immediate susceptiua. Ipsa oim bonitatũ vniuersaliter distributiua. Inde dicitur stella maris. qr omnibus pñtis vite gratijs semp plenissima. vnde dicitur maria. qr sicut in mari ẽ cõgregatio omniũ aquarum. ita in ipa ẽ aggregatio oim gratiarum. Uñ Gen. i. Cõgregationes aquarum vocauit maria. locus aũt gratiarum omniũ vocatur maria Ipsa eñ in suppsius cõuersatõe p totũ amara. in filij passione amarissima omnibus de amaritudine exeũtibus ipsa exẽplũ fuit et causa. His ãt rationibus beatissima virgo maria hic appellatur maria. ¶ Nõ aũt h eua debuit appellari. eo q sit mater oim viuẽtiũ p generatõem spũalem cũ de illa p se hic nõ agatur. sz de carnali eius generatõe q̃ ex castissimis carnibus et sanguinibus genuit deus eius vnigenitũ et oim redẽptorẽ Hec igitur in filij cõceptõe sine dolore anteq̃ pturiret pepit masculũ filiũ suũ primogenitũ iesum xpm Postea vero tpe passionis pturiuit terra in die vna. et pturiebatur gens si mulqz pturiuit. et filios suos pepit. hec aũt qr nõ parit nisi filiũ suum pmogenitũ sine dolore. sine corruptiõe. sine diminutõe cõgruenter designatur nomie stelle Et sicut sydus radiũ parit virgo filium pari forma. neqz sydus radio neqz virgo filio fit corrupta. Tempe vero passionis vbi mater misericordie patri misericordiarum i opatõe summe misericordie affuit. et dolorẽ passiõis secũ sustinuit. nã ipius aĩam ptransiuit gladius. et consors passionis adiutrix facta est redẽptionis et mater regeneratõis. vñ ibi ppter fecũditatẽ spũalem qua totius generis humani mater spũalis effecta ẽ. non sine perturitione doloris oẽs nos in vitã eternã in filio et p filiũ vocauit et regenerauit Mulier merito dicta fuit. noĩe aũt eue vocari non debuit cum in re et effectu contraria ei fuit per omnia. Illa eñ damnauit. ista saluauit. vnde et ipsa nomen eue mutauit. non voce quidem sed re. Illa quidem omnes generauit in mundum. ista in celos Illa mater carnalis. ista spiritualis. Ista mater misericordie. illa principium mortalitatis Ista principium regenerationis. illa gratiam perdidit ista gratiam inuenit. illa transiuit et nos transire fecit de gratia in culpã

Maria interpretatur

Dicitur stella maris.

E.

Maria dicitur amara

Ad obiectum Maria nõ debet dici eua

Maria signatur noĩe stelle

Maria affuit passioni xpi

Maria fuit eue cõtraria

ista surrexit et nos surgere fecit secum de culpa in gratiam. illa de latere viri dormientis facta ē. ista de corde dei vigilantis Illa viro suo occasio perditionis. hec viro adiutoriũ redemptõis. illa desponsatur mater ⁊ origo corruptarũ. hec desponsatur mensura virgo mater virgo virginum. hec primã virginitatem perdidit ista primo virginitatem deo consecrauit. hec a dyabolo decepta. hec ab angelo edocta. illam dyabolus vicit per superbiam. ista vicit dyabolũ per humilitatem. Et sic patz qualiter mutauit nomẽ eue. ¶ Quod aũt obijcitur q per nullũ hoĩs nomẽ figuratur. dicimus q hoc congrua dispensatione agitur. vt dũ nulla ipsam figurãs similem habeat nomẽ. ipsa significantiũ oĩm debet trãscendere rõnem. vtpote q nec primã similẽ visa ē nec habere sequentem Quod aũt huiusmodi noĩs añ ⁊ post femine inueniuntur. intelligi datur nobis q licet nulla femina sit ei similis per equipantiã. nulla tñ ab eius participatione excluditur. in signũ igitur q res sui noĩs omnibus communicare desiderat per effectũ. ⁊ nihil sibi retinere cupiens priuate. proprium communicat alijs etiã suũ nomẽ. ¶ Itẽ nõ debuit ei esse aliquod nomen a creatore vel a xpo. quia in ista annũciatõe non agitur qualiter ipsa a xpo sz qualiter xps ab ea procedit. christiani nomẽ nõ erat ei specialiter imponendũ quod erat ad omnes generaliter deriuandũ Et si aliquod nomen ei aptare potuit excellentiori dignitate. tamen nullum a maiori negocij de quo agitur proprietate. vt patet per supradicta verba beati. Bern. Ex quibus colligitur q tribus de causis per hoc nomẽ in hoc loco beatissima virgo congruentissime nominatur. scz propter psone sue dignitatẽ. actõis sue vtilitatem. conceptionis diuine proprietatem. dignitas psone exprimitur per naturã lucis q intelligitur per stellã maris. Nihil enim dignius luce vel nobilius. Cuius rõ. quia primo et principaliter diuine nature. posterius nature ãgelice. vltimo corporee nature compatitur Et nihil ē nobilius in corporibus luce corporali. in spũalibus luce spũali in summo aũt nobilis lux diuine nature. deus enim lux ē ⁊ tenebre in eo nõ sunt vlle Vñ lux ad illã lucẽ immediatissima scdo loco erat nobilissima. hec aũt erat beata virgo q nõ solũ ab hac luce sicut luna a sole illuminata fuit sed sicut aurora de se solẽ produxit. q oĩa illuminabilia illuminauit. ⁊ sic per naturã lucis exprimitur dignitatis excellentia beatissime virginis. per hoc quod additur dicendo stella maris tãgitur vtilitas opatõnis in hoc q oẽs naufragos deducit ad portũ maris salutis eterne. nihilominus per hoc q dr stella maris tangitur proprietas conceptõnis. quia sicut sidus radiũ ⁊c. sic videlz sine corruptõe sine diminutiõe sine pollutõe concepit filiũ

Ad obiectum

Maria bene nominatur

Maria a luce diuina illũiatur

Primo.

Ni. Octauo de hoc q dicit ingressus. vtrum ianuis clausis vel apertis fit ingressus. Et videtur q ianuis apertis. quia beata virgo vidit eũ oculis nõ glorificatis sine miraculo. igitur ⁊ angelus habuit

corpꝰ assumptū nō glorificatū. igitur nō potuit intrare ianuis clausis
z ¶ Itē s[illegible]ura hoc nō dicit. sed si factum esset diceret. sicut de dño
Contra. dixit qñ ad discipulos ianuis clausis intrauit ¶ Cōtra Augu. dicit
ꝙ angeli assumūt sibi corpora in quibus apparēt de purissimis elemē-
tis. igitur potuit ianuis clausis intrare ¶ Itē querit quare hic dicat re
petendo hoc nomē angelus ꝛ nō gabriel cū in ꝓprio noīe intelliga
Querit de situ tur nomen ꝯmune ꝛ nō econuerso ¶ Item querit de hoc qd dicit ad
eam scȝ qualiter ſm situ se habuerit siue positōem Diuersa ē eñ po
sitio corpis in vacātibus orationi. scȝ prostratio. geniculatio. sessio.
statio. inclinatio. in qua istaꝝ fuit quādo ei angelꝰ istā plenitudinē
nūciauit. videt ꝙ debuit sedere. hoc eñ est ꝓpriū ꝯtemplatōis. iuxta
Qȝ sedit illud Maria sedebat iuxta pedes dñi. Et etiā phus dicit Aia sedē
do ꝛ qescendo fit prudens. ꝙ aūt ꝓstrata debuerit esse videt. qꝛ illa
maxime ptinet ad humilitatem. Unde in . Apoc. Cecidi ad pedes
Cōtra stetit. angeli. ¶ Itē ꝙ stare debuerit videt. qꝛ exterior hominis status sig-
nū est status interioris. sȝ ſm hoīem interiorē maxime tūc fuit erec-
ta. igitur ſm exteriorē hoīem stare debuit erecta ¶ Itē si sedit vtꝝ ange
lo veniente surrexit Et videt ꝙ sic. qꝛ hoc ad honestatē ptinebat. vñ
Rachel excusauit se qꝛ patri assurgere nō potuit. Itē in altare dñm
suscipimꝰ stādo. igitur ille ē reuerēdissimꝰ modꝰ dñm suscipiendi

Rȝ. Ad primū respondemus per beatū Ber. qui dicit. ꝙ ingressus
ad eam puta in secretariū pudici cubiculi vbi illa forsan clauso sup
se ostio orabat patrem suū. In abscondito solent angeli astare orā-
tibus. ꝛ delectari in his quos vident puras manꝰ in oratōne leuare ad
deū holocaustū sancte deuotionis. gaudēt se offerre deo in odorē sua
Orōes marie uitatis Marie autem oratōes quantū placuerūt in conspectu al-
Nota tissimi angelus indicauit. qui ingressus ad eā tam reuerenter saluta
uit. nec difficile fuit clauso hostio angelo penetrare ad abdita ꝟgi-
nis q̇ vtiqȝ ex subtilitate substātie sue hoc habet a sua natura ꝙ nec
ferreis seris eius arceatur ingressus. quocunqȝ eū ferat suus impetꝰ
angelicis eñ spiritibus parietes nō obsistunt. sȝ cuncta illis visibilia
cedūt. cuncta eque corpa quantumlibet solida ꝛ spissa eis penetra-
Ostiū ꝟginis bilia sunt ꝛ peruia. Suspicandum igitur non est ꝙ apertum inue-
fuit clausum nerit angelus ostium virginis cui nimirum in proposito fuit fuge-
D re hominū frequentias. vitare colloquia. ne orantis silentium per-
turbaretur. vel continentie castitas temptaretur. clauserat inquam
etiam illa hora habitaculum suum supra se prudentissima virgo. sȝ
Angelꝰ itrauit hominibus non angelis. proinde ꝛ sic potuit ad eam intrare ange-
lus. sed nulli hominū facile patebat accessus. Ex his colligendo cre
dimus angelum clausis ianuis intrasse. ꝛ hoc potuisse propter na
ture sue subtilitatē ꝛ assumpti etherei corporis q̄litatē beatissimam

aũt ꝟginẽ in aduẽtu eius inclinatis genub⁹. ⁊ eleuatꝫ puris manib⁹ erectis in celũ oculis ad patrẽ misericordiaꝝ ꝑ incarnatõne filij sui deuotissimas ꝑces cũ lachrymis fudisse ⁊ angelo veniẽte reuerẽter as surrexisse. ⁊ ꝑcepta ei⁹ annũciatõe credendo in eã ↄsensisse. ⁊ quãto citi⁹ impleri. flexis genub⁹ rursus in terrã. ⁊ eleuatis in celũ oculis ac manib⁹ ex intimo corde erũpentib⁹ pre gaudio lachrymis deuotissime flagitasse. ⁊ sic deũ pariter ⁊ hominẽ ↄcepisse. ¶ Et iste q̃dem modus positõis ⁊ situs est eoꝝ q̃ de manu angeli .i. sacerdotis susci piũt corp⁹ dñicuꝫ de altari. ¶ Qꝫ aũt hic repetit̃ nomẽ ↄmunean geli cũ dr̃. ingressus angelus. ꝑ hoc q̃dẽ dat̃ intelligi q᷒ oĩno in rõne nũcij venit. scꝫ q᷒ sua autoritate nõ venit. q᷒ istud negocium nõ inuenit. nõ nisi missus intrauit. nõ sua ꝟba ſꝫ diuina ꝓtulit. salutatõem nõ dictauit. ſꝫ detulit q᷒ omniũ nouoꝝ nouissimũ nũciauit Quid maria angelo ingrediente fecit. Qua reuerentia corp⁹ xp̃i sumi debet Ad q̃stiũculũ

Questio .xvij. est de salutatione.

Questio .xvij. est de salutatione. que nõ ↄgrue videt̃ incipi ab aue. cũ in salutatõib⁹ soleant ꝓpria noĩa ⁊ dignitatũ p̃mitti. ⁊ post hoc p̃sone recipienti salus optari. vel gratia vel seruitiũ vel dilectio mandari. q̃ oĩa in hac salutatõe nõ vident̃ obseruari. Rõ p̃ma.
¶ Itẽ iste modus salutãdi ꝑ secũdã p̃sonã est modus salutãdi a seipo ⁊ p̃sonal'r. ⁊ nõ ab alio. ergo videt̃ q᷒ angelus salutauit eam ab ipo ⁊ nõ a deo. 2.
¶ Item aue dr̃ remotõem pene. salue p̃sentiã boni ⁊ ꝑmanẽtiã salutis. ğ maior ꝑfectio fcat̃ ꝑ salue q̃ꝫ ꝑ aue. ğ ista ꝑfectissima salutatio debuit potius incipe a salue q̃ꝫ ab aue. 3.
¶ Itẽ aue ꝑtinet ad incipiẽtes. ⁊ salue ad ꝓficientes. gaude ad ꝑfectos. igit̃ cũ beatissima ꝟgo fuerit ꝑfectissima. ꝑ gaude fuit salutãda. qd̃ etiã videt̃ ꝑ locũ a minori. angelus enĩ salutauit Thobiã. gaudiũ tibi sit. 4
¶ Itẽ ↄsuetudo ⁊ modus salutãdi quem ipe deus tenuit ⁊ docuit fuit pax vobis. quem tenuit dñs. pax huic domui. etiã hũc docuit. ergo modus salutãdi est nobilissimus. igit̃ debuit in salutatõe nobilissima obseruari. 5
¶ Itẽ nõ bene neqꝫ vere videtur ei angelus dicere aue. aut enĩ hoc dixit optãdo. aut p̃dicendo de futuro. aut narrãdo de p̃senti. Si narrando de p̃senti adhuc falsuꝫ dixit. q2 adhuc sine ve nõ fuit. Si optauit. ergo nobilitatẽ suã nobilitati diuine nõ ↄformauit. q2 eaꝫ multa pati voluit. Si aũt futura p̃dixit nõ salutauit. sed ꝓphetauit. ꝑmum est ↄmune omniũ saluãdoꝝ. q2 q̃nqꝫ erũt sine ve 6

¶ In ↄtrariũ obijcit̃ ⁊ ꝓbat̃. q᷒ beatissima virgo fuit sine ve Seneca ad Lucilluꝫ ꝓbat. q᷒ sapiẽs nõ turbatur hoc mõ. validius est qd̃ ledit eo qd̃ leditur. fortior est virtute nequitia sed infirmior. sed nõ leditur quis nisi a malis. ğ nõ leditur ¶ Itẽ dr̃. Quicq̃d in sapi Contra.

entem fit petulāter. proterue. superbe. frustra tentat inde. ¶ Itē idem
in eodē. Diuinitati nō nocetur. sed omīs sapiens in participatōne
deus est. ergo sapienti nō nocetur. ¶ Itez omīs iniuria est alicuius
rei que perdi pt. sapiēs nihil perdere pt. omīa in se reposuit. nihil cre
didit fortune. bona sua habuit in solido. nihil eripit fortuna nisi qđ
dedit. virtutē aūt nō eripit qꝛ nō dedit. ¶ Ex istis aūt ꝯcludit ꝙ nul-
la turbatio cadit in sapientē. sed omē ve est turbatio. igiť nulluz ve
cadit in sapientē. sed citra deū in statu vie beatissima virgo fuit omī
Contra. sapiente sapientior. ergo debuit esse sine omī ve. qđ si ꝯcludať. Cō-
trarium tamen videtur esse. cum adhuc sit sub ve subiectōnis quod
est ex peccato secutum. Iuxta illud. Sub potestate viri eris. Item
sub ve afflictionis. iuxta illud. Et tuam ipsius animam pertransi-
bit gladius. Item sub ve damni. id est sub maledicto legis. qꝛ steri-
lis adhuc fuit

R℥. ¶ Ad predicta respondemus. ꝙ cum duplex sit modus salutādi
Modus salu- scʒ tam ꝑ seipm̄ q̄ʒ ꝑ alium. amicabilior ꝛ nobilior est ille qui per se
tandi duplex. ipm̄ q̄ʒ ꝑ alium. Hec igitur salutatio perfectissima ꝛ amicabilissima
non fit tanq̄ʒ ad absentem ꝛ per alium. sed tanq̄ʒ p̄sentis ad p̄sentez
et seipm̄. ¶ Recte igitur modo presentialiter angelus salutationem
ab aue inchoauit. salutatio illa in qua deus trinitas p̄sens presentez
virginē in angelo salutauit. verbum etiā deprecatiuū ꝛ salutatiuū
et nūciatiuū fuit. qꝛ beatitudinem quam angelus beatissime virgi-
ni nūciauit. illā ei exhiberi ꝛ impleri ardentissime ꝯcupiuit ꝛ deuo-
tissime optauit. ¶ Aliud etiam verbum salutandi poni nō debuit in
Uerbū aliud. quo salutis status vel profectus vel perfectio notaretur. qꝛ cuʒ ista
salutatio sit totius salutis inchoatio. que primo principaliter ꝛ per
se beatissime virgini nūciatur. ꝛ in ea ꝛ per eam toti generi humano
destinatur recte incipit tūc ab aue. Initium em̄ beatitudinis remo-
tio est miserie. alia aūt beatitudinē ꝑficientia exprimūtur ꝑ alia ver-
ba in salutatōne sequentia. vt patebit

Sol’o ¶ Concedimus etiā. ꝙ beatissima virgo fuit diuersimode sine di-
Maria fuit si- uersis ve. fuit em̄ sine ve ꝯmuni hoībꝫ. sine ve speciali mulieribꝫ. si-
ne ve ne ve ꝓprio matribꝫ. ¶ Ex pte em̄ corporis omīs hō incurrit triplex
Ue triplex per ve per peccatum. scʒ ipsius corporis discrasiam siue distemperatōez.
peccatum et naturalium appetituū inordinationem. Item ipsius ante mortē
corporis ad animam repugnationem ꝺm ꝙ caro concupiscit aduer-
sus spiritum. Item post mortem corporis incinerationem. De pri-
mo triplici ve legitur Gene. iiij. Maledicta terra in opere tuo. in la-
boribꝫ comedes panem tuum. In sudore vultus tui vesceris her-
bas terre donec in terram reuertaris de qua assumptus es. qꝛ pul-
uis es ꝛ in puluerem reuerteris. In maledictione operum notať in-

ordinatio appetituũ naturalium. in spinis ꝛ tribulis concupiscen/tia contra spiritum. In labore ꝛ sudore distemperatio corporis. per reuersionem in puluerez incineratio. ¶ Sine isto triplici ve fuit ista beatissima virgo in corpore. que ꝛ corpus habuit eucraticũ cum spiritu ꝑ omnia pacificatum ꝛ nunq̃ȝ in cineres resoluendum. ¶ Siliter ex parte anime om̃is hõ incidit triplex ve. Errorem. pudorem. ꝛ dolorem. Errorem in ratõnali. dolorem in concupiscibili. pudorem in irascibili. ¶ Error triplex est. in eligendo. discernendo. ꝛ exequendo. ¶ Dolor triplex. in persenti. in preterito. in futuro. hoc est meror dolor. timor. ¶ Pudor triplex. pudor de essendo. de agendo. de patiendo. hoc est ꝙ turpis est. ꝙ turpia fecit. ꝙ turpia sustinuit. De ve erroris dicit Augusti. Error non est hoīs instituti a natura. sed pena damnati. De ve doloris Sene. Quacũq̃ȝ hora peccaueritis morte moriemini. De ve pudoris ante peccatum Sene. dicitur. Erat vterq̃ȝ nudus. scȝ Adam ꝛ vxor eius. nec erubescebãt Post peccatũ autẽ dr. Quis em̃ indicauit tibi ꝙ nudus esses nisi ꝙ de ligno de quo p̄ceperam tibi ne comederes comedisti. Et sic ve pudoris ex peccato cõsecutum est ¶ Ab illo triplici ve imunis fuit beatissima virgo. quia nec in discretione. nec in electione. nec in executione vnq̃ȝ errauit. vt pote que virgo prudentissima fuit. propter quod etiam libros sapientie de ipa exponũt sancti. que sine consilio spiritussancti nihil fecit Et sic fuit sine ve erroris. Dolorem quoq̃ȝ sue rationi dominantem vt probant autoritates Senece. nunq̃ȝ habuit que in om̃ibus ꝛ fm om̃es potentias ordinatissima fuit. in qua rõ semper superior ꝛ imperans fuit. Unde quicquid doloris sustinuit ei in materiam amoris ꝛ gaudij sp totum cessit. ꝛ sic in ea dolor gaudio rõnis nũq̃ȝ cõtrarius fuit. Et sic fuit sine ve doloris. Itẽ nihil turpitudinis fecit vnq̃ȝ. nec habuit nec sustinuit. ꝛ sic ab om̃i ve pudoris imunis fuit Item ex peccato secutũ fuit triplex ve in ꝯiũcto. ve pene. ve ignorantie. ve culpe ¶ Item triplex ve culpe. originalis. actualis. ac venialis Culpa actualis mortalis triplex hȝ ve. scȝ ve auaricie in ope. ve luxurie in corpore. ꝛ ve superbie in corde. De isto triplici ve dicitur in Apocal'. Ue ve ve habitantib⁹ in terra. Item ve pene triplex est. scȝ ve pene iehẽne. ve pene purgatorij. ꝛ ve penitẽtie. Iteȝ ve ignorantie triplex fuit. ignorãtia credendi. ignorantia operandi. ignorãtia saluãdi. hoc est ꝙ hõ in statu vie ignorat q̃d credendũ. q̃d operãdum vtr amore vel odio dign⁹ sit ad saluãdũ. ¶ Sine om̃i triplici ve fuit btĩssima v̓go maria. s; tripl'r sine ve culpe actual'r. sine ve pene causal'r. sine ve ignorãtie habitual'r. Ignorãtie autem dico eorũ que ꝑtinent ad salutem vel mysterij incarnationis reuelatõem. de his em̃ omnib⁹ plenarie edocta fuit per eum cuius vnctio docet de om̃ibus

Nota
Triplex ve ex parte anime
Error triplex
Dolor triplex
Pudor triplex
E
Regula
Ue doloris
Ue tripl'x cul.
Tripl'x ve mortalis peccati
Tripl'r ve pen̄
Ue ignorãtie triplex.

Ve triplex in mulieribꝫ ¶ Itē est triplex ve in mulieribꝫ spēaliter. in virginibꝫ. ve sterilitatis in ꝯiugatis ve subiectōis. in viduis ve desolatōis. q̄bꝫ vltimis du obꝫ annexū est ve corruptōis. ¶ Ab isto triplici ve īmunis fuit bea tissima ꝟgo. Fuit em̄ virgo sine sterilitate. ꝯiugata sine corruptōne et subiectōe. vidua cū virginitate ⁊ sine desolatōe. vt infra manifesti us explicabit̄ sup Benedicta tu in mulieribꝫ. ¶ Itē tria ve sunt in

Triplex ve matrum matribꝫ. ve dāni. ve indigentie. ⁊ ve culpe ⁊ pene simul. Et q̄dlibet istoꝝ ve triplex fuit. Oīs em̄ alia mater in ꝯceptu ꝑdidit virginita tem. ⁊ post ꝯceptū corporis venustatē vel sanitatē. in partu hominuꝫ societatē. ¶ Ab isto triplici ve īmunis fuit beatissima virgo. que ex ꝯceptu nō ꝑdidit ꝟginitatē. sed acq̄siuit eā qua sub deo maior ne quit intelligi puritatē. nec post ꝯceptū ꝑdidit pulchritudineꝫ. īmo tāta pulchritudine radiauit ꝙ eam Joseph inspicere nō potuit. Vn̄ sup illud. Et nō cognouit eam donec peperit filiū suū ṗmogenitum. Glo. d̄t. Mariā facie Joseph nō cognouit. id est videre non pote rat quā spūssanctus a ꝯceptōe penitus impleuerat. ⁊ ideo nō cog noscebat facie ad faciē quam desponsauerat donec vterus euacuare tur. Et sic ꝯstat ꝙ post ꝯceptōem nō ꝑdidit pulchritudinē. ¶ Item

Ve indigentie triplex. nec in partu ꝑdidit hoīm societatem. īmo tūc mediatrix dei ⁊ homi nū ꝯstituitur. in puerperio a pastoribꝫ ⁊ regibꝫ visitat̄. ¶ Itē ve in digentie triplex est. Matres em̄ future in cōceptu indigēt pari post ꝯceptū quiete. in partu obstetricatōne. hec aūt beatissima virgo in ꝯceptu nō habuit parē. q2 ꝯcepit spūsancto cooperante. ⁊ neq3 post ꝯceptū indiguit quiete. īmo ⁊ abijt in montana iudee salutare Ely zabeth ⁊ ipi ministrare. Itē in partu nō indiguit obstetricatiōe. sed gaudebat dei genitrix quā circūstabāt obstetricū vice ꝯcinētes āge li gloriā deo. ¶ Itē ve culpe ⁊ pene simul in matribꝫ est triplex. Est

Ve triplex culpe ⁊ pene. em̄ in eis libido in ꝯcipiēdo. grauitas in portando. dolor in pariē do. a q̄bꝫ oībꝫ īmunis fuit beata ꝟgo que ꝯcepit sine libidine. gra uida fuit sine grauamine. peperit sine dolore. Vn̄ Isa. Anteq3 par turit ꝑpit. ⁊ anteq3 veniret partꝰ eius peperit filiū. ¶ Et sic ꝯcedimꝰ vniuersaliter ꝙ beatissima virgo fuit sine omi ve. vel causaliter vel actualiter vel habitualiter

Rō pͥma Nr̄. Scd̄o. Quare ecclesia in generali ꝯsuetudine apponat. Maria in salutādo dicendo. Aue maria. cū olim nihil li cebat apponi ad euāgeliū. iuxta illud Apoca. vltimo. Si q̄s appo suerit ad hec apponet ⁊ deus plagas scriptas in hoc libro. Et si q̄s diminuerit de verbis ꝓphetie hmōi aufert deus partē eius de libro vite. Et sil'e habetur in deutro. ¶ Itē Damas. Oīa que tradita sūt ꝑ legem. ꝓphetas. aplos. ⁊ euāgelistas suscipimus ⁊ veneramur et cognoscimus nihil vltra hoc inquirētes. ergo cū euāgelista nō ap

posuerit maria nos nō debem⁹ apponere. ¶ Itē angelus dimisit vel 3°
ꝓpter cām vel sine causa Si sine cā. ḡ male fecit dimittēdo Si aūt
ꝓpter cām obmisit. ḡ nos malefacim⁹ apponēdo ¶ Videt aūt ꝙ an
gel⁹ male obmisit. q2 ꝓpria noīa ī salutatōib9 apponere ē ꝯsuetudo Cōtra
¶ Itē in collatōe magnaꝝ dignitatū solet fieri mutatio nominū. vt
p3 in papa. Vñ dñs ad Petrū. Simon ioannis tu vocaberis ce/
phas. Videt igit ꝙ in ista collatōe summe dignitatꝭ collate beatissi
me ꝟgini nomē ei⁹ digne debuit mutari.

¶ Ad hoc dicimus. ꝙ ad euāgeliū apponere est falsa veris ꝯpo/ R°
nere vel ꝯmiscere vl' ꝯria his q̄ in euāgelio sunt p̄dicare. vñ apl's Si
āgel⁹ de celo venit ꝛ aliud euāgelizauerit vobis q̄3 accepistꝭ anathe
ma sit. Et sic intelliguntur alie autoritates ꝯsil'ꝛ ¶ Cōcedimus ergo
ꝙ angelus nō errauit nō apponēdo. nec eccl'ia apponendo errat ma
ria. angelus eīm salutādā dignissime nouo noīe dignitatꝭ salutauit
vt p mutatōem noīs ꝑmutatio status ꝑcaret ꝛ eminētia dignitatꝭ
vnde ei ꝓ ꝓprio noīe sc3 maria nomē nouū imposuit. sc3 grā plena
iuxta illud. Vocabit tibi nomē qd̄ os dñi noīauit. ¶ Hoc autē qd̄ Grā plena.
dico gratia plena. circūlocutio tm̄ ē ꝓprij noīs beate ꝟginis ꝛ ꝑso/ f
ne ipsius. quod nulli alij ꝓprie ꝯuenit neq3 deo neq3 creature. ꝫm ꝙ Deus
plenitudo grē intelligit susceptiue. de⁹ eīm nihil h3 susceptiue gratie
nulla alia creatura plena est gratie susceptiue p̄ter beatam ꝟginem
que sola tantū accepit ꝙ pura creatura recipe plus nō potuit. Vñ
ei hoc ita ꝓpriū fuit ꝙ ei angel⁹ illud ꝓ ꝓprio nomine. hoc ē plena
grā imposuerit ¶ Ecclesia nomē marie apposuit in salutatōe ad gra Eccl'ia q̄re ap
tia plena. vt p grā plena recolat beatissime ꝟginis dignitatē. p ma/ posuit maria.
ria inclinet eam ad nostrā necessitatē. ipsa eīm grā plena per influen/
tiā diuine bonitatis data ē nobis stella maris Maria. vt eius ple/
nitudo gratie suppleat in nobis defectū culpe. ꝛ ipsa stella in firma
mēto glorie fixa nos naufragos de statu miserie traducat ad portū
salutis eterne. ¶ Hac igit de causa in salutatione ista hoc felix nomē
Maria ab ecclesia est appositum.

Q̄r Tercio. de gratie plenitudine que fuit in beata virgine. Et
ꝑmo q̄ritur de rōne nominū. postea de diuersitate ꝛ ꝑcatōe
rerū signataꝝ. ¶ Videtur igit ꝙ melius gloria q̄3 gratia plena eē di Primarō
catur. cū gloria sit pfectior gratia ꝛ pfectōe gratie. ꝫm ꝙ d̄t Isa. Ig/
niculus in syon ꝛ caminus in hierusale3. Et illud Qui minor est in
regno celoꝝ maior est ioanne baptista. ergo in pfectissima salutatōe
debuit poni qd̄ pfectōem maximā demōstraret ¶ Itē gratia ꝯmune 2
est ad gratiā gratū facientē ꝛ gratiā gratis datā. ꝛ neutrū q̄tum est
de se determinat. sed hoc qd̄ dico spūssctūs semp d̄t grām gratū faci
entē. ꝛ illā in nobilissimo eē. sc3 qd̄ est in spūsctō ꝛ a spūsancto. igit

Rz. potius debeat dicere. aue plena spũsancto q̃z gratia plena
¶ Ad hec dr̃. ꝙ hic annũciaṫ beate ꝟgini plenitudo gratie q̃ est ori
go ꝛ mediũ om̃is gratie ꝛ etiã causa in humanũ genꝰ transferẽdeſꝛ
ſm statũ vie ꝛ patrie. vñ Eccle. xxiiij Ego mater pulcre dilectionis
et timoris ꝛ agnitõis ꝛ sancte spei. in me om̃is gratia vite ꝛ venie. in
me oĩs spes vie ꝛ ꝟtutis. transite ad me omes q̃ ꝯcupiscitis me ꝛc̃.
Potiꝰ dr̃ aue gr̃a plena q̃z gloria — Itẽ quoniã omniũ bonoꝝ mater ẽ ꝛc̃. initiũ igiṫ beatitudinis signi/
ficaṫ ꝑ gratiã. ꝯsummatio ꝑ gloriã. cũ ergo hic annũciaṫ initiũ bea/
titudinis. potiꝰ poniṫ gratia q̃z gloria Itẽ spũssanctus ꝓprie nomi
nat gratiã spũalem. gratia ẽ quoddã cõmune ad gratiã corporalẽ
et spũalem Vñ cũ ista plenitudo sicut patebit inferiꝰ ꝑtineat gr̃as
spũales ꝛ corꝑales plꝰ dr̃ ꝑ gr̃a plena q̃z ꝑ spũsctõ plena

Dr̃. Quarto. de differentia plenitudinis istius ad alias pleni/
tudines in scriptura inuentas. vbi ab om̃ibꝫ istis plenitu
dinibꝫ ꝓpriã istã plenitudinẽ seꝑauit. Queriṫ ergo in quo differat
a plenitudine xpi. de quo legiṫ Joannis ꝓmo. Plenũ gratie ꝛ veri/
Primo. tatis Si em̃ gr̃a respicit ꝑfectõem affectꝰ. ꝛ veritas ꝑfectõem intel/
lectus. iste due ꝑfectões equaliter currũt in statu vie ꝛ in statu pa/
trie. quãto em̃ plus credit tãto plus diligit ĩ statu vie ꝛ ecõtra. quã
tũ plus cognoscit tantũ diligit ĩ patria. qꝛ vt dr̃ in Apoca. Latera
ciuitatis sunt equalia. ḡ quicũq̧ ẽ plenꝰ gr̃a ꝛ veritate ꝛc̃. igiṫ cũ bea
tissima ꝟgo plena sit gr̃a plena erit veritate. ergo beate ꝟginis pleni
Contra tudo eadẽ erit cũ plenitudine redemptoris. qd̃ si ꝯcedaṫ. Contra h̃
qꝛ xp̃s accepit spm̃ sctm̃ nõ ad mensurã. Joãnis. iij. Nõ em̃ ad mẽ/
surã dat deꝰ spm̃sctm̃ pater em̃ diligit filiũ. ꝛ om̃ia in manꝰ eiꝰ dedit
btĩssime aũt ꝟginis ẽ gr̃a mẽsurata. cũ sit creata. deꝰ em̃ oĩa creauit
in numero pondere ꝛ mensura

Dr̃. Quinto. de plenitudine. de qua legiṫ in actibꝫ aplꝛoꝝ. Ste
phanus plenus gratia ꝛ fortitudine. Itẽ repleti sunt oẽs
Primo. spũsancto. ¶ Obijciṫ ḡ in hũc modũ. Quicq̃d plenũ ẽ duobꝫ sic se
hñtibꝫ ꝙ quãtitas vnius nõ expellit ꝑ̄sentiã alteriꝰ ꝑfectiori ꝛ nobi
liori mõ est plenũ q̃z id qd̃ est plenũ altero tm̃ illoꝝ bonoꝝ. sed gr̃a
et fortitudo ẽ duplex bonũ. vel duo bona sic se hñtia ꝙ ꝑ̄sentia vni/
us nõ excellit ꝑ̄sentiã alteriꝰ. ꝛ quãtitas vniꝰ nõ diminuit quãtitatẽ
alteriꝰ. ḡ nobiliori mõ ꝛ ꝑfectiori mõ est plenũ qd̃ est gr̃a ꝛ fortitudi
ne plenũ. q̃z qd̃ est gr̃a plenũ tm̃. ꝛ ita videṫ nobilior scti Stepha/
ni plenitudo q̃z illa q̃ beatissime ꝟgini appropaṫ. ¶ Cõtra hoc obij/
Contra. ciṫ in hunc modũ. nihil meliꝰ vel nobiliꝰ gratia poterit excogitari er
go quicq̃d a gratia diuersum est minus nobile est q̃z illa. aut ḡ forti
tudo vel sĩlia obiecta gratie dicũt aliq̃d diuersum a gr̃a vel nõ. si nõ
ergo suꝑflue adijciũtur. si sic. sed om̃e diuersum a gratia nõ ẽ gr̃a. er

omīs nō grā minꝰ ē nobilis q̃z gratia. sed omē plenū est plenū gratia et nō grā. sed inq̄ztū est plenū nō gratia intantū ē vacuū grā. g̃ pfectius est plenū qd̄ ē plenū gratia. q̃z plenū grā ꝛ nō grā. Exēplū huius pȝ in vase qd̄ meliori replente plenū ē si ē auro plenū q̃z si fuerit auro ꝛ argēto plenū Et sic pȝ q̄ nobilior ē plenitudo q̄ h̄ signat̄ cuȝ dr̄. aue grā plena q̃z illa de q̄ dr̄ plenꝰ grā ꝛ fortitudine.

¶ Ad hec dr̄. q̄ plenitudo dr̄ dupliciter Est eīm plenitudo gratie datiua tm̄ ꝛ effluxiua. ꝛ nō receptiua. Alia ē pmo receptiua ꝛ post istud effluxiua. Prima ē plenitudo eterna. ꝛ soli deo ꝯuenit. ꝛ illa sub figura describit̄ Hester. xi. Uidi te dn̄e quasi angelū dei ꝛ ꝯturbatū ē cor meū p timore glorie tue. valde eīm mirabilis es dn̄e ꝛ facies tua plena ē grāꝝ. Secunda plenitudo ꝯuenit creaturis ꝛ pticipat̄ ex tpe. postq̃z venit plenitudo tpis. venit ꝛ tēpus plenitudinis Et triplicē nobis plenitudinē adducit. Quaꝝ pma xp̄a ē btīssime v̄ginis Lu. p̄. Aue gratia plena Scd̄a xp̄i Joh. p̄. Plenū gratia et veritatis. ꝛ hec ꝑprie ē xp̄i hoīs Tertia cōis omībꝫ sctīs. ꝛ de ea legitur in diuersis locis in actibꝫ aplꝛoꝝ. Stephanꝰ plenus grā ꝛ fortitudine. Itē thabita plena bonis opibꝫ ꝛ elemosynis ꝛ silia Prima istaꝝ plenitudinū ē plena gratie. Secūda plena grā ꝛ veritate Tercia fidei plena ꝛ dilectōis operātis. Prima grā replet ventrē ꝛ mētē. scd̄a affectū ꝛ intellectū. tertia replet interiꝰ mētē ꝛ effluit exteriꝰ p opatōem. Btīssima v̄go fuit plenissima vētre ꝛ mēte. q: plenitudinē grē habuit ī mēte. sȝ certe ipm dn̄m oīm v̄tutū ī vētre habuit. vn̄ plena fuit grā q̄ztū ad affectū. sȝ nō v̄itate q̄ztū ad itellectū. q: ī via nō habuit cognitōem oīm. nec plenā diuinitatꝭ cognitōem p speciē Christꝰ āt plenꝰ fuit grā ꝛ v̄itate. q: ille hō habuit oīa p grāȝ q̄ deus habuit p naturā. sȝ pterea nulla grā in ipo fuit diminuta vel ociosa vel aliq̄d habuit ꝯrīū. sȝ hec fuit grā vniōis. vel plenꝰ fuit v̄itate q̄ztū ad cognitōeȝ. vn̄ Isido. Trinitas sibi soli nota ē ꝛ hoi assumpto Plenꝰ g̃ grā ꝯm hūanitatē. q̄ pus nihil habuit meriti. plenꝰ v̄itate ꝯm diuinitatē ī q̄ nihil fuit vani vel falsi. In ipo erāt oēs thesauri sapiētie ꝛ scie absconditi. ꝛ hec ē plenitudo v̄itatis. ꝛ in illo habitabat plenitudo diuinitatꝭ corpal'r Et hec ē grē plenitudo ꝑpria xp̄i hoīs

¶ Plenitudo sctōꝝ ē fidei ꝛ opeꝝ. sic eīm exponit glo. sup illud. Stephanꝰ plenꝰ grā ꝛ fortitudie. i. fide ꝛ opibꝰ. al's eīm mala eēt copulaº inter fortitudinē ꝛ grāȝ. ꝛ iter bona opa ꝛ elemosynā. nisi h̄ qd̄ ē opibꝫ bonis supponeret ꝑ oībꝫ bonis interioribꝫ p charitatē. elemosyna ꝑ exterioribꝫ bonis p fidē opātē p dilectōeȝ. Sic g̃ dr̄it iste plenitudines subal'r ꝛ original'r. Est eīm pma istarū plenitudinū q̄si fontis plenitudo. scd̄a q̄si plenitudo flumīs. tertia q̄si plenitudo riui a flumie ascēdentꝭ. de pma hester. xij. Fons puꝰ creuit in fluuiū maximū

Rȝ. Plenitudo duplex

Differentia plene grē

Uirginis plenitudo.

Plenitudo xp̄i

H.

Plenitudo sanctorum

Differentia plenitudinū

De dña plenitudinis gratie.

Maria dicit fons — Beatissima igit̃ ỽgo maria dr̃ fons ꝓpter gr̃aꝝ abūdantiā. puus ꝓpter humilitatꝭ excellentiā. ⁊ ꝓpter hoc creuit in fluuiū maximū qñ genuit dñm nostrū iesum xpm. q̄ dr̃ in ecclesiastico. Ego q̄si aq̄ ductus egressus sum de paradiso dei Et ab isto flumine descēdit plenitudo sanctoꝝ quasi q̄dā riuus. q2 de plenitudine eius oēs accepimus. Prima istaꝝ plenitudinū ꝓuat vacuitatē. scd̃a negat particu-

Plenitudo pª — laritatē. tertia importat redūdantiā. Plenitudo beatissime ỽginis ꝓuat vacuitatē. q2diu ei vas pt̃ recipe aliq̄d tamdiu h3 aliq̄d de va-

Ois creatura — cuitate. Uñ oīs creatura alia h3 aliq̄d vacuitatis. q2 maiorē gratiā possibil'r recipe. ipa aūt sola gr̃a plena. q2 maiorē gr̃am nō potuit habere. nisi eīm ipa diuinitati vniret̃ maior gratia nō potuit itelligi q̄3 q2 de ipa accipetur qd̄ vniret̃. hoc eīm est nisi ipa eēt de⁹ non posset maior gratia intelligi q̄3 q2 ipsa esset dei mater. vñ. Bern. legim⁹ in actib⁹ aplo͛ꝝ. Stephanus plenus gratia ⁊ fortitudine. ⁊ aplos repletos fuisse spūscō. s3 lōge dissil'r a maria. Alioq̄n nec in illo ple-

B. — nitudo diuinitatꝭ corpal'r queadmodū in maria habitauit. nec illi ꝯceperūt de spūscō q̄uo maria. Et sic plenitudo beatissime ỽginis ꝓuat vacuitatē. plenitudo xp̄i ꝓuat pticularitatē. nō eīm ad mēsurā dedit de⁹ spm̄scm̄. Glo. nō pticulariter. neq3 p subdiuisiones. sed ge-

Plenitu. scoꝝ — neral'r ⁊ vniuersal'r ¶ Plenitudo scoꝝ q̄ est cōis importat redūdā-

Effluxio duplex — tiā. replet eīm aīam interius ⁊ effluit p opatōem exterius. Et hec effluxio est duplex. Quidā eīm de minori pfectōe fluūt ad exteriorem opatōem ad suīp̄sius saluatōem ⁊ alioꝝ p exempla edificatōem. et hec est ꝯmunis sanctis oīb⁹ hn̄tib⁹ tēpus operandi ⁊ hec plenitudo sufficientie appellat̃ ad quā tenētur oēs. Alij aūt effluūt nō tm̄ p bonā opatōez i sui ⁊ alioꝝ saluatōem. s3 etiā in doctrinā salutarē et in eccl'ie totius edificatōem. ¶ De pma istaꝝ effluxionū thabita plena bonis operib⁹ ⁊ elemosynis fuit. de secūda. Repleti sunt apl'i spi-

Ultima est duplex. — ritusancto. Et hec vltima est duplex. Quidā eīm effluūt p bonā operationē ⁊ instructōem. quidā sup hoc ⁊ sanguinis effusionē p aīe ꝓ fide positōem. Prima cōmunis est oīb⁹ doctorib⁹. secūda doctori-

Prelati tenet̃. — bus ⁊ martirib⁹. Et ad istam duplicē ex officio tantum prelati tenētur. Et potest hec appellari plenitudo excellentie. in qua prelati suos subditos excellere debent. Et de vltima istarum dicitur Stephanus plenus gratia ⁊ fortitudine. Plenus inquā gratia ad peccatores conuertendos. fortitudine ad passiones sustinendas. De oīb⁹ plenitudinib⁹ istis dr̃ in Eccle. ij. Ad locum vnde exeunt flumina reuertūtur vt iteꝝ fluāt ⁊c. Locus istaꝝ plenitudinū est abyssus dei-

Solo patet. — tatis. vñ exeūt flumina oīa p gratiaꝝ effluxionē. et redeūt p gratiarum actionē. vt iterū fluant. per gratiarū multiplicationem. Ex his patet solutio ad obiecta

NR. Sexto specialiter de gratie plenitudine q̄ fuit ī beatissima
+ v̄gine. q̄d intelligit̄ p hanc plenitudinē. Aut enim ideo dr̄
gratia plena. vel qz maior gratia nō fuit. vel qz summā gratiā habu
it. vel omnem Cōstat q̄ nec summā nec omnē gratiā habuit. qz gra
tiā vnionis nō habuit q̄ in numero gratiaꝝ summa fuit. Proinde
patet q̄ maior gratia fuit. Videt̄ aūt q̄ plena gratia dr̄. qz maioris
gratie capax nō fuit. sed hoc quoqz videt̄ falsum. qz in sua glorifica
tione maiorē gratiā accepit Querit̄ aūt vtrū. hoc q̄d ē gratia plena Queritur
tm̄ supponat p omni gratia cui⁹ pura creatura capax fuit Et videt̄
q̄ nō. qz cū termin⁹ indefinite sumit̄ ex indefinita vniuersalis nō in
fertur. Quod si ꝯcedat̄ Contra. Eccle. xxiiij. In me oīs gratia vite Contra
et veritatis. hoc interp̄tatur ecclesia de beata v̄gine. ergo fuit oī gra/ j
tia plena ¶ Preterea indefinita ē in arte logica vniuersaliter intelli/ 2
genda. ¶ Itē benefica principū largissime sunt interpretāda. igit̄ cū 3.
dn̄s in p̄uilegio suo p angelū transmissum appellet eā gratia plena
nullā gratiā specificando erit p oībꝫ vniuersaliter interpretandum
Preterea de⁹ em̄ influit suam bonitatē vnicuiqz s̄m suā bonitatē. z 4
virtutē z capacitatē vt patet in euāgelio Et tradidit illis bona zc̄.
igit̄ quecūqz creatura ē capax oīs gratie. cui⁹ pura creatura ē capax
illa creatura ē plena omni gratia cui⁹ capax ē pura creatura. talis āt
creatura fuit beata v̄go. igit̄ ipsa erit plena omni gratia. cui⁹ parti/
ceps potest esse pura creatura

¶ De baptismo

QUestio deciaoctaua est per
ordinē de vniuersitate gratiaꝝ in hac plenitudine ꝯten/
taꝝ Primo igit̄ querit̄ de gratijs sacramentalibꝫ. vtꝝ in
hac plenitudine ꝯtineant̄ sacramēta Et p̄mo de p̄mo. s. de grā bap/
tismali. Primo querit̄ vtrū beata v̄go fuerit baptizata ¶ Et videt̄ q̄ Rō p̄.
sic Quicquid habet omne aliquid conferens gratiā pleni⁹ ē gratia
q̄z id q̄d habet ꝯferens gratiā z aliquid non. sed beatissima v̄go fuit
plena gratia. ergo habuit om̄e aliq̄d ꝯferens gratiā. s̄z si beata v̄go
habuit baptismū. igit̄ habuit aliq̄d ꝯferēs grām. ¶ Itē preceptū de
baptismo post sui p̄mulgatōem obligat oēs ad sui susceptōem igi 2
tur z beatā v̄ginem ¶ Itē dominus baptizatus fuit q̄uis nō indi/ 3.
guit vel indigeret. igitur beata v̄go debuit baptizari Joh. iij. Amen
amen dico vobis nisi q̄s renatus fuerit. zc̄. Sed beata v̄go regnū
intrauit igit̄ baptizata fuit ¶ Itē si nō baptizaret̄ ignarū sue satisfac/ 4
tionis scandalizaret. s̄z nō scandalizauit ergo zc̄. ¶ Itē legalia serua 5
uit sicut purificatōes mulieris. igit̄ z euangelica seruauit. ¶ Itē dn̄s
dixit Johāni. Sic em̄ decet nos adimplere omnē iusticiā Glo. id ē

ꝑfectā humilitatē. igiꝭ ꝓpter eādē cām debuit baptizari beata v̄go.
7 ¶ Itē de aplis supponiꝭ ꝙ fuerūt baptizati ꝑ illud Ioh. Qui lot⁹ ē
nō indiget nisi pedes lauet. igiꝭ multo forti⁹ debuit illud supponi de
beata v̄gine q̄ fuit ꝑfectissima obseruatrix ꝯsilioꝝ ⁊ p̄ceptoꝝ dei ¶ Itē
8 si nō esset baptizata non haberet caracterem ꝑ quē distingueretur a
iudeis et gentilibus.

Contra Rō p̄ma.

Dr. Iuxta hoc vtꝝ baptizata fuit baptismo iohānis Et videꝭ
ꝙ sic. Cū eñ humilima fuit nullū gradū humilitatis p̄ter
misit Si ꝯcedaꝭ. obijciꝭ in hūc modū ꝑ ꝯtrariū ¶ Sapiētis ē nihil
frustra facere. sꝫ frustra accipit medicinā q̄ nō indiget. sꝫ baptismus
ē medicina ꝯtra originale peccatū instituta a q̄ fuit beatissima v̄go
in vtero sanctificata. igiꝭ baptizari nō indiguit. igiꝭ baptizari non
2 debuit. igiꝭ baptizata nō fuit. ¶ Itē ficti sumūt vt dicit Aug. q̄ sacra
mentū ⁊ nō rē sacramēti accipiūt. sꝫ si beatissima v̄go baptizareꝭ nō
susciperet rē sacramēti id ē gratiā q̄ prius esset plena. igiꝭ esset ficta.
3. hoc aūt ē falsuꝫ spūs sanct⁹ eñ discipline effugiet fictū ¶ Itē de dño
ꝙ fuit baptizat⁹ legiꝭ igiꝭ de beata v̄gine si fuisset baptizata legereꝭ.
4 ¶ Itē qꝛ fuit purificata agiꝭ festū purificatōis ei⁹. similiter si bapti
5 zata fuisset agereꝭ ei⁹ festū baptismatis ¶ Itē diuina oꝑatio nō p̄ce
dit in impꝑfectū de ꝑfecto sꝫ ecōtra. sꝫ maior ē ꝑfectio sanctificatoruꝫ
in vtero qꝫ baptizatoꝝ. igiꝭ sanctificati in vtero nō debent baptizari
6 ¶ Itē si nihil accepit dñs de baptismo. ꝯtulit tñ vim regeneratiuaꝫ
aquis ꝯtactu sue carnis. sꝫ beatissima v̄go si nihil recipet a baptis
mo nec aliq̄d ꝯferret baptismo frustra susciperet baptismū

Dr. Igiꝭ si fuerit baptizata q̄re nō fuit scriptū. cū tam solenne
factū multū ordinareꝭ ad edificatōem fideliū

De ꝯfirmatōe

Dr. Scdo de ꝯfirmatōe vtꝝ fuerit ꝯfirmata. videꝭ q̄t ꝙ poti⁹
debuit ꝯfirmari qꝫ baptizari. q̄a sacramētū ꝯfirmatōis est
Rō p̄. maiori reuerētia tenēdū Vñ Raban⁹ Scitote vtrūqꝫ eē magnū sa
cramētū. sꝫ vnū maiori reuerētia tenēdū sicut a maioribꝫ daꝭ ¶ Itē
beata v̄go fuit plene xp̄iana. sꝫ hoc fit ꝑ sacramētū ꝯfirmatōis ꝫ ⁊c.
Media ptꝫ ꝑ Rabanū q̄ dicit. Oīes fideles ꝑ man⁹ impositōem
2 ep̄orum post baptismū debent accipe spm̄ sanctū vt pleni inueniantꝭ
Contra. xp̄iani. Si ꝯcedaꝭ ¶ Cōtra dñs nō legiꝭ ꝯfirmat⁹ igiꝭ beata v̄go nō
1 debuit ꝯfirmari. cū in oībꝫ sui fuit imitatrix ¶ Itē dñs q̄ solus potu
2 isset ei legē dedisse nō inueniꝭ hoc sacramentū instituisse. igiꝭ nec te
3 nebaꝭ ipa hoc sacramentū accipe ¶ Itē Raban⁹. A summo sacerdo
te ꝑ man⁹ impositōem paraclit⁹ tradiꝭ baptizato. vt roboreꝭ ꝑ spm̄
sanctū ad p̄dicādū si necesse fuerit alijs. q̄d ipse ē ꝯsecut⁹ in baptis
mo. Sꝫ beata v̄go ad nullius man⁹ impositōem paraclitū recepit.

nec robore spūs indiguit. q2 plenitudinē habuit. ⁊ etiā p̄dicare nō
debuit Igit͛ ꝯfirmata nō fuit

Vr̄. Tercio de sacramento altaris vtꝝ beata ꝟgo sub sacramē
to illo dn̄i cū corp⁹ acceperit. Similiter ⁊ gratiā q̄ p illud
ꝯfert͛ sacramētū ¶ Et videt͛ ꝙ sic. nā dn̄s in Johāne dt. Nisi mādu 1
caueritis carnē filij hoīs ⁊c. Igit͛ oēs fideles in ecclīa tp̄e determina
to tenent͛ ꝯmunicare. igit͛ beatissima ꝟgo si nō ꝯmunicaret scādali
zaret. sꝫ nō scādalizauit. igit͛ ꝯmunicauit. ¶ Itē h̄ ē sacramētū amo 2
ris. igit͛ ipm̄ maxime debuit suscipere q̄ fuit summa in amore Quod
si ꝯcedat͛ ¶ Cōtra h̄ sacramētū ꝓpter tria ē institutū scꝫ ꝓpter chari Contra.
tatis augmētū in remissionē venialiū ⁊ in cautelā mortaliū peccato
rū Et vt signū passionis rememoret͛. sꝫ ꝓpter istoꝝ nullū cōmunica
re debuit beata ꝟgo. nā augmēto charitat̄ nō indiguit q2 charitate
plena fuit. remissione nō indiguit vel cautela. q2 nūq̄ peccauit vel
peccare potuit. signo sensibili rememoratiuo nō indiguit q̄ xp̄ifor
mis s̄m sensum ⁊ deiformis s̄m intellectū fuit. Itē dici nō poterit ꝙ
ꝓpter humiliatōem illud sacramētū susciperet cū nō sit humiliatio
dn̄m in cibū recipere sꝫ magis dignatio sua īmēsa ꝙ ip̄e dignat͛ nos
seip̄o cibare Et ita videt͛ ꝙ beata ꝟgo neq3 rōe humilitat̄ nec vtilita
tis debuit accip̄e eucharistiam.

Vr̄. Quarto de sacramēto penitētie vtrū p illud aliquā grām De pn̄ia
recepit beata ꝟgo. Et videt͛ ꝙ nō. q2 penitētia est secūda ta Rō pͣ.
bula post naufragiū. q2 si q̇s vestē innocētie in baptismo pceptam
corrūperet p penitētiā reparare poterit. sꝫ beata ꝟgo nūq̄ naufraga
uit p peccatū actuale. igit͛ nūq̄ fuit ꝯfessa aut ꝯtrita. sꝫ sine ꝯtritiōe
nō ē grā p sacramētū penitētie. igit͛ btā ꝟgo nō suscepit grāz p sacra
mētū penitētie. ¶ Itē ꝯfessio ē ficta sine ꝯtritōe hic āt nō fuit ꝯtritio 2
igit͛ nec ꝯfessio ¶ Itē vtrūq3 ē de pctō. hic sūt nullū pctm̄. igit͛ nec cō 3
fessio nec ꝯtritio nec penitētia fuit. Sꝫ ꝯtra Cōfessio fuit in lege no Contra.
ua ⁊ veteri. igit͛ oēs tenent͛ ꝯfiteri. ¶ Itē btissima ꝟgo fecit ꝯfessionē 1.
opis seruādo ꝯfessionē ⁊ offerēdo oblatōem statutā ꝓ purificandis 2
igit͛ debuit ꝯfessionē facere oris ¶ Itē penitētiā agite Glo. infra Vir 3.
tus ē p pn̄iaz veterē hoīez pimere ¶ Itē alia glo. Penitētia ē p̄ma 4.
ꝟtus. sꝫ btissima ꝟgo habuit oēs ꝟtutes igit͛ pn̄iaz ¶ Itē nō obstat 5
ꝙ nō habuit peccatū. q2 dicit Grego. Bonaꝝ mentiū ē culpas ag
noscere vbi culpa nō ē. igitur poterit ꝯfiteri.

Vr̄. Igitur si fuerit ꝯfessa. quis fuit ꝯfessor eius Et videt͛ ꝙ be
atus Petrus. q2 ordo est inter ꝯfitētes ⁊ ꝯfessores. igit͛ cū 1
suprema ꝯfitēs fuit beata ꝟgo debuit ꝯfiteri supremo ꝯfessori ⁊ dig
nissimo. hic autē ē papa. igit͛ debuit ꝯfiteri beato Petro q̄ fuit papa

Contra. ¶ Sed cõtra. supior ꝑlatus nõ debuit se intromittere de amministra
tione sui niferioris. vtpote metropolitanꝰ sui suffraganei nisi in de-
terminatis casibꝫ. igitᷣ cũ beata ꝟgo esset specialiter beata Johãni cõ-
missa ab ipo debuit recipe sacramẽta

Nr̃. Quinto de sacramento ordinũ. vtrꝫ ista beatissime ꝟginis
plenitudo ꝯprehẽdat ⁊ illã gratiã q̃ ꝯfertᷣ sub ordinũ sacra
Rõ ꝑma. mẽto Et videtᷣ ꝙ sic ¶ Ordo ei ẽ ad multiplicatõem fideliũ spũaliũ
sꝫ multiplicatio spũalis ptinet ad matrẽ spũalẽ. beata ãt ꝟgo ẽ spũa
lis mater oĩm fideliũ. igitᷣ ipsa debuit habere ordinis sacramẽtũ
2 ¶ Itẽ penes ordines distinguuntᷣ in ecclesia dignitates vt pꝫ in pa
pa. archiepis ⁊c̃. Sꝫ beatissima ꝟgo in ecclesia ꝯtinet summã digni
3 tatẽ. igitᷣ ⁊ supremũ habuit ordinẽ ¶ Itẽ ecclesiastica hierarchia ẽ ad
exemplar celestis hierarchia formata. sꝫ in celesti hierarchia dr̃ Dio
nysius oẽs supiores habẽt ꝓprietates inferiorũ ⁊ excellentius. igitᷣ
in ecclesiastica hierarchia sic erit. sꝫ beata ꝟgo ĩ ecclesiastica hierarchia
fuit suprema ⁊ dignissima psona. igitᷣ habebit dignitates ⁊ propri-
etates inferiorũ ⁊ sic habebit oẽs ordines. ¶ Itẽ caracter ordinũ est
4. caracter excellentie. igitᷣ potissime inerit ei que oẽs creaturas excellit
dignitate ¶ Item apl's Omnis aĩa potestatibꝫ subdita sit sublimi-
5 oribus Sed beata ꝟgo nulli potestati humane subdita tenebatᷣ eẽ
igitᷣ fuit suprema ordine ⁊ dignitate. ¶ Itẽ cui inest maiꝰ ⁊ minꝰ po
6 terit inesse. sed magis ẽ qd̃ ꝑ alicuiꝰ ꝯsensum ⁊ ꝟbũ de carne ꝓpria
formetur corpꝰ dominicũ q̃ꝫ ꝑ eiꝰ ministeriuꝫ panis transformetur
in ipsum corpꝰ. primũ eñ facit esse matrẽ dei. secũdum aũt ministrꝫ
xp̃i Sed primũ in beatissima ꝟgine factũ fuit. igitᷣ ⁊ scd̃m fieri potu
it ¶ Item si mulieribꝫ ꝓ maledicto impositũ fuit ꝙ nõ sint suscepti-
7 ue sacrorꝫ ordinũ. ab hoc maledicto immunis debuit esse q̃ ab alijs
mulieribꝫ excepta fuit. eo ꝙ sola inter mulieres benedicta fuit. igitᷣ si
mulieres nõ debent ordinari qꝛ mulier initiũ peccati fuit. igitᷣ ꝑ op
8 positum illa ordinari debuit q̃ omnibꝫ ꝑncipiũ vite fuit ¶ Itẽ q̃cun-
q̃ꝫ causa in alijs mulieribꝫ generalis fuit beatam ꝟginem excludit q̃
non de numero omnium fuit sed supꝰ oẽs fuit iuxta illud Hester. xv.
Quid habes hester ego sum frater tuus. ⁊ infra Non enim pro te sꝫ
ꝓ oĩbꝫ hec lex ꝯstituta ẽ. q̃si diceret tu nõ es de oĩbꝫ sꝫ supꝰ oẽs

Nr̃. Iuxta hoc quare mulieres ad sacros ordines nõ ꝓmoue-
antur. Si dr̃ ꝙ hoc est ꝓpter originẽ culpe ꝑ euam trans-
misse. non videtᷣ ꝙ hoc stare possit qꝛ pro illa culpa beata ꝟgo satis-
fecit. igitur nõ consurget duplex tribulatio. ⁊ deus bis inidipsum
Primo. non iudicauit. Si autem dicitur ꝙ hoc fit propter sexus indigni-
tatem ⁊ nature. hoc nõ potest dici. quia maior est indignitas culpe

q̄ȝ nature. ⁊ tñ pctm̄ mortale nō impedit quin possit vir licȝ non debe
at in pctō mortali ꝓmoueri ¶ Itē si hoc essȝ ꝓpter sexus inferiorita 2
tem. ꝓpter hoc etiā nō deberent mulieres ꝯmunicare. cū maius sit in
hoc sacramēto recipe q̄ȝ dare alij. ¶ Iteȝ q̄rit̄. cū dn̄s nusq̄ȝ videat̄ Questio
ꝓhibere mulieres a sacramēto ordinum qualiter hoc ecclia ꝑ se ausa
fuerit inuenire ¶ Contra. ꝙ aūt beatissima ꝟgo nō debuit aliquos or
dines habere ꝓbat̄ hoc mō. qn̄ dn̄s in cena discipulis corpus suū Contra ꝑ.
tradidit ⁊ potestatē ꝯficiendi ꝯtulit. nō exꝑmit̄ ꝙ aliq̄bꝫ nisi disci-
pulis dederit. sed in talibꝫ qđ vni ꝯcessum inuenit̄ alijs est ꝓhibitū
ergo tm̄ est collata potestas ꝯficiendi discipulis ⁊ eorū successoribꝫ
¶ Itē qn̄ dn̄s dixit. Tibi dabo claues regni celoꝝ Petrus ꝓ om̄ibꝫ 2.
respondit. Et dn̄s petro respondēs potestatē ligandi atq̄ȝ soluendi
ꝯtulit. ergo potestas ordinis tm̄ est in apostolis ⁊ eoꝝ successoribꝫ.
¶ Itē Ambrosius đt. ꝙ mulieres nō recipiūt ordines est ex impedi- 3.
mento sexus ⁊ ꝯstitutōe ecclie. ¶ Itē beata ꝟgo modo est sup om̄es 4
ordines angeloꝝ in ecclia triūphante. ergo hic erit sup om̄es in ec-
clesia militāte. ¶ Itē om̄es ordines ecclie sunt in ministeriū. vn̄ etiā 5
pastores noiant̄ q̄bꝫ ꝑ ꝓphetam đr. Cōstitui te sup gentes ⁊ regna
beata aūt ꝟgo nō est assumpta in ministeriū a dn̄o. sed in ꝯsortiū ⁊
adiutoriū. Juxta illud. Faciamus ei adiutoriū simile sibi. sed si hoc
est nō debuit aliquē habere ordinem. summus eīn in ordine ecclie pa
pa est q̄ est vicarius Jesu christi. Beata aūt virgo nō est vicaria. sȝ
coadiutrix ⁊ socia particeps in regno que fuit particeps passionuȝ
ꝓ genere humano. qn̄ om̄ibꝫ ministris fugientibꝫ ⁊ discipulis sola
sub cruce perstitit. ⁊ vulnera q̄ christus corꝑe ipa corde suscepit. vn̄
gladius tūc ipius animā ꝑtransiuit.

Dr̄. Sexto. de extrema vnctōe. Utrū in hac plenitudine ꝯtine
atur ipius gr̄a. ¶ Et videt̄ ꝙ sic. Jaco. Si q̄s omnē legeȝ Rō ꝑma.
seruauerit. offenderit aūt in vno omniū reus est. ergo q̄ tenetur ad
legē. ad totā legē tenet̄. sed extrema vnctio fuit de lege a dn̄o institu
ta ⁊ ab ecclia. vn̄ in Math. legit̄. ꝙ apl'i circuibāt castella oleo cu-
rātes infirmos. ḡ beata ꝟgo tenebat̄ ad extremā vnctōem ¶ Itē scan .2
dalizasset si nō accepisset ecclie sacramenta. ¶ Item si aliqua ꝓpter
humilitatē suscepit ⁊ illud suscipe debuit. ¶ Sed ꝯtra. nō ē opꝰ 3.
valentibꝫ medicina. sȝ male habētibꝫ. ḡ medicina curatiua ꝑditur q̄ Contra.
sanis ꝯfert̄. ḡ ⁊ apl'i aīaꝝ medici si medicinā suā dn̄e nostre ꝯtule-
rūt eā ꝑdiderūt ¶ Itē ſm generalē ꝯsuetudinē paruuli nō inūgunt̄
igit̄ multo minus beata ꝟgo sanctior ⁊ sanior est om̄i puero ¶ Item .2
Jaco. Infirmat̄ q̄s in vobis ⁊c. ergo istud sacramentū nō ꝯfertur
nisi infirmātibꝫ. sed beatissima ꝟgo ꝑ infirmitatē nō fuit mortua. ḡ
nō fuit inungēda ¶ Qđ aūt sine dolore mortua fuerat pȝ. q2 legit̄ de 3.

Joāne euāgelista q descendit in fossam sepulture sue. ꝛ facta oratōe positus est ad patres suos. tā extraneus a dolore mortis q̄z fuerat a corruptōne carnis alienus. Si hoc collatū est Joāni rōne virginitatis. multo fortius beatissime virgini. cū ipa vt dr̄ Damascenus a
4 nullo illustriū superetur. ¶ Itē beatissima virgo peccasset si ore cum intentione dixisset peccaui. qꝛ falsum dixisset. sed plus est dicere opere q̄z ore. sed si extremā vnctionē accepisset dixisset. opere peccaui. ergo falsum dixisset. igit̄ extremā vnctōem non accepit Responsio quo ad gratias sacramentales.

R3. ¶ Soluere qd̄ obiicitur de rōne plenitudinis donec oīa hanc plenitudinē intrātia psequamur deferimꝰ. ¶ Ad aliud qd̄ obiectū est de gratiis sacramētalibꝫ rn̄demus. q beatissima virgo tūc ecclie
Maria susce/pit sacramēta oīa sacramēta suscepit q̄ tpe suo oībꝫ hoībꝫ fuerunt generaliter instituta. pmulgata. omnibus obseruanda. Et hoc multiplici de cā Primo ad suipsius humiliatōem. scd̄o ppter scandali euitatōem tercio ppter p̄cepti impletōem. quarto ppter meritoꝝ eiꝰ superogatione. quinto ppter heresum ꝯfutatōem illaꝝ. scꝫ que ipam nō hominē sed angelū asserebāt. sexto ad pfectoꝝ instructiōem. vt q̄ sctūs est sanctificet̄ adhuc. septimo ad peccatoꝝ redargutiōem. Possunt et iste septē cause reduci ad tres causas ppter quas sacramēta dicūtur in quarto sentētiaꝝ instituta. videlꝫ ad humiliatiōem. ad eruditionē. ad exercitatōem. ¶ Quare aūt de ista sacramētoꝝ susceptōne
Cā q̄re nō est expssa sacrorū susceptio mar. a beata vgine nihil inuenit̄ expressum. hoc sine cā nō credimꝰ esse factū. Prima cā pt esse vt p hoc fideliū deuotio excitetur. iuxta illud. Qui edūt me adhuc esurient. ꝛ qui elucidāt me vitā eternam habebūt.
2 ¶ Secūda cā. vt nostra vana opatio reprimatur. nostra bona opera dn̄o p magno reputādo. cum tn̄ excellentissimi meriti opera plura a beata virgine facta. imo ab ipo dn̄o vsq̄z ad annū tricesimū impleta. qd̄ scriptura q̄si nō estimans p̄terierit subticendo. quasi tacendo dicat nobis scriptura. Cū oīa benefeceritis q̄ p̄cipio vobis dicite. serui inutiles sumus. ꝛ nolite tuba ante canere. qꝛ nō respondebit ei vnū p mille. ¶ Tertia cā est. qꝛ dn̄s noster ꝛ dn̄a suas secre-
3. tas habitudines p se notas noluerūt manifestare. iuxta illud. Sileat os tuū. laudet te os alienū. vnde que in p̄sentia populoꝝ vel discipuloꝝ fecerūt scripta sunt ad nostrā edificatiōem. vt nos similiter faciamus. scꝫ vt luceat lux nostra corā hominibꝫ. ꝛ glorificemus patrē nostrū qui in celis est. ea aūt que apostolis vel aliis ignorantibꝫ gesta sunt tacuerūt. ꝛ hoc ad nostrā doctrinā. vt nesciat sinistra tua quid faciat dextra tua. qꝛ vt dr̄ beatus Gregorius. Studium celestis desiderii a malignis spiritibꝫ custodire nō sufficit. qui hoc ab humanis laudibꝫ nō abscondit. Vn̄ depredari desiderat q̄ thezau-

rum publice in via portat. vñ Bern̄. Increpat xp̄i natiuitas ſe lau/ Quare xp̄s
dantes ꝛ ſe oſtētare cupiētes. Vñ hac de cā nocte voluit xp̄us naſci nocte volu
vbi ſunt q̄ tam impudēter geſtiūt oſtentare ſemetipſos. Deniq3 ta/ it naſci
cet xp̄s. nūciat angelus. laudat multitudo celeſtis exercitus. Sile 4
at os tuū ꝛ laudet te os alienū ¶ Quarta cā pt̄ eſſe ꝙ dn̄s certa q̄/
dā nos dubitare ꝑmiſit in via. vt mētes noſtras alliciat ad ꝯcupiſ/
cendā ꝑfectā cognitōem in patria. vñ Exo. xij. Nō remanebit ex eo
quicq̄3 vſq3 mane. qđ aūt reſiduū fuerit igni cōburetꝭ. Glo. Grego. A
qđ ex agno remanet igne ꝯburimꝰ. q2 qđ de myſterio īcarnatōis eiꝰ
penetrare vel intelligere nō poſſumus poteſtati ſanctiſpūs humili/
ter reſeruamus. vt nō ſupbe quis audeat vel ꝯtemnere vel denūcia/
re que nō intelligit. ſed igni tradat. id eſt ſpirituiſancto relinquat.
videlꝫ donec oīa in futuro q̄libet in quo cognitus ſit ꝛ cognoſcat.
nec tn̄ interim noſtra deuotio ſine exercitatiōe torpeſcat. ſm illud qđ
precedit ibidem. Caput cū pedibꝫ ꝛ inteſtinis vorabitis. nec rema/ Nota
nebit ex eo quicq̄3 vſq3 mane. Glo. Grego. Caput agni vorare ē di
uinitatē illius fide ꝑcipere. Pedes vorare eſt veſtigia humanitatis
amādo ꝛ imitādo ſequi vel intelligere. inteſtina. id eſt occulta ṽbo
rū chriſti ꝛ myſtica mādata. que voramus cum auide ſumimus. in
voratōis ṽbꝫ pigricia noſtra repꝛhēdit̄. q2 verba eius atq3 myſteria
nec ꝑ noſipos req̄rimus. ꝛ dicta ab alijs inuiti audimus. nō rema
nebit ex eo quicq̄3 vſq3 ad mane. q2 eius dicta magna ſunt excutien
da ſollicitudine. vt anteq̄3 veniat dies reſurrectōis in nocte p̄ſentis
vite oīa mādata eius intelligendo penetremus ¶ Quinta cā pt̄ eē
ſicut beatus Augꝰ. de beata virgine vnā ponit regulā. Vbicūq3 agit̄ 5
de peccatis de ea nolit fieri queſtionē. ita ꝓ regula ꝛ pro ꝑncipio ꝑ ſe
noto de ipā ſupponat̄ in bono. q̇cq̇d boni aliqua creatura pura fe/
cit vel recepit de hoc expers eſſe nō liceat dubitari. ſicut Damaſ. ait.
a nullo illuſtriū ſuperet̄. ¶ Sexta cā eſt. ꝙ ſicut nihil diminutuꝫ ita
nihil ſuꝑfluū in ſacra ſcriptura ponit̄. q2 vt dr̄ phs. qui vnū dr̄ quo 6
dāmodo plura dr̄. Vñ dico ꝓ ꝯſtāti relicto ꝙ aplī ꝛ alij ſancti rece
perūt ſacramētū. tales grās ſuꝑfluū erat addere hoc idē dicendo de
illa q̄ grā plena fuit a natura. ḡ vacua nō debuit eſſe. vñ Bern̄. Si
eī nec foliū de arbore nec vnꝰ de paſſeribꝫ cadit ſuꝑ terraꝫ ſine patre
celeſti. putē igit̄ de ore euāgeliſte ſuꝑfluū defluere ṽbū p̄ſertim in ſa/
cra hiſtoria nō puto. oīa q̇ppe plena ſunt ſuꝑnis myſterijs ac celeſti
dulcedīe ſingula redūdāt. ſi tn̄ diligētē habeāt īſpectorē q̄ nouerit ſu
gere mel de petra oleūq3 de ſaxo duriſſimo His āt rōibꝫ breuiſſima ṽgo
ſacroꝝ hūilē ſuſceptōeꝫ ꝛ ī ſe hr̄e voluit ꝛ tacere. vt dū ſe magꝭ ī oībꝫ
hūiliaret. ꝛ ipāꝫ ſui hūilitatē q̄ꝫtū ī ſe erat oībꝫ modis occultaret. ſic
hūilitate ꝑfectā. ita oī grā plena etiā tacēdo tota ſcrptura ꝓclamaret

Ad obiecta de sacris.

¶ Ad obiecta etiã de singulis sacramẽtis p ordinẽ rñdentes dicimus eaꝫ oim sacramẽtoꝝ grãs vel in seipis vel in eqpollenti suscepisse excellẽter. Suscepit ẽ baptismũ. ⁊ p baptismũ caracteris impressionẽ. virtutũ exercitatõem. meritoꝝ augmẽtatõem. Quare aũt nõ agat festũ eius baptismi sicut purificatõis vna rõ esse pt. q2 baptismus eius celebratus fuit in secreto. Oblatio aũt post purificationem in manifesto. Alia est rõ quare baptismi festũ nõ celebrat. quia baptismus p se ⁊ pncipaliter datus est in medicinã peccatoꝝ. Nec obstat q ecclia baptismũ dñi solẽnizet. q2 baptizatio sua nr̃i baptismi fuit ꝯsecratio. nostra aũt ad grãm ⁊ gloriã regeneratio. Beatissima aũt vgo ad baptismuꝫ accedẽs ficta nõ fuit. q2 eo q habere debuit nõ caruit. sed abũdauit peccati destitutiõe ⁊ fidei pfectõe. que reqrũtur in accedente. Alia de baptismo obiecta soluta sunt p pdicta. ¶ Silr eodẽ mõ dõm est de sacramento ꝯfirmatõis. in quo recepit alterius caracteris impressionẽ. ampliorẽ meritoꝝ augmentationem. pfectiorem virtutũ exercitatõem ⁊ declaratõnem. ¶ De sacramento altaris recepit dñice passionis rememoratõnem. deuotionis actualis exercitatõem. ꝯtra corporalẽ filij absentiã ꝯsolatõeꝫ. ¶ De sacramento penitentie recepit grãm in excellenti equipollenti. p cõtritione innocentie ꝯseruatõem. pro ꝯfessione gratiaꝝ actionẽ. pro satisfactione supererogationem

Festũ baptismi marie nõ agit

Virgo nõ fuit ficta

De sacramẽto ꝯfirmationis

De sacro alta.

Penitentie

Triplx ꝯfessio

¶ Itẽ triplex est ꝯfessio. scꝫ accusatio peccatoꝝ. recognitio incongruitatis vel ingratitudinis beneficioꝝ. ⁊ incõfessio sufficientie meritorũ. Et hec fuit ꝓprie ꝯfessio beatissime virginis qua ꝯfitebatur deo q tantã grãm suscepit q nũq̃ de ꝯdigno meruit. vel quã oĩs creatura mereri potuit. licꝫ ipa de ꝯgruo meruerit hec ⁊ siłia cõfessa fuit beata virgo beato Joanni euãgeliste suo ꝓprio ꝯfessori. Item in extrema vnctõe recepit ꝯplete victorie preterite ⁊ plene glorie future significatõem. ⁊ loco remissionis venialiũ totius doloris pretermissionẽ. pro infirmitatis alleuiatõe totius corporis glorificationem. ¶ Et licet hoc sacramentũ potuisset recipere beata virgo. nõ recepit beata vgo exempta p puilegiuꝫ qd ꝯfert dñs his quos sine infirmitate ⁊ mortis dolore dignatus fuerit euocare. qui vt videtur nõ tenent ad extremã vnctõem cũ oleo ad infirmos introducto p infirmãtibꝫ institutã. Videtur tñ simile esse q beatissima virgo p isto priuilegio p se introducto ꝓpter humilitatem abrenũciauerit. sicut ⁊ alia sua puilegia dum viueret occultauit. ⁊ q sacramentũ illud p peccatoribꝫ institutũ humiliter suscepit. vt humilitatẽ p quaꝫ totã vitam tenuerat egressura ꝯsummaret. ⁊ dum in extremo vite articulo ad ꝯformitatem peccatoꝝ descenderet. dño illam exaltante choros oĩes trãscenderet angelorum

Johes euãge. ꝯfessor marie

Maria nõ est inuncta

¶ In sacramēto matrimonij triplex habuit bonū beata virgo Vn̄ Triplex bonū
Aug⁹. Om̄e nuptiarū bonū impletū est in parentib⁹ christi fides
ꝓles. sacramentū. Prolē cognoscimus ipm dn̄m. fidē q2 nullū ad/
ulteriū. sacramentū q2 nullū diuortiū. habuit aūt excellentius istaꝫ
gratiā beatissima virgo. q2 ꝯiugia sunt sanctiora pari voto ꝯtinēti/
um. vn̄ Aug⁹. Immo vero tanto sanctius ꝯiuges manebatis q̄to
sanctiora ꝯcorditer placida seruabatis. Solū sacramentum ordi/ Sacramentū
nis beatissima virgo nō recepit. hoc aūt fm exteriorem hoīm repu/ ordinis nō re/
tationem quādā ꝓfert dignitatē. interius aūt fm veritatem humi/ cepit
lem ptinet ad seruitutē. Vn̄ p oppositū statui beatissime virginis
opponebat q̄ interius summā coram deo habuit dignitatē exteri⁹
summā coram hominib⁹ habuit humilitatē. Et ita hoc sacramētū
nō recepit beata virgo. ¶ Primo vt dictū est ꝓpter status sui ꝯtrari Rō pma.
etatē ¶ Scd̄o ꝓpter humilē aliaꝝ mulierū ꝯformitatē que ab hoc 2.
sacramento excludūtur. videlꝫ ꝓpter sexus indignitatē. maiorē pec/
candi fragilitatē. ⁊ ꝓpter eā que ex his seq̄tur regiminis incōgruita
tem. ¶ Tertio ad designādum status sui eleuatōem. om̄es em̄ eccl'ie 3.
dignitates sunt introducte ad seruitiū in salutē fideliū animarum
Unde dn̄s in euāgelio. Reges gentiū dominātur eoꝝ. vos aūt nō
sic. sed qui maior est vestrū ⁊c. vnde ⁊ om̄es pastores nominantur Bernardus
vn̄ Bern̄. Non est qd̄ blandiat celsitudo vbi sollicitudo maior il/
la discrimen intēdit. ⁊ hec amicū ꝓbat. Et infra. Ad quid omnib⁹
ascēdendū. nō em̄ ad dominādū opinor. nā ⁊ ꝓpheta cū sil'r leuaret
audiuit. vt euellas destruas ⁊ disperdas dissipes ⁊ edifices ⁊ plan/
tes. qd hoꝝ factū sonat rusticani sudoris magis scemate quodāmō
labor spūalis expssus est. Et nos igit vt multū sentiamus de nobis
vel vobis senserimus impositū ministeriū dn̄i datū. Et infra. disce
exemplo ꝓphetico ꝓsidere nō tā ad imperādū q̄ ad sanctificādum.
qd̄ tēpus req̄rit disce sacculo tibi opus esse nō sceptro. Et ille q̄deꝫ
nō regnaturus ascendit sed extirpaturus. antecessores tui apl'i erāt
q2 messis q̄dē multa. operarij aūt pauci. paternā aūt tibi vendicādo
hereditatē. nā si filius ⁊ heres. vt ꝓbes heredē. euigila ad curam vt
nō torpeas ocio ne etiā tibi dicat. Quid hic stas tota die ociosus.
Multo minus opꝫ inueniri delicijs resolutū aut resupinū pom/
pis. nil tibi hoꝝ tabule testatoꝝ assignāt. Sꝫ siquidem tenore istoꝝ
ꝯtentus sis. curam potius hereditabis ⁊ operā q̄ gloriā ⁊ diuitias
blandiat. cathedra specula est inde deniq3 semp intendis sonās tibi
epī noīe nō dominiū sꝫ officiū. Sed q̄d ni loceris in eminenti. vn̄ di
uina ꝓspectes q̄ speculator sup om̄ia ꝯstitueris Enimuero ꝓfect⁹ iste
ꝓcinctu ꝑditū ociū q̄n licet gloriari vbi ociari nō licꝫ. ocio locus nō
est vbi sedula vrget sollicitudo omniū ecclesiaꝝ nūquid dimisit ti/

bi sanctus apl'us aliquid q̄d inquit habeo tibi do. Quid id vnum
scio nō est aurū nō est argentū cū ip̄e dicat. aurū ⁊ argētū nō ē mihi
Et infra. neq̄ȝ ille tibi dare potuit q̄d nō habuit. q̄d habuit dedit. scȝ
solicitudines sup̄ eccl'ias. nūquid dominatū. audi ip̄m. nō dñantes
inquit in clero sed forma facti Grego. Ex his ⁊ sil'ib⁹ pȝ ꝙ dignita-
tes eccl'ie introducte sunt in seruitiū ⁊ ministeriū beatissima aūt vir
Virgo go assumpta est in salutis auxiliū ⁊ in regni ꝯsortiū. ip̄a em̄ sola mi
nistris fugientib⁹ ꝯpassa fuit Unde ⁊ sola regni ꝯsortiū obtinuit q̄
laboris adiutrix fuit. iuxta illud Faciamus ei adiutoriū sil'e sibi Li-
Conclusio. cet aūt beatissima v̄go sacramētū ordinis nō recepit. quicq̄d tñ dig
nitatis vel gratie in ip̄is ꝯfert̄ de hoc plena fuit. in ip̄is aūt ꝯfertur
septiformis gratia. hec aūt om̄ifaria gratia plena fuit. ¶ Itē sunt
Tria sunt in sa in sacramento ordinis potestas sp̄ūalis. dignitas ministerialis. et
cramēto ordīs administratio executionis. Hec aūt tria beatissima virgo habuit in
se eq̄pollenter ⁊ excellenter. Ministri eccl'ie hn̄t dignitatē beneficia-
lem p̄ caracterē excellētie. btīssima aūt v̄go habuit coronā regni tri
umphantis ⁊ militātis eccl'ie. vn̄ summus ministrorū papa appel-
latur. ⁊ est seruoꝝ dei seruus. hec est regina ⁊ dn̄a angeloꝝ. ille seru⁹
seruoꝝ dei. ista imperatrix totius mūdi Itē in ministris est potestas
sp̄ūalis tp̄alis a deo vel subdelegata vel vicaria. in ip̄a ē plenitudo
potestatis celestis ꝑpetua ex autoritate ordinaria. Itē in ministris ē
executio ligādi ac soluēdi p̄ vsum clauiū. in ip̄a est legittima domi
nandi potestas ad ligādū ⁊ soluēdū p̄ imperiū. Et sic q̄cq̄d est dig-
nitatis ⁊ gratie in ordinib⁹ etiā ꝯstat beate v̄gini minime defuisse.
¶ Sed ne videat̄ v̄tutes siue dignitates generales tm̄ habuisse ⁊
Maria hȝ di sp̄ealib⁹ caruisse dicimus ip̄am singuloꝝ ordinū dignitates ⁊ grās
gnitates oīȝ or p̄ eq̄pollētiā ⁊ cū excellētia possedisse. Habuit aūt cū exorcistis de-
dinū sp̄ūales. monū expulsionē. vn̄ Ip̄a ꝯteret caput tuū. ⁊ Judith Holofernē
Cū exorcistis. interfecit. ⁊ Hester vicit Aman Cū hostiarijs habuit introductōeȝ
Cū hostiarijs. mūdoꝝ ⁊ exclusionē imūdoꝝ. vn̄ Ezech. Porta hec erit clausa p̄ncī
pi. p̄nceps egrediet̄ p̄ eā. q̄si diceret. porta hec p̄ncipē ⁊ imitatores
eius introducet ⁊ indignis erit clausa. ¶ Habet etiā cū accolitis il-
Cū accolitis luminatōem. vn̄ Cant. Que ē ista q̄ ascē. ⁊c. Et illud nūeri. Orie͡t
Lectorib⁹. stella ex Jacob. Item cū lectorib⁹ omniū ꝓphetarū expositōem ad
litterā in seip̄a Un̄ Isa. vij. Ecce virgo ꝯcipiet ⁊ pariet filiū. Et an
gelus ad ip̄am. Ecce ꝯcipies ⁊c. Et doctrix est discipline dei. Habet
Subdiacōis. cū subdiaconis doctrine apl'ice ostensioneȝ. Un̄ ꝑ͡catur per archam
in qua fuit manna Deutro. iij. ⁊ virga Aaron. id ē diuina sapiētia.
Habet aūt cū diaconis verbi dn̄i ꝯseruatōem. alijs ad describendū
Diaconis narratōem. ꝯsilioꝝ dei ꝑfectā impletōem. vn̄ Matth. Cōseruabat
Sacerdotib⁹. oīa v̄ba ⁊c. Habet cū sacerdotib⁹ dominici corꝑis p̄ seip̄am forma-

tionē. tractationē. ꝯmunicatōem. hoc est ꝙ corpꝰ dn̄i mediātē eius verbo ꝛ ꝯsensu de eius carnibꝰ ꝛ sanguinibꝰ formatū fuit. ꝛ ipsum familiarissime ꝛ diutissime tractauit. ꝛ in cibū ꝛ potum nobis ꝯmunicauit. ꝛ ꝑ hoc nos om̄es ad iugum suū suaue ꝛ onus suū leue charitate ligauit ꝛ ab om̄ibꝰ culpis ꝛ penis nō solum solutos ostendit ꝛ absoluit. iuxta illud. Qui mādūcat carnē meā ꝛc. Itē hꝫ cum ep̄is clericorum ordinatōem. ꝑbendarū collatōem. templorum ꝯsecrationem. sacrarū virginū velationem. Ordinat eī̄ ep̄us sacerdotes ꝑ sacramenti collatōem. beatissima aūt virgo ꝑ ꝯtinentie obligatōeꝫ iuxta illud. Mūdamini q̄ fertis vasa domini. Confert etiā ep̄s ꝑbendas instituendo. btīssima aūt ꝟgo prebendas faciendo. Consecrat etiaꝫ ep̄us templa corporalia dedicando. beatissima autē virgo templa sp̄ūalia castimoniā inspirando. ꝛ illam sibi specialiter vendicando. Consecrat etiā ep̄us virgines exterius benedicendo. consecrat aūt btīssima virgo virgines interius ꝟtutibꝰ adornādo ꝛ eas filio suo desponsando. ꝛ non tm̄ virgines virginitatē ꝯsecrando ꝛ opprobrium sterilitatis auferendo. sed eas sibi spēaliter in filias adaptauit. ꝛ ad statum dignissimū exaltauit. iuxta illud. Incorruptio facit proximū deo Habet ꝯuenientiā cum papa beatissima virgo. omniū eccl'iaꝝ sollicitudinē. potestatꝭ sp̄ūalis plenitudinē. ꝑuilegiatoꝝ actuū vniuersalitatē. Eccl'iaꝝ solicitudinē. q2 papa est pater patrū. ip̄a aūt est mater oīm christianoꝝ. imo oīm bonoꝝ. iuxta illud. Oīm bonoꝝ mater est potestatis plenitudinē. hꝫ eī̄ dn̄s papa potestatis plenitudinē in vita ista. sed nō in celo. nec in purgatorio. nec in inferno. totā aūt hꝫ beatissima ꝟgo potestateꝫ. in celo. in inferno. ꝛ in purgatorio. Priuilegiatoꝝ actuū vniuersalitatē. vt pꝫ inferius. cū de ꝑuilegijs eius ingremus. Et nota ꝙ cū beatissima virgo sacramēta peccatoribꝰ instituta humiliter susceperit. nō ꝓpter hꝫ sementiens peccatricē opere falsum dixit. sed vltra debitū in bonis se peccatoribꝰ in bonis ꝯformans se vere opere esse humilē demonstrās per om̄ia verū dixit. Sic manifestuꝫ est ꝙ quicquid est dignitatis vel gratie in sacramentis ecclesie. plenitudini gratie que fuit in beata virgine om̄ino nihil deesse. sed eam hoc totum vel in gratijs sacramentalibꝰ vel in earum equipollentibꝰ vel excellentibus hoc totuꝫ possedisse

Epis. (margin, beside "absoluit. iuxta illud...")
Maria consecrat ꝛ ep̄s dz̄ñt (margin, beside "Consecrat etiaꝫ ep̄us")
Maria cōuenit cū papa (margin, beside "Habet ꝯuenientiā cum papa")
Papa (margin, beside "potestatis plenitudinē in vita ista")
Uirgo (margin, beside "inferius. cū de ꝑuilegijs")
Nota (margin, beside "Et nota ꝙ")
Conclusio (margin, beside "vel gratie in sacramentis ecclesie")

Ar̄. Septimo. vtꝝ ſm qđ est in virtutibꝰ ꝯtentū in plenitudine beate ꝟginis sit ꝯprehensum. Et querit̄ ꝑmo de gratijs fidei vtrū beatissima virgo habuit fidē. ¶ Et videt̄ ꝙ nō. Latera eī̄ ciuitatis sunt equalia. et vnusquisqꝫ quātam habet fidē tantam hꝫ dilectōem ꝛ ecōtra. ꝛ hoc semꝑ est vbiqꝫ. Sed beatissima ꝟgo tantā habuit dilectōnem in via quātam vnq̄ȝ aliqua creatura

De fide (margin, beside "Ar̄. Septimo")

ergo ꝛ tantā cognitōem habuit quātam habuit vnq̄ꝫ aliqua crea-
tura. igitur cognitio beate virginis in via fuit excellentioꝛ cognitōe
raptus que est creature existētis in via. sed cognitio raptus excedit
fidē. igiť cognitio beate virginis excellit fidē. ꝛ nō ſm moduꝫ fidei
2 igitur nō habuit fidem. ¶ Item ad Corinth. ij. Raptus est vsqꝫ ad
tertiū celū. Sup hoc dr̄ glosa. ꝙ Paulus vidit in raptu sicut q̇ sunt
in tertia hierarchia. igiť similiter beatissima virgo vidit ꝛ excellenti
us. sed illi de tertia hierarchia non viderūt per fidem. igitur nec bea
tissima virgo habuit fidem. ¶ Item mūdicia cordis est ad vidēdū
3. deum dispositio. iuxta illud Beati mūdo corde. igiť vbi maioꝛ mū
dicia ibi maioꝛ visio. sed nulla vnq̄ꝫ creatura habuit tantā mūdiciā
quātam illa que puritate nitebat qua sub deo nulla maioꝛ neq̄t in-
telligi. igiť nūq̄ꝫ aliqua creatura habuit tam altā cognitōem. igitur
eius cognitio fuit supra raptuꝫ. igiť supra fidem. Qd̄ eīm superius
est superioꝛe supius est inferioꝛe. ¶ Item entis ad nō ens infinita est
4 distantia. igiť peccatoꝛ ꝛ nō peccatrix habēt distātiā in infinitū. sed
tātū diuiserūt pctā nostra inter nos ꝛ deū. igiť vbi plus de pctō. ibi
maioꝛ diuisio. ꝛ vbi min⁹ de pctō ibi minoꝛ diuisio ꝛ maioꝛ ꝯiūctio
igiť vbi nihil oīno de pctō prima est ꝯiūctio. ꝛ vbi aliquid de pctō
ibi nō oīmoda ꝯiūctio Sed nulla pura creatura est vel fuit sine pec
cato in via. iuxta illud Joh. Si dixerimus qꝛ pctm̄ nō habem⁹ ꝛc.
excepta beata ꝟgine. de qua dr̄ Aug⁹. Cū de peccatis agiť nullā vo
lo de ip̄a fieri mentionē. igitur nūq̄ꝫ aliqua pura creatura ita ꝯiun-
cta fuit deo sicut beatissima virgo. sed illa ꝯiūctio est ꝑ cognitōem ꝛ
dilectionem. igitur nūq̄ꝫ aliqua creatura pura habuit tā altam co
5 gnitōem ꝛ dilectionem. igiť supra raptū. igitur supra fidem. ¶ Itē
tres sunt actus hierarchie. scꝫ purgari. illuminari. perfici ſm Diony
sium. ꝛ sunt illi tres actus adinuicē oꝛdinati ita ꝙ ad maioꝛē pur-
gationem seq̄tur maioꝛ illuminatio. ꝛ ad maioꝛem illuminationē
seq̄tur maioꝛ ꝑfectio. sed beatissima ꝟgo inter puras creaturas pur
gata fuit in summo. igiť eius cognitio fuit sup omneꝫ cognitōem
oīmis creature in via. ¶ Itē ꝑ cognitōem eleuatur aīa ad deū ꝛ in il-
6 lo motu est natura q̄ eleuať. de⁹ est motoꝛ q̇ eleuat. ꝛ vbi ad qd̄ na-
tura eleuať. gratia autē est dispositio media per quam fit eleuatio.
natura aūt est in oīmib⁹ equaliter. ad hoc ꝙ sit dei capax ꝑ cognitio
nem ꝛ dilectōem. similiter deus in se eodem modo se habet respectu
omniū. igitur si aliquis magis eleuatur ad cognoscendum q̄ꝫ aliter
hoc erit ꝑ medium eleuās quod est gratia. sed gratia beate virginis
fuit maioꝛ omni gratia pure creature. igiť altius eleuabatur ad co-
gnoscendū deum q̄ꝫ aliqua creatura. igitur cognitio eius fuit supra
raptum ꝛ supra fidē. ¶ Item gratia ꝛ gloꝛia habent se adinuicem

vt proportionabilitas ꝙ habens maiorē gratiā habet maiorē gloriā
iuxta illud zacharie. Exequabit gratiā glorie. sed inter cōpͤhenso-
res nunꝙ̃ aliqua pura creatura habuit tā altā cognitōez quātā ha-
buit beata virgo in patria. igit inter maiores nūꝙ̃ habuit aliq̄ cre-
atura pura tam altā cognitōem in via. igit supra raptū ⁊ fidē. igit
cognitio eius fuit supra fidē ⁊ raptū. ¶ Itē quicq̄d ꝯtinet vacuum 8
hoc simpliciter nō ē plenū. q2 ꝯtentū ꝯtenti ē contentū ꝯtinētis igit
si ꝯtentū in se potest plus recipere. igitur ⁊ continens. exemplum in
domo plena dolijs vacuis. igit si beatissima ꝟgo habuit fidei vacui
tatē. habuit in aliquo vacuitatē respectu gratie. igit nō fuit gratia
plena qđ est falsum. ¶ Itē ꝙ beatissima virgo fuit sapientior omni 9
creatura signat per hoc ꝙ liber q̄ intitulatur de sapientia de beatissima
virgine specialiter exponit. ⁊ que de sapiētia domini dicunt quasi de
ipsa dicant ecclesia interpretat. vt pꝫ in eplis que de ipa leguntur in
sapiētia aūt nihil ē de stulticia vel ignorātia. igit beatissima ꝟgo ple
na fuit sapientia. sed in fide nō est plena sapiētia sed ex parte iuxta
illud Ex parte cognoscimus. ex parte ꝓphetisamus. igit beatissima
ꝟgo nō habuit fidem. sed plenā cognitionē. ¶ Itē Gregoriꝰ Qui- 10
busdā in hac carne viuentibꝫ sed tamē inestimabili ꝟtute crescenti-
bus acumē contemplatōnis potest claritas dei videri. si tn̄ huic vite
funditus fuerūt mortui. sed nulla creatura pura huic vite fuit mor-
tua sicut. beata ꝟgo igitur nulla creatura in hac vita tam puram vi-
dit claritatē dei sicut beata ꝟgo. igit eius cognitio fuit supra fidē ⁊
raptū. ¶ Itē ꝙ cognitio beatissime ꝟginis fuit supra fidē ⁊ excellen- 11
tior cognitionibꝫ alioꝝ videt p beatū Bern̄. q̄ đt. Quis em̄ excep-
ta fortassis illa que sola in se felicissime meruit experiri. intellectu ca
pere. rōne possit discernere. qualiter splēdor ille inaccessibil' ꝟgineis
sese visceribꝫ infudit. vt illa que inaccessibilis est accedere ad se ferre
potuisset de portiuncula eiusdē corporis tui se immediate aīa cōtem
perauit relique masse vmbraculū fecerit. ⁊ propter hoc forte maxime
dictū est obumbrabit. q2 res nimirū erat in sacramento. ⁊ ꝙ sola p
se trinitas in sola ⁊ cū sola virgine voluit operari. soli em̄ datum ē
nosse cui solum datū est experiri. dicat igit spūssctūs superueniet ⁊c.
qui vtiqꝫ potētia sua fecūdauit te. ⁊ ꝟtus altissimi obumbrabit tibi
hoc est illo modo quo de spūsctō concipies Sed dei ꝟtus ⁊ sapien
tia christus est in suo sacratissimo ꝯsilio obumbrādo cōteget ⁊ ob-
umbrabit quatenus q̄ natus sit ⁊ patri notus sit ⁊ tibi. Ac si ange-
lus sic respōdeat ꝟgini. Quid a me queris qđ in teipa experiris sci-
es sꝫ feliciter scies. Sꝫ illo actore quo doctore Ego aūt missus sum
ꝟginalē cōceptū nūciare nō creare nō p̄t doceri. nisi a donāte nec ad
disci nisi a suscipiēte. Ex hac autoritate colligit ꝙ btissima virgo de

incarnatõe ꝛ de dei filio incarnato habuerit cognitõem. q̄ fuerit su-
pra fidē ꝙ tantū notus esset sibi q̄ notus erat patri. qđ nō p̄t intelli-
gi de cognitõe fidei ꝭm quā not⁹ erat ꝛ multis Ex his aūt ↄcludit ꝙ
cognitio beate ꝟginis fuit supra fidē. ꝛ supra oēm cognitõem pure
creature existētis in via ¶De spe
Rō pma. Nr. Octauo de spe. vtrū beata ꝟgo habuerit spem. Et p̄t videri
ꝙ nō ꝑ eadē q̄ de fide posita sunt argumēta. Primo si spes
est certa expectatio future btitudinis ex meritis ꝛ gratia ꝓueniens.
sequit spes ad fidē. ꝛ certitudo spei ad fidei cognitõem. ergo sicut co
gnitio ad cognitõem. ꝛ certitudo ad certitudinē. igit si cognitio bea
te ꝟginis fuit supra oēm cognitõem vie trāscendēs fidē. igit certitu
2 do eius supra oēm vie certitudinē ꝛ trāscendēs spem ¶Itē certitu
do spei vel ē fallibilis vel ↄditionalis. si em̄ certus q̇s absolute ē de
eterna beatitudine falli p̄t qꝛ cadere p̄t. si aūt sperat sub ↄditõe ꝛ si ꝑ
māserit in charitate ratio sua ē certitudo ↄditionalis. ꝛ ita oīs certi
tudo spei ē fallax vel ↄditõnalis. Sꝫ beate ꝟginis certitudo de eter-
na beatitudine fuit absoluta ꝛ infallibilis. igit maioꝛ om̄i certitudi
3. ne spei. ergo nō fuit ꝑ modū spei. igit nō habuit spem. ¶Itē cui inest
vnū appositoꝝ alteꝝ inesse nō p̄t. sꝫ timoꝛ sepatõnis ꝛ spes opponū
tur. ꝛ btissima ꝟgo nō habuit timoꝛē sepatõnis. ergo nec spem
4. ¶Itē inter gratiā amissibilē ꝛ gloꝛiā inamissibilē. mediū ē gratia ina
missibilis. g̃ beata ꝟgo q̄ habet statū mediū ꝛ certitudinē inter statū
gloꝛie ꝛ statū vie. habuit ꝛ certitudinē patrie ꝛ certitudinē vie. sꝫ cer
titudo spei ꝑtinet simpliciter ad statū vie. Igit inferioꝛ fuit illa cer-
titudine q̄ fuit in beata ꝟgine. ꝛ ita btissima ꝟgo nō habuit spem sed
maioꝛē certitudinē ergo ꝛc̄. ¶De charitate
Nr. Nono de charitate vtꝝ in btissima ꝟgine fuerit. Et videt
Rō p̄. ꝙ habuit excellentē charitatē oīs pure creature In luca. le
git ꝙ premissa questione de duobꝫ debitoribꝫ quoꝝ vnus debebat de
narios quinquaginta. ali⁹ centū. ꝛ nō habentibꝫ vnde redderēt do-
nauit vtrisqꝫ Et querēte dn̄o quis plus dilexerit. Et responderunt.
Estimo cui plus donauerit Ex hoc colligit ꝙ ille tenet plus diligere
cui plus donat. Sed beatissime ꝟgini sup oēs creaturas plus ē do-
natū. ergo sup oēs creaturas plus diligere tenebat. ꝛ q̄ꝫtū tenebat
2 tātū dilexit. g̃ ipm pl⁹ q̄ꝫ aliq̄ creatura dilexit ꝛ ita videt ꝙ maioꝛē
charitatē habuit angelis ¶Itē grā gratꝫ data oꝛdinat ad gratiā gra
tumfacientem. sed beatissima virgo habuit gratiam gratis datam
vltra omnem creaturam in via vel in patria existentē. in hoc ꝙ me-
ruit esse beatissima mater dei. igitur ꝛ gratiam gratum facientem ha
3 buit gratiam omnis creature excellentem. ¶ Item charitas est
de puro coꝛde ꝛ conscientia bona ꝛ fide non ficta igitur vbi est ma

lor puritas ibi maior charitas. sed beatissima virgo habuit purita/
tem in summo qua sub deo maior nequit intelligi. igit̄ habebat cha
ritatem in summo cui in creaturis maior nequit intelligi ¶ Itē nul/ 4
lus tantum tenetur diligere sicut pater ⁊ mater. sed inter creaturas
sola beata ꝟgo fuit mater dei. igitur nulla creatura tantum teneba/
tur diligere deū. sed quantum tenebat̄ diligere tantum dilexit. igit̄
btīssima ꝟgo plus ꝗ aliꝗ creatura deū dilexit. ¶ Itē ego diligētes 5
me diligo. igit̄ plus diligētes plus diligo. igit̄ quecūqꝫ deꝰ maxie di
ligit ille deū maxie diligit Sꝫ deꝰ maxie sup oēꝫ creaturā diligit beatā
ꝟginē. igit̄ ipsa ad ipsuꝫ maiorē super oēm creaturā habuit dilexio
nem. huiꝰ aūt signū ꝙ de ipsa cantica canticoꝝ que amoris cōtinent
ꝑfectionem specialiter exponuntur. Et ibi amica ⁊ charissia per ex/
cellentiam nominatur ¶ Item Gregorius. Exhibitio operis est 6.
probatio dilectionis. sed deus nunꝗ alicui creature tantū benefici
um exhibuit in ope. igit̄ nūꝗ aliquā creaturā tantū dilexit igit̄ ipa
plus deum ꝗ aliqua alia creatura dilexit ¶ Item deus dat oībꝫ ab/ 7
undanter ⁊ illuminat oēm hoīem. non tamen omnes recipiūt eq̄li/
ter nec oēs equaliter illuminant̄ cuius diuersitatis causa duplex eē
videtur. Una ex ꝑte recipiētis. quia vnū est magis capax ad recipi
endum ꝗ alterū. ⁊ ꝓpter hoc magis recipit altero. iuxta illud euan
geliꝫ Diuisit illis bona sua vnicuiqꝫ ſm ꝟtutē. Glo. capacitatē. hāc
autem capacitatē opatur humilitas. iuxta illud. humilibus dat gra
tiam. igitur vbi maior humilitas maior est capacitas. Sed in bea/
tissima ꝟgine inter oēs creaturas maxia fuit humilitas. igit̄ maxia
capacitas. igit̄ maximā gratiā recipe pt. Sꝫ ꝗtū recipe potuit tm̄
recepit. igitur gratiam in summo creature habuit ¶ Itē ex ꝑte dan 8
tis venit diuersitas doni. qꝛ cum dans dat ſm rationem. ⁊ ratio re
spiciat finē maius donū dat quod dat ad maiorē finem. vt impera
tor magis dat cui daret donū ad essendū militem ꝗ simplicē serui
entem Sed beatissime ꝟgini dabatur donū ad essendū matrē dei
omnibus alijs dabat̄ gratia ad essendū seruos dei. Sicut igit̄ im/
ꝓportōnabil'r maiꝰ ē eē matrē dei ꝗ seruū dei. ita līproportōnabil'r ē
maiꝰ donū qđ ē ad essendū matrē dei ꝗ qđ ē ad essendū seruū dei Sꝫ
donū in quo om̄ia alia donant̄ ē charitas. igit̄ btīssime ꝟginis chari
tas ē imꝓportionabiliter maior charitate oīs creature. vñ Aug. i li.
de gratia ⁊ natura Inde em̄ scimus ꝙ ei plus gratie sit collatuꝫ ad
vincendum ex omni ꝑte peccatū. ꝙ concipere ⁊ parere ipsum meruit
quē ꝯstat nullū habere pcc̄m̄ Et iterū Illa āt ꝟgo singulari grā pre 9
uēta ē ⁊ repleta vt ipm̄ haberet vētrꝫ sui fructꝰ quē ex initio habuit
vniuersitas deū ¶ Itē eadē nūero ē charitas quā hꝫ btīssima ꝟgo mō 10.
in patria ⁊ quā habuit in via in substātia. sꝫ q̄cunqꝫ sunt eadē nūero

ſm ſubam eadẽ ſunt ꝑ ſubam. igit̃ ſi nunc hʒ charitatẽ maiorẽ cha
ij ritate oĩs angeli. ⁊ tũc habuit. ¶ Itẽ arguit̃ ꝑ effectũ. Quicũqꝫ effectꝰ ſequit̃ aliquã formã ſm ſubſtãtiã ſi ꝑmanet idẽ effectꝰ nõ augmẽtat̃ ſm ſubſtãtiã. igit̃ ⁊ charitas eadẽ erit ſp ſm ſubſtãtiã. ſed facere dignũ vita eterna ẽ effectus q̇ ſequit̃ formã que ẽ charitas ſm ſubſtãtiã et ille effectꝰ q̇ extat in via. ⁊ in patria nõ augmẽtat̃ ſm ſubſtãtiam. igit̃ ⁊ charitas eadẽ eſt in via ⁊ in patria nõ augmẽtata ſm ſubſtãtiã. igit̃ cũ btiſſima ꝟgo habuerit charitatẽ maiorẽ omni angelo in
iij. patria. habuit maiorẽ oĩ̃ angelo in via. ¶ Itẽ. cũ ſublato a beatiſſima ꝟgine omnino fomite ⁊ penalitate. ⁊ tandẽ corꝑis aĩalitate habuit maiorẽ charitatẽ oĩ̃ angelo in via. ſed iſta ablatio nõ eſt aliqua adiectio charitatis q̃tũ ad ſubſtãtiã. ſed q̃tũ ad actꝰ eleuationẽ. extenſionẽ ⁊ expeditõem. igit̃ charitas eius fuit maior in ſubſtãtia charitate angeli. licet minor fuit q̃tũ ad actũ ⁊ hoc ꝓpter cõditionẽ ⁊ ſtatũ ſubiecti in quo erat.
iiij. ¶ Itẽ dt Augꝰ. ꝙ hoc preceptum dilige dñm deũ tuũ. ⁊c. nõ p̄t impleri in via. ⁊ ꝯſtat ꝙ hꝫ ẽ ꝓpter ꝯditiones vie q̇ ſunt vnio ad corpꝰ corruptibile penale ⁊ aĩale. ⁊ viſio ꝑ ſpeculũ ĩ enigmate. ⁊ ꝯſtat ꝙ his oĩbꝫ ſublatis plene adimplet̃. ⁊ ita videt̃ ꝙ ꝑfectio charitatis vie in charitatẽ patrie nõ fiat ꝑ aliquam adiectõem q̃tũ ad ſubſtãtiã. ſꝫ ꝑ extẽtionẽ ⁊ eleuatõeʒ q̃tũ ad actũ eadẽ ſubſtãtia ꝑmanente. igit̃ btiſſima ꝟgo habuit maiorẽ charitatẽ q̃tũ ad ſubſtãtiã oĩ̃ angelo nũc ĩ patria. igit̃ etiã habuit in via

¶ De augmẽto charitatis Marie

Primarõ **Q**Ṽr. Iuxta hꝫ vtrũ charitas btiſſime ꝟginis marie in via fuerit in ſtatu tali ꝙ potuerit augmẽtari. Et videt̃ ꝙ ſic. ¶ Omne eñ qđ ẽ citra primũ ⁊ ſummũ. melioris cõditõis eſt ſi p̄t augmẽtari in bono q̃ ſi nõ p̄t. ſed cõſtat ꝙ charitas btiſſime ꝟginis fuit citra
2 ſummũ bonũ ⁊ in bono ſtatu. igit̃ potuit augmẽtari. ¶ Itẽ Augꝰ. ad Hiero. Charitas ẽ virtus qua illud qđ diligẽdũ ẽ diligit̃. hec in aliĳs maior. hec in aliĳs minor. in aliĳs nulla eſt. pleniſſima vero que iam nõ poſſit augeri. que q̃diu hic eſt hõ inuenit̃ in nemine. q̃diu
Cõtra ꝑ. aũt hic eſt viuẽs augeri p̄t qđ ſi ꝯcedat̃. ¶ Cõtra. Charitas beatiſſime ꝟginis fuit ꝑfectiſſima ſm ſtatũ. ſed ꝑfectius ẽ qđ ẽ in termino q̃ id qđ ẽ citra terminũ. ſed qđ augmẽtabile ẽ citra terminũ eſt. ſed charitas beate ꝟginis fuit in termino ⁊ nõ citra terminũ. igitur charitas beate ꝟginis nõ eſt augmentabilis ſed in ſummo cõplemento
2 ſm ſtatũ vie. ¶ Itẽ ſicut nec in corporalibꝫ ita nec in ſpũalibꝫ quicqꝫ eſt vacuũ ſm actũ. ſed inter charitatẽ inaugmẽtabilẽ patrie. ⁊ charitatẽ augmẽtabilẽ vie. mediũ ẽ charitas vie inaugmẽtabilis. igit̃ cũ extrema extent aut mediũ erit aut aliqđ vacuũ eſt. illud aũt mediũ btiſſime virgini nõ ꝯgruit q̇ fuit in ſtatu vie ſumma ⁊ ꝓpinquiſſi-

ma statui patrie. ergo habebat charitatē inaugmētabilē in summo
¶ Itē inter charitatē inaugmentabilē q̄ztum ad substantiā ꝛ q̄ztum 3.
ad actū. ꝛ charitatē augmentabilē q̄ztū ad substantiam ꝛ q̄ztum ad
actū est media charitas augmentabilis q̄ztū ad actū. inaugmētabi
lis q̄ztum ad substātiā. Quarta eñi dr̄ntia est impossibilis. scʒ ꝙ sit
augmētabilis ſm substātiā ꝛ nō ſm actuʒ. sʒ medio ꝑfectibili debet
media ꝑfectio. ergo cū beatissima ꝟgo habuerit mediū statū in via
inter ꝑfectibilia mediā habebit ꝑfectōem. ergo habebit inaugmēta-
bilē charitatē ſm substantiā. ꝛ augmentabilē ſm actū. ¶ Itē omne 4
creatū certo termino ꝛ quātitate est mensuratū. oīa eñi fecit deus
numero. pondere. ꝛ mensura. ergo nullius creati potentia est in infi-
nitū. g̊ augmentatio charitatis nō est in infinitū in via. igit̄ alicubi
erit in summo suo. sʒ summū ꝑfectōis ꝑfectibile vie fuit beatissima
ꝟgo. g̊ habuit charitatē vie in summo ¶ De Fruitione

Queritur. Iuxta hoc. vtꝝ beata virgo frueret̄ in via ꝑ modū patrie Rō ꝑma.
¶ Et videt̄ ꝙ sic Aug⁹. de doctrina christiana. Frui est amo
re inherere alicui rei ꝓpter se. sed beatissima ꝟgo inherebat summo
amori ꝓpter se ꝛ inseꝑabil'r. g̊ fruebat̄. ¶ Itē inter tm̄ ꝯphēsorē ꝛ tm̄ 2
viatorē triplex est mediū. ꝯphensor simpl'r. ꝛ viator simpl'r simul. si
cut dn̄s Jesus. ꝛ ꝯprehensor simpl'r ꝛ viator ſm q̇d. sicut angeli cu
stodijs ꝛ ministerijs hominū deputati. ſm quid sunt viatores vsq̄
in diem iudicij. Terciū mediū est viator simpl'r. ꝛ ꝯphendens ꝛ fru
ens ſm q̇d. ergo cū inueniat̄ aliq̄s ꝯprehensor tm̄ vt homies in pa
tria. ꝛ aliq̄s viator tm̄. vt hoies in via. ꝛ aliq̄s ꝯphensor ꝛ viator si-
mul. vt hō deus. ꝛ aliq̄s ſm quid viator ꝛ simpliciter ꝯprehensor.
vt angeli. Inueniet̄ quarta differentia. vel aliquid erit vacuū. ꝛ ita
erit aliqua ꝑsona viatrix simpliciter ꝛ ꝯphendens ꝛ fruens ſm q̇d
et erit in statu vie summa ꝛ ꝓpinquissima statui patrie. hec autē est
beatissima virgo. ergo ipa erit viatrix simpl'r ꝛ ꝯphendens ꝛ fruens
ſm q̇d. Ex his aūt oīb⁹ videt̄. ꝙ beatissima virgo nō habuit gra-
tiam virtutū theologicaꝝ ſm modū vie. sed perfectiori modo ꝛ ex
cellentiori oīi modo ꝑfectionis pure creature. Qđ si ꝯcedatur
¶ Contra. qꝛ ꝑfectio addita ꝑfectioni nō destruit ipsam sed auget
¶ Itē status vie inferior est statui patrie. ergo summuʒ vie inferius Contra.
erit infimo patrie. ¶ Itē dn̄s in 2 Mattheo. Qui minor est in regno 2.
celoꝝ maior est Joāne baptista. Glo. dr̄. Oīs sanctus qui est cū 3.
deo maior est eo qui est iam in mūdo. ¶ Itē super illud. Ecce mitto 4
angelū meuʒ. ꝛ dr̄ Glosa Nouissimus angelus celi maior est quo-
uis homine ¶ De Charitate

Queritur. Post hec de charitate beate virginis quā habuit ad ꝓxi-
mū. Vtꝝ illam habuerit in summo creature. ¶ Et videt̄

ꝙ nõ. q2 maiorem charitatẽ nemo hꝫ. Martha eñ etiã habuit ¶ Itẽ ipa aiam suã nõ posuit ꝑ amicis suis. ergo nõ habuit charitatẽ maiorem alijs ꝙ aiam suam ꝑ amicis suis posuerũt. ¶ Contra ꝑpter qḋ vnũquodqꝫ tale ⁊ illud magis. ꝑpter qḋ amamus ipsum magis diligimus. ita dt phs. sed ꝑximũ amamus ꝑpter deũ. ergo qui plus amat deũ plus amat proximũ. ¶ Itẽ eadeꝫ charitas est ꝙ diligitur deus ⁊ ꝑximus. ergo ꝙ hꝫ summã charitatẽ ad deum summã hꝫ ⁊ ad proximũ. sed beata virgo summã charitateꝫ habet ad deum. igitur ad proximum.

Contra. ⁊

Questio. xix. de virtutibus

cardinalib9. Et primo de iusticia in quo statu eã habuerit beata virgo respectu viatoꝝ. ¶ Justicia eñ ⁊ misericordia opponũtur in effectib9. ergo qui hꝫ de iusticia magis minus hꝫ de misericordia ⁊ ecõuerso. sed beatissima virgo vtpote mater misericordie fuit misericordissima. ḡ minimũ habꝫ de iusticia. Iteꝫ Isaie Opus iusticie pax ⁊c. Itẽ iusticiã nõ facimus in terra. ideo ceciderunt habitatores eius. Itẽ in ꝓuerbijs Justus in principio accusator est sui. Ex his oĩb9 colligit᷑. ꝙ act9 iusticie in via ẽ iustificare mala ⁊ punire. ⁊ vicia castigare. ꝙ oĩa nõ fuerũt in beata ꝟgine. ergo nõ habuit actũ iusticie in via. igit᷑ nec respectu maioꝝ. ⁊ ꝑ ꝯsequẽs sup viatores. ¶ Contra. due sunt partes iusticie. scꝫ declinare a malo. ⁊ facere bonũ. sed vtrũqꝫ istoꝝ habuit beata virgo sup oĩes puros viatores. ergo iusticiã habuit sup viatores. Qꝫ aũt beatissima virgo declinatõem a malo habuit excellentius oĩb9 viatorib9 pꝫ ex hoc ꝙ sola ipa viatrix fuit que nũꝙ peccauit. vñ Aug9. Excepta hac virgine de qua ꝑpter honoreꝫ dñi cũ de peccatis agitur nullam volo habere mentionẽ. Sed si oĩes sancti ⁊ sancte ꝯuenirent ⁊ dicerent. quid respondemus eis nisi qḋ dt sanctus Joãnes. Si dixerimus ꝙ peccatũ nõ habemus nosipsos decipimus ⁊ veritas in nobis nõ est. Excellit etiã oĩes in operatõe boni. in eo eñ ꝙ deũ genuit qui oĩa regenerauit tantũ effectũ protulit boni de se ꝙ nullius pure creature effectus illi in dignitate vel vtilitate poterit coequari

Prima rõ

Contra ꝑ.

2\. ¶ Itẽ opera misericordie que fiũt ex ꝯpassione ⁊ releuatõe miserie. ⁊ ꝑpter hoc dicũtur misericordie opera. eadeꝫ opera iusticie ad ꝙ oẽs tenent᷑. vt pꝫ in discussione vltima Esuriui ⁊ nõ dedistis mihi man. ⁊c. vbi fit disceptatio ⁊ adiudicatio damnatoꝝ ꝑ hmõi operuꝫ obmissione. Illa eñ opera exercuit beata virgo in summo super oĩes viatores. operum eñ misericordie alterũ est altero magis bonũ vel qḋ fit ex maiori charitate. vel qḋ fit magis indigenti. vel quod magis digno indigenti. vel qḋ fit cũ maiori effectu impenso. vel qḋ fit

ex magis necessario & minus superfluo. hec omnia fuerũt in beatissima virgine in summo. Charitas ex qua opera misericordie fecit oem creaturã excellit. vt infra patebit. maxime indigẽti tribuit. qz nemo iter viatores pauperior Jesu christo fuit. dignissimo pauperi tribuit. qz nemo dignior mẽdicus q̃ mẽdicus deus fuit. Magnũ em esset opus misericordie qd fieret paupi laico. maius quod fieret paupi clerico. maius qd fieret religioso. adhuc maius qd fieret pauperi episcopo. sed summũ qd fieret mendico pape. ergo improportionabilr summũ opus misericordie fuit qd fiebat deo mẽdico & pauprimo. Maximũ etiã effectũ misericordie nobis impendit. qz nobis miseris & captiuis & mendicis deũ filiũ suũ ipm dedit captiuis in preciũ famelicis in viaticũ. laborantibus in premiũ. infirmis in medicamentum. et cũ ipo nobis dedit regnũ celorum & omẽ bonũ. qui etiaz proprio filio suo nõ pepcit. qũo cũ illo nobis oia nõ donauit. ¶ Item beatissima virgo de nullo sibi superfluo sz oino necessario opus misericordie fecit filio suo pauprimo & peregrino. de proprijs suis purissimis carnibus et sanguinibus tunicã polimitã fecit. in vteri sui gremio hospitauit. de pprio suo corpore cibauit & lactauit. ¶ Sic ergo patz q btissima virgo iusticiã quo ad ptes & effectus suos habuit in summo. 3.

¶ Post hoc videndũ est de spẽbus iusticie. q̃ sunt latria. dulia. obedientia. qualiter & he fuerũt in beatissima virgine. ¶ Et pmo de latria. Est em latria soli deo debitus & exhibitus honor. Et intenditur honor iste p tria. Primũ est dignitas psone exhibentis respectu omniũ viatorum. Scdm est minus debitũ exhibitõis. Tertiũ est excellẽtia impẽse seruitutis. Dignitas psone exhibentis respectu omniũ viatorũ in summo fuit in beatissima virgine. Ipa em mater dei. alij oẽs serui. & improportionabilr magis est eẽ matrẽ dei q̃ eẽ seruũ dei. Igitur improportionabilr maior est latria matris dei q̃ seruorum dei. ¶ Itẽ minus debitũ exhibitõis fuit in beatissima virgine respectu aliorum sctorum. quãto em q̃s plus est inferior tãto magis tenetur ex debito necitatis ad seruitiũ. sz btissima virgo fuit supma oim sctorum. ergo exhibitio seruitutis eius fuit ex minimo debito necessitatis. & ex maximo debito charitatis. Igitur iterũ q̃tũ ad hoc fuit opus & eius latria in summo. ¶ Itez 3. impẽsa seruitus latrie psistit in tribus. in actu cordis. q̃ est cognitio & dilectio. in actu oris. q̃ est laus & oratio. in actu opis. vt genuflexio et adoratio. imolatio. & hmõi. Oia hec ĩ btissima virgie fuerũt ĩ summo. in virtutibus em interioribus oẽm creaturã excellit. vt infra patebit. hñt ãt ãgeli virtutes iamissibiles. sz nõ meritorias pmij substãlis. hñt & hoies virtutes meritorias sz amissibiles. habuit ãt btã virgo virtutes inamissibiles cũ angelis & meritorias cum hominibus. & ita vtrisq; excellentius. et ita habuit excellentissimam latriam in actu cordis

Latria.
Rõ pma.
Honor intenditur p tria
Dignitas
2
Angeli hñt virtutes & hoies.

4 ¶ Itē actus latrie ab ore. vt est laus et oratio excellentissime fuit in beata ꝟgine. oratio enim aliorum sctōrum nō innitit alicui iuri ex parte sui sed tm̄ misericordie ex pte dei. oratio aūt beatissime virginis innitit gratie dei et iure naturali et iusticie euāgelij vel decalogi. qr filius nō tenet tm̄ exaudire sed obedire matri. iuxta illud. Honora patrem et matrē. et Apl's. Filij obedite parentibus vestris. qd̄ et ipa videt innuere in mō orandi. nō vtens orōne simplici. sed insinuatōe dicens. vinū nō habent et c. Dicit magister Hugo de sancto victore. q nobilissima spēs orōnis est insinuatio. exemplificans in eodē verbo scz vinū nō habent. Et sic latria eius oris fuit in summo. tum qr erat nobilissimus modus orandi. tum qr eius oratio habebat rōnem iussionis et imperij. tum qr erat ipossibile eā nō exaudiri. iuxta illud Pete mater mi. neq3 enim fas est vt auertā faciē meā. iij. Regū. ij. ¶ Itē q̄ est portio tua Hester ꝓ qua postulas regē. etiā si petieris dimidiū regni mei impetrabis. ¶ Item actus latrie in opere exteriori pncipalis est in oblatione. et excellentior in templorum ↄsecratione et ↄstructione. Hoc aūt totū fuit in beatissima virgine in summo que de corde et corpore templū sancto spūi ↄstruxit. in quo filius dei corporaliter habitauit. in quo seipam et in seipsa summā castitatem cordis et corporis deo omi sacrificio acceptabilius obtulit. imo ipm filiū suum et filiū dei nō ꝓut panis et vinum in corpus ipius trāsferebat et sub spēbus alienis immolat. sed ipm q̄dez eius ꝓpria carne et sanguine ꝯm corpus formatū sub ipa sua specie propria in qua euz genuit spontaneo eius ↄsensu in eius passione pro nobis omibus obtulit. ꝑ quā sufficientissimā et gratissimā hostiā semel oblatā deum toto generi humano recōciliauit. qui nimirū excellentissimus actus latrie in opere fuit ¶ Et sic pz quō beata ꝟgo oēm actū latrie ꝯm oēm modū habuit in summo

Latria oris fuit in summo

Actus latrie in opere

Maria xpm ꝓ nob obtulit

¶ De Dulia

Dulia quid est

¶ Consequēter videndū est de dulia. Est aūt dulia honor creature debitus et exhibitus. Et hec hz duas partes. duliam simpliciter que debet creaturis. et hyperduliā q̄ debet excellentibus creaturis. vt beate virgini et sctē cruci. Habuit aūt beata ꝟgo actū hyperdulie in summo respectu aliarum creaturarum Improportionabilr enim maius est adorari q̄z adorare. ergo improportionabilr maius est hyperdulia adorari q̄z adorare hyperdulia. sed omes alij sancti adorant hyperdulia beatā virginē. ergo ipa omes excellit hyperdulia. ¶ Itē actus dulie habuit sup omes excellenter. actus enim dulie intendit ꝑ ea ꝑ que et actus latrie intendebat. ꝑ dignitatem videlz ꝑsone exhibentis. ꝑ minus debitū exhibitōis. et ꝑ humilitatē seruitutis. Per dignitatez ꝑsone exhibētis excellit omes. nulla enim digna ꝑsona vel creatura potuit aliam creaturā intantū honorare inquātum dignissima creaturarum

Actus dulie intendit tripl'r.

mater dei Itē cū esset dignissima ꝛ suprema creaturarū omniū quam oēs debent revereri ꝛ honorare. minime debitū fuit vt alias creaturas honoraret Item seruitus humillima ꝛ indebitissima fuit qua inferiorem se honorauit. qꝛ proxima deo ꝑ incorruptōem purificatōēꝫ pollutis matribꝫ ꝯstitutā absqꝫ legis ꝑcepto obseruauit. ꝛ filiū cuꝫ oblatōnibꝫ offerens sacerdotibꝫ legalibꝫ reuerentiaꝫ exhibuit. ꝑ qđ obedientiā ꝛ humilitatē ꝯsummauit. sicut scriptū est. sine modo. sic eñ decet nos. ꝛc. Glo. ꝑfectam humilitatē ¶ Et distinguit ibi triplicem humilitatē ꝛ obedientiā.. Prima q̄ exhibetur inferioribꝫ. secunda pari. tertia que supiori. Et ꝑma vocat̄ oīs iusticia. id ē ꝑfecta iusticia. quā beatissima ꝟgo in summo exhibuit qñ deo ꝓpinqssima fuit. ꝛ dignissima inferioribus ꝛ sibi iure subditis. ipa super legē posita ꝑm legē legi ꝛ ministris ei⁹ obediuit. in quo se summe inclinauit et humiliauit. summū eñ citra deū in sursum ē summa incorruptio iuxta illud Incorruptio facit ꝓximū deo. summe aūt distans ab incorruptōe deorsum est corruptio. post corruptōem seq̄tur pena posita ꝑ corruptōe. vt ē mulierū corruptarū purificatio Summa ḡ inclinatio humilitatis fuit qñ se excellentissima in corruptōne ꝟgo sub onus corruptis impositū spontanee se inclinauit. Et sic pꝫ q̄ȝ in beatissima virgine ꝛ dulia ꝛ latria ꝛ obedientia ꝛ humilitas fuerunt in summo ¶ De penitentia

Triplex humilitas

¶ Est adhuc ꝟtutis alia spēs. que ad iusticiā pt reduci. scꝫ penitentia. Q𝔡 sit ꝟtus pꝫ ꝑ glosam sup illud. Penitentiam agite. ꝑma ꝟtus est ꝑ penitentiā veterē hominē perimere ꝛc. ¶ Itē ꝟtus penitentie timore ꝯcipit̄. Q𝔡 aūt penitētia sit spēs iusticie pꝫ. qꝛ oēs tenentur veterē hominē perimere ꝛ oēs peccatores penitere. ¶ Q𝔡 aūt act⁹ penitentie fuerit excellentius in beatissima ꝟgine oībꝫ viatoribꝫ pꝫ ex hoc ꝙ in oībꝫ alijs actus penitentie req̄rit peccatū inesse vel fuisse in beatissima aūt ꝟgine fuerūt actus penitētie sine ꝑsentia vel ꝑcessione culpe ¶ Itē cū nulla ꝟtus q̄tū ad habitū cesset in patria. habitus penitentie erit in patria. ꝛ habit⁹ patrie ꝑfectōres habent act⁹ q̄ȝ habitus vie. ergo penitētia erit in patria. ꝛ habebit ꝑfectiorē actum q̄ȝ habeat in via. ille aūt est detestatio peccati siue nolle peccare. ergo cū beatissima ꝟgo habeat actū penitētie nō ꝑm actū vie habebit ipm ꝑm actū patrie. Igit̄ habuit actū penitētie excellēti⁹ alijs creaturis vie

Penitentia ē virtus

Pñia est spēs iusticie

Act⁹ pñie fuit in Maria

¶ De prudentia.

Nūc Cōsequēter de prudentia. Et ꝑmo vtrum fuit in beatissima virgine ꝑm ꝙ in alijs viatoribꝫ. ¶ Et videtur ꝙ nō. dr̄ Augustinus. Prudentia est amor ea quibꝫ adiuuatur ab alijs q̄bꝫ impedit̄ sagaciter eligens. ¶ Item Aug⁹. Prudentia est in precauēdis insidijs. sed beatissima ꝟgo non impediatur ab aliquo. nec indige/

bat aliqua cautela ɔtra insidias. qꝛ decipi nō poterat. ergo nō habuit actū prudentie. hoc ꝙꝫ mō sicut eū habēt cōmuniter viatores. ꝗ ipa nō habuit actū prudētie ꝑ modū vie. ergo ꝑ modū patrie ¶ Item ꝫ prudētia respicit cognitōez eoꝝ ꝗ ꝑtinēt ad actōez ꝯm ꝙ ē ꝟtus cardinalis. agēda aūt sunt ꝗdā exteriora ⁊ corporalia. ⁊ opa ꝗdā interiora ⁊ spūalia. ⁊ ɔtinget aliquē esse exercitatū in tēporalibꝰ ⁊ inexpertū in spūalibꝰ. aliquē ecōuerso. Prima ꝑfectio ꝑtinet ad actōem secūda ad ɔtēplatōem. circa vtrāqꝫ ɔtingit errorē esse in viatoribꝰ cōmuniter. ſꝫ in btīssima ꝟgine fuit ꝑfectio vtriusqꝫ sine errore ⁊ possibilitate errādi. ergo habuit actū prudētie excellētius omī viatore

Perfectō ꝑma

¶ De fortitudine.

Magnanimitas ꝑma spēs

Nūc Consequēter de fortitudine ꝯm quē statū fuerit in beatissima ꝟgine. Et ꝑ ordinē querit de spēbꝰ siue de partibꝰ eius. Et ꝑmo de magnanimitate que sic describit. ¶ Magnanimitas ē rōnalis aggressio terribiliū. Qꝫ hec in summo fuerit in beatissima ꝟgine sic videt. Terribilissimū eīn in hac vita est dolor mortis. ⁊ quāto natura nobilior tāto mors dolorosior ⁊ terribilior. ſꝫ spūs improportionabiliter nobilior est corpe. ergo martyriū mentis maius est martyrio corporis. sed beatissima ꝟgo martyr est martyrio spūali. aliꝭ martyres martyrio corpali. sicut patebit infra de martyrio ⁊ aureolis. ergo aggressio terribiliū improportōnabilr maior fuit in beata ꝟgine ꝙ̄ in aliꝭ. ¶ Secūda est magnificentia que sic describitur Magnificentia est rerum bene gestarū felix ɔsummatio. Consummatio aūt rerū bene gestarū ꝑ beatā ꝟginē excellit improportōnabiliter oīs pure creature ɔsummatōem. ergo in actu magnificentie excellit omnē viatorē. ¶ Tertia spēs ē fiducia que sic describit. Fiducia est certa spes producēdi rem ad finem que incepta est. sed certitudo spei beatissime ꝟginis fuit absoluta ⁊ infallibilis. omniū alioꝝ viatoꝝ fiducia ɔditionalis est ⁊ fallibilis. sed infallibile excellit fallibile improportōnabilr inꝗ̄tū tale. ꝗ fiducia beate ꝟginis excellit fiduciā omniū viatoꝝ. ¶ Quarta ē securitas. ꝗ sic describit. Securitas ē habitus ꝯm quē superueniētes incōmoditates nō formidant. qñ qꝺ inceptū est ad finē ꝑducit. ſꝫ securitas beate ꝟginis fuit oīno sine timore separatōis. ergo eiꝰ securitas excellit securitatē oīs viatoris. ¶ Quinta ē patientia. que sic descibit. Patientia est bonus habitus aīe omēs aduersitates equanimiter portās. sed patientia beatissime ꝟginis fuit inuincibilis ⁊ ab omni malo culpe impassibilis. omniū alioꝝ viatoꝝ patientia fuit vincibilis ⁊ a malo culpe passibilis. ergo ipsius patientia fuit alioꝝ patiētia maior improportōnabilr. ¶ Sexta ē ɔstātia. ꝗ sic describit. Cōstātia ē animi stabilitas in ꝑposito nō vacillans. sed stabilitas beatissime ꝟginis fuit immobilis ⁊

Maria ē martyr mar. spūali

magnificētia.

Fiducia.

Securitas

Patientia.

Constantia

oīm alioꝝ mobilis. Ergo eiꝰ ꝯstātia alioꝝ ꝯstātia improportōnabiliter maior fuit ¶ De perseuerentia

¶ Post hec queritᷣ de ꝑseuerātia. q̄ dupl'r dr. Uno° ꝓpositū ꝑseuerādi in finē. Alio° actꝰ ꝑseuerādi in finē voluntas beatissime ꝟginis ad ꝑseuerādū fuit inflexibil'. oīm voluntas alioꝝ flexibil'. Ergo eiꝰ ꝑseuerātia alioꝝ ꝑseuerātie ē īproportionabilis *Perseuerētia dr dupl'r* ¶ De tēꝑantia

Nr. Postea de temꝑātia. que sic describitᷣ ꝫm ph̄os. Temperātia est illiciti animi impetus firma ⁊ discreta dn̄atio. Item Math. Erant q̄ manducauerāt q̄si q̄ttuor milia hominum. Glo. Tēꝑantia ē refrenatio cupiditatis ab his q̄ tēporaliter delectant. Sz ī hac definitōe definitᷣ tēꝑātia ꝫm actū vie ⁊ nō patrie. ⁊ ꝫm actꝰ istos nō fuit tēꝑantia in beatissima ꝟgine. Ergo nō habuit tēꝑātiam ꝑ modū vie. sed patrie. Itē Augꝰ. Temperantia est amor incorruptibilis in deo ⁊ integer. sed tam amor ⁊ incorruptio ⁊ integritas fuit improportionabil'r excellentiꝰ in beatissima ꝟgine q̄ȝ in aliq̄ viatore. g̃ habuit tēꝑātiaȝ īproportōnabil'r sup oēs viatores

¶ De speciebus temperantie

¶ Sequitᷣ de speciebꝫ temperātie. q̄ sunt castitas. modestia. ⁊ sobrietas. ¶ Et p̄mo de castitate. Q̄ꝫ aūt beatissima ꝟgo omnē creaturā excellebat in castitate sic ꝓbatᷣ. *De castitate* ¶ In oībꝫ viatoribꝫ puris hoībꝫ castitas est cū pugna ꝯtra fomitē. ⁊ cū casu ad minꝰ in p̄mū motū venialem. ⁊ cū possibilitate cadēdi etiā in mortalē. exceptis in vtero sanctificatis ⁊ apostolis sp̄ūsancto repletis. in beatissima aūt ꝟgine fuit castitas sine pugna fomitis. sine casu mortali. sine possibilitate cadendi etiā casu. veniali. g̃ castitas eiꝰ oīni hoī fuit improportionabilis. ¶ Itē castitas b̄tissime marie ꝟginis castitatē angeloꝝ q̄nqꝫ gradibꝫ excellit. Est eñ multiplicior. nobilior. vtilior. gloriosior. laudabilior. Multiplicior. Angeli eñ habent tm̄ castitatē in sp̄ū. hec aūt in carne ⁊ sp̄ū. Itē nobilior. q̄ꝛ illa naturalis. ista gratuita. Itē vtilior. illa eñ est naturalis ⁊ nō meritoria. ista meritoria. Itē gloriosior. hec eñ sine victoria. illa aūt cū victoria. Itē laudabilior. hec eñ est necessaria. illa ꝟo volūtaria. Pꝫ ergo q̄ b̄tissima ꝟgo omnē creaturā excellit in castitate *Uirginis castitas āgeloꝝ castitateȝ excedit in quinqꝫ.*

¶ De Sobrietate.

¶ Sequitur de sobrietate. que dupliciter dicitur. Est enim sobrietas temperantie species. est etiam sobrietas que est abstinentia pars satis factōnis penitentie ⁊ species iusticie. Prima sobrietas est cum pugna in omni viatore ⁊ cum errore. ⁊ cum possibilitate cadendi in p̄mum motuȝ gule. sed in beatissima ꝟgine fuit sine pugna sine errore. sine possibilitate cadendi etiam in p̄mum motum gule. Ergo excellentiꝰ fuit in beatissima ꝟgine sobrietas q̄ȝ in alio viatore *Sobrietas dr dupl'r*

De modestia.

Abstinētia fit tribꝫ de causis

¶ Item alia ābstinētia est q̄ fit tribꝫ de causis. pro debito satisfactōis pro pctō pterito. p cautela euasionis. p pctō futuro. p delectōe pene debite in p̄senti. sꝫ in btissima v̄gine nō fuit abstinētia satisfactōis p debito p pctō pterito. sꝫ p merito superogatōnis. nec p cautela p uisionis sed p exēplo edificatiōis. neqꝫ p deletōne pene. sꝫ p merito glorie. Igit̄ eiꝰ abstinētia fuit nobilioꝛ q̄ꝫ alicuiꝰ viatoris

¶ De modestia

Modestia cō sistit in duobꝫ.

¶ Seq̄tur de modestia que ꝯsistit in duobꝫ. scꝫ in dictis ꝛ factis vtrūqꝫ habebat v̄go beata in summo. In lingua qꝛ nemo vnq̄ꝫ linguā domare potuit. hoc ꝯmuniter intelligit̄ de viatoribꝫ. sed beatissima v̄go linguā in summo domauit. qꝛ in lingua nunq̄ꝫ lapsa fuit. ergo modestia in dictis beatissime v̄ginis omnem creaturā excellit. Itē in factis nō est q̄ nō peccet. septies in die cadet iustus. hoc intelligit̄ ꝯmuniter in viatoribꝫ. ꝛ de casu etiā veniali. sed beatissima v̄go nunq̄ꝫ peccauit. etiā nunq̄ꝫ cecidit. ergo in modestia facti oēm creaturam excellit.

De modestia in cultu vestiū

¶ Seq̄tur de modestia in cultu vestiū. Q̄ āt modꝰ in cultu vestiū ptineat ad modestiā. pbat̄ p illud Thi. ij. Sil'r aūt et mulieres in habitu ornato cū verecūdia ꝛ modestia oꝛnātes se nō in toꝛtis crinibꝫ. aut auro. aut margaritis. aut veste p̄ciosa. sed q̄d decꝫ mulieres pmittētes pietatē p oīa bona opa. ¶ Itē p illud. quarum nō sit exteriꝰ capillatura aut circūdatio auri aut indumēti vestimentoꝝ cultus. Glo. sicut crispatus habitꝰ Hiero. Mulieres serico vel purpura indute xp̄m induere nō p̄nt. auro margaritis adoꝛnate oꝛnamēta coꝛdis pdiderūt. Itē Luc. xvi. Hō q̄dā erat diues ꝛc̄. Glo. si in cultu p̄ciosaꝝ vestiū culpa nō eēt. sermo dn̄i non tā vigilāter exp̄meret q̄ diues purpura ꝛ bysso indutꝰ apud iferos irremediabilit̄ torqueret̄. Ex his autoꝛitatibꝫ innuit̄ q̄ adhibēdus ē modꝰ in cultu vestiū.

Questio

Querit̄ ergo q̄liter ista modestia in beatissima v̄gine fuit. vtꝝ descēdēdo ad despectissimū habitū vel ꝯsiderādo mediocritatē. videt̄ q̄ p̄mo mō. Hiero. qꝛ cinis ꝛ ciliciū sunt arma penitētiū. Itē Crisº. de tunica incōsutili opinat̄ q̄ dr̄ incōsutil' sicut mulier dr̄ difformis nō q̄ sit sine foꝛma. sꝫ q̄ habeat malā foꝛmā. ita incōsutilis nō q̄ fuerat sine sutura. sed q̄ habuit rudes suturas. ꝛ desup ꝯtexta fuit p totum. i. tapeciata.

Uestitus dn̄i.

Si ergo vestitus dn̄i adeo fuerit despectus vilis ꝛ aspimus. ḡ in matre misc̄oie q̄ eiꝰ imitatrix est debuit esse habitꝰ despectus. ¶ Itē s̄m ph̄m. diuersum est iudiciū de habitu vulgi ꝛ sapiētum. cū interrogat̄ q̄s de vulgo q̄s sit habitꝰ ꝯgruus. Respondet decoꝛus. qꝛ decoꝛ attestat̄ honestati. Si interrogemꝰ vnū de sapiētissimis ꝛ de hoꝝ famosissimis scꝫ Joannē bap. Respōdebit de capillis cameloꝝ. ergo si s̄m ꝯsilium sapiētū eligitur vilitas in cultu. igitur cum beatissima fuerit prudētissima ipsa elegit vilitatem in vestitu

Q3 aūt mediocritatē videt̃ p btm̄ Hiero. q̄ ait. Ornat⁹ vestiū ꝛ for mediocritatē
des pari mō sunt fugiēde ¶ Item nihil tātum deo placet sicut zelus ꝑ
aīaꝝ. ad hūc aūt ordinat̃ ꝯformitas. iuxta illud Omnibꝫ oīa sum fa z
ctus vt oēs lucrifacerē. ꝯformitas aūt est in mediocritate. ergo cum
btissima ꝟgo fuerit maxima zelatrix aīaꝝ que oēs maxime lucriface
re voluit. ipa hoībꝫ oībꝫ maxīe se ꝯformauit. ḡ mediocritatē habuit 3
in cultu ¶ Itē ꝟtus in mediocritate ꝯsistit. ḡ cū btissima ꝟgo oībꝫ ex
emplū ꝟtutis extiterit in mediocritate habit⁹ exēplū dedit

Ad p̄dictoꝝ oīm euidētiā ꝛ ad obiectoꝝ pleniorē solutōem. ꝛ ad Solō
ipsius solutōnis intellectū ꝛ intelligētiā faciliorē hic quedā sunt pre
mittēda d̄r Math. vlti. Predicate euāgeliū oīni creature. Glo. ge/
neri humano. qd̄ hꝫ aliqd̄ cōe cū oīni creatura. esse cū entibꝫ. sentire Homo est oīs
cū brutis. intelligere cū angelis. hec aūt cōitas est cā ꝛ aptitudo na/ creatura
turalis in viribꝫ app̄hēsiuis aīe humane ad app̄hēdēdū vniuersalr̄ Cōitas hec
spēs oīm creaturaꝝ cognoscibiliū. ꝛ silr̄ est cā ex parte reꝝ cognosci/
biliū. vt spēs ipsaꝝ p̄sentent̃ ipis viribꝫ apprehēsiuis. ꝛ sic fit natura
lis cognitio cognoscibiliū a cognoscēte. cū ad spēs obiectas ꝯuertū
tur app̄hēsiue vires p similitudinē ꝛ q̄dā desideriū qd̄ iteꝝ ē natu/
rale. ipa aūt rō in hoīe cū sit supior supiorē hꝫ actōem oīm inferioꝝ
vn̄ p̄hus. Quicq̄d p̄t ꝟtus inferior p̄t ꝛ ꝟtus superior. Cui ꝯsonat
Dionysi⁹ in celesti hierarchia. Ordines supiores excellēter h̄nt infe/
rioꝝ dispositionū ꝟtutes ꝛ nō ecōuerso ¶ Et ideo oīm sensibilium
creaturaꝝ ꝛ intelligibiliū est rō naturalr̄ cognitiua rōne cōitatis na
turalis. ꝛ ipa cū sit collatiua naturalr̄ cognoscit res ꝛ creaturas esse
signū aliqd̄ vel vestigiū. sicut artificiū artificis ex q̄ etiā rō naturalit̃
est cognoscitiua creatoris. cui⁹ creature sunt vestigia ꝛ signū. Et sic B
pꝫ q̄r rō humana hꝫ in sua natura q̄ sit cognoscitiua sensibiliū crea/
turaꝝ ꝛ intelligibiliū ꝛ creatoris eaꝝ. ꝛ q̄ hꝫ desideriū ductiuum ad
cognoscēdū. hoc p̄t dici ductus naturalis rōnis q̄ ex solis bonis na
turalibꝫ ducit̃ tāq̄ ex p̄mis motibꝫ ex p̄te ipsi⁹. Silr̄ ex p̄te affectus Ex p̄te affect⁹
sunt q̄dā aptitudines naturales ad bonū q̄s q̄dē p̄hi appellant se
minaria ꝟtutū q̄bꝫ mouet̃ aīa rōnalis ad bonuꝫ naturalr̄. ipa vero
aīa rōnalis sic existēs ē receptiua habit⁹ multiplicis. s. artiū ꝛ sciētia
rū ex parte ꝟtutis app̄hēsiue. sed hmōi nō ducūt rōnē extra motus
vel terminos ei debitos f̄m aptitudinē naturalē s3 sunt facultates
et directōes quedā ad cognoscēdum ea ad q̄ naturali ductu se hꝫ. et
hec sunt habitus acq̄siti p ingeniū siue dati siue infusi. ex parte vero
ꝟtutis motiue ē receptiua habitus ꝯsuetudinalis. q̄r nō erigit̃ affe
cus sup ductū nature vel sup ea q̄ naturalr̄ ducta rō dictat. affectuꝫ
vero f̄m se habentē cognouerūt q̄dā p̄hi nō sufficere ad btitudinem
vn̄ Tulli⁹. Sepe dicimus ꝛ sepe dicendū ē naturaliter auidissimi s̄

ne appetētissimi sumus. qꝛ honesta sunt nobis innata ꝟtutū semi/
naria. ita vt si pateremur ⁊ anhelare liceret ad btitudinē cū diuino
munere natura nosipsos ꝑduceret. sed igniculos nobis inditos na
tura sepe recōdimus. Est igiꝭ ꝑter hmōi habitus naturalis aīa susce
Aīa ē susceptiua fidei. ptiua ignis fidei q̄ ē donū fluens a deo modo nobiliori ⁊ vtiliori qꝫ
sit modus ꝭm quē fluūt nature ⁊ bona naturalia. hmōi āt grā du-
ciꝭ aīa rōnalis ad cognitōez taliū. ad q̄ nō poterat rō duci ductu na
turali adiuta arte vel scīa vel habitu ꝯsuetudinali. Cognita autem
hmōi vt sunt deꝰ est trinus ⁊ vnus. verbū caro factū ⁊ hmōi. ad que
nō sufficiūt bona naturalia sine fide. qꝛ ad hec ē parua natura ⁊ pu
silla statura que significaꝭ Luce. xix. in Zacheo qui cū nō posset vide
re iesum. ascēdit in arborē siccomorꝝ. vbi glo. deuotōem fidei ad vi/
Fides trahit. dendū saluatorē quod natura hꝫ minus supplet ascēsu arboris ¶ Et
Duplex ductꝰ sic pꝫ q̄ fides sursum trahit vltra ductū rōnis. Et iste duplex ductꝰ
signaꝭ Luce. xv. de filio ꝓdigo q̄ dixit patri. da mihi portionē substā
tie mee que me ꝯtingit. iste voluit id qđ seipo ꝯtingere potuit. Hoc
eīm ꝯtingere fuit seipꝫ. vñ glo. Iste ꝑte sua voluit vti vt nullo formi
dāte vel regēte vel nullo regnāte viuat. diuisit illis bona sua Glosa
Fidelibꝫ sue gratie portionē quā desiderāt impēdo. infidelibꝫ soluꝫ
Aīa rōnalꝭ. naturalis ingenij bñficiū ꝯcedēdo Et sic pꝫ q̄liter aīa rōnalis grē
Notandū. auxilio sup suū naturale posse eleuaꝭ in cognitōem diuinorꝝ. videli
cet ad primā veritatē ⁊ ad summā. Et notādū q̄ in hmōi eleuatiōe
aīa nō tm̄ naturalē terminū supgrediꝭ. sꝫ sup se eleuaꝭ ⁊ sue pfectōi
appropinquat meliorādo ⁊ renouaꝭ. ⁊ hoc ꝭm potentias ipsius ra
tionalis. vt talis ē siue fuit apphensiue siue motiue. vt rationalis vl
Imago dei irascibilis ⁊ ꝯcupiscibilis In rationalibꝫ eīm ⁊ apprehēsiuis ⁊ mo/
tiuis ē imago dei. ⁊ in his est rōcinatio ꝑ iesum xpm. apprehensiue
eīm rationales habent dilectōem suā in homine ⁊ in deo. In homine
Nota scꝫ in xpo ꝭm vtrāqꝫ naturā. Sed nota q̄ veritas se habet ꝑ specula
veritas duplex tionē siue cognitōem ad intellectū dupliciter. Aut scꝫ vt sui presen/
tia remoueat ignorātiā. ⁊ hoc modo se habet oīs veritas ad intelle/
ctū speculatiuū dū apphēdiꝭ ab illo. ⁊ dū delectaꝭ rō vel intellectus
sic delectationē ꝯuenit eē in sciēdo Aut vt ipsiꝰ p̄sentia nō tm̄ remo/
2 ueaꝭ ignorātia. sꝫ etiā nobiliteꝭ ⁊ melioreꝭ potētia ipsiꝰ veritatis. pre
sentia. vt clare videat ⁊ apte sine enigmate qđ ꝭm se vel in se meliora
ri ⁊ videri nō posset. hmōi veritas ē diuina veritas. cuiꝰ p̄sentia se rō
sentit ꝑfici ⁊ meliorari. ex quo hꝫ delectōnem talē ⁊ tantā qualem et
natura hūana in xpo quātā nō posset ex p̄sentia ⁊ in p̄sentia alteriꝰ veritatis ¶ Silr autē
in xpo natura hūana ex vnione ad diuinā hꝫ summū suū vt. s. sit tm̄
meliorata q̄ꝫtū pt. ⁊ intātū q̄ etiā ꝑ illū hoiez ducaꝭ ad visionē diui
nitatꝭ. vñ ꝟitas talꝭ apphēsa a ꝟtute cognitiua nō tm̄ remouet igno

rãtiā ſꝫ etiā videt ⁊ ſentit vt ſit meliorata. ꝙ etiā ꝑ illū q̄ ē eiuſdē na-
ture ducit̃ ad viſionē diuinitatis. Et h̄ eſt qd̓ dr̄ ad Corin. Cū tradi
derit regnū deo patri ⁊c̄. Glo. Cū ꝑduxerit credētes ad ↄtēplatōēꝫ
dei patris. vbi ē finis oīm ⁊ req̄es ſempiterna ⁊ gaudiū Sic igit̃ pꝫ
qꝛ aīa rōnal' ſᵐ illas vires gaudet de viſione deitatꝭ tāq̄ꝫ de viſione
ſummi ꝑficiētis ipm̄. ⁊ de viſione dei hoīs. i. xp̄i tāq̄ꝫ de viſione opti-
mi ⁊ ꝑfectiſſimi ſue nature. cuiꝰ iſluētia ſic ſe meliorari videt ⁊ nobili
tari vt videat deū. ⁊ viſio iſta eterna vita ē Joh̄. xvij. Jn q̄ ſumma ve
ritas ⁊ ſumma bonitas. ⁊ ſic reficit rōnalē vim inde ⁊ ex toto eā deco
rabit ⁊ alliciet vt nihil aliud q̄rat videre niſi ipm̄ aut ꝓpter ipm̄. ⁊
iō ibi erit ↄtinuatio viſionis Jtē ſummū delectabile ↄcupiſcibile ſic
ſuauitate ꝑfundet. vt nihil aliud amet aut q̄rat niſi ipm̄ aut ꝓpter
ipm̄ ⁊ ideo nō erit faſtidiū Jtē ſumme arduū ſumma ſua imobilita
te iraſcibile roborabit ⁊ ſecurabit vt nihil tenere aut tractare q̄rat ni
ſi ipm̄ aut ꝓpter ipm̄. ⁊ ideo nō ē ibi fatigatio. vn̄ Augꝰ. de ciuita.
dei. xxij. Quecūqꝫ ab hoīb⁹ honeſte deſiderāt̃ erit deꝰ finis oīm deſide Deus eſt finis
rioꝝ eoꝝ quē ſine fine videbūt. ſine faſtidio amabūt. ⁊ ſine fatigatōe
laudabūt. vt aūt ad h̄ ꝑueniat aīa rōnal' opꝫ ꝙ habitib⁹ interme-
dijs eleuet̃. in q̄ eleuatōe ſūt gradꝰ ⁊ ordines quos vt plene cognoſ-
cas Nota ꝙ ē vnū veꝝ delectabile remotiuū impfectōis ⁊ indigētie Nota.
et ſᵐ ordinē nature cauſe ad cauſatū. Jtē in cauſato ē impfectio et
h̄ reſpectu ſue cauſe. ⁊ indigentia. ſ. regreſſibilitas in nihilū niſi ↄti-
nuet̃ ſuū eē ꝑ ſuā cām ⁊ h̄ oīno p̄t cognoſci. Jtē gētilis p̄t h̄ ↄtinge gentilis p̄t.
re ⁊ cogitare i aliq̄ viſione ꝓme veritatꝭ. dr̄ igit̃ Augꝰ. in lib. de trini.
iiij. Nōnulli ſapiētes mūdi potuerūt aciē veritatꝭ vltra oēm creatu
rā trāſferre ⁊ lucē incōmutabilis veritatis quātulūcūqꝫ ex p̄te ↄtinge
re h̄ aūt vidētes ⁊ cognoſcētes p̄nt habere dilectōem. ⁊ ſic ē delecta-
tio in ſapiētia. qꝛ illa veritas illis apparet ſicut lucēs. ⁊ ſic eā amāt ⁊
nō apparet eis ſicut purgās Augꝰ. iiij. ↄfeſſionū. Cur veritas parit
odiū niſi qꝛ ſic amat̃ veritas vt q̄cūqꝫ aliq̄d amāt illud volūt eē ve Ueritas.
ritatē. qꝛ falli nolūt hi amāt veritatē lucētē nō redarguētē Ecce ꝙ il-
la v̄itas multꝭ modis p̄t apparere. ⁊ cū apparet eis ſicut lucēs p̄nt
cogitare ꝙ ꝑ eam ꝑficiunt̃ impfectōes naturales in cauſato ⁊ remo
uent̃ indigētie. ⁊ amāt illā ꝓmā veritatē qui ſic cognoſcūt eam. Et
amor ē natural' affectus inclinatio ad illā veritatē ſic cognitam Sꝫ Amor eſt
amare nō plus p̄t hō q̄ꝫ ſe extēdit natural' cognitio. ⁊ nō poteſt ope
rari ſic vt attingat illā. Cuiꝰ due cauſe ſunt. vna inſufficiētia nature Cauſe due
deſtitute. alia impfectio que ꝓuenit ex deſtitutōe nature. ſ. miſeria pe
nalis ex culpa originali quo ad reatū. hūc āt defectū vel impfectio
nē nō cognouerūt ph̄i ignorātes hoīeꝫ fuiſſe in duplici ſtatu. ⁊ hoc
propter miſeras naturas eſſe que contracte ſunt. nec illa veritate ſic

lucēte hoc cognoscāt. Sed si viderēt illā redarguentē tūc cognosce/rēt illā penalitatē esse p causas a suo creatore. Apparet aūt illa veri-tas eis si vellēt credere. Ex quo pz q gētilis nō ē in via nititur eñ ex hoc nō habet spem neqz formatā neqz informē. Si autē spes dicit q̄ nō est veritas sed ꝯfidētia ex ꝯsideratōe libertatis diuine si deus mi-sericordie sic pt in fide infidelis habere spem. i. ꝯfidētiā ꝛ hec ꝯfiden-tia facit naturā niti q̄ztū potest eē bm se. sz hoc totū parū ꝓdest. de fi-deli autem aliter

Gētilis. Spes dr

¶ Est aūt status naturalis respectu fideliū. Sciendū q gratia sacra-mētalis in qua sunt oēs ꝟtutes naturaliter cū suscipit vt hmōi ē in/troducēs in vitā ꝛ hec remouet impedimētū ꝓueniens ex destitutōe nature ꝛ iuuat ipsam ꝛ roborat ꝛ eleuat ꝛ pducit. hec āt sufficit vt ꝯsecratus hac gratia collocet in patria. si decedat ante temp9 liberi arbitrij determinatū ad operādū. ꝛ hec est status vie vnius. In ad/ultis vero est aliter Gratia sacramētalis sp stat cū qua est gratia vir-tutū vel que est virtus que est ad operādū ꝓpter deum qua gratia si nō operet cū debet operari peccat. hic nō habet nisi signū vie ꝛ memo-riale aliqd. ꝛ deformant ꝟtutes in eo. ꝛ hz spem ꝛ fidē informē. quia si nō operat cū debet operari ꝛ nō impedit aliunde vel simpliciter vel ad tēpus tūt peccat mortaliter. vel ex omissione. vel ex negligentia. vel ex aliquo alio. ꝛ sic est extra viā. qz tm̄ habet signū vel memoriale vie huius. adhuc tamē habet aliquā spem. sed p illā nullū gaudiuz habet. qz est valde remota a termino. qz illa est non ad obtinēdū ali-quē terminū. sed illa spes est idē quod nō diffidētia de dei misericor/dia. hoc gentilis habere nō potest. ꝛ illa spes ē respectu misericordie vt iterū reuocetur. qd iterū gētilis habere nō pt Si aūt operat ꝛ est tm̄ in mortali pctō in idē redit cū hoc qui nō operat. Sz si in iuuenili nō tm̄ hic est extra viā penitus sed plus morat in via ꝛ a recta cadit in nō rectā. sicut iter duos terminos ꝛ eosdē pt esse linea recta ꝛ cur-ua. vt dyameter ꝛ costa. sed dyameter ē breuior. vnde rectū diffinit quod est inter terminos spaciū breuissimū. Si aūt sine peccato est tūc habet spem formatā ex qua orit gaudiū. licet nō omnino plenuz qz nō adhuc nisi in spe habet pmiū q̄ztū est de ipsis ꝟtutibꝫ spe fide ꝛ charitate. Si aūt supinducta fuerūt dona vt amplior sit gratia iaz habet pignus aliqd bm q dr apls Chorin. dedit pignus spūs in cor-dibꝫ nostris Glo. i. dona q̄ sunt pignus spūsancti qd ē in nobis. ꝛ ta-lis sic se hn̄s iā plus habet q̄z spem. qz iā hz quādā silitudinē ei9 per gratiā faciētē deiformē. Et de tali dr in sentētijs q talē rem aliq̄tenus nō solū iā spe sz etiā re hz. pt in via ad huc plus teneri a q̄busdā qui iam habēt aliquā ꝯgustatōem. ꝛ illi nō hn̄t tātūmodo pignus sed ꝛ arram bm q arra ē pars premij. Sed illi ꝛ si sint in via non tamen

gra sacralis.

Nota

E.

hoc hñt ẜm statũ vie. sed vt sunt p̃ter statũ vie. Aug⁹. sup Geñ. ad litterã. xij. Nemo vidit deũ viuens vita ista. nisi ab hac vita aliquo mõ moriat̃. siue oĩno exiens de corpe. siue ita auersus. ⁊ alienat⁹ sensib⁹ vt merito nesciat vtꝝ in corpe vel extra corpus sit. vt dr̃ Apl'us Chor. hanc eñi visionẽ mens ab om̃i corpe ⁊ ab om̃i labe mũdata ⁊ a silitudine corpis alienata ⁊ abrapta corpe habere pt

¶ Collige igit̃ ex p̃dictis ⁊ nota q̃ tripl'r pñt distingui grad⁹ q̃bus ascendit̃ ad videndũ deum. Primo ẜm ordinẽ actuũ naturalẽ inter se. sicut docet Aug⁹. in libro de quãtitate aĩe. ponens gradũ p̃mũ inter actus aĩe vegetatõem q̃ ꝯmunis est cum arbustis. Secundo sensus. q̃ est nobis ꝯmunis ⁊ brutis. In tertio memoriã intelligibilem. q̃ est ꝯmunis doctis ⁊ indoctis bonis ⁊ malis. Quartus gradus est eleuare se supra se. ⁊ mũdare oculum ab om̃i terrenitate. Quintus custodire atq3 firmare ipam sanitatem. Sextus est serenũ ⁊ rectũ aspectũ in id qd̃ videndũ est dirigere. Septimus grad⁹ nõ q̃ iam sit gradus. sed mansio ⁊ visio ipa veritatis. ¶ Itẽ eosdem gradus aliter sic noiat dicens. Ascendentib⁹ ergo versus sursum p̃mus actus docẽdi eã dr̃ aĩatio. scd̃s est sensus. terti⁹. est ars. quart⁹ ṽt⁹. q̃ntus tranq̃llitas. sextus ingressio. septimus ꝯtẽplatio. Possent ⁊ hoc mõ appellari de corpe. p corpus. circa corpus. ad seipam in seipa. ad deũ. apud deũ. Possent ⁊ sic. pulchre de alio. pulchre p aliud. pulcre ꝯtra aliud. pulcre ad pulcrũ. pulcre in pulcro. pulcre ad pulcritudinẽ. pulcre apud pulcritudinẽ. Sed ista videre vt videnda sunt vere paucoꝝ est. neq3 ad h̃ q̃sq3 nisi vera religione fit idone⁹ Est eñi religio ṽa q̃ se vnit deo aĩa. vñ se pctõ velut abruperat recõciliatõe religat. ¶ Itẽ distinguũtur isti gradus ẜm statũ potentiaꝝ respectu obiectoꝝ. vt p̃mus gradus sit visio in sensum ẜm imaginationẽ. ⁊ hic vtit̃ mũdo tanq3 speculo. Scd̃s est in imaginatiõe ẜm imaginatõem. hec nõ mũdo s3 mũdi imagine vtit̃ vt speculo. Tertius gradus est visio in imagine ẜm rõnem qñ rõ imaginis querit̃ ⁊ cũ admiratõne inuenit̃. Quartus est in rõne ẜm imaginatõnem qñ p visibiliu3 silitudines ad inuisibilia rõ deducit̃. Quintus in rõne ẜm rõnem qñ ex q̃busdã cognitis ad aliqua incognita rõ rõcinãdo ꝓgredit̃. Sextus supra rõnem nõ p̃ter rõnem. qñ p mentis subleuationẽ cernit qd̃ mentis naturã transcẽdit. ⁊ ei qd̃ p aciem intelligentie cernit̃ natura rerũ acq̃escit. Septimus supra ratõnem ⁊ ꝯtra rõnem. ⁊ hic est speculatio fidei q̃ est suba rerũ sperandaꝝ argumẽtũ nõ apparentiũ. Octau⁹ est extasis siue raptus in qua rachel. id est actio morit̃. ⁊ beniamin. i. pfectio ꝯtẽplatõis gñat̃. Oẽs hi grad⁹ distinguũt̃ ẜm ordinẽ poñaꝝ ⁊ actuũ. vel actuũ respectu obiectoꝝ

¶ Scd̃o mõ st̃ grad⁹ in h̃mõi eleuatõe aĩe ad deu3 ẜm maiorem

Grad⁹ ascẽsionis ĩ deũ distinguũtur tripl'r.

Aliter gradus nominat

Religio vera

Gradus distinguũtur.

habitũ gratuitoꝝ ꝑfectõem aĩam suꝑ posse nature magis ⁊ magis eleuãtiũ. ⁊ deo ꝓpinquius ꝯtingentiũ inter quos primo gradu ele/uant gratie sacramentales impedimẽta culpe ⁊ pene remouẽtes ⁊ fomitẽ diminuẽtes q̃ animã trahũt. Scd̃o gradu sunt virtutes aĩaꝫ in esse gratuite ꝑficiẽtes ꝓmo. ⁊ ꝑ opatiões in finẽ dirigẽtes Tertio gradu sunt dona aĩam ad excellentiores actus gratuitos ꝑficientes et magis fini ꝯiũgentes. In quarto sunt fructus aĩam ꝫm possibilitatẽ vie deo ꝯiũctã delectãtes ⁊ reficiẽtes. Ex his q̃ttuor gradibꝫ a latere currũt beatitudines circa subiectũ in quo sunt p̄dicti habitus statum ꝑfectionis ꝫm modum vie ꝯplentes

Tertio mõ

¶ Tertio mõ est ordo in ista p̄dicta eleuatõe aĩe ad deũ ꝫm diuersitatẽ status subiecti qd̃ eleuaꝛ. ⁊ diuersitatẽ mediȷ̃ ꝑ qd̃ eleuaꝛ. Diuersitas status subiecti quadruplex est. Eoꝝ em̃ q̇ eleuãtur ad vidẽdum deũ aliȷ̃ sunt in statu vie. aliȷ̃ p̄ter statũ vie. aliȷ̃ supra statũ vie. et iuxta statũ patrie aliȷ̃ in statu patrie. Illi q̇ eleuãtur ꝑ moduꝫ vie vidẽt ꝑ speculũ in enigmate. Et faciũt q̇nqꝫ gradus Prim⁹ gradus est videre ꝑ vestigiũ in creaturis. Scd̃s ꝑ imaginẽ in aĩa. Tertius fide informi. Quartus fide formata. Quintus ꝯtemplantiũ Illi q̇ vident p̄ter statũ vidẽt ꝑ speculũ in lumine. Et faciũt q̃ttuor grad⁹ Primus est visio ꝓphetaꝝ. Secũdus moisi facie ad faciem. de quo d̃r ꝙ loquebaꝛ ei deus. nõ sicut in ꝓphetis sed ore ad os. sicut loquiꝛ amicus amico. Terti⁹ est visio Joãnis in pectore. de quo d̃t Aug⁹. Transcẽdit oẽm nebulã qua oĩs terra tegiꝛ. ⁊ ꝑuenit ad limpiduꝫ celũ. scꝫ deitatis claritatẽ. Itẽ Aug⁹. Deitatis potentiaꝫ limpidius ꝯtẽplans ceteris. cũ dñ̃o ad celũ volans celestis sapiẽ haustũ de dominici pectoris fonte limpidius ceteris potauit. qd̃ intelligiꝛ respectu euãgelistaꝝ alioꝝ. Quart⁹ gradus est visio vite ade in statu innocentie. que fuit intellect⁹ existẽs sine om̃i enigmate ⁊ sine impedimento. nõ tm̃ culpe sed pene. ⁊ ꝑ potẽtiã aĩe existẽtis in corpore quodãmodo ⁊ sine om̃i fomite. ⁊ ita nature nõ deteriorate ꝑ peccatũ Et ideo est vltima in genere illo. Illi q̇ vidẽt supra modũ vite videns sine speculo in lumine. Et faciunt tres gradus. In primo est cognitio ade in sopore. de quo intelligiꝛ illud Geñ. Immisit dñ̃s soporẽ in adã. Glo. extasis illa ad hoc im̃issa est vt mens ade intrãs in sanctuariũ dei nouissima intelligeret ꝑticeps angelice curie. Scd̃s gradus est raptus. sicut Pauli ⁊ Joan. in apocal'. viderũt De visione pauli d̃r in glo. ad chorĩn. ꝙ apl's vidit deũ in illa vita qua vidẽd⁹ est in eternũ. Et itẽ ꝙ vidit sicut illi de tertia hierarchia ⁊ sine medio De visione ioãnis in ꝓlogo suꝑ Apoca. Intellectualis visio est qñ spũ scõ intimãte aliq̇s ꝯcepit aliqd̃ mysticũ. sicut Joã. in hoc libro fecit. nam nõ realiter ista vidit. sed diuino sufflamine inspirãte com

Qualis diuersitas

Gradus q̇nqꝫ

Grad⁹ q̃ttuor

Gradus tres

ueniētia signa passionū ꝛ designabilia intellectu suo ꝯfigurauit. Et ita visionē Joānis ꝛ Pauli ponimus in eodē gradu. Tertius gradus est in via cognitio beate ꝟginis. q̄ oēs p̄dictas cognitiōes trib⁹ gradib⁹ supgredit̄. Primus est eleuata puritas qua excellit omnem viatorē. Scd̄s est mediȷ̄ improportionabilis q̄titas. videlȝ gratie plenitudo. que in ea tāta fuit ꝙ in pura creatura equalis esse nō potuit. Tertius est eleuātis charitas. scȝ dei. q̄ eam sup oēm creaturaȝ dilexit. ꝛ improportionabili charitate eam sibi sociauit. ꝛ ideo hec visio eius sup oēm visionē vie fuit ꝓpinq̄ssima visioni patrie ꝛ nō citra q̄tum ad actū. Illi aūt q̄ eleuātur ꝯm statū patrie vidēt ꝑ speciē. Et faciūt tres gradus. In p̄mo gradu est visio hominuȝ aīa et corpore glorificatoꝝ. de qua Aug⁹. Hoc minime dubitandū est raptā hoīs a carnis sensib⁹ mentem. etiā post mortē ip̄a carne depurata videre deū sicut vident angeli. angeli em̄ vidēt deū absq̄ om̄i corporali forma. sed a corpore separati. cognitio aūt aīe glorificate propter vnionē aīe ad corpus est inferioris gradus. ꝛ hoc intelligēduȝ est ꝯm ꝙ ordinat̄ natura ad naturā. ꝯm em̄ esse gratie habent se vt excellentia ꝛ excessa in hm̄ōi eleuatōne. Scd̄s gradus est visio angeloꝝ. Tertius grad⁹ visionis patrie est visio gloriose virginis matris dei. que sup oēs creaturas improportionabil'r ꝛ limpidissime ꝛ propinquissime ꝯtemplat̄ maiestatem dei. vtpote sup om̄es choros angeloꝝ exaltata. ꝛ ideo tres hierarchias supgressa In quarta a dextris cū filio eius. id est in potiorib⁹ bonis collocata. Sup oēs visiones has est visio dn̄i nostri Jesu christi. In qua possumus tres gradus assignare. Primus est visio dn̄i nostri Jesu christi quam habuit per ꝯprehensoris gratiā. qua inter om̄es ꝯp̄hensores ꝑfectissime videt deū. ꝛ om̄ia ad suā ꝛ suoꝝ beatitudinem spectantia. Scd̄s grad⁹ est per gratiā vnionis qua adhuc cognoscit excellentius anima christi naturā diuinā sibi vnitā. ꝛ omnia ad mysteriū vnionis ꝛ incarnationis spectantia. Ultimus est visio dn̄i nostri Jesu christi. que debetur ei rōne diuinitatis. que est eadeȝ. que est visio totius trinitatis. respectu cuius om̄es p̄dicte cognitiones ꝛ visiones sunt imp̄fecte. sicut creatura respectu creatricis essentie. ꝛ respectu hm̄ōi dicit Grego. ꝙ essentia dei a nullo videbit̄ plene. ꝛ Isidorus. ꝙ trinitas sibi soli nota est ꝛ homini assumpto

Grad⁹ ꝟgīs q̄ tripl'r excedit

Tres gradus

Uisio iesu

Tres gradus

¶ Nūc ergo reuertamur ad cognitionem beatissime virginis ꝓpter quā sunt hec om̄ia introducta. Concedimus ergo ꝙ beatissima virgo oēm modū cognoscendi ꝛ cognitōem quā aliq̄ creatura habuit in via. trib⁹ vt dictū est gradib⁹ supgressa est. ꝛ p̄ter hec excellit alias tripl'r cognitōes viatoꝝ. in cognitōis ꝑfectōe. in habit⁹ possessione. in mō cgnoscēdi cū q̄ete ꝛ sine abstractōe. qualis est in raptu

Uirgo maria cognitōis modum excedit

Perfectio ¶ Perfectio eñ cognitõis maior debet ei rõne maioris eleuatõis p habitus nobiliores ꝛ excellentiores. Habitus passionē dico. qꝛ talis habitus est actus qualē habuit Paulus in raptu ad tēpꝰ ꝛ post

Habitū sp habuit Maria statim nō habuit. sed habitus cū actu cessauit. talis inquā generis habitū. sꝫ pfectiorē beatissima virgo sp ꝛ ꝯtinuo habuit ab eo tpe q̄ pmū mater dei facta fuit vsqꝫ dū idē habitus in gloriosam cognitionē ꝑm statū patrie pfectus fuit. ꝛ ita ꝯtinuatio possessionis debebat ei rõne pfectõis maioris qua huic vite sup oēs viatores funditus mortua fuit. ꝛ vita peccati extincto fomite irresuscitabilr mortua fuit. ppter qḋ vita eius cū xpo in deo abscondita sp fuit. ꝛ curie angelice p̄sens intra sanctuariū dei habitauit.

Modus cognoscendi ¶ Modus etiā cognoscendi sp fuit p modū abstractionis. vel stuporis. vel extasis. vel soporis. Hec aūt ꝯtingūt ppter excellentiā ꝛ improportionabilitatē luminis ad intellectū illuminabilē. vt pꝫ p sile in corpali lumine ꝛ trāsfiguratõe dñi qñ ostendit eis claritatē similimā claritati glorie. Dicit eñ q petrus ꝛ q̄ cū eo erāt grauati erāt in somno ita vt videre nō possent. vñ dño petrus dixit. Bonū est nos hic esse nesciens quid diceret. stupor eñ circūdederat euꝫ. Sili mō in lumine spirituali est. vñ Paulus excellentiori visione stupefactus dt. vtrūꝫ in corpe vel extra corpus nescio deus scit. Hūc aūt stuporē beatissima virgo nō habuit cuius intellectus dei formior illi luci pportionabiliter fuit. Uñ sicut eadē lux q̄ est egris oculis odiosa sanis oculis est amabilis. p eandē etiā lucē clari oculi pfectius vidēt ꝛ sine pturbatiõe. egri aūt minus pfecte ꝛ cū pturbatiõe. Ita spūalis lux q̄ oculis pauli fuit improportionabilis. ꝛ ideo raptū fecit cū stupore Talis eñ lux oculis beatissime virginis fuit pportionabilis sine stupore cū delectatõe. ꝛ hoc debebat ei rõne puritatis ꝛ mūdicie qua sup paulū ꝛ oēs viatores nitebat ꝛ ip̄roportionabilr ꝛ excellēter.

Habitꝰ fidei. ¶ Concedimus ergo q in beatissima virgine fuit habitꝰ fidei Et possunt duo habitus esse simul. vnus ad minus pfectū habituꝫ et actū. alter ad magis pfectū. sicut ꝛ actus q̄ est in raptu pt eē cū habitu fidei. sed nō ecōuerso. fidei actus cū habitu raptus. Uñ q̄diu est in potētia habitus fidei tam diu est aliq̄d de obscuritate. ꝛ nō ita plene depurata sicut in statu ꝯprehensorꝫ est. est tñ illi depurationi si-

Solõ pꝫ milima que est in patria qñ potētia oīno erit deiformis. Ex quo pꝫ

Tria exigūtur solutio eoꝝ q̄ de fide beatissime virgini sunt obiecta

¶ Ad ea que de ipsius charitate sunt obiecta rñsuri p̄notamus. similr ꝛ ad ea que de spe sunt obiecta. q tria exigūtur ad hoc q charitas viatoris pficiat ad hoc vt transeat in charitatē ꝯprehensorū in subiecto charitatis. Primū est depuratio. secūduꝫ est in se collectio terciū est eleuatio. Primū igitur oportet q fiat separatio a contra-

rijs dispositõnib⁹ in subiecto que impediũt p ɔtrarias inclinatões habitus charitatis pfectõem. Sunt aũt tria a qb⁹ optet purgari ꝛ segregari. videlȝ culpa. pena. ꝛ corpulẽtia. p oĩa ista tria impedit pfectio charitatis in viatorib⁹ in statu isto. p secũdũ statũ impedie bantur patres in lymbo. p tertiuȝ tm̃ Adam in paradiso. Et de his trib⁹ dr in libro sapientie. Corpus qd corrũpitur aggrauat animã et corp⁹ corpulentiã. corruptio culpã. aggrauatio penã Nec obstat q in dño Jesu fuit fruitio vbi tñ corpulẽtia ꝛ pena fuit. qr vnio ad diuinã naturã vicit ꝛ abstulit hec impedimẽta. Scd̃m qd exigit ad charitatis pfectõem est subiecti in se collectio. p qd tria etiã ponun tur impedimenta. Aĩa eñ ſm q natura est qdã forma corporis na/turalis. ꝛ ligat ad corporaliũ imagines ꝛ species. obligat ad diuer/sas corporis passiones. ꝛ diuidit in diuersas operationes. ¶ De li/gatõe ad corporaliũ imagines Aug⁹. li. de trini. x. Tanta vis amo ris est vt ea q̃ mens cũ amore diu cogitauerit. eis cure glutino inhe serit. attrahit secũ ꝛ cum se cogitandam quodãmodo redit. ꝛ infra Errat ergo mens cũ se hmõi imaginatõnib⁹ tãto amore diũgit vt etiã se aliquid hmõi esse existimet. post hec dt q fuerũt ex hoc diuer si errores phoꝝ ꝛ alioꝝ ponentiũ eam ignẽ esse. alij athomos. ꝛc. Et ibi subiũgit. sic hoc eñ aborit erroris dedecus. cũ rerũ sensitiuaꝝ imagines secernere a se nõ pt vt se solã videat. coherent eñ ei mira/biliter glutino amoris. ꝛ hoc est eius imũdicia. qm̃ dũ solã se nitit cogitare hoc se putat esse sine quo se nõ pt cogitare. Cũ ergo ei pre/cipit vt seipam cognoscat nõ se sibi tanq̃ȝ detracta sit pcipit. sȝ vt il lud qd addat detrahat. hec est pma collectio. scȝ ab imaginib⁹ corpo ralib⁹ detractio. ¶ De obligatõne ad corporis passiones Aug⁹. in li bro de aĩa ꝛ spũ. Quibusdã affectib⁹ ꝛ quadaȝ amicicia aĩa corpori iũgitur. ſm quã amiciciã nemo vnq̃ȝ carnẽ suaȝ odio habuit. socia nanqȝ eius est licet eius societate pgrauet. ineffabili nãqȝ dilectione diligit illud. amat comitẽ suũ. ꝛ ideo libera esse nõ pt. dolorib⁹ ei⁹ ve hementer afficit. formidat interituȝ que mori nõ pt. cauet defectũ q̃ p naturã nõ pt deficere. oculoꝝ speculatõne depascitur. sonorib⁹ dele/ctatur. auditib⁹ suauissimis iocũdatur. ꝛ odorib⁹ larga epulatõne reficit. Et licet his reb⁹ nullatenus vtat. graui tñ merore afficitur si subtrahãt. ¶ Tertiũ ipedimẽtũ est diuisio in diuersas opatões. de q̃ Aug⁹. in libro de spũ ꝛ aĩa. Qd aũt aĩa ſm sui corporis effectus va rijs nũcupatur noib⁹. Dicitur eñ dũ vegetat vita. spũs dum con/templatur. sensus dũ sentit. animus dum sapit. dũ intelligit mens. dum discernit rõ. dum recordatur memoria. dum ɔsentit volũtas Ab istis ergo trib⁹ colligitur anima in seipsam per imaginationuȝ corporaliũ abstractõem. p passionũ corporis cessationem. p opera

Perfectio charitatis vie per tria impeditur

Nõ obstat.

ꝛ tria ipedimẽta

j.

Dedec⁹ erroris aboritur

ȝ

ȝ. Aĩa noiatur varijs noib⁹

tionũ vnionẽ. De vnione actuũ dt Aug⁹. Sensus vertit in imaginatõem. imaginatio in rõnem. rõ in intellectũ. intellectus in intelligentiã. intelligentia in deũ. De abstractõe a passionib⁹ Aug⁹. in libro soliloquior. dũ in hoc corpore est aĩa etiã si plenissime videat hoc est intelligat deũ. tñ qꝛ corporis sensus vtũtur proprio opere. si nihil qdẽ valeret ad fallendũ. nõ tñ nihil ad ambigendũ. Et pt ad huc dici fides ea qua resistitur ꝛ illud esse verũ potius credit. Item qꝛ in via ista q̃q̃ deo intellecto anima recta fit. tamẽ qꝛ multas molestias sustinet. sperandũ est post mortem oĩa ista incõmoda non futura. ergo vt spes que in hac vita est deserit animã Sed tamẽ post hanc vitam totã se in deũ collegerit charitas. restat ꝙ ibi teneat. Itẽ Aug⁹. in libro de spũ ꝛ anima. Lumen anime est deus cũ effluentia dulcedinis sue. bonũ carnis est mũdus cũ anime iocũditate. Sed mũdus exterior deus est interior. nihil eñ deo interius. nihil eo psentius. interior eñ est oĩ re: qꝛ in ipo sunt oĩa. Exterior est oĩ re. qꝛ ipe est sup oĩa ab hoc reuertentes mũdo ad deũ ꝛ quasi ab hinc sursum reuertẽtes p nosmetipsos transire debemus ad dñm. hoc est hõ debet intrare ad semetipm. ꝛ nõ solum intrare ad se. sed ineffabili quodãmodo introitu transire seipm. q̃ eñ interius intrãs ꝛ intrinsecus penetrãs seipm transcẽdit. ille istinc ad deũ ascendit. Ab hmõi ergo distractõnib⁹ cor nostrũ colligamus ꝛ ad eterna gaudia reuocemus. vel saltẽ ab illicitis ꝛ vanis cogitatõnib⁹ restringamus. ꝛ aliq̃n radiũ cogitatõis in lumine figere valeamus. hec eñ requies cordis nostri cũ dñm suũ ↄtemplat. ꝛ ipa sua ↄtemplatõne suauiter reficitur ꝛ dulce est illi sp qḋ ad desiderandũ. qḋ ad laudandum. ꝛ qḋ amandũ sp est suaue. nihil eñ ad beatã vitam prestantius videt q̃ ꝙ clausis carnalib⁹ sensib⁹ extra carnẽ mũdũq; effectum quempiam inter semetipm ↄuerti alienũq; effectũ a cupiditatib⁹ mortaliũ sibi soli ꝛ deo loqui. De ista triplici collectõe simul. scꝫ actuũ ꝛ effectuum Aug⁹. in li. de quantitate aĩe. Purgatur mens a peccati colluuione ab error obtenebratõne. a rerũ fantastica imaginatõe. a rerũ naturaliũ fallaci pportione. a rerũ tẽporaliũ vana delectatõe. Tertiũ qḋ exigit ad charitatis pfectõem est eleuatio. q̃ fit p tria. fit eñ natura conãte. gratia subleuãte. deo attrahente. De conamine nature dictũ est supra de Zacheo. in solutõne post de modestia vestiũ. q̃ pusillus erat de subleuatõe in deũ. qꝛ ascendit in arborẽ. cum glo. supradicta. Sed qꝛ nõ sufficit ad ↄiũctõem que est in charitatis perfectõne nec conatus nature nec subleuatio gratie siue dignitatꝫ attractio. vnde clamat sponsa. Trahe me post te. Et dñs in euãgelio. Nemo venit ad me nisi pater meus traxerit eum. Etiã ad conamen nature disponũt antecedentes miseriarum presentium stimulationes proprie

Spes deserit animam

De⁹ est interior et exterior

Nota

reqes cordis nri

Eleuatio fit p tria.

Ad conamen nature.

defectibilitatis cognitio. et summe pfectõis naturalis appetitio Ad istã eleuatõem disponũt antecedentes inchoatiue gratie sacramentales. virtutes gratie sanãdo a malo culpe et pene. virtutes adiciendo in bonũ. progressiue dona et fructus. dona ad excellentiores act⁹ adiuuando. fructus laborantes reficiendo. cõpletiue aũt fm statum vie beatitudines. fm statum patrie dotes. ¶ De attractõe nota. q tãto in naturalib⁹ maior ẽ motus quãto maior fit appropinquatio ad finẽ suũ. Et nõ est sola appropinquatio causa augmenti. sed etiã similitudo et cõueniẽtia ad suũ vbi. vbi gratia vt quãto magis mouetur lapis deorsum tãto magis intendit su⁹ motus. et silr ignis sursum Et ita in naturalib⁹ motus naturalis sufficit mutare cõparatõem mobilis ad suũ vbi. et p hoc solũ fit ppinquus. Sed in volũtarijs motus nõ sufficit mutare suũ ipius virtutis natural' ad suũ vbi sine ipo vbi qd est deus. et hoc est qd in naturalib⁹ est tm̃ vbi ita qd non motor et cooperator. Sed in volũtarijs ipm vbi est motor et cooperator. et ita p id ad qd mot⁹ est et qd mouet vñ h3 mot⁹ qd fit appropinquatio. Est aũt ipius appropinquatõis terminus pfecta cõformitas volũtatis diuine et humane deiformis effectiue. Ad hanc attractõem et appropinquatõem et cõformitatem tria spẽaliter dispõnũt et antecedũt in via. opera instructõnis vel edificatõis. opera patiẽtie et passionis. opa superogatõis. ¶ De opib⁹ instructõis Aug⁹ Lex hec est diuine pnidẽtie vt nemo a supiorib⁹ adiuuet ad cognoscendũ et pticipãdũ grãm q nõ ad eandẽ potentiã affectu inferiores adiuuerũt. vñ et in Joãne legit de cayphã. q cũ esse3 pontifex anni illius pphetauit. in quo dñs ostendit q etiã malis rõne platiõis ad vtilitatẽ alior tribuit dona. vnde de Saule legit q post vnctiõem in regẽ intrauit in eũ spũs dñi et pphetauit. ¶ De operib⁹ patiẽtie et passionis apl's. Nã vt⁹ in infirmitate pficit. qd etiã figurat in Job q post pfectã victoriã p patientia3 suã oĩa bona recepit duplicia. ¶ De opib⁹ superogatõis Marci. x. Amen amen dico vobis q nemo q reliquerit etc. qui nõ accipiet centies tm̃ etc. Et in seculo futuro vitã eternã Consistit aũt pfectio charitatis trãseũtis de statu vie in statum patrie in plena depuratõe et omnimoda collectione in pfectissima eleuatõe. Pat3 ergo q pfectio charitatis de statu vie in statum patrie transmutãde fit sine substantiali additione p pfectã sui in se collectõem. p actus extensionẽ. p actus et habitus melioratiões et nobilitatẽ. et p summã cũ summo bono cõiũctõnem. vñ credimus q sicut corp⁹ glorificat suo mõ. ita aĩa glĩficat suo mõ. Manifestũ est aũt q corp⁹ glĩficat p depuratõem et eleuatõe3 et nobilitatẽ sine extrinseca adiectõe. corp⁹ eñi cõstitutũ ex qttuor elemẽtis et ex qnta eẽntia fm duos ordinat stat⁹. statũ s. corruptõis. et statũ icorruptiõis. Cũ

Ad eleuatiões istam

Nota De attractõne

In volũtarijs

tria dispõnũt

Perfectio charitatis

Nota pfectio charitatis fit

Corp⁹ glĩficat

essi quattuor elementa sint corporalia ɓm ptes ⁊ q̃nta essentia sit in corpalis q̃diu in humano corpore dominatur ⁊ operant̃ qualitates elemẽtales ⁊ sunt actiue ⁊ formales. ⁊ ɓm eas regit̃ ⁊ administratur corpꝰ. ꝓprietates q̃nte essentie sunt sopite quasi sine actõe. necesse est corpus subiacere penalitati. passibilitati. corruptõi. ⁊ tandẽ dissolui ꝓpter ꝯtinuã pugnã ꝯtrarioꝝ adinuicẽ repugnãtiũ. quoꝝ tãdeꝫ necesse est alteꝝ vincere sup alteꝝ. ⁊ sic alteꝝ expelli ⁊ armoniam destrui. ⁊ aĩam separi. ⁊ corpꝰ dissolui. iuxta illud phi. Egrediẽte aĩa corpꝰ expirat ⁊ marcescit. Cũ aũt natura sp intendat sui ꝯtinuationẽ ⁊ sui esse perpetuatõem ⁊ sublimatõem inq̃tũ pt incõueniens eẽt q̃ in corpore ꝯ posito ex natura incorporali vt ex natura lucis ⁊ naturalibꝫ corruptibilibꝫ vt sunt elemẽta. semp essent formales ⁊ actiue ꝓprietates naturarũ minus nobiliũ ⁊ corruptibiliuꝫ. ⁊ nũq̃ regularetur ⁊ administraretur corpus ɓm naturã incorruptibilẽ ⁊ meliorẽ. ergo necessario erit transitus de ꝓprietatibꝫ naturarũ corruptibiliũ ad ꝓprietatẽ nature incorruptibilis. hoc aũt fit cũ corruptibile hoc induerit incorruptiõeꝫ. in quo statu q̃dẽ remanebũt elemẽta ɓm substãtias suas sopitis actionibꝫ. ⁊ naturales ɓm naturã corporis quintã diuino nutu oĩes exercent agẽtes actões. ⁊ sic nature ꝑus agẽtes mõ sopiũtur. ⁊ ꝑus sopite mõ oẽs opatiões in corpe operãtur. ¶ Siĩi modo glorificatio aĩe videt̃ fieri p hũc modũ. cuꝫ em mõ aĩa habeat opatões quasdã ɓm ꝓprietates naturales acq̃sitas. ⁊ quasdã ɓm ꝓprietates naturales gratuitas. ⁊ operationes q̃ fiunt ɓm qualitates naturales fortes ⁊ euidentes sunt ⁊ frequentes operationes gratuite debiles ⁊ rare ⁊ exiles ⁊ immanifeste. incõueniens aũt est q̃ substantia rõnalis habens operatões nobiles magis ⁊ minus nobiles semp exerceat minus nobiles cũ euidẽtia ⁊ excellentia ⁊ frequentia. ⁊ nunq̃ exerceat magis nobiles cũ euidẽtia et excellẽtia. g̃ necãrio erit alter status aĩe. quo opatões nobiliores erũt excellẽtes ⁊ euidẽtes ⁊ aĩam pficientes. ꝓprietates aũt naturales sopite ⁊ materiales ⁊ sine actõne. hoc ãt erit q̃n neq̃ esuriẽt neq̃ sitient amplius q̃tũ ad nutritiuã. q̃n neq̃ nubent neq̃ nubent̃ q̃tũ ad generatiuã. ⁊ sensus vertet̃ in imaginatõem. ⁊ imaginatio in rationẽ. vt dictũ est supra q̃tum ad opera sensitiua. ⁊ sic in statu illo tñ erit aĩa ɓm potẽtias operatiuas in deũ ꝯuersiuas p actiões qualitatibꝫ gratuitis informatas. ⁊ hoc est glorificatio ɓm se. ¶ Cũ autẽ et ipe ꝓprietates gratuite siue qualitates q̃daꝫ sunt impfecte. q̃dã cũ impfectis ꝯiũcte. nec possꝫ eẽ plene pfectũ qđ i se ẽ ipfectũ vł̃ impfecto ꝯiũctũ. cũ ꝓpetates iste fiãt summa aĩe pfectio. necesse ẽ impfectũ euacuari ⁊ pfectũ ab ipo separi. sola aũt charitas pfecta est que est vinculũ pfectõnis. ergo necesse est oĩes alias virtutes eua-

Nota cãm corruptionis

Nature itẽtio

Trãsitꝰ erit

Glificatio aĩe.

Alter statꝰ aĩe

Proprietates gratuite.

cuari vel sopiri ab actionibus. solā aūt charitatē dominari τ exercere oēs operationes. τ tūc implebitur plene quod pceptū ē. Diligas dnm deū tuū ex toto corde tuo. qđ tūc implebitur qn omis actus naturalis cessabit q̄tū ad actū. τ omis alterius v̄tutis habit⁹ erit sopit⁹ quā-tū ad actū. τ anima cū suo esse tota nobilissimo habitu implebitur. τ nihil nisi charitas ī aīam ad actū regredietur. cū oīa ptereūt pter amorē dei. Tūc fiet qđ scriptū ē. siue fides euacuabitur. siue sciētia destruetur ipa eñ sciētia materia est affectōis τ via in delectatōem. vñ actus scientie scđm q̄ est motus ad affectōem destruetur sola charitate totū occupāte. τ hec ē glorificatio charitatis q̄ glorificatā generat leticiā. de q̄ dt petrus Credētes aūt exultabitis leticia inenarrabili τ glorificata reportātes finē fidei vestre salutē aīaꝝ vestrarū

Nota.

Scia est.

¶ Ex pdictis igitur collige q̄ sicut glorificatio corpis fit sine extrinseca adiectōe. ita glorificatio charitatis fit sine extrinseca adiectōe. τ q̄ eadē est scđm substātiā charitas vie τ charitas patrie ¶ Sicut ḡ charitas btīssime v̄ginis modo in statu patrie maior est charitate oīs pure creature τ q̄tū ad substātiam τ q̄tum ad actū. ita τ eadē charitas in statu vie maior fuit omi charitate pure creature scđm substantiā sed nō q̄tū ad actū. Fuit autem charitas btīssime v̄ginis maior oīm angeloꝝ charitate q̄tū ad substātiā sed nō q̄tū ad actū. minor aūt fuit q̄tū ad actū charitate minimi angeli Qđ aūt maior in substātia minor ē in actu. hoc facit subiecti cōditio. cōtrariꝫ coniunctio. minor motoris attractio. que tñ attractio sp in actu esset si ex pte attrahibilis vel gratia sui vel adiūcti nō staret. hoc aūt intelligimus q̄ si deus angelū de nouo crearet τ ei illā charitatē quā btīssima v̄go in via habuit infunderet. ille angel⁹ tātū deū diligeret q̄tum btīssima v̄go mō in patria diligit. Nota etiā q̄ licet charitas btīssime v̄ginis minor fuit charitate alicui⁹ angeli q̄tum ad actum. maior fuit tamen ad substātiā vel effectū. charitas eñ angeli nō ē in statu merendi q̄tum ad pmiū substātiale. q̄libet aūt actus charitatis in btīssima v̄gine fuit meritorius vite eterne. τ btītudinis btītudinē angeloꝝ transcēdentis Etiam habuit btīssima v̄go charitatem ad proximū sicut ad deum vt patuit in opponēdo Nec obstat quod dr̄ q̄ animā suam pro proximo nō posuit Nam immo animā filij sui τ ipsum filium suum pro proximo posuit. quē plus q̄ propriā aīam dilexit. τ propriam animā si necesse fuisset obtulisset passioni. sicq̄ effectū dilectionis duplicauit. Et hoc est qđ dr̄. Tuam ipsius animaꝫ ptransibit gladius. Credimus etiā sine preiudicio melioris sententie beatam v̄ginem in conceptōne filij dei charitatem. filij talem τ tātam accepisse qualis τ q̄ta percipi poterat a pura creatura in statu vie. τ nobilioris conditionis charitas est in summo augmento scđm

glarifica⁹ corpis

caritas marie.

cōpatur caritas marie caritati angeloꝝ

De⁹ si angelū.

Nota

caritas angeli

Act⁹ charitatis marie.

Ad obiectum

Ab nota.

maria accepit.

Sat[9] ꝟginis statū vie q̄ꝫ augmētabilis ꝛ possibilis ad illā. Cōcedimus etiā ꝙ be atissima ꝟgo habuit statū mediū īter statū simplicis viatoris. ꝛ statū simplicis cōprehēsoris scꝫ statum ƀm quē fuit simplex viatrix ꝛ simplex comprehēdens

Solo ¶ De ꝟtutib[9] cardinalib[9] dicimus ꝙ habuit eas ꝑ modū patrie sꝫ ƀm statū vie. ꝑ modū patrie q̄ꝫtū ad actuū ꝑfectōem. ƀm statū vie q̄ꝫtū ad meredi ꝯditōem. ꝛ ita habuit eas medio mō inter ꝯphēsores et viatores medio mō ꝑ participatōem talē inquā ꝑticipatōnem ꝙ accepit meliorē ꝑtē ab vtroqꝫ extremoꝝ. Cōprehēsores hn̄t ꝟtutes has ƀm actuū ꝑfectōem. sꝫ ꝑter meredi ꝯditōeꝫ Uiatores aūt cū meredi ꝯditōe. sed cū actuū imꝑfectōe. ipa aūt habuit has cū actuū ꝑfectōe sicut ꝯphensores. ꝛ cū meredi ꝯditōe sicut viatores Un̄ habuit has excellēti[9] viatorib[9] q̄ꝫtū ad actū. ꝛ ꝯprehēsorib[9] q̄ꝫtū ad effectū. vn̄ ꝯcedim[9] oēs obiectōes ad hoc inductas

Comphēsores Uiatores.

Ad obiecta ¶ Ad hoc qd̄ vltimo obiectū ē de modestia animi ꝛ vestium cultu distinguētes respōdēdo dicim[9] ꝙ habitus ƀm q̄litatē tripl'r distinguit. Est em̄ habit[9] triplex. habit[9] vanitatꝫ. habit[9] mediocritatis ꝛ habit[9] humilitatꝫ. De ꝑmo loquunt ꝑme autoritates Scd̄s habitus ꝑtinet ad modestiā tēꝑantie ƀm ꝯmunē statū. ad quā tenētur oēs boni ꝛ imꝑfecti. oēs em̄ tenent habere habitū mediocrē. Terti[9] est hūilitatis habit[9] ꝛ ē ꝑfectoꝝ q̄ d̄r humilitatis habit[9]. ꝛ hꝫ sil'r sua extrema ꝛ suū mediū. ꝑt em̄ esse pax humil' vel nimis humil' vel mediocriter humil'. Dicim[9] aūt ꝙ habit[9] btīssime ꝟginis fuit habitus humilitatꝫ sꝫ ī medietate. i. mediocriter humil'. ꝛ ī sensu illo loq̄tur btūs Hiero. cū d̄t ꝙ ornat[9] vestiū ⁊c. Idē etiā credim[9] de vestitu dn̄i et alioꝝ sanctoꝝ. ¶ Sed q̄rit q̄liter btīssima ꝟgo alios viatores ista mediocritate excellere potuerit cū de q̄cūqꝫ panno vestes habuerit. alij de eodē vestiri potuerūt. Ad hec d̄m ƀm ph̄m ꝙ circa ꝑticularia in hmōi ars mediū determinare nescit. descēdētē em̄ ad īdiuidua iubet plato q̄escere. singularia em̄ sꝫ infinita. nec eoꝝ optꝫ posse fieri disciplinā. in hmōi em̄ grā potētior ē arte Dicim[9] g̃ ꝙ btīssima ꝟgo alios in h̄ excellit in cultu ꝙ sup artē ꝑ vnctōem spūssancti sciuit ꝑ ci se mediocritatē in habitu humilitatis obseruare

habit[9] ē tplex
D 2.

Solo.

Questio vigesima de donis

spūsctī in gn̄e q̄liter septiformis plenitudo grē ꝑ septiformiū donoꝝ distributa in ista plenitudine sit contenta. Et videt ꝙ sil'iter ƀm excellentiā sicut dictū est de ꝟtutib[9]. ꝛ h̄ hac rōne ¶ Sicut se habet ꝟtus ad ꝟtutē. ita se habet donū ad donū. sed ꝟtus in btīssima ꝟgine excellit oēs ꝟtutes viatoris. ergo ꝛ dona

Rō ꝑ. 2

¶ Itē quicq̄d superius ē superiore superius est ꝛ inferiore. sed ꝟtutes

beatissime ꝟginis excellũt oĩes viatores. ⁊ dono excellũt ꝟtutes in suis actib⁹. ergo btissime ꝟginis marie dona excellũt oĩes viatores

¶ Itẽ in hierarchia celesti suprem⁹ ordo ẽ seraphin ⁊ ꝗ excellit chari 3
tate que ẽ excellentissimũ donũ excellit in oib⁹ alijs donis. g̃ in eccle/
siastica hierarchia erit sic. sed btissima ꝟgo excellit omnẽ creaturam
in charitate. ergo in alijs donis. ¶ Itẽ dr beat⁹ Grego. ꝙ sapiẽtia 4
opponit̃ stulticie siue insipiẽtie. sciẽ luxuria. itellectui gula. timori superbia. fortitudini accidia. pietati auaritia.

¶ Itẽ in Luca Assumit alios spũs septẽ nequiores se. dr ꝙ intellec/ 5
tui opponit̃ ebetudo. ꝯsilio temeritas. ꝑcipitiũ fortitudini. remissio timori scie ignorãtia Ex his pꝫ ꝙ dona in viatorib⁹ cõmuniter sunt in ꝑmixtione ad ꝯtraria. ⁊ iõ cũ pugna. in beatissima ꝟgine nõ sunt passibilia cũ pugna ad ꝯtraria. g̃ sunt in ea ſm modũ ꝗ ẽ supra statũ viatorum

¶ De donis in speciali.

Dr̃. Scd̃o de sapiẽtia in speciali. ecclesiastici. vbi humilitas ibi
⁊ sapiẽtia. hec ꝓpositio ẽ ꝑ se in theologia. g̃ vbi maior hu/ Primarõ
militas ibi maior ẽ sapiẽtia. vbi summa ibi summa. Sed in btissima ꝟgine improportionabilis fuit humilitas. ergo improportionabilis sapiẽtia. maior ptꝫ in euãgelio vbi dr. Qui se humiliat exaltabit̃. que silr est per se. ergo ꝗ improportionabilr exaltatur etiam alijs improportionabiliter demõstratur humil' Sꝫ btissima ꝟgo super oĩes choros angeloꝝ in quartã hierarchia ſm Hiero. exaltata improportionabiliter alijs sup choros ⁊ angelos ascendit. g̃ omnium hoim ⁊ angeloꝝ humilima fuit. ergo ⁊ oẽs in sapiẽtia transcen
dit. ¶ Itẽ sapiẽtia est ꝗdã gust⁹ spũalis ꝑme veritatis ꝑ modũ sum 2
me bonitatis In gustu aũt tria sunt ꝯsideranda. vt dr philosophus Primũ ẽ gustus ꝗ est ꝗdam tactus. Itẽ gustus est discretio gustabilium. Itẽ ibi delectatio quedã ex ꝯiũctõne gustabilis cũ gustante. Et sic tria sunt i gustu. immediata ꝯiũctõ. discretio ⁊ delectatõ Sꝫ in his omnib⁹ excellit beatissima ꝟgo gratia doni oẽs viatores. igit̃ in sapiẽtia excellit oẽs viatores Qd̃ aũt in tactu in immediata cõiunctõe excellit omnes viatores. ptꝫ q: illa ꝯiunctio ẽ ꝑ charitatem. ergo vbi maior ⁊ inseperabilior dilectio. ibi ꝓpinquior ⁊ indissolubilior ⁊ immediatior est ꝯiunctio ¶ Item incorruptio facit ꝓximũ
deo. igit̃ vbi summa incorruptio ibi summa cõiunctio ⁊ proxima. 3
hec aũt omnia fuerũt in btissima ꝟgine sup oẽs viatores. igit̃ in tactu ⁊ immediata ꝯiunctõe excellit oẽs viatores.

¶ Item ꝙ in discretõne excellat patꝫ discretio gustantiũ fallit̃ duo/ 4
bus modis Uno mõ ex parte gustabilis ꝓpter saporẽ vel gustabilium ꝯmixtõem vel silatõem. Alio mõ ꝓpter gustatiui organi ĩfectõnẽ discursiuam. ⁊ hec deceptio nõ tm̃ ꝯtingit in corꝑali. sed etiam in

spūali ex parte gustabilis. vt qn̄ transfigurat se angelus sathane in
angelū lucis. ⁊ qn̄ affectio naturalis videt̃ esse spūalis vel ecōuerso
tūc saporē est cōmixtio siue ꝯfusio ⁊ generat deceptōem in gustante
Ex parte aūt gustatiui vt qn̄ gustus spūalis est infectus ꝯtraria de
lectatōe vel ad minus fomitis corruptōe. que sensum spūalis dele-
ctatōis impediūt ⁊ saporē diminuūt ⁊ discretōem ꝑuertūt vt dicat
malū bonū ⁊ bonū malū. ponēs tenebras lucem ⁊ lucem tenebras.
Dic em̄ est aīalis homo q̄ nō ꝑcipit neq̧ discernit que dei sunt. cui⁹
deus venter est ⁊ esse sub sensib⁹ delicias coputat. māna fastidiēs qđ
venit de celo. murmurat ꝓ panib⁹ ⁊ alleis ⁊ cepe in egypto. hec autē
deceptio vel decipiēdi potestas licȝ ẜm magis ⁊ min⁹ ē in omni via-
tore fomitis corruptōe aliquo mō remanente. Sed hec tn̄ deceptio
siue decipiēdi possibilitas nullo modo fuit in beatissima ꝟgine que
ꝑ omnia astutias dyaboli nō ignorauit. ⁊ semꝑ vt ꝟgo prudentissi
ma reprobauit malū ⁊ elegit bonū sine errore. cuius palatū spūale
a corruptōe fomitis sanū ⁊ purū fuit ⁊ spūali dulcedine plenū. ni-
hil em̄ nisi ꝓpter deū ⁊ deum gustauit. ⁊ sic gustus eius spūalis falli
nō potuit. ergo in discretōe gustus spūalis oēs viatores excellit.
5 ¶ Itē ꝙ in delectatōe que ē in gustu spūali oēs excellat ꝓȝ. dīt em̄ bea
tus Gre. suꝑ Job. ꝙ sapiētia est donū reficiēs spe ⁊ certitudine. sed
spes ⁊ certitudo btē ꝟginis ē oīb⁹ viatorib⁹ īproporcionabil'. ergo ei⁹
6. refectio ē improporcionabil' ⁊ inequalis ¶ Itē inter esurire ⁊ esse sa-
turatū mediū ē comedere. sȝ vnū extremoꝝ. s. esurire ⁊ sitire iusticiā ꝓ
ꝓpriū ē viatoꝝ. saturatū esse ꝓpriū ē cōphensoꝝ. igit̃ comedere ꝓprie
ꝑtinet ad statū mediū. sȝ illū tenet btīssima ꝟgo ḡ videt̃ ꝙ ei⁹ ꝑgusta
tio sit ꝑ modū comestionis inter famem ⁊ saturitatem

¶ De dono intellectus.

Rō pma. DE. Tertio de dono intellectus q̄liter fuit in ꝟgine btīssima. ⁊
videt̃ ꝙ silr medio modo iter viatores ⁊ ꝯprehēsores ¶ Cū
em̄ donū intellect⁹ sit cognoscere deū expresse in sua imagine. ⁊ inter
cognoscere deū ꝑ imaginē ⁊ sine lumine cū fidei obscuritate. ⁊ cog-
noscere lumē increatū increato lumine sine imagine medium sit cog
noscere in lumine creato sine imagīe. sicut vnū extremoꝝ ꝯuenit pu
ris viatorib⁹ ⁊ alteꝝ ꝯphēsorib⁹ ꝯuenit. ita mediū ad statū mediū ꝑ
2 tinebit. ¶ Itē inter cognoscere creatū ꝑ creatū. ⁊ increatū ꝑ increatū
mediū ē cognoscere increatū ꝑ creatū vel ecōuerso Sȝ tria istoꝝ eui
dētiū reperiunt̃ ⁊ nihil ē vacuū. ḡ ⁊ reperit̃ quartū. puri viatores vi-
dēt deū increatū ꝑ creatū. id ē ꝑ fidē. Un̄ Ysa. Ea que sub ipo sunt
⁊c. Glosa gregorij. Cū mens in ꝯtēplatōe ꝓficit. nō id qđ ipe est sed
quod sub ipso est conspicit. nemo em̄ vidit deum vnq̄ȝ. hoc est cog-
nitōne viatoris. Comprehensores autem vident deum increatum

p sepim. videt etiā creatū p increatū. creaturas scȝ in deo ⁊ p deū. iux
ta illud. Tūc cognoscā sicut ⁊ cognitus sum. ⁊ deū ⁊ oīa cognoscā
in se sicut ipē me cognoscit in se. igit cū vnū medioꝝ repiat inter hec
extrema. reperiet ⁊ reliquū. videlȝ videre increatū p lumē creatū Sȝ
cognitio media ptinet ad statū mediū. status medi⁹ ptinet ad bea/
tissimā vginē. igit cognitio btissime vginis erit talis ꝙ cognoscet
lumen increatū. nō qdē p spēm ⁊ imaginē. sȝ p lumē creatū. ⁊ sic co
gnoscit increatū p creatū. ⁊ illud lumen nō erit mediū sicut speculū
et vestigiū vel imago vel sicut signū est mediū inter apphensiuū ⁊ si
gnatū. sȝ sicut lumē solis est mediū ꝯiūgēs visibile ad visum.

Nr̄ Quarto de dono ꝯsilij. qliter ⁊ ipm fuerit in btā vgine. qđ j.
et silr excellētius videt p hūc modū Joā. Unctio ei⁹ doce
bit vos de oībꝫ. sȝ btā vgo oībꝫ alijs improportōnabilr plus habu
it vnctōis. igit improportionabilr plus instructōis interioris. ğ do
nū ꝯsilij habuit pre alijs improportionabilr ⁊c. ¶ Jtē Joānes Cū
venerit spūs vitatis docebit vos oēm veritatem. sȝ btissime vgini 2.
spūsctūs venit improportionabilr ⁊ oēm veritatē docuit iuxta il/
lud Spūsctūs supueniet in te ⁊ vtus altissimi ⁊c. igit iproporti/
onabilr pre alijs docuit eā oēm veritatē. ¶ Jtē dñs in euāgelio Jā 3.
nō dicā vos seruos sȝ amicos ⁊c. igit reuelatio secretoꝝ effecus est
dilectōis. sȝ in btissima vgine iproportōnabilis fuit dilectio respe
ctu oīm. ğ iproportōnabilis reuelatio secretoꝝ respectu cūctoꝝ fuit.
igit ⁊c. ¶ Jtē si oīm secretissimū incarnatōis scȝ mysteriū ipi soli re 4
uelauit ad plenū. igit ⁊ nullū alioꝝ min⁹ secretoꝝ min⁹ ignorauit.
¶ Jtē vt dr phs. ad illū ptinet mot⁹ cui fit nūciatio. cui⁹ enī ē opa 5
ri ei⁹ ē ⁊ cognoscere. igit cui⁹ p oībꝫ ⁊ sup oēs ē opari ei⁹ pre oībꝫ et
sup oēs ē opanda cognoscere. sed btissima vgo fuit pfectissima ꝯsi/
lioꝝ obseruatrix sup oēs viatores. igit ⁊ cognitōez ꝯsilioꝝ suoꝝ su
p oēs habuit. h̄ aūt ē donū ꝯsilij. igit donū ꝯsilij habuit sup omnes
¶ Jtē Exod. Residuū ꝯburetis igni ⁊ nihil remanebit vsqȝ mane. 6
Ex ista autoritate videt ꝙ mysteria diuina in statu vie nō possum⁹
ad plenū rimari ⁊ penetrare. sȝ debēt spūisctō qdā reseruari Ex ꝯtra/
rio sensu videt vt dr qdaȝ glo. nihil de vitate mysterioꝝ maneat in/
discussum. ⁊ ꝙ nullū vbū dñi reuertat ad ipm vacuum. qđ a nullo
fuit intellectū. iuxta illud Jsa. Quō descēdit imber ⁊ nix de celo. ⁊ il
luc nō reuertit. sed inebriat terrā ⁊ infundit eā. ⁊ germinare facit eā.
et dat semen serenti ⁊ panē ꝯmedēti. Sic erit vbum qđ egredit de
ore meo nō reuertet ad me vacuū. sȝ faciet qcūqȝ voluit. ⁊ psperabit
in his ad q̄ misi illud. Ex hoc videt ꝙ sup cōem statū viatoꝝ sit p/
fecta cognitio mysterioꝝ oīm ⁊ diuinoꝝ eloquioꝝ Et cū repiat in
aliquo reuelatio oīm secretoꝝ. hec autē debetur maxime familiari ⁊

maximo amico ꝛ maxime sapiēti. hoc aūt totū est btissima ꝟgo que est familiarissimo vtpote dei filio amicissima ꝛ prudentissima. de q̄ liber amoris q̄ est cant. cāticoꝝ ꝛ liber sapie exponūtur. ita vt ea q̄ de ipsa sapiētia dicūt᷑ de ipa intelligūtur. In sapia pfecta nulla ignorātia secretoꝝ. ḡ videt᷑ ꝙ beatissima ꝟgo pfectā cognitiōem omniū secretoꝝ habuit vniuersaliter. vtpote vniuersalis ꝯsiliatrix. aliȷ̄ autē viatores oēs particularē. vtpote nūcȷ̄ diuersi ad diuersa nuncia destinati ¶ De dono fortitudinis

Prima rō NR. Quinto de dono fortitudinis. Qđ aūt fuerit in btissima ꝟgine in sumo ꝓbat᷑ hoc mō. ¶ Quicqd est fortius fortiore est fortius infirmiore. btissima ꝟgo fuit fortior tribꝫ fortioribꝫ omni viatore. ḡ ipa fuit fortior omi viatore. Tres fortiores omni viatore sunt deus mors. diabolus. humilitas beatissime ꝟginis deū superauit quodāmodo. qñ eū de celis ad terras humilitate deducens charitate vinculatū pariter ꝛ hūiliatū ꝛ vulneratū in sua ꝟginitate incarcerauit. vñ in canticis Cū essꝫ rex in accubitu suo nar. me. de o. Et in puerbioꝝ. Mulierē fortē q̄s inueniet ꝓcul ꝛ de vltimis fi. p. eius. Ultimi fines sunt diuinitas ꝛ humanitas maxime a se distantes. vnde fortissima mulier hec fuit que hec ꝯiūxit. Sic igitur fortitudo beatissime virginis rigorē fortitudinis diuine seueritatis supauit. de q̄ Job. Cuiꝰ fortitudo rinocerōtis. cuiꝰ fortitudo in gremio virginis māsuescit. Et sic pꝫ p quē moduꝫ beatissima ꝟgo dei fortitudinē superauit. Itē secūdus fortis est mors cui nemo mortaliū resistere pt. oēs em̄ morimur ꝛ q̄si aque subterranee dilabimur hac fortior erat beatissima ꝟgo q̄ mortē destruxit. sicut em̄ mors intrauit p feminā q̄ vitā destruxit. sic ꝛ vita redijt p beatā ꝟginē q̄ mortem destruxit. Et ita btissima ꝟgo fuit destructio mortis. ꝛ ita fortior fuit morte. Tertius fortꝭ est diabolus de quo dt Job. Nō est potestas sup terrā q̄ ei possit ꝯparari. Beatissima ꝟgo fuit illo fortior iuxta illud. Ipa ꝯteret caput ꝛc. ¶ Itē actꝰ fortitudinis essentialis est inseparabilr̄ adherere deo. beatissima ꝟgo adherebat deo īsepabiliter. oēs aliȷ̄ separabilr̄. igit᷑ fuit aliȷ̄s fortior improportōnabiliter. ¶ Itē actus fortitudinis est terrenas cupiditates nō tm̄ opprimere. sed penitus obliuisci. hoc autem nō ꝯtingit in aliquo viatore in via interim ꝙ fomes aliquo mō viget. sed solū in ipa minime potuit. in qua fomes extinctus fuit. ḡ habuit actū fortitudinis p modū patrie ꝛ sup oēm viatorē sine pportione.

Margin: Tres fortiores / Deus primus / Secūdꝰ / Tertius / 2. / 3.

De dono scie NR. Sexto de dono scie q̄liter fuerit in btissima ꝟgine. ¶ Et videt᷑ ꝙ excellētissime hac rōne. Augꝰ. in libro de trini. xiiij. dt huic sciētie tm̄ illud tribuendū. in quo fides saluberrima que ad verā beatitudinē ducit generat᷑. nutrit᷑. roborat᷑. diffundit᷑. ꝛ ita scire

queadmoduz z hoc ipm z pijs opituleť z ɔtra impios defendať. est ipius scie iste est actus vnus scie. Alius actus scie est abstinere a malo. Terti⁹ est in medio praue z puerse natõnis ɔuersari. Isti tres actus excellenti⁹ fuerũt in beata vgine omĩ viatore. Qȝ pmũ habuit excellẽtius scȝ fidei defensionẽ pȝ p testimoniuȝ ipius dicẽtis ecclie immo cantãtis. Cũctas hereses sola interemisti. Qȝ fm actũ abstinendi a malo excellẽtius hȝ pȝ. qz ad minus puluis venialis peccati omniũ alioꝝ adhesit pedibꝫ. ipa aũt sola a peccatis immunis fuit iuxta illud. Tota pulchra es ꝛc. Siliter psumiť de actu tertio. sola em̃ sup om̃es in medio praue z puerse nationis ɔuersari sciuit. que nihil faciendoꝝ aut fiendoꝝ omisit. z nihil omittendoꝝ fecit. nulli in malo suo ɔmunicauit. nulli bonũ suũ nõ ɔmunicauit. Itẽ actus hmõi doni sunt in patria scire deuȝ in patria colere z proximi glorie ɔgaudere. hec aũt om̃ia fuerũt in beatissima virgine excellenti⁹ omni viatore

¶ De. Pietate

Nr. Septimo de dono pietatis. Cuius q̃dem actus sunt tres. Un⁹ est mouere ad opa misericordie. Ali⁹ est scripture nõ ɔtradicere siue intellecte siue nõ intellecte. Tertius est sctã honorare. qz Math. v. sup illud. beati mites glo. Qui pie querũt z honorant sctã. Om̃es isti tres actus fuerũt excellẽti⁹ in beata vgine omni viatore. De pmo actu q̃ est mouere ad opa miscdie patȝ. Pietas em̃ fm q̃ donũ est mouet ad opera miscdie impendenda pximo. qz imago dei. Pietas vo que mouebat btãm vginẽ ad impendenduȝ opera miscdie mouebat ipsam ad ɔpatiendũ z ad impendendũ proximo. nõ qz imago dei sed quasi deus. Sed ɔstat q̃ improportionabilis est pietas q̃ debeť deo respectu illius que debeť imagini eius. g pietas beatissime vginis improportionabilis est pietati oĩs viatoris. Itẽ patȝ de scdo actu q̃ est scripture nõ ɔtradicere qd est fidei defensio. Illa em̃ oibꝫ improportionabilr oibꝫ fidẽ defendit. q̃ sola inter om̃es vniuerso mũdo hereses vicit. Itẽ pȝ de actu tertio q̃ est honorare sancta. Ipa em̃ improportionabilr sctã honorauit. p quam om̃es sancti celesti gloria sunt honorati z coronati. vñ Apoca. Apparuit signũ magnũ in celo mulier a. so. ꝛc. sub pedibꝫ eius z co. xii. stellarũ in capite eius. Apoc. xij. Ipa em̃ oẽs sctõs coronauit q̃ cã coronandi oibꝫ fuit. vñ z alibi. xxiiij. seniores z aĩalia coronas suas mittũt ad pedes sedẽtis in throno. qz p xpi humanitatẽ quã de matre ɔtraxit se coronatos recognoscunt. Et sic habuit oẽs actus pietatis excellentius omĩ viatore

Nr. Octauo de timore Et pmo de timore seruili vtꝝ ille fuit in btissima vgie. Et videť q̃ sic. nullũ em̃ bonũ defuit ei q̃ grã plena fuit. Dicit aũt Aug. q̃ timor seruil' bon⁹ est z vtilis ¶ Itẽ glo. Rõ pma.

De dono timoris.

Timores duos legim⁹.scȝ seruilē ꝛ castū.ꝛ vterqȝ est initiū sapientie.igit᷑ videt᷑ ꝙ timor seruilis fuerit in btissima ꝟgine. ¶ Sȝ ꝯtra. timor seruilis ē cū pctō.ꝺe q̄ in btissima ꝟgine nullā lȝ fieri mētōeȝ

Contra.

¶ Post hec q̄rit᷑ ꝺe timore initiali.vtꝝ fuit in btissima ꝟgine. Et videt᷑ ꝙ sic.q꞉ ille simpl'r bon⁹ est ꝛ ꝺonū spūsctī.igit᷑ ille fuit in btatissima ꝟgine. ¶ Sȝ ꝯtra.pfecta charitas foris mittit timorē.hȝ intelligit᷑ ꝺe timore initiali.q꞉ etiā minima charitas foris mittit timorē seruilē.sed btissima ꝟgo pfectissimā habuit charitatē.igit᷑ nec habuit timorē seruilē.siliter nec initialem

Contra.

¶ Querit᷑ post hec ꝺe timore casto.vtꝝ fuit in btatissima ꝟgine ¶ Et videt᷑ ꝙ sic.q꞉ ille est timor sctūs pmanēs in seculū seculi.q̄ etiam fuit in ꝺn̄o iesu xp̄o. ¶ Itē ille timor crescit charitate crescente.ḡ ꝺȝ in summo esse cū summā charitate. ¶ Itē timor nascit᷑ ex amore. igit᷑ si amor est impro portionabil'.etiā ꝛ timor.sed amor btatissime virginis fuit improportionabilis om̄i viatori.igit᷑ ꝛ timor

Contra. ¶ Contra.timor castus timet separi.sed btissima ꝟgo nō timet separi.igitur nō habuit timorem castum

Rȝ. ¶ Concedim⁹ sicut ꝺe ꝟtutibꝫ ꝺictū est supra.ꝙ btissima ꝟgo habuit actus illoꝝ ꝺonoꝝ.quoꝝ act⁹ ꝯsistūt in cognitōe ꝛ affectiōe vt sapiētie.intellect⁹.ꝯsilij ꝛ scie excellētius om̄i viatore.ꝛ medio mō inter statū vie ꝛ statū patrie.ita ꝙ citra statū patrie q̄ꝫtū ad actū patrie siue ad actuū pfectōeȝ.ꝛ sup statuȝ patrie q̄ꝫtū ad effectū actuū siue meredi ꝯditōem.sup statū vie q̄ꝫtū ad habituū ꝛ actuū pfectionē ꝛ meriti supgressionē.

Dona. Dona ꝟo in actōe ꝯsistētia habuit p modū patrie q̄ꝫtū ad actuū pfectōem.sȝ ꝑm statū vie q̄ꝫtū ad meredi cōditōem.ꝛ ita q̄ꝫtū ad actū sup statū vie.ꝛ sup statū patrie q̄ꝫtuȝ ad effectū

ꝺe timore ꝟuili. ¶ De timore seruili r̄ndendo ꝺicim⁹.ꝙ in timore seruili duo sunt.scȝ timor ꝛ seruilitas. Timor in btissima ꝟgine fuit.seruilitas aūt nō fuit.Sil'r ꝺe timore initiali ꝑm ꝙ ꝺ᷑ respectu augmēti ī btā ꝟgine nō fuit.nec tn̄ ꝑpter hoc aliq̄ꝺ ei bonū ꝺefuit.sȝ pfecte ei affuit ꝛ ipfectōem exclusit.

Timor cast⁹. Timor castus hȝ act⁹ ꝺuos. Unū ꝑm statū vie q̄ est timere separari.ꝛ ille nō fuit in btissima ꝟgine. Aliū actuȝ

Reuerētia est. ꝑm statū patrie q̄ est reuereri.ꝛ ille fuit in btissima ꝟgine Est āt reuerentia mixta cū ꝺilectōe subiectio.habuit aūt actū illius timoris excellētius om̄i viatore.vn̄ si alicui viatori reuelaret᷑ ꝙ ꝺeberet saluari.

Nota et sic nō timeret separi.sicut videt᷑ ꝺe beato Paulo.q̄ ꝺ᷑ scio ꝙ neqȝ mors neqȝ vita ꝛc.nō tn̄ in certitudine hac coeq̄ret᷑ btē virgini.illa em̄ certitudo esſȝ p sciam ꝛ p effectū p posteri⁹.certitudo aūt beatissime ꝟginis qua se sciuit nō separi fuit p modū cause.sciuit em̄ se in vtero sanctificatā.ꝛ sciuit se matrē ꝺei eē effectā.ꝛ sciuit se nō peccasse et ꝺe cetero nō posse peccare.ꝛ sic sciuit se separi nō posse p modū cau

se. sic igit manifestū ē q̄liter btissima ꝟgo septiformē grā3 spūssancti in septē donis diuisam habuit excellenti⁹ oīi viatore ꝛ q̄dā mō oī creatura

¶De beatitudinib⁹ in generali.

Questio vigesima prima de beatitudinib⁹ q̄liter fuerūt in beatissima ꝟgine. ¶Et videt q excellētius om̄i viatore. Sicut se h3 beatitudo patrie ad btitudinē patrie. ita btitudo vie ad btitudinē vie. s3 btā ꝟgo in btitudine patrie excellit oēs ꝯprehēsores. igit ꝛ in btitudinibus vie excellit oēs viatores. ¶Itē oīs arbor ex fructu suo cognoscitur. 2 igit si fructus fructū excellit iproportionabilr ꝛ arbor arborē excellit. s3 fruct⁹ quē ē adepta btā ꝟgo ex btitudine vie excellit oēm fructū patrie pure creature. igit ꝛ btitudo vie excellit oēm btitudinem vie pure creature. ¶Itē oīs pfectio spūalis gratuita est a charitate. 3. igit cū btissima ꝟgo excellit oēs puras creaturas charitate. ita oēs excellit q̄libet spūali pfectōe. ¶Itē seraphin ē supm⁹ ordo quē excel/ 4. lit charitate. ꝛ ḡ excellit oib⁹ alijs donis. ¶Item sicut se h3 suba ad 5. subam. ita potentia ad potētiā ꝛ habit⁹ ad habitū. ita ꝛ ꝓprietas ad ꝓprietatē. igit si suba supat subam ꝛ ꝓprietas supat ꝓprietatē ꝛ potētia supat potētiā. s3 suba siue psona btissime ꝟginis post deū altissima ē ꝛ dignissima excellēs oēm creaturā. igit ꝛ ei⁹ poñe habit⁹ ꝛ ꝓprietates erūt excellētes oēm creaturā

Rō p°.

¶De paupertate

Nō De btitudine paupertatis q̄liter fuit in btā ꝟgine ¶Et videt 1. q in summo Mat. v. beati paupes spū. Glo. paup ē humilis corde. s3 btā ꝟgo habuit iproportionabilē hūilitatē oī viatore vt pbatū ē supra. igit paupertatē ꝛ hūilitatē habuit. ¶Itē glo. ibidē 2 dt. bti paupes spū ꝛc. q nō necessitas s3 fides ꝛ deuotio paupertat3 facit btōs. vt ꝯtēptis oib⁹ deo viuant. hec āt oīa fides. deuotio. mūdū cōtemnere. deo viuere fuerūt in beata ꝟgine excellēti⁹ oī viatore Igitur paupertas fuit in ea excellētius omni viatore. ¶Item in glo. ibi 3. dem subiungit. hec h3 duas ptes. abdicatōem rerū ꝛ ꝯtritōem spūs s3 hec fuerūt in btissima ꝟgine in summo. igit ꝛ paupertas. Qꝫ contritio spūs siue hūilitas fuerit in summo in btissima ꝟgine maria iā ostēsum ē. Qđ āut rerū abdicatio fuerit in btissima ꝟgine sic pbatur Abdicatio fit duob⁹ modis. sc3 p rerū subiectionē. vel p rerū omnimodā abiectōem. s3 magna ē paupertas p rerū subiectōem. s3 maior p rerū abdicatōem. maxima q̄ ē ex vtroq3 ꝯposita. de q̄ dt Paulus. oīa hñtes ꝛ nihil possidētes. hoc aūt nō est possibile esse nisi in beatissima ꝟgine oīno pfecte. oēs alij si res abiecerūt nō retinuerūt. ꝛ si retinuerūt nō abiecerūt. qꝛ tm̄ ꝓcuratores siue fructuarij. ꝛ nō dn̄i fuerūt. Beatissima aūt ꝟgo ex̄ns mater dei ꝛ regina ius ꝛ dominiū et

·Paupertas habet duas ptes

Abdicatio fit duplr.

usufructus ꝛ possessiones habuit in reb⁹ filij sui. vñ ipa tm̄ potuit re
linqre oia ꝛ oia possidere. relinqre q̄ztū ad vsum ꝛ fructū possidere
Ordo est q̄ztū ad ius ꝓprietatis ꝛ dominij. Et sic btissima ꝟgo potuit habere
pfectissimā paupꝫtatē in rerū abdicatōe. Itē in rerū abiectōe ordo ē
et grad⁹. Quidā em̄ dant supflua nature ꝛ nō psone. Vñ August.
de ꝟbis dn̄i Utere supfluis da paupib⁹ necessaria. vtere pciosis da
Grad⁹ p̄mus paupib⁹ vilia. Iste ē p̄mus grad⁹ paupꝫtatis. Alij dāt supflua natu
2 re ꝛ psone Luce. xi. de eo qd̄ supē da paupib⁹ Glo. de eo qd̄ ē sup ne
3. cessaria pter victū ꝛ vestitū dandū ē paupib⁹ Terti⁹ grad⁹ nō tm̄
supflua dare sꝫ etiā necessaria. vñ glo. Nō solū exteriora sꝫ etiā inte/
4 riora ꝛ valde necessaria cū ꝓximis diuidam⁹ Quart⁹ grad⁹ est oia
supflua ꝛ necessaria sil' dare. sꝫ adhuc semetipm retinere. qd̄ etiā aliq
phoꝝ fecerūt licꝫ nō ꝓpter deū sup illud. Ecce nos reliqmus omnia
Glo. nō dt tm̄ q̄ reliqstis oia. hoc em̄ ꝛ Socrates phs fecit ꝛ multi
alij q̄ diuitias ↄtēpserūt. sꝫ q̄ secuti estis me. qd̄ ꝓprie ē aploꝝ ꝛ cre
5 dentiū. Quint⁹ grad⁹ ē oia dare ꝛ seipm supaddere. vñ dn̄s in euā
gelio. Si vis pfect⁹ eē vade ꝛ vēde oia q̄ habes ꝛ da pauperib⁹ ꝛ ve
6. ni ꝛ seqre me. Sext⁹ grad⁹ ē oia dare ꝛ semetipm relinqre ꝛ pterea
laborare manib⁹ vt habeat vñ tribuat necessitatem patienti releuās
eius miserias corꝑales. In hūc statū attigit btūs paulus q̄ oia re/
liquerat. ꝛ tamen tpe ꝛ loco laborabat manib⁹ vt sibi ꝛ suis subueni
7 ret. Septim⁹ grad⁹ ē oia ꝛ seipm dare vt pascat ꝓximū pane spūa
li. ꝛ iste grad⁹ vt dt. Greg. maior ē pdicto. qꝛ mai⁹ ē nutrire animā
8 sp victurā q̄ꝫ ventrē aliqn̄ moritur. Octauus gradus ē oia ꝛ seipm
relinqre. ꝛ de sub a sui corpis partē accipe. ꝛ ad refectōem aiaꝝ ꝓxi/
mis dare. In isto gradu fuit btissima ꝟgo q̄ de purissimis carnib⁹ ꝛ
sanguinib⁹ suis viaticū nobis fecit. ꝛ ↄfecit panē scꝫ viuū q̄ de celo
descēdit q̄ ē ꝟe vita. quē q̄ gustauerit nō sentiet mortē ineternū. hūc
āt toti mūdo medico dedit btissima mulier de q̄ dr in euāgelio. Mu
Tria sata sunt lier ↄmiscuit tria sata donec fermētaret totū Tria sata sunt deitas.
corp⁹ ꝛ aia. Fermētū vt dt Bernar. ē fides ꝟginis q̄ deū hūane natu
re ↄiūxit ꝛ hoi refectōeꝫ fecit. Idē fere dt August. de aia ꝛ spū Siue
ingrediat siue egrediat pascua inueniet. int⁹ vt in diuinitate creato/
9 ris. foris in carne saluatoris Nonus grad⁹ ē oia dare ꝛ corp⁹ ꝛ aiaꝫ
ꝓpriā ꝛ diuinitatē his vnitā ꝓximis dare in cibū aie sub specie alie/
na. Et hoc fuit opus misericordie ꝛ summū paupꝫtatis dn̄i nostri
10. iesu xpi in via. Decim⁹ grad⁹ ē seipm dare totū corp⁹ ꝛ aiam ꝛ diui
nitatē sub specie ꝓpria. scꝫ in cibū corpis ꝛ aie sil' ꝛ sp in eterna beati
tudine. de q̄ Luc. Beatus q̄ mādūcat panē in regno celoꝝ. Ex his
pꝫ ꝙ beatissima ꝟgo spūs paupꝫtatē q̄ztū ad reꝝ abiectōnem habuit
excellenti⁹ omi hoie pter dn̄m xpm. Itē in carētia necessarioꝝ nō est

virtus vel btitudo. vñ glo. dt. ꝙ nõ necessitas sꝫ fides ⁊ deuotio pau
ptatis beatos facit. Penes igiᷣ intẽtõnem carẽtie, vl' maioris necessi
tatis defectũ nõ ꝯtingit ponere ĩpropoꝛtionabilẽ ⁊ excellentioꝛẽ. igiᷣ
nõ attẽdiᷣ pfectio pauptatis penes ꝓpinq̃tõem ad summũ defectuꝫ
sꝫ penes volũtatẽ ⁊ deuotõeꝫ ⁊ psone dignitatẽ. si eñi eq̃ paꝝ hꝫ mi
les ⁊ rustic⁹ paupioꝛ ẽ miles q̃ꝫ rustic⁹. nã qd' rustico diuitie militi
pauptas. ⁊ qd' militi diuitie pncipi pauptas. ⁊ sic ascendẽdo quãto
q̃s dignioꝛ si sit in eodẽ defectu tãto erit inferioꝛib⁹ pauperioꝛ Igiᷣ
cũ btissima ṽgo excellat oẽs in dignitate. ⁊ equalẽ habuit aliȷs pau
pertatẽ. excellit oẽs in pauptate improportionabil'r.

Nr. Tertio de mititate ⁊ mãsuetudine. Qd' aũt excellẽtioꝛ fuit
in btã ṽgine. videᷣ p cantũ ecclesie. Uirgo singularis ĩter Primo.
oẽs mitis ⁊c. Itẽ bti mites ⁊c. Glosa. Mites sunt q̃ malis mori
bus dominanᷣ. Sꝫ hoc dñium fuit in beata ṽgine pfectissime. q̃a
eius dñium fuit sine pugna. ⁊ alioꝝ cũ pugna. igiᷣ habuit mititatẽ
cũ excellentia Glo. Mansuetus nec irritat nec irritaᷣ. nec nocet nec
nocere cogitat. hec aũt oĩa fuerũt in btissima ṽgine cũ ĩpropoꝛtiona
bili excellẽtia. qꝛ nullũ irritare. sꝫ oĩa placare q̃ distãt ĩpropoꝛtiona
bili distãtia. simil'r nulli nocere sed omib⁹ ꝓdesse in summo. hec aũt
oĩa in summo fuerũt in btã ṽgine. igiᷣ habuit mititatẽ sup oẽs ali
os sine ꝓpoꝛtione. ¶ Item glosa. Mitis est quẽ nõ rancoꝛ vel ira 2
afficit. sed oĩa equanimiter sustinet. huiusmodi ṽtutis se fecit ma
gistrũ dñs. q̃d nõ fecisset nisi in via summe pfectõis fuisset ista ṽt⁹
Sed btissima ṽgo a rancoꝛe vel ira oĩb⁹ aliȷs fuit improportiona
biliter immunioꝛ. ⁊ magisteriũ dñi capacioꝛ ⁊ obedientioꝛ. ⁊ in via
pfectõis altioꝛ. igiᷣ omib⁹ aliȷs fuit mansuetioꝛ improportionabil'r
¶ Itẽ sicut premiũ ad p̃miũ ita meritũ ad meritũ. sꝫ possessionẽ ter 3
re viuentiũ q̃d ẽ premiũ mãsuetudinis habuit ṽgo oĩb⁹ excellẽtius
igiᷣ ⁊ btitudinem mãsuetudinis habuit aliȷs excellenti⁹ ¶ Itẽ hym 4
nus. Nos culpis solutos mites fac ⁊ castos Sꝫ btissima ṽgo omi
viatoꝛe magis soluta fuit a culpis. igiᷣ magis mitis fuit. ¶ Cõtrari Contra.
um aũt videᷣ ꝓbare q̃d legiᷣ de moyse. Erat autẽ moyses mitissimus
sup oẽs hoĩes q̃ moꝛabãtur in terra. igiᷣ mitioꝛ q̃ꝫ beatissima ṽgo. H
auertat deus ¶ De luctu

Nr. Quarto de beatitudine luctus. Et probatur similiter ꝙ fu
it excellentius in beata virgine. quia cuius causa nobilioꝛ ⁊
effectus. Sed omnes alios viatoꝛes instigabat peccatum ad flen Primo.
dum. beatissimam autem virgineꝫ sola charitas. ⁊ si motiuum fuit
improportionabiliter super motiuũ. ⁊ motus super motum ¶ Iteꝫ
Hierony. Seruitia quãto minus debita tanto magis grata. Sed 2

De btitudie esuriei ꝛ sitꝭ iusticie.

luctus btissime ꝟginis nullo modo fuit debitꝰ debito necessitatis. sꝫ
tm̄mō charitatis. sꝫ oim̄ alioꝝ lugentiū luctꝰ fuit debitus debito ne/
cessitatis. ꝗ luctꝰ eiꝰ fuit magꝭ gratus. igiꝛ luctꝰ eiꝰ improportionabi
3 lis fuit respectu luctuū oim̄ viatoꝝ. ¶ Itē eiꝰ ꝯsolatio ē alijs impro/
portionabilis. ꝗ ꝛ luctus eiꝰ. qꝛ sicut premiū ad p̄miū ꝛc.
¶ Iuxta hoc q̄riꝛ. vtꝝ btissima ꝟgo luxerit ꝓ incolatu miserie ꝛ pro
1 dilatōe patrie. ¶ Et videꝛ ꝙ sic. qꝛ hoc videꝛ ad charitatꝭ ꝑfectōnem
ꝑtinere cupe dissolui ꝛ eē cū xp̄o. Vn̄ vnꝰ ꝑfectoꝝ. Infelix ego hō
Cōtra ꝑ. qs me liberabit de corpe mortis huiꝰ. ¶ Sꝫ ꝯtra. Aīa in statu in/
nocētie nollet separari a corpe. iuxta illud. Nolumꝰ expoliari sꝫ su/
ꝑuestiri. ¶ Itē in statu glorie nollet aīa separi a corpe. igiꝛ videꝛ aīaꝫ
2 nolle separi a corpore. Et si sic. hoc fit iō. ꝙ spūs ꝯcupiscit aduersus
carnē ꝛ ecōuerso. igiꝛ cū in btissima ꝟgine nō fuit hmōi pugna vel
inobedientia. videꝛ ꝙ nō luxerit ꝓ incolatu miserie.

Vt̄. Quinto de btitudine esuriei ꝛ sitis iusticie. ¶ Et videꝛ ꝙ si
miliꝛ fuerit in ea excellētius. Esurire ꝛ sitire ꝓpriū ē viatoꝝ
1 saturatū eē ꝓpriū ē ꝯprehēsoꝝ. sꝫ inter esurire ꝛ saturatū eē mediū ē
comedere. Sꝫ cū nihil sit vacuū cū extāt extrema extat ꝛ mediū sꝫ
mediū ꝑtinet ad statū mediū. ille aūt status ē btissime ꝟginis. igiꝛ
2 habebit istā btitudinē citra ꝯprehēsores ꝛ supra viatores ¶ Itē eius
cōsolatio ē alijs īproportionabilis. ꝗ ꝛc. Itē iusticia in beata ꝟgine
fuit īproportionabilꝛ alijs. igiꝛ ꝛ eiꝰ esuries ¶ De misericordia.

Vt̄. Sexto de btitudine misericordie. Et videꝛ ꝙ similiꝛ vt p̄di
ctum ē ꝙ fuit in btissima ꝟgine hac rōne. Beata ꝟgo ꝫm
1 vniuersalē vsum eccl'ie appellaꝛ ꝛ ē mater misericordie. qđ nō ꝯuenit
ꝓprie alicui alteri creature. Dicunꝛ aūt ꝛ aliqn̄ viri misericordie. i. vi
ri humiles misericordia. ꝛ sic hn̄t oēs angeli ꝯpatōem ad misericor
diā ꝑ modū p̄ncipalē ꝛ ꝑ modū accn̄talē. ipa ꝟo hꝫ cōpatōnem ad
misericordiā ꝑ modū originis eēntialis. qꝛ ꝑ modū matris. ꝯueni/
entia āt eēntialis īproportionabiliꝛ excellit modū inherētie ꝛ modū
accn̄talē. igiꝛ btissima ꝟgo īproportionabiliꝛ excedit ī mīa vniuersos
2 ¶ Itē dꝛ etiā regina misericordie ꝫm vsum eccl'ie. ꝛ ꝯstat ꝙ non ꝫm
eandē rōem q̄ dꝛ mater misericordie. alia ē em̄ rō matris ꝛ alia regie
igiꝛ ꝓpter aliā rōem diceꝛ regina misericordie q̄ꝫ illā q̄ dꝛ mater mi/
Rō alia sericordie. ꝛ videꝛ ꝙ regina misericordie dicaꝛ ideo. qꝛ ab ipa fuit re/
gni misericordie origo. ꝛ ab ipa potestas est p̄ma misericordie ꝛ grē.
Cū em̄ sic sit regnū glorie qđ ē regnū iusticie. in q̄ vnusquisqꝫ recipit
ꝓut hic gessit in corpe. cuiꝰ p̄ma ptās ē a rege gl'ie ꝛ a rege iusticie. i.
a sancta trinitate. Et ē regnū gl'ie siue misericordie vbi nōdū recipiꝛ
ꝫm merita sꝫ adhuc regnat misericordia peccata dimittendo. penas
diluēdo. bona multiplicādo. mala differēdo. huiꝰ aūt regni ꝛ ori/

go ⁊ ptās ꝑma ē a btā ꝟgine ꝑ quā suscepimꝰ miscdiā tuā deus in
medio tēpli tui iesum xpm. ꝑ quē miscdia ⁊ ꝟitas facta est. q̇ ꝓprie
mō regnat sup eos quos ꝓprio sanguie redemit. ⁊ passione ⁊ mor
te regenerauit ⁊ sibi ꝯfigurauit donec in fine oībꝫ ꝯpletis tradiderit
regnū deo patri. patꝫ igiꝷ ꝙ oēs alij serui miscdie sunt. btissima ꝟgo
regina miscdie. Sꝫ improportionabilr maius est eē reginā miscdie
qꝫ seruū miscdie. igiꝷ btissima ꝟgo ip̄roportionabilr excellētiꝰ se hꝫ
ad misericordiā qꝫ alij. ¶ Itē beati misericordes. Glo. miscdia ē da 3.
re ⁊ dimittere. sꝫ btissima ꝟgo ip̄roportionabilr plꝰ dedit ⁊ dimisit
om̄ibꝫ viatoribꝫ sup oēs creaturas. igiꝷ habuit beatitudinē miscdie
sup oēs. ¶ Itē Ambrosiꝰ. Misericordia est nullū relinquere in mi 4
seria. ⁊ nullū miserū facere. sꝫ hoc in summo fuit in btissima ꝟgine
igiꝷ hꝫ beatitudinē in summo miscdie. ¶ Itē Bern. Miscdia nō so 5
lū in elemosynis ꝯsistit. sꝫ in pctō om̄i corripiendo. hoc in summo
fuit in btā ꝟgine respectu oīs creature. igiꝷ habuit simplr sup oēs be
atitudinē miscdie ¶ Itē miscdia reddita ei improportionabilr se hꝫ 6
ad oēm miscdiā q̄ est p̄miū. igiꝷ ⁊ btitudo miscdie ei erit ip̄roporti
onabilr ad oēm miscdiam q̄ est meritū. ¶ Itē q̇cq̇d est cā cause ē cā 7
causati. btissima ꝟgo est cā filij. filiꝰ est cā totiꝰ boni ⁊ oīs miscdie. ḡ
et mater erit cā totiꝰ miscdie. hoc aūt nō ꝯuenit alij creature. ¶ Itē
eque ꝓprie ⁊ ꝑncipalr hꝫ duas naturas incōfusas iesus xp̄s. igitur 8
eque ꝓprie hꝫ ꝓprietates duarū naturaꝝ. vn̄ iste sꝫ eque ꝓprie. xp̄s
est deus. xp̄s est hō. ḡ ⁊ hec xp̄s natus est a deo. xp̄s natꝰ est ab hoīe.
ḡ etiā ⁊ hec xp̄s est a deo. xp̄s est ab hoīe. Sed xp̄s oēs oparōes attri
buit patri a quo ip̄e est. igiꝷ ⁊ matri a qua ip̄e est attribuētur opera
tiones eius que ꝯueniūt ei rōne humane nature sicut ⁊ patri opati
ones eius que ꝯueniūt rōne diuine nature. Sed xp̄s in natura hu
mana exhibuit nobis effectū summe miscdie. scꝫ in passione. igiꝷ be
ate ꝟgini attribueꝷ effectus summe miscdie. qḋ etiā pꝫ in mō loquē
di ecclie. hodie mortē quā femina intulit femina fugauit. ¶ Itē qꝛ 9
mors ꝑ feminā intrauit apte redit ⁊ vita ꝑ feminā Iuxta illō Mu
lier q̄ dānauit ip̄a saluauit. Quicq̇d igiꝷ nobis miscdie filius exhi
buit totū hoc nobis mater ꝯtulit. q̄ filiū genuit. in quo nobis oīa
donauit. ¶ Ex his pꝫ ꝙ beatissima ꝟgo in misericordia excellit oēm
creaturā.

¶ De mūdicia cordis

N̄I. Sexto de mūdicia cordis Et ꝓbaꝷ ꝙ hec fuerit ī btissima Rō ꝑma
ꝟgine sīli mō sicut de p̄dictꝫ ꝑ illud qḋ dr̄ Ansel. ꝙ ea clari
tate ⁊ puritate nitebat q̄ sub deo maior neq̇t intelligi ¶ Itē charitas 2
est de bono corde ⁊ ꝯscia pura ⁊ fide nō ficta. sꝫ in btissima ꝟgine fu
it charitas summa. igiꝷ summa puritas. ¶ Itē actꝰ fidei est purifi 3.
cās corda. sꝫ btissima ꝟgo habuit fidē ꝑfectissimā. igiꝷ cordis puri

4 tatē. ¶ Itē ſm Diony. tres ſūt hierarchie act⁹. ſcꝫ purgare. illumina
re ꝛ pficere. ꝛ ſunt ad ſe ordinati. ita ꝙ magis purgatus eſt magis
illuminatus. ꝛ magis pfectus. ſꝫ btiſſima virgo fuit in ſummo pfe-
5 cta. igit̄ in ſummo purgata ꝛ illuminata. ¶ Itē viſio dei q̄ eſt pmiuꝫ
huius mūdicie ĩproportionabilr̄ maior eſt viſionibꝫ omniū alioꝝ.
6 igit̄ mūdicia ei⁹ maior eſt mūdicia omniū alioꝝ. ¶ Itē beati mūdo
corde ꝛc̄. Glo. mūdi corde ſunt quos ꝯſcientia nō arguit peccatoꝝ
7 ¶ Itē mūdū cor hꝫ q̄ nihil ſibi ꝯſcius eſt. hec aūt in btiſſima vgine
fuerūt in ſummo. ergo habuit mūdiciā cordis in ſummo ¶ De pace

Prima rō **D**r̄. Septimo de pace. ꝛ ꝙ ipa ſilr̄ fuerit in btiſſima vgine p-
bat̄ hoc mō. ¶ Beati pacifici. Glo. pacifici ſunt q̄ oēs mo
tus animi rōni ſubijciūt. q2 his nihil repugnat q̄ ſit eis patri ſuo ſcꝫ
q̄ eſt ſumma q̄es. hoc aūt totuꝫ in ſummo fuit in btiſſima virgine.
2. igit̄ eſt pacifica in ſummo. ¶ Itē alia gloſa ibidē. Dū lex carnis re-
pugnat legi mētis. nō mō alteri ſꝫ nec nobis poſſumus eſſe pacifici
igit̄ ſup oēs ĩproportionabilr̄ pacifica exiſtit. in qua caro aduerſus
3. ſpm̄ nō rebellauit. ¶ Itē ſicut eſt pmiū ad pmiū ꝛc̄. Et ſi alijs paci-
ficis datū eſt pmiū ꝙ filij dei ſint p adoptōem. beate vgini datū ē ꝙ
ſit mater dei p naturā. hoc aūt ĩproportionabilr̄ plus eſt q̄ꝫ eſſe filiū
dei p adoptōeꝫ. ergo pmiū beatiſſime vginis improportionabilr̄ eſt ſu-
p pmiū alioꝝ. igit̄ meritū ſup meritū. hoc aūt eſt pacificatio. ergo bea-
4 ta vgo in hac beatitudine excellit oēs. ¶ Iteꝫ btā vgo fuit medium
vniuerſale ꝛ cā pacis. vniuerſalis em̄ fuit mediatrix ꝛ recōciliatrix
om̄es em̄ p ipam fuerūt recōciliādi. ergo excellit in pacificatōne om̄es
viatores ¶ De Perſecutione

De aureola martyꝝ Rō pma. **D**r̄. Octauo de pſecutōe qualr̄ hec btitudo fuerit in btiſſima
vgine Et nō agit̄ de quacūqꝫ pſecutōe. ſꝫ de illa q̄ martyriū
eſt cui debet̄ aureola. ¶ Querit̄ igit̄. vtꝝ in btiſſima vgine fuerit au-
reola martyriū. Et videt̄ ꝙ nō. q2 ceſſante cā ceſſat effectus. cū ergo be-
atiſſima vgo nō mortē ſuſtinuerit q̄ p martyriū infert̄. nec habebit
aureolā martyꝝ. ¶ Itē aureola nō debet̄ volūtati ſꝫ actui. hac auteꝫ
2 nō fuit actus martyrij. ergo nec aureola. Si aūt dr̄ ꝙ p dolorē ſpūaleꝫ
meruit aureolā ſpūalē. ſꝫ dolor alioꝝ martyꝝ meruit aureolā tā ſpi-
Obijcit̄. ritualē q̄ꝫ corporalē. ſm hoc eſſꝫ inferior eius aureola aureola mar-
tyꝝ. q̄ habuerūt ſpūalē ꝛ corporaleꝫ. Si aūt dicat̄ ꝙ meruit aureo-
lā p ꝯpaſſionē filij hoc nō videt̄ poſſe ſtare. aureola em̄ martyꝝ de-
terminat̄ penes ſummū ꝛ pfectiſſimū fortitudinis. hoc aūt eſt ſuſti-
nētia ppe mortē. pl⁹ em̄ ꝯpatit̄ aīa corpi ſibi iūcto q̄ꝫ nō iuncto. igit̄
nō ē difficilimū fortitudinis i ꝯpaſſione aliene paſſiōis. ergo nō debet̄
ei aureola rōne ꝯpaſſionis. Ex his videt̄ ꝙ nō habuit aureolā mar-
Cōtra pmo tyꝝ ¶ Cōtra. ſupiores ordines hn̄t ppꝛietates inferioꝝ cū excellē-

tia. sed btissima vgo omniū ordinū fuit suprema. igit habebit aureolā martyr quā habent inferiores. ¶ Itē Dam. hec a nullo illustriū vincit. sed vinceretur ab aliquo si nō haberet aureolā martyr. ergo hz aureolā martyr. ¶ Itē Damas. sed τ ipa beata vgo carū que sunt martyrij donationū digna facta dolores quos effugit pariēs. hos in xpi passione sustinuit materiali τ maternali passione viscerū laceratione tolerās τ que deū cognouit p generatōem vt maleficū hūc interfectū videns ceu gladio cogitationibꝫ lacerabatur. Et hoc est. Tuā ipsius aīam ptransibit gladius. Ex hac autoritate pz multipliciter q beatissima vgo gratiā habuit martyrij τ aureolā martyr 2

¶ Itē dationi anime debet aureola martyr. sz beata vgo dedit pciosissimā τ dilectissimā aīam. igit habebit pciosissimā aureolā. Qz em btā vgo dederit dilectissimā aīam manifestū est. qz ipsa in infinitum plus dilexit aiam. id est vitam filij sui q̄z beatus Petrus vitam et aīam suppsius. Item q preciosissimā animā dedit pz. qz datio huius anime pciuz totius mūdi τ redemibil nature fuit. τ sic btā vgo dedit in infinitū plus dilectā τ pciosissimā animā q̄z aliquis sctorū ergo habebit in infinitū pfectiorē aureolā q̄z aliqs sanctor. ¶ Item alij martyres tm̄ dederūt aiam τ corpus. btissima autē vgo obtulit ad crucē aiam τ corp9 τ diuinitatē. ḡ iproportionabilr plus dedit in merito. ḡ iproportionabilr plus accepit in pmio. ¶ Itē aliq debitores mortis existētes nō dederūt vitā gratuite scz q̄si donū. sz reddiderūt ex debito quasi censum. btissima aūt vgo censum illū dedit q solus inter mortuos liber fuit. τ nō necessitate sz charitate sola mortem sustinuit. ¶ Itē oīs dolor ex amore est. qd em cū amore possidetur. cū dolore amittit. igit vbi improportionabilis amor ibi improportionabilis dolor. sed dolor in quo dolebāt sancti in passione causabat τ a natura τ amore naturali. dolor autē quo dolebat beata vgo causabatur a dilectōe gratuita. Sed gratia improportionabiliter maior est natura. igit improportionabilr maior est amor gratuitus q̄z naturalis. igitur dolor causatus a gratia improportionabiliter maior est q̄z causatus a natura. dolor sanctor causabat a natura. dolor aūt beatissime virginis causabatur a natura τ gratia. sz gratia maior est natura. sed magis a gratia. ergo in infinitu3 maior erat dolor beate vginis q̄z dolor alior. igitur τ eius maior erat aureola alior aureolis

3
Nota aīaz dilectissimā dedit τ pciosissimā3.

4

5

6

Ur. Nono de aureola predicator vtrum erat in beatissima virgine. Et videtur q nō. cessante causa cesset τ effectus. beatissima virgo nō habuit statum predicatorum vel doctoru3. igitur nō habuit aureolam pdicator. Mediū pz p Aplm di. Chorin. p. Mulieres in ecclesia taceant. ¶ Sed contra. Plus est predi- Rō pma. Cōtra p.

care facto q̄z ꝟbo. alij aūt sancti p̄dicauerūt ꝟbo. beatissima aūt ꝟgo p̄ncipal'r p̄dicauit facto. improportiōabil'r aūt pfectius est factū q̄z verbū. igiꝭ improportionabil'r pfectius p̄dicabat beata ꝟgo q̄z alij. igiꝭ pfectiorē habuit aureolā. ¶ Et si dicaꝭ q alij p̄dicauerunt facto

Obijciꝭ hoc p accn̄s fuit. accidit em̄ facto q sit signū vel exemplū. beata aūt virgo p se factis vtebaꝭ ꝑ ꝟbis in sua p̄dicatōe. in desponsatōe. in sacramentoꝝ susceptōe. ꝛ ꝯsimiliū. q̇bꝫ vtebaꝭ nō ad pfectiōem sui. sꝫ

2 ad nostrā instructōem ꝛ vtilitatē ¶ Itē Maria ꝯseruabat oīa verba hec ꝯferens in corde suo. sancti dicūt q ideo hec obseruabat q opportunis temporibꝫ ad scribēdū euāgelistis reuelaret. igiꝭ beatis

3. sima virgo nobis p euāgelistas p̄dicabat. ¶ Itē doctrina prudentium facilis est. sed beatissima ꝟgo breuissime ꝛ lucidissime oīa p̄dicabilia vno verbo p̄dicauit quādo dixit in nuptijs ad ministros p quos figurātur p̄dicatores. Quecūq̄z vobis dixerit facite. q̇ em̄ fecerit quecūq̄z filius dei dixerit oīa p̄dicabilia impleuit. Et ita btīssima

4 virgo vno verbo p̄dicauit predicabilia in tali dicto. ¶ Itē quecūq̄z dicūtur de sapientia intelligūtur spēaliter de beatissima virgine. de illa em̄ dr̄ q est doctrix discipline dei. igiꝭ beatissima ꝟgo est doctrix. igitur ei debetur aureola predicatoꝝ. ¶ Item ꝑphete sunt doctores

5 igitur ꝑphetisse doctrices. sed beatissima virgo fuit prophetissa. ḡ et doctrix. Minor pꝫ in Isa.. Accessi ad ꝑphetissam. Glo. virginē Mariā. Q2 aūt mulieres possunt esse ꝑphetisse patꝫ Actuū. vij.

6 Erant qui prophetizabant. ¶ Item oēs alij predicatores predicabant per verbū creatū. beatissima aūt virgo p increatū. igitur p̄dicauit excellentius oī viatore. igiꝭ habuit aureolā p̄dicatoꝝ.

¶ De Aureola virginū.

Rō p̄ma **Nū**. Decimo de aureola virginū. Et videꝭ q nō habuit aureolā ꝟginū hac rōne. ¶ Aureola debeꝭ ꝺm excellētissimū pfectissimū ꝛ difficillimū ꝯtinentie. in beata aūt virgine nō fuit difficil

2 limū ꝯtinētie. igiꝭ nec pugna nec victoria. ¶ Itē aplūs. Nemo coronabiꝭ nisi q̇ legittime certauerit. beata ꝟgo nō certauit certamine virginū. igiꝭ nō habebit aureolā virginū ¶ Itē dr̄ phūs q ꝯtinens est

3. qui patitur ꝛ nō deducitur. insensibilis qui nec deduciꝭ nec patitur. beata aūt virgo nō patiebatur. igitur non fuit ꝯtinens. igitur nō hꝫ aureolam ꝯtinentie seu virginitatis. ¶ Contra. beatissima virgo

Contra p. dicitur virgo virginū. ꝛ huiusmodi modus loquendi dicitur vel nominatur excellentia vel origo. excellentia vt rosa flos florū. i. dignissimus inter flores. origo. vt maria iacobi. i. mater iacobi. Si ḡ dr̄ maria ꝟgo ꝟginū. i. excellētissima inter ꝟgines. igitur q̇cq̇d debetur alijs ꝟginibꝫ debeꝭ ei excellentius. Si aūt dicaꝭ virgo virginum per originē vt sit sensus virgo mater virginū. tūc ipa est mater vir

ginū in vginitate. ⁊ sic erit mater vginitatis. alie autē sunt nutrices vginitatis. ꝗ btissima vgo improportionabilius essentialiꝰ se habet ad vginitatē ꝙ̄ alie vgines. igitꝰ improportionabilr pfectius habebit aureolā sup alias vgines. ¶ Itē btissima vgo regina ē vginū et hoc sibi soli ꝯuenit. Ipsa eni sola a maledictōe legis q̄si a seruitute carceris ⁊ captiuitatꝭ vginitatē liberauit ⁊ eandē liberā ⁊ gloriosam reddidit. ⁊ sic oēs vgines inq̄tū vgines a seruitute legis liberauit ⁊ sue seruituti mancipauit. ⁊ sic effecta ē regina vginū. oēs alie ancille sunt ⁊ pedissequeꝰ Sꝫ improportionabilis ē corona ancille ⁊ regine ergo iproportionabilē ⁊ pfectiorē habet aureolā sup aureolā vginū ¶ Itē btissima vgo habet vginitatē in summo vt patebit infra. igitꝰ habebit aureolā vginitatis in summo. 2 3

¶ De fructibus in generali

Questio vigesima secunda

ē de fructibꝰ quomodo fuerūt fructus in beatissima vgine qui quidē distinguūtꝰ fm statū cōtinentie tricesimus exagesimus centesimꝰ. Et videtꝰ ꝙ illos nō potuit habere excellentiꝰ cū tricesimus nō excellit tricesimū. nec sexagesimꝰ sexagesimū. nec cētesimus centesimum.

Ad hec soluētes dicimus ꝙ iste beatitudines determinantꝰ scdm actꝰ pfectōis vie ⁊ fm statū vie. ⁊ ppter hoc euacuabuntꝰ in patria vbi nō ē paupertas nec luctus nec esuries ⁊c. Itē ꝯcedimus ꝙ btissima vgo habuit oēm istas sicut pbatū ē sed excellētius omni viatore Cōcedimꝰ oia q̄ opposita sunt de paupertate ⁊ silr de mititate. Qd aūt obijcitꝰ de moyse. dicendū ꝙ erat mitissimus in generatōe sua vlꝰ respectu pcedētiū vel respectu contpaneoꝝ suorūꝫ. vel ꝙ beatissima vgo nō cadit i numerū cū alijs. qꝛ nō ē vna de omībꝰ sedꝫ ē vna super omes. Cōcedimꝰ etiā ꝙ btissima vgo habuit oēs aureolas ⁊ oia dona gratuita oīm alioꝝ sanctoꝝ. De aureola martyꝝ Bern. lōge eam plus ꝙ̄ martyrē cēsemꝰ in q̄ passionis sensūꝫ ꝯpassiōis supauit affectus. Itē de oībꝰ aureolis simlꝰ Bern. sup illō. In plenitudine sctōrū detētio mea. Cui nec puritas angeloꝝ nec fides pīarchaꝝ defuit nec spēs pphetarū nec aplōꝝ zelꝰ. nec ꝯstātia martyꝝ. nec sobrietas ꝯfessoꝝ. nec castitas vginū. nec ꝯiugatoꝝ fecūditas. Ex hac auctoritate pꝫ ꝙ btissima vgo pprietates gratuitas alioꝝ supauit ⁊ eas excellentiꝰ habuit. Rōnes i ꝯtrariū positas p ꝯtrarias rōes credimꝰ sufficiēter solutas. Ad aliud qd vltimo obycitꝰ de fructibꝰ. dicimꝰ ꝙ illos habuit excellentiꝰ oībꝰ viatoribꝰ duplici de cā vna qꝛ habuit esse silr vtpote vgo vidua ꝯiugata. altera qꝛ vnūqdqꝫ excellētiꝰ habuit in tricesimo eni fructu q̄ debetꝰ ꝯiugatꝭ p denariū glorie eterne pfectio

Rsº

Ad obiecta

maria habuit oēs aureolas

Aureolā martyrum

f

Ad rōnes.

De fructibus

Causa pma

Signatio fructꝰ tricesimi sexagesimi ⁊ cētesim

de signat̄. ꝑ trinariū tria bona ɔiugiȷ̄ scꝫ fides. ꝓles. sacramentū. ꝑ q̄
ɔiugati tendūt ad vitā eternā. illa aūt tria habuit excellentiꝰ beata
ꝟgo vt ꝓbatū ē supra. igit̄ habuit fructū tricesimū oīb excellētiꝰ
¶ Itē in sexagesimo ꝑ denariū signat̄ ꝑfectio glorie eterne. in senario
sex opa misericordie ꝑ que tendūt vidue ad vitā eternā. Illa āt opa
miscdie fuerūt excellētiꝰ in btissima ꝟgine oīi viatore g̃ habuit fru
ctū sexagesimū excellentiꝰ vniuersis. Centesimꝰ fructꝰ seu numerꝰ q̄
ɔstat ex denario in se ducto vitā angelicā in terris. significat ꝑ quā tē
dit̄ ad societatē angeloꝝ in celis. vitā vero angelicā habuit btissima
ꝟgo excellētiꝰ oīb terrenis. igit̄ habuit fructū cētesimū excellētiꝰ vni
uersis ¶ Et sic pꝫ q̄liter btissima ꝟgo oēs beatitudines ⁊ oēs aureo-
las ⁊ hmōi fructꝰ in summo habuit igit̄ ⁊c̄.

Rō ꝑma

NR̄. Secūdo de fructib q̄s ponit apostolꝰ ad Gal̄. v. fructus
autē spūs sunt gaudiū charitas ⁊c̄. qualiter fuerūt in bea-
tissima ꝟgine ¶ Et videt̄ ꝙ excellentiꝰ oīi viatore hac rōne. Gratia
et peccatū opponunt̄. cōiunctio ⁊ diuisio similiter opponūt̄. a pecca
to ē diuisio. igit̄ a gratia est ɔiunctio. Sed in beatissima ꝟgine im-
proportionabilis gratia fuit. g̃ improportionabilis cōiunctio. sed
ad ɔiunctionē cū deo seq̄tur refectio siue fructꝰ vt patet in fruitione
patrie que seq̄tur ad summā cōiunctōnem. sed in btissima ꝟgine fu
it summa ⁊ improportionabilis coniūctio vie. igit̄ iproportionabi
2 lis refectio. igit̄ habuit oēs fructꝰ in summo. ¶ Itē ysa. dicito iusto
quoniā fructū adinuentionū suaꝝ comedet. Et in ps̄. Labores ma-
nuū tuaꝝ ⁊c̄. in opib bonis ē refectio. i beatissima ꝟgine fuerūt opa
improportionabiliter bona aliȷ̄s. g̃ ⁊ refectio improportionabilis
3. aliȷ̄s ¶ Itē ps̄. In custodiēdis illis retributio multa. sꝫ btissima vir
go iproportionabil'r aliȷ̄s custodiuit. g̃ in ipsis iproportionabilit̄
4. retributōem habuit. ¶ Itē secura mens q̄si iuge ɔuiuiū. sꝫ btissima
ꝟgo aliȷ̄s iproportionabil'r secura fuit igit̄ aliȷ̄s improportionabi-
5 liter ɔuiuauit ¶ Itē ysa. Si auertis a sabbato pedē tuū facere volū
tatē meā in die sancto meo ⁊ vocaberis sabbatū delicatū ⁊ sanctum
dei gl'iosuꝫ ⁊c̄. vsqꝫ sustollā te sup altitudinē terre ⁊ cibabo te heredi
tate patris tui iacob. oīa q̄ huic ꝓmittunt̄ cibationi fuerūt in btissi-
ma ꝟgine summe. igit̄ cibatio in summo ¶ De charitate.

Rō ꝑma.

NR̄. Tercio de fructu q̄ ē charitas specialiter Et ꝓbat̄ ꝙ in bea
tissima ꝟgine fuerit i summo h̄ mō Glo. sup illō Charitas
est q̄ de terra ad celū eleuat. ⁊ sic ibi duo innuunt̄ que ꝑtinēt ad hūc
fructū. a terrenis sepatio. ad celū eleuatio. vtrūqꝫ istoꝝ fuit in btissi-
ma ꝟgine in summo. igit̄ ⁊ fructū charitatis habuit in summo. Qđ
improportionabil'r aliȷ̄s a terrenis fuit sepata pꝫ ꝑ h̄ ꝙ neqꝫ puluis
venialis peccati pedib eiꝰ adhesit. qđ oīb aliȷ̄s viatoribus ineuita-

bile fuit. Quod ad celū maxime eleuata fuit sic pbat. habetur Math. vbi est thesaurus tuus zc. igit thesaurus trahit ad se fructū. Sed beatissima virgo habuit improportionabilē thesaurū in regno celorū 2
igit improportionabil'r eleuabat ad celū. ¶ Itē eleuatiuū eleuans ē gratia. sed in beatissima virgine fuit improportionabil'r gratia. ergo zc. ¶ Itē in ps fiūt tres questiones. vna. Dñe quis ascendit in mon 3.
tē sanctū tuū. altera Quis stabit in loco sancto ei⁹. tertia. Quis habitabit zc. Quia difficile z pfectū ē ascēdere. difficili⁹ z pfectius est stare. difficillimū z pfectissimū ē habitare z quiescere Sed ad statū apostolorū q̄ maiores ab ecclesia dicunt ptinet ascendere s3 nō habitare imo descēdere. vñ angeli ascendebant z descendebāt. Gen. vnde apl'us rapiebat vsq3 ad tertiū celū z mox descēdit ad disponēdū cubilia infirmorū. vñ dr. Siue mēte excedim⁹ sobrij deo zc. igitur ad pfectiorē statū q3 apostolorū fuit ptinet ascēdere z q̄escere Sed sup statū apl'orū nō fuit stat⁹ eminentior q3 status btē virginis. ergo ad statū btē virginis ptinet ascēdere z q̄escere z habitare. ¶ Item in ps. Cōcupiscit z deficit aīa mea ¶ Itē inter atria dñi tenere z inter atria 4
dñi cōcupiscere z deficere. mediū ē atria dñi cōcupiscere z nō deficere scōm ptinet ad statū viatorum. primū est ad statū cōprehēsorū. ergo mediū ad statū mediū hoc aūt ē stat⁹ beatissime virginis. q̄ atria dñi cōcupiuit z nō defecit virgo igit requieuit ibi ¶ Item ysa. Requiescit 5.
spūs dñi zc. Bern. Nimirū z sup eā. q̄ sup eā req̄euit spūs sapiētie Sed req̄es est puatio mot⁹. s3 augmentū z diminutio nō sunt sine motu. igit si habuit spm̄ req̄escentē fuit sine motu. q̄ sine augmento igit in summo. igit fructū charitat3 habuit ī summo ¶ Itē incorruptio facit pximū3 deo. s3 in beata virgine fuit improportionabil' incor/ 6.
ruptio. igit improportionabil' pximitas deo ¶ Itē q̄ se exaltat hūiliabit zc. S3 btissima virgo fuit in summo hūiliata igit in summo ē 7
exaltata. Cū q̄ charitat3 fruct⁹ sit eleuatio ad celū. manifestū ē ex his q̄ beata virgo habuit charitatis fructū in summo.

Nunc Quarto de secūdo fructu q̄ ē gaudiū. de q̄ glo. ibidē. q̄ gaudiū ē cōscientie puritas z eleuato animi ī his q̄ digna sunt Rō pma
exultātis. S3 hec tria cōscientie puritas vt patuit zc. z eleuatio animi vt pbatū ē supra in pximo. z dignitates donorū spūaliū fuerūt in beatissima virgine in summo. igit habuit fructū gaudij in summo ¶ Itē ps viderūt oēs fines salu. zc. q̄ visio salutatōnis est causa iu 2
bilatōnis. sed visionē istā beata virgo in summo vidit. q̄ in summo iubilauit ¶ Itē Luc. Annūcio vobis gaudiū magnū q̄r nat⁹ ē salua/ 3
tor. īproportionabil'r mag3 ē nasci saluatorē de se q3 nasci sibi. q̄ btissima virgo improporcionabil'r omnibus causam gaudij habuit. igi/
tur improporcionabiliter gauisa fuit maria. ¶ Item improporcio/ 4.

nabiliter magis ē nasci sibi saluatorē filiū q̄ʒ sibi nasci deū. si em̄ bea/
tissima gens cuius ē dominus deus eius improportionabil'r est bea
tior cuius ē dominus filius eius. Sed beatissime ꝟgini nascebatur
filius alijs om̄ib9 domin9. igiꝫ improportionabilē cām alijs gaudē
5 di habuit. igiꝫ in summo gauisa fuit ¶ Itē si diligeretis me gaudere
tis vtiqꝫ. hec ē immediata ꝛ ꝑ se. dilectio em̄ ē immediata cā gaudij
Sed beata ꝟgo habuit dilectionē in summo. igiꝫ ꝛ gaudiū in sum
6. mo. ¶ Itē gaudete ꝛ exultate qm̄ nomina vestra scripta sunt ī celis.
hoc ē gaudiū de ꝑdestinatione eterna ꝛ de p̄nti iusticia. sꝫ beata ꝟgo
habuit presentē iusticiā in summo. igiꝫ et gaudium in summo.
7 ¶ Itē aliquis predestinatur vt sit seru9 dei ꝛ filius ꝑ adoptōem. ali
quis vt filius dei sit ꝑ deū vt christus hō. aliq̄s vt sit mater dei ꝑ na/
turam. Sed improportionabiliter maius ē in aliquo esse matrem
dei ꝑ naturam q̄ʒ esse filiū ꝑ adoptōnem. igiꝫ btīssima ꝟgo causam
8 gaudij habuit in summo. ¶ Item apostolus Gaudete in domino
dominus em̄ prope est. igiꝫ proximitas est causa gaudij. sed btīssi/
me ꝟgini in summo proximus fuit. igitur summum gaudium ha/
9 buit ¶ Item apostolus Habentes super oīa charitatem que ē vin
culum ꝛ pax dei exultet in cordibus vestris Glo. Charitas que est
causa exultatōnis. Sed btīssima ꝟgo habuit charitatem in sum/
10 mo. ĝ exultauit in summo ¶ Itē regnū dei intra vos ē pax ꝛ iusticia
et gaudiū in spū sancto. Beatissima ꝟgo improportionabil'r alijs
plus habuit in corde de regno dei. igiꝫ improportionabiliter plus de
11 gaudio in spūsancto. ¶ Item misericordia ꝛ veritas p̄cedēt faciem
tuā beat9 ppl's q̄ scit iubilatōem. precessio miscdie est causa iubilatio
nis. sed in btīssima ꝟgine precessit misericordia in summo. igitur sci
12. uit iubilatōnem in summo. ¶ Itē Thob. Quod gaudiū mihi est.
q2 in tenebris sedeo ꝛ lumen celi non video. igitur attractō sensus ꝛ
in luce esse ꝛ lumen celi videre est causa leticie. hoc autē in beatissima
13. ꝟgine fuit in summo. igiꝫ habuit gaudiū in summo. ¶ Item btīssi/
mo ꝟgo fuit om̄ibus comprehensorib9 ꝛ viatorib9 causa gaudij ꝛ le
titie. igiꝫ plus om̄ib9 gaudij habuit ꝛ leticie. vn̄. Sara in figura ei9
d̄t. Risum dn̄s fecit mihi. ꝛ oēs q̄ audierūt corridebāt mihi. q̄si di.
gaudiū p̄ncipaliter ꝑtinet ad me. alijs aūt ex ꝯsequēti ꝛ ꝑ me vn̄ Ju
dith. xiiij Tu gloria israhel tu leticia hierl'm tu honorificentia ppl'i
14. mei ¶ Itē ysa. Letabunꝫ corā te sicut q̄ letanꝫ ī messe. sicut exultāt ꝛc.
¶ Itē h̄ tāgūꝫ due cause gaudij Messoꝝ de fructu ꝛ victoꝝ de spolijs
Sic ĝ ē gaudiū messoꝝ de fructu ꝛ victoꝝ de spolijs. Sꝫ btīssima
ꝟgo habuit fructū in summo. habuit ergo ꝛ gaudiū ī summo ¶ Itē
btīssima ꝟgo habuit victoriā ꝛ spolia in summo. q̄ ex faucib9 leuia/
than mūdū q̄si spolium eripuit

Rō. Quinto de fructu q̄ ē pax q̄ fuit in summo in btīssima v̄gine pbat̄ hoc mō Luce. v. Gloria in excelsis deo Et in terra pax hoīb9 ꝛc. Beatissima v̄go oīb9 īpropoztionabil'r bonā volūta tem habuit. igit̄ ꝛ pacē. ¶ Itē pacē meā do vobis. pacē meā relinq̄ vobis. hec ē duplex pax. scȝ pax eternitatis ꝛ pax pectoris. Pax pectoris ē q̄es a pctō. illā habuit btīssima v̄go i summo. in alijs eīn q̄ es a pctis est cessatio peccādi. btīssima aūt v̄go nūq̄ȝ cessauit. q2 nun q̄ȝ peccauit. igit̄ btīssima v̄go habuit pacē pectoris in via. ꝛ pacē eter nitatis īpropoztionabili certitudine. igit̄ habuit fructū pacis īpro poztionabil'r oīm viatore. ¶ Itē ysaie. Opus iusticie ē pax. sȝ btīssi ma v̄go habuit iusticiā i summo igit̄ habuit pacē in summo. ¶ Itē in pace factus est loc9 iste in ps. Sȝ īpropoztionabil'r fuit loc9 deo grat9 in btīssima v̄gine. igit̄ īpropoztionabil'r pax. ¶ Itē mundus pacē eius turbare nō potuit. q2 paupzima spū fuit Itē dyabol9 pacē ei9 turbare nō potuit. q2 humil' in summo fuit. Sȝ nec caro eā turbare potuit. q2 fomes in ea extinct9 fuit. ꝛ sic ptȝ q̄uō btīssima v̄go fructū pacis in summo habuit ¶ De patientia. — Prima rō, 2, 3, 4, 5

Rō. Sexto de patientia. ps. Scd̄m multitudinē do. m. ꝯsolationes tue letificauerūt aīm. sȝ btīssima v̄go habuit dolorē passionis post filiū in summo. igit̄ fructū patiētie in summo. ¶ Itē sicut se hȝ passio ad passionē. ita ꝯsolatio ad ꝯsolatōem. xps igit̄ in passione summū dolorē habuit ꝛ summā ꝯsolatōem Sȝ passio bea te v̄ginis silima fuit illi passioni. igit̄ ꝯsolatio ꝯsolatōi ¶ Itē puerbiorꝫ Date sicerā his q̄ amaro sunt aīo. sȝ btīssima v̄go habuit ama ritudinē passionis in summo. igit̄ ꝛ sicerā ꝯsolatōis in summo ¶ Itē Isa. Dabit ei dn̄s coronā p cinere. oleū gaudij p luctu. palliū laudis p merore. sȝ btā v̄go habuit luctuȝ ꝛ merorē in summo. igit̄ et gaudiū ꝛ ꝯsolatōem in summo. ¶ De longanimitate. — Rō pa., 2, 3, 4

Rō. Septimo de lōganimitate. Glo. lōganimitas ē in expectatione boni. ūn sic Bonū expectatū reficit Sȝ btīssima v̄go improportionabile gaudiū alijs expectauit. igit̄ fructū lōganimita tis īpropoztionabil'r habuit ¶ Itē bonū expectatū nō reficit nisi aliq̄ mō certū sit hr̄i. igit̄ vbi maioz certitudo de hn̄do ibi maioz refec9 in expectādo. sȝ btīssima v̄go habuit expectatōeȝ oīb9 alijs īpportōna bil'r certiorē. igit̄ oīb9 alijs īpropoztōnabilē fructū habuit lōganimi tatꝫ ¶ Itē oīs alteri9 viatorꝫ expectat9 ē p modū esuriētꝫ. expectatio āt marie v̄ginis fuit p modū comedētꝫ. Sȝ īpropoztionabil'r magꝫ de lectat expectatio i comededo q̄ȝ in esuriendo. pȝ igit̄ q̄ btīssima v̄go fructū lōganimitatꝫ habuit īpropoztionabil'r viatorib9 vniuersis. — Rō pa., 2, 3

Rō. Octauo de bonitate Glo. dulcedo animi Sȝ fm phm dulce ē q̄d amaro ē impmixtū. dulci9 q̄d amaro impmixtius — Rō pma.

dulcissimū qđ amaro impmixtissimū Sȝ animus btissime ꝟginis
sol⁹ fuit oī amaritudine culpe ipmixtissim⁹. igif ei⁹ solus anim⁹ fuit
2 dulcissim⁹. ¶ Itē hec dulcedo ē de bonis cognitis ꝛ habitꝭ. sȝ btissi
ma ꝟgo bona nobilissima ī se cognouit ꝛ habuit. igif dulcissimi ani
3. mi fuit ¶ Itē ps. Quā magna multitudo dulcedis tue quā ab. ti. sȝ
btissima ꝟgo nobilissimū timorē scȝ reuerētiā habuit ī summo. igif
4. habuit dulcedinē in summo ¶ Itē iudicū legif ꝙ vell⁹ dulci rore re/
pletū post h totā areā ipleuit. p vell⁹ fcaf btissima ꝟgo q̄ totū mun/
5 dū dulcedīe repleuit. plus igif dulcedinē habuit. ¶ Itē Exo. ī archa
fuit vrna cū māna Per archā btā ꝟgo. p māna dulcedo summa si/
6. gnaf. igif ꝛ ipa in summo habuit dulcedinē. ¶ Itē Ecci. xxiiij. spūs
meus sup mel dulcis. sȝ p mel cōiter intelligif dulcissimū. iuxta illđ
iudicū Quid dulcius melle. igif btā ꝟgo habuit maiorē dulcedinē
7 sup oēm dulcedinē. ¶ Itē quāto arbor altior tāto fruct⁹ eius dulci/
or. sȝ fruct⁹ btissime ꝟginis fuit altissim⁹. igif fuit dulcissmus. qꝛ ipe
solus dulcissim⁹. Sȝ si fruct⁹ fuit dulcissim⁹. igif ꝛ rami. iuxta illđ
iacobi Nūqđ fons de eodē foramine emanat dulcē ꝛ amarā aquā. q̄
si diceret. q̄lis intra tal' ꝛ extra. igif cū de btissima ꝟgine summa dul
cedo exiuit. pȝ ꝙ dulcissima fuit. Patet igif ꝙ dulcissima ꝟgo boni
tatē ꝛ dulcedinē animi habuit in summo sup oēs viatores

Rō pma Dē. Nono de māsuetudine. Est āt māsuetudo fm glosam tra/
ctabilitas. tractabil' āt ē q̇ hȝ bonos mores. boni aūt mo/
res sunt p ꝟtutes. btissima āt ꝟgo habuit ꝟtutes in summo. igif tra
2 ctabil' fuit in summo. ¶ Itē iacob. Cū māsuetudine suscipite insitū
ꝟbū. Glo. Cā māsuetudine ꝯtra irā. Qui min⁹ hȝ de ira magꝭ hȝ de
māsuetudine. btissima āt ꝟgo minus habuit de ira. imo oīno caruit
3 ira. igif habuit māsuetudinē in summo. ¶ Itē inter supbos sp iur/
gia sunt. igif supbia p se ē cā iurgiorꝝ. ğ vbi plus ē de supbia plus de
iurgijs. ꝛ vbi plus de iurgijs minus ē de māsuetudine. igitur p oppo
sitū vbi min⁹ ē de supbia minus ē de iurgijs ꝛ plus de māsuetudine
4. Sȝ in btā ꝟgine fuit humilitas in summo. igif ꝛ māsuetudo ¶ Itē
tractabilis đr q̇ in oībꝫ ꝯformis ꝛ ꝯformabilis. Tractabilis igif ē
q̇ oībꝫ oīa. istud āt p̄t esse duobꝫ modis. vel fm genera singulorꝝ si/
cut paul⁹ q̇ effect⁹ ē iudeis iudeus ꝛc̄. vel fm singula generꝝ. ꝛ ille est
simplr' oīa oībꝫ ꝛ h fuit btissima. igif btissima ꝟgo fuit tractabilis
in summo. Vñ Ber. Quid ad mariā trepidat fragilitas hūana ni
hil austerū in ea reperies. nihil terribile tota suauis ē. ꝛ ita oībꝫ oīa
facta. oībꝫ misericordie sinū aperuit vt de plenitudīe ei⁹ accipiāt vni
uersi. captiu⁹ redēptōem infirm⁹ curatōem. tristis ꝯsolatōem. pecca
tor veniā. iust⁹ grām. angel⁹ leticiā. deniqȝ tota trinitas glīam pso/
5 na filij hūane carnis subam ¶ Itē argui p̄t ex eo ꝙ eccl'ia interpretaf

cā diuersis statib⁹ ꝛ ꝓprietatib⁹ assimulādo dicēs. Ego q̄si vitis fru
ctificaui suauitatē odoris ꝛc. Itē in me oīs grā vite ꝛc. Itē q̄si ce/ 6
drus exaltata sum in lybano ꝛc. Ex q̄b⁹ oīb⁹ argui pt ꝙ ipa ē oīb⁹ cō
formabilis. ꝛ iō oīb⁹ in summo tractabil'. ¶ Itē paul⁹ fuit oīa in oīb⁹
ſm assimulatōem. btīssima aūt ꝟgo ſm veritatē. ¶ Itē paul⁹ diuer/ 7
sis hoīb⁹ ꝛ statib⁹ se ꝑ tpe ꝛ loco ꝯformauit ſm silitudinē ꝯsuetudi
nē ꝛ ꝯdescensionē. btīssima āt ꝟgo sil' ꝛ semel diuersis tēꝑorib⁹ ꝛ etiā
oppositis se ꝯfirmauit ſm rē ꝛ veritatē rei sil'. etem̄ ſm rē ꝛ matrib⁹ ꝛ
ꝟginib⁹ se ꝯformauit ꝛ viduis ꝛ hoīb⁹ ꝛ āgelis. ꝛ iō fuit īproportio/
nabil'r tractabilioꝛ alijs viatorib⁹. Sic igiť pt3 ꝙ btīssima ꝟgo ha/
buit fructū māsuetudinis in summo.

¶ De benignitate.

Nr̄. Decimo de benignitate q̄ est vt dt glosa largitas rez. Q8 Rō pma
aūt illa fuerit in btīssima ꝟgine in summo ꝓbať hoc modo
Largitas rez ꝯsistit in dando. S3 btīssima ꝟgo īproportionabil'r
oīb⁹ dedit. igiť īproportionabil'r plus oīb⁹ larga fuit. Minoꝛ p3 ſ3
mō. de deo patre dt apl's. Qui ꝓprio filio suo nō pepcit q̄uo nō oīa
nobis cū illo donauit. S3 deus dedit nobis filiū generādo ipm ſm
diuinā naturā ꝛ eius incarnatōem opando. ğ ꝛ btā ꝟgo dedit no/
bis filiū ipm generādo ſm naturā hūanā ad ipsius īcarnatōem car
nem ꝟgineā ministrando. igiť ꝛ ipa filiū suum nobis dedit ꝛ in eo
nobis oīa ꝯtulit. ¶ Itē btīssima ꝟgo dedit om̄e dabile. igiť fuit ma
gis larga om̄i viatore. Media pat3. Om̄e dabile ē deus vel creatu 2
ra. ipa aūt dedit deum mūdo ꝛ mundū ꝛ oīa deo. De pmo dr in libro
Sap. Om̄ oīm bonoꝝ mater est. De scdo. venerūt mihi oīa bona
pariter cū illa. Itē ps. Benigne fac. Glo. filiū mittendo ꝛ peccata
dimittendo. Sed inter oēs creaturas beatissima ꝟgo ad filij missio
nem. ꝛ peccati dimissionē sola officiū ꝛ ministeriū exhibet. igiť īpro/
portionabil'r plus oīb⁹ dedit ꝛ dimisit. ğ īproportionabil'r plus oī
bus benigna fuit ¶ Itē ad Corinth. Charitas ē patiēs. ē benigna. he 3
sunt ꝑ se. igiť vbi charitas maioꝛ benignitas maioꝛ S3 btīssima vir
go ī summo habuit charitatē. ğ ꝛ benignitatē. ¶ Itē Luce. vij. Si/ 4
cut ꝛ pater vester sup īgratos ꝛ malos benign⁹. Glo. qꝛ dedit eis po
testatē filios dei fieri his q̄ credūt in noīe ei⁹ ꝛc. S3 post dn̄m bea/
tissima ꝟgo in summo suo modo dedit nobis filios dei fieri ꝑ grām
nos regenerando. ğ post deum nobis in summo benigna fuit. Me
dia patet. de⁹ em̄ dedit nobis potestatē filios dei fieri ꝑ grām regene
rādo Beatissima āt ꝟgo dedit nobis potestatē filios dei fieri regene
ratorem nostrū generādo. vnde Luce. Maria peperit filiū suū pmo
genitū. vnū filium ſm carnē genuit in quo nos omnes ſm spiritu3
in filios dei regenerauit

De fide

Fides d: Delectatio intenditur

Ar. Undecimo de fide. Dicit aūt fides fm glo. inuisibiliū certitudo Intendit aūt delectatio ex certitudine tribꝫ modis Primus ē p scibiliū pluralitatē vt si ē delectatio in sciēdo. q̈to plura sciunt tāto maior ē delectatio. sz btīssima vgo plus alijs oībꝫ scinit. igit plus oībꝫ hūc modū delectatōis habuit. Scōs modꝰ ē per nobilitatē ꝛ meliozitatē scitoꝝ vt si ē delectatio in sciēdo talia. maior delectatio erit in sciendo nobiliora ꝛ meliora. sz btā vgo sciuit iproportionabilr nobiliora ꝛ meliora ad sciendū alijs scz deū ꝛ trinitatē et suā btītudinē ꝓpriā. igit eiꝰ delectatio quā habuit in sciēdo oīm alioꝝ delectatōibꝫ fuit iproportionabil. nihil eīn delectabiliꝰ est scire aīe q̈z scire dn̄m deū. ꝛ se ab ipo scire nunq̈z sepandā. Tertius modꝰ est p modū sciēdi pfectiorē vt si delectat aliqd scitū taliter scitū plus delectat. qḋ scit pfectiꝰ. sz btīssima vgo improportionabilr plus sciuit pfectū. ḡ iproportōnabilr pfectiorē habuit delectatōez in sciēdo ¶ Itē mūdicia pcedit visionē. visio certitudinē certitudo delectatōez sz btā vgo habuit iproportionabilē mūdiciā. igit visionē. igit certitudinē. igit delectatōez. Sic igit pz q̄liter btīssima vgo ꝛ plura sciuit ꝛ delectabiliora ad sciendū ꝛ pfectiori mō sciendi oībꝫ alijs. ꝛ sic certitudinē inuisibiliū habuit excellētiꝰ oībꝫ alijs. Igit fructū fidei in summo habuit

¶ De modestia

Rō pma. Ar. Duodecimo de modestia. q̄ vt dt glo. ꝯsistit in dictis ꝛ in factis ꝛ in fmone. sz h̄ fuit in summo in btīssima vgine vt pbatū ē sup. igit debebat ei refectio i summo. pbat. Sicut eīn se hz cibꝫ ad cibū. ita delectatio ad delectatōez ¶ Itē sicut se hz vtus ad virtutē. ita actio ad actōez ꝛ modꝰ actōnis ad modū. sed btīssima vgo vtutes habuit i summo. igit ꝛ actōnes ꝛ modū. sz penes modificationē ꝯsistit modestia. igit eā habuit in summo igit ꝛ fructū modestie. ¶ Itē in vtutibꝫ politicis virtꝰ ē medietas duoꝝ extremoꝝ. vn̄ et in his modus ꝯsistit circa mediū eleuare. in vtutibꝫ āt theologicis tāto magis ē vtutis eē q̈to maior ē eleuatio ꝛ extensio ad ꝯsequutōem finis. vn̄ modꝰ ibi attēditur fm maiorē eleuatōem vtutis fides eīn tāto magis ē virtꝰ quāto magis eleuat potētiā ad credendū. Et silr mō spes tanto pfectiꝰ hz eē vtutis quanto magis eleuat potentiam ad sperandū. Silr in amore modus ē p modū in statu vie eleuare potentiā ad pfectissimū actū q̄ pt eē i statu vie. hmōi āt eleuatio fuit tm̄ in btīssima vgine. igit ipa habuit modū tm̄ in summo. ḡ ipa habuit modestiā tm̄ in summo. ¶ Itē rōnabile obsequiūz vestꝝ. Glo. ne q̄d minus vel nimis. h̄ āt solū ꝯuenit beate vgini pcise. igit btā vgo sola habuit fructū modestie i summo. ¶ Itē in alijs viatoribꝫ modestia ē cohibitio ꝛ restrictio appetituū inordinatoꝝ a ꝯcupiscētia surgentiū. ꝛ fructꝰ modestie ē refectio vel delectatio de

hmoi cohibitoe vel restrictione motuu inordinatoꝝ. vn est quasi delectatio pugnatoꝝ post victoriã. ⁊ sic ẽ delectatio p modũ penitẽtie. Modestia aũt beatissime ꝟginis nõ est de restrictõe appetituũ inordinatoꝝ qui in ea esse non possunt. sed est subiectio carnis pfecta et sensualitatis ad ipm̃ ꝑm tale ⁊ tã plenũ rõnis dominiũ. ꝙ nõ ẽ possibile irascibilẽ vel ꝯcupiscibilẽ vel etiã rõnalem excedere suũ modũ et fructus modestie in ipa nõ est sup cohibitõne vel restrictõne motuũ inordinatoꝝ qui in ea non sunt. sed in ea est delectatio sup eo ꝙ hmoi motus ei nõ insunt nec inesse possunt. Et sic sua refectio est p modũ innocentie. refectio aũt alioꝝ fuit p modũ penitentie. sed statum penitẽtie excellit iproportionabil'r status innocentie in dignitate. igit refectio p modũ innocentie refectõem p modũ penitẽtie. qꝛ pena pt demi culpa phennis erit. Sic igit pꝫ ꝙ beatissima ꝟgo fructũ modestie iproportionabil'r excellentius omi viatore habuit

¶ De Continentia. Rõ pma

Ne. Decimotercio de ꝯtinẽtia q̃ vt dr glo. est a licitis abstinere. ⁊ intelligit de licitis ⁊ placitis. qꝛ Est ꝟtus placitis abstinuisse bonis. ⁊ intelligit hoc de placitis ꝑm sensum. Quia nõ est ꝟtus abstinuisse a bonis placitis ꝑm intellectũ. illa eñ sunt simpl'r bona ⁊ ꝑm ꝟtutẽ appetenda. a bonis aũt delectabilibꝫ ꝑm sensuꝫ abstinendũ est. Summe vero delectabile ꝑm sensum est act⁹ generationis. igit ab hoc abstinere est maximũ ꝟtutis. Hoc aũt est tribꝫ modis. ꝑm abstinentiã pfectã. vel pfectiorẽ. vel ꝑm pfectissimã. pfectam in ꝯiugatis. pfectiorẽ in viduis. pfectissimã aũt vt in ꝟginibꝫ. ⁊ ibi pfectior ꝑm ꝙ ꝟginitas pfectior. igit simpl'r in summo vbi est ꝟginitas in summo. sed hec in beatissima ꝟgine fuit in summo. igit habuit fructũ ꝯtinentie in summo. ¶ Itẽ ꝟtus est circa arduũ ⁊ difficile. sed ꝯtinentia ꝑm abstinentiã actus generatõnis maxime est ardua ⁊ difficilis nature corruptibili pcipue circa partẽ que est corrupta ⁊ infecta. igit vbi est illa abstinẽtia in summo. ibi erit ꝯtinẽtia in summo. hec aũt fuit i beata ꝟgine. g ipa habuit ꝯtinentiã in summo. ¶ Itẽ licitũ est qd nulla lege phibetur. sed beatissime virgini nõ est lex imposita. Justis eñ nõ est lex posita. vñ ad Gal'. enumeratis fructibꝫ subiũgit. aduersus hmoi nõ est lex. igit ei oia licebãt. omibus aũt aliis erat lex posita. ergo oñia erãt ei improportionabiliter magis licita igit improportionabiliter aliis ꝯtinentie eius fructus erat maior. ¶ Itẽ augmentat virtutẽ ꝯtinentie abstinere a rebꝫ non tm̃ licitis ⁊ placitis. sed ab aliqbꝫ etiã debitis. erit igitur ꝟtus ꝯtinẽtie pfecta abstinere a licitis placitis ⁊ debitis. igitur a magis debitis abstinere erit maior virtus Sed beata virgo improportionabiliter abstinuit ab honoribꝫ ⁊ rebꝫ sibi debitis plus omibꝫ aliis creaturis

Abstinẽtia fit tribꝫ modis.

2

3

4

ergo sua continētia fuit improportionabilis oībꝫ alijs creaturis
2 ¶ Itē vbi augmentat virtutē ꝯtinentie abstinere a magno ꝛ digno sibi debito ꝛ licito in summo. ibi erit ꝯtinentia in summo. Sed honor ꝛ reuerētia que debebat ei inq̄ntū erat mater dei excellit omnē reuerētiā ꝛ omnē honorē debitū creature. igit ipa habuit fructū ꝯtinētie in summo. Sic igit pꝫ qualiter beatissima ꝟgo abstinuit a summe licitis. a summe placitis. a summe arduis. a summe debitis. a summe dignis. Et sic fructum ꝯtinentie excellentius habuit omnibus creaturis

¶ De Castitate

Rō pma. Triplex ē stat⁹ VI. Decimoquarto de castitate. q̄ vt dī glo. est recte vti licitis. ¶ Qđ aūt fuerit in beatissima ꝟgine in summo pbat h mō Triplex est stat⁹. scꝫ an grām. pter grām. in gr̄a ꝛ in gloria In pmo statu fit opatio ꝫm naturā. in scđo opatio ꝫm gloriam. sed inter hec duo extrema scꝫ oīa opari ꝫm naturā. ꝛ oīa operari ꝫm gloriā sunt duo media. scꝫ opari q̄nq ꝫm naturā. aliq̄n ꝫm grām. duo sunt extrema ꝛ vnū mediū. ḡ erit ꝛ scđm mediū. scꝫ opari oīa sup naturā semp. ꝛ sp ꝫm grām. oīa operari p gloriā ꝯuenit ꝯprehēsoribꝫ. ꝫm naturā corruptā vel incorruptā peccatoribꝫ ꝛ irrōnabilibꝫ. Opari q̄nq ꝫm naturā q̄nq ꝫm gratiam ꝯmuniter ꝯuenit viatoribꝫ. igit operari oīa sup naturā vel semp ꝫm gratiam vel nunq̄ sine gratia ꝯuenit statui medio inter ꝯprehensores ꝛ viatores. Ille autē est status beatissime virginis. igit id operari ꝯuenit beatissime virgini tm̄. ꝛ illud operari est summe recte vti licitis. igit ei soli ꝯuenit recte vti licito. ergo ei ꝯuenit castitas in summo.
2 ¶ Itē oēs actōes humane sunt referibiles ꝫm actū vie. igit summe pfectius ꝫm statū vie. oēs actōes refert. hoc aūt fuit beatissima virgo. igit ipa retulit omnes actōes suas.
3 ¶ Itē aplus. siue māducatis siue bibitis oīa in gloriā dei facite. hoc aūt est referre oīa ad gloriā dei. ꝛ hmōi referri est vti. igit ꝯtingit oībꝫ recte vti. sed cū vti ꝯsistat in referendo. est eīm ꝫm Aug. vti id qđ in vsum venerit ad id quo est fruendū vel qđ amat obtinendū referre. si tn̄ amandū est. sicut ꝯtingit referre differenter ita ꝯtingit differenter vti. Sed viatores ꝯtingit oīa referre habitualiter. solā ꝟginē ꝯtingit oīa referre etiā actualr. igit cōuenit ei vti oībꝫ improportionabilr. Qđ aūt nulli viatori ꝯueniat posse referre actualiter sic pꝫ. Omnē aliū necesse est peccare venialiter aliq̄n. sed quicūq peccat venialr nō refert illū actū actualiter. igit quecūq necesse est aliq̄n venialr peccare illū impossibile ē oīa referre actualr. sed omnē viatorē excepta beata ꝟgine necesse est aliq̄n peccare venialr. igit ipa sola potuit oīa referre actualr.
4 ¶ Itē inter habitū ꝛ statū mediū est act⁹. ḡ inter statū fruendi ꝛ habitū referendi mediū est act⁹ referēdi. ḡ inter frui deo ꝛ oībꝫ in deo actualiter ꝛ iter

om̄ia referre ad deū habitualr̄. mediū est referre actualr̄ oīa ad deum
cū pmū ptinet ad statū ꝯphēsoris. scd̄m ad statū viatoris. igit̄ me-
diū ad statū mediū. hic aūt est status beatissime ꝟginis. igit̄ oīa ope-
ra sua in deū retulit actualiter. ꝛ hoc est recte vti licitis in summo. ꝗ
ipa sola habuit in summo fructū castitatis Patꝫ igit̄ ꝙ ipa habuit
om̄es fructus spūs in summo

¶ Hec aūt ꝯcedimꝰ oīa ꝛ credimꝰ esse vera. sicut ex veris ꝛ ꝓba- Rꝫ.
bilibꝫ ꝑ ordinē sunt ꝓbata. Ad expssiorem tn̄ p̄dictoꝝ intelligētiaꝫ Dr̄ña ꝑfectōis
et ad videndū gratuitoꝝ ꝑfectionis differentiā quā in plenitudine gratuitoꝝ
gratie beatissime ꝟginis omnipharia disputamus esse ꝯphensam
Nota ꝙ gratuita ꝑfectio p̄t ꝯparari ad duo. ad illud in quo est vt
in subiecto. vel ad illud ad qđ est vel ad qđ ordinat vt ad actū obie
ctū vel finē. Scd̄m ꝯparatōem quā hꝫ ad illud in quo est sumūt̄
fructus. ꝑfectio em̄ gratuita delectat ꝓpriū subiectuꝫ ꝛ reficit ipm̄. et
ſm hoc appellat̄ fructus. Cōparatio aūt ad id ad qđ est vel ad qđ Compatio
ordinat p̄t esse duobꝫ modis. Potest em̄ esse illa ꝯparatio vel ſm
statū. vel ſm actū. Si ſm statū sic sunt beatitudines q̄ determināt
statū ꝑfectū ſm ꝑfectōem gratuitā ꝑ moduꝫ vie. ꝛ est determinatio
status ꝑ effectus ꝯpletissimos ꝛ excellentissimos vie. vt est om̄ia re-
linquere. sua ꝛ alioꝝ peccata deflere. ꝛ animaꝫ ꝓ proximo ponere. et
hoꝝ silia. Si aūt illa fuit ſm actuꝫ. hoc p̄t esse dupliciter. potest em̄
ꝑfectio esse gratuita q̄tū ad actus pmos pmo in agere gratuito ꝑ-
ficientes vel quo ad actus scd̄os. scd̄o quo ad ꝯsequētes actus ꝛ ex- Gratuita per-
cellētes ꝑficiētes. si scd̄o mō sic sunt dona. Si pmo mō hoc p̄t eē du fectio
pliciter. qꝛ pmo ista ꝑfectio in esse gratuito p̄t esse liberando a malo
et sanādo vel ad bonū ordinādo. primo mō sunt gratie sacramenta
les. secūdo modo virtutes

¶ Sufficiētia aūt hoꝝ sacramētoꝝ hec est. Cū em̄ sacramētū sit
medicina ꝯtra lesionē a malo. Aut ē separatiuū mēbroꝝ indigētiā Sufficiētia
ſm se singillatim vel in corꝑe eccl'ie. Si ſm ꝙ in corpore sic diuidit̄ sacramētoꝝ
duobꝫ modis. Aut ad multiplicatōem fideliū carnalē. ꝛ sic est ma-
trimoniū. vel spūalē. sic est ordo. Si aūt ē ꝯtra indigētiā mēbroꝝ
ſm se. ista quadruplex erit. pma est defectꝰ originalis iusticie ꝑ origi G
nalē culpā. scd̄o ex illo seq̄tur ꝓnitas ad pctm̄. ad quā tertio seq̄tur
actuale pctm̄. post qđ q̄rto seq̄tur infirmitas ad residuū. Contra
pmū defectū ordinat̄ baptismꝰ. ꝯtra secūdū ꝯfirmatio. ꝯtra tertiū
penitētia. ꝯtra quartū sacramētū eucharistie. post hec est q̄dā pena-
litas q̄ nō tollit̄ oīno vt q̄dā infirmitas ex ꝑte corꝑis. ꝛ infirmitas
venialis pcti ex ꝑte aīe. Cōtra hāc ordinat̄ extrema vnctio

¶ Sufficientia virtutū sumitur hoc modo. Uirtutū quedā im- Sufficiētia.
mediate sunt in deum. quedam mediate. immediate autem virtutes virtutum

distinguūt ꝑm delectabile triū viriū motiuaꝝ. fides respectu ꝟitatis spes respectu magnitudinis. charitas respectu bonitatis. Mediate ꝟo sunt ꝑm tres act⁹ triū viriū. scʒ rōnalis. irascibilis. ⁊ ɔcupiscibilis. q̄ sunt discernere. aggredi. ɔcupiscere. penes discernere prudētia penes ɔcupiscere tēperantia. penes aggredi fortitudo. quarta scʒ iusticia sumit̄ ꝑm ordinē ad alterū

Mediate

Sufficiētia donorum.

¶ De sufficiētia donoꝝ. Donoꝝ multiplicatio sic fit. aut em̄ doni actus est in malū pene. aut a malo culpe. aut eius actus est in bonū Si ꝑmo mō. erit donū timoris. Si autem fuerit in bonū. aut ē ad bonū quod est ad finem. aut est ad bonuʒ ɔsilij vel precepti. Si est ad bonū precepti. aut erit vt dirigens. aut vt exequens. Si vt dirigens est donū scientie. si vt exequens sic est donum pietatis. ¶ Itē si ad bonū ɔsilij. aut erit vt dirigens. aut vt exequens. Si vt dirigēs sic est donuʒ ɔsilij. si vt exequens. sic est donum fortitudinis. Si autem est ad bonum vt est finis. aut erit vt dirigens. aut vt exequens Si vt dirigens sic erit donum intellectus. si vt exequens sic erit donum sapientie.

Sufficientia beatitudinum

¶ Sufficientia beatitudinū hoc mō sumitur Actus beatitudinū vie aut est in bonū. aut est in malū pene vel culpe. Maluʒ aūt pene aut est ex ɔpassione rei delectabilis. aut ex ɔpassione rei tristabilis Tristabile ꝟo aut est ex ɔpassione in ꝑsenti inflicta. aut ex pena originali ɔtracta. Si aūt fuerit ex ɔpassione rei delectabilis. abdicatio eius est beatitudo pauptatis. si ex ɔpassione inflicta in p̄nti. sic est mititas. si ex ɔpassione originali ɔtracta sic est luctus. Si aūt fuerit in bonum. aut in bonum increatū. aut in bonū creatū. Si aūt fuerit in bonū increatū. aut in bonū ɔsilij. aut in bonum precepti. si precepti. sic est esuries iusticie. si ɔsilij. sic est misc̄dia. Si autē fuerit in bonū creatū. aut q̄ʒtum ad intellectū. aut q̄ʒtū ad affectū. si q̄ʒtuʒ ad intellectū sic est mūdicia cordis. si ad affectum sic est pacificatio. Et sic pʒ sufficientia beatitudinū

Sufficientia fructuum

¶ Perfectio i ꝟtutib⁹ aut ē q̄ʒtū ad act⁹ interiores. aut q̄ʒtū ad actus exteriores. Si ad exteriores. vel q̄ʒtū ad gustū vel tactū. vel q̄ʒtū ad alios sensus. Si q̄ʒtū ad gustū vel tactū sic erit abstinere a licitis. ⁊ hec est ɔtinētia. vel recte vt licitis. ⁊ hec est castitas. si aūt q̄ʒtū ad alios sensus sic est modestia. Si aūt q̄ʒtū ad actus interiores aut ille erit irascibilis. aut ɔcupiscibilis. aut rationalis. Si irascibilis. aut respectu illorū que sunt ɔtra finē. sic ē patiētia vel respectu finis. ⁊ sic ē lōganimitas. Si aūt ē act⁹ rōnalis. vel ē quo ad deū. vl' quo ad seipm̄. vel q̄ ad ꝓximū. si ad deū sic ē fides. si ad seipsuʒ. sic ē bonitas. q̄ ē dulcedo animi Si āt ē ad ꝓximū. tūc vl' ē in bonū regēdo mot⁹ ɔcupiscētie. ⁊ sic ē benignitas. vel in bonū regendo motus

irascibilis. et sic est mansuetudo Si aūt sit act⁹ ꝯcupiscētie aut erit ad deū. et sic est charitas. aut seipm et sic ē gaudiū. aut ad ꝓximū. et sic ē pax ¶ Cōcedim⁹ ergo ꝙ iste pfectōes ſm oēs stat⁹ et diuersitates excellē tissime fuerūt in beata ꝟgine ¶ De gratijs gratis datis

Questio. xxiij. est de gratijs

gratis datis. Uiso de gratijs gratū faciētib⁹ qual'r fuerūt in btissima ꝟgine videndū est de gratijs gratis datis. Et pmo de his quas ponit apl's. p. ad Cho. xij. Quibusdā datur sermo p spm̄ sapientie ¶ De sapiētia Marie.

Art. Primo de sapiētia quā habuit btissima ꝟgo in ꝯtēplatōe ęternoꝝ. Querit igit pmo an viderit angelos et spūalia p spēs ꝓprias. ¶ Et videt ꝙ sic. ipa em̄ videre potuit spm̄ increatū et p spēm ꝓpriā. ergo et quēlibet aliū. ¶ Itē Grego. Quid em̄ nō vidit q vidente oīa videt. sz ipa videt videntē oīa. ergo vidit oīa ¶ Itē phus dt ꝙ intellect⁹ cognoscit oīa ꝓpter seipm cognoscēdū. Quicqd aūt est ſm naturā cognoscitiuū alicuius. cognoscit illud nisi ipediat. illa āt ipedimēta ſm ꝙ in superiorib⁹ dictū ē ſm Aug. sunt fantasmata corporaliū aīe p amorē ꝯglutinata. qb⁹ abstractis ipa seipam videt sz ab his aīa btissime ꝟginis potuit seipam abstrahere. ergo potuit se ipam videre p spēm ꝓpriā. ¶ Itē Aug⁹. in li. de spū et aīa. Aīa ꝯcupiscibilitatē rōnabilitatē. irascibilitatē hꝫ anteq̄ corpi infundat. Et intelligit ꝙ nō eā hꝫ a corpe sz a sua natura in se. ergo aīa in se naturaliter est cognoscitiua. Et posito ꝑ impossibili ꝙ nō infunderetur corpi adhuc eēt cognoscitiua. si nō essꝫ coartata p aliā naturā. ergo apta nata est cognoscere oīa. Sz inordinatū essꝫ ꝙ aliqd eēt cognoscitiuū oīm alioꝝ et nō suꝑiꝰ. ergo naturalr aīa cognoscitiua ē suꝑius et oīm alioꝝ. ergo cognoscet oīa et seipam nisi ipediat. Hoc āt ē ipedimētum qd dictū ē supra. sz in aīa btē ꝟginis hoc fuit sublatū. ergo vidit seipaꝫ et oēs āgelos et oīa creata. vn̄ Aug⁹. de aīa et spū Anim⁹ corpis dn̄ator. rector. habitator videt seipm p semetipm. ergo per seipm vidit nō q̄rit auxiliū corporaliū oculoꝝ. imo ꝟo ab oīb⁹ corpalib⁹ sensib⁹ tāq̄ ipedictib⁹ abstrahit se a se vt videat se i se. et nouerit se apd se. et cū vult deū cognoscere eleuat se ¶ Itē phs. ꝙ nō oīno et penit⁹ difficilimoꝝ est cognoscere et aliquā fidē accipe de aīa. Et intelligit ſm suam subam. opatōes em̄ et ponas ipius et accītia cognoscere nō est difficilimoꝝ. Sic ergo cognoscere aīam in se p suā spēm ē de nūero difficilimoꝝ. ergo ē de nūero cognoscibiliū. ergo ſm phm q nō habuit respectū ad grām possibile ē aīam cognoscere p spēm ꝓpriā licꝫ difficulter. sz illa difficultas remouet p abstractōem a fantasmatib⁹ corporalib⁹. Sz illa abstractio fuit ꝯpletissima in ꝯtēplatōe btē ꝟginis

Rō pma (margin, beside line "spēs ꝓprias…"); 2; 3; 4; 5 (margin argument numbers)

ergo vidit ãgelos ⁊ spũs ⁊ aĩas ĩ sui ꝯtẽplatiõe ⁊ subas incorpalit
6 ¶ Itẽ phs ponit intellectũ agẽtẽ. ⁊ ꝙ ille nõ sit ps aĩe sic ꝓbat. Si
cut in omĩ natura cã formal' q̃ est faciẽs oĩa penitꝰ alia ẽ in eẽntia a
cã materiali in q̃ fiũt oĩa. ⁊ ex his duobꝰ nũqꝫ ꝯponit vnũ. ita se hꝫ
intellectus vl'iter agens ⁊ intellectus possibilis in aĩa. g̃ neqꝫ sũt idẽ
in eẽntia neqꝫ sunt ptes ꝯponẽtes vnũ totũ. g̃ intellectꝰ agẽs nõ est
7 ps aĩe nec poña. ¶ Itẽ nulla ars neqꝫ mechanica neqꝫ literal' eadem
est in essentia cũ aĩa in q̃ est. neqꝫ est eadẽ in eẽntia cũ materia q̃ su-
stinet opatões veniẽtes ab ipa. sꝫ intellectꝰ agẽs se hꝫ ita ad possibi
lẽ sicut ars ad materiã. g̃ nõ sunt eadẽ in eẽntia neqꝫ ꝯstituũt aliq̃d
8 totũ vt ptes aĩe. ¶ Itẽ nulla poña est habitꝰ. ⁊ intellectꝰ possibilis
dr̃ potẽtiã p se. intellectꝰ vo agẽs vt habitꝰ. g̃ nõ sunt idẽ in essentia
9 ¶ Itẽ nũqꝫ lumẽ qđ facit poña colores actu eẽ colores est idẽ in eẽn
tia cũ coloribꝰ q̃ fiũt actu. neqꝫ in sensitiuo visus susceptiuo colo-
ris. neqꝫ ꝯstituũt aliq̃d vnũ eẽntial'r cũ altero illoꝝ. Sed intellectꝰ
vl'iter agens se hꝫ ad spẽs intelligibiles sicut lumen ad colores. ⁊ se
hꝫ ad intellectũ possibilẽ vt lumen ad sensitiuũ visus. g̃ nõ ẽ eẽntia
eadẽ intellectꝰ possibilis ⁊ agẽtis. neqꝫ ꝯstituũt vnũ vt ptes anime

Ex his rõnibꝰ ⁊ ex dictis phi inductis pꝫ ꝙ intellectꝰ agens nõ
sit aĩe ps. ¶ Itẽ oĩa q̃ intus sunt in aĩa ĩproportionabilia sunt eis q̃
10 sunt extra. ⁊ aĩa quodãmodo est oĩa. qꝛ oĩa cognoscit. igit̃ sicut est
vna oĩa tñ faciens. sic spẽs ipius accepta in aĩa ⁊ intellectu oĩa erit
faciens in intellectu. Maior pꝫ in caplo de reminiscẽtia. Minor in
tractatu de intellectu agẽte. intellectꝰ eñ p cognitõem creatoꝝ venit
in cognitõem p̃mi p̃ncipij s̃m ꝙ est cã oĩm. ⁊ suscipit in se spẽm in-
telligibilẽ ab ipo. Et intellectus iste acq̃situs in aĩa oĩa facit in aĩa
eo ꝙ dr̃ intellectus agens vniuersal'r facere. ¶ Et si querat̃. vtꝝ ꝯtin-
Qr. gat aliquẽ habere intellectũ agentẽ qui nõ nouit p̃mã causam, neqꝫ
hꝫ spẽm acceptam ad cognitõem p̃me cause. ¶ Dicimus ꝙ homies
Solo nõ habent ꝯplete intellectũ agentẽ hmõi. sed habent dispositionem
fluentem a potentia que dr̃ lumen illuminans intellectũ possibilẽ.
¶ Et si querat̃. cũ intellectus sit nobilissima pars aĩe pfectissime co
Qr. gnoscens. minus indigens exteriori amminiculo q̃ꝫ alie partes. q̃-
re indigeat hmõi lumine. sensus aũt ⁊ fantasia minime. ¶ Dici opor
Solo tet ꝙ minime indigeat hmõi lumine ad cognoscendũ spẽs intelligi
biles que p̃us sunt fantasmata. qꝛ sic esset minoris ⁊ debilioris potẽ
tie q̃ꝫ sensus ⁊ fantasmata. sed indiget lumine hmõi ad cognoscen-
dum talia que sunt occulta nature. q̃ nõ possunt apphendi sensu si-
ne tali lumine vel fantasia. cuiusmodi sunt substantie que in rebus
sunt naturalibꝰ fantasmata facientibꝰ. ipe vero minime fantasmata
facere pñt, ⁊ substãtie hmõi sunt separate vt angeli. ⁊ separabiles vt

anime quarū ɔditōne indiget intellectus tali lumine a pmo pncipio infuso ⁊ ad cognitiōem ipius pncipij pmi. Et de hoc verum est qḋ dictū est qȝtū ad cognitōes taliū speciex̄ū. qꝛ sicut facit lumen potentia colores actu colores. ita huiusmodi lumen impressum intellectui a pmo pncipio facit hmōi spēs occultas potentia intelligibiles actu intelligibiles. ¶ Ex his etiā pȝ. ꝙ physice pcedendo possibile est animā existentē in corpore spūs ⁊ spūalia ⁊ substātias copis videre ⁊ sine psentia gratie. igit multo fortius aīa beatissime vginis eleuata ⁊ abstracta gratia plenitudine. Itē physice oportȝ dici ꝙ intellectus hȝ duplicē potentiā. fantasticaȝ dum in corpore est. ⁊ non fantasticā dū est separatus a corpore. Et sicut eius potētia fantastica est corruptibilis mediāte fantasia. ⁊ inqȝtū talis corruptibilis est potentia ho sua p naturā simplr inest ei p naturaȝ sue substantie et nō alio mediāte. vnde ⁊ ista potētia incorruptibilis est sicut sua substantia. inde sic. ¶ Oē pncipiū qḋ hȝ potentiā vnā p se ⁊ fm suam naturā. aliaȝ vero mediante alio ⁊ p accidens essentialius debet vti potentia quā hȝ p se qȝ illa quā hȝ p accidens. intellectus hmōi potentiā hȝ duplicē. ḡ vtilius nobilius ⁊ melius debet vti potētia quā hȝ p se qȝ illa quā hȝ p accidens. ¶ Itē oīs intellectus q̄ hȝ vnam potentiā p se. aliam p accn̄s. melius ⁊ verius debet vti ⁊ cognoscere p illā quā hȝ p se qȝ p illā quā hȝ p accidēs. ergo si p esse in corpore nihil aufertur ei sed magis ɔfertur. qꝛ dr̄ de aīa existente in corpore ꝙ oīa cognoscit ⁊ quodāmodo dr̄ oīa. melius ⁊ verius cognoscit per potentiā nō fantasticā qȝ p potentiā fantasticā. ergo melius cognoscit spūalia qȝ fantastica

Conclusio.

Aīa exn̄s ī corpore pt videre spūalia sine psentia grē.

Rō ꝓ. ingralis

Rō scd̄a

¶ Ad hec dicimus ꝙ inconueniens est ponere substantiā sine potentia. ⁊ ponere substātiā ppetuā ⁊ potentiā ipius nō esse perpetuaȝ similiter incōueniens est ponere potentiā intelligendi quā hȝ intellectus in corpore esse perpetuam. Unde nota. ꝙ qualitates naturales sensibꝫ ppꝛijs pportionabiles sunt ⁊ appropriant. quantitates ho sensui ɔmuni. substātie ho intellectui. Hic em̄ ē ordo cognitionis ipius aīe dū est in corpe. intellectus aūt separatus a corpe aut habebit eūdē ordinē intelligēdi quē habuit in corpe. aut ɔtrarium. Si eūdē. igif erit idē modus intelligēdi in corpore ⁊ extra corpus qḋ est ipossibile. Sȝ si ppriū est ei cognoscere substātiaȝ. ⁊ hoc est ei pncipale fm se. tūc extra corpꝰ habebit pncipalr potentiam intelligendi substantiam. ⁊ fm posterius accidentia. hec autem potentia simul est creata cum intellectu. ⁊ est ppetua sicut intellectus ppetuus alterata aūt hec est potentia ex ɔiūctiōe ipius cū corpore. ex ɔiūctione em̄ cū corpore cognoscit accn̄tia ⁊ subās eo mō quo extra corpus cognoscere nō potest. quia cognoscit accidentia non solum in

Rn̄.

Ordo cognitionis aīe.

Nō est idē modꝰ intelligēdi

Aīa nō codeȝ mō cognoscit accn̄tia ī corpe et extra.

illa habitudine in q̄ se hn̄t ad subas in q̄bꝫ sunt. ſꝫ etiā ī illa ꝯpatione q̄ sunt pncipia pmutationū ſm ꝙ generāt suas spēs in alijs substātijs corpora:is ⁊ incorporeis. ſm eni hāc habitudinē generāt suas spēs in sensibꝫ. ex q̄bꝫ generatis in sensibꝫ fiūt fantasmata ī fantasia et postea accipiunṫ in intellectu. ⁊ p hec hmōi fantasmata cognoscū-

Nota tur substātie q̄ fantasmata facere nō pn̄t. Et sic ex ꝯiūctōe ipius cū corpore potentia ipius creata nō fantastica incipit esse fantastica. id est fantasmatū ⁊ p fantasmata alioꝝ cognitiua. Et sic pꝫ ꝙ p ꝯiūgi-

Poña alteraṫ cum corpe alteraṫ potentia nō fantastica in fantasticaꝫ. ⁊ sicut alibi maiores motus in aīa extra corpus q̄bꝫ intendit aīa impediūt minores pcipi ab aīa. ita dū est in corpore manifestiores motus ⁊ maiores rerū facientiū fantasmata circa animaꝫ impediūt pcipi ab aīa

A manifeste ea q̄ fantasmata facere nō possunt. Unde aliq̄n cū intellectus ꝯtrahit se in seipm abstrahendo speculatōem suā a sensu multa pcipit occulta q̄ p speculatōem ipius ꝯiūctā speculatōi sensuū pci-

Aīa pt itelligere sbas sepatas pere nō pt. ¶ Et sic iterū pꝫ physice. ꝙ aīa in corpore etiā citra auxilium gratie gratū facientis in ꝯtēplatōem spirituū ⁊ spūaliū aspicere sꝫ aspectū potest dirigere ⁊ videre. Igitur multo fortius beatissima virgo auxilio gratie potuit hoc facere in sua ꝯtemplatōe. Item Paulus scribiṫ in raptu vidisse dispositōem celestis hierarchie ⁊ beato Dionysio reuelasse. ḡ multo fortius beatissima ꝟgo vidit statū angeloꝝ ⁊ triūphātis ecclesie. Itē Martinus vidit demones. Iteꝫ iacob vidit angelos qn̄ dixit Castra dei sunt hec. ¶ Ex his aūt concludiṫ ꝙ beatissima ꝟgo in sua ꝯtēplatōe poterat videre deū āgelos et demones ⁊ aīam ꝓpriā ⁊ subas rerū corporaliū p seipas

¶ De scia q̄ ptinet ad actōem.

Nūc Scdo de scia q̄ ptinet ad actōem. Et pmo de mechanicis. et post hoc de liberalibꝫ. Queriṫ igiṫ vtrū btīssima ꝟgo sciue-

Rō pma. rit oēs artes mechanicas ¶ Et videṫ ꝙ sic. omis scia de numero bono-

2. rū est. sed ei nullū bonū defuit. ḡ oēs scias habuit. ¶ Itē bonū additum bono facit ipm magis bonū. ḡ aut defuit ei aliq̄d bonuꝫ. scꝫ scia vel nō. si nō habeo ꝓpositū. si sic illa addita magis bonum fieret

3. ¶ Itē natura nō deficit in necessarijs nec abūdat in supfluis. ḡ multo fortius grā. sꝫ q̄dā mechanice artes fuerūt btē ꝟgini necarie sicut muliebres. q̄dā supflue sicut viriles. ḡ istas habuit ⁊ nō alias ¶ Itē

4 Aug⁹. Quidā volūt scire vt sciant. ⁊ est curiositas. Quidā volunt scire vt sciātur. ⁊ est vanitas. Quidam vt edificētur. ⁊ est sapientia. Quidā vt edificent. ⁊ est charitas. Et hi tn̄ duo vltimi modi non sunt abusiue scie Igiṫ oīs scia nō abusiua dꝫ esse ad edificatōem sui et alioꝝ. sꝫ scire mechanicas scias a btīssima ꝟgine viriles nō est ordinatū ad sui vel alioꝝ edificatōem. ergo ipas nesciuit

NOn. Utrum sciuerit mechanicas muliebres subtiliores ꝛ nobili/
ores sicut eas q̄ fiunt aurifrigijs ꝛ sericis opationibꝰ ꝛ sub
tilibꝰ suturis ꝛ texturis ꝛ hmōi. ¶ Et videt ꝙ sic. ipa eni vt dt Da/ Rō p.
masce. a nullo illustriū vincit. He āt sunt scie ꝛ opa illustriū femina
rum. g̃ ꝛc. ¶ Itē ipa sua opatio fuit nobilissima. igit humilima. sed 2
maior humilitas apparet scire nobilia ꝛ subtilia ꝛ operari vilia et
ↄmunia q̄ȝ tantū scire vilia ꝛ operari talia. g̃ videt ꝙ btissima ꝟgo de
buit scire nobilia ꝛ operari vilia. ¶ Item contra. ista subtilia magis 3.
ordinant ad vanitatē q̄ȝ ad vtilitatē. operatio aūt ꝟginis gloriose
tm̄ ad necessitatē fuit. igit nō erat circa talia ¶ Itē btissima ꝟgo per/ 4.
fecta fuit ſm actōem ꝛ cōtemplatōem. vn̄ Luc. Optimā partē ele/
git. bona ē pars actiuoꝝ. melior cōtemplatiuoꝝ. sed optima eiꝰ que
pfecta in actōe ꝛ ↄtēplatōe fuit sicut fuit btissima ꝟgo. igit ipa debu
it habere opera actōnis q̄ ↄtemplationi minime repugnarēt. hec aūt
sunt opera manualia grossa ꝛ communia que non requirunt multā
attentōem cogitatōni. igit videt ꝙ circa hmōi debet esse opus bea/
tissime ꝟginis

¶ Querit igit si sciaȝ mechanicaꝝ habuit. ip̄roportionabilr excellit
effectū causatū ab artibꝰ mechanicis in alijs. igit scia mechanica in
btissima ꝟgine excellit sciam mechanicā in quocūq̧ Minor pȝ ex h̄
qr dignissimū ad qd̄ ordinant mechanice ē vestimentū. pmo est aīa
scdo corpꝰ. tercio vestimentū. sȝ dignissima oīm vestimētoꝝ fuit tu
nica incōsutilis quā fecit btissima ꝟgo. igit eiꝰ ars mechanica cau/
sabat nobilissimū effectū. igit habuit scientiam artis mechanice in
summo

¶ De artibus liberalibus

NOn. Tertio de artibꝰ liberalibꝰ vtrū ꝛ illas sciuit in summo bea Prima rō
tissima ꝟgo. ¶ Et videtur ꝙ sic. Sapientia edificauit sibi
domū. excidit columnas septē. Illa domus est beata ꝟgo. Septeȝ
columne sunt septē liberales scientie. igit beata ꝟgo habuit septem
liberalium artium scientiam. ¶ Item Exo. Mulier petat a vicina 2
sua vasa aurea ꝛ argentea. Hoc exponunt glose ꝛ sancti de scientijs
secularibꝰ. igitur debent secū scientias seculares de mūdo portare san
cti. igit ꝛ beatissima ꝟgo. ¶ Item mille clipei pendent ex ea omīs ar 3
matura fortiū. Turris dauit est sacra scriptura. clipei sciētie physice
igit scie liberales ptinent ad munitionem scripture sacre. igit sancto
rū ē illas scire. igit ꝛ btissime ꝟginis ¶ Itē q̇dā sancti laudant a tali/ 4.
bus scientijs. sicut btūs Dn̄icus documētis artiū eruditꝰ satis trāsi
uit ad studiū summe veritatis. Itē de beato Gregorio studijs libera
libus nulli secundus. igitur ꝛc. Item de beato Uincentio ꝛ de san/
cta Katharina ꝛ multis alijs Igitur beate virgini non debet deesse
ista materia laudis.

De scientijs istis specialiter

Rō ꝓma. **Dr̄**. Quarto de istis sciētijs specialr̄. Et p̄mo de grāmatica. vtꝝ
illā sciuerit ꝟgo. ¶ Et videt̄ ꝙ sic. Maria obseruabat oīa
hec Glosa. in diuersis ꝓphetis. ḡ sciuit legere. Et ꝯstat ꝙ intellexit.
2 qꝛ legere ⁊ nō intelligere negligere ē. ḡ sciuit grāmaticā. ¶ Itē Da/
3. mas. d̄t ꝙ in tēplo fuit enutrita vbi ꝟgines instruebant̄ ¶ Itē de Su
sanna legit̄ ꝙ erudierūt filiā suā ſm legē Moysi. ꝑncipiū aūt erudi/
4. tōnis ē grāmatita. ḡ btā ꝟgo sciuit grāmaticā in summo ¶ Itē nūꝗ̄
peccauit in loquēdo. ḡ grāmaticā sciuit ¶ De rethorica.

Rō ꝓma **Dr̄**. Quinto de rethorica. Augusti. d̄t de doctrina christiana
ꝙ in sacra scriptura sunt diuersi colores rethorici. ſꝫ sacraꝫ
2 scripturā ꝑfecte sciuit btā ꝟgo. ḡ ⁊ rhetoricā. ¶ Itē ꝙ iura ciuilia le/
Sapiētia ad ges ⁊ decreta sciuit in summo. ptꝫ h̄ mō. Sapiētia aduocati mani
uocati mani/ festat̄ in tribꝫ. Unū ꝙ obtineat oīa ꝯtra iudicē iustū ⁊ sapientē. Se
festat̄ triplr̄. cūdo ꝙ ꝯtra aduersariū astutū ⁊ sagacē. Tertio ꝙ in causa desꝑata.
Sꝫ btissima ꝟgo ꝯtra iudicē sapientissimū dn̄m. ꝯtra aduersariuꝫ
callidissimū dyabolū. i cā nostra desperata sentētiā optatā obtinuit
3 ḡ sapiētissima aduocata fuit ¶ Itē sapiētis ē eligere aduocatū sapiē
tem. ſꝫ istā aduocatā spūſſcūs metip̄e elegit nobis q̄ oīa cognouit ḡ
4. ip̄a sapientissima fuit. ¶ Itē aliq̄ aduocati pn̄t iniustū iustuꝫ ꝓbare
sophistice ⁊ nō facere. ſꝫ btā ꝟgo hoc de nostra iniusticia fecit. ḡ im/
5 proportionabilr̄ oībꝫ optime allegare sciuit. ¶ Itē ip̄a imperatrix fu
it. igit̄ legē ꝯdere ⁊ legis interp̄tatiua penes ip̄am fuit. ⁊ oīa iura in
archa sui cordis clausa habuit. Igit̄ btissima ꝟgo iura oīa ⁊ rethori
cam in summo habuit ¶ De logica

Rō ꝓma **Dr̄**. Sexto de logica quā ꝙ sciuerit ꝓbat̄ hoc mō. Hec eīn pu/
tilissima ē ad scientiā sacre scripture ⁊ ad heresim destruen
dam ⁊ fidei ꝯfirmatōem ⁊ rōnis redditōem de ea q̄ in nobis ē fide
ḡ ista scīa maxime necessaria ē sanctis. ḡ ⁊ beatissime ꝟgini. ¶ Item
2 Hieronymus ꝙ liber Job ꝯtinet ꝓpositōes. assumptōnes. ꝯclusio
nes. Et idē ptꝫ de alijs libris sacre scripture in q̄bꝫ sunt vie definitō
nū diuisionū argumētationū. hec igit̄ oīa necessaria sunt ad sacram
scripturā. ḡ ⁊ logica in qua docent̄ ista. Sed beatissima ꝟgo ꝑfecte
3. sciuit sacrā scripturā. ḡ ⁊ logicā. ¶ Itē ptꝫ ꝑcurrendo logice partes
ꝑtes logice sꝫ q̄ sunt tentatiua. sophistica. demōstratiua. dialectica. Tentatiuā eīn
in summo sciuit. qꝛ nūꝗ̄ in tētatōe succubuit. Sophisticā in sum/
mo habuit. qꝛ oēs astutias dyaboli cognouit. ⁊ oīa sophismata sua
patefecit. Dyalecticā in summo habuit. qꝛ nullius ꝓprie ignorātiā
habuit ⁊ oīa ꝓblemata soluere sciuit. Demōstratiuā habuit in sum
nobile subiec. mo. qꝛ nobilissimā ꝓpriā passionē de nobilissimo ꝓprio subiecto ꝑ
semetip̄am ꝯclusit. Summe nobile subiectū ē ꝑsona ⁊ summa boni

tas. nobilissima ꝓpria passio ē misericordia siue miseratio. hāc igit̃ ꝓpa passio nobilissima
ꝓpriā passionē de hoc subiecto btissima ꝟgo ꝯclusit. qm̄ ꝑ eā tanq̄ ꝑ
mediū summe bon⁹ deus. in opatōne nostre redēptōis summā mi/
sericordiā in se demōstrauit. qn̄ tali vteret̃ demōstratōe. Quicunq̄ Demōstratio
aufert oīe malū auferibile. ꝛ ꝯfert oīe bonū cōferibile ipe ē sum/
me misericors. de⁹ hō in nostra redēptōe abstulit oīe malū auferi/
bile. ꝛ ꝯtulit oīe bonū ꝯferibile. igit̃ ē summe misericors deus Sic
ergo ptꝫ ꝙ btissima ꝟgo habuit oēs ptes logice in summo

Qr. Septimo de physica ꝛ medicina ¶ Phs d̾t ꝙ cognitio aīe Rō prima
ad oīa valet maxime ad sciam naturalē. ſꝫ btissima ꝟgo ꝑ
fectissimā cognitōem aīe habuit. pfectissime eīn cognouit se ¶ Itē ꝑ
diuersas ꝓprietates lapidū speciez lignoꝝ ꝛ aīaliū ꝛ ceteroꝝ natu/ 2
raliū diuersa figurant̃ mysteria in sacra scriptura. ḡ sine intelligētia
et sine noticia rerū nō ē pfecta noticia scripturaꝝ sacraꝝ. ſꝫ btissima
ꝟgo pfecte sacrā scripturā sciuit. ḡ sciuit naturas rerū. ¶ Itē nullius 3.
morbꝰ eucratici adeo incurabilis quin sciret ꝛ posset eū curare. ḡ ha
buit in summo sciam medicine. ¶ Itē ipa sciuit curare solo ꝟbo. ḡ 4
sciuit medicinā in summo ¶ Itē ipa sciuit curare corp⁹ ꝛ aīam. ḡ sci/ 5
uit pfecte medicinā. ¶ Itē ipa sciuit sanare ad īmortalitatē Igit̃ in 6.
summo habuit medicinā ¶ De sciētijs q̄druuialibꝰ.

Qr. Octauo de scientijs quadruuialibꝰ Utrū fuerint in btissi Rō p̄.
ma ꝟgine. ¶ Et videt̃ ꝙ nō. quicq̄d eīn est plenū grā nihil
hꝫ imptinens ad grām btissima ꝟgo fuit plena grā. ꝛ scientie qua/
druuiales sunt imptinentes ad grām. ḡ btissima ꝟgo nō habuit sci
entiā q̄druuialē. ¶ Itē null⁹ laudat̃ scōꝝ de hmōi sciētijs. Itē Hiero 2
ny. cū studuisset in Platone ꝛ in raptu eēt cui⁹ ꝯditōnis eēt inq̄ret̃
Rn̄dit christian⁹ ꝛ dictū ē ei. nō es xp̄ian⁹ ſꝫ platonic⁹. In ep̄la ad
eustochiū d̾t se Hiero. studuisse in Tullio. vn̄ dictū ē ei cyceronic⁹
es. Cycero idē ē ꝙ Tulli⁹ ē. ḡ studuit ī rethorica nō in platone.
¶ Itē scī hmōi scias appellāt curiosas. Itē phus d̾t ꝙ in mathema 3.
ticis nō ē bonū. qꝛ neq̄ mot⁹ neq̄ opatio. ¶ Itē ibi nihil ē vtilitatꝭ 4.
neq̄ delectatōnis. qꝛ de talibꝰ cogitatio ē mentis pfecte ad creaturas
incliuatio. ꝛ cōiter dilectōis q̄ ē in deo interruptio ꝛ diminutio. Ex
his ḡ videt̃ ꝙ btissima ꝟgo nō sciuit mathematicas scias ¶ Sꝫ cō/ Cōtra p̄.
tra. ipa fuit pfectissima ſm affectū. ḡ ſm intellectū. sed dilexit oīa
diligibilia. ḡ ꝛc. ¶ Itē bonū additū bono facit ipꝫ magꝭ bonū vt sup̄ 2.
¶ Itē d̾r de abraā ꝙ sciuerit hmōi scias ꝛ ꝑ eas ditat⁹ ē. ḡ btissima vir 3.
go eas scire debuit cui bonū nō defuit qđ ī alijs fuit ¶ De musica

Qr. Nono specialiter de musica. ¶ Et videtur ꝙ in beatissi/ Rō p̄.
ma virgine maria fuerit eius cognitio. Nam tam in ve/

teri lege q̃z in noua fuerũt cãtores ⁊ vsus cantus ad cultũ dei cant⁹
aũt recte scit̃ ꝑ musicam. igit̃ ad cultũ dei ꝑtinet scia musica. g̊ fuit in
2 btissima ỽgine. ¶ Itẽ quicq̃d ꝑfectissimo auditui fuit delectabilius
ad audiendũ illud maximũ armonicũ fuit. sꝫ auditui filij dei nobi/
lissim⁹ audit⁹ fuit vox matris sibi ad audiendũ delectabilissima. igit̃
summe armonica. Igitur btissima ỽgo effectum musice habuit in
summo. ¶ De astronomia

Ꝗ Decimo de astronomia. Cũ eñ legit̃ in ꝑncipio creauit de⁹
celũ ⁊ terrã. ⁊ exponũt ibi sci expositores plures celos. Itẽ
ibidẽ fecit de⁹ duo luminaria magna. Itẽ vt sint in signa ⁊ tẽpa Itẽ
aque q̄ sup celos sunt. Ex his oĩbꝫ pꝫ ꝙ in sacra scriptura agit̃ de sy/
deribꝫ ⁊ stellis de q̄bꝫ sunt scie astronomie. g̊ astronomia ẽ necessaria
ad theologiã Igit̃ btissima ỽgo sciuit eã ¶ De arithmetica

Rõ ꝑma. **Ꝗ** Undecimo de arithmetica q̄ ẽ de numeris. Numeri i sacra
scriptura sunt mystici. ⁊ ꝺm diuersitatẽ numeroꝝ diuersa
ꝑ eos signant̃. vt pꝫ in trinario senario ⁊ denario ⁊ hmõi. vt patꝫ in
multis scripturis ⁊ glosis. g̊ cognitio numeroꝝ necessaria ẽ in sacra
2 scriptura. g̊ arithmetica. ¶ Itẽ cõputatões annoꝝ fiũt sepe in sacris
3 scripturis vt de Jacob de ysaac ⁊ sic de alijs. ¶ Itẽ scia algorismi ne/
4. cessaria est ad sacrã scripturã. ¶ Itẽ festa diuersa agunt̃ ⁊ in scriptu/
ra agi describunt̃ ad q̄ necessaria ẽ scia cõputi. igit̃ ⁊ illa necessaria ẽ
ad sacrã scripturã Ex his igit̃ manifestũ ẽ ꝙ scia arithmetice vtilis
et necessaria ẽ theologie. g̊ fuit in btã ỽgine

Ꝗ Duodecimo de geometria. in sacra scriptura sunt diuerse
mẽsure ⁊ mẽsuratões. Mensure ephi. bachi. teri. modij ⁊
ꝯsiles mẽsuratões. vt pꝫ in tabernaculo ⁊ in templo Ezechielis. de
hmõi aũt est scia geometria ⁊ cõsiles. Igit̃ hmõi scie necessarie sunt
theologi ¶ De theologia

Rõ ꝑa. **Ꝗ** Decimotercio de metaphysica ⁊ ꝑmo de theologia ¶ Q̄d ãt
ꝑfecte sciuit btã ỽgo theologiã. Videt̃ ps. a mãdatꝭ tuis
intellexi. g̊ impletio mandati intellectũ auget operanti. Sed btissi/
ma ỽgo mandatũ in summo impleuit. g̊ theologiã in summo in/
2 tellexit. ¶ Itẽ ps. Lucerna pedibꝫ meis verbum tuũ. sꝫ btã ỽgo sola
nunq̃z pedes offendit. g̊ lucerna verbi ꝑfectissime eam illuminauit.
3. ¶ Itẽ in ezech. Cũ eleuabant̃ aĩalia eleuabant̃ ⁊ rote iuxta ea. Que
exponens beat⁹ Grego. dt ꝙ cũ eleuant̃ doctores in vita honorat̃ ⁊
exaltat̃ in eis scia Sed btissima ỽgo habuit eleuatissimam vitam.
4. g̊ talẽ habuit sciam theologie ¶ Itẽ apl'i sciuerũt theologiã cũ nõ di
5 dicissent. g̊ multo forti⁹ btã ỽgo. ¶ Itẽ ipa hꝫ aureolã ꝑdicatorum.
6. g̊ sciuit scientiam theologie. ¶ Item de Cecilia legitur. Virgo glo/

riosa sp̄ euãgeliũ xp̄i in pectore portabat. ergo multo fortius beatis/
sima ꝟgo. ¶ Itē vnctio docebit vos oĩa. Glo. ad salutez ptinentia 7
sed beata ꝟgo improportionabil'r fuit vncta. ḡ improportionabil'r
sciuit oĩa ad salutē ptinētia. hoc aũt est theologia. ḡ sciuit theologi
ã̄m ¶ Itē deuteronomius est in archa. archa figurabat beatã ꝟginez 8
deutronomi⁹ legē. ḡ btĩssima ꝟgo sciuit totã legē ¶ Itē in Exo. legit̃ 9
Residuũ igni cõburetis. ḡ nõ oĩa scripture mysteria agnoscere pos/
sum⁹ Sed ibidē. Nõ remanebit ex eo q̄cq̄ vsq̄ mane. Glo. id ē in
discussum vsq̄ mane resurrectõis. Ex his duab⁹ autoritatib⁹ videt̃
q̄ sciuit sup cõmunē statũ sctõꝝ oēs scripturas intelligere. Et tñ in/
cõueniens est ponere q̄ aliq̄d a spũsctõ sit dictũ q̄d a nullo sit intel/
lectũ. iuxta illud Esa. Sicut imber descendit de celo ꝛ inebriat terrã
ita etiã ꝟbũ q̄d egredit̃ de ore meo nõ reuertet̃ ad me vacuũ. ¶ Ex h̄
aũt cõcludit̃ q̄ pfecta cognitio omniũ scripturarũ fm intellectũ ipi
us spũssancti loq̄ntis p scripturas ptinet ad statũ q̄ est sup omnē
statũ viatoris. hic aũt est status btĩssime ꝟginis. Et sic theologiaz
sciuit improportionabil'r vniuersis.

NI. Post hoc de materia libri snĩaruz. Materia em̄ p̄mi libri
ad duo reducit̃. ad materiã de trinitate. ꝛ ad materiã de p/ Materia p̄mi
destinatõe ꝛ potẽtia dei ꝛ volũtate. s3 de hac materia plurimũ sciuit sententiarum
q̄ potẽtiã dei ꝛ bonitatē in summo expta fuit in se. ¶ Scd̃s liber est de Scd̃i
angelis ꝛ de opib⁹ sex dieꝝ. ꝛ de statu hoĩs. sed hec oĩa sciuit pfectissi
me beata ꝟgo. ḡ scd̃m libꝝ sentẽtiaꝝ sciuit in summo ¶ In tertio agi Tertij.
tur de incarnatõe ꝟbi ꝛ ꝟtutib⁹. s3 in summo illã sciuit. q̄ȝ incarnati
onē p expientiã cognouit. ꝛ ꝟtutes in summo in se nouit. ¶ In q̄r/ Quarti.
to legit̃ de sacramẽtalib⁹ gratijs ꝛ resurrectõe. ḡ gratias sacramẽtales
in summo habuit. vt patuit in superiorib⁹. corpus etiã habuit post
corp⁹ dei simillimũ corpib⁹ resurrectõis q̄ sunt imunia a culpa ꝛ a pe
na. corpa alioꝝ sctõꝝ in via sunt obnoxia culpe ꝛ pene. Et inter hec
fuit corpus btĩssime ꝟginis mediũ existēs a pena ꝛ culpa imune. ꝛ
ita habuit corpus simillimũ corpib⁹ resurrectõis. ꝛ ita maxime cog
nouit naturã corpoꝝ resurrectõis. Ex his ḡ p3 q̄ btĩssima ꝟgo bib/
liam ꝛ sententias in summo habuit.

NI. Decimoq̄rto. vtꝝ sciuerit oĩa. ¶ Et videt̃ q̄ sic. spũssanct⁹
docebit vos oē3 veritatē. ḡ creatã ꝛ increatã. s3 si dicat̃ q̄ nõ Rõ p̄ma
intelligat̃ de om̄i veritate simpl'r ꝛ vniuersal'r. hoc non p̄t dici. q̄ȝ q̄d
scriptura p̄mittit vl'iter p̄mittit. quare glosaret̃ particulariter cũ be
neficia p̄ncipũ sint largissime interp̄tãda. ¶ Itē intellect⁹ est pure na 2
tural'r cognoscitiu⁹ omniũ. ḡ habebit p̄prie cognoscibile oppositu3
Sed cõstat q̄ nõ est restrictus ad cognoscēdu3 aliqua. ita q̄ aliqua
et nõ alia. ḡ natural'r oĩa cognoscit. Et videt̃ q̄ sit deus eius oppo

3. sitū. ergo aīa beatissime ꝟginis potuit scire omīa diuina. ¶ Itē oīa
laudāt dn̄m ⁊ sunt homini materia laudis diuine. ꝗ hō tenet in om
4 omib' ⁊ de oīb' deū laudare. ꝗ oīa tenet aīa cognoscere. ¶ Itē oīa fa-
cta sunt ꝓpter hoīem. ꝗ hō tenetur de omīb' grās agere. ergo omīa
5 cognoscit. ¶ Itē scire oīa est quoddaʒ bonū. aut ergo aīa beatissime
virginis fuit capax illius boni. aut non. si sic ergo summus bonus
hoc ei ꝯmunicauit. Si nō. querat quid sit illud qđ beatissima ꝟgo
nō potuit scire. ⁊ cuius nō fuerit capax ꝑ modū vie. nec erit assigna
6 re. ¶ Itē scire q̄dā ex parte. ⁊ scire oīa ꝑfecte. inter hec est mediū scire
omīa ꝑ modū vie. ꝓmū ꝑtinet ad ꝯmunē statū in via. scđm ꝑtinet
ad ꝯprehensores in patria. ergo mediū ꝑtinebit ad statū medium.
hic est status beatissime virginis. ergo beatissima virgo sciuit oīa ꝑ
7 modū vie. ¶ Itē xp̄s sciuit oīa ꝑ modū patrie. apl'i ꝑ modū vie. ꝗ
8 beatissima ꝟgo q̄ fuit media sciuit omīa ꝑ modū vie. ¶ Iteʒ sicut se
hʒ ꝑsona ad ꝑsonā. ita scia ad sciam ⁊ gratia ad grām. sed post ꝑso
nā filij dei nō pt esse ꝑsona dignior ⁊ similior ei q̄ʒ ꝑsona matris dei.
ergo sicut ꝑsona imediate se hʒ ad ꝑsonā. ita gratia ad grām ⁊ scia
ad sciam. sed ad scire oīa ꝑ modū patrie imediatū est scire oīa ꝑ mo
9 dū vie. sed xp̄s sciuit oīa ꝑ moduʒ patrie. ꝗ beatissima virgo sciuit
oīa ꝑ modū vie. ¶ Itē aīa xp̄i sciuit oīa que deus. nec tn̄ equalis est
ei in sciētia ꝑ modū sciendi. sed sicut aīa xp̄i imediate se hʒ ad deum
ita aīa beatissime ꝟginis ad aīam christi. ergo aīa beatissime ꝟginis
sciuit oīa q̄ aīa christi. sed imꝑfectiori modo

Contra. ¶ Sed ꝯtra sancti in patria nihil sciūt nisi ad beatitudinem pa-
1 trie pertinentia. ergo sancti vie tm̄ ꝑtinentia ad beatitudinē vie sci-
2 unt. ¶ Item scire omīa ꝑ modū vie. aut esset scientia tm̄ ꝑm habitū
que nō exit in actū. ⁊ sic est frustra. aut ꝑm actū. ⁊ sic esset scia distra
ctiua viatoris circa hmōi ꝑticulares creaturas. ⁊ esſʒ eleuatōis ⁊ cō
iūctōis mentis cū deo impeditiua. ergo nociua.

Cōtra ꝑ. ¶ Sed ꝯtra illud videtur esse q in angelis est duplex scientia. scʒ
vespertina ⁊ matutina. ⁊ vna non est impeditiua alterius. Sʒ hoc
nō est simile ad propositum. q2 ꝯprehensores vident omīa vno in-
2. tuitu. sed nō viatores. ¶ Item in patria euacuabitur omē imperti-
nens ad gloriam. ergo in beatitudine vie euacuabitur omē imperti-
nens ad gratiam

Maria habet plura ꝑuilegia

Rē. Utr̄ beatissima ꝟgo habuit cognitōem vespertinā ⁊ ma-
tutinā. ¶ Ad solutōem hoꝝ notandū est. q beatissima vir-
1 go in cognitōe sua plura habuit ꝑuilegia. ¶ Primū est ꝑfecta cog-
nitio trinitatis dei sine medio quā habuit in via ꝑ spēalissimā gra-
2 tiā. ¶ Secūdū est ꝑfecta cognitio mysterij incarnatōis. ⁊ hāc habu-
3 it ꝑ grām ⁊ singularem experientiam. ¶ Tertiū est cognitio sue prec-

destinatōis quā habuit ꝑ reuelatōem ⁊ causam. ¶ Quartuꝫ est ani- 4
me sue ⁊ spirituū ꝑ ꝓprias spēs cognitio. quā habuit dispositiue ꝑ
naturam. ɔpletiue ꝑ gratiam. ⁊ ꝑ hanc vidit angelos. ⁊ animas. et
demones. ¶ Quintū est ꝑfecta cognitio omniū ad statū vie ꝑtinen- 5
tium quā habuit ꝑ gratie infusionē ⁊ inspiratiōem. ⁊ hec ɔprehen-
dit ꝑfectā scripturarū cognitōem operandoꝝ ⁊ ɔtemplandoꝝ. ¶ Se-
xtū est cognitio omniū circa se futuroꝝ. quā habuit ꝑ reuelatōem ⁊ 6
in speculo lectionū. ¶ Septimū est omniū ad statū patrie ꝑtinenti- 7
um cognitio. quā habuit ꝑ ɔtemplationis reuelationem ¶ Octauū 8
est omniū creaturarū cognitio quā habuit ꝑ naturam ⁊ gratiā ⁊ cō-
templationem. ¶ Nonū est ꝙ habuit vespertinā ⁊ matutinam cog-
nitionem. matutinā ꝑ gratiam. vespertinam ꝑ naturam ⁊ gratiam. 9
¶ Decimū est ɔclusio ex ꝑdictis omib;. ꝙ nullius ꝓprie habuit ig- 10
norantiā ¶ Unde ad obiecta soluentes dicimus. ꝙ beata ꝟgo suf- Ad obiecta
ficienter ꝑfecta fuit ꝑ habitū nature ⁊ gratie in oꝑationes exire ⁊ fi-
nē ɔsequi cuiuslibet. ⁊ hec sciā exiuit in actum ⁊ operationem qn̄ vbi
qualiter. ⁊ q̄ntum ordinabatꝰ sibi in beatitudinē. ⁊ aliis in salutem.
Habuit etiā ꝑfectam cognitōnem omniū ad suā beatitudinem ſm
statū vie ꝑtinentiū. ⁊ nulloꝝ inutiliū ⁊ ad gratiaꝫ ꝑtinentiū. ¶ Un̄ B
ipsius anima beatissima nulla habuit in se inutilia vel imꝑtinentia
sed per totū gratie fuit plena. Un̄ omnia q̄ fuerunt in ipius aīa vel
naturalia vel acq̄sita sic erant gratia informata vel cū gratia ɔiun-
cta vt oīa essent gratuita. Unde oīs scientia eius gratuita. om-
nis dilectio gratuita. oīs operatio gratuita. vt sine oīmi restrictōe lar-
gissima ⁊ verissima interp̄tatōne essꝫ oīmipharia grā plena. Ex hoc
pꝫ solutio ad obiecta

¶ De ɔstantia fidei

¶ Seq̄tur alteri fides. Glo. Cōstātia fidei vel sermo fidei. Qꝫ
aūt beatissima ꝟgo plus habuit de fide patuit supra. ⁊ ꝙ eius fides Rō prima
nūq̄ꝫ defecit nec fuit intercepta sic ꝓbatꝰ. ¶ Alioꝝ ɔstantia fuit defici-
ens ⁊ intercepta. ergo ipa vicit oīes in fidei ɔstantia. Un̄ illud so-
let exponi de ea Eccl. ꝑ. Generatio p̄terit. generatio aduenit. gn̄atio
aūt in eternū ⁊c. ¶ Itē alioꝝ fides amissibil' fuit ipiꝰ inamissibil'. g̊ 2
eiꝰ fidei ɔstātia fuit alioꝝ ip̄roportionabilis. ¶ Itē latera ciuitatis 3
sunt equalia. sicut dr̄ in Apoca. xxi. sꝫ charitas oīno ip̄roportiona-
bilis fuit alioꝝ charitati. g̊ ⁊ fides fidei ¶ Itē. ꝑ. ad Choꝝ. xiii. Cha- 4
ritas oīa credit. ¶ Itē Math. Oīa possibilia sunt credēti. sꝫ in eiꝰ 5
fide secutꝰ est effectꝰ improportionabil' fidei alioꝝ. ¶ Itē si habueri- 6
tis fidē vt granū sinapis ⁊ dixeritis monti huic. tolle te ⁊ mitte te in
mari obediet vob. Sꝫ ad ipius dictū qn̄ dixit. Fiat mihi ſm ꝟbuꝫ
tuū. summus montiū tulit se ⁊ misit se in mare amarum. id est ma-
riam. ergo eius fides habuit maximū effectū. g̊ maior fuit aliorum

7 ¶ Itē abraā ponitur in exemplū maxime fidei. qꝛ in spem ꝯtra spem
credidit. Roma. x. scꝫ ꝙ crediddit Sem de vetula filiuꝫ nascituꝝ. sed
beata ꝟgo credidit de se ꝟgine nasciturū deū. ḡ ipa ipꝛoportionabil'r
supauit abraā in fide. ḡ ꝛ oēs alios. quicq̇d em̄ supius est supiore su
8 perius est ꝛ inferiore. ¶ Itē Grego. Fides nō hꝫ meritū cui humana
rō pbet experimētū. sed illud creditū maxime fuit sup rōnem ꝛ expe/
rimentū. ḡ habuit maximū meritū ꝛ maximū fidei habitū ꝛ actuꝫ
¶ Ex his oībꝫ manifestū est. ꝙ beata virgo imperatrix omniū in cō
stantia fidei superat oēs viatores

Prima rō ¶ Seq̇tur aliꝫ sanitatū gratia. Glo. curādi infirmos. Qꝫ autē
hec maxime fuerit in beata ꝟgine pꝫ. ¶ Ipa em̄ totū hoīeꝫ sanū fecit
in aīa ꝛ corpe. Altissimus em̄ de terra creauit medicinam. de qua dr
Ecci. xxxviij. Illā inquā medicinā de qua dr Eccli. xliij. Medicinā
oīm in festinatōe nebule. i. caro xpi. de terra q̇dē nata. sꝫ nullo pon/
dere pgrauata. vltra puritatē angeloꝝ exaltata. subito spūsctō ope/
rāte formata ꝛ liniamētata ¶ Itē Ecci. xxxiiij. Ego qua fluuiꝰ dorix
2 qꝺ est medicamētū generatōis. egressus de paradiso dei mei. id est de
beata ꝟgine q̄ fuit paradysus voluptatis a pncipio in quo posuit de
us hominē. i. xpm quē formauerat. ¶ Itē. nullꝰ morbꝰ fuit ei incura
3. bilis. ergo vicit oēs in gratia sanitatis. ¶ Itē etiā post mortē curat
4 morbos ꝛ mortē fugat ¶ Item quos curat sanat ad imortalitatē. ḡ
5 superauit oēs in gratia sanitatis. Sic ḡ pꝫ qualiter btīssima ꝟgo
hꝫ grām sanitatis in summo ¶ De Opatione virtutū.

Rō pma ¶ Seq̇tur aliꝫ opatio ꝟtutū. Glo. opatio miraculoꝝ ꝯtra natu
rā. ¶ Qꝫ aūt habuerit in summo hāc beata ꝟgo pꝫ ex eo ꝙ oīm mi
raculoꝝ miraculosissimū ꝛ nouissimū est illud qꝺ eius fide media
ꝯstat eē factū. scꝫ ꝙ deus hō. mater virgo. vn̄ Esa. vlt. Quis vnq̄ꝫ
audiuit talia. Hiere. xxxi. Nouū creauit deus in terra. mulier circū
dabit virū. ḡ ipa grām miraculoꝝ habuit in summo. ¶ Itē miracu
2. lū est arduū ꝛ insolitū sup facultatē ꝯsistēs ammirātis. hoc āt totū
3. fuit hic in summo. ¶ Itē aliꝫ fecerūt miracula pter naturaꝫ vel ꝯtra
naturā. sꝫ ipius fide factū est miraculū sup naturā. Ergo patꝫ qual'r
excellit oēs in ope virtutū ¶ De Prophetia.

Rō pma. ¶ Seq̇tur aliꝫ ꝓphetia Glo. pdicere futura. ¶ Qꝫ aūt hāc habu
it in summo ꝟgo btā videt ꝙ sic. qꝛ ꝓphetia est diuina inspiratio. ḡ
vbi ipꝛoportionabil'r spūsctī pn̄tia est ꝛ grā ꝛ inhabitatio ibi ipꝛo
portionabil'r inspiratio ꝛ ꝓphetia. hoc aūt fuit in btīss maꝟgine
iuxta illud Luc. j. Spūssanctus superueniet in te. ⁊c. ergo in summo
2. ipsa habuit spiritum prophetie ¶ Item si in animas sanctas se trās/
fert ꝛ amicos dei ꝛ prophetas constituit. sicut dr Sapien. vij. vbi er/
go improportionabilis translatio ibi improportōnabilis ꝓphetia

et amicicia. hoc aūt totū fuit in beatissima vginis aīa dn̄e omnium creaturarū. ergo habuit pphetiā in summo. ¶ Itē Math. xi. Lex et 3.
pphete vsq3 ad ioannē. et ille fuit ppheta et plus q̄3 ppheta. q2 solez digito demonstrauit. s3 improportionabil'r plus ē solem generare et nobis dare q̄3 demōstrare. ergo si propter demonstratōnem ioannes dictus ē ppheta et plus q̄3 ppheta. multo fortius beata vgo pрter generatōnem pphetissa dicet. ¶ Itez ysa. Accessi ad pphetissam 4.
Glo. vginē mariam. dr̄ em̄ ip̄a propter excellētiā pphetissa. ergo ip̄a excellit in pphetia. ¶ Itē si cayphas eo q2 eēt ep̄us illi9 anni pphe- 5
tisauit. vt ioh. xi. tūc improportionabil'r btā vgo oīm regina impatrix ineternū sup oēs grām pphetie debet habere. ¶ Itē q2 hanc grām 6
habuerit p effectū demōstrauit. qn̄ ɔscia secretiorꝫ et prescia futurorꝫ ministris nuptiarꝫ dixit. Quecūq3 dixerit vobis facite. vt Joh. ij. preuidēs spiritu pphetie q2 fili9 ei9 aquā in vinū voluit ɔuertere

¶ De discretōe spūum

¶ Sequit discretio spirituū. Glo. vt discernāt quo spū fiant Primarō
Q3 aūt hanc habuerit in summo btissima vgo pbat h̄ mō. Chorꝫ. ij. Spūalis hō oīa iudicat. sed ip̄a improportōnabil'r alijs oīa iudicauit. ergo sup omēs discretōem spūum habuit ¶ Itē paulus igno 2
rauit astutiā eius. sicut dr̄. ij. Chorꝫ. v. Ecce plus q̄3 paulus ¶ Itē in 3
vitaspatrū. Quis euitabit hos laqueos. R̄n̄sum est sola hūilitas. sed ip̄a improportionabil'r omib9 fuit humil'. g̃ improportōnabil'r fuit indeceptibilis vniuersis Itē nūq3 fuit decepta. ¶ Itē ppriū est 4.
spūs nequā tētare de supbia. ip̄a aūt summe fuit humil'. g̃ a spū supbie maxime inuincibilis ¶ Sic p3 q2 discretio spūum in summo fuerit in beatissima vgine ¶ De gn̄e linguarum

¶ Seqtur genera linguarꝫ. q2 aūt nō habuerit in summo videri Rō p9.
pt. lingue em̄ nō sunt date fidelib9 sed infidelib9. ij Chorꝫ. xiiij. s3 ip̄a fidelissima fuit. g̃ donū lingue nō debt habere. ¶ Itē ip̄a nō debuit 2
p̄dicare. g̃ nō debuit donū lingue habere. ¶ Itē glo. ibidem vt euntes 3
p mūdū intelligant linguas hoīm. sed ipsa nō debuit sic ire p mundū. ergo nō debuit habere donū linguarꝫ ¶ Sed ɔtra. ip̄sa est ad- Cōtra p2
uocata omniū. g̃ debet scire linguas singulorꝫ. ¶ Itē actuū. ij. Sedit 2
sup singulos eorꝫ spūssanct9. s3 ip̄a fuit cū eis qn̄ apparuerūt dispartite lingue tanq̄3 ignis. g̃ accepit donū lingue cū ipsis ¶ Itē cū diuer 3.
sis hoīb9 ɔuersabat. g̃ indiguit dono lingue ¶ Itē a nullo illustriuz 4.
vincit in aliq̄. g̃ habuit donū istō omib9 alijs excellentius

¶ Sequitur aliī interptatio sermonū. Glo. exponere scripturas. Rō p.
Sed q2 hāc in summo habuit beata vgo p3 ex determinatis. vbi probatū ē q2 omēs scripturas intellexit. ¶ Itē nō est verbū qd̄ dn̄s non 2
reuelauit seruis suis. sicut testatur amos. iij. igit multo plus matri.

ꝑma pꝫ Amos.iiij.cetera vt supra Sic ergo manifestū ē ꝙ beata ꝟgo oīm in summo etiā habuit graꝝ nouenariū

Rō ꝑma Dr. Consequēter de illis gratijs q̄ ponunt̾ Eph.iiij. Alios quidem apl'os. ¶ Et videt̾ ꝑmo ꝙ nō ꝯueniat beatissime ꝟgini ꝙ sit apostola. hoc eñ opus ē ministeriale Vñ ibidē subiūgitur in opus ministerij.sed ministeriū nō cadit in opatōes omniū. ergo
2 nec apl'atus. ¶ Itē sup illud Dionysij. Hierarchia est ordo diuinꝰ sciētia ꝛ actio. Dicit ꝯmentator ꝙ officiū sine actōe negligentia est. sed btīssima ꝟgo nō exercuit actū p̄dicatōis.ḡ nec debuit habere offi
3 ciū. ¶ Itē Luce.vi. duodecim elegit ꝛ illos vocauit apl'os.
Contra. ¶ Contra. de se dixit Joh. Ego vox clamātis ꝛc. q̄si diceret. non
1 p̄dico tm̄ voce oris.sed egoipse totus sum vox.ita ꝙ oīa mea vita victus vestitus locus predicāt penitentiā.sed sicut oīa ioānis predicāt penitentiam.ita oīa beate marie ꝟginis predicāt innocentiam
C si ergo Joānes habet grām ꝛ donū p̄dicatōis q̄ est vox clamātis in deserto.ergo multo fortius beata ꝟgo habet donū apostolatus.ergo
2 est vox clamātis in celo ¶ Itē ꝓprietas apostoloꝝ est ꝙ sunt lux mūdi.sed btīssima ꝟgo in summo illuminauit mūdū.ergo p̄dicatōnis
3. in summo exercuit officiū. ¶ Itē officiū apl'oꝝ vel p̄dicatoꝝ est recō ciliare pctōres.sed hoc ꝯuenit beate ꝟgini in summo.ergo habuit in
4. summo apl'atū ¶ Itē dñs dr̄ Joh.vij. Mea doctrina nō ē mea.illi attribuens a quo habuit essentiā. sed sicut habuit naturā diuinā a patre.ita habuit humanaꝫ naturā a matre. ergo sicut sua doctrina inq̄ꝫtum deus fuit a patre.ita doctrina sua inq̄ꝫtū fuit hō fuit a ma-
5 tre.ḡ mater oīa q̄ filꝰ docuit p̄dicauit nobis. ¶ Itē ioh.xvi. Nō eñ loquet̾ a semetipō. dr̄ dñs de spūsancto.ergo sicut spūs loq̄tur ab illo a quo est.ita filius loquet̾ a matre inq̄ꝫtū hō est. Cetera vt supra in aureola predicatorum.

Rō. ꝑma ¶ Sequit̾ alios ꝓphetas. Glo. scripture explanatores. sed ipsa est totius legꝭ gloria.ergo in summo est ꝓpheta vel ꝓphetissa ¶ Itē
2 Joannes dr̄ ꝓpheta ꝛ plus q̄ꝫ ꝓpheta. qꝛ deum digito demonstrauit.ipsa āt eū genuit.ꝛ sic seipsam matrē ꝛ ꝟginē demōstrauit corpe. et sic ipsum filiū ꝟginis in ꝓphetis ꝛ scripturis ꝓmissum.corpe et
3. opere demōstrauit ꝛ sic summa ꝓphetissa fuit ¶ Itē ꝙ sexꝰ nō repugnat ptꝫ.qꝛ in nouo ꝛ in veteri testamēto ꝓphetisse fuerūt Vñ Lu.ij Et anna ꝓphetissa ꝯmemorabat̾.in actibꝰ apl'oꝝ.q̄ septeꝫ filias habuit q̄ ꝓphetizabāt. Cetera vero vt supra de prophetia.

¶ Sequit̾ alios ꝟo euāgelistas. Lu.ij. Maria āt ꝯseruabat ꝛc. vñ cū tp̄s p̄dicāde vl' describēde īcarnatōis adueniret sufficiēter oīa ꝓut eēnt gesta posset explicare. Cetera vt sup̄ de aureola p̄dicatorum

¶ Sequitur alios pastores. qualiter hoc donũ habuit beatissima ꝟgo querẽ i questione de sacramẽto ordinis. ⁊ qualiter nos parauit in questione de beatitudinibꝰ in gradibꝰ paupꝑtatis. Sic igiẜ habuit etiã btissima ꝟgo hũc q̃ternariũ gratiaꝝ. Ex his manifestũ est ꝙ btissima dña habuerit vniuersitatẽ gratiaꝝ gratuitarũ ⁊ gratis datarũ. qḋ om̃iphariе credimꝰ esse verũ.

¶ Ad solutõem obiectoꝝ in ↄtrariũ dicimꝰ taliter distinguendo ꝙ donoꝝ gratis datorũ ⁊ nõ gratũ facientiũ. Quedam in ministeriũ dantur ⁊ nõ in propriũ ꝓfectũ. vt ꝓphetia. Balaam ⁊ Cayphe Quedam in ꝓpriũ ꝓfectũ sui ⁊ nõ alioꝝ. vt dona instructõis beatissime dñe. Et taliũ quedam dantur ad ꝑficiendã indigentiã. quedam ad decorandã potentiã. ⁊ quedã ad nobilitandũ naturã ⁊ honorandã personam. Et sic habuit btissima ꝟgo hm̃oi dona non ad ministeriũ. sed ad decoratõnis cumulũ. ad ꝑfectõnis ⁊ delectatõnis augmentũ. in materiã laudis ⁊ honoris incrementũ ⁊ oĩm bonoꝝ spũalium complementum. — Ad obiecta. — Dona dãtur. — Maria habuit dona.

Q Vestio. xxiiij. ẽ de gratijs

spẽalibꝰ marie. ¶ Dicto qualiter beatissima ꝟgo habuit omnes grãs cõmunes. sequiẜ qualiter habuerit spẽales quas ⁊ in alijs scientijs est reperire. Taliũ autẽ q̃dam sunt q̃ ptinẽt ad generationẽ siue vite ingressum. q̃dam ad conuersatõnem. q̃dã autem ad mortem. Circa generationẽ inueniuntur quinq̃ȝ. que sunt prefiguratio. prophetisatio. annunciatio. miraculosa conceptio. in vtero sanctificatio

¶ Primo ergo ꝙ beatissima ꝟgo multipharie ꝓ̃figurata erat. sic erit manifestũ Numeri. xij. inuenit igiẜ moyses ꝟgam Aaron Glo. Mariã que sine virili semine genuit verbũ. Ecce qualiter in textu cũ glosa sua seq̃tur. ꝙ illa ꝟga fuerit figura ꝟginis gloriose. ¶ Item Exo. iij. Rubus ardebat ⁊ nõ ↄburebaẜ. ꝙ hoc fuerit figura btissime ꝟginis ꝓbat ecclesia nõ disputando sed cantando ⁊ determinando. Rubũ quẽ viderat moyses incombustũ. ⁊c. ¶ Itẽ Lu. Et nomen eius Elysabeth. Glo. Elysabet dei mei saturitas ⁊ mariã ꝟcat q̃ deo plena fuit. ¶ Item si annunciatio ⁊ ↄceptio ysaac signat conceptionem christi. ergo ⁊ sara signat mariam. Ex his patȝ ꝙ beatissima ꝟgo fuit prefigurata. ¶ Qualiter aũt ⁊ quibus figuris multiphariam multisq̃ȝ modis patet. videlicet in creatis. in factis. in visis ⁊ coniugatis. ¶ In creatis. in ꝑ̃cipio creauit deus celum ⁊ terram. id est beatam virginem. que celũ ⁊ terra fuit. i. celestẽ ⁊ terrestrẽ simul duxit vitam. id est angelicã ⁊ humanã habuit ↄuersationem — Prefiguratio Marie ꝓbaẜ. — Modus ꝓ̃figuratõis quadruplr

Item celū ⁊ terra fuit. qꝛ simul ⁊ altissima dignitate ⁊ infima humi
litate. Item celū ⁊ terra fuit. qꝛ purissima ꝟginitate ⁊ fecundissima
Opꝰ pme diei maternitate ꝟgo ⁊ mater simul fuit. ergo ⁊c̄. ¶ Itē hac pma die fa
cta ē nubecula. de qua postea factus est sol. Quid aūt ē nubecula nisi
Opꝰ scđe di. mater ⁊ materia corpis saluatoris. ¶ In scđo die positum est firma
mentū in medio aquaꝝ qđ hꝫ fixas stellas in sui ornamentū. ⁊ diui
dit aquas ab aq̇s. q̇d est nisi beatissima ꝟgo q̄ hꝫ stellas. xij. i. coro
nā. xij. stellaꝝ. i. omniū sanctoꝝ in capite suo positā in medio aqua
rū. i. sanctoꝝ vie ⁊ sctōꝝ patrie. diuisa ꝓus ab vtrisqꝫ existens supra
cōem statū vie ⁊ infra statū patrie cōicans cū vtrisqꝫ. habēs cū sup
oribꝰ ꝟtutū ꝑfectōem. cū inferioribꝰ merēdi ꝯditōem. Item cum su
perioribꝰ securitatē ꝯtra casum. cū inferioribꝰ possibilitatē ad meri
tum. Itē cū supioribꝰ exultatōem. cū inferioribꝰ cordis ꝯpassionē
Opꝰ tertie di. ¶ Tertie diei opus est cōgregatio aquarū in vnū locū. i. i ꝟginalem
vterū ꝯgregatiuū omniū graꝝ. Sed in hoc ē drn̄tia ꝙ ꝯgregatio
grāꝝ vocaꝝ maria media ꝓducta. ꝯgregatio vero aquarū vocaꝝ
maria media correpta ⁊ hoc est qꝛ trāsitoria est. iuxta illud Ecc̄. xxi.
Et mare iam nō est. hec aūt media producta. qꝛ ꝑpetua. iuxta illud
Opꝰ q̄rte di. Lu. x. Maria optimā partē elegit q̄ nō auferet ab ea ¶ Quarta die
fecit deꝰ duo luminaria magna. maius vt p̄esset diei. minꝰ vt p̄esset
nocti solē. s. ⁊ lunā Quid āt ꝑ lunā nisi ꝟgo btissima luci cōformissi
ma ⁊ diuina claritate figuratur. plena luna vt legitur in sententijs
facta est ꝓpter diei ⁊ noctis vicissitudinē. ꝓpter noctis declaratōem
ꝓpter operātiū in nocte ꝯsolatōem. ⁊ qꝛ quedā aīalia sunt q̄ lucem
diei sufferre nō pn̄t. hec aūt oīa opatur ꝟgo lucidissima. Est eī̄ q̇es
laborantium. q̇es ⁊ decus mortaliū. solatium operantium. vmbra
culū infirmorum. refrigerans vmbra misericordie quos reuerberat
Opꝰ q̄nte di. sol radijs iusticie. ¶ Quinte diei opus est formatio auiū ⁊ piscium
Et q̇d sint aues ⁊ pisces nisi beata ꝟgo. q̄ vt piscis natabat in me
dio aquaꝝ maris tribulatōis. ⁊ vt auis volabat sup pennas vento
Opꝰ sexte di. rū in celo ꝯtemplatōis. ¶ Sexte diei opus est formatio hoīs ⁊ po
sitio in paradyso voluptatis. Quid autē est paradysus voluptatis
nisi btissima ꝟgo in q̄ deꝰ pr̄ posuit hoīem. i. xp̄m in die conceptōis
Sic ḡ beatissima ꝟgo in oībꝰ opibꝰ sex dieꝝ est expressissime figura
ta. Nō tm̄ in creatis sed etiam in factis est prefigurata. vt patet in
archa noe in yride. in tabernaculo moysi. in archa testamenti. in can
delabro in propiciatorio. in templo. in throno Salomonis. i ostio
in domo Salomonis. ⁊ in multꝭ alijs. Silr̄ in visis ⁊ imaginatꝭ
inuenitꝛ figurata vt ē rubꝰ moysi Exo. iij. sedes saphirina sup firma
mētū Ozee. iij. mōs de q̄ ꝑciosus lapis ē abcisus sine manibꝰ Dan̄. ij
in arbore tāgēte celū Dan̄. iiij. i porta clausa Eze. xliiij. i vellere gede.

Judicū vi. in fonte paruo q̄ creuit in fluuiū maximum Hester.ij. in porta tēpli speciosa Actꝫ.x. in muliere amicta sole apocal'.xij. Sil'r et in ꝯiugatis rebecca rachele in iudith vidua ⁊ in hester ꝯiugata. in sara sterili ⁊ in elysabet matre Joānis baptiste. Ex his oībꝫ sufficienter manifestū ē. ꝙ beatissima ꝟgo in creatis factis visis ⁊ ꝯiugatis ē multipl'r figurata — in ꝯiugatis

¶ De prophetizatione.

¶ Post hoc videt̄ ꝙ hec fuerit pphetizata ysa.xj. Egredietur ꝟga de radice yesse. Glo. ꝟgo maria. vel alia glo. ꝟgā ⁊ florē iudei xp̄m suum interptant̄. qꝛ in ꝟga regnātis potētia. in flore pulcritudo. nos vero p virgā mariā intelligimꝰ cui nullꝰ frutex peccati adhesit. Uel alia glo. Egredie t̄ ꝟga. ⁊ pphetisat de natiuitate vt tota ecclesia cantat. ꝟgo dei genitrix ꝟga ē. flos filiꝰ eiꝰ. Itē numeri.xxiiij. Orietur stella ex iacob. Itē ysa.iiij. fructꝰ terre sublimis Glo. ꝟginis marie. Itē ysa.viij. accessi ad pphetissam. Glo. ꝟginē mariā. Ex his patꝫ ꝙ natiuitas beate ꝟginis est multipliciter pphetizata.

¶ De annunciatōne.

¶ Post hec pbat̄ ꝙ fuerit annūciata hoc mō. Joānes fuit annūciatꝰ ⁊ alij ei minores vt ysaac ⁊ Sampson. igit̄ ⁊ btīssima ꝟgo debuit annūciari ¶ Itē appropinquāte lucifero annūciat̄ aurora. sꝫ iohānes fuit lucifer ⁊ fuit annūciatus. btīssima aūt ꝟgo aurora. igit̄ potius debuit annūciari. ¶ Itē laborātibꝫ maxime debuit annūciari ortꝰ aurore. iuxta illud Gen̄. dimitte me iā em̄ ascēdit aurora. igit̄ nobis debuit maxime annūciari ortus ꝯsurgētis aurore q̄ qn̄ surrexit nos secū surgere fecit ⁊ ad surgendū excitauit. ¶ Itē Dam̄. Joachimqꝫ honestā ⁊ laude dignā Annā in matrimoniū duxit. Sed quēadmodū venter anne sterilis existēs p votū ⁊ repromissionē peperit Samuelē. ita ⁊ hec p p̄ces ⁊ repromissiones a deo affert genitricem vt in hoc a nullo illustriū vincatur. Ecce expresse patꝫ ꝙ beata ꝟgo fuit annūciata — Prima rō / 2 / 3 / 4.

¶ De ꝯceptōe marie

¶ Post hec pbat̄ ꝙ erat miraculose ꝯcepta. qꝛ si a nullo illustriū vincit̄ ⁊ minus illustres sunt miraculose ꝯcepti. igit̄ ⁊ ipa. ¶ Itē d'r Damasce. ꝙ p p̄ces ⁊ repromissiones fuit nata. igit̄ supernaturaliter ¶ Itē signatū pfectius ē signo sꝫ figura beatissime ꝟginis fiebāt diuina volūtate p se operāte ⁊ nō humana. igit̄ btā ꝟgo extit in esse nature supiore agēte ꝯtra inferiorē. Igit̄ supnaturalis fuit eiꝰ ꝯceptio — Rō p̄. / 2 / 3 / D.

¶ De sanctificatōne

¶ Post hꝫ pbat̄ ꝙ fuerit in vtero sanctificata hoc mō ¶ Ecclesia celebrando festiuat eius natiuitatē. ḡ fuit sancta qn̄ fuit nata. igit̄ fuit sanctificata in vtero ¶ Itē ioānes fuit sanctificatꝰ in vtero. igit̄ ⁊ beata ꝟgo. pña ptꝫ. Luce. p̄. Et spūscō replebit̄ adhuc in vtero matris sue ¶ Itē Hieremias fuit sanctificas in vtero. igitur ⁊ btīssima ꝟgo — Rō p̄a. / 2 / 3.

4 sermo patet per Hieremie .p. Prius quam te formarem in vtero noui te et antequam exires de vulua sanctificaui te. ¶ Item omnis sanctificatus in vtero ordinatur ad sanctum in vtero. igitur quod immediatiorem et propinquiorem relationem habet ad sanctum in vtero illud potissimum debet sanctificari in vtero. sed non potuit immediatior esse relatio eius quod vniebatur verbo ad aliquid aliud quam ad illud vnde sumebatur illud sanctum quod vniebatur. hoc potissimum fuit beata virgo

5 ergo potissimum fuit et debuit in vtero sanctificari. ¶ Item Hieremias fuit in vtero sanctificatus propter expressiorem prophetiam de sancto in vtero.

6 ¶ Item ioannes fuit in vtero sanctificatus propter digiti demonstrationem. ergo multo fortius beatissima virgo propter ipsius conceptionem et generationem

7 rationem ¶ Item dicit Anselmus. Ea puritate beata virgo nitebat quam maior sub celo nequit intelligi. Sed puritas dei hominis est peccatum originale nec habere nec vnquam habuisse. Maior quidem post illam est originale habuisse sed statim et ab illo omnino mundatum esse. ergo beata virgo debuit quidem in originali concipi sed statim ab illo mundari. ergo debuit in vtero sanctificari. ¶ Item Augustinus. Ego puto quod copiosior sanctificationis benedictio in ipsam descendit quam non tantum ipsius sanctificaret ortum. sed etiam vitam deinceps ab omni peccato custodiret immunem quod nemini alteri in natis mulierum creditur esse donatum etc. vt supra. Ex vltima autoritate manifestum est quod

Excellentia sanctificationis marie

beatissima virgo in vtero sanctificata fuit. Quod autem eius sanctificatio omnes excellit. in hoc notatur quod alij post talem sanctificationem ad minus venialiter peccauerunt. vnde dicitur de ioanne. Antra deserti etc. ipsa autem ita sanctificata fuit quod peccare non potuit vt infra inter priuilegia patebit. Sic ergo manifestum est qualiter beatissima virgo fuit prefigurata et prophetata annunciata miraculose concepta et in vtero sanctificata. et sic constat eam omnes speciales gratias habuisse quas contingit ortum sanctorum decorare. ¶ De gratijs specialibus

¶ Post hoc videndum est de specialibus gratijs que circumstant conuersationem. Que specialitas gratie innuitur quotiens aliquis sanctorum specialiter a deo diligitur vel amicus dei appellatur. verbi gratia. in veteri testamento dicitur dominus specialiter amare abraam et hoc propter fidem. iuxta illud Gen. xv. Credidit abraam deo et reputatum est illi ad iusticiam et amicus dei appellatus est. Sic enim deus loquebatur cum eo. Item moyses propter mansuetudinem. quia mitissimus fuit hominum qui fuerunt in terra amicus dei appellatus est cum quo loquebatur facie ad faciem sicut solet homo loqui amico suo Numeri. xij. Item dauid propter humilitatem. inuenit enim virum secundum cor suum dominus. Item in nouo testamento ioannes euangelista propter virginitatem que speciali prerogatiua speciali dilectione fecerat dignum. erat enim discipulus quem specialiter diligebat iesus. Item legitur in eodem ioanne quod dominus diligebat Mariam et martham et lazarum. et constat quod hoc fuit propter hospitalitatem per quam ipsi et alij quidam placuerunt deo. Item Nicolaus propter misericordiam appellatus est amicus dei Sed hec dona

Abraam
Moyses
Dauid
Joannes euangelista
Nicolaus.

excellētissime fuerūt in beata v̄gine. Si enim dilexit dn̄s abraam Probatio p̄.
ꝓpter fidē qua credidit de vetula ꝛ vetulo filiū nasciturū. vel q̄ cre/
didit filium moriturū ꝛ resurrecturū. multo fortius diligebat beatā
v̄ginem propter fidem q̄ credidit se v̄ginem deum parituram ꝛ vir
ginem permansuram. ¶ Itē si dilexit moysen ꝓpter mā̄suetudinem 2
et hanc dilexit. q̄a est v̄go singularis inter omnes mitis. ¶ Itē si di/ 3.
lexit Dauid propter humilitatē hanc etiam dilexit quia vt dt Au
gusti. nunq̄ exaltata super choros angeloꝝ fuisset nisi fuisset humi/
lima omniū hominū. ¶ Item si dilexit ioannē ꝓpter v̄ginitatē ꝛ ec/ 4
ce plus ioanne hāc. hec em̄ est v̄go v̄ginū. hoc aūt ioānes nō fuit
¶ Itē si mariā marthā lazarū ꝓpter hospitalitatē dilexit. hec ipsū 5.
in vtero suo hospitauit. carne vestiuit. lacte cibauit. hoc martha nō
fecit. ¶ Itē si nicolaū ꝓpter misericordiā dilexit. ꝛ hāc q̄ regina mi/ 6.
sericordie. Ex his oīb9 manifestū ē q̄ oēs speciales grē quas circa cō
uersationē alioꝝ sanctoꝝ est repire in maria gratiosissima v̄gine supe
rant ꝛ eminent manifeste.

¶ De prescitu mortis marie

Nr̄. Post hec de gratijs specialib9 circa mortē q̄ videntꝰ ē q̄uin Quinq̄ sunt mortis grē
q̄ʒ. scʒ mortē p̄scire. morituā inuitare. mori sine dolore. sta
tim euolare. in aīa ꝛ corpore statim resurgere

¶ Ad p̄mū scʒ q̄ mortē suā p̄sciuerit videtꝰ a minori. de scō marti/
no legitꝰ ꝛ cantatꝰ. btūs martin9 lōge añ obitū suū p̄sciuit. ¶ Itē btūs Rō p̄.
Petrus sciuit q̄ breuis eēt dispositio tabernaculi sui ¶ Itē ioannes 2.
sciuit supuenisse diē mortis sue. Cū igitꝰ oēs isti p̄sciuerūt diē morꝰ 3
sue. ḡ ꝛ btā v̄go oīm alioꝝ dn̄a p̄sciuit. ¶ Itē ꝓuerbioꝝ. xiij. Spes 4.
q̄ differtꝰ affligit aīaʒ Si igitꝰ tps p̄scitū ꝛ determiatū ꝛ p̄scia pene au
ferēde letificat ꝛ incertitudo anxietatē generat. ḡ ad btitudinē vie p̄
tinet p̄scire mortē determiate. Sic igitꝰ patʒ q̄ btissima v̄go habuit
p̄mā grām q̄ circūstat mortē. ¶ Itē ad ħ idē. oīs hō mortē suā vellet 5
p̄scire libēter. ḡ ꝛ ipa Sʒ quicq̄d voluit scire fuit ei reuelatū nisi aliq̄
rō ħ ipediret. sʒ illō nulla rō ipediuit. ḡ ei reuelauit. ¶ Itē q̄ ē rō q̄re 6.
aliquib9 reuelatꝰ. al' q̄b9 nō. Si dignitas ꝛ ipa dignissima. Si cha/
ritas ꝛ ipa charissima. Si desideriū. iuxta illō Dan̄. q̄ fuit vir deside
rioꝝ. ꝛ ipa cupiebat summe dissolui ꝛ eē cū xp̄o Quecūq̄ igitꝰ cā assi
gnari p̄t in btissima v̄gine excellētior fuit q̄ʒ ī alijs. ḡ sibi potius debuit
reuelari q̄ʒ alijs ¶ Itē inter p̄scire trāsitū ꝛ opari. ꝛ inter nec p̄scire nec 7
opari mediū ē p̄scire ꝛ nō opari p̄mū ꝯuenit xp̄o. scdm alijs viato/
rib9. ḡ mediū ꝯuenit btissime v̄gini q̄ hʒ statū mediū.

Nr̄. Post hec de inuitatōe ꝛ deductōe. ¶ Qō aūt dn̄s inuitatā Rō p̄.
matrem suam deduxerit videtur p̄ locum a minore. q̄ dn̄s

apparuit charo suo ioāni ꝛ dixit Dilecte mi veni. si hoc fecerit xp̄s
Joāni ergo poti⁹ matri. Itē si ioāni qꝛ charus. igiꝰ poti⁹ matri q̄ in
2 infinitū charior fuit ¶ Itē dꝛ in pncipio .ij. Reg. vi. ꝙ dauit deduxit
archā in suā domū ꝛc. Itē qliter luserit an̄ archā ꝛc. igiꝰ xp̄s matrē
3 suā specialꝛ deduxit ¶ Itē opus misericordie ē sepelire mortuos. igiꝰ
et pater misericordiaꝝ potissime debuit exequijs matris interesse et
eā sepulture cōmendare. Sꝫ ipsius sepelire fuit in celo sup oēs cho/
ros angeloꝝ assumi. igiꝰ debuit hoc fili⁹ in psona ppria ꝛ corporali
psentia facere ¶ De mortis dolore.

Rō pma. Nō. Post hoc de ipsius morte si fuerit sine dolore. ¶ Et videtur
pmo ꝙ nō. Ita em̄ se hꝫ mors ad mortē sicut vita ad vitā.
sꝫ vita dn̄e nostre inter oēs vitas similima fuit vite dn̄i nostri iesu
2 xp̄i igiꝰ mors morti. sꝫ illa dolorissima. igiꝰ ꝛ illa. ¶ Itē ratio assig/
naꝰ qre mors dn̄i fuit dolorissima siue aspima. dꝛ em̄ vt oportet q̄a
vbi ē nobilior naturarū ꝯiūctio ꝛ ibi maior ē delectatio. sꝫ in q̄ꝝ cō/
iunctione maior est delectatio in illoꝝ sepatōne maior est dolor. vn̄
cū aīa xp̄i nobilissima fuerit ꝯiuncta nobilissimo corpi. ꝛ in illoꝝ cō/
iunctione maxima fuit delectatio. ꝛ in sepatōe maximus fuit dolor
Vn̄ hiere. O vos oēs q̄ trāsitis p viā ꝛc. Sed eadē cā fuit in btissi
ma vgine scdo loco in summo. igiꝰ in ipsius morte maximus fuit
3. dolor post dolorē xp̄i. ¶ Itē inter q̄cunqꝫ maior ē pax illorum dele/
ctabilior ē cōmansio. sed in corpe beatissime vginis ꝛ in anima sua
maxima pax fuit ad inuicēꝫ. qꝛ spūs aduersus carnē non ꝯcupiuit
nec ecōuerso. igiꝰ ꝛ delectabilior cōmansio. igiꝰ ꝛ maxim⁹ in sepatōe
Cōtra p. dolor. ¶ In ꝯtrarium est quod legiꝰ in prologo sup ioannem de io
anne ꝙ facta oratōe positus est ad patres suos tā extraneus a dolo
re mortis q̄ꝫ a corruptōe carnis. Sed improportionabilꝛ beata vir
go aliena fuit a corruptōne carnis. igiꝰ improportionabiliter plus
2 debuit esse aliena a dolore mortis. ¶ Itē Damasce. Sed ꝛ ipa beata
beataꝝ que sup naturā dn̄ationū exaltata est. dolores quos effugit
patiēs hos in xp̄i passionis tempore sustiuuit. a maternali cōpassi/
one viscerū laceratōem tolerans. ꝛ quem deum cognouit p natiui/
tatē hunc vt maleficum vidit interfectum hinc ipsa gladio cogita/
tōnis lacerata. ꝛ hoc est tuam ipsius aīam pertransibit gladius Lu
ce .ij. Ex hac autoritate infertur vbi dꝛ. nō indicabit deus inidipsūꝫ
E bis ꝙ ille dolor reputatur ei gladius. igitur sicut post gladium non
est dolor. ita nec post istum gladium debuit sustinere dolorē mortis
3. ¶ Itē ille gladius reputaꝰ ei p eq̄pollentiā p martyrio. sꝫ post mar/
4. tyriū nō ē dolor mortis. igiꝰ neqꝫ post hūc gladiū q̄ eq̄pollet ei ¶ Itē
5 rōne huius doloris debeꝰ ei aureola martyꝝ. igiꝰ post hūc nō ē dolor
mortis. ¶ Itē moyses ppter abstractōnem spūs fm actum a viribꝫ

inferioribus nō sensit defectū sitis ꝛ famis.xl.dieb9.ꝛ.xl.noctib9.similiter et helyas.ḡ si dilectatio spūs talis ꝛ tāta taliter ꝛ tātū abstraxit hic sensum passionis.ꝛ tātū ꝛ tādiu interrupit.ḡ maior magis abstrahit ꝛ magis interrūpit.ꝛ improportionabil'r maior improportionabiliter magis abstrahit ꝛ interrūpit. Sed improportionabil'r abstrahi a corpore sup illud abstrahi qđ est ƀm actū.ꝛ istud abstrahi qđ est ƀm substātiā.ꝛ improportionabil'r interrūpi qđ est sp.est sup illud interrūpi qđ est ad tempus. ergo improportionabil'r delectatio maior p̄t abstrahere aīam a corpore ƀm substantiaꝫ ꝛ excludere oēm penā.ḡ btīssima ꝟgo mortua fuit pre amore sine dolore. ¶ Iteꝫ 6
Paulus nesciuit in raptu vtꝝ in corpore vel extra corp9.ij.Choꝝ. ergo intensior raptus aīam ƀm substātiā abstrahere p̄t.¶ Itē maiores motus impediūt minores.ꝛ natura inclinat ad carnē ꝛ ad corpus.sed charitas inclinat a corpore ad xp̄m.iuxta illud.Cupio iaꝫ dissolui ꝛ eē cū xp̄o.ergo tātū p̄t intēdi inclinatio sursum ꝙ separat et abstrahit ab inclinatōe deorsum.ḡ charitas tātū p̄t sursum trahere ꝙ aīa separet a corpore.ꝛ sic morieꝛ pre amore.¶ Itē duoꝝ dolorū 7 8
maior est medicina minoris.sed aīa ƀm charitatē dolet esse separata a deo.ƀm naturā ꝟo dolet diuidi a corpore.ḡ ille tantū p̄t intendi ꝙ istū nō ꝯtingit sentiri.ḡ p̄t mori sine dolore.¶ Itē q̇cq̇d aptū natuꝫ est inducere languorē si ꝯtinueꝛ ꝛ intendaꝛ p̄t inducere mortem.sed amor p̄t inducere lāguorē.ḡ ꝛ mortē.Minor pꝫ Cant.ij.q꞉ amore langueo.Glo.pre amoris magnitudine oīa tēporalia fastidio 9
¶ Ex his pꝫ ꝙ btīssima ꝟgo pre amore ꝛ sine dolore mortua fuit. Maria euolauit statim ad ad celum

¶ Itē ꝙ statim euolauerit disputabile nō ē.q꞉ nihil purgabilis habuit

¶ De assumptōe Marie

Ur̃. Postea.si statim in aīa ꝛ corpe assumpta fuerit¶ Et videꝛ ꝙ nō.p̄mo p sermoneꝫ Hieronymi.Cogitis me o paula. vbi d'.multi nostrū dubitāt.¶ Itē Aug9.de eius assumptōe sententia hec est.vt siue in corpe siue extra corpus nescio deus scit ¶ Item Hierony.Humanū iudiciū nō apponat manifestū qđ deus voluit esse occultū.¶ Itē.q̇cq̇d nō separaꝛ a culpa neca pena.sꝫ oēs in adā peccauerūt.ergo oēs in suo peccato vel p suo peccato puniri debent. sed ei imponiꝛ pena Gen.iij.Puluis es ꝛ in puluerē reuerteris ꝛc. ergo oēs in pctō nati corpaliter debent incinerari Rō p̄ma 2 3 4

¶ Contra Grego.in collecta.Nec mortis nexib9 deprimi potuit q̄ dn̄m nostrū Iesum xp̄m de se genuit incarnatū. Modo quero q̇d appellaꝛ nexus mortis.vel est bonū vel est malū.nō bonū.q꞉ oīs boni capax fuit.¶ Itē bonū nō deprimit sed eleuat.ergo nexus nō nominat ibi aliq̇d boni.Si aūt est malū.aut est malū culpe.aut malū pene.nō culpe.q꞉ mors nō est nexus ad culpā.q꞉ post morteꝫ non est Cōtra p̄mo

status culpe sz pene. Itẽ nihil dictũ essz q̄ post mortẽ nõ possz pecca
re. qz essz mater dei. cũ post mortẽ nullus peccet. Si aũt est malũ pe
ne. quero quã penam importat nõ iehẽne. qz ad illã nõ necrit mors
qz multi moriũtur qui nõ vadũt ad iehẽnã. eadẽ rõne nec ad purga
toriũ. qz mlti moriũtur qui nõ vadũt ad purgatoriũ. nec etiã pt di
cere penã tẽporalẽ. qz ad illã nõ nectit mors sed absoluit ab illa. Itẽ
nõ pt dicere penã mortis. qz beatissima v̄go vere mortua fuit. ergo
relinq̇tur q̄ non pt p̄care nisi incineratõem. ergo erit sensus. nõ potu
it nexib⁹ mortis deprimi. id est nõ potuit incinerari. Et nisi statim re
surrexisset fuisset incinerata vt alia corpa. ergo vere surrexit. Itẽ q̄
nõ fuerit incinerata intelligit̄ manifeste in figura de archa federis do
mini p quã significabat̄ maria. q̄ quidẽ archa ɔstructa fuit de lignis
sechim. quorũ natura talis ẽ q̄ nunq̄ a vermib⁹ rodũtur nec pforã-
tur. nec in aquis submersa vnq̄ putrescũt. sicut solẽt alia ligna face
re. ergo sine om̄i putrefactõe surrexit. Hoc idem etiã z clara luce p̄
uidens. p̄s. clamat cũ audacia. Surge dñe in requiem tuã. Et sta
tim subinfert. Tu z archa sanctificatõis tue. q̄ manifeste dicta cre-
dũtur z in figura de maria. cuius corpus fuit archa corpis xp̄i. sz ce
lum nulla figura sed solũ rei veritas possidet. ¶ Itẽ aug⁹. Maria
2 quadã spẽali p̄rogatiua honorat̄ a filio possidẽs in ip̄o corp⁹ qd̄ ge
nuit. quare nõ z corpus p qd̄ genuit. nisi obuiauerit autoritas nõ-
duz ꝑspecta. credo videre qd̄ z p qd̄ genuit. ¶ Itẽ idem in eodem
3 Thronũ dei thalamũ dñi celi tabernaculũ christi decet ibi esse vbi est
4 xp̄s. tantu em̄ thezaurũ dignius est seruare celũ q̄z terra. ¶ Itẽ Au
gustin⁹ in eodẽ. Letare maria letitia inenarrabili in aĩa z corpore. z
infra. Viuat ḡ integralr̄ q̄ omniũ genuit integritatẽ. ¶ Itẽ Diony
5 sius de diui. no. Quoniã apud ip̄os deo acceptos nostros ierothee
quoniã nos vt nosci z ip̄e multi nostroꝝ sanctoꝝ fratrũ ɔuenimus
ad visionẽ corporis vite p̄ncipis. z que deũ suscepit aderat z frater
dñi Jacob⁹ z Petrus summa z pucctissima theologoꝝ summitas
Sup hũc locũ glosa Maximi vult q̄ in dormitõe nostre dñe fue-
runt apostoli z beatus Dionysius z magister su⁹ Jerotheus. z post
assumptõem corporis fecerũt collatõem. z Jerotheus raptus fuit.
Et sic videt̄ approbare iste textus dionysij cuz suis glosis illud qd̄
6 inuenit̄ de assumptõe beate marie v̄ginis corporali. ¶ Itẽ Bernar.
Nõ decuit vt carnẽ matris sine honore in terra relinqueret qui ho
7 norẽ parentũ sub p̄cepti discretõe posuit. ¶ Itẽ Bernar. Si aĩa par
uuli nõdũ nati liquefacta est vt maria locuta est. q̇d putas q̄ naz il-
la fuerit exultatio celestiũ ciuiũ q̄ vocẽ audire z faciẽ videre z beata
8 eius p̄sentia frui meruerũt. ¶ Itẽ Bern̄. Nõ in mũdo dignior locus
virginali vtero in quo dei filiũ Maria suscepit. nec in celo regali so-

lio in quo mariaꝫ marie filius sublimauit. ¶ Itē Bern̄. Tempus 9
est loquēdi om̄i carni. cū assumit incarnati ꝟbi mater. nec cessare dꝫ
a laudibꝫ humana mortalitas. dū sola nostra mortalis natura sup
imortales spūs exaltat in ꝟgine maria. ¶ Itē Augꝰ. Tantā merito 10
integritatē incorruptibilitatis nō seq̄tur vlla resolutio putredinis.
¶ Itē Augꝰ. Qui in vita illā pre ceteris honorauit gratia sui ꝯcep 11
tus. pium est credere in morte eā ꝑ ceteris honorasse ¶ Itē si merito 12
viuēs pre oībꝫ dotata est grā. cur mortua nō erit honorāda. ¶ Idē 13
in eodem. Quid estimādū est de matre dei vbi digna sit haberi nisi
in p̄sentia filij. ¶ Itē quecūqꝫ sunt eiusdē nature eūdē locū occupāt. 14.
si ergo mater ⁊ filius sunt eiusdē nature. necesse est vt sit cū filio ma
ter. ¶ Itē huic assertioni q̄s diceret ꝙ bene possꝫ esse opinio ⁊ nō ma 15
nifesta veritas. ¶ Contra dt̄ Bern̄. Sic q̄libet sensu suo abūdat Contra.
vbi vel certe ratōni vel manifeste autoritati non obuiat qd̄ sentitur 1.
Itē ad idē. Querēdū est rōni q̄d ꝯsentiat veritati fiatqꝫ ipa veritas .2
autoritas sine qua nec est nec valet autoritas. si ergo voluit serua-
re matrē integrā cū virginitatis pudore. cur nō velit seruare incor-
ruptā a putredinis fetore ¶ Itē Bern̄. Si vera sunt que scripsi grā 3.
tias tibi ago iesu christe. qꝛ de sancta virgine matre tua nihil nisi qd̄
piū ⁊ dignū est sentire potui. Ecce testimonio ipius pape Gregorij
et duoꝝ epoꝝ Augustini ⁊ Dionysij vniꝰ abbatis Bernardi. imo
ipoꝝ aploꝝ Petri ⁊ Jacobi ꝓbatū est beataꝫ ꝟginē in corpore ⁊ aīa
gloriosissime eē assumptā. qd̄ ⁊ rōnibꝫ ꝑspicuū est In pctō em̄ duo
sunt. Auersio em̄ a bono incōmutabili. ⁊ ꝯuersio ad bonū ꝯmutabi
le. Istis rn̄dent duo in pena. qꝛ aīa auertit se a sua vita īcidit necita-
tē auersionis a corpore. cuius aīa est vita. ex ꝯuersione ad nihilum
incidit necessitatē redeūdi in quasi nihilū. i. in puluerē. sed beatissi-
ma ꝟgo auersa fuit ꝑ originale vnde debuit mori. sed nūq̄ꝫ fuit con
uersa actualiter ad aliqd̄ nihilū. ergo nō debuit incinerari. ¶ Itē An
selmus. Ad om̄e ꝯueniēs deo cui maior rō nō repugnat seq̄tur ne 4
cessariū. istud ē tale. ḡ istud necessariū. ¶ Itē a nullo illustriū vincit 5
sed dt̄ euāgeliū Math. xxvij. multa corpa sctōꝝ surrexerūt cū eo ⁊c̄
ergo ⁊ ipa hoc accepit. ¶ Itē Dionysius dt̄. oēs ꝓprietates inferio-
rū hn̄t superiores cū excellentia. ergo cū illud datū est sanctis infe- 6
rioribꝫ vt dt̄ euāgeliū. ḡ ⁊ summe oīm in patria. ¶ Itē eccl'ie argumē 7
tū est illud. ioānes sanctificatꝰ est in vtero. ḡ ⁊ beata ꝟgo. sꝫ eccl'ia
ꝯclusionē ꝯcedit ⁊ celebrat eiꝰ natiuitatē. ḡ hoc modo arguo a sili.
multa corpora sanctoꝝ surrexerūt. ḡ ⁊ beatissime ꝟginis corꝰ surre
xit. His rōibꝫ ⁊ autoritatibꝫ ⁊ multis alijs manifestū est assumptā
eā esse in corpore ⁊ aīa. ⁊ hoc modis oībꝫ credimus eē verū Satꝫ ḡ
pꝫ. qualr̄ beatissima ꝟgo habuit grās spēales circūstantes mortem

Ad obiecta. ¶ Ad illud aūt qđ obiectū est de eius morte credim⁹ q mortua est pre amore sine dolore Et nō est etiā eadē rō de morte dn̄i. qr cū illa debuit esse satisfactoria in summo ꝯueniebat ꝛ oportebat q essꝫ penalis in summo ꝛ etiā voluntaria in summo. Vn̄ fuit spū ꝑmittente carni ip̄ropria. vn̄ ibi simul in summo mot⁹ fuit naturalis ꝛ rōnalis. vn̄ summū gaudiū ꝛ summ⁹ dolor ꝛ vnū fuit materia alterius. qr summe gaudebat q ꝑ summū dolorē humanū genus redimebat hic aūt scꝫ in maria motus rōnalis grā informatus motū naturalē sopiebat ꝛ vincebat. ita vt cū in potentia esset ꝛ charitas vulnerata in summo ꝛ in summo sursum trahebat ꝛ vinculū impediens scꝫ alligantiā corporis dissoluebat

Ad autorita. Quattuor sꝫ gn̄a supponi. ¶ Ad autoritates q̄ opposite sꝫ ad carnalē assumptōnē ꝟginis marie r̄ndem⁹ q quattuor sunt genera supponibiliū. Primū est qđ ex sacra scriptura ita exp̄sse est determinatū q nec dubitatio nec opinio ꝑt circa ꝯtrariū. de hoc dt Dam̄. Oīa q̄ tradita sunt ꝑ legē. ꝑ ꝓphetas. ꝑ ap̄los. ꝛ euāgelistas suscipim⁹ ꝛ veneramur ꝛ cognoscimus nihil vltra req̄rentes.

2. ¶ Alter gen⁹ ꝑ oppositū ad hoc qđ est oīno incertū ꝛ q̄ꝫtū ad sententiā ꝛ autoritatē. ꝛ hoc est simplr̄ apocrifum. vel est incertū q̄ꝫtū ad autoritatē. sed nō q̄ꝫtū ad sententiaꝫ. ꝛ hꝫ est apocrifum ꝺm qd. ꝛ illud ponit̄ dubiū. Inter hec duo sunt media.

3 ¶ Tertiū ḡ ꝛ ꝑmū mediū est. qn̄ aliq̄d nō est determinatū ex scriputra nec ꝑ rōnē necariā ꝑt ꝓbari. nec etiā ꝑt euidētia sumi. sed ex ꝯsequētijs scripturaꝝ ꝛ apparentijs rōnū ꝑt ꝛ ip̄m ꝛ suū oppositū eq̄lr̄ videri ꝛ ꝑsuaderi. ꝛ hꝫ ꝓꝑt vocari opiabile. vt sꝫ q̄dā opiniones sctoꝝ. vt est illa Vtꝝ oīa simul sint creata. ꝛ illa. vtꝝ angeli sꝫ in gratuitis creati. ꝛ silia.

4 ¶ Quartū gen⁹ ꝛ scdm̄ mediū est. qđ q̄dē in scriptura biblie nō est exp̄sse determinatū nec ex euidētia sui manifestū. tn̄ ex ꝯsequētia scripture ꝛ apparētia rōnū ita est ꝓbabile q nulla scriptura nulla rō hꝫ aliud opponere in ꝯtrariū. ꝛ illud ē pie credendū.

Nota Vn̄ ꝑmū est exp̄sse determinatū. scdm̄ ē pie credēdū. tertium opinatū. quartū apocrifum. Hierony. ḡ q̄ fuit interpres biblie loq̄tur vt interpres nihil volēs interserere nisi qđ ꝑ bibliā est exp̄ssum. Aug⁹. aūt vt expositor ꝛ inuestigator nō tm̄ ponit vel supponit ea q̄ sunt ꝑncipia scie. sed ea q̄ necario ꝯsequūtur nulla rōne vel autoritate repugnante. Et sic manifestū est qualiter beatissima ꝟgo habuit grās omniū ꝯmunes ꝛ speciales

Questio. xxv. est de suis priuilegiatis gratijs. q̄s ip̄a sola ꝛ nulla alia creatura possidet.

Querit̄ ḡ ꝑmo de hoc ꝑuilegio qđ est peccati immunitas. vtꝝ hoc fuerit ꝑuilegiū imperatricis. ¶ Et videt̄ primo q nō

Rō ꝑma.

ij. Joh.ij. Si dixerimus q2 pctm̄ nō habemus nosipos seducimus Itē Ecc. neq3 infans vnius diei est sine pctō sup terrā. Itē iob. stel le nō st3 mūde in ɔspectu eius Itē apl's ad Ro.iij. Oēs peccauerunt Et Lu.vij. Quis ḡ plus eū diligit. Cui rn̄dit. Estimo q' is cui pl9 donauit. Sed btissima ṽgo plus oīb9 dilexit. ḡ ipsi plus donauit. ḡ et ipa peccauit. ¶ Itē Ro.viij. Om̄ia cooperantur in bonū his q̄ ɓm ꝑpositū vocati sunt sancti. Glo. etiā peccata. sed om̄ia q̄ coopērātur in bonū habuit beata ṽgo. ergo pctā habuit. Itē glo. ibidē. sine q̄b9 nō viuit. Itē glo. impossibile est quēcūq3 sctm̄ aliqn̄ nō cadere Ite3 ꝓma ioh.ꝓ. Sanguis filij eius emūdauit nos ab om̄i pctō. Glo. tn̄ nos nō debemus putare q̄3 diu viuimus omino posse a pctō mū dari. Itē ioh.ij. Quid mihi ⁊ tibi est mulier. Sup hoc dt̄ Chry/sostom9. q' aliq̄d humani passa fuit. quasi ꝑpter vanitatem voluit christū miraculū facere. Itē Proueb.ij. Quis pt̄ dicere mūdum est cor meū. itē Ecci. Nō est iustus q̄ faciat bonū ⁊ nō peccet. Prouerb. xxiiij. Septies in die cadit iustus. ¶ Itē q' nō sit ipius ꝓuilegium 3. videtur. q2 nō ɔuenit ei soli. q2 multi angeloꝝ nūq̄3 peccauerūt Etiā aliq̄s infans statim baptizatus euolat si morit̄. ergo ille nūq̄3 pecca uit actualiter. Itē iob.xv. neq3 eīm̄ reph̄endit me cor meū in om̄i vi ta mea. ¶ Contra Aug9. dt̄ de q̄ ꝑpter honorē filij cū de peccatis Cōtra ꝓmo agit̄ nullā volo fieri mentionem. Itē idē. Ego puto q' copiosior ⁊c. Itē vt supra de sanctificatōe in vtero Itē peccatū veniale nō habuit ergo ⁊c. q2 vbi aliq̄d de pctō veniali. ibi aliq̄d vacuū de gratia. s3 ipa plena gratia fuit. ḡ nihil de pctō fuit in ipa ¶ Itē Aug9. inde scimus 2. q' plus ei gratie collatū sit ad vincendū ex om̄i parte pctm̄. quoni/am ɔcipere ⁊ parere meruit quē constat nullū habuisse pctm̄. ¶ Itē 3. necessitas peccandi relinquetur in exercitiū coꝝ qui cadere possunt. sed ipa cadere nō potuit. ergo illud exercitiū habere nō debuit. ¶ Itē Ansel. Ea puritate beata virgo nitebat qua sub deo maior nequit 4 intelligi. sed maior potest intelligi si peccauit. ergo non peccauit. q̄d per om̄ia verum esse credimus. ¶ Et ad autoritates in ɔtrarium ad ductas respondemus. q' om̄es ille de peccatorum iure loquātur via Ad autorita/ torum hominū. illud aūt beatissime virginis est proprium ⁊ specia/ tes dōm le ꝓuilegiū respectu oīm viatorū ⁊ spēale derogat generali. Q̄d aūt Chryß. dt̄ q' aliq̄d humani passa fuit. hoc est verū. q2 vt hō hoīb9 cō passa fuit. Sed q' aliquid vani passa fuit ꝑ om̄ia falsum est. ⁊ con/tra Augustinum.

Nr̄. Secūdo de ꝓuilegio q̄d est peccandi impossibilitas. vtru3 . sc3 beatissima virgo potuerit peccare ¶ Et videt̄ q' sic. quia Rō ꝓma ipa potuit mori. ergo potuit peccare ¶ Itē Aug9. dt̄ q' Adam mori 2 potuit. q2 peccare potuit. ⁊ q' nō potuit reduci in actum potētia mo

3 riendi nisi prius reduceret in actū potentia peccādi. ſ3 beatiſſima ỽgo potuit mori. ergo potuit peccare. ¶ Itē Aug⁹. querit quare deus nō fecerit hoīes ꝙ peccare non poſſent. Et rn̄det ꝙ illud glorioſius fuit omībꝫ creaturis. ḡ illud debuit ꝯuenire omībꝫ ⁊ beatiſſime virgini.
4 que glorioſior omībꝫ creaturis fuit. ¶ Itē in laudē alioꝝ ſanctoꝝ cantatur. Qui potuit tranſgredi ⁊ nō eſt tranſgreſſus. ergo ⁊ illud ꝯuenit illi que eſt oīm laude digniſſima ¶ Itē ſi peccare nō potuit h̄
5 non tm̄ fuit ꝓpter fomitis extinctōem. qꝛ angeli nūq̄ fomitē habuerūt. ⁊ tn̄ peccauerūt. ⁊ ꝓpter excellentiā grē nō peccare nō potuit. qꝛ angeli fuerūt in gloria ⁊ tn̄ peccauerūt. ¶ Itē Damaſ. Oīe creabile
6 eſt vertibile ſm̄ eſſe ⁊ ſm̄ electōem. ſm̄ eſſe. vt corporalia. ſm̄ electionem. vt rōnalia. ſed beatiſſima ỽgo fuit ab vtroq̄ ꝯpoſita. ergo fuit vertibilis vtroq̄ mō. ¶ Itē glorioſius habetur qđ habetur cū victo-
7 ria q̄ qđ habet̄ ſine victoria. ſ3 vbi nulla eſt pugna nulla eſt victoria. ſed in beatiſſima ỽgine maxima fuit gloria ſumma. ergo ⁊ victo-
8 ria ⁊ pugna. ergo ⁊ potuit peccare. ¶ Itē excellentior fuit ſtatus in-
9 nocentie q̄ iſte. ⁊ tn̄ adam ⁊ eua potuerūt peccare. ¶ Itē ij. ſniarum

Stat⁹ q̄ttuor liberi arbitrij

diſt. xxv. vltimo caplo d̄r ꝙ quattuor ſunt ſtatus liberi arbitrij Primus poſſe peccare. ⁊ poſſe nō peccare. Hic ſtatus innocentie eſt. Secūdus poſſe peccare. ⁊ nō poſſe nō peccare dānabil'r hic ante tēpus gratie. Tertius eſt poſſe peccare ⁊ poſſe nō peccare dānabiliter ſaltē hic in tempore gratie. Quartus eſt nō poſſe peccare. ⁊ hic in tēpore

Contra p.

glorie. ¶ Contra. Qđ meliori ⁊ nobiliori ſimilat̄ hoc eſt melius nobilius ⁊ honorabilius. ſed hoc eſt non poſſe peccare. ergo hoc eſt melius nobilius ⁊ honorabilius. ſed btā virgo ſcđm locū habuit
2 poſt deum. ḡ nō potuit peccare. ¶ Itē Aug⁹. Concedimus q̄dē naturam oīno meliorē que oīno peccare nollet. concedimus ⁊ ipſi talem non eſſe malā que talis facta eſt vt poſſet nō peccare ſi vellet
3 ¶ Itē fruſtra eſſ3 potentia que nūq̄ reduceretur ad actū. ſed ipa nūq̄ fuit peccatrix. ergo fruſtra fuiſſet in ea potentia peccandi. ¶ Itē
4 phus d̄t. ꝙ potentia eſt ꝑncipium tranſmutandi alterū. ſed beatiſſima virgo nullū habuit ꝑncipiū tranſmutandi in peccatum. ḡ nullam potentiā peccandi. ¶ Itē loquēdo ex parte rei potentia ſm̄ ꝙ eſt
5 in predicamento qualitatis. qꝛ eſt qualitas diſponens ad actionē vel paſſionē. ſed nulla talis qualitas fuit in beata virgine ad peccādū. ergo nō fuit in ipa potentia peccādi ¶ Itē cuicūq̄ incōueniens
6 eſt ineſſe actū eidem incōueniens eſt ineſſe potētiā. ſed beatiſſime virgini incōueniens eſt ineſſe actum peccandi. ergo ⁊ potentiā. ¶ Itē inter nō poſſe peccare ⁊ nō poſſe mereri ⁊ inter poſſe peccare ⁊ poſſe
7 mereri mediū eſt nō poſſe peccare ⁊ poſſe mereri. ſed primum pertinet ad ſtatum ꝯprehenſorum ſimpliciter. ſecūdum ad ſtatū viatoꝝ.

simpliciter. ergo mediũ ptinet ad statũ mediũ. sed ille est beatissime virginis q̃ est simpl'r viatrix ꝛ ẜm q̃d ꝯprehendens. ĝ ipa non habuit potẽtiã peccãdi. ¶ Qđ dicimus esse verum distinguendo tñ ꝙ nõ posse peccare quattuor modis dr̃. Primo nõ posse peccare p se se ꝯquit naturã ĩmutabilẽ. ꝛ hoc mõ dr̃ deus trinitas non posse peccare. Secũdo modo dr̃ nõ posse peccare qđ habet ꝯiũctionẽ vel ꝯuersionem ad naturam inuertibilẽ per mediũ qđ ẽ de sui natura inseparabile. vt habitus glorie. ꝛ hoc modo dicũtur sancti ꝛ angeli nõ posse peccare. Tertio mõ dr̃ nõ posse peccare qđ habet ꝯiũctõem ad naturam inuertibilem per mediũ qđ p sui naturã ꝛ in se q̃dẽ est separabile. sed nõ est separatũ defendendo se semp a ꝯtrario resistente semp impugnãte vel impediente. ꝛ licet nõ summe ꝛ ꝓpter hoc ꝛ quo ad quid aliquando separabile. tamen in his sine quib' ad vitam non ꝯuenitur semp inseparabile. vt dr̃ Grego. sup Job. Et hoc mõ sancti patres nõ potuerunt peccare. Quarto modo dr̃. nõ posse peccare qđ habet ꝯiũctionem ad naturam inuertibilem p mediũ. qđ ẜm naturam sui ꝛ in se q̃dem est separabile. vt dictũ est. sed oĩno nõ est separatum ab aliquo ꝯtrario repugnãte vel resistente vel impediente Et preterea in summo in tali subiecto est inseparabile. vt est plenitudo gratie in beatissima virgine. ¶ Et hoc modo dr̃ beatissima virgo non posse peccare. Oĩes ergo autoritates ꝛ rõnes que videtur probare ꝙ peccare potuerit loquũtur de potentia ẜm ꝙ opponit ad non posse pmo mõ vel secũdo mõ vel tertio mõ sumptuꝫ. Patꝫ ergo ꝙ tale nõ posse peccare ꝯiunctum cũ posse mereri est ꝓpriũ priuilegiuꝫ beate virginis.

Solo Nõ posse peccare dr̃ quattuor modis.

Ad autoritates ꝛ rõnes.

Vtrum habuerit ꝓ priuilegio ꝙ quolibet motu mereretur.

VI. Secũdo. vtꝝ habuerit ꝓ priuilegio ꝙ quolibet motu merebatur ¶ Et videt ꝙ nõ. gratia eñ est pncipiũ merẽdi nõ natura. sed ꝯstat ꝙ aliqñ mouebat motu naturali. ĝ nõ quolibet motu merebat. ¶ Item si diceret ꝙ simul moueret gratia ꝛ natura. hoc videt nõ posse ee. q2 si sic. eẽt vnus motus meritorius ꝛ nõ meritorius. si aũt duo sunt nõ eẽt vterqꝫ meritorius. ĝ altero eoꝝ nõ meretur. ¶ Itẽ cognitiua ordinata est ad operatiuã ꝛ sciẽtia ad operationem. sꝫ cognitiua nõ fuit pfecta respectu omniũ vt sciret oĩa. ergo nec operatiua erit pfecta respectu oĩm vt quolibet motu mereretur. ¶ Itẽ seqret ꝙ dñs iesus xps nõ excelleret ipaꝫ in operãdo si ipa q̃libet motu mereret sicut ipe. ĝ nõ quolibet motu merebat ¶ Cõtra ad Colocẽ. iij. Oĩe qđcũqꝫ facitis in ỽbo vel ope oĩa in noĩe dñi nostri iesu xpi faciatis. Itẽ. p. Chor. x. siue mãducatis siue bibitis vel aliud q̃d facitis. oĩa in gloriã dei facite. mõ aũt hoc aliqs impleret aut nullus. si nullus. ĝ frustra pcipit vel ꝯsulit vel mouet. si aliqs. ergo beatissima virgo. ergo quicq̃d fecit merebatur ¶ Itẽ oĩa sunt in

Rõ prima.
2
3
4
Cõtra ꝓ.

se referibilia. ergo si nõ referũtur hoc est ꝓpter defectũ subiecti. si er/
go subiectũ nõ refert hoc est qꝛ nõ vult. vel qꝛ nõ pt̃. si nõ vult. ergo
peccat. vel ad minus est impfectũ in bonitate quã posset habere. Si
aũt nõ pt̃ hoc nõ est nisi qꝛ hꝫ ꝯtrariũ in se qd̃ necessario aliqñ incli
nat ad ꝯtrariũ. vt fomes ad veniale. sed illud nõ fuit in beatissima
.3 virgine. ergo potuit oĩa referre. ¶ Itẽ sapiens nõ fecit aliquid sine
sapiẽtia ⁊ sine causa. ergo prudẽtissima virgo fecit oĩa ꝓpter pri
4 mã cãm. ¶ Itẽ quolibet motu mereri est q̃ddã bonũ. aut ẽ ꝯmunica
bile alteri creature. aut nõ. Si est ꝯmunicabile. ẽ summa bonitas.
scꝫ deus ꝯmunicat alicui. ẽ btissime ỽgini. si aũt nõ est ꝯmunicabi/
le. tũc nõ videt̃ ꝙ de quolibet ope ꝯtingat dicere ꝙ per hoc est mereri
vbi nulla est necitas peccãdi venialr̃. hoc aũt fuit in btissima ỽgine
5 ẽ ipa potuit quolibet motu mereri. ¶ Itẽ vbicũqꝫ nõ pt̃ in discernen/
do rõ errare ⁊ volũtas nõ pt̃ eligere malũ. ibi sp̃ eligit̃ optimũ ⁊ vl/
timũ. sꝫ vtrũqꝫ hoꝝ fuit in btissima ỽgine. igit̃ oĩa fecit ꝓpter opti
6 mũ. ẽ in quolibet ope merebat̃ ¶ Itẽ sicut se hꝫ aĩa ad corpus ita ad
aĩam charitas. ẽ sicut elicit aĩa oẽs opatões a corpe. ita charitas
vbi plene hꝫ ẽẽ forme ibi elicit oẽs opatões ab aĩa. ⁊ sic quolibet mo
tu merebat̃. hoc aũt fuit in btissima ỽgine. igit̃ quolibet motu mere
7 bat̃. ¶ Itẽ ph̃s. intellect⁹ sp̃ rectus est nisi qñ se imiscet fantasijs ⁊ de/
ducit̃ ab illis. sed intellectus beatissime virginis nunq̃ꝫ se imiscuit
fantasijs vt deduceret̃ ab illis. igit̃ sp̃ rectus fuit. sed rectũ est cuius
mediũ nõ exijt ab extremis. igit̃ semp̃ fuit erectus in summũ bonũ
ergo semp̃ merebatur

Rõ pma. Dr̃. Tertio. vtrũ qualibet passione merebat̃. ¶ Et videt̃ ꝙ nõ
.2 ph̃s dt̃ ꝙ passionibꝰ nõ meremur. ¶ Itẽ nullũ necariũ non
.3 volũtariũ est meritoriũ. ẽ passionibꝰ nõ meremur. ¶ Itẽ a parẽtibꝰ
Contra. ꝯtraximus passiones. ẽ nõ sunt meritorie. ¶ Cõtra. passio latronis
fuit necaria. ⁊ tñ meritoria. Ad Thi. ij. si sustinebim⁹ ⁊ ꝯregnabi/
mus ⁊c̃. etiã plurima. ¶ Ad h̃ dicim⁹. ꝙ beata ỽgo q̃libet motu li/
Solõ beri arbitrij ad agẽdũ vel patiẽdũ merebat̃. vñ nõ motibꝰ naturali/
bus inq̃ꝫtũ naturalibꝰ sꝫ rõnalibꝰ gr̃a informatis. vñ motibꝰ gratu
itis liberi arbitrij merebat̃. vbi etiã liberũ arbitriũ ⁊ gr̃a opat̃. Sꝫ li
beꝝ arbitriũ est vt iumẽtũ. gr̃a vt sessor ꝫm Ansel. vñ apl's. ij. Choꝝ.
ij. Nõ aũt ego sꝫ gr̃a dei opabat̃ mecũ. ⁊ sic merebat̃ mecũ. ⁊ sic me/
5 rebat̃ in quolibet motu quo ꝯtingit mereri. Nõ tñ in h̃ dño nostro
Maria nõ eq̃ iesu christo equabat̃ in operatõe q̃ operabat̃ naturalia ⁊ supnatura
bat̃ iesu opañ. lia ⁊ sine sui indigẽtia. ⁊ hoc sine ꝓportionabili charitate Passiõibꝰ
aũt inq̃ꝫtũ ab extrinsecis inferũtur vel necario ꝯtrahũtur nõ meret̃
q̃s. sꝫ inq̃ꝫtũ volũtas rõnalis informata gratia ad illarũ sufferẽtiaꝫ
libertate propria inclinatur. Ex his patent solutiones ad obiecta.

Nr̄. Quarto de hoc ꝙ ē puritas in summo. vtrū debeat assignari Primarō
. btissime ꝟgini ꝑ ꝓuilegio ¶ Et videt̄ ꝙ nō. qꝛ si intētio pu
ritatis ē recessus a ꝯtrario. vt sicut albiꝰ ē qđ nigro est impmixtiꝰ. ⁊
puriꝰ qđ ē impuro impmixtiꝰ Tūc q̄rit̄ qđ sit illđ impuꝝ ꝑ cuiꝰ imp Queritur
mixtōem fit puritas hec ī summo Et videt̄ ꝙ nō posset dici ꝓp̄e ali
ud impuꝝ nisi in corpalibꝫ opacū vel opaco mixtū. in spūalibꝫ pena
vel culpa. Si p̄mo mō tūc sol fuit purior beata ꝟgine. Si secundo
mō tūc in statu innocētie. ⁊ oēs aīe beate a corpibꝫ sepate ⁊ etiā ange
li q̄ fuerūt sine pena eandē puritatē habuerūt. Si ğ tertio mō. tunc
oēs sc̄ti patrie etiā eandē puritatē habuerūt. ⁊ etiā illi q̄ sunt in pur
gatorio q̄ oēs sꝫ sine culpa. ¶ Item si dicat̄ ꝙ hec puritas sit maior 2
post deū a recessu original'. qꝛ xp̄us habuit recessum ⁊ puritatē ab ori
gine talē ꝙ nūq̄ ⁊ nullo mō habuit originale. alij oēs baptizati ha
bēt puritatē ab originali ita ꝙ pctm̄ originale habuerūt ⁊ adhuc ali
quo mō hn̄t q̄ꝫtū ad penā fomitꝫ Sꝫ īter nullo mō habere nec habu
isse ⁊ īter hr̄e ⁊ habuisse qđammō mediū ē. s. qđammō habuisse ⁊ nō
hr̄e. ⁊ hec fuit puritas btissime ꝟginis īmediata post puritatē xp̄i.
Si sic dicat̄. ꝯtra ē ꝙ đt Anselmꝰ nō post xp̄m sꝫ post deū. Itē ſm h̄ Contra
angeli maiore puritate lucerēt. qꝛ pctm̄ originale nūq̄ habuerūt. vl' 3
ſm hoc etiā bruta ⁊ inaīata maiori puritate lucerent. qꝛ pctm̄ origi-
nale nec hn̄t nec habere pn̄t ¶ Itē si dicat̄ ꝙ intelligatur de hoībꝫ h̄ ad 4.
huc nō pt stare. qꝛ Adā in statu innocētie ſm hoc maiori nitebat pu
ritate. qꝛ tūc nullo mō habuit nec habuerat originale. ¶ Itē si puri- 5
tas đr recessus ab impuro. sꝫ magis recedit qđ recedit ⁊ q̄ꝫtū ad ac-
tū ⁊ q̄ꝫtum ad dispositōnem ⁊ adhuc plus qđ recedit q̄ꝫtū ad actū ⁊
q̄ꝫtū ad potētiā ⁊ dispositōem oīm hoꝝ. illud aūt purissimū ē inter
alia. Sꝫ tale puꝝ ē sol q̄ recedit ab īpuro ⁊ q̄ꝫtū ad actū ⁊ dispositio
nē ⁊ potētiā. ⁊ q̄cūq̄ mō dicat̄ impuꝝ siue dicat̄ vbi ē mixtio natu-
raꝝ ꝯtrariaꝝ opace. s. ⁊ luminose. siue vbi ē mixtio nature et pene si-
ue etiā scīe ⁊ ignorātie vel nescientię. nulla istaꝝ īpuritatū in sole ē. q̄
nec in se mixtꝰ nec alteri miscibil' ē ⁊ nō hꝫ culpā nec ignorātiā. ⁊ sic
purior esset btissima ꝟgine si puritas hec esset recessus ab īpuritate.
¶ Itē si forte dicet̄ ꝙ hec puritas đr ꝑ recessum ab īpuro vbi aptum 6
natū esset inesse impuꝝ. ſm h̄ in xp̄o vl' etiā deo nō ē maior puritas
q̄ in q̄uis hoīe. qꝛ vel in xp̄o vel in deo nō pt aliq̄ impuritas eē. Ex
his ğpꝫ ꝙ puritas nō đr ꝑ recessum ab īpuro tm̄ sꝫ etiā ꝑ approxi-
matōem ⁊ accessum ad summū purū. ğ ⁊c. ¶ Querit̄ ſm h̄ vtrū btissi Queritur.
ma ꝟgo niteret ſm statū illū ea puritate. s. q̄ sub deo maior nequit in
telligi ¶ Et videt̄ ꝙ nō. qꝛ etiā ipa post ī statu glīe nitebat maiori pu 1.
ritate ⁊ tn̄ sub deo. ¶ Itē oēs sc̄ti patrie in puritate sua plus videtur 2
appropinq̄re puritate patrie q̄ q̄cunq̄ puritas vie. illa eīn sufficit

ad hoc vt possint pmā lucē p speciē videre. hec āt nō ita. ḡ vgo btissi
ma nō nitebat summa sub deo puritate ¶ Itē si dicat q itelligit sm
3 statū vie adhuc nō videt q possit stare. q2 aia xpi q̄ creatura fuit in
statū vie maiori nitebat puritate q̄3 btissima vgo

¶ Cōtra pdicta obijcit in hūc modū. puritas vt videt seq̄tur naturā
Contra. luminis vel luminosi. vt qd plus ptici pat de natura lucis plus ha/
1 buit puritat3. vt summa lux vel summe luminosum summe sit luci
dū 7 pur. 7 vbi mag3 pprie 7 vere ē pprietas lucis. ibi magis pprie
et vere ē natura puritat3 7 pprietat3 Vn̄ cū lux sit corpalis 7 lux sit
spūalis vt dt Aug9. sup Gen. ad litterā mag3 ppe d2 lux spūalis q̄3
corpalis. lux erit 7 puritas corpalis 7 spūalis. s3 maior puritas cor
poral' est sm maiorē ɔueniētiā ad summā maiorē corpalē lucē. 7 sm
hoc aqua purior ē terra. aer aq̄. ignis aere. firmamētū q̄3 ignis. celū
aqueū q̄3 firmamētū. celū empyreū q̄3 aqueū. Et illud p3 ad sensum
Silr erit maior puritas spūalis sm maiorē ɔuenientiā ad summā
lucē spūalē que deus est. q̄ lux ē in tenebris in q̄ tenebre nō sunt vlle.
sm h3 igit purior ē aīa sensibil' q̄3 vegetatiua. rōnalis q̄3 sensibil'. rōna
lis angelica q̄3 rōnalis humana sm naturā. Scd'm gratiā aūt que ē
quasi lumē creatū pcedēs a luce increata. vbi maior ē pticipatio ibi
maior ad pmā lucē ppinquatio. ḡ vbi grā in summo ibi ppinq̄tio
in summo 7 puritas in summo. S3 in btissima vgine respectu oīm
aliaꝝ creaturaꝝ nō vnitaꝝ fuit grā in summo. ḡ appropinquatio in
2 summo ad pmā lucē. ḡ puritas in summo. ¶ Itē p. Thy. p. q chari
tas ē de corde puro. ḡ vbi caritas ī summo ibi puritas ī summo. s3 in
btissima vgine vt ostēsū3 ē sup̄ fuit caritas ī summo. ḡ puritas ī sum
3. mo ¶ Itē effect9 hierarchice actōis sunt purgare. illuminare 7 pfice/
re. s3 btissima vgo fuit summe illuminata 7 pfecta. ḡ in summo pur
4. gata ḡ ī summo pura ¶ Itē ad datōe3 doni supmi seq̄t collatio oīm
inferioꝝ. iuxta illd Qui pprio filio suo nō pepcit 7c. quomō nō cū
ipo nobis oīa donauit. s3 de9 btissime vgini summū donū donauit
cui9 pura creatura capax fuit. s. dei maternitatē. ḡ 7 summā puritatē
5 ¶ Itē Dionysi9 dt q supiores hn̄t pprietates inferioꝝ cū excellentia
vn̄ seraphin q̄ excellit charitate excellit oībꝫ donis inferiores oēs. ḡ
et btissima vgo cū excellit seraphin in charitate excellit etiā puritate
6. ¶ Itē cātat. Tu purificator oīm flagitioꝝ spūs. ḡ effect9 spūsctī est
purificatio. finis 7 effect9 purificatōis ē puritas S3 btissima vgo
sup oēm creaturā habuit spm̄sctm̄. iuxta illd Spūsctūs supueniet
in te Glo. qd nūq̄3 in aliquē venit. veniet in te. ḡ in summo fuit pura
7 ¶ Itē vginitas ē puritas cordis. fides ē vginitas mētis. s3 beatissi/
8 ma vgo vginitatē habuit in summo 7 etiam fidē. ergo 7 puritatē
habuit in summo ¶ Itē puritas est pars pulcritudinis. 7 pars pro/

porcionabilis nō debet esse minor suo toto. g̃ vbi pulcritudo in sum
mo ibi puritas in summo Sȝ btissima ỽgo fuit in summo pulcra. g̃
et pura in summo Maior pȝ p̱ figuras ipsius de Rebecca q̄ figura
bat ipam. dr̄ q̄ fuit puella decora nimis ỽgo pulcherrima Item De
ster. ij. Erat formosa valde ꝛ icredibili pulcritudine. oīm ocul' gra/
tiosa. ꝛ amabil' ipi. Itē idē pȝ p̱ Judith ꝛ Rachel ¶ Itē puritati siue 9
mūditie cordis attribuit̄ videre deū. iuxta illd̓ Mat. v. Bti mūdo
corde qm̄ ipi deū videbūt Et illud Da pure mētis oculos in te defi
gere Sȝ btissima in summo vidit deū. g̃ in summo habuit purū ocu
lū ¶ Itē ponam⁹ fm statū vie q̄ aīa btissime ỽginis sine oīni addi/ 10
tione grē vel glorie sepet̄ a corpe. cōstat q̄ tūc deiformissima eēt ī pu/
ritate sȝ eādē habuit in corpe. g̃ ꝛ tūc sup oēs creaturas nitebat pu/
ritate ¶ Itē nō obstat q̄ sua puritas nō plene apphēdat p̱ speciē lu/ 11
cē increatā h̓ videt̄ p̱ sil'e. videm⁹ em̄ q̄ qn̄qȝ maior lux min⁹ illumi/
nat. ꝛ minor lux magis illuminat p̱ ꝯiūctōeȝ cū aere obscuro vl' cla
ro. vn̄ qn̄qȝ illuminat magis luna in nocte aere puro q̄ȝ sol in die cū
aere obscuro. ꝛ tn̄ improportionabil'r ē maior lux solis q̄ȝ lune a sil'i
nec videt̄ incōuenieñs si maior lux grē ī subiecto passibili ꝯiūcto cor
pori passibili ꝛ grosso min⁹ immutat ꝛ mouet actual'r q̄ȝ minor lux
gl'ie in subiecto ipassibili ꝛ gl'ioso. Ex his g̃ oīb⁹ videt̄ ꝛ ꝓbat̄ etiam
q̄ simpl'r verū sit q̄ btissima oīm dn̄a ꝛ in statu vie sup oēm creatu/
ram ea puritate nitebat qua sub deo maior nequit intelligi

Dr̄ Juxta hoc qn̄ accepit istā puritatē in summo. vtrū siml' vl'
successiue ¶ Cōstat em̄ q̄ ī vtero fuerit sctificata ꝛ purgata Rō pª.
sȝ stat⁹ in vtero inq̄ȝtū hmōi nō ē stat⁹ ad opandū. g̃ illa purificatio
nō fuit p̱ ỽtutē hmōi sȝ p̱ grām opantē simul ad grām sacramētalē
¶ Itē ꝯstat q̄ postea etiā opabat̄ fm ỽtutes ꝛ illa opatio ē ipsi⁹ aīe 2
gl'ificatio. vn̄ Act. ij. Fide purificās corda eoꝝ ¶ Itē ꝯstat q̄ in opa
tōib⁹ gratuitis ad opandū grad⁹ sunt. eo q̄ dona sunt ỽtutib⁹ supi 3
ora ꝛ btitudines donis. g̃ fm h̓ grad⁹ potuit hr̄e purificatio q̄ his
pfectōnib⁹ ē effecta ¶ Itē si purificatio ē ordinatio ad illuminatōeȝ
et pfectōem. g̃ qn̄ illa fuerit i ꝯplemēto tūc etiā puritas erat in sum 4
mo sȝ h̓ fuit in ꝯceptōne lucis eterne. g̃ ipleta tūc fuit hec puritas in
summo. ¶ Itē hmōi puritas cā est vt dt Anselm⁹ q̄ debuit eē mater
dei. sȝ effect⁹ non est prius in re q̄ȝ sua causa. g̃ nō debuit ꝑus pura 5
esse puritate qua sub deo maior neq̄t intelligi q̄ȝ tūc cū debuit ꝛ in
cepit esse mater dei.

¶ Ad hec dicimus soluendo sicut dicit Anselmus. Nempe
decens erat vt ea puritate qua sub deo maior neq̄t intelligi ỽgo illa Rº
niteret. cui deus pater vnicū filiū suū quem de suo corde equalē sibi
genitū tanq̄ȝ seipm diligebat. ita dare disponebat vt natural'r esset

vnus idē q₃ cōis dei patris ⁊ ꝟginis fili⁹. ⁊ quā ipe fili⁹ sub aliter sibi
matrē eligebat. ⁊ de qua spūssctūs volebat ⁊ opatur⁹ erat vt ꝯcipet
Puritas hec. et nasceret ille de q̄ ipe ꝓcedebat. Dicimus ḡ ꝙ puritas hec ē ab ori/
ginali nō dico distātia s₃ segregatio ⁊ ad pmā lucē q̄ʒtū possibile est
pure creature deiformis approximatō. vn̄ Bernar. ſm rē nihil ē hec
puritas ſm rē puritas aliđ nisi pcti original' deletio. fomitis extinctio. gratuitarū
Ad obiectum pfectionū vltimatio ¶ Ex his p₃ ꝙ nihil ē ad ꝓpositū qđ obijcit de
alijs scis. vel de inaīatis. vel xp̄o vel angel' vel deo Et ꝯcedim⁹ etiam
ꝙ in btissima ꝟgine ſm statū vie fuit gr̄a deiformior q̄ʒ in angel'. ⁊ h̄
Quattuor dico q̄ʒtū ad substātiā s₃ nō q̄ʒtū ad actū q̄ ē opatio. vt supra plene
grad⁹ ascēdit dictū ē in materia de charitate. Dicim⁹ etiā ꝙ hāc puritatē in sum/
pmo mo q̄ttuor gradib⁹ ascēdit beata ꝟgo. Primo eī purificata fuit per
2 sctificatōem in vtero. Scđo in ꝟtutū exercitatōe Tertio in spūssctī
3. supuentōe Quarto in filij ꝯceptōe In pmo gradu ē pfectio graduū
4. vel sacramētaliū gratiaꝝ. In scđo pfectio donoꝝ ⁊ ꝟtutū. In tertio
pfectio fructuū. In q̄rto pfectio btitudinū. De pmo đr in canticis.
Tota pulcra es amica mea tota pulcra es ⁊ macula nō ē in te Tota
pulcra es ab originali. tota pulcra es a mortali. ⁊ macula. i. veniale
pctm̄ nō ē in te. De scđo ibidē. Quā pulcra es amica mea q̄ʒ pulcra
etiā absq₃ eo qđ intrinsecus latet. i. corde p humilitatē. Itē de eodē
Hester. ꝑ. Erat eī Hester formosa valde. etiā formosa in ope p cha
ritatē que ē forma oīm ꝟtutū. ⁊ incredibil' pulcritudinis in corpe p
A. insolitā ꝟginitatis castitatē. ⁊ iuxta illđ Sap. iiij. Quā pulcra ē ca
sta generatio cū claritate oīm ocul' gratiosa ⁊ amabil' ꝓpter cordis
humilitatē. iuxta illud Luce. ꝑ. Respexit hūilitatē ancille sue. Itē de
eodē Judith. xi. Nō ē mulier tal' sup terrā in ꝯspectu ⁊ pulcritudīe
in aspectu ꝯuersatōis in ope. ī pulcritudine castitat₃ in corpe. in sen
su ꝟboꝝ. i. in interiorib⁹ ꝟbis ⁊ in puritate cogitatōis in corde. De
tertio gradu đr in p̄s. Sctificauit tabernaculū suū altissim⁹ Itē ibi
dē. Deus in medio ei⁹ nō ꝯmouebit Itē Luce ꝑ. Spūssctūs supue
niet in te. Itē Isa. xi. Req̄escit sup te spūs dn̄i ⁊ spūs sapiētie ⁊ itel/
lectus haud dubiū ē quin etiā sup eā De q̄rto đr Ezech. xliij. Ma/
iestas dn̄i ingressa tēplū ad vnā partē q̄ respicit oriētē Et post seq̄tur
Repleta ē gl'ia dom⁹ dn̄i. Itē Hiere. xl. Solij gl'ie tue recordare Itē
Isa. xl. Locū maiestat₃ mee gl'ificabo. Et ī eodē. xlviij. Parabit in
misericordia soliū ei⁹. Itē apl's ad Hebre. iiij. Adeamus cū fiducia
thronū gl'ie ipsi⁹ Itē Anselm⁹ ꝙ ea puritate nitebat q̄ sub deo maior
neq̄t intelligi. Ex his manifestū est q̄ qualis ⁊ quāta est puritas in
summo quā habet gloriosa ꝟgo pro priuilegio

NE Quinto de pꝛiuilegio qđ ē matrē dei eē. rōne cui⁹ etiā đr pnci
palr gr̄a plena btissima ꝟgo. de q̄ q̄rit vtꝝ maior gr̄a pos/

set intelligi participari pure creature q̃ȝ esse matrē dei. ¶ Et videt̄ q̄ Rō ṗma
sic. Gratia em̄ imediate est post filiū dei p naturā. ⁊ ita videt̄ q̄ plus
sit esse filiū dei p grām adoptōis q̃ȝ esse matrē dei p naturā creatam.
¶ Itē videt̄ q̄ plus sit dare alicui esse angelū dei q̃ȝ esse matrē dei. q: 2
natura angelica est supra humanā. ¶ Itē plus est eleuari in substā/ 3.
tiā q̃ȝ in accn̄s. fieri aūt angelū est eleuari in substantiā superiorem.
fieri aūt matrē est eleuari ſm accn̄s tm̄. ergo maior gratia ↄferretur
beatissime ꝟgini si fieret angelus q̃ȝ q̄ essȝ mater dei. ¶ Iteȝ cū spūs/ 4
sanctus sit tertia psona in trinitate ſm ordineȝ nature. ⁊ filius scd̄a
ſm illū modū. ergo sub illa gratia qua aliq̄s fuit filiꝰ dei patris im
mediate. videt̄ esse illa qua aliq̄s fieret spūssanctus. et sic post esse fi
lium dei ṗt gratia maior intelligi q̃ȝ esse matrem dei. scȝ esse spm̄. ⁊ ita
videt̄ nō immediate gratia beatissime ꝟginis esse post grām filij dei
dn̄i nostri iesu christi. ¶ Itē cū ꝓprietates psonarū sint cuiuslibet p 5
sone ꝓprietates appropriate. videt̄ q̄ post ↄiūctōem psonarū pro
prietatū immediatius sit ꝓprietatū ꝓpriarū ↄiunctio q̃ȝ esse matrē
dei. Et sic post fieri deū patrē vel deū filiū vel deū spm̄ sanctū essȝ fieri
om̄ipotentē. summe sapientē. summe bonū. ¶ Iteȝ si beatissima ꝟgo 6
adhuc christū filiū p urū homineȝ genuisset ille essȝ filius ꝟginis ⁊
frater dei. illius gratia maior essȝ gratia beatissime virginis que fu/
it mater dei. sed nō filia ꝟginis ¶ Item iuxta hoc querit̄. si aliqua 7
pura creatura esset pater dei ſm humanitatē. vtrū hoc essȝ plus scȝ Qr.
hominē esse patrē dei q̃ȝ esse matrē dei. Et videt̄ q̄ sic. q: maius ⁊ di/
gnius est esse patrē q̃ȝ esse matrem. ergo eodē addito eadē manet be
atitudo. ergo maius est esse patrē dei q̃ȝ matrē dei. ¶ Itē si diceret̄ q̄ 8.
impossibile est hominē esse patreȝ dei. R̄ndetur ita impossibile fuit
virginē eē matrē dei ſm naturā. ſȝ sicut nec illud fuit deo impossibile
ita nec istud Esa. lxvi. Ego q̄ generatōem alijs ṗsto nūquid sterilis
ꝑmanebo. Ex quo ↄsueuit tradi q̄ generatōnis eterne vbi vnus de
vno expressissimū exēplū est generatio tēporalis vbi vna persona de
vna sola. Sed in diuinis non est maternitas sed tm̄ paternitas. ḡ
expressius illā generatōem repñtaret hō pater dei q̃ȝ hō mater dei.
ḡ eēt nobilius ⁊ dignius eē patrē dei q̃ȝ matrē dei. ḡ hec nō est maior
gratia q̄ ꝑticipari ṗt a pura creatura

¶ Contra ṗdicta obijcit̄ in hūc modū. inter matrē ⁊ filiū est con Cōtra ṗmo
iunctio substantialis. inter patrē ⁊ filiū adoptiuū est participatio
accidentalis. ergo maius est esse matrē dei per naturam q̃ȝ esse filiuȝ
dei p adoptionem. ¶ Itē inter esse deū ⁊ nō esse deū mediū est esse dei 2.
matrem per naturā ⁊ nō esse deū. ¶ Item illud ad q̄d seq̄tur maius 3.
bonū est eligendū. sed ad esse matrē dei seq̄tur maius bonū q̃ȝ ad esse
angelū. ergo hm̄ōi melius est ⁊ magis eligendū. Et minor patȝ. q:

4 ad esse matrē dei seq̄tur esse dominā omniū angeloꝝ. ¶ Itē inter esse filiū dei p naturā ⁊ esse deū. et esse filiū dei p adoptōem. ⁊ nō esse deū mediū est esse dei matrē p naturam ⁊ nō esse deum. ergo immediate
Sol'o post eē deū est eē matrē dei ¶ Itē solutio ad p̄muꝫ. quicq̄d claudit alterū in se plus est eligendū q̄3 illud qđ nō claudit alteruꝫ in se. sed esse matrē dei p naturā necessario claudit in se esse filium dei adoptiuū. Itē causa inq̄ꝫtum causa dignior est suo effectu inq̄ꝫtū effectus. ergo dignius est eē cām boni q̄3 causatū a bono. sed mater dei est cā dei ⁊ origo dei ſm illud qđ natū est. frater autē dei nō est cā vel origo dei. sed causat⁹ ab eadē origine. ġ plus est esse matrē dei q̄3 dei fratrē Item mater dei respectu filij dei dī relatōem suppositōnis. frater eq̄parantie. Item dr̄ Exod. xx. Honora patrē ⁊ matreꝫ. nō aūt p̄ceptū est de honorandis fratribꝫ. Manifestū igit̄ est q̄ dignius est eē ma
Ad aliud. trem dei q̄3 fratrem dei. ¶ Itē si beatissima virgo fieret spūssanct⁹ tūc ipa eēt ipē. ⁊ tūc fieret ꝯfusio sexus. Item si duo eēnt filij in trinitate alter maior eēt qui eēt fili⁹ dei. alter minor qui esset filius virgi
Hō nō pt̄ esse pater dei. nis beatissime matris. ¶ Item q̄ nō posset hō eē pater dei sic probat̄ dicit ph̄us q̄ masculus est q̄ generat in alio. ergo ille qui eēt pater dei aut generaret in alio. aut in seipo. si in alio. ergo duo. vnus generans in alio. vnus vel vna ab altero generans. ergo eēt ibi mascul⁹ et femina. Si aūt ille pater generaret in se. ergo nō eēt mascul⁹. ergo nō eēt pater. Item que est rō quare plus diceretur pater q̄3 mater. Item cum nō sit in viro locus ꝯceptionis ⁊ formationis ⁊ nutritionis. si fieret subita formatio non eēt generatus. Item cum nō sit ibi organū partus indifferens eēt ratio virginitatis. ⁊ sic nō eēt virginis filius. item esset nec pater nec mater. item si exclusus eēt sexus femineus ab incarnatōe. tūc incarnatus nō eēt femina nec de femina incarnatus. ¶ Ex his manifestū est q̄ nō potest intelligi pure creature maior participari gratia q̄3 eē matrē dei. vn̄ hoc est priuilegiū beatissime dn̄e virginis.

¶ Seq̄tur sexto videre de illo p̄uilegio qđ est mater ⁊ virgo. de q̄ queri p̄mo qualiter ponatur inter p̄uilegia gratie. cū nō videat esse
Rō p̄ma. gratuitum. ¶ Qđ sic. pbatur. vtrūqꝫ potest eē cū peccato. scꝫ eē virgi
2 nem ⁊ eē matrē. ergo neutrū potest eē gratuitū. ¶ Item quelibet ps
3 ꝯparatur ſm se peccato mortali. ergo ⁊ totum. ¶ Item ex duobꝫ differentibꝫ nō fit vnū. vnde nec vnū gratuitū Ex his videt̄ q̄ illa par
4 ticula nō debeat poni pro priuilegio. ¶ Itē q̄ nō ꝯueniat ipi soli videtur. q2 ph̄us dī q̄ sexus est in plantis. ⁊ ē planta mascula. ⁊ planta femina. ⁊ vna planta generat aliam plantā sine corruptōne. sine
5 ꝯmixtione. ergo ibi simul est mater ⁊ virgo. ¶ Item eccl'ia est simul mater ⁊ virgo. ergo nō solum beata virgo. ¶ Sed si dicatur q̄ eccle.

sia dr mater ꝛ vgo spūaliter. ꝛ beata virgo corporaliter. ¶ Jn̄ sic no 6
bilior ꝛ verior ꝛ pfectior est maternitas ꝛ vginitas spūalis q̄ȝ corpo
ralis. g̊ eccl'ia verius ꝛ nobili⁹ ꝛ pfecti⁹ dr mater vgo q̄ȝ beata vgo.
¶ Jtē vgo nubens in charitate nullā pdit vtutē. sȝ si pus habuit vir 7
tuosam virginitatē. g̊ adhuc hȝ ꝛ fit mater. g̊ ꝛ maternitatē ꝛ vgi/
nitatē simul. g̊ est mater vgo. ¶ Jtē q̄cq̄d est in inferioribꝫ ptinens 8
ad dignitatē est in supioribꝫ. sed angelus nō generat angelū. g̊ hoc
nō ptinet ad dignitatē. g̊ etiā in hoc nō debuit eē puilegiū.

¶ Contra. homo est dignissima creaturarum. ergo generatio ho/ Cōtra p̄.
minis est nobilissimus effectus naturalis. ergo generatio nobilissi/
mi cuiusdā hois est effectus nobilissimus. sed effectus nobilissim⁹
nō est nisi nobilissime substātie. iuxta illud Luc. vi. Unaqueq̄ȝ ar/
bor ex fructu suo cognoscit̄. ergo generatio nobilissimi hominis erit
nobilissimus effectus generātis hois. sȝ vnus solus est hō nobilissi
mus. g̊ vni soli ꝯuenit eē matrē eius. ergo eius maternitas est puile
giū vnius solius. ¶ Jtē effectus hmōi generatōis fuit pfect⁹ in sum 2
mo. sȝ pfectior generatio est vbi vnus de vno q̄ȝ vbi vnus de duobꝫ
ergo in ista generatōe debuit eē vnus de vna. ergo ista fuit mater vir
go. ¶ Jtē ad pfectā generatōem seq̄tur ꝫm naturam pfectissima ma 3.
ternitas. sed pfectior ꝛ nobilior est maternitas cū incorruptōe q̄ȝ cū
corruptōe. sȝ ista fuit pfectissima. g̊ debuit eē cū vginitate. g̊ debuit eē
mater vgo. ¶ Jtē q̄cq̄d est in arte exēplari diuina totū debet eē exem/
platū ꝛ declaratū in exemplo creato. ergo generatio diuina dȝ aliq̄d 4
habere exemplū in natura. sed vbi vnus est de vno sine corruptōe. di
uisione. vel mixtione. g̊ vn⁹ hic de vna sine corruptōe. ergo erit ma/
ter vgo. ¶ Jtē pma dignitas in diuinis q̄ est ꝯmunicabilis creatu
ris est a q̄ ali⁹ p generatōem. g̊ ꝛ hec pma ꝛ summa dignitas natu/ 5
ralis. g̊ ꝛ in h̄ pt eē dignitas ꝛ puilegiū gloriose vginis super oīa
¶ Jtē hō est minor mūd⁹. creare aūt mūdū maiorē est puilegiū dei
ergo generare mūdū minorē puilegiū pt eē hois. ¶ Jtē deus melior 6
mūdo est. g̊ pl⁹ est deū generare q̄ȝ creare mūdū. ¶ Jtē vginitas put 7
fuit in btīssima vgine fuit recessus ab oī malo. mr̄nitas fuit ei colla 8
tio oīs boni. g̊ oē elegēdū ꝛ appetēdū intelligit̄ in h̄ puilegio. ¶ Jteȝ
q̄ h̄ soli ꝯueniat btīssime vgini pbat̄ h̄ mō Esa. lxvi. anteq̄ȝ pturirēt 9
pepit masculū. ꝛ īfra. q̄s audiuit vnq̄ȝ talia ꝛc̄ Jtē eccl'ia cātat. nec p
mā sil'eȝ visa ē nec hr̄e sequētē. Dio. q̄ h̄ erat oīm nouoꝝ nouissimū

¶ Ad h̄ di. q̄ puilegiū marie ē q̄ sit mr̄ vgo. ꝛ q̄ nec sua vginitas Sol'o
nec sua maternitas fuit indifferēs. sȝ vtrūq̄ȝ meritoriū. Ei⁹ eīm vgi/ Uirginitas.
nitas fuit pfectissima corpis itegritas ꝛ cordis ex radice summe cha Maternitas.
ritatis. Ei⁹ q̄q̄ȝ maternitas sibi fuit in meritū. q̄ꝛ ipa cū ꝯgruo meri
to fidei. spei. ꝛ charitatis. ꝛ sue excellentissime humilitatꝭ meruit fie

Ad obiecta. ri mater dei ¶ Itē ex his pꝫ sol'o ad obiecta de ecclesia ⁊ de planta
Eccl'ia eīm nō hꝫ in oīb⁹ mēbris integritatē carnis ⁊ mentis. ⁊ in
nullo hꝫ integritatē cordis ⁊ carnis cū summa fecunditate spūs et
corporis. excepta ꝑfectissima ꝟginitate beate virginis ⁊ fecūditate.
Sed ⁊ illā spūalem ꝟginitatē ⁊ fecūditatē quā hꝫ eccl'ia in alijs mē
bris hꝫ beata ꝟgo in se excellentissime cū alijs ꝯmunē. ⁊ insup istam
B priuilegiatā singularitatē. Sed cū planta suo mō hꝫ virginitatē ⁊
fecūditatē. ꝙ qdem suo mō ꝟginitas ⁊ maternitas dici pt. sed sibi
simul virorē floritōis cū partu fructificatōis refuat vt dicere possit
Flores mei fructus honoris ⁊ honestatis. sicut amigdalus illa que
ꝟginis matris fuit figura. ⁊ eā quodāmō sub vmbra ⁊ enigmate q̄
dā future ostēsionis conamine repsentauit

Rō ꝓma. ¶ Nūc restat videre septimo de isto ꝓuilegio. qđ est ꝟgo ꝟginum
¶ Contra qđ sic obijcit. In hmōi locutōib⁹ notat excellētia vt flos
florꝫ. quasi dicat. excellēs oēs alios flores. siliter ⁊ rex regū ⁊ dn̄s do
2 minātiū. cū g̃ nihil excellat seipm nihil est ꝟgo ꝟginū. ¶ Itē si dica
tur ꝙ beatissima ꝟgo dr ꝟgo ꝟginū. qr excellit oēs virgines alias
a se. Contra. ergo excellit christū in ꝟginitate. qđ est falsum Itē secū
do dr ꝟgo ꝟginū. nō qr excellit seipam vel xp̄m. sed inferiores se. g̃
et beata virgo katherina posset dici virgo ꝟginū. qr excellit oēs infe
riores. ⁊ q[illegible] virgo sic est virgo ꝟginuꝫ. quare g̃ ibi assignet hmōi
3 habitudo nescio. ¶ Si dicat ꝙ habitudo originis vt sit sensus vir
go virginū. i. mater vel origo omniū virginum. ſm hoc eua dꝫ dici
4 virgo virginū. qr est origo ⁊ mater virginū ⁊ omniū viuētiū. ¶ Itē
ꝙ nō excellat videt. dt phs ꝙ incōtinēs est q̇ patit ⁊ deducit insensi-
bilis est q̇ nec patit nec deducit. ꝯtinens aūt q̇ patit ⁊ nō deducit. sed
virgo beatissima ab opposito ꝟginitatis nec patiebat nec deduceba
tur. g̃ fuit insensibilis. sꝫ insensibilitas nō est ꝟtus Alie aūt ꝯtinētes
patiebant. ⁊ nō abducebant. qđ est ꝟtus castitatis. g̃ beatissima vir
go nō excellit alias ꝟgines in castitate ⁊ ꝯtinentia

Contra ꝓ. ¶ Contra. genitus a generali ⁊ quasi a prima sui nois rōne a qua
etiā nomē accepit noīat habitudinē gignētis ad genitū vel ecōuer-
so. sꝫ btissima virgo est mater omniū virginitate. qr sine ꝓcepto. ꝯsi
lio. exēplo. ⁊ sola ꝓma oīm gloriosum mun⁹ ꝟginitatis deo obtulit
ꝑ qđ ⁊ oēs ꝟgines ꝑ imitatōem in virginitate genuit. g̃ ei soli ꝯue
2 nit ꝙ sit virgo virginū. i. mater omniū ꝟginū. ¶ Itē si notet ibi ex-
cellentis excellit oēs ꝟgines in fomitis extinctōe ⁊ in summa pu-
ritate. g̃ silr ꝯuenit ipi soli oēs citra deū excellere virginitate. ¶ Item
3 victoria est declaratio poñe sup aduersariū. sꝫ magis declarat poña
qn̄ tāta est potestas in aduersariū ꝙ nō pt mouere bellū nec inire cō
flictū q̄ꝫ tūc. cū post ictus ⁊ vulnera vincit inimicū Ex hoc pꝫ ꝙ ma

ioꝛ fuit ṽtus castitatis in btissima ṽgine q̄ȝ in aliq̄ ṽgine pura ho/mine Itē q̄ in virginitate excellit angelos sic videt᷑. qꝛ angeloꝝ castitas est a natura. hec aūt a grā. vñ hec nobilioꝛ q̄ȝ illa. Itē angeloꝛuȝ necessaria. hec aūt volūtaria. vñ hec gratioꝛ illa. Itē angeloꝝ nō meritoꝛia. hec aūt meritoꝛia. vñ hec vtilioꝛ illa. Itē angeloꝝ est in natura impassibili. hec aūt fuit in carne fragili. vñ hec est mirabilioꝛ q̄ȝ illa Itē angeloꝝ est cū arbitrio libero inflexibili. hec cū libero arbitrio flexibili ḡ laudabilioꝛ hec q̄ȝ illa. Et sic nobilioꝛ laudabilioꝛ ⁊ inte/gralioꝛ. qꝛ hec ē in aīa ⁊ coꝛpe. ista āt in spū tm̄. ḡ pꝫ q̄liter btissima ṽgo excellit oēs ṽgines in ṽginitate citra illū q̄ ē deus Maria ī ṽginitate excellit puros hoīes oēs angelos

R̄

Juxta hoc. vtꝝ btissima ṽgo possit dici mater matrum si cut ṽgo ṽginū Et si pt. qualiter. Qd̄ possit videt᷑ Sicut eñ excellit oēs ṽgines in ṽginitate. ita excellit oēs matres in maternitate ¶ Itē a digniori dꝫ fieri denoīatio. sed dignius ē esse matrem dei q̄ȝ ṽginē. ḡ dignioꝛ est excellētia maternitatis in beata ṽgine q̄ȝ excellētia ṽginitat̄. ḡ potiꝰ debuit dici mater matrū q̄ȝ ṽgo ṽginuȝ ¶ Itē pcipua dignitas ꝯmunicabilis ē generatio. ⁊ huic ista est simillima. ḡ beata ṽgo deberet ab illa potius denoīari. ¶ Itē oīm bonorum mater ē Sapiētie. vij. ergo ⁊ mater matrū ¶ Cōtra. que ſm prius ⁊ posterius ⁊ nō vniuoce dicunt᷑ nō sunt cōpabilia. sed maternitas pmo ⁊ pncipalr̄ dꝛ de beatissima ṽgine. de alijs p posterius ḡ alie nō sunt ei ꝯpabiles in maternitate. sed res suplatiui gradus cōpantur rebꝫ positiui gradꝰ p gtm̄. ergo nec pprie nec vere diceret᷑ mater matrū ¶ Item in ṽginitate btissime ṽginis fuit qd̄ fuit in ṽginitatibꝫ aliaꝝ. scꝫ integritas mētis ⁊ coꝛpoꝛis. sed in ea tamen pfectiꝰ et plus. sed maternitas nō fuit in alijs vt in ipa fuit. q̄a alie generauerūt ab alio hoīe. sed hec nō. ⁊ sic pꝫ q̄ cōparabiliter dꝛ ṽginitas de beata ṽgine ⁊ de alijs. ⁊ non maternitas. ergo potest dici ṽgo ṽginum. ⁊ nō mater matrū. ¶ Itē ipa nō fuit pma mater matrū vel origo in maternitate. ergo beatissima ṽgo non dicetur mater matrum sed ṽgo ṽginum. ¶ Qd̄ concedimꝰ dicētes q̄ beatissima ṽgo non dꝛ mater matrum sed ṽgo ṽginū Et nota p genitiuū duplex habitudo. gñal' ⁊ special'. rōne habitudinis quā importat gñaliter notat originē Rōne special' importat excellētie ſcatoēm. Rōne pmi non ꝯuenit xp̄o vt dicat᷑ ṽgo ṽginū. qꝛ ipe nō fuit pmus ṽgo. qꝛ nō ge/nerauit oēs alias p imitatoēm. sꝫ ipsius mater q̄ pmo p votū ṽginitat̄ opprobriū ṽginitat̄ abstulit ⁊ eā ꝯsecrauit in se. ppter scd̄m. scꝫ excellētiā nulla alia pt dici ṽgo ṽginū. qꝛ ipa sola excellit oēs alias ṽgines Excellit āt in tribꝫ Castitate. causalitate. fecūditate. q̄ tria nō ē in aliq̄ alia ṽgine iuenire Cōcedimꝰ etiā q̄ intātū beatissima virgo excellit oēs matres in maternitate. q̄ etiā nō videtur ſm eādem

Margin: Queritur Rō pma. — 2. — 3 — 4. — Contra — 1 — 2 — 3. — Rō — Maria nō dꝛ mater matrū. — .E — Sola maria excellit tripl'r.

Maria hz rōnē maternitatis. rationē posse dici ei ꝛ alijs maternitatē conuenire non ꝙ aliquid ei deficiat qḋ exigit ad pfectōnem maternitatis sed ipa sola ita pncipaliter possidet rationē maternitatis. ꝙ oēs alie matres dicunt matres ſm diminutam rōnem a rōne ipsius maternitatis. vt melius patebit infra in bñdictōib⁹ mulierꝫ. Aliorꝫ solo patet p ea q̄ in contrarium sunt obiecta

Rō ſm Nunc restat octauo videre de illo ꝑuilegio ſm ꝙ btissima virgo dr mater oīm ¶ Querit vtrū illud ei conueniat ¶ Et videt ꝙ nō. Filij eīm tempore nō precedūt matrē. sed multi tpe precedebāt

2 ꝟginē mariā. ḡ nō est mater oīm ¶ Itē cū generatio sit ingressus in esse ꝛ cū tm̄ triplex sit esse. scilꝫ. nature. gratie ꝛ glorie. beata ꝟgo non est mater oīm ſm esse nature. qꝛ plurimi precesserūt eam ſm esse nature Itē nec ſm esse gratie. quia multi antea habuerunt gratiam anteq̄ꝫ ipa. Item eadē rōne. nec ſm esse glorie. qꝛ multi angeli ꝛ homines habuerūt esse glorie anteq̄ꝫ ipa. Item ipā ē mater per fidem sed sunt multi q̄ nunq̄ꝫ habuerunt vel habebūt fidem. ergo non mater

3. omniū hominū ¶ Itē videt ꝙ nō sit mater corporaliū. qꝛ corporalia nō habent esse gratie. ḡ nō potest eē mater illorꝫ in eē gratie Et sic cōstat ꝙ nec in esse gratie glorie vel nature. Itē animatū nō ꝓprie generat inanimatū. Itē corpalia nō habēt fidē ḡ non est mater omni

4. um istorꝫ ¶ Itē videt ꝙ nec mater omniū angelorꝫ. illi eīm semp fuerūt in gloria. ḡ nihil receperūt ab ipā. Itē angeli nō sunt recreati. ipsa aūt ē mater p recreatōem. ḡ nō ē mater eorꝫ. Itē ipa est mater per fidem. sed in angelis nō ē fides. ḡ nō ē mater angelorꝫ. Itē quorum cūq̄ꝫ ipā ē mater illorꝫ xp̄s frater. sꝫ angelorꝫ xp̄us nō ē frater. ḡ ipsa

Contra ē mater oīm. nō est angelorꝫ mater ¶ In ꝯtrariū obijcitur ꝙ sit mater oīm. nam Luc. ij. peperit filiū suū primogenitū. ḡ habuit scḋo genitū. ꝛ ꝯstat ꝙ nō corporaliter. ḡ spūaliter. Sꝫ generatio spūalis vna est omniū

ij. ḡ ipsa est mater omniū spiritualiter. ¶ Itē filius eius non ꝯfundit

2 eos vocare esse fratres sicut dr ad Hebre. ij. Et ipe est primogenit⁹ in multis fratrib⁹ Itē caro eīm ꝛ frater noster est. Sed ipa ē mater

3 omniū suorꝫ fratrū. ḡ ipa ē mater omniū hominū ¶ Itē Esa. vl. Nūquid pariet terra vna die aut pariet gens simul Constat ꝙ non querit de terra ſm litterā. quia stulta esset questio. ḡ intelligit de terra ſm figurā. sꝫ terra ſm figurā ē btissima ꝟgo. ḡ ipa pariet siml' oēm gētē

4. igitur ipa est mater omnium hominum ¶ Item Mathei. vicesimo primo. Et qui preibant ꝛ qui sequebantur clamabāt osanna. ibi dicit Augustinus ꝙ omnes qui precederent siue sequerentur incarnationem saluabantur per fidem mediatoris dei ꝛ hominum. sed ad illam fidem necessario exigitur explicite vel implicite credere deū incarnatū de ꝟgine. ergo per hoc regeneratio vniuersalis. ḡ fides incar

nati de virgine est per quod est regeneratio facta in esse glorie omnium homi/ 5
num. Item quod ipsa sit mater corporalium. sic probatur. ipsa est ma ipsa est mater
ter innouationis corporalium. iuxta illud Roma. viij. Omnis creatu corporalium
ra ingemiscit et parturit vsque adhuc expectans reuelationem filiorum dei.
ergo ipsa est mater in esse innouationis omnium corporalium. quoniam om/
nis creatura renouabitur. ergo per ipsam et liberabitur a seruitute corrup
tionis in libertatem filiorum dei ¶ Item sit mater omnium videtur 6
quoniam omnium bonorum mater est Sapien. vij. ipsa est mater est mater omnium.
gratie. Sed per gratiam datur esse gratuitum et gloriosum. ergo ipsa
est mater omnium bonorum bonitate gratie et glorie Item de ipsa appro
priate legitur. Cum ipso eram omnia componens. et tunc dominus possedit
me ab initio viarum suarum. prouerbiorum. xij. Item Ecclesi. xxiiij. pri/
mogenita ante omnem creaturam. Ex his videtur quod ipsa est mater om/
nium et prior omnibus et origo omnium. ¶ Item Bernar. Merito o do/ 7
mina in te respiciunt oculi vniuerse creature in qua et ex qua benignis
sima manus dei quicquid creauerat recreauit. ¶ Item ipsa est mater omnium 8
et deus pater est origo omnium. quicquid autem per se origo et causa cause est
per se est origo et causa causati. sed ipsa est mater eius qui est causa et origo
omnium. ergo ipsa per se est mater omnium. ¶ Item angeli accipiunt a iesu illumina/ 9.
tionem perfectionem beatitudinem. ipse enim est in quem desiderant prospicere prima Pe
tri. prima. Per quem omnia restaurantur in celo et in terra Col. primo. ergo et angeli
recipiunt quoddam esse glorie a beatissima virgine. ergo ipsorum est mater in esse
glorie. ¶ Item ipsa est gratie mater. sed gratia generat gloriam. ergo ipsa est ma 10
ter glorie. ergo ipsa est mater omnium que sunt in celo secundum esse glorie. ergo ipsa est
mater angelorum.

¶ Ad hec dicimus respondendo quod beatissima virgo omni/ Responsio.
um bonorum mater est Sed mater respectu filij quattuor habet pro Maria est ma
prietates que sunt genitura. cura. prioritas. dignitas. respectu alicu ter omnium bono
ius habet omnes istas proprietates et respectu alicuius aliquas et rum mater respe
non omnes. et secundum magis et minus dicitur proprie omnium hominum ma/ ctu filij quat/
ter. Item mater est secundum omnes proprietates maternitatis. genitura tuor habet pprie
quia vnum hominem genuit in quo omnes regenerauit. et hoc est quod pe/ tates.
perit filium suum primogenitum. Item mater nostra est cura. quia in vno Maria est ma/
nobis genuit quicquid ad hanc vitam vel futuram necessarium no ter genitura.
bis fuit. Unde dicit. a generationibus meis adimplemini. Item qui Cura
proprio filio non pepercit quomodo nobis non omnia cum illo do
nauit. Item ipsa est mater nostra prioritate. quia ipsa est primoge Prioritate
nita ante omnem creaturam. Ipsa est mater dignitate predestinatio Dignitate
nis. Ipsa enim ante secula predestinata est vt esset principium ex quo recre
andum fuit omne creatum. Et secundum hoc loquuntur iste autoritates Dominus posse
dit me etc. secundum quod de ipsa exponuntur Angelorum quoque mater dici po

cest genitura. qr generauit patrē angelorū ꝛ restauratorē eorū. Silr̄ ꝛ corporaliū mater genitura. qr genuit ipsorū innouatorē Est etiā per ipsis prioritate p̄destinatōis ꝛ dignitate p̄latōis. ¶ Itē vniuersal'r qr mater ē creatoris oīm. ḡ mater oīm creaturarū ē. Et ideo etiā vt patz ↄsiderāti mater ē oīm dignitate. Et sic pz q̄liter ꝓpriū priuilegium est btissime v̄ginis qm̄ oīm bonorū mater est

¶ Nūc restat videre decimo de illo p̄uilegio ſm q̄ btissima v̄go dr̄ stella maris ¶ De q̄ p̄mo querit̄ vtrū hmōi appellatio dicat̄ ꝓp̄e vel

Rō p̄ma trās latiue. ¶ Et videt̄ q̄ ꝓprie. qr v̄ba sumēda sunt ſm ꝓpriā signi

2 ficatōem ¶ Itē vbi magis ꝓpria est natura totius. ibi magis ꝓprie natura ptis. sz in spūalib' magis ꝓprie ē natura toti' lucis. ḡ ꝛ ibi

Contra. magis ꝓprie ē natura stelle. ḡ btissima ꝓprie dr̄ maris stella ¶ Con

1. tra si sumit̄ ꝓprie vt dr̄ de beata v̄gine ꝛ proprie vt dicatur stella ḡ in

2 ter illa nō attendit̄ similitudo ¶ Itē ſm hoc btissima v̄go poti' di

Queritur. ceret̄ stella celi q̄z stella maris. ¶ Post hoc queritur si hec appellatio ↄueniat btissime v̄gini transsumptiue. ꝛ necesse est vt dt̄ Aristoteles trās ferentes se aliqua similitudine vti. que sit silitudo ipsius ab aliis stellis cū beatissima v̄gine ꝛ gloriosa. nō em̄ videt̄ p naturam substantē. qr illa eadē natura est etiā in aliis stellis. Item figura huius stelle nō ↄuenit btissime v̄gini plus q̄z figura aliorū stellarū Sz si propter maiorē lucem tūc alie quedam stelle sunt magis stelle luminosa q̄z illo. sicut ē lucifer. ergo potius dicetur btissima v̄go lucifer q̄z stella maris. Item si dicatur propter situm hoc non videtur. qr illa est vltima in cauda vrse. btissima autem v̄go non est vltima neqz in cauda. Item nō propter motū. q̄a. mouetur cum firmamento sicut alie stelle. ꝛ sic non videtur q̄ sit aliqua proprietas hui' stelle super alias cū btissima v̄gine propter quam debeat dici stella maris plus q̄z nomine stelle alterius. Item si dicatur q̄ propter effectum. qr dirigit nauigantes. hoc iterum est commune omnibus aliis stellis lune ꝛ aliis planetis. Item si dicatur q̄ sicut stella dirigit nautas claritate sue lucis. ita btissima v̄go totum mundum luce sue cō

Queritur. uersatōnis. ꝛ sic dicatur stella ratōne exemplaritatis ¶ Tunc queritur vtrū sibi soli hoc ↄueniat vt h̄ habeat p p̄uilegio Et videt̄ q̄ nō qr dictū fuit moysi inspice ꝛ fac ſm exemplar qd̄ tibi monstratū est Qd̄ quasi exponens beatus Dionysius dicit. q̄ hierarchia humana per exemplaritatē descendit a celesti. Et ideo in Apocalypsi. xxi. Uidi ciuitatem sanctam hierusalem nouam descendentem de celo. ergo videtur q̄ ratio exemplaritatis vniuersalis sit in ecclesia triumphāte respectu militantis. ꝛ sic ab illa exemplaritate non diceretur beatissima virgo stella maris. Item psalmi. In capite libri scriptum est de me. Glosa. Ego sum liber humani generis Item omnis christiā

actio nostra ē instructio. Itē ipe xps dt. Ego sum lux mūdi. ḡ poti⁹
ipe diceref stella maris Itē sacra scriptura sufficiēter ostēdit oīa peri
cula vitāda ⁊ oīa ꝯpēdia nauigādi ad portū patrie. vñ dr etiā lucer
na pedib⁹ meis vbū ⁊ lumen semitis meis. ḡ illa ꝓprietas a q̄ btissi
ma vgo dr stella maris etiā ꝯuenit sacre scripture Itē cū vgo btissi/
ma sit data nobis in exemplū innocētie Maria āt magdalena in pe
nitētie exēplū illis q̄ sunt in naufragio ꝯstituti. videf poti⁹ q̄ btā ma
ria magdalena dicaf stella mar3. ¶ Itē q̄ ad iusticiā erudiūt multos
fulgebūt q̄si stelle in ꝑpetuas eternitates. ḡ videf q̄ ꝓpetas hec ꝯue
niat oib⁹ doctorib⁹ ¶ Itē q̄rif iuxta hec vtꝝ hec ꝓpetas ꝯueniat btis Queritur
sime vgini f̄m statū vie Uidef q̄ nō. q̄r in illo statu fuit abscondita
vl' occulta Si āt f̄m statū patrie tūc poti⁹ diceref stella celi Itaq3 cū
nō tm̄ viā ostēdit s3 etiā transuehat poti⁹ deberet dici nauis maris q̄3
stella maris ¶ Itē q̄rif q̄re ab hac ꝓpetate nomē accepit cū habuerit Queritur.
nobiliores respectu dei ⁊ hec respectu nr̄i ¶ Q̄d āt btissima vgo ꝓ Maria ē stel/
prie dicaf stella maris sic ꝓbaf. vna ē ꝓpetas illi⁹ stelle q̄ ē sita ī sum/ la maris
mo poli respectu oīm. ⁊ btissima vgo ē supma oīm sctōꝝ. ḡ ipa ꝯue/ Rō p̄ma.
niēter p̄ticipat nomē illi⁹. ¶ Itē vt dt Dyastenes de archos minore 2.
q̄ in p̄ncipio libre caude stella ē infima vna q̄ pol⁹ appellaf. p quē lo
cū mūd⁹ iste existimaf vsari. nulli āt pure creature videf poti⁹ ꝯueni
re mūdū circa ipam vsari q̄3 glīose regine celi ⁊ mūdi. ḡ ipa ē stella
maris ¶ Itē ista stella iplet numerū septenariū q̄ ē numer⁹ vgine⁹. q̄r 3
vt dt Macrobi⁹. oēs nūeri ifra decadē vel generāt vl' generāf vel ge
nita s̄t p̄ter septenariū. ⁊ cui magis h̄ ꝓpriū q̄3 illi q̄ nec f̄m naturā
genuit vel genita fuit ¶ Itē ista stella ē summa ⁊ vltima in cauda v̄r/ 4.
se Et q̄d ē h̄ nisi illa q̄ supma dignitate ⁊ humilitate vltima ¶ Itē hec 5
stella ferrū attrahit. ⁊ btissima vgo p infinitā suā misericordiā pecca
tores duros ad modū ferri ad celū trahit. ¶ Itē nautas dirigit. ⁊ bea 6
tissima vgo oēs naufragātes ad portū salut3 remittit. ¶ Item sita ē 7
ꝯtra aq̄lonē. ⁊ btissima vgo sp̄ versa ē ad pctōrē Ex his p3 q̄ multe
s̄t stelle. ⁊ illi⁹ ꝓpetates soli vgini appropabiles ꝓpter q̄s f̄m mo/
dū trāssumptōis btissima vgo dr stella marie. Sunt ḡ plures illi⁹
stelle ꝓpetates. ⁊ q̄dā illaꝝ illi soli ꝯueniūt q̄b⁹ respōdēt alie illis im
ꝓportionabiles in btissima vgine. ꝓpter quā ꝯueniētiā ipe sola dr
stelle maris Si aūt q̄raf q̄ ille ꝓprietates sint in q̄b⁹ ē silitudo Dici Queritur.
mus q̄ in illa stella ē ꝯsiderare substātiā q̄litatē situm statū effectus.
Substātia ē celestis incorruptibil' origo lucis. ⁊ btā vgo ē celestis
ꝯuersatōe. incorrupta corpe. origo lucis in ḡnatōe Qualitate ē supe
rior clarior ⁊ vtilior. ⁊ sic btissima vgo ē oīb⁹ supior dignitate. cla
rior vginitate. vtilior fecūditate Situ ē supma ⁊ in cauda vltima. ⁊
btissima ē supma situ poli in dilectōe dei ⁊ in cauda nr̄e turpitudi/

tis ꝑfectōe ꝛ vltima humilitate Statu hec stella ē quasi sine motu
sine occasu ꝛ q̄si sine errore Et btissima ꝟgo fuit sine motu incōstan
Effectus stelle triplex. tie. sine casu culpe. sine errore ignorātie ¶ Effect⁹ stelle ē triplex. ferrū
attrahit. lucē tribuit. nautas dirigit. Sic btissima ꝟgo attrahit pec
catores. illuminat penitētes. dirigit innocētes. Itē attrahit a culpa.
illuminat in iusticia. dirigit ad gloriā Uel sic attrahit insipiētes. il
Maria est cā luminat ꝓficiētes. dirigit ꝑfectos ꝛ ꝑseuerātes Et nota ꝙ dn̄s btissi
efficiens me ꝟgini op⁹ recreatōis ſm q̄ttuor genera causaꝝ cōicauit. Causa
efficiēs nostre regeneratōis post deū sub deo ꝛ cū deo ipa fuit. q̄ȝ illa il
lū nobis genuit q̄ nos oēs regenerauit. ꝛ ipum gignere suis ꝟtutibꝫ
Materialis de ꝯgruo ꝓmeruit Itē cā materialis. q̄ȝ spūsſctūs de purissimis carni
bus eius ꝛ sanguinibꝫ ipsius ꝯsensu mediante carnē sumpsit. q̄ȝ in
corpus trāsformauit ꝑ qđ redemptio nostra facta fuit. Itē causa fi
Finalis. nalis fuit. q̄ȝ ꝑ totū opus redemptōis post deū in ipsius gloriā ꝛ ho
norē ordinatū fuit. Unde Apoc. xxiiij. Seniores ꝛ oēs sancti mit
tūt coronas suas ante pedes agni recognoscētes se esse coronatos. il
la humilitate ꝛ humanitate quā accepit de ꝟgine Et ipa ē illa muli
er q̄ hȝ coronā. xij. stellaꝝ. i. oīm sanctoꝝ. q̄ȝ oēs ꝑ ipam sunt corona
Formalis ti. ꝛ sic filius diuidit cū ipa causam finalē recreatōis. Itē causa for
malis ē ipa recreatōis. q̄ȝ oībꝫ luce sue deiformissime ꝯuersatōis ē spe
culū ꝛ exemplar reuersionis a tenebris ꝛ directiōis ꝛ ꝯuersionis ad
ꝟgo dr̄ clarissi cōtuitum ꝓme lucis. Et ꝓpter hoc rōne vniuersalitatis ꝑ modum
ma stella ma exempli directōis ꝛ reductōis dr̄ ꝟgo clarissima stella maris Con
ris. uenit ergo illud priuilegiū beatissime virgini in statu patrie. sed ra
tione eoꝝ q̄ sunt in statu vie. q̄ȝ sicut stella in celo sic dirigit nauigan
tes in mūdi pelago. vnde nō dr̄ nauis maris rōne illius ꝓprietatis
nauis eīm fluctibꝫ ꝯquassat̄ ꝛ nō dirigit sed dirigit̄. Scripture quo
q̄ȝ nō ꝯpetit ista appellatio. scriptura eīm dirigit ꝑ verba. stella vero
xp̄s nō ē stella id ē btissima ꝟgo dirigit ꝑ exēpla. Itē xp̄s vel deus nō dr̄ stella ma
maris nec ma ris. q̄ȝ ē fons toti⁹ lucis. nec Magdalena dr̄ stella maris q̄ȝ nō diri
gdalena git oēs sed tātū penitētes. ꝛ postea dirigit ipa q̄ȝ etiā dirigit̄. Sȝ stel
la nauem dirigit ꝛ a naui nō dirigit̄. Magdalena illuminat ꝑ ope
ra penitētis ad penitētiā ꝛ nō ad opa innocentie. sed btissima illumi
nat ꝑ opa innocētie ꝛ etiā ꝑ opa nō dico penitētis sed penitentie. Fu
it eīm innocēs sed non min⁹ fecit opa penitētie. Itē alij tm̄ illumina
bant viduis. alij tm̄ ꝯiugatis. alij tm̄ ꝟginibꝫ sed btissima ꝟgo illu
minabat omnibus simul viduis coniugatis ꝛ virginibus. Ex his
igitur patet ꝙ priuilegium est beatissime virginis marie ꝙ vocata
est stella maris.
Prima rō ¶ Restat nūc videre vndecimo de ꝓuilegio illo ſm ꝙ dr̄ porta celi
Cōtra qđ sic obijcit̄. Edificiū nō ē ꝑfectū sine porta. sȝ an̄q̄ȝ btissima

ꝟgo fieret celū habuit portā. ḡ ipa nō ē porta celi ¶ Itē porta nō in-
trat sȝ ꝑ portā oēs alij intrāt. sȝ btissima ꝟgo celos penetrauit. ḡ nō ē 2
porta celi ¶ Itē querit̄ qualiter nos īportet. si ꝑ exemplū vel suffra- 3
giū sic ꝗlibet sanctus ē porta celi. Si ꝑ meritū tūc crux xp̄i est porta
celi. q2 passio xp̄i aperuit nobis celū Itē ioannis. x. Ego sum hostiū
ergo nō beata ꝟgo. Itē Ezech. xl. ⁊ iohā. in Apoc. xxi. vidit. xij. por
tas. ḡ beata ꝟgo nō est tātū porta. ¶ Itē penitētia est porta in celo. ḡ 4.
nō ipa tātū porta celi ¶ Itē iacob Gen. xlviij. Non est hic aliud nisi 5
domus dei ⁊ porta celi. ḡ ecclesia ē porta celi. ¶ Item si vis ingredi 6.
ad vitā serua mādata. ergo obseruātia mādatoꝝ est porta celi ¶ Cō Contra.
tra ꝓprietas porte ē importare ⁊ exportare Sȝ nec mādata nec pe- 1.
nitētia exportāt sed tm̄ importāt. Sed btissima ꝟgo ⁊ egrediētes 2
exportauit ⁊ ingressores importat. ḡ ipa ē ꝓpria porta ¶ Itē xp̄s im 3.
portat sȝ nō exportat ¶ Itē porta potest esse in hostio ¶ Itē in tēplo 4.
fuerunt duo hostia que simul aperiebant̄ ⁊ claudebātur. ḡ ⁊ in celo
dominus ⁊ beata ꝟgo. ¶ Itē Aug⁹. hoc adoꝓtauit. illa fides sana ē 5.
qua credim⁹ nullū hoīm siue maioris siue minoris etatis liberari a
ꝯtagione mortis ⁊ obligatōne pctī quod ꝑma natura ꝯtraxit nisi ꝑ
vnū deū mediatorē iesum christū. Itē ibidē. Eadem fides que nos
saluat multos saluos faciebat ātiquos ¶ Itē Gregori⁹ sup Ezechi. 6.
dr̄ ꝙ ꝗ preibant ⁊ ꝗ sequebant̄ clamabant osanna. q2 oēs electi ꝗ in
iudea poterāt esse vel nūc sunt in ecclesia. in mediatorē dei ⁊ hominū
crediderūt ⁊ credūt Ex his pt3 ꝙ fides mediatoris ē que introducit Fides media-
credētes. ⁊ illum mediatorē implicite vel explicite oportebat credi toris.
esse natū de ꝟgine. Et ille est ꝑm⁹ articulus de hmōi mediatore. et sic
fides incarnati de ꝟgine inq̄ztum de virgine omnes portat in celos
ergo ipsa est propria porta. ḡ ⁊c. ¶ Iuxta hec queritur qualiter Querit̄.
differat celi porta ⁊ fenestra celi. ⁊ qualiter beata ꝟgo dicatur vtrū-
q3. Ad hec dicimus ꝙ beata ꝟgo ꝓprie dr̄ porta celi. q2 ꝑ ipam exi-
uit quicq̄d gratie vnq̄ȝ creatum vel increatum in hunc mundū ve Maria ē por
nit vel venturum fuit. omnium est bonorum mater. ⁊ mater gratie ta celi
et mater misericordie. ⁊ etiam ipsa gratia increata tanq̄ȝ aqueduct⁹
exiuit ab ipsa ⁊ venit in mundum. Item per ipsam intrauit quic-
quid vnq̄ȝ boni de celis in terram descendit ⁊ econuerso. Unde di- E.
cit filius eius Sapientie septimo. Uenerunt mihi omnia bona pa Porta tēpli.
riter cum illa. Unde ipsa est porta templi speciosa que filio exeun-
ti per ipsam fuit clausa. Unde Ezechielis quadragesimo quarto.
Porta hec clausa erit. egredietur ꝑnceps per ipsam. Hec porta om
nibus intrare volentibus est peruia. vnde ipsa est duodecim porte
quia ipsa ex omni parte mundi tria hominum genera viduas cōiu-
gatas. ⁊ ꝟgines apportat et etiā importat. Est autem nō solū port-

Maria ē fenestra. ta importando hoīes. sʒ ⁊ fenestra ꝑ quā lux venit in hūc mūdū. et lux que de terra orta ē de ipā procedens penetrauit celuʒ. lux illuminans celū ⁊ mundum. Ex quo paret qualiter gloriosa ꝟgo est porta et fenestra celi.

Rō ꝑma Dī. Duodecimo de ꝑuilegio qđ ē cōicatio passionis ¶ Et videtur ꝑm ꝙ exponitur ꝑmo ꝙ nō fuerit ei passio cōicata ꝑ illud Isa. lxiij. Torcular calcaui sol⁹ ⁊ de gētib⁹ nō erat vir mecū Glo. tormēta sustinui. Itē glo. Sol⁹ samson ꝑcisus crinib⁹ fuit ⁊c. Judicū xvi. nec angel⁹ nec archāgel⁹. nec q̄libet celestis spūs. deniq̧ humani gn̄is null⁹ vt gētilis vel iude⁹ sʒ sol⁹ de⁹ pugnat vel supat. ergo

2 nulli ē passio cōicata. ¶ Itē oēs alij sūt in statu saluandoꝝ ⁊ redimēdoꝝ. ipe sol⁹ redēptor ⁊ saluator. sʒ ad redēptōem passio ꝑtinʒ ḡ ipe

3 sol⁹ fuit passus ¶ Itē in imolatōe ysaac ⁊ oīb⁹ alijs figuris passiōis nūq̄ʒ figuratur sub ꝑticipatōe pluriū. ḡ ⁊ in figurato tm̄ dʒ eē passus

4 vn⁹ ꝑ oīb⁹ ¶ Itē ps. Singulariter sum ego donec trāseā Et sic videtur ꝙ cōicatio passiōis nō ē priuilegiū btīssime ꝟginis. eo ꝙ nō fuit cōi

5 cata alicui creature ¶ Econuerso videtur ꝙ nō possit eē priuilegiū btīssime ꝟginis eo ꝙ plurib⁹ ⁊ nō ipi soli fuerit cōicatū. qđ ꝓbatur ꝑ illud Job. xix. Pelli mee ꝯsumptꝭ carnib⁹ meis adhesit os meum Glo. Grego. In osse fortitudo. i carne corpis īfirmitas designatur. ꝑ os xp̄s ꝑ carnē discipuli designātur q̄ tpe passionis infirmi fuerūt. ꝑ pellē q̄ exterior ē femine sancte designātur q̄ exteriorib⁹ deo ministerijs seruierūt q̄re ḡ ꝯsumptis carnib⁹ os dn̄i adhesit pelli sue. q2 fortitudo ei⁹ fugientib⁹ a se discipulis īuenit iuxta se mulieres. ḡ nō soli marie tpe pas

6 sionis cōicata ē passio vel fides passionis. ¶ Itē ioh. xviij Stabat iuxta crucē iesu mater ei⁹ ⁊ so. ⁊c. ḡ ipa nō sola ꝯsors passionis Itē in cruce dixit iesus matri. Ecce fili⁹ tu⁹ Deinde dixit discipulo Ecce mater tua Hic nota q̄liter btūs iohānes honoratur tāto priuilegio vt fili⁹ ꝟginis diceretur. ⁊ vt sibi mater dei ꝯmitteretur. nec hoc factū fuisset si nō fuisset fidelis seruus ⁊ prudēs cui ꝯmitteret dn̄s matrē suā

Maria ioanni ꝯmittitur.

7 si aūt fidelis. ḡ habuit fidē ⁊ passionē ¶ Itē Marci. xiiij. Adolescēs seq̄batur eū syndone sup nudo amict⁹. at tenuerūt eū. ⁊ ille relicto sindone nudus ꝓfugit ab eis Glo. ab eis quoꝝ presentiā execrabatur ⁊ facta. non a deo cuius amore etiā absens cor perseuerauit in mente. sʒ charitas non est sine fide. ergo ioannes habuit fidem compassionis Item lazarus fuit nuper suscitatus in anima ⁊ corpore. ⁊ multa de penis infernalibus narrauit. vt dicit Chrysostomus. de illo igitur

8 qualiter opinabile est ꝙ tam cito ceciderit a fide. ¶ Item latro in cruce ꝑ veram penitentiam placuit deo. sed sine fide impossibile est placere deo. igitur habuit fidem ⁊ compassionem. igitur hoc non est priuilegium domine nostre quod potest etiam latroni conuenire

¶ Itẽ Helyas ⁊ Enoch q̇ locuti fuerũt cũ dño in trãffiguratõe ha Helias
buerũt etiã fidẽ incarnatõis ⁊ passionis Itẽ ioãnes baptista in lym
bo habuit fidẽ. Itẽ multi absentes qb9 dñs nõ p̄dicauerat. vt ille de
quo dixit Matth. viij. Non inueni tantã fidem in israel. ⁊ multi
alij. Itẽ glo. Egredit᷑ foras vt culpam negatõis liberius lauet fleti/
bus. Itẽ Cornelius fidẽ habuit ⁊ p̄sens nõ fuit. Et videtur ex his ꝙ
multi tp̄e passionis habuerũt fidẽ. ⁊ per ꝯsequens passionez. Et sic
nõ p̄t poni p̄uilegiũ fides passionis vel ꝯmunicatio passionis

¶ Sed ꝯtra. si de eo qꝺ magis videtur inesse ⁊ non inest. nec de eo Contra.
qꝺ minus. sed maxime videbat᷑ de mulierib9 que habuerũt fidẽ pas
sionis. vt supra ꝑ glosam Grego. Et inter mulieres maxime vide/
bat᷑ de Maria magdalena. sed illa nõ habuit fidẽ tũc. ergo nec ali/
quis nec aliqua eaꝝ. Minor pꝫ ioãnis. xx. Maria magdalena ve
nit mane ad monumentũ cũ adhuc eẽnt tenebre. qꝛ adhuc fuit in te/
nebris infidelitatis. Itez Mulier q̇d ploras. Glo. non lachrymas
nudas. sed fidem quero. bone lachryme si iesum agnoscas. Et infra
Noli me tãgere. nõdũ enĩ ascẽdi ad patrẽ meũ. Glo. nõ ꝙ nollet tã/
gi nisi cum ascendisset in celum. cũ etiã mulieres ⁊ alij eum tetigisse
legũtur ⁊ nõ ascendentem in celũ. Vult ergo sp̃ualiter tangi. id est
credi. vt sit equalis patri. ⁊ qꝛ ista adhuc in eum carnaliter credebat
quẽ sicut hominẽ flebat. Audit noli me tangere. id est sic in me cre/
dere. qꝛ nõdum in corde tuo ascendi ad patrẽ meũ. id est nondũ cre
dis me esse equalem patri. tũc tangis eũ si nõ in patrem tm̃ credis.
Itẽ quẽ mortuũ credis viuentẽ tangere nõ metuis. ¶ Ex his patꝫ ꝙ
magdalena de qua minime videbat᷑ in passiõe dñi discredidit ⁊ ce Magdalena
cidit. ergo ⁊ om̃es alij. Itẽ Matth. xxvi. Om̃es vos scandalũ pa/ discredidit.
tiemini in me in ista nocte. Glo. Predicit quid passuri sint. ne post
euentũ desperent. sed ꝑ penitentiã liberẽtur. Itẽ infra. Relicto eo oẽs
fugerũt Itẽ petrus q̇ expressiue fidem fuit prestarus ter negauit. er/
go multo fortius alij. Itez matth. Quidã adolescens amictus syn/
done. Glo. qꝺ p̄t intelligi ioãnes fuisse. ergo ⁊ ioãnes fugit. Itẽ Jo/
annis. xix. Currebant duo simul. Et infra. Tunc ergo introiuit et
ille discipulus qui venerat prius ad monumentum ⁊ vidit ⁊ credi
dit. Et sic patꝫ ꝙ ioannes non prius credidit. Item de mulieribus Nota
Bern̄. Sic vos o bone mulieres cui nam queso excubias exhibui/
stis. cui aromata p̄parastis. cui vngenta parastis. Si sciretis q̃tus
sit. q̃tum inter mortuos sit liber mortuus iste quẽ vos vngere vul/
tis. forsitan posceretis ab eo vngi. nempe ip̄e est quẽ vnxit deus oleo
letitie pre consortib9 suis. beate eritis si gloriari poteritis reuertẽtes
et dicere ꝙ de plenitudine eius accepimus om̃es. enimuero factũ est
ita. nam vncte remeant que vngere venerant. misse ab angelo opus

faciũt euãgeliste facte apostole aplo₄ ad annũciãduʒ mane miseri/
cordiã dñi. Ex his pʒ q mulieres in passione dñi discrediderũt
Uirgo in fide mansit ¶ Itē q beatissima virgo sola tpe passionis pmanserit in fide videt
posse subtiliter inueniri ſm Esa.lxiij.cũ dt. Torcular calcaui solus
Rõ prima. et de gentibꝫ nõ erat vir mecũ. Si eñ oẽs hoĩes voluisset exclude
re suffecissʒ dicere.calcaui solus. ꝛ sic supfluũ essʒ dicere. nõ erat vir
de gentibꝫ mecũ. Sed sic dixissʒ potius. de gentibꝫ nullus est mecũ
qñ ergo viros exclusit ɔstat q aliquã feminã reliq̃t quã non exclusit
.2 que torcular passionis secũ sustinuit ꝛ calcauit. ¶ Itē magis videba
tur de mulieribꝫ q̃ʒ de viris q secũ calcauerãt. qꝛ ille stabant circa cru
cem. ergo si voluissʒ oẽs excludere potius debuit eas expssisse de q̃/
.3 bus videbat magis inesse. ¶ Itē adhuc Ambrosius. Stabat iuxta
crucē nõ vt dolorē filij ɔsideraret. sed vt salutē humani generis ex/
pectaret. ergo ipa sola stabat. ꝛ oẽs alij ꝛ alie fugerũt corde vł cor/
pore. ergo ipa sola dño ɔmunicauit in passione. fide. ꝛ ɔpassione
Ar. ¶ Itē videtur q ɔmunicatio passionis non debeat poni p puile/
gio. oẽ eñ puilegiũ aliqđ debet importare ɔmodũ illi cuiꝰ est pri/
uilegiũ. istud aũt nõ videtur importare cõmodũ sed tormentũ. Itē
liberatio a pena est signũ ꝛ effectus dilectiõis. ğ infligere penã nõ est
Contra signũ dilectõis. ergo nõ est puilegiũ. ¶ Contra ioãnis.xvij. Ca/
licē quē dedit mihi pater nõ vis vt bibã illũ. Etiaʒ.xvi. Pater cla
rifica filiũ tuũ ꝛc. Et Phil'.j. Quibꝫ datũ est non solũ vt credatis
in ipm. sed vt patiamini p ipo. Et hebre.xij. Flagellat deus filium
quẽlibet quem recepit. Et iacobi p̃. Oẽ gaudiũ existimate fratres
charissimi cum in tribulatões incideritis. Etiã ibant apostoli gau
dentes a conspectu ɔsilij. quoniã digni ꝛc. Ex his ergo pʒ ꝛ ma/
nifestũ est q ɔmunicatio passionis est puilegiũ. Etiã q in passione
dñi sustinuerit beatissima virgo patʒ p Damascẽ. qui dt q dolores
quos effugit pariens in christi passione sustinuit Lu.ij. Tuam ipsi
us animam pertransibit gladius. Et Esa. vltimo. Et anteq̃ʒ partu
riret ꝛ peperit. ꝛ anteq̃ʒ veniret partus eius peperit masculũ Ex hoc
sequitur q aliquãdo peperit sine parturitione. punitione. ꝛ sine do/
lore. Et postmodum sequitur. Nũquid parturiet terra vna die aut
gentem omnẽ simul. qꝛ parturiuit ꝛ peperit syon. ergo aliquãdo pe
perit gentem simul ꝛ cum parturitione ꝛ dolore. ergo peperit filium
suũ pmogenitũ sine dolore in sua natiuitate. postea peperit totã gē
tem simul in filij passione. vbi facta fuit ei in adiutorium simile sibi
vbi ipa mater misericordie patrē misericordia₄ in summo opere mi
sericordie adiuuit. ꝛ vna secũ oẽs hoĩes regenerauit. Et hec regene/
ratio cũ summo dolore vtriusq̃ʒ fuit. vñ glo. ibi posita multo labore
in fide genuit. Ex his pʒ q pater misericordiarũ soli matri misēdie

opus summe misericordie. i. passionē ꝯmunicauit

Rñ. Circa hoc. sicut dñs i passione simul habuit gaudiū summū ꝛ summū dolorē. Utrū beatissima virgo simul habuerit vtrūqꝫ. Et videt̄ ꝙ sic. in ipo em̄ fuit vtrūqꝫ. si ergo ꝯmunicasset matri alterū eoꝝ tm̄. nō fuisset equū ꝯsortiū. ¶ Itē dolor nō est meritorius sine dilectōne. Apl's. j. Thoꝝ. xiij. Si tradidero corp⁹ meum ita vt ardeā. charitatē aūt nō habuero nihil mihi prodest. sꝫ impossibile est dilectōem esse sine dilectōne. ergo insimul habere potuit summū dolorē cū summa delectatōe. ergo i summo summū dolorē habere potuit cū summa delectatōe. ¶ Itē ꝙ ibi fuerit summ⁹ dolor ꝓbat̄. oīs dolor est ex amore. Amor aūt est triplex. naturalis. acquisitus. gratuitus. Naturalis in summo fuit ibi. qꝛ quāto natura nobilior. tanto nobiliores hꝫ affectōnes ꝛ operatōnes. sed ipa summe habuit naturā nobilē. ergo summe nobilē amorē naturalē. Itē acquisitus fuit ibi in summo. oēs em̄ cause accidētales que inducūt matrē ad diligendū filiū suū hic fuerūt in summo. nūqꝫ em̄ fili⁹ matrē suā tantū dilexit vel tantū honorauit vel tantū dedit vel ꝑ ipsa sustinuit. ꝛ sic de singulis accidētalibꝫ causis dilectōis. ḡ amor acq̄situs ibi in summo fuit. Item gratuitus ibi in summo fuit. qꝛ nūqꝫ alia mater vel alia creatura tantā charitatē habuit. vt supra patuit. Et sic beatissima virgo ad filiū suū in summo habuit amorem naturalē acquisitū ꝛ gratuitū. ergo si iste triplex habitus amoris simul in summo simul eliciat vnū motū amoris in summo illa erit dilectio intensissima. ꝛ dolor illi r̄ndens erit dolor in summo. Sed tā naturalis qꝫ acq̄sita qꝫ gratuita dilectio respectu nulli⁹ ita est intensa sicut est respectu vite dilecti. ergo naturalis acq̄situs infusus siue gratuitus amor in summo diligit vitam in dilecto. ergo de morte dilecti dolet in summo. ergo cū beata virgo respectu filij sui habuerit oīmphariā dilectōnem in summo. ꝯstat de morte ipius ꝙ habuit oīmphariā dolorem in summo. ¶ Itē ꝙ ibi fuerit gaudiū siue delectatio in summo probat̄. Dilectus gaudet de bono dilecti ꝛ magis gaudet de maiori bono. ḡ de summo bono dilecti in summo gaudet. sꝫ charitas est dilectio dei ꝛ ꝓximi. ꝛ in summo charitas ꝑfecta gaudet in summo. sed summus honor dei ꝛ ꝓximi summa vtilitas fuit in passione ꝛ ꝑ passionē in summo. Et btā ꝟgo habuit tūc charitatē in summo. ḡ tūc gaudebāt in summo. ergo simul habuit gaudiū ꝛ dolorē in summo. ¶ Itē ex dilectōe est ꝯpassio ḡ vbi improportionabilis ē dilectio ibi iproportionabilis est ꝯpassio. ḡ vbi videt̄ dilectio in summo ibi et ꝯpassio in summo. ¶ Itē mai⁹ ē gaudiū āgeloꝝ qd̄ hn̄t de vni⁹ pctōris ꝯuersiōe qꝫ aliqd̄ gaudiū hui⁹ vite. ḡ ex eq̄li charitate vel maiori iproportōnabilr̄ erit mai⁹ gaudiū

Margin notes: Rō pma. (1); 2; 3; Amor triplex; Naturalis.; Acq̄situs; Gratuitus.; 4; 5; 6

7 ¶ Itē angeli de passione dñi habuerūt delectatōez τ nō ↄpassionem
aliq̄ mali ↄpassionē τ nō delectatōem. ergo ipa debuit habere vtrūq̄z
8 ¶ Itē btissime ꝟgini cōicauit recreatōem. ſʒ recreatio est ꝑ passionē
9 ergo τ passio ei fuit cōicata. ¶ Itē Bern̄. Longe eā plus q̄z marty/
Contra .j. rem credamus τc̄. ¶ Contra hoc obijcitur in hūc modū. Sūmꝰ
dolor τ summū gaudiū opponūtur. ergo nō sunt simul in eodē. Si
dicaꝭ ꝙ dolor de morte filij τ gaudium de salute generis humani nō
.2 opponūtur ¶ Tunc adhuc obijcitur. ꝙ motus maiores impediunt
minores. ergo videꝭ impossibile ꝙ aīa tota qn̄ absorbetur dolore ꝙ
tūc in summo tripudiet τ exultet in amore τ delectatōne. ¶ Item in
3. dolore aīa ↄuertiꝭ sup̱ malū inq̄ztum malū. in gaudio sup̱ bonū in/
q̄ztum bonū. sed impossibile est simul aīam ↄuerti sup̱ diuersa tanq̄z
4 terminos. ḡ impossibile est aīam simul dolere τ gaudere. ¶ Itē ipos/
sibile est aīam simul moueri diuersis motibꝫ. ergo impossibile ē eaʒ
simul gaudere τ dolere.
Q̄. ¶ Postq̄z ꝓbatū est ꝙ btissima ꝟgo summū gaudiū habuit in
Utrū Maria passione filij. Queriꝭ de ↄparatōe hmōi gaudij qd̄ habuit scʒ in pas
maximū habu sione ad alia gaudia. qn̄ scʒ habuerit maximū gaudiuʒ. ¶ Et videꝭ
it gaudium in ꝙ in filij sui ↄceptōne hac rōne. Ex bono est gaudiū. Job. iij. Qua/
conceptione si effodiētes thesaurū gaudebāt vehemēter cū inuenerint sepulchꝝ
Rō ꝑma. ergo cū summo dono gaudiū summū. sed in ↄceptōne accepit sum
mū donū dum ei filiū suū dedit. quomō nō cū illo ei omīa bona do
.2 nauit. ergo tūc summū gaudiū habuit. ¶ Itē tūc tm̄ legitur legisse
et cantasse canticū exultatōis Lu. ij. Magnificat anima mea dūm.
.3 ergo tūc maxime videtur gauisa fuisse. ¶ Itē ablatio ve est cā letitie
sed tūc. vt dictū est supra ablatū est ei τ fugit om̄e ve. ḡ tūc summaʒ
habuit cām letitie. Itē nouitas est cā leticie iuxta illud Lu. xv. Fili
tu sp̄ mecū es. epulari āt τ gaudere oportebat. ḡ videꝭ a simili ꝙ bea
tissima ꝟgo in nouitate maximū effectū gaudij habuerit. ¶ Itē cuʒ
.4 summo incōuertibili dono accepit causam τ meritū ad om̄ia alia do
na necessario ↄsequenda. ergo tūc summā habuit cām gaudij. ergo
summū effectū gaudij.
Contra ꝑ. ¶ Econuerso aūt videꝭ ꝙ in natiuitate filij summuʒ gaudiū ha/
buerit ex hac rōne. Plenior τ ꝑfectior ē gn̄atio vel natiuitas ex vte
ro q̄z in vtero. si ergo natiuitas τ generatio erit cā gaudij ꝑfectioris
et plenioris gaudij. τ ꝑfectior τ plenior est generatio ex vtero q̄z in
vtero. ergo ꝑfectius τ plenius τ maius fuit gaudiū in natiuitate q̄z
.2 in ↄceptōe. ¶ Itē illa die dixit angelus Lu. ij. Annūcio vobis gau
diū magnuʒ. qꝛ natus est vobis hodie saluator. Si igiꝭ natiuitas
dñi est cā gaudij. ḡ ille q̇ habet improportionabiliter ꝓpinquioreʒ
ↄparatōem ad saluatorē q̄z om̄es alij. habebit improporcōnabiliter

maiorē cāz gaudij. hec aūt ē mater saluatoris. ḡ illa die habuit summū gaudiū. Itē Joā. xiiij. Mulier cū parit tristiciā hȝ. qꝛ venit hora ei⁹. cū aūt ꝑpit puerū iā nō. ḡ ꝛc̄. Itē de ioāne Lu. p. Et multi in natiuitate ei⁹ gaudebūt ꝛc̄. ḡ magis gaudiū videt̄ ꝑtinere ad natiuitatē q̄ȝ ad ɔceptōem ¶ Itē in ɔceptōe ipa delectatōnem tm̄ habuit 3
visu intellectuali. in natiuitate ṽo intellectuali ꝛ sensuali. ḡ. tunc em̄ reficiebat̄ intellectus. nūc aūt intellectus ꝛ sensus. ḡ fuit tūc tm̄ gaudiū. nūc aūt exultatio ꝛ leticia. ḡ maius gaudiū. ¶ Item filius fuit 4
gaudio patrie. vbi ocul⁹ corporis reficiet̄ dn̄i hūanitate. ꝛ ocul⁹ cordis in ei⁹ diuinitate. sȝ meliori ꝛ honorabiliori fili⁹ ē meli⁹ ꝛ honorabili⁹. ḡ nobili⁹ fuit gaudiū natiuitatꝭ q̄ȝ ɔceptōis ¶ Itē bonū ad 5
ditū bono magꝭ facit ipm ēē bonū. ḡ magis dilectū maiorē dilectionē. sȝ ɔceptio ē bonū. part⁹ est bonū. ḡ bonū duplicatū duplicat delectatōem. ḡ gaudiū qd̄ fuit in ɔceptōe duplicatū fuit in natiuitate
¶ Itē ꝑus gaudebat se ṽginē ɔcepisse. nūc ṽo ṽginē ꝑpisse ꝛ ṽginē 6
lactare. ḡ mō habuit maximū gaudiū. ¶ De gaudio passionis

Videt̄ Cōsequēter q̄ maius habuit gaudiū in filij passiōe qꝛ vt dictū est supra ipa nūq̄ȝ gauisa fuit tm̄ de aliq̄ Rō ꝑma
q̄ꝫtū de honore dei ꝛ salute ꝓximi. sȝ vtrūq̄ȝ fuit in passiōe in summo ḡ tūc habuit gaudiū in summo ¶ Itē charitas gaudet de bono dile- 2.
cti. Triplex aūt ē bonū. honestū. vtile. ꝛ delectabile. qdlibet istoꝝ i be Bonū triplex
atissima ṽgine i passione respectu filij sui fuit i summo Vn̄ ipe appellat passionē suā claritatē Joh. xvij. Clarifica me pater. ꝓpter honorē quē summū habuit p passionē. ꝓpter quā de⁹ illū exaltauit ꝛ dedit illi nomē qd̄ est sup oīe nomē ꝛc̄. Appellat etiā eā cibū ꝛ potū ꝓpter delectatōeȝ quā in summo effectu tūc habuit. Nūq̄ȝ em̄ i aliq̄ creato tātū delectat⁹ fuit q̄ꝫtū in redēptōe gn̄is hūani p passionem. Appellat etiā eā donū dicēs. Calicē quē dedit mihi pater. ꝓpter suū lucrū qd̄ mediāte passione acq̄siuit p quā oīa ad se traxit Sic ḡ qdlibet gen⁹ boni dilecti in passione fuit in summo. ḡ ꝛ in diligēte tunc fuit delectatio in summo. ¶ Itē motiuū affect⁹ ꝛ generatiuū delecta 3
tiōis nō ē nisi bonū Bonū āt. aliud creatū aliud icreatū. ḡ si vtrūq̄ȝ Bonū duplex.
in summo mouebat affectū recte dispositū mouebat in summo Bonū āt icreatū sp in summo ē in se. sȝ nō sp in summo in ostēsiōe ꝛ exhibitōe ipo attestāte q̄ ait Joh. xiiij. Maiorē charitatē nemo hȝ vt aiam ꝛc̄. ¶ Itē summ⁹ effect⁹ boni ē redēptio gn̄is hūani. ḡ summū 4
increatū ꝛ summū creatū bonū in passione fil' mouebāt affectū beatissime ṽginis optime dispositū. ḡ tūc summū habuit gaudiū ¶ Itē 5
in ɔceptōe fuit mater dei ꝛ hoīs in vtero. in natiuitate fuit mr̄ dei et hoīs ex vtero. in passione āt ē mr̄ dei ꝛ hoīs redēptoris. vn̄ q̄ ꝑus fuit mr̄ creatoris mō ē mr̄ redēptoris siue recreatoris. ḡ duplicatū est

6 bonū ꝛ bonū. ergo gaudiū. ¶ Item in ↄceptiōe ꝛ natiuitate fuit effecta mater tm̄ vni⁹ dei ꝛ hoīs. in passione fuit facta mr̄ oīm hoīm. ergo tūc
7 multiplicatū ꝛ mai⁹ gaudiū habuit. ¶ Itē finis melior est ꝛ nobilior his q̄ sūt ad finē. ergo qd̄ fini ꝓpinquus ē meli⁹ est ꝛ nobili⁹. sꝫ ↄceptio ē ꝓpter natiuitatē. natiuitas ꝓpter passionē. passio ꝓpter redemptōem. ergo passio ē fini ꝓpinqor. ergo melior. ergo mai⁹ delectamētū. ergo mai⁹ gaudiū ¶ Utꝝ in resurrectōne filij

Prima rō Videt Aūt q᷑ in resurrectōe filij maximū gaudium habuit. Qm̄ effect⁹ dilectōis est flere cū flentib⁹. gaudere cū gaudētib⁹. iuxta illud Joh. xiiij. Si diligeretis me gauderetis ꝛc. sed dn̄s summū gaudiū habuit in resurrectōe. qm̄ gaudebat aīa cū corpe ꝛ diuinitate. ergo dn̄a nr̄a in summo debuit tūc gaudere. ¶ Itē
2 dr̄ apl's q᷑ mortu⁹ est ꝓpter delicta nr̄a. ꝛ resurrexit ꝓpter iusticiaꝫ. ergo
3 etiā ex pte nr̄i resurrectio ꝓpinqor fuit fini. ergo maior cā gaudij. ¶ Itē
4 eccl'ia tūc spēal'r vtit̄ hac exultatōe. hec ē dies quā fecit dn̄s ¶ Itē in illo festo plus cantat̄ alleluya q̄ȝ in alio festo. ergo videt̄ q᷑ cant⁹ illius
5 festi sit maxime cā gaudij. ¶ Itē resurrectio xp̄i est cā ꝛ exemplar illi⁹ vite in qua est summa exultatio. ergo illud festū ꝓpinq̄ssimū ē summo gaudio. ergo tūc dꝫ esse summū in hac vita gaudiū. ¶ Itē btīssima
6 virgo plus dilexit filiū q̄ȝ totū mūdum. ergo plus gauisa fuit de bono filij q̄ȝ de bono totius mūdi. sꝫ bonū mūdi pena xp̄i fuit in passione. bonū xp̄i liberatio fuit ab omi pena in resurrectōe. ergo plus gauisa fuit de resurrectōe q̄ȝ de passione

Rō prima. Videt Aūt q᷑ maximū in xp̄i ascēsione habuerit gaudium. Tūc eīm fili⁹ pmo dr̄ habuisse gaudiū ꝛ festū pfectū. Tūc eīm pmo in reportatōne ouis in humeris suis ↄuocat amicos
2. suos dicēs. Congratulamini mihi oēs. ¶ Itē tunc pmo pater filio
3. suo pdigo fecit festū cū amicis suis Lu. xv. ¶ Itē tūc pmo redijt de
4 exilio in palaciū ¶ Itē tūc pmo ianua celi aperta est ꝛ hō introduct⁹
5 ¶ Itē tunc pmo redemptio ↄpleta est ruina iam in pte restaurata.
6 ¶ Itē tūc pmo maximus honor filio ꝛ matri exhibitus est. qn̄ caro
7 sua sup choros angeloꝝ exaltata est ¶ Itē tūc pmo q̄ꝫtum ad manifestatōem datū est ei nomē qd̄ est sup omē nomen. Cū igit̄ in ascēsione fuerit ↄpletissimus effectus boni ꝛ ꝓpinquissimus fini. videt̄ q᷑ tūc maximū habuerit gaudiū btīssima ꝟgo maria.

¶ Utrū in assumptōe virginis

Rō pma. Videt Aūt adhuc mai⁹ his oīb⁹ hoc q᷑ habuerit maximuꝫ gaudiū in ipsius assumptōne. Tūc eīm pfecte habuit
2 gaudiū fruitōis. añ aūt nō. ¶ Itē illud gaudiū nullā secū patit̄ tri-
3. sticiā vel penaꝫ sicut oīa pdicta. ergo videt̄ mai⁹ omīb⁹ illis. ¶ Itē illud
bm statū patrie. alia bm statū vie. Cani⁹ āt in hierusalē ē ignicul⁹

eius in syon. Esa.xxxi. ¶ Itē mai⁹ est eē beatū q̄ ee matrē dei. si alte 4
rū separet ab altero. ergo btīssima v̄go mai⁹ accepit in sua assumptiōe
gaudiū q̄ in filij natiuitate. ergo maius tūc habuit gaudiū q̄ ante.
¶ Cōtra hec oīa et p̄mo de gaudio cōceptiōis obijcit in hūc modum Contra.
quo dato dat reliquū et nō cōuertit mai⁹ ē illo. sed dato q̄ sit mr̄ dei
dat btitudo fruitōis et nō ecōtra. ergo gaudiū cōceptōis mai⁹ ē gaudio
fruitōis. ergo maius oīb⁹ alijs. qz q̄cq̄d maius maiore etiā mai⁹ est mi
nore. igitur etc.

¶ Ad hec soluēdo dicim⁹. q̄ hoc p̄uilegiū qd̄ dr̄ cōicatio passio- Rn̄.
nis duo iportat. fidē crucifixi dei et hoīs et p se passionē ex cōpassione
patiētis Et fuit quadruplex diuersitas respectu passionis dominice Diuersitas q̄-
Quidā nec habebāt fidē nec cōpassionē. sicut ifideles deo insultātes druplx̄ respcu
blasphemantes. et illudentes et demones. Quidā cōpassionē sed non passionis dn̄i.
fidē. vt apostoli et mulieres ille q̄bus dictū est. Filie hierusalē nolite
flere sup me sed sup vos. Quidā fidei cognitōem. sed nō cōpassionem
vt angeli et alij extra statū vie positi. et latro q̄ fidē habuit sed nō cō
passionē p se. et hoc qz circūdatus fuit ppria mortis passione. So Coīca° passio
la beatissima v̄go tūc fidem habuit et cōpassionem crucifixi dei et ho- nis data ē ma.
minis. et p se passionē ex cōpassione patiētis. Et sola fuit cui datum
est p̄uilegiū cōicatio passionis. cui filius vt dare posset p̄miū volu
it cōicare passionis meritū. et vt ipam participem faceret beneficij re-
demptōis participē esse voluit et pene passionis quatenus sicut fuit
adiutrix redēptōis p cōpassionē. ita mater fieret oīm p recreatōnem
Et sicut totus mūdus obligatur deo p suā passionem. ita et dn̄e oīm
p cōpassionē. Cōtra hec obiecta p obiecta in cōtrariū sunt soluta. Solo
¶ Cōcedimus etiā q̄ sicut dn̄s oīm summū habuit gaudiū simul et
summū dolorē. sic etiā dn̄a nostra simul ipa habuit cōpassionē sum
mā et summā cōgratulatōem cōpassione existēte in natura simul et in
rōne vt natura. cōgratulatōe aūt i rōe vt rōne Et intelligat hec v̄ba
sicut in materia dn̄ice passionis. Uel dicat q̄ summum tristabile in Tristabile p̄.
tali gn̄e ē duplr̄ accipe. Uno mō vt summe cōtrariū appetitui. et sic capit duplr̄
summū infert dolorē. Alio mō, put ē via et mediū ad summū delecta
bile. et sic infert summū gaudiū. Et sic aīa btīssime v̄ginis apph̄edit
mortē filij sui vt summe cōtrariū appetitui. et sic summū ei intulit do Aīa v̄ginis
lorē et vt mediū in redēptōnem humani generis. et sic causauit in ea
summā delectatōem. et possent hec simul esse. qz vnum materia est ad
alterū. Uel s̄m alium modum via ad alterum est mediū in ipsum.
¶ Qd̄ aūt obijcitur de cōparatione gaudiorum Rn̄demus q̄ si fiat cō
paratio s̄m q̄ posterius includit in se p̄us. sic nulla est questio. vt si Solo
querat. an vnū est plura q̄ duo. et duo q̄ tria et sic de alijs. natiui- Natiuitas
tas enim includit in se conceptōnem. passio natiuitatem. et sic de alijs.

gaudiũ cõcep. et sic ordinãt ad seinuicẽ ẽm supadditõem Et sic magnum fuit gau
diũ ↄceptõis. mai⁹ natiuitatꝭ. ⁊ adhuc mai⁹ passiõis. ⁊ sic vlterius.
Si ãt fiat ↄpatio ꝑ oppõnem ⁊ sepatõem. ita ꝙ posteri⁹ accipiatˀ
f ꝑ se sine itellectu põris Et si sic ↄparentˀ sic dico ꝙ gaudiũ qđ habu
it in ↄceptõe mai⁹ fuit oĩbꝫ gaudijs vite ⁊ vie. qꝛ tũc accepit maius
bonũ ⁊ certitudinẽ oĩm alioꝝ suo tpe ↄferẽdoꝝ. Et differũt gaudia
Dr̃nt gaudia vie ⁊ vite hoc mõ. Gaudiũ eñ nihil aliud ẽ q̃ȝ delectatio in bono vl'
vie ⁊ vite de bono. Est aũt bonũ sui ⁊ bonũ ꝓximi in ↄceptõe ⁊ natiuitate ⁊ in
gaudiuȝ passi. passione dñi. in resurrectõe aũt bonum dei ⁊ ascensione. Et sic posset
poni gaudiũ passionis summũ qđ habuit pro bono ꝓximi. sil'r aũt
gaudiũ ↄceptõis summũ fuit ꝙ alia oĩa causal'r clausit in se. Gau
diũ aũt in ↄceptõe ⁊ gaudiũ in assumptõe se habent vt excedentia ⁊
excessa. gaudiũ ↄceptõis maius fuit causal'r. gaudiũ assumptõis ac
In cõceptõne. tual'r. In ↄceptõe maioꝛ fuit bonitatis ostensio. maioris doni colla/
In assumptõe tio. maioꝛ dilectõis exhibitio. ⁊ hec oĩa causal'r. In assumptõe ma/
ioꝛ doni collatio. maioꝛ effectus exaltatio ⁊ deificatio. maioꝛ tñ dile
ctio ⁊ ↄiũctio. ⁊ hec actual'r. Et possꝫ poni sil'e de istoꝝ gaudioꝝ cõ/
paratione. vt si aliq̃s haberet pignus ꝑ centũ marcis ĩpignoratũ ⁊
obligatũ. ⁊ aliq̃s daret ei nonaginta marcas ad ipi⁹ pignoris solu
tionẽ faciẽs ipi pignorãti cautõem ꝙ tpe determinato dabit sibi ali/
as decẽ marcas. ita ꝙ q̃libet tpe duas. mõ scđa datio ꝓpinquꝰ ⁊ pl⁹
disponebat ad pignoris solutõem q̃ȝ ꝑma. ⁊ tertia pl⁹ q̃ȝ scđa. ⁊ sic
vsq₃ ad q̃ntã q̃ pign⁹ soluit. ⁊ tñ ꝑma datio pl⁹ alijs ↄtulit. Et hoc
dupl'r. qꝛ maius donũ dedit. ⁊ qꝛ de illis dandis securuȝ fecit. Sil'r
in ꝓposito qñ dñs beatissime ꝟgini vt mater dei fieret in vtero tri/
buit tũc ꝙ de ipa ꝟgine nascereť ⁊ passione sua humanũ genus redi/
meret. ⁊ tertia die resurgeret. in celũ ascenderet. ipam in summã frui
tionẽ corpore ⁊ aĩa assumeret securauit

Rõ ꝑma. **Vl**-tra. De illo ꝑuilegio qđ ẽ sup oẽm creaturã in q̃rta hierarchia
exaltata. ¶ Et videtˀ ꝙ beatissima ꝟgo vltra tertiã hierar/
chiã in quartã nõ sit exaltata. Primo qꝛ in parabola vbi legiť de re/
paratõe gñis humani dˀ ꝙ drachma decima est inuenta q̃ fuerat ꝑ/
dita. ğ videtˀ ꝙ tm̃ in illud fuerit restitutio ex quo facta fuit pditio.
Sed tm̃ ex hierarchijs tribꝫ fuit casus ⁊ pditio. igiť tm̃ in illis fuit
reddita restauratio. ¶ Itẽ dˀ Judith in figura dñe nostre. Subue/
.⁊ nisti ruine in ↄspectu dñi. Sed ruina fuit soluȝ in illis tribꝫ hierar/
chijs. ğ restitutio erit tm̃ in illis tribꝫ ¶ Itẽ alia parabola. qui hꝫ cen
tum oues. Glo. De⁹ est pastoꝛ cui⁹ nos cẽtesima ouis. sed cẽtesima
est de nũero aliaꝝ. xcix. ↄsortio. ğ hoc ꝑtinet ad aliquẽ ordinẽ ange/
3. loꝝ. ¶ Itẽ hierarchia humana est sub angelica. ğ supmus choꝛus de
humana est sub infimo de angelica. ğ null⁹ hõ ẽ sup choros ãgeloꝝ

Ad idē facit ꝙ ipe deus in se in passione ꝑmisit vt Luc. dr̄ ꝙ ange/
lus astitit de celo ꝯfortās eū ꝑ qđ vt Diony. dr̄ ꝯstat naturā huma/
nā nature angelice naturalr̄ eē subiectā. Sȝ sicut simplr̄ ad simplr̄.
ita summū ad summū. ḡ si angelꝰ sup hoiem ꝛ supmus sup supmū
hoiem. ḡ nullꝰ hō sup oēs angelos ¶ Itē Gen. Reqeuit dn̄s ab omni 5
ope qđ patrarat. sȝ tūc nō fuit q̄rta hierarchia. ḡ nec mō. ¶ Itē can/ 6
tat eccl'ia. Gaudent chori angeloꝝ ꝯsortes ꝛ ꝯciues tui. si ꝯciues et
ꝯsortes. ḡ in eadē hierarchia ¶ Itē in ꝑma hierarchia supmus ordo 7
est sacer ꝑncipatꝰ. sed ꝑnceps in eadē ciuitate ꝛ regno cū subditꝭ est
ḡ regina angeloꝝ in eadē mansione cū angelis est. ¶ Itē Augꝰ. Mi 8
nime dubitet raptā hois a carnis sensibꝰ mentē ꝛ post mortem ipa
carne depurata deū videre sicut vidēt āgeli. Et vult ꝙ inferioris gra
dus est cognitio hois q̄ȝ angeli. sed penes illā cognitiōem ē ordo. ḡ
hō est inferioris ordinis q̄ȝ angelus. ḡ supmus est sub supremo an
gelo. ¶ Itē hierarchia angelica descēdit ꝑ exēplaritatē a diuina. sed 9
in diuina sunt tm̄ tres hierarchie. ḡ nec erit q̄rta. ¶ Itē filiꝰ est in diuina 10
hierarchia. ḡ si btissima ꝟgo nō est in āgelica hierarchia sola erit in
vna. sȝ vbi tm̄ vnū vel vna ibi nō est ordo. ꝛ vbi nō est ordo ibi nō
est hierarchia. ḡ nō p̄t sola habere hierarchiā vnā. ¶ Itez Diony. dr̄ 11
in qualibet hierarchia sunt ꝑma media ꝛ infima. ḡ ipa nō erit i vna
hierarchia. ¶ Itē ipa est mediū inter alias creaturas ꝛ deū. sȝ mediū 12
nō hȝ mediū ꝛ vltimū. ḡ nō facit hierarchiā ꝑ se. ¶ Contra Hiero. Contra
et oēs sancti ꝛ ipa vl'is eccl'ia cantat solēniter ꝙ ipa est exaltata super
choros angeloꝝ. inde sic. ¶ Omēs chori āgeloꝝ sunt de aliqua hie/ Ar. p. sic
rarchia. sȝ ipa exaltata est sup choros angeloꝝ. ḡ ipa est sup omnes
hierarchias angeloꝝ. vel directe. Quicq̄d est in aliq̄ hierarchia est
in aliq̄ choro. ḡ qđ nō est in aliq̄ choro nō est in aliq̄ hierarchia. ḡ q̄c/
q̄d est sup oēs choros nō est in aliq̄ hierarchia. ¶ Itē plꝰ distat bea/ 2
tissima ꝟgo a seraphin in dignitate ꝛ gloria q̄ȝ seraphin sup cheru
bin. sȝ ꝑpter excellētiā dignitatis ordinat seraphin super cherubin
vno ordine. ḡ btissima ꝟgo erit sup seraphin ad minus vno ordi/
ne. ḡ sup hierarchiā angeloꝝ ¶ Itē iproportionabilr̄ differt magis 3
dn̄a a seruo q̄ȝ seruꝰ a seruo. sȝ seraphin sic se hȝ ad cherubin vt seruꝰ
ad seruū. dn̄a aūt ad seraphin vt regina sua ꝛ oīm angeloꝝ. ḡ ipro
portionabilr̄ plus est ipa sup seraphin q̄ȝ seraphin sup cherubin. ḡ
in alio ordine sup ipm̄. sȝ seraphin est supmus ordo angeloꝝ. ḡ ipa
est sup oēs hierarchias angeloꝝ. ¶ Itē rex ꝛ regina ab eadē denoian 4
tur dignitate ꝛ regno ꝛ ꝑncipatu. ab eodē em̄ regno dr̄ rex fancie et
regina francie. ḡ ab eodē regno dr̄ rex celoꝝ ꝛ regina celoꝝ. sȝ sua di/
gnitas regal' est sup oēs dignitates angeloꝝ ꝛ ꝑncipatꝰ. ḡ dignitas
regine celoꝝ est sup oēs choros ꝛ hierarchias angeloꝝ ¶ Itē tertio si

bro Regū.iij. Posit⁹ est thron⁹ mr̄is regis iuxta thronū regis.sed
ꝯstat ꝙ thron⁹ regꝫ iproportōnabilr̄ est sup oēs thronos āgeloꝝ.ḡ
6 thron⁹ matris regis. ¶ Itē ipa hꝫ regnū p filiū.⁊ dr̄ regina a regno fi
7 lij.ſꝫ illud ē increatū ⁊ eternū.ḡ ipa ē regina a regno eterno ¶ Item
hoīes alij pn̄t venire ad seraphin.null⁹ aūt ad dignitatē ⁊ statū bea
8 tissime ꝟginis.est ḡ sup seraphin.. ¶ Itē stat⁹ glīe est eleuat⁹ sup sta
tum innocētie in corporibꝫ.ḡ ⁊ in aīabꝫ.ſꝫ si hō stetissꝫ aliqs assum
pt⁹ fuissꝫ ad seraphin.ḡ aliqs mō dꝫ eleuari sup ipos. Ad idē sunt
Augustinus. autoritates sctōꝝ August. Sꝫ de te o ꝟgo maria qd dicā paup in-
genio cuꝫ qcqd dixero minor laus est qꝫ tua dignitas merecat. Si
celū appellē tu altior es. Si matrē gentiū dicā excellis. Si formaꝫ
dei appellē digna existis. Si dn̄am angeloꝝ vocē esse p oīa pbarꝫ
Hieronymus Si ḡ dn̄a angeloꝝ.ḡ est sup oēs angelos. Itē Hierony. Hec ē dies
pclara in q meruit exaltari super choros angeloꝝ ⁊ puenire vltra qꝫ
nostre humanitatis licitū sit nature. vbi nō suba tollitur.sed glorie
magnitudo demonstrat.vbi xp̄s pintroiuit p nobis pontifex inter
nū ad celū.ḡ exaltata vltra qꝫ humane nature sit licitū.scꝫ vbi xp̄s
introiuit.ḡ sup oēs hierarchias āgeloꝝ. ¶ Itē Hierony. Hec inquā
dies in qua vsqꝫ ad throni celsitudinē intemerata ꝟgo ⁊ mater pro
cessit atqꝫ in regni solium sublimata post xp̄m gloriosa resedit. Sic
itaqꝫ illi sctā eccl'ia canit qd de nullo alioꝝ fas est credere. vt angelo
rū vel archāgeloꝝ merita trāscēderet.qꝛ et si silitudo multis sanctis
repromittit veritas negat. Et infra. Beatissima itaqꝫ nō temere su
per choros angeloꝝ exaltata deuotissime pdicat hodie.qꝛ pcessit eaꝫ
dn̄s ⁊ saluator noster ad celestia vt ppararet ei in ethereis māsioni
bus locū. ¶ Ex his pꝫ qualiter btissima ꝟgo sup ordines ⁊ hierar-
chias angeloꝝ in qrtā ⁊ nonā hierarchiā cū filio spēalr̄ est exaltata.
Itē Hierony.ad idē Credimus eñi ꝙ saluator oīm p se qꝫtum dat
intelligi festinus totus occurrit.⁊ cū gaudio eā secū in throno glīe
collocauit. Al's qūo impleuisse credit qd in lege ipe pcepit. Hono-
ra inquit patrē ⁊ matrē tuā. Ex hoc etiā pꝫ.ꝙ ipam etiaꝫ in throno
suo secū collocauerit. vn̄ Aug⁹. Thron⁹ glorie regni tibi collocat
Augustin⁹ in aula regis.teqꝫ ipe rex glīe vt matrē verā ⁊ decorā sponsam p oībꝫ
Quattuor se- diligēs amoris amplexus associauit sibi. ¶ Ex hac autoritate qttu
quūt ꝯcl'ones. or sequūtur ꝯclusiones. Prima ꝙ si positus est ei regꝫ thron⁹.ergo
idē thronus su⁹ ⁊ regis dr̄.ḡ sup oēs thronos. Scda si mater regis
ḡ iuxta regē. Tertia si sponsa regis.ḡ iuxta regē. Quarta si ipam im-
proportionabilr̄ pl⁹ oībꝫ alijs creaturis diligit.ḡ iproportionabilr̄
9 plus pre oībꝫ collocauit. ¶ Itē sicut in corpalibꝫ nihil est vacuū.ita
in spūalibꝫ nihil est vacuū. Sed inter creaturā ⁊ deū mediū est esse
creaturā deo vnitā.siliter inter esse purā creaturā ⁊ esse creaturā deo

vnitã mediũ est esse creaturã de qua sumit vel nascit illud qđ vnit. ⁊
hoc est btã ꝟgo. ꝗ ipa est mediũ inter creaturas ⁊ filiũ. ꝗ ei debet me
dius status. ¶ Itẽ vna est maiestas regni celorum a qua deus trinitas 10
est rex ⁊ ipa regina vocat. ꝗ sua dignitas est sup oẽm creaturã ¶ Itẽ 11
ps. a summo celo egressio ei⁹. Glo. i. e celo trinitatis. Et infert. Et oc
cursus ei⁹ vsq; ad summũ ei⁹. hoc est ad idez celũ. sz ipa est a dextris
filij. ꝗ in celo trinitatis. ꝗ sup celũ angelorum. ¶ Itẽ Marci vlt. Dñs 12
q̃dẽ iesus postq̃ locut⁹ est eis ascẽdit ad celũ. sedet ad dextrã dei. dr
glo. in potioribꝫ bonis patris. Sed regina stat a dextris filij. Glose
mus sir. ꝗ ipa est in potioribꝫ bonorum potiorum bonis. ꝗ ipa est in potis
simis bonorum bonis regni celorum. ꝗ ipa cũ filio est sup oĩes q̃ sunt in
regno celorum vel vnq; sunt futuri.

Rñ. Iuxta hec vt dr Diony. ꝙ ꝓprietates inferiorum hñt supio
res cũ excellẽtia. ⁊ btissima ꝟgo sit sup oẽs ordines ange
lorum. vtrum habeat oẽs ꝓprietates angelorum oĩm. ¶ Ad qđ rñdem⁹ bre
uiter ꝙ sic. ¶ Et videt p̄mo de ꝓprietatibꝫ cõibꝫ q̃ oĩbꝫ ꝯueniũt an Rz.
gelis. post de ꝓprietatibꝫ que singulis ordinibꝫ ĩsunt ꝓprie. Prima Duplices ꝓpe
ergo cõis ꝓprietas ẽ nũciatio. q̃ ꝯuenit oĩbꝫ a qua ⁊ oẽs angeli di tates angelorum
cũtur. Qz hec btissime ꝟgini ⁊ cũ excellentia ꝯueniat pz. qz omnes Prima rõ
angeli nũciant p ꝟba creata. ipa aũt p verbũ increatũ. Hanc ꝗ pro
prietatẽ ponit aplus cũ dr. oĩes sunt administratorij spũs missi in
ministeriũ. Etiã aliã ponit Diony. in celesti hierar. dicens. Tribus
modis diuidũtur sup humanã rõnem oĩes diuini intellectus. in
essentiam. virtutem. ⁊ operationem. Beatissimu aũt ꝟgo immedia
te se hz ad esse primũ. ꝗ summũ hz. Siliter ad superius esse seq̃tur su
perior virtus ⁊ operatio. ꝗ ipa inter creaturas hz hec oĩa tria in sum
mo. ¶ Itẽ Diony. in eadem hierarchia. iij. ca. iuxta eĩn sepe a nobis 2.
redditã rõnem ipe q̃dẽ sup firmate dispõnis abũdanter habẽt mi
norum sacras ꝓprietates. vltime ꝟo maiorũ suppositas vniuersitates
nõ hñt. nisi particulariter in eas post apparentibꝫ illuminatõnibꝫ ⁊
p p̄mas eis ĩproportionabilr distributas. ꝗ cũ btissima ꝟgo supi
or sit oĩbꝫ celestibꝫ dispõnibꝫ ipa habz ꝓprietates oĩm abũdanter.
¶ Itẽ vna est ꝓprietas cõis oĩbꝫ illa quaz ponit Diony. in pluribꝫ 3.
locis. scilz purgatio. illuminatio. pfectio. Sed has beatissima ꝟgo
in summo hz vt pz in hac autoritate. ipsa eĩm ea puritate nitebat q̃
sub deo maior nequit intelligi. Sed ad maiorẽ purgatõnem seq̃tur
maior illuminatio. ⁊ ad maiorẽ illuminatõem seq̃tur maior perfe
ctio. ꝗ in ea hec tria erãt in summo. ¶ Item Dañ. Milia miliũ mi
nistrabant ei. ⁊ decies centena milia assistebant ei. Qđ he due ꝓprie 4
tates ei silr cum excellẽtia infuerint sic patet. Augusti. in homel. su
per illud euangelij. Intrauit iesus in quoddam castellum sic dicis

De ppᷓetatib⁹ cōib⁹ angeloꝝ

Sicut mater dei ē singularꝭ ꝛ istaꝝ vitaꝝ effectus quaꝝ iste sorores typū tenēt ꝛ in ea extitit singularꝭ. nūq̄ eñi in aliquā psonā Martha sic opata ē. nūq̄ sic maria ↄtemplatiōi vacabat. Et vt breuiter sec illa opa miscdie pcurram⁹ hec ꝟgo dei filiū in vterū suū in hospitē suscepit. nudū carne ꝛ pāno vestiuit ꝛ operuit. esurientē pauit. sitiētē lacte potauit. infirmū p infantiā ꝛ iacētē nō solū visitauit. sed etiā balneādo ꝛ fouēdo frequētauit. vt merito de ipa dicaꝶ Martha satagebat circa frequēs ministeriū. Ex his pꝫ ꝙ ministrabat in summo. Qꝫ etiā astitit p ↄtēplatōem in summo. pꝫ p illud qꝺ ibidē subiūgit Aug⁹. Porro de pte marie q̄ optima p̄dicaꝶ q̄ ꝛ q̄ta et q̄lis fuerit in btīssima ꝟgine qs digne eloquaꝶ. O q̄ magna multitudo dulcedinis dei fuit in btīssima ꝟgine maria. qñ spūsctūs in eā supuenit ꝛ ꝟtus altissimi obūbrauit ei. ꝛ de eodē spū ↄcepit qꝺ de ea nō sapiebat. in q̄ dei sapiā latebat. ꝛ in cui⁹ vtero sibi corp⁹ adaptabat xps in maria. ibi oēs sunt thesauri sapiētie ꝛ scie dei absconditi Maria hec q̄ nō tm̄ ad pedes. sꝫ etiā ad caput dn̄i sedēs audiebat ꝟbū illi⁹. hec ↄseruabat oīa ꝟba. scꝫ pastoꝝ angeloꝝ magoruꝫ. nec nō ꝛ ipius filij ↄferēs in corde suo. nemo vnq̄ sicut hec btā ꝟgo gustauit q̄ suauis ē dn̄s. iebriabaꝶ ab vbertate dom⁹ sue. ꝛ torrēte voluptatis sue potabaꝶ. nec mirū qm̄ apud eā. imo intra eā erat fons vite de q̄ manabat tāta pfectio vtriusq̄ vite. Ex his pꝫ ꝙ btīssima ꝟgo ppᷓetatē ministrādi in summo habuit. ꝛ etiā ppᷓetatē assistendi.

¶ Itē Diony. in cele. hierar. ca. iij. Est q̄dē ꝫm statū vie ordo diuin⁹
5 scīa ꝛ opatio. Et vult ꝙ hec tria silr̄ sint in oībꝫ angelis. ordo .i. potestas. scīa ꝛ opatio. Qꝫ igiꝶ hec tria habuit btā ꝟgo pꝫ hoc modo Ptās spūalis iproportionabilr̄ maior ē sup oēm ptātē ministerialē sꝫ in btā ꝟgine ē ptās spūalis respectu oīm angeloꝝ. ḡ ei⁹ ptās ē sup oēm ptātē angeloꝝ. Sꝫ in pfecte ordinatꝭ ad maiorē ptātēꝫ seq̄tur maior scīa. ꝛ ad maiorē sciam seq̄tur maior opatio. ḡ ꝛ hec in btīssima ꝟgine fuerūt in summo.

Tria sꝫ i oībꝫ angelis.

6 ¶ Itē vna ppᷓetas cōis oībꝫ angelꝭ est angeli vidēt sp faciē patris. hec āt visio ē tota merces ipoꝝ. sꝫ merces btīssime ꝟginis ē iproportionabilr̄ supior mercedibꝫ oīm āgelorū. ḡ ꝛ visio ei⁹ ē supior visionibꝫ oīm āgeloꝝ. ¶ Ex his pꝫ q̄liter habuit oēs cōes ppᷓetates āgeloꝝ

¶ De ppᷓetatibꝫ singuloꝝ āgeloꝝ

¶ Deinde de ppᷓetatibꝫ singuloꝝ angeloꝝ ꝛ singuloꝝ ordinū ꝑme hierarchie. q̄liter btīssima ꝟgo oēs habuit ꝛ in ea fuerūt cū iproportionabili excellētia. Prim⁹ est ordo angeloꝝ. cui⁹ tres inueniūꝶ ppᷓetates Vna ꝙ ordo ille imediate ordinaꝶ ad hūanā hierarchiā Scd̄a ꝙ maxime nobis noti p intelligētiā sunt illi q̄ sunt de ordine angeloꝝ. Tertia ꝙ singuli singulos hoies custodiūt. Prima harū ↄuenit btīssime ꝟgini cū excellentia. ipsa eñ est sup nos immedia

Primus ordo angelorum

ꝑma ppᷓetas

tior tñ nobis q̃ angelis. q2 ipa ꝯuenit nobiscuʒ in natura. Vñ an Scd̃a ꝓpetas
geli sunt nobis p̄lati. sʒ non fratres. ipa aũt est nobis p̄lata mater ⁊
soror ⁊ filia. Scd̃a etiã ꝯuenit ei ꝑ excellẽtiã. angeli em̄ noti sũt nob
ꝑ intelligẽtiã tm̄. ⁊ nos ipis tm̄ ꝑ intelligẽtiã. sed btissima v̄go no
ta est nobis ꝑ experientiã. q2 ex nobis agnoscimꝰ ea q̃ sunt ꝓprime no
stre. silr̃ ipa noscit hũanã naturã ⁊ infirmitateʒ ꝑ experientiã. nõ em̄
habemꝰ dñam q̃ nõ possʒ ꝯpati infirmitatibꝫ nostris. Tertiã etiam Tertia ꝓprie.
ꝓprietatẽ hʒ cũ excellentia. Angeli em̄ custodiunt singuli singulos
hoies. ipa custodit vniuersaliter singulos hoies ⁊ singulariter vni-
uersos. Singuli em̄ seruoꝝ ꝑsunt sibi ꝯmissis. domine aũt ⁊ dñi est
custodia ⁊ ꝓuidentia vniuersalis. Sic pʒ qualiter ipa hʒ cũ excellẽ
tia oẽs ꝓprietates angeloꝝ

¶ Secũdus ordo ẽ archãgeloꝝ. q̃ silr̃ ẽm btm̄ Dioñ. tres vi- scd̃s archãgelꝰ
dent̃ habere ꝓprietates. Prima est supioribꝫ ꝯmunicare. Secũda
sup iferiores eẽ. Tertia inferiores ad supiores reducere. Primã haꝝ Rõ ꝑma
habuit cũ excellẽtia. ipa em̄ supioribꝫ maxime cõicauit. iuxta illud
Lu. p. Spũssctũs supueniet ⁊c. id est plus q̃ in aliquaʒ sctõꝝ ve-
niet in te. Aliĳ scti acceperũt a superioribꝫ grãm creatã particulariter
ipa aũt creatã vl'iter. ⁊ increatã singulariter. Secũdã etiam habuit
cũ excellentia. aliĳ em̄ sancti sup aliquos ⁊ nullus sup oẽs. ipa autẽ
sup oẽs. ¶ Itẽ angeli ⁊ aliĳ sancti sunt sup alios tm̄ ex gratia. ipsa aũt 2.
ex gratia. iusticia ⁊ natura. naturalr̃ em̄ mater regis est regina. ⁊ re-
gina iusticia. ⁊ gratia est sup oẽs q̃ in suo regno sunt. Tertiã quoq3 3.
habuit cũ excellẽtia. ipa em̄ sola oẽs inferiores reduxit tãq̃ media-
trix recõciliatõis. adiutrix redẽptõis. ⁊ angeloꝝ numeꝝ restaurauit
subuenit ruine ante ꝯspectũ dñi. Judith. xiĳ. et hoiem lapsum repa
rauit ⁊ reuocauit. Sic igit̃ habuit beatissima v̄go oẽs ꝓprietates se
cũdi ordinis cũ excellentia in summo

¶ Tertius est ordo ꝑncipatuũ q̃ silr̃ tres hñt ꝓprietates ꝑma tres ꝓpetates
est ꝑmi ꝑncipiĳ imitatiuũ. Scd̃a est ꝑncipaliũ v̄tutũ ornatiuũ. Ter 1.
tia est inferioꝝ ad ipm ꝑncificũ ꝑncipiũ reductiuũ. Primã habuit
beatissima v̄go in summo. Imitat̃ em̄ ꝑmũ ꝑncipiũ in tribꝫ. in ma
li immunitate. iuxta illud Sapie. v. Incorruptio facit ꝓximũ deo.
in bonoꝝ ꝯmunicatõe. mater em̄ bonoꝝ omniũ ẽ. venerũt em̄ mihi
oĩa bona pariter cũ illa. ⁊ innumerabilis honestas ꝑ manus illiꝰ. si
cut dr̃ Sapie. vĳ. in ꝯmunicãda bonoꝝ opeꝝ ꝯmunicatõe. est enim
oliua speciosa in campis. ⁊ ꝑoccupat q̃ se ꝯcupiscũt. ⁊ circuit q̃rens
dignos. vt Sapie. vi. Trãsite ad me oẽs q̃ ꝯcupiscitis me. ⁊ a ge-
nerationibꝫ meis adimplemini Ecci. xxiiĳ. Est igit̃ ꝑmi ꝑncipiĳ in-
uitatiua in summo. Secũdã vero ꝓprietatẽ q̃ fuit ꝑncipaliũ virtu 2.
tum ornatꝰ habuit i summo. quia habuit deiformissimas virtutes

Tertiā — Iuxta illud Eccl. xxiiij. Ego in altissimis habito. Tertiā vo ꝓprie tatē pncipatuū q̄ fuit inferioꝝ ad pncificū pncipiū reductiuū habu it in summo. ipa eñ de vltimo fecit pmū. ⁊ de pmo fecit vltimū imo oīa. i. oēs creaturas in hoīe reduxit ad illū a quo exierūt illi psona liter vniēdo. vñ est illa mulier fortis. de qua dr ꝓuerb. vlt. Cui⁹ pciū de vltimis finib⁹. i. de diuinitate ⁊ humanitate ꝯiūctis hoīem pdi tum redemit. Et sic pȝ q̄liter btissima vgo oēs angelos pme hierar chie trāsijt trāscendendo ⁊ singuloꝝ ordinū singulas ꝓprietates in summo possidendo ¶ De potestatib⁹

Prim⁹ ordo scđe hierarchie tres ꝓꝑetates. — Iam igit de scđa hierarchia videam⁹ in q̄ pm⁹ ordo est potesta tuū. Cui⁹ tres sunt ꝓprietates Prima ē sui ordinis ⁊ dignita tis custoditiuū. Scđa est alioꝝ ordinatiuū. Tertia actiuū ⁊ reduc

1 tiuū. Primā in summo habuit. qꝛ vgo fuit post ⁊ añ dignitate stan

2 te. Secūdā etiā habuit cū excellentia. qꝛ fuit ordinis vginū inuen

3 trix ⁊ ordinatrix. ⁊ angeloꝝ ordinū reparatrix ⁊ restauratrix Tertiā habuit in summo. ⁊ fuit actiua in summo. qꝛ habuit actus vtutuȝ bm modū patrie q̄tū ad pfectoēm. ⁊ bm statū vie q̄tū ad meriti cō ditionē. Fuit etiā vniuersaliter reductiuū p exemplū. vñ ⁊ dicta est stella maris. Et sic habuit ꝓprietates potestatuū in summo

Secūd⁹ ordo tres ꝓꝑetates virilitas ꝯsistit in trib⁹ — ¶ Secūdus ordo scđe hierarchie est ordo vtutū quaꝝ tres sunt ꝓprietates. Prima ē incōicabilis virilitas. Scđa est nullius imbe cillitatis tarditas. Tertia ē ad inferiores largitas. ¶ Uirilitas ꝯsi stit in trib⁹. In resistētia ꝯtrarij. i aggressione ardui. in tolerātia ma li. Hec oīa fuerūt in btissima vgine in summo. Resistentia ꝯtrarij. ita eñ oñe ꝯtrariū nociuū. i. pctm̄ vicit ꝙ ab ipo nunq̄ aliq̄d passa fuit. angeli eñ nūq̄ vicerūt. qꝛ nūq̄ pugnauerūt. in aggressione ar dui. i. in altissima pauptate rerū. maxima carnis asperitate. summa cordis humilitate. in tolerantia mali. in asperrima filij passione. qñ ipi⁹ aīam ptrāsiuit gladi⁹. i his oīb⁹ btissima vgo inuincibilē viri

ꝓꝑetas scđa. — litatē in summo possedit. Scđa ꝓprietas vtutū fuit nullius imbe cillitatis tarditas. hāc ipa cū excellētia habuit. qꝛ eandē vitā angeli cam quā angeli sine onere carnis cū carne ipa i carne duxit. ⁊ cū sar

ꝓꝑetas tertia. — cina carnis illos sine sarcina carnis ad mai⁹ brauiū antecurrit. Ter tia ꝓprietas fuit ad inferiores largitas. hāc etiam cū excellentia ha buit. illi eñ dant dona dei. ipa dedit ipm deū. Itē ipi dāt tm̄ inferiori bus. ipa aūt supiorib⁹ ⁊ inferiorib⁹ summū donuȝ tribuit. dedit eñ mūdo deū. ⁊ deo mūdū. cuilibet homini regnū celoꝝ Habuit igit be atissima vgo etiā ꝓprietates virtutū in summo.

¶ Tertius in secūda hierarchia est ordo dominationū. quarum ꝓprietates ponit beatus Dioñ. in celesti hierar. ca. viij. in hec verba Sanctarū dominationū manifestam existimo nominationeȝ decla

are. absolutā quādā esse ⁊ ab omī pedestri minoratōe liberā anago
gē nulla tyrānoꝝ dissilitudine nullo quoqȝ mō eā vniuersaliter in
clinatā. liberaliter seuerā dominatōem omī minutiue seruituti sup/
positā a supiori subiectōe omī remotā. ⁊ ab vniuersali dissimitudi
ne imunē. dñationis incessanter appetentē ⁊ ad illius naturalr̄ sub
sistentis ṽtutis silitudinē q̄ztū possibile est ⁊ seipsam ⁊ q̄ post eam
sunt optime ⁊ speciose ꝯformantē. ⁊ ad nulla vana videntiū. sed ad
ꝓprie existēs vniuersalr̄ ꝯuersam. ⁊ dñice sp̄ deiformitatis partici/ ꝓꝑetates decē
patōem ꝓm ꝙ possibile est ipi factā. Ex hac autoritate ꝑmo pñt ex/ dñationum
trahi decē ꝓprietates dñationū. Prima est a seruitute libertas. Se 1. 2.
cūda est ab hoste inuincibilitas. Tertia liberal'seueritas. Quarta ē 3 4
minutiui seruitij supioritas. Quinta nulliꝰ subiectōis egestas. Sex 5 6
ta dissilitudinis imunitas. Septima dñandi ordinata volūtas. 7
Octaua sui ⁊ suoꝝ ad deū ꝯformitas. Nona nulla in dñando vani 8 9
tas. Decima diuine dñatōis ꝑticipes ꝯformitas. Et excludūtur in 10
his ꝓprietatibꝫ decē īpedimēta dñationū terrenarū a dño seruiēdū decē īpedimēta
Primū est seruitiū supioris. scdm̄ īpetꝰ hostiū. tertiū dñium. q̄rtum excludūt̄ ꝑmū
grauitas seruitioꝝ. q̄ntū ꝑuisio subditoꝝ. sextū sollicitudo necario
rū extrinsecoꝝ. septimū ābitio honoris. octauū ꝯtrarietas diuitiaꝝ
et dñioꝝ. nonū ē excecatio vanitatū. decimū ē elōgatio imitatōis di
uinaꝝ actionū. Q̄ aūt he ꝓprietates in summo fuerūt ī btīssima ꝓꝑetates he in
ṽgine sic ē manifestū. Q̄ libertatē a seruitute habuit ī summo pȝ ꝑ summo ī fuerūt
ea q̄ dicta sūt sup̄ de ipiꝰ nobilitate. Q̄ āt scdāȝ habuit q̄ fuit ab ho in ṽgine.
stibꝫ īuincibilitas pȝ. ipa eñ nō solū in seipam caput hostis ꝯtriuit
sȝ p̄dā totiꝰ generꝭ humani ab ipo abstulit ⁊ in natura corporea spm̄
natura angelicū supauit. in carne sup carnē vixit. ⁊ supbiā victricē
diaboli vicit. ⁊ tādē diabolū q̄ȝ de mūdo q̄ȝ de seipa q̄ȝ de suis āgelis
omībꝫ supegrediēs triūphauit. ⁊ ꝙ oibꝫ alijs altiꝰ est ꝯtra ipm deū
fortis fuit. q̄ deū de celis ad terrā vinculis carnis ligatū ⁊ charitate
vulneratū in gremio vteri sui scȝ btīssime ṽginitatis carcere capti/
uauit. Pȝ ḡ qualr̄ hec mulier fortis fuit in hostium vincibilitate ⁊
oēs dñatōes p̄cellit. Tertia ꝓprietas fuit liberalis seueritas. per qd̄
p̄t intelligi vel mediū inter ꝓdigalitatē ⁊ auariciā. vel mediū inter tertia ꝓꝑetas
excessū iusticie. i. rigiditatē. vl'excessū miscdie. h̄ ē remissionē. q̇dā
eñ sūt nimis liberales. hoc ē ꝓdigi. q̇dā nimis seueri. i. auari. mediū
inter hec ē liberalis seueritas. Itē q̇dā sūt nimis iusti ꝑ rigorē q̇daȝ
nimis misericordes ꝑ remissionē. inter hec mediū ē liberalis seueri/
tas. Primū mediū habuit btīssima ṽgo cū excellētia sup oēs dñā
tiones. ipa eñ nūq̄ȝ dedit cui non esset dandū ⁊ nunq̄ȝ nō dedit cui Mediū ꝑmū
esset dandum. ⁊ preterea dedit deo omne dandum scȝ deo mundum
mundo deum. hominibus celū. Secūdum medium etiam habuit ⁊

in summo. ipa em̄ nũq̄ȝ in se aliquã admisit iniusticiã. nũq̄ȝ aliquã misericordiã obmisit. ⁊ filio oẽm iniusticiã corrigibilẽ correxit. omnẽ misc̄diã receptibilẽ porrexit. Sic ergo ptȝ quõ btĩssima ꝟgo habuit ꝓdigalitatis ⁊ auaricie mediũ in summo ¶ Itẽ q̇dã sunt dñi nimis liberales voluptatis libertate. q̇dã nimis seueri aspitate passionis. inter hec quoqȝ mediũ p̄t eẽ liberalis seueritas. h̄ q̄qȝ mediũ habuit btã ꝟgo pre dñatõibꝫ. qꝛ habuit summã aspitatẽ in corpe. ⁊ summã libertatẽ spũs in mẽte.

(ꝓprietas q̄rta.) Quarta ꝓprietas est minutiue seruitutꝭ vel seruitij supioritas. p qđ p̄t itelligi q nulli seruiũt qn fuitiũ ipos a sua dignitate diminuat. hãc ꝓprietatẽ btĩssima ꝟgo i summo habuit. qꝛ ei oĩs creatura seruit. ipa autẽ nulli pure creature sȝ soli deo subiecta seruit Et ita sicut seruire seruo ⁊ seruire soli deo vnũ alteruȝ excellit

(maria excellit.) Itẽ btĩssima ꝟgo in hac ꝓprietate dñatões excellit. Oẽs em̄ aliȷ̃ dñi vel dñe vel dñatões q̇bꝫ seruit̃ a creatura. sic seruit̃ q ipi seruiũt creature. soli aũt nr̃e dñe sic seruiũt oẽs creature q ipa nõ tenet̃ nisi soli deo seruire. Seruire aũt deo regnare est ⁊ nõ diminui

(ꝓprietas q̇nta) Quinta ꝓprietas fuit subiectiõis nulliꝰ egestas. p qđ p̄t intelligi q nõ est in celestibꝫ dñatõibꝫ sicut est in terrenis. q̄ em̄ suo mõ indigent seruis sicut serui dñis suis indigent. in celestibꝫ aũt nulla est indigẽtia seruitutis. Hãc ꝓprietatẽ habuit btĩssima ꝟgo sup dñatões. q̄ ⁊ si nõ habeãt indigẽtiã respectu inferioꝝ ⁊ subditoꝝ. hñt tñ respectu superioꝝ ⁊ btĩssime ꝟginis. ipa aũt nullius supioris vel inferioris. qꝛ cũ nulla creatura ipa sit supioꝛ indigentiã nõ hȝ creature. sȝ soliꝰ creatricis psone.

(ꝓprietas sexta) Sexta ꝓprietas est dissilitudinis imunitas. p quod intelligit̃ remoueri dissilitudo opatõnis. ⁊ attribuit̃ dñationibus eo q legũtur missi ad exteriora. sed sp tñ inferioribꝫ ⁊ interioribꝫ actionibꝫ sunt attenti simul. Hãc aũt ꝓprietateȝ btĩssima ꝟgo habuit in summo. qꝛ similima deo fuit corde ⁊ corpore. Corde em̄ fuit ꝟgo singularis inter oẽs mitis ⁊ hũilis corde. Corpe qꝛ incorruptio in summo eã p̄rimã fecit eẽ deo. in ope etiaȝ ipa similima fuit. Ade em̄ celesti nõ inueniebat̃ adiutoꝛ silis eiꝰ. Similima em̄ fuit deo ꝺm diuinitatẽ suã. ⁊ deꝰ ipi ꝺm hũanitatẽ suã. vñ Augꝰ. supra. Si formã dei appellẽ digna existis. ipa em̄ vapoꝛ est virtutis dei ⁊ emanatio q̄dã claritatis oĩpotẽtis dei syncera. ⁊ iõ inq̇natũ in eã nil icurrit Candoꝛ em̄ ẽ lucis eterne ⁊ speculũ sine macula dei mater ⁊ imago bonitatis illiꝰ. ergo habuit dissilitudinis imunitatẽ in summo beata ꝟgo.

(ꝓpetas septĩa) Septima ꝓprietas est dominãdi ordinata volũtas quã ⁊ ipa habuit in summo. qꝛ iproportionabil̃r plus ordinatiꝰ est dñm vel dominã dñari sup seruũ q̄ȝ seruũ sup dñm vel ꝯseruũ. p accñs em̄ est si seruꝰ dñatur Hec aũt est p se dña dñatur ergo iproportionabil̃r plus ordinata est volũtas dominandi qua dña vult dñari sup seruum q̄ȝ

qua seruus vult dn̄ari sup conseruū. accidit em̄ seruū dn̄ari. essentiale vo dn̄e dominari. Octaua pprietas fuit sui et suorum ad deū conformitas. qd̄ sic intelligit. q dn̄i illi q̄ ita sunt dn̄i q et serui taliter debent suis dn̄ari subditis vt studeāt se et suos subditos ad suorum dominorū imitatōem informare. Hāc etiā pprietatē btīssima vgo habuit in summo. qr oēs seruos fugitiuos ad dn̄m reduxit. et de huis dn̄os fecit reges et pncipes imo deos fecit. vn̄ coronā stellarum. xij. habuit in capite. qua cōstat oēs sctōs subiectos eterna gloria dn̄asse Nona pprietas ē in dominādo nulla vanitas. hanc habuit vgo btīssima in summo. qr quāto maior fuit tanto plus humiliauit se in oībus. vn̄ cū cōstet eā maximā creaturarum fuisse. necesse ē ipam oīum humilimam extitisse. hec ē em̄ psecuta vbū. Qui se humiliat exaltabit. g̃ oīm exaltatissima. oīm humilima fuit. igit̄ q̄ oībus improportionabilr plus hz humilitatis. minus improportionabilr oībus habuit vanitatis Decima pprietas fuit diuine dn̄atōis cōformitas. hāc etiam beatissima virgo habuit in summo. qr vere sola dn̄ice passionis facta fuit pticeps. qr ab eodē dn̄o et regno a q̄ filius nomē accepit regis et ipa regine. dn̄a em̄ vt dt Damas. vere facta est oīm cōditoris mater existēs Sic igit̄ manifestū est qualiter pp̄itates dn̄ationū habuit beatissima vgo

octaua pp̄etas

9

10

¶ De suprema hierarchia

Restat nūc videre de suprema hierarchia in q̄ pmus ascēdēdo est ordo thronorum quorum sex sunt pprietates. Prima ē celsitudo. Scd̄a regis circūdatio Tertia stabil' collocatio Quarta regni susceptio. Quinta regis delatio. Sexta familiaris aperitio. Propetas pma cōuenit btīssime vgini i summo. ipa em̄ in altissimis habitat et thronus eius in colūna nubis Ipa etiā ē illa sedes saphirina quā vidit Ezechiel sup firmamētū. i. sup altitudinē oīm sctōrum in glīa cōfirmatorum. vtputa q̄ exaltata ē sup oīm angelorum choros Itē Aug. Si celū vocē altior es. Scd̄a pprietas ē regis circūdatio quā lucide habuit in summo. qr quē nō solum angeli imo celi cape nō poterāt tuo gremio cōtulisti. Itē in tua se clausit viscera factus hō. h̄ est em̄ nouū immo oīm nouorum nouissimū q hec mulier circūdedit virū gremio vteri sui. sicut dr Hiere. xxxj. Tertia pprietas fuit stabil' collocatio. Hāc etiā in summo habuit btīssima vgo. qr rex celi nō solū ipam in soliū glīe eternal'r elegit. s3 in ipa reqescēs de ipa sua sede corpus sibi fecit. qd̄ sibi in vnitatē psone assumpsit et nūq̄ deposuit. Quarta pprietas ē regis susceptio. hāc aūt in summo habuit btīssima virgo vn̄ Ezechiel. ij. Ipm in se susceperūt p eccliam et p inhabitātē grām ipa aūt sctīssima vgo sic etiā ipm suscepit et plenius. qr p grē plenitudinē et pn̄tiā corporalē. Quinta pprietas est delatio. hāc etiā in summo habuit btīssima vgo. qr ipm regē glīe in mūdum detulit de celo

thronorum sex pprietates

1

2.

3

4

5

De pprietatibus cherubin

Un̄ ipa est verū ferculū qđ fecit sibi verus Salomon Canticorum
iiij. Ipm in mūdū tulit ⁊ in mūdo circūtulit. qn̄ ascendit sup nubē
6 leuem. ⁊ ingressus fugit in egyptuz. Sexta pprietas est familiaris
apertio. Hāc habuit expsse beatissima virgo in summo. quia vt dt
Bern̄. Qualiter splendor ille inaccessibilis vgineis se infuderit vis
ceribꝰ soli datū est scire cui soli datū experiri. Itē prouerb. xxx. Tria
sunt difficillima mihi. ⁊ quartū penitꝰ ignoro. qđ ē via viri in ado/
lescētia sua. vn̄ Joānes pphta ⁊ plus q̄ȝ pphta nescit soluere cor
rigiā calciamenti eius. Lu. iij. Et ipe nuncius gabriel quesiti modi
questionē nō soluit. sed ad spm̄sctm̄ trāsmittit instruendā. Sic igi
tur manifestū est ex his ꝙ beatissima vgo pprietates oim̄ thronoruz
etiā habuit in summo ⁊c.

Cherubin secū dus ordo

Secūdus vltime hierarchie ordo ē cherubin. cuiꝰ sm btm̄ Dio.
q̄ttuor sunt pprietates. Prima ē eē in circuitu eiꝰ. scđa ē redu
ctiuū. tertia actiuū. q̄rta exēplatiuū. Prima g̊ q̄ ē ī circuitu eiꝰ p quā

ppetas pma

sm cōmētatorē intelligit̄ ꝙ in circuitu sīt. qꝛ ad totuz qđ est intrant
Hāc igit̄ btissima vgo habuit in summo. qꝛ ipm totū circūdedit. ⁊
pterea intima viscera miscđie patris intrauit. ⁊ ei filiū vnigenitū ⁊
vnicū de corde extraxit. Scđa ē reductiuū p qđ sm cōmentatorē in
2 telligit̄ ꝙ ad deū tendūt. hāc em̄ btissima vgo habuit in summo. qꝛ
oīa reducibilia ad deū reduxit. ipa em̄ ē mulier q̄ tria sata. i. corpus
aīam ⁊ diuinitatē cōiūxit Mat. xiij. p qđ naturā in pmuz imo sup
pmū statū institutōis reduxit. Itē ipa ē mulier q̄ lucernā accēdit p
quā drachma decima inuēta fuit Lu. xv. Tertia pprietas ē actiuū
3 qđ vt dt cōmētator est vt sm deū incedāt. hāc autē btissima vgo ha/
buit in summo. qm̄ maxime sm deū ascēdit ⁊ īcessit ⁊ etiā deiformis
simos actꝰ habuit. ⁊ ī summo actu ipm singulariter imitata fuit qn̄
ipm quē deꝰ an̄ deū genuit ipm etiā deū ⁊ hoiem generauit. Quarta
4 ppetas ē exēplatiuū. qđ ē sm cōmētatorē vt sm suū exēplū hꝫ faciāt
hāc etiā plenissime habuit. qꝛ oibꝰ recreādis speculū ⁊ stella maris ⁊
exēplar extitit ⁊ doctrix discipline dei oīa illustrauit Pȝ g̊ q̄liter btā
vgo oēs pprietates cherubin in summo habuit

Seraphin supremus omnium

Supremꝰ oim̄ ordo ē seraphin. cuius sm btm̄ Diony. octo sīt
pprietates. quaꝝ pma est mobile. scđa est incessabile. tertia ca
lidū. quarta acutū. q̄nta superferuidum. sexta intēta. septima intima.
octaua inflexibilis. Quas ppetates exponit cōmētator sic. Prima

pma ppetas

est igit̄ pprietas dilectōis qđ est vita. Hāc habuit btā vgo in sum
mo Ipsa em̄ de sua charitate meruit de cōgruo sibi viuere vita sum/
me gloriosa. Et ꝙ ipa fuerit pncipiuz vite increate ⁊ oibꝰ nobis cā
vite eterne. Itē si vita ē effectus dilectōis. igit̄ cū in ipa improportio
nabiliter sit dilectio in ea improportionabilis erit vita. Secūda p

prietas est incessabile. ꝛ est incessabile charitas qꝛ est ppetuū. Inces- 2
sabilitatē charitatis habuit in summo sup seraphin btissima ꝟgo
magis ē eñ incessabile qđ nō cessat nec pt cessare. qȝ qđ nō cessat ali
qñ tñ cessauit. ¶ Itē magis est incessabile qđ nō cessat ꝛ nō pt cessa-
re. qȝ qđ nō cessat ꝛ nō pt cessare mō. sed tñ aliqñ potuit cessare. sed
charitas angeloꝝ seraphin potuit aliquādo cessare. summus eñ de
illo ordine cessauit qñ cecidit. ꝛ silr aliȷ̄ potuerūt tūc sicut ille. Sȝ
charitas btissime ꝟginis nūqȝ potuit cessare. ḡ magis fuit incessabi- nota casuȝ pri-
le. igiᷣ excellit seraphin in incessabili charitate. Minoꝛ pȝ p hoc q̄ mi angeli.
nō pt cessare nisi p peccatū mortale. Sed ipa nūqȝ mortaliter pecca
re potuit. in vtero eñ nullus pt peccare mortaliter. ipa adhuc in vte
ro matris sanctificata fuit ꝛ ɔtra pctā ɔfirmata. ꝛ sic potuit nunqȝ
charitatē amittere. Seraphin aūt amittere potuit. igiᷣ excellit illos
in hoc qđ est incessabile. ¶ Tertia ꝓprietas calidū est. ꝛ est dilectio 3.
calidū qꝛ sopita. sed hāc habuit beatissima ꝟgo sup seraphin. aliȷ̄s
eñ paribꝫ fortioꝛ est ꝟtus que tantūdē operatur cū resistentia ɔtra-
riȷ̄ qȝ illa q̄ sine resistentia. vñ maioꝛ est virtus que sopitum facit in
strepitu qȝ q̄ facit sopitum in silētio ꝛ q̄ete. igitur cū beatissima vir-
go sopita fuerit ꝛ oīno trāqlla in tumultu tribulationis ꝛ strepi-
tu psecutionū tentationum huius mūdi magis fuit sopita qȝ sera-
phin extra hmōi strepitū ꝛ tumultū ɔstituti. sic ergo maioꝛ est violē
tia que cogit hoīem in strepitu dormire qȝ que in quiete. Quarta ꝓ
prietas est acutū. Et dȓ ɔmentatoꝛ acutū qđ est sapientie. In hac ex- 4
cellit beatissima ꝟgo seraphin. vt pȝ supra in pluribꝫ locis de ipius
sapientia. ꝗ. dȓ Aug⁹. Christus est in maria. ḡ oēs thesauri sapiē-
tie ꝛ scientie dei in maria sunt. Item vnctio seraphin docet de oībꝫ
necessariȷ̄s ad salutē. vnctio dñe nostre dat oīa necessaria ad salu-
tem. Itē participant sapientiā creatā accidentaliter. ipa est mater
sapientie increate essentialiter. Quinta proprietas est supferuidum
qđ est vt dȓ ɔmētatoꝛ. dū eñ p vim amoris extollitur sup se p vim 5
amoris expellitᷣ a se. hāc etiā beatissima virgo habuit in summo Vi
di eñ speciosā sicut colūbā ascendentē p ɔtēplatōnem desup riuos
aquaꝝ. id est sup oēs choros angeloꝝ. ꝛ nard⁹ ei⁹ charitatis ac hu
militatis introiuit in cubiculū regis ꝛ deduxit regē filiū de domo pa
tris. Itē spūs eleuat sursum. ſȝ improportionabilr aliȷ̄s habuit spm̄
sctm̄. ḡ improportionabilr aliȷ̄s habuit coꝛ sursū. Itē vbi est the-
saurus tuus ibi est ꝛ coꝛ tuū. Matth. v. sed ipsa pre oībꝫ maxi-
mū thesaurū habuit sursum. igitur maxime fuit ipsius coꝛ sursum.
Itē ipa fuit maxime expulsa a se. qꝛ totaliter se deo dederat corpore ꝛ
aīa deo plena erat. ita q̄ nec corp⁹ nec aīa plus grē ſm statum ꝓ tpe
recipe poterāt. qđ eñ hō hȝ gratie qđ de ea non accepit. ḡ q̄to plus

h3 gratie tãto minus h3 de se. igit' que plena gratie fuit tota de se ex/
pulsa fuit. Sexta pprietas e incẽsa qd' e fm cõmẽtatorẽ ire in ipm
6 Hãc etiã btissima vgo habuit in summo. qr intima cordis ei9 pene/
trauit. 7 de visceribꝫ miscdie sue intimis filiũ de intimo corde patris
extraxit. 7 infinitã imẽsitatẽ miscdie ipius intime 7 pfundissime in
timauit. 7 oẽs diuitias ei9 miscdie effudit. 7 in sanctuarijs dei habi
tãs sapiẽtiã a seculis abscõditã carne indutã patefecit. Septima p
7 prietas e intima. qd' vt dt cõmẽtator. est qd' ad exteriores nõ effluat.
Qd' etiã eã in summo ipa habuit sup seraphin p3. illi em̃ nõ effluxe
rũt descẽdẽdo. s3 nõ ascẽderũt. ista aũt deorsum nõ fluxit. imo cõtra
8 naturã sursum fluxit. 7 oẽs q̃ defluxerũt sursum traxit. Octaua pro
prietas est inflexibile. qd' e vt dt cõmẽtator. vt ad alia negocia extra
ipm nõ diuertat. hanc quoqꝫ habuit sup seraphin. illi em̃ tñ ab illo
tpe q̃ hoc acceperãt nõ diuerterũt. ipa aũt nũq̃3 diuertit ab ipso. sed
oia vtit ad ipm. Et totũ mũdũ in ipm duertit ¶ Itẽ alij accipiunt
aliqd ab alijs. vñ se ad deũ duertũt. ipa aũt sola habuit in solo filio
alie pprietates ponũt a bern. vñ nũq̃3 diuertit ab ipo. Ex his p3 quõ btissima vgo oẽs pprieta
tes oim angelor habuit in summo. ¶ Itẽ Bern. quasdã q̃busdam
alijs assignat pprietates dicẽs. q virtutũ est miracula facere. potesta
tũ otrarias potestates coercere. principatuũ regna mutare 7 mini/
maria fecit miraculosissimu3 strare. Hec oia in btissima vgine fuerũt in summo. qr oim miracu/
lor miraculosissimũ fecit cũ deũ 7 hoiem genuit. potestates coercu/
maria e ãgelus it cũ regnũ diaboli destruxit. 7 eũ in inferno ligauit. regna mutauit
cũ oẽs in regno celor trãsduxit. Est igit' btissima vgo angel9 in gre
inuẽtione. archãgel9 in dei generatõe. pnceps in pncipũ subiectõne
potestas in supnaturaliũ opatione. vtus in dei formissimor actuu3
pfectõe. dñationes in creature suppositõe. thron9 in dei corporali re
ceptõe. cherubin in oim secretor secretissima cognitiõe. seraphin in
summa supra oẽs dilectõe. Pat3 igit' qualiter btissima vgo oẽs p/
prietates oim angelor hñs 7 super hierarchias oẽs est exaltata. ita
q singulor oim oẽs pprietates 7 dona ipsa vl'iter 7 singulariter in
summo possedit vniuersa

Prima rõ VLtimo q̃rit' de illo puilegio qd' e regia miscdie. de q̃ Qr. vtr il
lud nomẽ oueniat ei pprie i pdictã dignitatẽ exaltare ¶ Et videt' q
nõ Maiori em̃ dignitati ouenit digni9 nomẽ. g̃ summe dignitati
ouenit dignissimũ nomẽ. s3 dignitas i quã exaltata e summa digni
tas. g̃ fm illã ouenit ei dignissimũ nomẽ. dignissimũ ãt nomẽ crea
2 ture e mr̃ dei. g̃ fm illũ statũ d3 mr̃ dei appellari Itẽ ipa e exaltata ad
3 summũ statũ glorie. g̃ potius diceret' regina glie. ¶ Itez a digniori
fiunt denominationes. sed dignissimũ est gloria. ergo ipa est regina
4 glorie ¶ Item quod nobiliori et digniori est similius hoc est digni/

us ꝛ nobilꝰ. sz nomē nobilissimū ꝛ dignissimū est rex glie. ḡ ipa silr deberet dici regina glie. ¶ Itē ab eodē regno a q̄ filius suus dr rex ip/ 5
sa dr regine. sicut a frācia dr rex frācie ꝛ regina francie. sz filius dr rex
glorie. ḡ ipa regina glorie. ¶ Itē vbicūq3 nō ē miseria nō ē misericor 6.
dia. vn̄ glose aliq̄n dicūt. q̄ in celo nō ē misericordia. sz ipa ē regina
celoꝝ. ḡ ipa nō est regina misericordie. ¶ Itē sm statū illū ipa ē sup 7
oēs hierarchias. ḡ videt̄ q̄ debeat dici regina celoꝝ. ¶ Itē gloria tm̄ 8
est in celo. misericordia tm̄ ꝑprie in mūdo. gr̄a āt cōiter ē in celo ꝛ in
terra iuxta illud. grām pro gr̄a. ḡ dz dici regina gr̄e. ¶ Itē impator 9.
ē sup reges ꝛ iperatrix sup reginas. ḡ deberet impatrix misericordie
noīari. ¶ Itē in ordinib⁹ angeloꝝ supiores denominant̄ a supiorib⁹ io
et dignioribꝰ donis. sz summū ac nobilissimū donū ē charitas. ḡ ipa
deberet regina charitatis nūcupari. ¶ Itē filꝰ deus pacis dr ꝛ dile/ ij
ctionis. ḡ ipa regina pacis ꝛ dilectōis. ¶ Itē seraphin denoiat̄ a cha iz.
ritate. sz ipa ē supior seraphin. ḡ ipa dz a supiori denoīari. sz nihil ē
supius charitate nisi deꝰ/ ḡ ipa deberet a deo denoīari. ḡ ipsa deberet a
deo dici dea misericordie. ¶ Itē filꝰ dr rex regū ꝛ dn̄s dn̄antiū. ergo i3.
ipa dicet̄ regina reginaꝝ ꝛ dn̄a dn̄aꝝ ¶ Itē filꝰ dr deus deoꝝ. ḡ ipsa i4.
dicet̄ dea deaꝝ. ¶ Itē Diony. de di. no. inuenies aūt q̄ ꝛ deos eloquia i5.
vocāt. nō tm̄ supcelestes essentias. sz apud nos amicissimos dei ꝛ mi
rabiles viros. Et infra. Et vliter q̄cūq3 ꝟtus vliter cōuertit̄ ꝛ in di/
uinas illuminatōes incessanter extendit̄ sm ꝟtutē diuina imitatio
ne ꝛ diuina inuocatōe digna effecta ē. Cū ḡ btā ꝟgo sit dei amicissi/
ma ꝛ ad diuinas illuminatōes oībꝰ alijs creaturis ip̄roportionabilr
plus extēsa. ipa potissime vocabit̄ dea deoꝝ. ¶ Cōtra hec opponit̄ Contra
in hūc modū. glia ꝛ gr̄a ꝛ iusticia p se tm̄ dicūt collatōem boni. mise/ Rō pma.
ricordia āt ꝛ collatōem boni ꝛ ablatōem mali p se. ḡ plus ꝯphendit
et in amplꝰse extēdit regnū misericordie q̄3 regnū glie. gr̄e vel iusti
cie. Sz ab āpliori potētia ꝛ maiori ē dignitas maior ꝛ denoīatio. ḡ
btissima ꝟgo dz dici regina misericordie a summa dignitate. ¶ Itē z
glia tm̄ ꝑprie ē in celo ꝛ nō in terra nec in purgatorio nec in inferno
misericordia āt ē in celo ꝛ in terra ꝛ in purgatorio ꝛ in inferno. ḡ ma
xim ū est regnū misericordie. ḡ maxima regina dz dici regina miseri
cordie. ¶ Itē quicq̄d ē supius supiore ē supius iferiore. sz miscdia ē 3.
sup oīa opa dei. ꝛ regina miscdie sup miscdiā. ḡ regina miscdie deter
minat positōem sup oīa. sz illa ꝑprie ꝯuenit btissime ꝟgini. ḡ ꝑprie
et hec ē regina miscdie. ¶ Itē ipa ē sup patrimoniū ꝛ ꝑprietatē sui fi
lij. sz hec ē miscdia. ꝑpriū ē em dei misereri. ḡ ꝑprie ē regina miscdie. 4.
¶ Itē Isa. xvij. Ego āt considerabo in loco meo glorioso. q̄ locꝰ ē mi
sericordia vt dt glo. Sz ꝑprius locus regis ē regnū. ḡ miscdia ē re/ 5
gnū regis ꝛ regine. Sz ꝑprie dr rex ꝛ regina miscdie cuiꝰ ē regnum

De eo qđ đr regina misericordie

misericordie sicut rex vel regina francie dicitur cuius est regnū fran
cie. ergo beatissima virgo proprie dicetur regina misericordie cuius
6 est regnum misericordie. ¶ Item omnis qui est in regno dei est in mi
sericordia. sed non omnis q̄ est in regno est in gloria vel in gratia vl'
in iusticia. ergo sola misericordia comprehēdit totum regnum. ergo
regina super totum regnum potissime dicetur regina misericordie.
7 ¶ Item regnum glorie est regnum misericordie. sed non ꝯuertit. er-
go regnum misericordie cōmune est. ꝯplectitur enī vtrūq̨. ergo vni
8 uersalis regina potissime đr regina misericordie. ¶ Item illa ꝓprie
diceret regina francie q̄ dn̄a ꝟe ꝛ iure esset oīm q̄ sunt in francia. sed
btīssima ꝟgo ꝟe ꝛ iure ꝛ ꝓprie ē dn̄a oīm q̄ sunt in miscd̄ia dei. ĝ pro
9 prie est regina miscd̄ie. ¶ Item si obliquus q̄ est miscd̄ie ꝯstrueretur
trāsitiue vere ꝛ ꝓprie diceret regina miscd̄ie. ip̄a enī ē cā totius mise-
10. ricordie ꝯtinēs totā misericordiā ꝛ releuās oēꝫ nostrā miseriā ¶ Itē
si ꝯstruit intrāsitiue sensus erit. ip̄a ē regina miscd̄ie. i. ip̄a miscd̄ia. sꝫ
adhuc đr ꝟe regina miscd̄ie. ip̄a enī ē regina q̄ ē miscd̄ia. vn̄ ꝛ Hester
q̄ ē i figura btē ꝟginis alio noīe edissa vocat qđ ē interp̄tatū miseri-
cordie Hester. ij. Itē Isa. xvi. Et p̄parabit in misericordia soliuꝫ ei⁹
Sꝫ soliū ꝓprie ē in ꝓprio loco regni. ĝ miscd̄ia ē ꝓprius loc⁹ regni
Sꝫ in vtero btē ꝟginis ꝟe ꝛ ꝓprie reqeuit ꝛ collocata fuit tota di-
uinitas ꝛ hūanitas ipi ꝑ spm̄ sctm̄ p̄parato. ĝ ip̄a ꝓprius locus fuit
regni. ĝ ip̄a fuit miscd̄ia. ꝛ cū hoc nō īmerito regina miscd̄ie. q: ipsa
11 seipam ꝑfecte possidēdo sꝑ bn̄ rexit. nam ab ip̄a nunq̨ aliq̄d indire
ctum ꝓcessit. ¶ Item Dionysius de diuinis nomi. Regnū est om̄is
finis ꝛ ornatus legis ꝛ ordinis distributio. Sed hec om̄ia proprie
cōueniunt misericordie. igitur ei ꝓprie cōueniet ratio regni. finis di
stributio suꝑ iusticiā ꝭm misericordiam est. q: exules facit reges. or-
natus quia deformissimos peccatores facit āgelos pulcerrimos. le-
gis. quia gratis dat dona charitatis. ꝛ pro illa regnum ordinis. q̇a
limus super angelos terra super celū. Habet itaq̨ misericordia pro-
R3. prietates regni proprie. igitur ip̄a est proprie regnū regis. ergo ꝛ bea
tissima virgo dicetur regina misericordie. ¶ Has ratōnes conce
dimus dicentes ꝙ propriissimū nomen quod beatissime ꝟgini ꝭm
suam dignitatem summā debetur est regina misericordie ꝛ plus pro
prie q̨ imperatrix. hoc enī nomē magis est nomē timoris ꝛ rigoris
Regina Regina autē plus est nomē prouidētie ꝛ eq̄tatis. vnde etiam credo
nusq̨ deū in biblia expresse nominari inperatorē sed regem. hoc enī
est nomen maiestatis. Item magis proprie dicit regina misericor-
S. die q̨ domina dominaꝝ. vel regina dominarū. vel dea dearū. Hec
oīa importāt dignitatē ꝛ excellentiā respectu maioris ꝛ minoris. sed
misericordia vniuersalē potestatē respectu maioꝝ ꝛ minoꝝ. si enī di-

ceretur dea dearū non videref esse dea vel regina peccatorū vel demo/nium. Item nec dicitur ꝓprie regina pacis ꝛ dilectōis. qꝛ nec hoc est omnibꝰ sui regni vniuersale. Itē melius dr̄ regina misericordie ꝙ̄ regina potentie vel sapientie. In sapientia eñ intelligit potentia ꝛ nō ecōuerso. In misericordia sapientia ꝛ potentia ꝛ non econuerso. Unde misericordia illa oīa tria claudit in se. vnde regina miseri/cordie est regina potētie ꝛ sapientie ꝛ nō ecōuerso. Q. autē potius dicatur regina misericordie ꝙ̄ regina iusticie vel gratie vel glorie pa tet per contraria obiecta

¶ De sufficiētia ꝑuilegiorum.

NE. Post hec de priuilegiorum sufficientia. qa videtur ꝙ possint esse plura ꝙ̄ dicta sint. Primū eñ inter dicta fuit ꝙ nūꝙ̄ peccauit. quare igit similr̄ nō habuit vnū respectu ignorātie vel pe/ne. sicut vnū habuit respectu culpe. maxime cum vtrūqꝫ illorum nō fuerit in statu innocētie. ꝛ videant vtriusqꝫ opposita ad innocenti/am a culpa ꝑtinere. Primum ꝑuilegium.

Secundū ꝑuilegiū fuit ꝙ non potuit peccare. 2
¶ Querit ḡ quare similr̄ nō habuerit vnū ꝑuilegiū respectu pene. vt q̄ nō posset peccare nō posset puniri. cū tñ oīs pena sit ꝓ culpa. ḡ vbi nulla culpa nulla posset eē pena. Tertiū ꝑuilegiū fuit ꝙ q̄libet motu 3
merebat. Querit ḡ quare nō habuerit ꝑuilegiū vt silr̄ frueret sicut ipe dn̄s iesus xp̄s q̄ simplr̄ vnitꝰ fuit carni mortali. Quartū ꝑuilegi/ 4
um fuit puritas in summo. cū ḡ triplex sit actꝰ hierarchie. purgare illuminare ꝛ ꝑficere. ꝛ btīssima ꝟgo habuit ꝑuilegiū respectu purga tionis. ḡ debuit habere alia duo. vnū respectu illuminatōis. aliud re spectu ꝑfectōis. Quintū fuit ꝟgo ꝟginū. cū aūt beatissima fuerit et 5
ꝟgo ꝛ mater ꝛ coniugata ꝛ viduata. ꝛ habuerit vnū ꝑuilegiū respectu ꝟginū. Videt ꝙ debuit alia tria habere respectu coniugataꝝ matꝝ ꝛ vi duaꝝ. Sextum priuilegiū fuit mater dei. ꝛ constat ꝙ similr̄ fuit filia 6
dei ꝛ sponsa dei ꝛ multa cōsimilia. igitur respectu eorum debuit habe re ꝑuilegia multa. Septimū fuit mater oīm. q̄re silr̄ nō habuit ꝑui 7
legiū vnū ꝙ esset soror ꝛ filia oīm vel saltē ꝙ eēt dn̄a oīm. Octauū 8
ꝑuilegiū fuit stella maris. illud habuit beatissima ꝟgo respectu ma ris pro priuilegio. igitur ꝛ aliud debuit habere respectu ignis ꝛ vnū respectu aeris. ꝛ vnum respectu terre. Nonum priuilegium fuit por/ta celi. si respectu porte habuit vnum ꝑuilegium. igitur eadem ratio 9
ne respectu fundamenti vel parietū deberet habere vnū ꝑuilegiū. vt dicatur lapis angularis vel aliqd huiusmodi. Decimum ꝑuilegiū 10
fuit passionis communicatō. cum igitur ꝑuilegiū habuerit respe/ctu passionis. etiam habebit aliud respectu actōis cum actio sit no/bilior passione. Undecimū ꝑuilegium fuit exaltatio ꝛ sic vnum ha 11
buit respectu ardui. ḡ alia duo habebit respectu veri ꝛ respectu boni.

12. Duodecimū fuit regina miſcdie. q̄re nō vnū reſpectu potētie vl' ſapi
Aliud fuit. entie q̄ miſcdia ſunt priora. Itē vnū aliud fuit ab alijs oībꝫ qđ erat
mater ⁊ filia qđ nō ē determinatū inter alia. Itē vnū videt ꝙ nō ha-
buit ꝟtutes ꝑ modū patrie Itē vnū ꝓuilegiū videt ꝙ potuit mereri
et nō demereri. Itē fomitis extinctio. Itē ꝙ ɔcepit ſine libidine. Itē
ꝙ portauit ſine grauedine. Itē ꝙ peperit ſine dolore. hec ſꝫ multa ꝓ-
uilegia. ḡ habuit plura q̄ꝫ ꝓdicta. Itē ſupius demōſtratū ē ꝙ nulli⁹
habuit ignorātiā. qđ ē etiā vnū ꝓuilegiū btiſſime ꝟginis.
Sufficientia ꝓuilegioꝝ. SUfficientia ꝓuilegioꝝ ſumit in hūc modū. Priuilegiū vel eſt
ɔtra malū vel ad bonū. Si ɔtra malū. vel ɔtra malū culpe vel
pene Si pene. vel pena eſt pn̄s vel futura. Auferre āt penā pſentē nō
ē ꝓuilegiū ſꝫ nocumētū. q꞉ illa ē meritoria. Itē futurā auferre nō eſt
ꝓuilegiū. q꞉ h̄ ē cōe pluriū ⁊ oīm martyꝝ ⁊ oīm paruuloꝝ. ⁊ aliorū
multoꝝ pfectoꝝ tā innocētiū q̄ꝫ penitentiū. q̄ oēs poſt illā vitā non
ſuſtinēt aliquā penā. Si ḡ ē ɔtra malū culpe vel ē culpa actualis vl'
originalis. Si actual' ſic ē pctm̄ q̄ꝫtū ad actū. ⁊ ſic ē ꝙ nūq̄ꝫ peccauit
nec potuit peccare Si āt ē originalis. ſic ē ꝙ nō ſolū nūq̄ꝫ peccauit ſꝫ
nō potuit peccare. Si ē ꝓuilegiū ad bonū. vel ē ad bonū meriti vl' ad
bonū p̄mij. Si meriti vel ē habit⁹ vel actus vel paſſio. Si habitus
vel eſt corpis vel aīe. Si corpis vel in ſe vel ad deū vel ad proximū
in ſe. ſic ē ꝟgo mater. ad deū. ſic ē mater dei. ſi ad ꝓximum ſic ē ꝟgo
ꝟginū. Si āt ē habitus aīe vel ē intellect⁹ vel affect⁹. Si intellectus
ſic ē nulli⁹ ignorātia. Si affectus vl' ad deū vel ad proximū. Si ad
deū ſic ē puritas in ſummo. ſi ad ꝓximū. ſic ē mater oīm. Si aūt eſt
actus vel in ſe vel ad ꝓximū. Si in ſe ſic q̄libet motu merebat. Si
ad ꝓximū. vel ē exemplū. ⁊ ſic ē ſtella maris. vel ad auxiliū ſic ē por-
ta celi. Si āt ē paſſio ſic ē paſſionis cōicatio. Si āt ptinet ad p̄miū
vel h̄ q̄ꝫtū ad rē. ⁊ ſic ē ſup oēs creaturas exaltatō. vel q̄ꝫtū ad nomē
et ſic ē regina miſcdie. Et ſic in vniuerſo ſunt q̄ttuordecim ꝓuilegia
Quattuordecim priuilegia ꝟginis btiſſime ꝟginis. Primū ē ꝙ nūq̄ꝫ peccauit. ſcdm ē ꝙ peccare nō po-
tuit. tertiū ꝙ fuit mater ⁊ ꝟgo. q̄rtū ꝙ ē mater dei. q̄ntū ꝙ ē ꝟgo ꝟgi-
nū. ſextū ꝙ nulli⁹ ignorātie. ſeptimū ꝙ ē puritas in ſummo. octauū
ꝙ ē mater oīm. nonū ꝙ eſt q̄libet motu mereri. decimū ꝙ ē ſtella ma-
ris. vndecimū ꝙ ē porta celi. duodecimū ꝙ ē paſſionis cōicatio tre-
decimū ꝙ ē ſup oēs creaturas exaltatō. q̄rtūdecimū ꝙ ē regina miſe
Contra. ridordie. ¶ Si ḡ ſunt. xiiij. ꝓuilegia btiſſime ꝟginis. q̄d ē igit qđ Joā
nes vult cū dt in Apoc. ꝙ vidit mulierē amictā ſole. ⁊ in capite eius
coronā duodecim ſtellaꝝ. ⁊ oēs q̄ſi exponūt ⁊ ꝓdicant de duodecim
R. ꝓuilegijs btiſſime ꝟginis. ¶ Ad h̄ rn̄demus ꝙ ſicut articuli vno mō
ſunt duodecim. alio mō ſunt. xiiij. ſic eſt in ꝓpoſito. pn̄t em̄ redaci
xiiij. ad duodecim. ad ſummā em̄ puritatē q̄ ſub deo pt intelligi re-

ducitur imunitas peccati ꝛ impossibilitas peccandi. qđ est summa ꝓpinquatio ad puritatē dei. ꝛ ideo ad puritatē in summo reducun tur duo prima. ꝛ sic quatuordecim priuilegia fiunt duodecim visa in corona Apoca.

His visis rñdemus ad obiecta. Qđ igiť obiĳciť de fomitis extinctione. dicim⁹ ꝙ illud claudit in se puritas in summo. Sꝫ qriť illud q̄re ꝛ vnde fuerit ꝙ nō fuit sine originali ↄcepta. Dicim⁹ ꝙ fuit impossibile ꝙ ↄciperet̄ de ꝟgine. q꞉ sic mater sua fieret ꝟgo mater. ꝛ nō eēt suū priuilegiū. scꝫ ꝙ essꝫ mater ꝟgo. cū hoc matri p⁹ fuisset ↄmunicatū. Itē frui in via nō potuit ei dari ꝑuilegiū. q꞉ illud in creatura nō vnita nō ↄpatiť se cū corpore corruptibili ꝛ cū pena. ¶ Itē respectu matrū habuit ꝑuilegiū. q꞉ fuit mater ꝟgo. ꝛ hꝫ est ꝙ fuit mater dei. ¶ Itē ꝙ poterat mereri ꝛ nō demereri nō est ꝑ se ꝑuilegiū. sꝫ ē ↄclo duoꝝ ꝑuilegioꝝ. ex puritate in summo sequiť ꝙ nō poterat demereri. ex eo aūt ꝙ q̄libet actu merebať seq̄ť ꝙ poterat mereri. ¶ Itē nutrix dei nō est ꝑ se ꝑuilegiū. sed ꝑuilegiĳ ꝑs qđ ē mater dei. ad integritatem eñ maternitatis exigiť nō tm̄ ꝑma materia corpis generādi. sꝫ etiā nutrimētū nutriēdi. qđ tñ aptū natuꝫ est ab alio hoie accipi. vñ qm̄ alia ē nutrix. alia mater. ideo nutrix ē q̄si dimidia mater. a qua puer aliq̄n etiā ↄtrahit multū ↄplexione influēte. g̃ ad ꝑfectissimā maternitatē exigiť etiā rō nutricis. vñ cū btā virgo fuerit ꝑfectissima mater fuit ꝛ nutrix. vñ Luc. xiĳ. Beat⁹ venter q̄ te portauit ꝛ vbera q̄ suxisti. Et ita sub matre dei itelligiť nutrix dei ¶ Itē filia dei vel spōsa dei nō ē ꝑuilegiū. q꞉ eē filiaꝫ dei vel sponsam dei nihil addit qđ sit spēale ei. ¶ Itē dña oim nō ē ꝑuilegiū ꝑ se. sꝫ icludiť in regina miscdie. ois eñ regina ē dña ꝛ nō ecōtra. vñ cū btā ꝟgo sit regina miscdie. ꝛ miscdia sit dña oim. btā ꝟgo cū sit regina miscdie erit dña oim. ¶ Itē ꝙ nō dať ꝑuilegiū respectu terre. aeris. vel ignis. sꝫ tm̄ respectu maris inde est. q꞉ mare ꝓprie exꝑmit piculū hui⁹ vite. ꝓpter qđ indigem⁹ suffragio vel nauigio dirigēte nos vel educēte. ¶ Itē ꝙ nō dr̄ fundamētū vel lapis angularis ꝑuilegiū inde est. q꞉ fundamentū ꝓprie respicit fidē q̄ a solo deo est. lapis angularis vnionē diuine ꝛ humane nature ¶ Itē q̄re nō habuit ꝑuilegiū respectu actōis sicut respectu passionis ¶ Dicim⁹ ꝙ habuit id qđ actu meruit. qđ sine deo tm̄ non potuit facere. q꞉ ipe dr̄ sine me nihil potestis facere. Sꝫ adiutores dei sumus in merēdo. sꝫ nō in patiēdo ¶ Itē ꝙ nō habuit ꝑuilegiū respectu boni vel veri sicut respectu ardui. Dicim⁹ ꝙ hꝫ. q꞉ illa sua exaltatio nō tm̄ ē in arduū. sꝫ in verū bonū arduū ¶ Itē q̄re nō respectu sapie vł poñe sic respectu miscdie habuit ꝑuilegiū. Dicim⁹ ꝙ miscdia icludit in se vtrūq꞉. vñ regina miscdie ē regina poñe ꝛ sapie. Ex his pꝫ ꝙ ꝑuilegia btissime ꝟginis

Rꝫ. Qr. Solō

mr̄ marie non fuit ꝟgo frui in via

Nutrix est q̄si mater media Maria fuit. nutrix filia dei vel sponsa.

Priuilegiū datur respectu maris.

De varia plenitudine gratie.

sunt duodecim ꝛ nō plura vel pauciora

IAm igiꝉ ostēsuȝ est sufficiēter qualiter beatissima virgo gratia plena fuerit. Primo qꝛ oēs grās generales ꝛ spēales omnium creaturarū in summo habuit. Secūdo qꝛ illas gratias habuit a q̃bus oīs vacua fuerit creatura. Tertio qꝛ sua grā tāta fuit ꝙ pura creatura maioris grē capax nō fuit. Quarto ꝙ grām increatā totā in se ꝯtinuit. ꝛ sic ꝑ oēm modū gratia plena fuit Fuit etiā ista plenitudo ꝫm oēm plenitudinis rōnē plenitudo ꝑfectissima. Est em̄ plenitudo alia datiua ꝛ nō receptiua. qꝛ soli xͦ ꝯuenit. vt dictū ē supra Alia est receptiua. ꝛ hec est triplex. Quedā em̄ receptiua. ꝛ datiua. et nō retentiua. ꝛ hec ē plenitudo cannalꝭ. ꝛ sic btīssima ṽgo plena ē grā oīm q̄tū est ad numeꝝ grāꝝ. q̄ oēs ad numerū trāseūt ꝑ ipius manū. vn̄ Ecci. xxiiij. Ego q̄si aqueductꝰ exiui de paradiso dei ħ est de delicijs miscdiaꝝ dei. ¶ Item Bern. Diu defecerūt fluēta grāꝝ. qꝛ nōdū venerat aqueductus Et ille aqueductꝰ est mirabilis. qꝛ ꝑ ipm defluūt oēs aque grāꝝ deorsum. ꝛ iteꝝ ꝑ eūdē defluūt sursum Unde Sap. vij. Venerūt mihi oīa bona pariter cū illa. ꝛ inumerabilꝭ honestas ꝑ manꝰ illiꝰ Et sic ad locū vn̄ exeūt flumina reuertūꝉ Ecci. ꝑ. ¶ Est aūt scd̄a plenitudo receptiua ꝛ retētiua ꝛ non datiua. Et hec plenitudo vasis. ꝛ ꝫm hāc plenitudinē plena fuit oīibꝫ gratijs creatis ꝫm speciem. quas omnes in specie in summo habuit ꝛ nunq̄ȝ amisit. ꝛ p̄terea gratia increata quā totā simul accepit ꝛ mēsibꝫ nouē in se clausit. Fuit igiꝉ nō solū vas. sed etiā erat illud vas admirabile opꝰ excelsi. vt dr̄ Ecci. xliij. Mirabile em̄ erat vas qd̄ maiꝰ seipso ꝯtineret. ꝛ hoc est ipa btīssima de qua canit ecclīa. ṽgo dei genitrix. que totꝰ nō capit orbis in tua se clausit viscera factus hō. ¶ Itē vas ē admirabile qd̄ vinū ꝛ aquā silꝭ sine interstitio ꝛ tn̄ sine ꝯiūctione ꝯtineret Et vas istud fuit btīssima ṽgo q̄ deitatis vinū ꝛ aquā humanitatis simul ꝯtinuit sine mixtionis ꝯfusione naturarū vel ꝓprietatū. nō em̄ ꝑmixtionē passus neqȝ diuisionē. ¶ Itē vas eēt admirabile qd̄ manēs clausuȝ oīa in se recipet. clausuȝ iteꝝ effunderet Illud aūt sctīssimū vas ē btīssima ṽgo q̄ dn̄m ꝯcepit. ṽgo ꝑpit. ꝛ post partū ṽgo ꝑmāsit. vn̄ fuit ortus ꝯclusus. fons signatꝰ Cantic. iiij. fuit etiā porta clausa. Ezechielꝭ. xliiij. ꝑ quā rex solū ingrediebaꝉ et egrediebaꝉ. ¶ Et est plenitudo receptiua datiua retentiua. ꝛ hec ē plenitudo fontis q̄ est plenus ꝛ tn̄ effluit. Hac plenitudine plena fuit etiā beata ṽgo a qua ꝯtinue effluit gratia. ꝛ tn̄ ipa semꝑ est plena gratia. vn̄ ipa est paruus fons qui creuit in fluuiū maximū ꝛ in aquas plurimas redūdauit Hester. xvi. Ex fōte em̄ huiꝰ plene plenitudinis ꝓfluit oīs plenitudo hūani gn̄is. Ex hac em̄ venit nob̄ p̄ciū redemptionis. aqua ablutionis. panis refectōis. medicina cu

Plenitudo cannalis

Plenitudo vasis

Vas admirabile

Plenitudo fontis.

ratōnis. arma expugnatōis. pmiū remuneratiōis. ¶ Preciū redem ptionis. fm hͦ est ipa sacculus pecunie. de q̄ Prouer. vij. in q̄ oēs the zauri scie ⁊ sapie dei sūt absconditi. quē secū tulit beat⁹ vir q̄ nō abijt in ɔcilio impioꝝ. tulit dico in ipius v̄ginis assumptōe. ⁊ reuersur⁹ in dei plene lune. id est in ɔsummatōne ecclie. De hoc p̄cio dr̄ Prouerb. vlti. Mulierē fortē q̄s inueniet. pcul ⁊ de vltimis finib⁹ p̄ciū eius. id est inuētoris. Dicit glo. De vltimis. i. de extrema humilitate btissime v̄ginis. vel de vltimis. i. de ɔiūctōe dei ⁊ hoīs. q̄ sunt duo vltimi fines. Attingit eīm a fine vsq₃ ad finē fortiter ⁊ disponit oīa suauiter Sapie. vij. Illud p̄ciū fuit in die annūciatōis ɔmassatum in die passionis ɔsolutū. Sz miseri iudei p̄ciū nostrū cogitauerūt repellere. q̄uis eīm essz aurū terre illi⁹. i. btissime v̄ginis optimuz. tn̄ ipi nō cognouerūt. q₂ ipi nō crediderūt ipm deū eē. ⁊ qd̄ fuit auruz mūdissimū crediderūt esse cuprū. ⁊ mel suspicati sunt eē fel. vn̄ ⁊ oī mō q̄ pbat aliq̄ pecunia pbauerūt ipm ⁊ examinauerūt ipm p ignez p̄s. Igne me examinasti. Sz sic nec iuenerūt aliq̄d de scoria vn̄ ⁊ nō est inuēta in me iniq̄tas. Preterea etiā numerauerūt. p̄s. Dinumerauerūt oīa ossa mea. insup in statera crucis librauerūt. vn̄ cantat Statera facta est corpis. Et sic effluxit p̄ciū redēptōis. ⁊ sic etiā effluxit nob aq̄ ablutōis. ipa ē eīm fōs patēs. de quo in Zach. xiij. Erit fons patēs domui dauid i ablutōe₃ pctōꝝ ⁊ mēstruate. ⁊ erit fōs oztoꝝ pute⁹ aq̄ꝝ viuētiū. Et fons iste p̄figurat⁹ fuit. ij. Regū. qn̄ Dauid dixit. Si q̄s daret poculū mihi aq̄ de cisterna q̄ ē i bethleē iuxta portā. Btissima v̄go ē fons q̄tū ad cōia bn̄ficia q̄ exhibuit oīb⁹ pute⁹ q̄tū ad sp̄alē deuotōem quā dat suis sp̄alib⁹. cisterna v̄o inq̄ztū ab ipa fluit refectio pctōrib⁹. q̄ cisterna est iuxta portā. q₂ vult omnes satiare. Un̄ clamat Ecci. xxiiij. Trāsite ad me oēs q̄ ɔcupiscitis me ⁊ a generatōib⁹ meis adimplemini. Aqua cisterne huius est xp̄s q̄ ē fons vite saliēs in vitā eternā Joh. iiij. Hāc aquā multū desiderauit dauid. i. ppl's iudaic⁹. vn̄ clamat Esa. xliij. Egeni ⁊ paupēs q̄rūt aq̄s ⁊ nō sunt Job. Ossa mea p caumate aruerūt Et p̄s. Anima mea sicut terra sine aqua tibi. Et dn̄s tūc dedit Moisi ɔsilium Numeri. xx. Loquimini inquit ad petram. id est ad beatam v̄ginez duram contra tribulationem. grauem contra instabilitatem. frigidam contra libidinem. ⁊ ipsa dabit nobis aquas. ¶ Et tūc aperuit eis thesauruz suum fontem aque viue de cisterna in bethleem. ¶ Et hanc aquam tulerunt tres fortes. fides. charitas. ⁊ humilitas virginis. Fides per quam sancti vicerunt regna fortis est. quia montes transfert. Charitas fortis est. q₂ vt mors dilectio. dura sicut infernus emulatio. lampades eius ⁊c̄. Canticorum vltimo Humilitas fortis. quia solo odore regem de accubitu suo est id de palacio patris.

Precium redemptiōis.

Judei miseri

Aq̄ ablutiōis

Est fons. puteus. cisterna

Tres fortes tulerūt aquā

traxit ad vbera matris. Sz q̇d fecit dauid. id est ppl's iudaicus de
aqua ista. Postq̃ venit nõ bibit. sz libauit in cruce. Sed certe illa
D. libatio nostra fuit ablutio. Ipe eẽ dilexit nos ⁊ lauit nos a pctĩs
nr̃is in sanguine suo. Iste etiã puteꝰ figurat̃ p illud de q̃ cãtant filij
israel Numeri. ij. Ascẽdat puteꝰ. dr̃ ibi q̃ illũ puteũ foderãt vel fe-
cerãt pncipes ⁊ duces in decreto legis ⁊ in baculis suis Vere ẽ q̃ pn-
cipes. id ẽ patriarche. ⁊ duces. id ẽ pphete cũ ipo legislatore moise
multũ diu foderũt istũ puteũ desiderãdo. orãdo. pfigurãdo. pphe
tãdo. sz Matheꝰ noui testamẽti fossor fodere sciuit Liber inq̃t gene
ratõis iesu xpi ⁊c. ⁊ infra. virũ marie de q̃ natꝰ est iesus q̇ vocat̃ xps.
Ecce vena vite. Iste tetigit rectã venã. q̃ vt dr̃ Job. xxviij. Hz ar-
Dñs egressus est de maria gentũ venarũ suarũ pncipia. Et istud pncipiũ tetigit hic mattheꝰ. ipa
eẽ ptulit nobis fontẽ vite. sicut optime figurat̃ in Geñ. ij. vbi legi
tur q̃ fluuiꝰ egrediebat̃ de paradiso voluptatis. ⁊ diuidebat̃ i q̃ttu-
or flumina. q̃ de btã vgine egressus ẽ dñs q̇ effluit in nob illa q̃ttu-
or maxima bñficia a q̇bꝰ deriuant̃ oĩa alia bñficia. scz generatõnis
recreatõis iustificatõis ⁊ glorificatiõis. Et bñ dicũtur flumina hec
bñficia. q̃ ptulerũt nobis q̃ttuor q̃ solent flumina magna portare
ciuitatibꝰ p q̃s fluũt. flumen eẽ necaria apportat. supflua deportat
Beneficiũ creationis sordes abluit. sitim extinguit. Bñficiũ igit̃ creatõis oĩa necaria ap
portat. recreatõis oĩa detulit supflua. tũc eẽ hircus emissariꝰ ppli
pctã detulit in desertũ. sicut dr̃ Leui. xvi. nihil eẽ supfluũ nisi pctm̃.
Beneficiũ iustificatõis oĩa imũda abluit. q̃ dñs abluit sordes fi-
liarũ syon in spũ iudicij ⁊ spũ ardoris. Esa. iiij. Beneficiũ glorifica
tionis omnẽ sitim extinguit. vsq̃quaq̃ sitit oĩs aĩa ad deũ fontẽ vi-
uũ. Et hec sitis nũq̃ hic extinguit̃. q̃ hic non satiat̃ oculus visu nec
auris auditu. sicut dr̃ Ecci. p. sz satiabimur cũ apparuerit gloria eiꝰ
Quattuor flumina panis refectionis. qñ de torrente glorie eius potabimus. Hec sunt igit̃ quattuor flu-
mina q̃ nobis pfluũt ex plenitudine ista sp plena. Profluit nobis
nihilominus ex ipa panis refectõis. ipa est nauis illa institoris de lõ
ge portãs panẽ suũ Prouer. vlti. de longe dt q̃ est panis viuꝰ q̇ de
celo descendit. Joh. vi. ad quẽ inuitabit nos beata vgo dicẽs Pro
uer. vltimo. Comedite panẽ meũ ⁊ bibite vinũ qd̃ miscui vobis De
us trinitas aquã scz humanitatis cum vino deitatis miscuit. h̃ eẽ
fecit cũ humanã naturã diuine vniuit. sz btĩssima vgo miscuit qñ
credidit ⁊ psensit. Panẽ quoq̃ istũ ipa pfecit nobis. ipa est eẽ illa
mulier euãgelica Matth. xij. que tria sata. id est corpus xpi ⁊ aĩam
et diuinitatẽ piũxit. Fermentũ aũt in hac pfectõne fuit fides virgi-
nis vera. q̃ quẽ celi capere nõ poterãt ⁊c. Istũ panem petierũt par
uuli ⁊ nõ erat qui frangeret eis. Trenorũ. iiij. Quam fractionem pe
tebat Esa. lviij. Frange esurienti panẽ tuũ. Unde fuit verum q̃ pa

nis iste pistus fuit in incarnatõe. sz fact⁹ in passione qñ misit cristal
lũ suũ sicut buccellas. Alia trãslatio hz. sicut frustũ panis. Misit ḡ Nota
cristallũ suũ. i. clarissimã aiam suã ad lymbũ sicut frustũ panis di/
uisuz a pane. i. corpe qd latuit i sepulchro cũ q̄ vnita fuit īteger hõ
panis viu⁹ q̄ de celo descẽdit. ¶ Effluxit etiã ab hac plenitudie medi Medicina cu
cina curatõis Ecci. xxviij. Altissimus de terra creauit medicinã. Et rationis
xliij. Medicina oim .n festinatõne nebule. hoc est in xpi carne pu/
rissima festinata z subito decisa z in corpus formata. z hoc nob ex
ista effluxit plenitudine. Vñ ipa dr Ecci. xxiiij. Ego q̄si fluui⁹ dorix
exiui de padiso dei. dorix medicamẽtũ gñatõis xps medicamẽtũ ē q̄
sanat oẽs infirmitates nrãs z oĩs gñatõis. ¶ Accepim⁹ q̄q3 ab hac Arma expug/
plenitudine arma expugnatõnis. sz q̄ ɔueniẽtia armis cũ medicina nationis
Qz em̃ ab eadẽ accepim⁹ arma z medicinã h̄ optime figuratũ ē. iij.
Reg. vij. In domo salt⁹ lybani quã edificauit Salomon vt expla
nat magister in historia. Dom⁹ illa in duas ptes fuit distributa. su
perior fuit pigmẽtaria in q̄ fuerũt pigmẽta z aromata ad vsuz tẽpli
Altera fuit armaria ad tuitõem regis z decorẽ dom⁹. Lyban⁹ cãdi
da ē btã vgo q̄ tota cãdida tota pulchra itus z extra. quaz domũ fe
cit sibi Salomon. qz sapia edificauit sibi domũ. in q̄ fuit medicina
ɔtra vulnera pctõꝝ. arma ɔtra mũdũ z diabolũ. In hac aũt domo
dr spũalr de scutis aureis q̄ fecit salomon. z q̄d signãt illa scuta nisi
illud scutũ qd petit ps. Apphẽde arma z scutũ z exurge in adiuto
riũ mihi. Et dñs ita fecit. Introibo inq̄t in admirabile tabernacu/
lũ. qz quẽ celi cape nõ poterãt tuo gremio ɔtulisti. Istud tabernacu
lũ intrauit z se armauit z ibi scutũ induit bone volũtatis sue. ipe nũ
q̄3 in aliq̄ tm̃ ostẽdit q̄ztũ in nobis imo sue bonitatis q̄ztũ in hoc q
assumpsit scutũ istud z fact⁹ est lucifer noster. Vñ notabilr dr. coro
nasti eos. Hec em̃ summa corona homis ad alias coronas q vidit
deũ ferẽtẽ scutũ suũ. Vñ q hic vocat scutũ in libro canticoꝝ diade/
ma appellat. Canticoꝝ. iij. Egredimini filie syon z videte regẽ salo
monẽ in diademate suo q̄ coronauit eũ mater sua Glo. vgo maria
Itẽ alia glosa sup illud. in die desponsatõis. Glo. tpe annũciatiõis
Scutũ in pugna passionis in q̄nq3 locis fuit pforatũ. Hmõi scuti
insignia ferebat ille q̄ dicebat. Stigmata dñi nostri iesu xpi in cor/ Scutũ passio
pore meo porto. Est em̃ magna dignitas militis portare insignia re nis pforatum
gis. vñ Hester. iiij. Hõ quẽ rex cupit honorare debuit indui vesti/ q̄nq3 in locis
mẽtis regis. z dz poni sup equũ q̄ est de sella regis z accipe regiũ di
adema sup caput suũ. z pm⁹ ex pncipib⁹ regꝫ ac tyrãnis regat ei equũ
et p plateas ciuitatis icedat z dicat z clamet. Sic honorabit quẽ rex
vult honorare. Dñs igit qñ hoiem honorare voluit vestes regales
eiinduit qñ diuinas ɔpetates ei cõicauit. z ecõuerso vestẽ serui in/

duit qñ saccū nostre mortalitatis sibi induit. Uñ .ꝑ. Regū. xviij.
Expoliauit se Jonathas tunica qua erat indutꝰ. ⁊ dedit eā dauid. ⁊ re-
liq̄ vestimēta sua vsq3 ad gladiū. ⁊ arcū vsq3 ad baltheū. Jtē3 super
equū3 q̄ ē de sella regis posuit hoīem qñ corpꝰ humilitatꝭ nr̄e corpē
claritatꝭ sue ꝯfigurauit. Jtē diadema regis in capite hoīs posuit qñ
nos reges celoꝝ ꝯstituit. vñ Apo. xix. Jlle q̄ sedebat ī equo habuit
in capite suo diademata multa. Multa ꝓculdubio diademata ha-
buit q̄ cuilibet hoīm vnū dedit. ⁊ ip̄e tñ diademata nostra in capite
suo habuit. q2 nimirū in corona3 glorie sue ꝯuertit qđ de patrimo-
nio suo tot reges ⁊ reginas fecit. vñ in Apocalyp. xxiiij. Seniores
mittūt coronas suas añ sedētē in thronū. q2 oēs scti ꝑ hūilitatē xp̄i

Pricipes nos ducunt

in hūanitate recognoscūt se eē coronatos. Uñ ⁊ mulier amicta sole
coronā stellaꝝ duodeci3 in capite suo habuit. q2 btissima ꝟgo oēs
sctōs coronauit. Principes aūt cū equo ꝑ plateas ciuitatꝭ nos du-
cūt qñ cū corpib9 ⁊ aīab9 nos ad celestia regna ꝑducūt. Si ḡ ē tātꝰ
honor militꝭ ferre insignia regis. q̄nto ꝑt dignꝰ eē regē ferre insignia
militis. quāte charitatis est regi celi deputari ꝓ corona regis qđ fert
scutū serui scutū ꝫm carnē in diademate inq̄t Canticoꝝ. iij. q̄ coro-
nauit eū mr̄ sua ꝟgo maria. Uñ hec singularis mater singulariter fi-

Mr̄ singl'aris

liū coronauit. cū eū alia mater sic nō coronauit s3 inhonorauit ⁊ fi-
liū ire sibi generauit. S3 ⁊ ip̄e filꝰ ecōtrario solus matrē suā nascē-
do coronauit. cū ei fecūditatē matris ꝯtulit ⁊ eiꝰ ꝟginitatē nō abstu-
lit. ⁊ eē matrē dei ⁊ reginā miscdie mox nascēdo ꝯcessit. Pat3 ḡ q̄ fiꝭ
arma ⁊ scutū quo nos deus coronauit. ⁊ q̄ arma de ista plenitudine

ꝑmiū remune.

accepimꝰ Accipiemus aūt ⁊ de eadē ꝑmiū remuneratōis. vñ p̄s. Fi-
lij fructꝰ merces vētris. Gen̄. Ego ero merces tua magna nimis. et
sic p3 qualiter ista plenitudo ꝟginis effluit ꝑfectā ⁊ oīmodā btitu-

Alia rō pleni.

dinē humano generi. ¶ Predictis etiā adijciēda est alia rō plenitu-
dinis quā etiā ꝯtinet in se plenitudo btissime ꝟginis. ⁊ hec ē ꝫm q̄
aliq̄s locꝰ dr̄ plenꝰ. Et hoc dr̄ dupl'r. Dicit̄ eñ aliqñ locꝰ hoīb9 ple-

Locꝰ dr̄ plenꝰ dupl'r

nus vel aīalib9. aliqñ plenꝰ herbis vel fructib9. Per ꝑmū modū be-
atissima ꝟgo dr̄ plena sicut domꝰ vel ciuitas dr̄ plena. vñ p̄s. Glori-
osa dicta sunt de te ciuitas dei. Sicut letātiū oīm habitatio est in te
sctā dei genitrix. Dicit̄ āt btissima ꝟgo plena hoīb9 letātib9. ip̄a eñ
ꝯtinet saluat ⁊ ambit intra se eē letitie ⁊ oīm hoīm affectu3 trahit
ad se ⁊ oīm desideriū q̄etat in se. Uñ ip̄a est letātiū quoddā sp̄eale re-
gnū celoꝝ. Est aūt etiā btissima ꝟgo plena sicut locꝰ dr̄ plenꝰ fructi-
bus ⁊ floribus. Uñ plena est sic odor agri pleni cui benedixit dñs
Gen̄. xxvij. quā plenitudinē floꝝ herbarū ⁊ fructuū ꝫcantē ꝑfectōe3
motū ꝟtutū ⁊ opationu3 diuersaꝝ explanare ꝯcupiscit ⁊ deficit ille
qui in ꝑsona sua dt. Sicut cynamomū ⁊ balsamū aromatizans. ⁊c̄

Et alibi. Quasi cedrus exaltata sum in lybano &c. Est etiā rō plenitu dinis quā in se ɔtinet plenitudo btissime virginis ſm quā aliqͥs dr plenus spūsctō. hāc ḡ habuit btissima ꝟgo in summo. q̄ spūsctō cuꝫ patre ⁊ filio. plena etiā fuit corpal'r vtpote in q̄ plenitudo diuinitatis habitauit corpal'r Vn̄ vidimus eā plenā charitate ⁊ dilectōe. deus āt charitas Joā. p. iō deo plena fuit q̄ charitate deo plena fuit ¶ Ex his ḡ manifestū ē q̄liter btissima ꝟgo omi grā. oī plenitudine. omi rōne plenitudinis. ⁊ oibꝫ modis grā plena fuit ¶ Seqͥt. dn̄s tecū

Videt aūt q nō bn̄ ponat in hocloco. qꝛ vt dr phs Ser- Rō ꝓtra
mones inq̄rēdi sunt ſm materiā. ḡ in materia salutationis nō dꝫ poni nomē timoris. ſꝫ dn̄s est nomē timoris. iuxta illud Mach. Si ego sum dn̄s vbi est timor meus. ḡ cū hic agatur oīo de amore ⁊ materia amoris nomē timoris hic nō dꝫ poni. sed amoris. ⁊ ita nō debuit dicere dn̄s tecū. ſꝫ pater tecū. ¶ Itē cū trini- 2.
tas tota sit mittēs hāc salutatōem. videt q debuit dicere trinitas tecū. ¶ Itē ille q̄ annūciat vocat emanuel. qd est interptatū nobiscuꝫ 3
deus. ⁊ illa allocutio fuit facta in ista annūciatōe. ḡ potissime debuit dicere. deus tecū vel deus nobiscū. ¶ Itē p hāc annūciatōem factus 4
est dn̄s nobiscū. ḡ dicere dꝫ dn̄s nobiscū. ¶ Itē dr eē dn̄s nobiscuꝫ 5
vel cū alio spēal'r p inhabitātē grām. sed illa appropriat spūisctō. ḡ debuit dicere scꝫ spūsctūs tecū. ¶ Itē annūciatio ⁊ ista ɔceptio a ꝓ 6
prietate facta fuit de spūsctō. ḡ dicere debuit. spūsctūs tecū. ¶ Item 7
modus salutādi dei fuit pax vobis. ḡ cū i ista salutaret ex pte dn̄i debuit dicere. pax vobis vel pax tecū. ¶ Itē Augus. in libro ɔfessionū 8
Mecū eras ⁊ ego tecū nō erā. ḡ dn̄s est cū malis. ⁊ mali nō sunt cū dn̄o. sed tm̄ boni. ḡ cū btissima ꝟgo summa sit de nūero bonoꝝ debuit dicere tu cū dn̄o. ¶ Itē cū dn̄s hic nūciet futurus in eā p cor- 9
porale p̄sentiā. fuit aūt p corpalē p̄ntiā in ea. ⁊ iste est ꝓprius modus essendi in. ḡ cū btissima ꝟgine fuit ⁊ cū nullo alio. ḡ cū illū ꝓprium modū eēndi in hic deberet exp̄mere debuissꝫ dixisse dn̄s in te. ¶ Item 10
Hiere. scribēs de ista associatōe de q̄ agit h̄ dr. xxxi. Mulier circūdabit virū. sed qd circūdat ab alio illd est in illo. ḡ debuit dicere dn̄s in te. ¶ Itē in diuinis vbi ē idētitas nature dr. ego in patre ⁊ pater 11
in me est. ḡ cū h̄ notet associatio ſm eādē naturā in specie debuit di- 12
cere. dn̄s in te. ¶ Itē dn̄s absolute dictū poni solet ꝓ p̄re vt ibi. verbo dn̄i firmati sunt celi. ḡ cū h̄ notet p̄ntia corpalis q̄ nō ɔuenit p̄ri nō debuit dicere dn̄s tecū ¶ Itē q̄rit q̄re nō dr dn̄s oipotēs vl' dn̄s Qr.
exercituū vl' hmōi. Itē q̄re nullū ponit ꝟbū Itē dn̄s dr q̄si dās minas. h̄ āt nulla fuit ɔminatio ſꝫ magna ꝓmissio. ḡ male h̄ ponitur dn̄s Itē dn̄s iportat respectū ad seruū. q̄re nō determiat ille respectus vt diceret cuius eēt dn̄s Itē cū ois associatio sit i aliq̄ q̄rit i q̄ sit ista associa-

Si inesse vt sit sensus. dn̄s est tecuꝫ. ista associatio ↄuenit oīb9. esse
eīm̄ ↄueniēs est ei cū oīmb9 entib9. ergo in hoc dr̄ nihil qđ appropri
etur beatissime virgini.

R̄. ¶ Ad hec dicim9 ꝙ in ista salutatōne ꝑ hoc qđ dr̄. dn̄s tecū. duo
intendūt. Unū vt ꝑsona mittētis ꝓprie exꝓmat. alterꝫ vt liberꝫ ar/
bitriū btīssime ꝟginis ad credēdū iclinet ad ↄsentiēdū. Ista āt duo
ꝑfectissime ꝛ approꝓatissime exꝓmit h̄ nomē dn̄s qđ a potētia īpo
nit. ꝛ qn̄ absolute dr̄ soli deo approꝓat Alij ꝟo dn̄i ꝛ serui sunt respe
ctiue. ipe āt absolute ē dn̄s. qm̄ dn̄s est oīm qđ soli9 dei trinitatis est
ꝓpriū. q̄ est ꝑsona mittēs in hac salutatōe. ꝛ sic ꝑsona mittēs ꝓprie
noiat. Per idē aūt ꝓpe liberꝫ arbitriū gl'iosissime ꝟginis inclinat. q2
ad ↄsentiēdū in mirabilia maxime disponit fides. ꝛ maxie fides de
oipotētia. q2 credit ꝛ aduertit deū oīa posse facere. acq̄escit ipm posse

Nouissimum nouoꝝ nūciat

naturas mutare ꝛ naturis ipare Un̄ cū h̄ oīm nouoꝝ nouissimū nū
ciet btīssime ꝟgini ad credēdū ↄgruētissime ponit h̄ nomen dn̄s
qđ absolute positū ē oipotētie dei demōstratiuū. Quia etiā liberꝫ ar
bitriū btīssime ꝟginis facile erat ad credēdū paratū nō indiguit ex

q̄re non dixit dn̄s oipotens vel exercituū

ꝑssiua insinuatōe oipotētie cū terrore vt diceret. dn̄s oīpotēs vel
dn̄s exercituū. sꝫ suffecit q̄si leuis ānūciatio ꝛ q̄si obscura potētie ex
ꝑssio. q̄lis ꝑ h̄ nomē dn̄s iportat. Dicit ḡ ei dn̄s tecū. q̄si ei apte di/
cat. nihil tibi credas ipossibile. nihil eīm̄ credit sibi ipossibile q̄ scit se
dn̄m in sociū habere. sꝫ ↄfidēter oīa possum in eo q̄ ē mecū. Si eīm̄
aliq̄ duo vnū officiū debēt opari. q̄d ipedit si vn9 sit debilis si alter sit
adeo fortis vt ꝑ se officiū ad effect9 possit ꝓducere isto etiā nō iuuā/
te. ¶ Ex his pꝫ solō ad oīa obiecta vsq3 ad vltimū qđ q̄situ erat de

So. obiectoꝝ
Triplex est as/sociatio.

associatōe. Ad hoc āt dicim9 ꝙ hec associatio notat in oīb9 in gene
re in q̄b9 associatio p̄t eē. Est āt triplex associatio in eēndo. associatio
in patiēdo. associatio in agēdo. Associatio in eēndo duplex dr̄. ab/
solute. vel respectiue. Si absolute. vel in subali. vel in q̄li. vel i q̄3to
Associatio in subali ē idētitas. in q̄li silitudo. in q̄3to eq̄litas. Inter
deū ꝛ btīssimā ꝟginē fuit associatio in subali scꝫ hūanitate q̄ fuit ve
rus hō de hoīe ꝟo. Fuit etiā in q̄li. scꝫ silitudo volūtat' vni9 in vtro/
q3. fuit etiā in q̄3to. scꝫ eq̄lis potētia in genere. ipa eīm̄ eiusdē regni re
gina est cui9 ipe est rex. Itē inter ipos p̄t notari identitas in natura
silitudo in forma naturali. eq̄litas in ꝟtute naturali siue in potētia
Si aūt est ↄmunio in eēndo respectiue. hoc est duoꝝ ad inuicē vel

I duoꝝ ad vnū. si ꝓmo mō illa ↄmunio fuit hic in summo. q2 ipa est
mater sua ꝛ ipe filius eius. Si scđo mō tūc est vel ad vnū tēpus. vel
ad vnū locū. vel ad vnū sitū. vel ad vnū habitū. Scđm tempus fuit
ibi ↄmunio. q2 simul ipa mater dei ꝛ ipe simul fili9 hoīs. ꝛ ecōuerso.
Scđm locū fuit cōia. ipa eīm̄ eū secū portauit de loco ad locū q̄cū

q̃ infra nouē mēses iuit. Possum⁹ āt ⁊ istas cōiones tp̄is ⁊ loci sub Tēp⁹.
diuidere. Est em̄ tp̄s aduersitatis ⁊ tp̄s ꝓsperitatꝫ. Aduersitatis aūt Loc⁹ duplex
est duplex vel a seipo vel ab alio. ⁊ sic triplex erit tp̄s. scilꝫ tp̄s ꝓprie
humiliatōis. tp̄s aliene ꝑsequutōis ⁊ tp̄s ꝯsolatōis Et in his oībꝫ Tēp⁹ triplex.
fuit dn̄s cū ea In tp̄e ꝓprie humiliatōis. in purificatōe qn̄ obtulit
ip̄m ad templū Luc. ij. in aliena ꝑsequutōe sicut in passione qn̄ sta
bat sub cruce Jo. xxi. in sup̄ma ꝯsolatōe sicut in resurrectōe ¶ Itē lo-
coꝝ alius penalis. alius naturalis. ali⁹ dignitatis. Naturalis ē vte- Loc⁹ triplex
rus. penalis vt exiliū. dignitatis vt soliū. In his oībꝫ fuit dn̄s secū
et ipa cū dn̄o. Dn̄s em̄ secū fuit in vtero. secū in exilio. secū in solio.
Itē diuersi in diuersis locis solēt eē sil'. fratres sil' in domo. pater ⁊ fi
lius sil' in mēsa. vir ⁊ mulier sil' in lecto. dn̄s ⁊ seruus sil' in via vel in
comitatu Ipa aūt in oībꝫ his fuit secū sil' in domo vt frater cū sorore
sil' in mēsa vt fili⁹ cū matre. sil' in lecto vt spōsus cū spōsa. in comita
tu vt dn̄s cū ancilla. De p̄mo dr̄ p̄s. Ecce q̃ bonū ⁊ q̃ iucundū ha-
bitare fratres in vnū. De scd̄o Math. xv. nō ē bonū sumere panem
filioꝝ ⁊c̄. De tertio dr̄ in Gen̄. ꝓpter hoc relinquet hō patrē ⁊ matrē
De q̄rto dr̄ Jo. xij. Si q̄s ministret mihi me sequat̄. Fuit etiā cōmu
nio cū eo s̄m sitū oī mō. ipe em̄ nouē mēsibꝫ cū iacēte iacebat. cū sedē
te sedebat. cū surgēte surgebat ⁊ sic de reliq̄s fuit Est ibi etiā ꝯmunio
subalis s̄m habitū. ipa em̄ btā ꝟgo induit ip̄m deū eadē carne q̄ ipa
fuit induta. Vn̄ apl's. In sil'itudinē hoīm factus ⁊ habitu inuētus
vt hō. Fuit etiā ibi cōio in patiendo. Est āt triplex ꝯpassio. acciden Cōpassio ē tri
talis vt seruus dn̄o. naturalis vt mr̄ filio. eēntialis vt mēbrū cū mē plex.
bro. ipa igit̄ ꝯpassa fuit ei vt ancilla fidelissima dn̄o suo. vt mater fi-
delissima filio suo. vt mēbrū dilectissimo mēbro. ¶ Itē in agēdo fu-
it iter eos oīmoda cōio. Tria sunt genera hoīm q̄ necessario cōicat Tria hoīm ge
sibi in agendo. Cōtrahētes. generantes. adiuuātes. Et ipa btā ꝟgo nera.
cōicauit cū dn̄o deo in ꝯtractu m̄rimonij hoīs ⁊ dei. in generatōe fi-
lij. in adiutorio generis hūani. Et sic cōicauit ei in oīni in q̄ ꝯtingit
alicui cōicare. Dn̄s āt oīm general'r ꝑ creatōem. hoīm ꝑ redēptōem Ab nota.
tuus ꝑ imediatā susceptōem. xp̄i hoīs ꝑ vnionē. ⁊ tecū ꝑ essentiam
p̄sentiā. potentiā. inhabitantē grām. corꝑalē p̄ntiā. Vn̄ Bern. Sꝫ
cū ita sit cū oībꝫ sctīs. specialr̄ tn̄ cū maria. cū q̄ vtiq̄ꝫ tanta ꝯsensio ei
fuit vt illius nō solū volūtatē sꝫ etiā sibi carnē ꝯiūgeret ⁊ de sua car-
ne ꝟginea vnū xp̄m efficeret. vel poti⁹ vn⁹ xp̄us fieret. q̄ ⁊ si nec tot⁹
de deo. nec totus de ꝟgine. totus tn̄ dei ⁊ tot⁹ ꝟginis esset. nec duo fi-
lij sꝫ vnus vtriusq̄ꝫ fili⁹. Ait itaq̄ꝫ. Aue grā plena dn̄s tecū benedi-
cta tu in mulierbꝫ. nec tm̄ dn̄s fili⁹ tecū. sꝫ etiā dn̄s sp̄ussanct⁹ de q̄
cōcipies. dn̄e pater inq̄tā tecū q̄ suū filiū facit ⁊ tuū. filius tecū qui
ad ꝯdendū in te mirabile sacramentū miro mō ⁊ sibi facit genitale

secretū. ⁊ tibi ꝯseruauit ꝟginale signaculū. spūssanctus tecū q̄ cū pa
tre ⁊ filiū tuū sanctificauit vteꝝ. Itē de eodē Maximus eps. Dn̄s te
cū. in mente tecū. in ventre tecū. in vtero tecū. in auxilio tecuꝫ. ¶ Ex
his ptꝫ q̄liter dn̄s fuerit cū beata ꝟgine omni modo quo contingit
aliquid esse cum alio

Rō p̄ma Benedicta tu in mulieribꝰ. De hac clausula q̄ritur an addat ali
q̄d sup plenitudinē gr̄e aut nihil. Si nihil addit ḡ superfluit.
Si aliquid addit. ḡ illa plena gr̄a non fuit. ḡ angelus falsum dixit
2 qn̄ ipam p̄us plenā gr̄a nūciauit. ¶ Itē natura sua eadē est cū natu-
ra mulieꝝ. ḡ si excellit hoc ē in gr̄a. sꝫ oīs gr̄a includit cū dr̄. gr̄a ple
3 na. ḡ frustra addit postea. bn̄dicta tu in mulieribꝰ. ¶ Itē si ista bn̄di
ctio addat aliq̄d gr̄e ⁊ in gr̄a excellit viros ⁊ mulieres tūc debuisset
dixisse. ⁊ bn̄dicta tu in hoībꝰ ⁊ etiā bn̄dicta tu in oībꝰ creaturis cuꝫ
4. in gr̄a sit excellētior vniuersis ¶ Itē bn̄dicta tu in mulieribꝰ. Glosa.
q̄ sine exēplo muliebris ꝯditōis ꝟgo ⁊ mater deū ⁊ hoīem genuit. sꝫ
illud totū in plenitudine gr̄e est ꝯprehensum. ḡ frustra hoc repetit.
5 ¶ Itē cū ꝟgines oēs excellentiā hn̄t dignitatꝫ. ista bn̄dictio oībus
ꝟginibꝰ ꝯuenire videt̄. oēs em̄ ꝟgines inq̄tuꝫ ꝟgines bn̄dicte sunt
in mulieribꝰ. ⁊ sic potius debuisset dixisse. bn̄dicta tu in ꝟginibus.
6. ¶ Item si ꝓpter fecunditatē ꝟginalē benedicta est in mulieribꝰ tunc
7 multo potius dixisset. benedicta tu in matribꝰ ¶ Item plus est factū
8 q̄ȝ dictū. benedicta aūt dr̄. qꝛ bene aucta. ideo potius dixisset bn̄dicta
tu mulieribꝰ q̄ȝ bn̄dicta tu in mulieribꝰ. ¶ Itē cū bn̄dictio q̄dam sit
glīe. q̄ iā gr̄e. oīs aūt bn̄dictio glīe includit in se bn̄dictōem gr̄e ḡ
plus dixisset dicendo. Tu gloriosa in mulieribꝰ. Itē bn̄dicta tu in
mulieribꝰ. Glo. i. pre mulieribꝰ. Et alibi in figura dr̄. Benedicta tu
inter mulieres Judith. xi. Itē Hester. ij. assuerus dilexit Hester sup
Queritur. oēs mulieres. ¶ Itē querit̄. vtꝝ sit dr̄a inter bn̄dicta tu in mulieri-
bus ⁊ pre mulieribꝰ ⁊ inter mulieres ⁊ plus q̄ȝ oēs mulieres
¶ Itē q̄rit̄. vtꝝ ꝓnomē demōstratm̄ sc̄de ꝑsone notat ibi excellētiam
Contra. vel discretōem. ¶ Et videt̄ q̄ nō discretōem. qꝛ sunt multe alie mu-
lieres bn̄dicte in mulieribꝰ. Si āt excellētiā cū excellentiā nō tm̄ ha
beat respectu mulieꝝ. sꝫ respectu oīm creaturaꝝ dixisse debuerat. bn̄-
Queritur. dicta tu in oībꝰ creaturis. ¶ Itē q̄rit̄. vtꝝ ista bn̄dictio btīssime ꝟgi
nis ꝯprehēdat oīm alioꝝ bn̄dictōem in se. Et videt̄ q̄ sic. immo nec
dubitabile videt̄. q̄d em̄ magni vel miri si habuerit bn̄dictōem oīm
gentiū q̄ bn̄dictōes oīm angeloꝝ ⁊ grās habuit ⁊ a nullo illustriuꝫ
vincitur plus magnoꝝ.

Rꝫo ¶ Ad hec soluendo dicimus q̄ quadruplex est ratio bn̄dictōnis
rō bn̄dictōis ē q̄druplex Dicit̄ em̄ bn̄dictio maledicti euacuatio. Itē dr̄ bn̄dictio fecundita-
tis ampliatio. vn̄ bn̄dixit eis dicens. Crescite ⁊ multiplicamini ⁊c.

Geñ.ꝓ. Dicit̃ etiã bñdictio singularꝫ grẽ collatio. vij. Bñdixit dñs
Abraã Geñ. xxiiij. Itẽ dr̃ bñdictio ꝯgratulantiũ collaudatio. vt bñ
dict⁹ q̇ venit in nomine dñi. Scd̃m oẽm istũ modũ ⁊ rõem fuit bea
tissima ꝟgo in mulierib⁹ bñdicta Itẽ bñdictio q̃ ẽ maledicti euacua — bñdic° triplex
tio triplex fuit ſm ꝙ ẽ maledictio nature. maledictio culpe. maledi/
ctio pene. Maledictio nature opprobriũ sterilitatis. maledictio cul — maledic° q̃drũ
pe feditas libidinis. maledictio pene inflictio penalitatꝫ Et quelibet — q̃libet ẽ triplex
istaꝝ ꝙ ẽ triplex In opprobrio sterilitatꝫ triplex fuit maledictio Vir
go em̃ sterilis fuit oĩb⁹ ꝯtẽpta. solatio destituta. ꝓlis successione pri
uata. Contra hec habuit btĩssima ꝟgo tres bñdictões. ipsa em̃ fuit — Tres bñdicti
angelis ⁊ hoĩb⁹ reuerẽdissima. filio ditata. oĩm fideliũ successione — ones.
glĩficata Itẽ ĩ feditate libidinis fuit triplex maledictio. s. libido im
pregnãtis. feditas ꝯcipiẽtis. pctm̃ ꝯcepti siue nascentis. Cõtra hec — triplex maled̃.
btĩssima ꝟgo habuit tres bñdictões. In eius ꝯceptõe em̃ ĩpregnãs — tres bñdictões
fuit spũssctũs ꝯcipiẽs ꝟgo. ꝯceptũ de⁹ Itẽ in inflictõe pene triplex fu — maledic° trip.
it maledictio dãni ꝟginitatẽ ꝑdendo. laboris ĩ portãdo. doloris in
pariẽdo. Contra hec iterũ in btĩssima ꝟgine triplex fuit bñdictio. qr — triplex bñdic°
in ꝯcipiendo ꝟginitas ei aucta fuit ⁊ ꝯsecrata sine labore portauit
sine dolore ꝑpit Et sic pꝫ ꝙ nouẽ maledictões nouẽ bñdictõib⁹ eua
cuauit. ⁊ sic pꝫ ꝙ ꝑ maledicti euacuatõem bñdicta fuit in mulierib⁹
¶ Itẽ ẽ bñdictio fecunditatis supaltatio. Et hec q̃qꝫ p̃t esse triplex. — bñdic° triplex.
Una ẽ ex p̃te agẽtis. altera ẽ ex p̃te generati. tertia ex p̃te gignẽtiꝫ Et
q̃libet istaꝝ triplex fuit. Agens em̃ in ista ꝯceptõe fuit de⁹ pater de⁹
fili⁹ de⁹ spũssctũs. Exaltata ãt eẽt sup oẽm generatõem. illa genera/ — R
tio in q̃ agens eẽt solus pater. sꝫ plus exaltata vbi pater ⁊ filius. sed
plurimũ vbi pater ⁊ fili⁹ ⁊ spũssctũs. qd̃ totũ in ista ꝯceptõe fuit Itẽ
ex p̃te generati ẽ exaltata generatio sup̃ oẽm gñatõeꝫ. vbi ꝯcipit̃ vir
ꝑfect⁹ in naturalib⁹. sꝫ plus exaltata fuit vbi ꝯcept⁹ fuit vir sctũs grã
et ṽtutib⁹. sꝫ superaltata fuit vbi ꝯcept⁹ fuit vir ꝑfectissim⁹ hõ sanc/
tissim⁹ ⁊ summ⁹ de⁹. Itẽ ex p̃te gignentꝫ exaltata fuit. qr ꝟgo ꝯcepit
plus exaltata. qr ꝟgo ꝑpit. exaltatissima. qr mater ⁊ ꝟgo lactauit.
Est etiã bñdictio singularꝫ grẽ collatio q̃ silr̃ in btĩssima ꝟgine tri/ — bñdic° singu/laris
plex fuit. Primo. qr ſm dignitatẽ ẽ caput oĩm feminaꝝ ⁊ ꝓncipiuꝫ
Scd̃o ꝙ ẽ mr̃ oĩm. Tertio ꝙ ẽ dña oĩm. Prima em̃ istaꝝ adhuc tri
plex ẽ Dicit̃ em̃ ꝓncipiũ feminaꝝ ꝓpt̃ tria Unũ ẽ ꝙ habuit q̇cq̇d bo — gratie triplex
ni in feminis fuit. aliud ꝙ qd̃libet illoꝝ ĩ summo habuit. tertiũ ꝙ illd̃ — Propter tria
habuit qd̃ nũq̃ȝ aliq̃ femina plus habuit vel p̃t hr̃e vel potuit. ꝓmũ — dr̃ ꝓncipiũ fe/
triplex. Triplex em̃ bonũ fuit in feminis. Bonũ ꝟginũ. bonũ ꝯiu/ — minarum.
gataꝝ. bonũ viduaꝝ. In ꝟginitate adhuc triplex bñdictio ẽ. Una ẽ — Triplex bonũ
carnis incorruptio. secũda nullius viri subiectio. tertia angelica cõ — bñdic° triplex.
uersatio. In ꝯiugatis est triplex bonum. fides ꝓles ⁊ sacramentum — Bonũ triplex

Benedictõ triplex. Jn viduis q̃q̃ triplex ē bñdictio scʒ libertas ɔtẽplatõis. exercitium
in operibꝫ pietatis. castitas carnis. Oĩa ista bona sil' fuerũt in beata
Maria p̃cellit ꝟgines. ꝟgine. habuit etiã ista in summo. Precellit eñ ꝟgines in tribꝫ bñdi
ctionibꝫ ꝟginũ. causalitate. q꞉ ꝟgo ꝟginũ. puritate. q꞉ i summo pu/
Coniuges. ra. fecũditate. q꞉ mater ꝛ ꝟgo. Cõiuges etiã excellit in tribꝫ. habuit
eñ fecũditatẽ sine corruptõe. plem sine patre. fecũditatẽ respectu al/
tissime nature scʒ ꝙ eẽt mr̃ dei. Bonũ scʒ viduaꝝ habuit in summo
vtputa in summa ɔtẽplatõe. p̃cipua pietate. excellẽtissima castitate.
quicq̃d eñ fuit boni in mulieribꝫ hec oĩa excellentissime habuit. ꝛ ꝙ
ꝟgo ꝟginũ fuit ꝛ ꝙ mater dei. ꝛ ꝙ mater ꝟgo fuit. Scd̃a specialis
Triplex mr̃. gra fuit ꝙ mater oĩm ẽ. Est q̃q̃ triplex mr̃. Fuit eñ mr̃ vnius hoĩs
p generatõem. oĩm hoĩm mr̃ p regeneratõeʒ ꝛ ꝟginũ mr̃ p imitatio
Efficitur dñs triplr̃. nem. Tertia gr̃a spẽalis fuit ꝙ fuit dñа oĩm ꝛ hoc triplici rõne. tri/
pliciter eñ efficit̃ q̃s iuste dñs. Una ẽ p opatõem. vt dñs ẽ q̃s eius
rei quã opat᷒ ẽ ꝛ ꝓduxit in eẽ. scd̃o mõ p emptionẽ. tertio mõ p ele/
ctionẽ vt plati. Jsta triplici rõne btĩssima ꝟgo fuit dñа oĩm creatu
Bñdictio dr̃ꝫ raꝝ vtputa mr̃ creatoris. adiutrix redẽptionis. regina creatõis ꝛ re/
generatõis. Quarto dr̃ bñdictio ɔgratulantiũ collaudatio. ꝛ hec
q̃q̃ triplex. Collaudat̃ eñ ab angelis ab hoĩbꝫ. a corpalibꝫ. genuit
eñ angeloꝝ restauratorẽ. hoĩm redẽptorẽ. corpaliũ innouatorem.
Angeli. Laudãt ãt angeli eã ꝓpter tria. restaurauit eñ reddẽdo p eq̃ polleñ
tiã deperditũ. multiplicãdo numeꝝ. augmẽtando p supadditũ q̃rtaꝫ
Corpalia Hoĩes. scʒ hierarchiã. Hoĩes q̃q̃ laudãt eã ꝓpter tria. genuit eñ eis redẽ
ptorẽ. iustificatorẽ. glificatorẽ. Corpalia q̃q̃ laudãt eã ꝓpter tria. in
nouauit eñ corpa innouãdo nobilitãdo ꝛ oĩa in corpe xp̃i diuini/
tati vniendo. Sic q̃q̃ ptʒ q̃liter btĩssima ꝟgo ẽ oĩm dñа. ẜm oẽm
rationẽ bñdictõnis omnipharia ẽ bñdicta

¶ Qualiter ãt ꝛ ista bñdictio bñdicta tu in mulieribꝫ ɔp̄hendat
in se oẽs bñdictões alias facile ẽ videre singula pcurrenti

Prima benedictio est illa in qua benedixit de᷒ diei septimo in
Bñdictio est pctõꝝ ɔsummatio quo requieuit ab oñi opere q̃d patrarat. Gen̄. i. Est autẽ ista
benedictio operis ɔsummatio. a peccatis vacatio. eterne requiei pre/
figuratio. Jn beata ꝟgine fuit pfecte operum consummatio. quãdo
oñia creata in vno hoĩe vniunt̃ vni creatori. ꝛ p̃muʒ fit vltimum
et vltimũ p̃mum. nõ est eñ pfectio motus vel operis nisi in circulo
pctõꝝ cessatio Jtem ibi similiter est vera a peccatis cessatio. Jn cuius eñ volũtate
peccatum nullũ fuit. ꝛ ꝑterea inesse nõ potuit. Hec etiaʒ requies nõ
fuit solum future requiei signũ sʒ ꝛ causa. Si igitur dies septima ẽ
bñdicta ꝓpter sabbatũ diei creatõis. ꝛ cũ excellẽti᷒ sit sabbatũ diei
recreatõis q̃ creatõis. ẜ ꝛ maior bñdictio fuit. in oĩbꝫ eñ requiem
q̃siuit ꝛ in ipa sola inuenit in qua inuenit omnia quecunq̃ quesiuit

Vñ ⁊ in tabernaculo eiꝰ reqeuit Ecci.xxiiij. Hec ē em̄ ꝟa syon quā elegit dñs in habitatõez sibi.ibi sua reqes in seculū seculi.ibi habi/tabit qm̄ elegit eā. Sic ḡ btā ꝟgo habuit septimi diei bñdictõnem

SEcūda est bñdictio qua bñdixit deus ade ⁊ eue. Gene.p̄. Cre/scite ⁊ multiplicamini ⁊ replete terrā ⁊ subijcite eā ⁊ dñamini piscibꝰ maris ⁊ volatilibꝰ celi ⁊ vniuersis aīantibꝰ q̄ sup terrā sunt. ¶ Hec bñdictio tria ꝯplectit̄ in se.nature fecūditatē.terre subiecti/onē.aīaliū dñatõem. Fecūditas duplex est.carnalis.⁊ spūalis. vtrā q3 habuit btīssima ꝟgo in summo.fecūditatē carnalē sup fecūditatē naturalē ⁊ spūalez vniuersalē.qm̄ oīm bonoꝝ mater est. Habuit terre subiectõem in summo.terrā em̄ corpis sui ita p̄ oībꝰ sibi habuit subiectā ꝙ etiā nūq3 p̄mū motū rebellionis habuit ꝯtra spm̄.ter/rā etiā spūaliū sibi habuit subiectā.cū sit dña oīm angeloꝝ. Habuit etiā btā ꝟgo oīm aīaliū subiectõem ⁊ dñatõem.dominat̄ em̄ ꝑ potentiā piscibꝰ maris.i.demonibꝰ in amaritudine inferni cōstitutis. dñat̄ etiā ꝑ sapiam volatilibꝰ celi.i.angelis celi eleuatis ⁊ volātibꝰ ad altitudinē ꝯtēplatõis dei.dñat̄ etiā ꝑ misericordiā oībꝰ aīantibꝰ q̄ mouent̄ sup terrā.i.vniuersis hoībꝰ in mobili vita ꝯstitutis Et sic btīssima ꝟgo habuit bñdictõem p̄moꝝ parentū.sc3 ade ⁊ eue

Bñdictio ꝯtinet tria

Fecūditas duplex.

Terra subiecta fuit marie

ITē ⁊ Isaac bñdixit Jacob Gen̄.xxvij. Det tibi deꝰ de rore celi ⁊ de pinguedine terre abūdātiā frumenti vini ⁊ olei.seruiant tibi populi.adorent te tribꝰ.esto dñs fratrū tuoꝝ ⁊ incuruētur ante te filij matris tue. Qui maledixerit tibi sit ille maledictus.⁊ q̄ bñdixerit benedictõnibꝰ repleatur. Hec quoq3 benedictio in tribꝰ ꝯsistit.in abūdātia necessarioꝝ.vt ibi. Det tibi deus. In dignitate honorum ibi. Esto dñs fratrū tuorum. In amotõe icōmodoru3.ibi q̄ maledixerit tibi. Item sit tibi ros celi.id est gratia contemplationis.pinguedo.id est gratia actionis.⁊ ex his fit frumentū fidei vinum spei Roma.xij. Spe gaudentes.⁊ oleum charitatis.his addūtur necessaria corporis.⁊ sic intelligit̄ in his om̄e necessariū. Sed ꝯstat ꝙ beatissima virgo hec oīa habuit in summo.ꝯtemplatiõem.actionē spem.fidem.⁊ charitatem.ergo primū illius benedictõis Jacob habuit in summo. ¶ Secūdū qd̄ fuit in hac benedictõne est dignitas honoris.que intelligit̄ ꝑ hoc. Seruiant tibi populi ⁊ adorent te tribus.esto dñs fratrū tuoꝝ. Populi sunt gentiles ad fidem ꝯuersi. tribꝰ iudei.fratres christiani.filij matris sunt angeli. Oēs isti o bñdictissima seruiūt tibi in ecclīa militante.adorēt te hyperdulia in ecclesia triūphante ⁊ incuruat̄ ante te vtrobiq3.⁊ omibꝰ dñaris ꝯgermana tibi pietate. ¶ Tertiū qd̄ fuit in bñdictõe hac fuit incōmodorū amotio.⁊ laudū cōicatio.qd̄ intelligit̄ ꝑ hoc qd̄ dixit. Qui maledixerit tibi ⁊c.quasi dicat.qui maledixerit tibi corde.ore.et opere

Bñdictio hec in tribꝰ ꝯsistit

Maria habuit primum

2

3.

maledictõib⁹ repleat̃ p̄sentis ꝛ future vite. ꝛ q̇ bn̄dixerit tibi bn̄di-
ctõnib⁹ replebit̃ gr̃e p̄sentis ꝛ glorie future. Jstā bn̄dictõem etiā ha
buit bn̄dicta ꝟgo. qꝛ nūq̄ȝ aliq̄d incõmodū habuit quo caruisse vo
luerit. imo om̄e suū incõmodū sibi fuit ꝯmodū. qꝛ om̄is passio sibi
meritū fuit. Qui aūt ip̄am ore corde ꝛ op̄e maledixerit eternā ma-
ledictõem hereditabit. q̇ aūt ip̄am corde ore ꝛ op̄e bn̄dixerit bn̄di-
ctõem gratie ꝛ glorie possidebit. Oēs ḡ cantemus laudantes ꝛ dica
mus bn̄dicta tu in mulierib⁹. Et sic ptȝ qualiter benedicta ꝟgo ha-
buit bn̄dictõem Jacob in summo

SUnt ꝛ alie famose bn̄dictões inter q̄s stȝ ꝛ ille q̄b⁹ bn̄dixit Ja
cob filijs suis singulis bn̄dictõib⁹ ꝓprijs Gen̄. xlix. Sȝ q̄uis
oēs dicātur bn̄dictões. q̄dā tn̄ illaꝝ sunt magis ꝓphetie vel male-
dictões. q̄b⁹ obmissis illas q̄ sunt vere bn̄dictões qualr̄ ꝯp̄hēdant̃
sub benedictõe benedictissime declaremus

Sedecim ꝓꝑe-
tates charitatis

¶ Cū aūt filij alij Jacob alias ꝑcent virtutes. iudas signat chari
tatē. ideo in bn̄dictõe Jude. xvi. ponūtur ꝓprietates charitatis. dr̄
ergo Gen̄. xlix. Juda laudabūt te fratres tui. manus tua in ceruici-
bus inimicoꝝ tuoꝝ. adorabūt te filij patris tui. catulus leonis iuda
ad p̄dā ascēdisti fili mi. reqescēs accubuisti, vt leo. ꝛ q̄si leena q̄s sus
citabit eū. nō auferet̃ sceptrū de iuda ꝛ dux de femore eius donec ve-
niat q̇ mittēdus est. ꝛ ip̄e erit expectatio gentiū. ligās ad vineā pul-
lum suū. ꝛ ad vitē o fili mi asinaȝ suā. lauabit in vino stolā suam. ꝛ
in sanguine vue palliū suū. pulchriores sunt oculi eius vino. ꝛ den-
tes eius candidiores lacte.

Prima ꝓprie-
tas charitatis

¶ Prima ḡ ꝓprietas charitatis est q̄ cha
ritas est dignissima ꝟtutū. iuxta illud. p̄. Choꝝ. xiij. Maior horū
charitas. ꝛ hoc intelligit̃ p̄ hoc q̄d dr̄. Juda te laudabūt fratres tui.
2 Scd̄a ꝓꝑetas est. q̄ ip̄a ē expugnatrix pctōꝝ. iuxta illud. charitas
op̄it multitudinē pctōꝝ. ꝛ hoc intelligit̃ p̄ h̄ q̄d dr̄. man⁹ tua in cer-
3 uicib⁹ inimicoꝝ tuoꝝ. Tertia ꝓꝑetas ē. q̄ dat ꝟtutib⁹ eē. i. eēntiam
4 ꝟtutū. ꝛ h̄ intelligit̃ p̄ h̄ q̄d dr̄. Adorabūt te filij patris tui. Quarta ē
q̄ est amatrix arduoꝝ. ꝛ hoc intelligit̃ p̄ h̄ q̄d dr̄. catul⁹ leonis iuda
Quinta est. q̄ est expoliatrix demonū. q̄d intelligit̃ p̄ hoc q̄d dr̄. ad
5 p̄dā ascendisti. Sexta est. q̄ est victrix passionū. q̄d intelligit̃ p̄ hoc
6 q̄d dr̄ reqescēs. Septima est. q̄ ē sup̄atrix tentationū. q̄d intelligit̃
p̄ h̄ q̄d dr̄ accubuisti vt leo. Octaua est. q̄ facit p̄ dilecto aīam pone
7 re. q̄d intelligit̃ p̄ h̄ q̄d dr̄. ꝛ q̄si leena q̇s suscitabit eū. Nona est q̄ fa
9 cit in eternū regnare. cū charitas nūq̄ȝ excidit. ij. Choꝝ. v. Hoc ē q̄d
dr̄. nō auferet̃ sceptrū de iuda. Decimū ē. q̄ facit filios in eo generare
10 q̄d intelligit̃ p̄ illud q̄d dr̄. ꝛ dux de femore ei⁹. Undecima ē. q̄ facit
11 xp̄m descēdere de celo. ꝛ hoc est q̄d dr̄. donec veniat qui mittēdus est
12 Duodecima ē. q̄ vnit mēbra eccl̄ie in se. ex q̄ totū corp⁹ est ꝯnexum

et ɔpactũ. ꝛ hoc ē qđ đt ligās ad vineā pullũ suũ Tredecima est ꝙ ꝫ vnit ꝛ ligat mēbra capiti. ꝛ ħ est qđ đt. ad vitē o fili mi asinaꝫ suam
Quartadecima est. ꝙ fecit xp̄m nos sanguine suo lauare. iuxta illđ .14
Apoca. Qui dilexit nos ꝛ lauit nos a pctis nr̄is in sanguine suo et ħ est qđ đt. Lauit in vino stolā suā. ꝛ in sanguine vue palliũ suuꝫ
Quintadecima ē. ꝙ facit eũ p doctrinā nos vocare. iuxta illđ Joħ. 15
Si diligis me pasce oues meas. ꝛ ħ est qđ đt. pulchriores sunt oculi ei⁹ vino. Sedecima est. ꝙ facit xp̄m nos sibi p sacramēta incorpo 16
rare. ꝛ ħ est qđ đt. Dētes ei⁹ lacte sunt cādidiores ꝛc̄ Et sic in vniuerso sunt sedecim ꝓprietates charitatꝭ. q̄ sunt scꝫ ꝙ est dignissima virtutũ. expugnatrix vicioꝝ. dans ꝟtutib⁹ eē ꝟtutũ. amatrix arduorũ spoliatrix demonũ. victrix passionũ. triũphatrix tentationũ. aīaꝫ ꝓ proximo ponere. nihil separe. ineternum regnare. filios deo generare xp̄m de celo deducere. vnire mēbra ecclie. vnire mēbra capiti. sanguine lauare. p doctrinā vocare. p sacramenta incorpare. qđ intelligiꝛ p hoc qđ đt. dentes ei⁹ lacte candidiores. p lac em̄ intelligiꝛ mãsuetudo sacramētoꝝ de carne xp̄i ꝛ passione fluentiũ. Iste em̄ sunt ꝓpꝛetates charitatis in qb⁹ ɔsistit bñdictio iude. Sꝫ ad nobiliorē subam sequũtur nobiliores ꝓprietates. ḡ quicũqꝫ hꝫ charitatē in summo hꝫ has ꝓprietates in summo. ꝛ p ɔsequēs bñdictōes Jude in summo. Sed beatissima omniũ dñ̄a dñ̄arum habuit charitatē in summo. ergo ꝛ has ꝓprietates habuit in summo

SEq̄tur benedictio Zabulon. Zabulon in littore maris habitabit in statione nauiũ ptingēs vsqꝫ ad sydonē. ¶ Per zabulon ſm mgr̄m Richar. de sctō victo. intelligiꝛ zel⁹ aīaꝝ. de quo sic đt Post isachar zabulon. i. habitaculũ fortitudinis signiꝛ. q: p eterne dulcedinis degustatōem odiũ vitioꝝ. gr̄a eternitatꝭ ꝛ ꝟtutꝭ vere robur acq̄riꝛ. Iste ē zabulon q̄ irascēdo irā dei placare ɔsueuit. q̄ dum pie seuiēdo hoīm vitia pcutit. q̄si nō pcēdo meli⁹ pcit Absqꝫ dubio nihil sic placat deũ q̄uo zel⁹ aīaꝝ ꝛ ira. Quā multos videm⁹ pauperes spũ charitate feruētes. multũ abstinētes. admodũ ɔpatientes ad zelos tñ aīaꝝ nimis tepidos. multũqꝫ torpētes. Aliȷ q̄dā ad custodiā hũilitatꝭ delinquētes icrepare nō p̄sumũt. aliȷ necītatē fraternā ne turbare videanꝛ peccātes arguere metuũt. sic aliȷ aliȷs atqꝫ adhuc aliȷs modis ꝙ p dño zelare nolũt ꝟtutꝭ ħ fingũt eē. vl' ħ credũt eē ꝟtutis. Ecōtra q̄dā qđ absqꝫ dubio agunt in spũ furoris agere se arbitrātur zelo rectitudinis. ꝛ veraciter eos odio ɔsequũtur hoīm quos exercere se putāt vel simulāt odio viciorũ illi potius pietate ꝙ̄ crudelitate delinquentes persecutores credendi sunt. quia interna illa gaudia ad que eos tot doloribus inuitat que per experientiam nouerant. Debet etiam zabulon nō solum delinquētes corripere

Per zabulon intelligiꝛ zel⁹ animarum.

De benedictione Jsachar.

ſ꜋ etiā tp̄e ꝑſecutōis ꝯtra ꝑſequētes defendere. debꝫ etiam Zabulon
promptioꝛ eē ad mala ferēda q̄ꝫ inferēda Et qꝛ hꝫ neceſſe qn̄qꝫ ꝓ cul
pa coꝝ iraſci. ampli⁹ vtiqꝫ dolet cū cogit̄ ꝓ culpa eos ꝑcutere. q̄ꝫ cuꝫ
cogit̄ ꝓ alioꝝ defenſione puniri. libēter ḡ ſe occurrētib⁹ ꝑiculis obij
cit. ⁊ ꝯtra ſeuiētiū ꝓcellas tēpeſtatū ſe ſpōte opponit. alioq̄n fruſtra
iuxta littoꝛa maria habitat. fruſtra in ſtatōe nauiū mā̄ſionē parat ſi
qua mūdane p̄ſſure diſcrimina trepidat. vt tempeſtatib⁹ diu fatiga
tos ⁊ tādē littoꝛib⁹ ereptos blande excipiat ⁊ benigne foueat. ⁊ ita
vſqꝫ ad ſydonē ſcim⁹ fieri hm̄ōi venatiōem aīaꝝ. qn̄qꝫ ꝑ occultam
ſuggeſtionē demonū. qn̄qꝫ ꝑ apꝛtaꝫ hoīm ſuaſionē. verūtamē nouit
vtrūqꝫ Zabulon ꝯphendere. ⁊ ad littus ꝑductos ⁊ incautos diri-
gere. Figit ḡ hic foꝛtitudinis ſue habitaculū e regione maris in ꝯfi-
nio ſydonis vbi hinc vigilat ꝯtra ſeuitiā ꝑſequētiū. illic fraudulen
tiā inſequētiū ⁊ inſidiātiū. Et infra. Neſcio ſi p̄t aliq̄s a deo magis
aliq̄d in hac vita accipe. ignoꝛo cui poſſit hac gratia in terra maioꝛē
aliquā deus hoīm ꝯferre q̄ꝫ vt eius miniſterio ꝑuerſi hoīes mutent̄
in melius. ⁊ de filijs diaboli filij dei efficiātur. An foꝛte cuiqꝫ mai⁹ eē

Maius eſt re ducere deliquē tē q̄ꝫ moꝛtuū ſuſcitare

videbit̄ moꝛtuos ſuſcitare. ḡ ne maius erit ſuſcitaſſe carneꝫ iterum
moꝛiturā q̄ꝫ vnā aīam ineternū victurā. ergo ne maius erit reſtitu-
iſſe mūdi gaudia carni q̄ꝫ aīe gaudia celi. O qualis dos q̄lis digni
tas talē grām a deo recipe. nō decuit celeſtē ſponſum ſponſe ſue aliaꝫ
dotē dotare q̄ꝫ vt ꝑ adoptōis grām poſſit deo multos filios gignere
⁊ filios ireqꝫ filios gehēne. regni celeſtis heredes aſcribere. vn̄ ipo na

Decē ſꝫ ꝓpꝛietates zeli aīaruꝫ

to exclamat mater eius. dotauit me dn̄s dote bona. Ex his intelligit̄
ꝙ ꝑ Zabulon zelus aīaꝝ deſcribit̄. cui⁹ decē ſunt ꝓpꝛitates. Pꝛima
eſt ꝙ odit pctm̄. Scd̄a ꝙ maxime placat deum Tertia ꝙ nō ꝑcēdo
plus parcit. Quarta ꝙ nihil plus placet deo. Quinta ꝙ ꝓmptioꝛ
eſt ad mala ferēda q̄ꝫ inferēda. Sexta ꝙ blāda recipit penitētē. Se
ptima ꝙ vigilat ꝯtra ꝑſecutoꝛes ⁊ manifeſtat inſidias. Octaua ꝙ
hō nō p̄t maius donū accipe. Nona ꝙ eſt dos quā celeſtꝫ ſpōſus dat
ſponſe ſue. Decima filios dei generat. Jlle ḡ ꝓpꝛietates ſꝫ zeli ī q̄b⁹
bn̄dictio zabulon ꝯſiſtit. ſ꜋ ad nobilioꝛē ſubaꝫ ſequūt̄ nobilioꝛes ef
fect⁹. ḡ quicūqꝫ hꝫ zelū aīaꝝ in ſummo. ꝑ ꝯn̄s habebit bn̄dictōeꝫ za
bulon in ſummo. ſ꜋ btā ꝟgo habuit zeluꝫ aīaꝝ in ſummo. ḡ habuit
bn̄dictōem zabulon in ſummo. Minoꝛ pꝫ ꝑ illō q̄d in ꝓ̄ncipio po
nit̄. ſcꝫ ꝙ zel⁹ aīaꝝ ex interne dulcedinis degustatōe generat̄. ſ꜋ illā de
guſtatōem habuit in ſummo. ḡ ⁊ zelus aīaꝝ cū ſuis ꝓpꝛietatib⁹ fuit
in ſummo in btā ꝟgine. ḡ habuit bn̄dictōem zabulon in ſummo

SEq̄tur bn̄dictio Jſachar de qua dr̄. Jſachar aſinus foꝛtis accū
bens inter terminos. vidit terram ꝙ eſſet bona ⁊ requiē ꝙ eſſet
optima ſuppoſuit hūeros ad poꝛtādū ⁊ fact⁹ ē tributꝫ ſeruiēs Glo.

Recte post natiuitatẽ gad ⁊ assur lya tamẽ filiũ genuit. qꝛ nisi p ab/
stinẽtiam ⁊ patiẽtiã mens hũana ad veꝝ gaudiũ nõ ptingit. optet
eñi delectatõez nõ falsam tm̃. sꝫ ⁊ vanã pturbatõez excludere q̃ vult
de veritate gaudere Et iste fili⁹ ysachar. i. merces dr̃. qꝛ illud gaudiũ
veꝝ tãq̃ mercedẽ oĩm laboꝝ expectam⁹ Et infra Scim⁹ q̃ sicut ma
re sp̃ fluctuat ⁊ terra sp̃ stat sic ⁊ cetera elemẽta sp̃ in motu sũt. ⁊ sola
terra stãte cetera stare nesciũt. qꝛ scim⁹ q̃ mens q̃ p varia desideria flu
ctuat quã cũ adhuc seculariũ curarũ ꝓcella exagitat ad illd̃ internũ
gaudiũ nõ admittit ⁊ illo torrẽte voluptatꝭ nõ potat. ⁊ si nõ potat
q̃to min⁹ inebriat Et ita hec ẽ illa terra bona. tranq̃llitas mẽtis qñ
mens in seipa tota colligit. ⁊ in vno eternitatꝭ imobilis desiderio fi/
git Hec ẽ terra quã veritas ꝓmisit dicẽs. Bti mites qm̃ possidebũt
terrã. Et ita Isachar p hac terra asin⁹ fortis effect⁹. ⁊ libẽs supponit
humeꝝ suũ ad portãdũ. ⁊ fact⁹ tributis seruiẽs multũ sibi subdito
viluerat. q̃ se aĩal asinũ p̄e ceteris filiis reputabat multũ ɔcupiuit
terrã quã vidit. p q̃ ad oẽm laborẽ fortꝭ pdurabat. viderat nihilo/
min⁹ ꝓphanas ad pulcritudinẽ illi⁹ terre oẽs pulcritudines iusticie
nr̃e vt pãnus essent mẽstruate. viderat nihilomin⁹ q̃ non sũt ɔdigne
passiones hui⁹ tpis ad futurã gloriã q̃ reuelabit in nobis. In vno g̃
vilis sibi. in altero fortis effect⁹ In vno hũiliat⁹. de altero robustus
fortitudinis sue humeros ad oẽm laborẽ libẽter inclinauit. ⁊ in acq̃
rẽdo diuina nõ sua vero regi tributũ psoluit Vñ ps. Ut iumẽtuꝫ
fact⁹ sum apd̃ te. Itẽ ꝓpter te mortificamur tota die. Quia hui⁹ vi
te bona nõ respuebat ad necessitatẽ Hãc penitus terrã nõ deserebat
Quia ꝓ futurae vite nihil nisi nouissima q̃dã cape poterat illã non
apphẽdebat. ⁊ sic inter terminos habitãs istã tolerabat ad necessi/
tatẽ. illã ɔcupiuit ad iocũditatẽ Satagebat penit⁹ istã deserere nec
poterat ambigebat in illã tot⁹ intrare nec valebat. Fecit g̃ qd̃ potu/
it inter terminos habitãs. q̃tidie in illã nitebat. q̃tidie in istã tẽdit.
q̃tidie relabit. ⁊ sic inter terminos morabat. Ex his colligit q̃ p Isa/
char gaudiũ eternũ iterptat. cui⁹ in his ꝟbis decẽ ꝓprietates exp̄mũt
Prima ẽ q̃ falsam delectatõem excludit. scd̃a q̃ vanã pturbatõnem
elidit. tertia ẽ q̃ ẽ merces laborꝭ. q̃rta q̃ mẽtẽ stabilitat. q̃nta q̃ hoĩez
humiliat. sexta q̃ aiam roborat. septima q̃ aiam in suspẽdiũ eleuat
octaua q̃ terrã p̄spicit. nona q̃ requiẽ sentit. decima q̃ deo gliaꝫ ascri
bit ⁊ reddit. Iste g̃ sũt ꝓprietates interni gaudii i q̃bꝫ ɔsistit bñdictio
Isachar. Sꝫ btã ꝟgo habuit iternũ gaudiũ i summo. g̃ ⁊ ꝓprietates
ei⁹ in summo Maioꝛ pꝫ sup̄ de btitudinibꝫ sup illã q̃est Beati qui
esuriũt Et in q̃stione de fructibꝫ sup̄ posita ¶ De bñdictõe Dan

SEquit bñdictio Dan. Dan iudicabit populũ suũ sicut ⁊ alia
tribꝫ in israhel. Glo. Per officiũ dan illecebrosas cogitatões

Mare sp̃ fluctuat

Ysachar asin⁹ fortis effect⁹

p ysachar gaudiũ eternũ iterpretatur

Decẽ proprietates

ꝺeꝓhendimus. arguimus. dānamus. castigamus. recte enī Dan. i. iudiciū vocat⁹ est. Et infra. Si dan custodiat populū suū districte si iudiciū diligēter exerceat fiet qđ in ceteris tribubꝫ raro inuenit̄ Ex his intelligit̄ q̄ ꝑ Dan restrictio cogitationū intelligit̄. ḡ hic q̄ttuor ꝓprietates innuunt̄ in q̄bꝫ sua bn̄dictio ꝯsideraт̄ Prima ē cogitatiōes malas reꝓhēdere. sc̄da arguere. tertia damnare. q̄rta castigare Istā āt cogitationū restrictōez habuit btīssima ꝟgo ī summo. q̄ taliter oēs cogitatōes ordinatas habuit q̄ null⁹ in ea vel ꝓmus motus illicitus exurgere potuit. ⁊ sic bn̄dictōem Dan in summo possedit

Restrictio cogitatio. ꝑ dan intelligit̄.

Innuunt̄ proprietas q̄ttuor.

SEquit̄ de bn̄dictōe Gad. Gad accinct⁹ p̄liabit̄ an̄ eū. ipe accinget̄ retrorsuz Glo. q̄ ad dan ꝑtinet disciplina cogitatōnū. ad Gad disciplīa sensuū ꝑtinet. vni⁹ ē sedare ciuilē discordiā. alteri⁹ ē repellere hostilē pugnā. hic vigilat ꝯtra ciuilē ꝓditorē. ille ꝯtra hostilē incursorē. Et ifra. Quāuis assidue in throno iusticie sedeat q̄muis rixas alternātiū cogitationū indesinēter ꝯponat. frustra vtiq̄ in obseruāda ciuiū ꝯcordia laborat nisi eodē studio gad ciuitatē nostrā ꝑ sensuū disciplinā muniat ⁊ hostiliū vicioꝝ agmina abstinētie p̄lio acriter feriat. Vn̄ scriptū ē. gad accinctus p̄liabit̄ an̄ eū. gad procul dubio tūc se accingit qn̄ sensuū dissolutōnes ꝑ disciplinā restringit tūc fortiter dimicat qn̄ desideria carnalia ꝑ mortificatōnem carnis trucidat. Ex his colligit̄ q̄ ꝑ gad disciplina sensuū ītelligit̄ cui⁹ tres sunt ꝓprietates Prima ē. q̄ ciuitatē mētis custodiat. sc̄da q̄ hostilē pugnā repellat. tertia q̄ ꝯtra hostē ꝑ abstinētiā dimicat Has ꝓprietates habuit btīssima ꝟgo in summo q̄ ciuitatē cordis taliter custodiuit q̄ nūq̄ aliq̄s hostiū in ipam vel ꝓmo impugnare motu attēptauit. ḡ benedictōem gad habuit in summo

disciplī. sensuum ꝑtinet ad Gad

Tres proprietates

SEquit̄ de bn̄dictōe neptalym. Neptalym ē seruus emissarius dans eloq̄a pulcritudinis Sz sicut ad dan ꝑtinet ꝑ repsentatōem reꝓmere exurgētia vicia. sic ad neptalym ꝑtinet ꝑ ꝯsolatōnem ꝓmioꝝ inflāmare bona desideria Et ifra. Quia ḡ quicq̄d scriptū reperit ad spūalem intelligētia ꝯuertit recte ꝯuersionis nomen accepit Sz notādū q̄ nō aui volāti sz seruo currēti ꝯpat̄. nā auis q̄dē a volādo a terra lōge suspēdit̄. ceruus aūt ad dādos saltus terre vicinat̄ sed nec in ipis suis saltibꝫ a terra sepat̄. Sic numeꝝ neptalym dū ꝑ rerū visibiliū formā q̄rit inuisibiliū naturā quosdā saltus dare. nō aūt ad plenā volare ꝯsueuit. q̄ in eo q̄ ad summa se erigit reꝝ corporaliū vmbra secū trahēs ima oīno nō deserit Sic nouit neptalym carnalia ꝑ spūalia miscere. ⁊ ꝑ corpalia incorpalia describere vt vtraq̄ hoīes natura in ei⁹ dictis īueniat vn̄ se mirabilr̄ reficiat. q̄ ex corporea natura ꝯstat ⁊ incorporea Illō āt in h̄ mōi dict̄ valde mirabile ē q̄ tūc fere sꝑ blandiunt̄ qn̄ iuxta sensum littere nihil sonare vidē.

Notandū.

Auis.

Ceruus

tur quale ē illud Capilli tui sicut greges caprarū. Et illud. Nasus
tuus sicut turris lybani. ⁊ ꝯsimilia. qꝛ forte in hmōi dictis hec etiā
tā libēter amplectimur ex iucūda q̄dā littere vt ita dicam fatuitate
ad spūalē intelligētiā ꝯsurgere coartamur. Ex his colligit̄ ꝙ p neptalym intelligit̄ ꝯtēplatio inuisibiliū p doctrinā visibiliū. Cui⁹ grehic ꝓprietates q̄nqꝫ dicūt̄ q̄ bn̄dictōem neptalym ꝯplectūt̄. Prima premioꝝ ꝯsideratio. scd̄a desiderioꝝ inflāmatio. tertia scripturarū ad spūalē intelligētiā ꝯuersio. q̄rta nec visibiliū nec inuisibiliū derelictio sed īter vtrūqꝫ saltatio. q̄nta p absurditatē littere ad spūalem intelligētiā cohortatio ¶ Hec habuit btīssima ꝟgo in summo. qꝛ sola inter oēs viatores ꝑfectā habuit in via ꝯtēplatōem. sola oēs scripturas p oēm sensum intellexit. ⁊ ꝟbo increato vetus ⁊ nouū testamētū didicit. ⁊ exp̄sse docuit cui⁹ ip̄a ore ⁊ ope discipline dei doctrix in summo gloriosa fuit Et sic q̄qꝫ bn̄dictio benedictōem neptalym includebat

ꝯtēpla° p Neptali ītelligit̄.

ꝓpetates q̄nqꝫ

¶ De benedictōe Aser.

Sequit̄ de bn̄dictōe aser. Aser pinguis panis ei⁹ ⁊ p̄bebit delicias regib⁹ Glo. Aser q̄uis multū esuriet panē iusticie. dedignatur tn̄ eūdē comedere nisi fuerit asp̄sus oleo miscd̄ie Ex multa eñ deliciaꝝ affluētia q̄ sibi sup̄abūdat ex spolijs p frequēti victoria multū ē delicat⁹ effect⁹. nec iā ei sapit panis vllus q̄tūlibet nitidus nisi sit oleo ꝯsp̄rsus intātū vt de ip̄o ꝓnūciet scriptura dicēs Aser pinguis panis ei⁹ Si eñ gaudiū ē sup vno pctōre penitētiā agēte q̄ta tūc solēnitas erit sup q̄libet iusto libēter p iusticia moriēte. vere pinguis ē panis ei⁹. ⁊ p̄bebit delicias regib⁹. O qualis panis eius. o qualis delicie q̄ tantū sapiūt regib⁹ ⁊ regib⁹ talib⁹. Certe reges isti iā ad nuptias introierūt. iā ad illud eternū ꝯuiuiū sedēt. iāqꝫ illo pane āgeloꝝ in delicijs eternis vescūt̄ iam torrēte voluptatis inebriant̄. ⁊ adhuc aser delicias insatiabil̄r esuriunt. sed vñ ei diuitiaꝝ tāta abūdantia nisi vt dictū ē de hostib⁹ spolijs in tā frequēti victoria. q̄tū eñ atterunt̄ ampli⁹ hostes iusticie tāto vberi⁹ cumulant̄ gaudia ꝯsciē. glie ⁊ diuine in domo ei⁹ Gloria aūt hec ē testimonium ꝯsciē. hostib⁹ itaqꝫ fugatis ⁊ oīb⁹ pacificatis nihil obstat vt arbitror nisi vt illa ciuitas nostra experiat̄. q̄ sit illa pax dei q̄ exuperat oēm sensum. ⁊ q̄ magna sit multitudo dulcedīs dei quā abscōdit diligētib⁹ eū. q̄d mirꝫ si eā q̄libet amator hui⁹ mūdi nescit quā de⁹ diligētib⁹ se abscōdit Qui eñ in bonis falsis spēz figūt bona ꝟa īueniri nō p̄nt. vñ dicūt q̄s ostēdit nob̄ bona. ē eñ māna abscōditū q̄d nemo nouit nisi q̄ accipit. mēs ei q̄ laudib⁹ hoīm delectat̄ q̄d sit īt̄nū gaudiū expiri nō meret̄ Ex his ītelligit̄ ꝙ p Aser exp̄mit̄ moꝝ iustifica°. cui⁹ h̄ nouē ꝓpetates ponūt̄ q̄ bn̄dictōem aser ꝯplectūt̄. Prima ē esuries p iusticia. scd̄a ē delectatio ī miscd̄ia. tertia ē diuitiaꝝ abūdātia. q̄rta ē deliciaꝝ effluētia. q̄n

Nota.

Iustifica° morū intelligitur p Aser.

Proprietas noui.

ta hostiū freque͂s victoria. sexta celestiū diuitiaꝝ ꝑparatio. septima ē ↄsciētie exultatio. octaua supne pacis experiētia. nona abscōdite dulcedinis ꝑgustatō Hāꝝ aūt due oīm aliaꝝ sᷓ cause. s. esuries iusticie et frequētia victorie q̄bꝫ intēsis intēdūt oēs alie ꝓꝓetates. ¶ Cōstat aūt ꝙ in btīssima ꝟgine in summo fuit esuries iusticie ⁊ frequētia victorie sicut ⁊ diuitiaꝝ ⁊ deliciaꝝ spūaliū ⁊ diuitiaꝝ celestiū ⁊ pacis ⁊ delectatōis eminētia. vtpote q̄ nos iustificauit misericordie mater extitit serpētē pre oībꝫ ↄtriuit. oēs filias supgressa diuitijs abundauit delicijs afflue͂s innixa sup dilectū celos ascēdit. panē āgeloꝝ ⁊ vinū oībꝫ mixtū dedit. pre oībꝫ ↄsortibꝫ siue ꝑticipibꝫ oleo exultatōis vncta fuit. ꝑ quā pax vera descēdit de celo. ⁊ veꝝ māna nouē mēsibꝫ in se abscōditū habuit. ⁊ tunc oībꝫ hoībꝫ manifestauit in cibū ⁊ donauit Et sic iteꝝ bn̄dictio sua benedictōem Aser includebat

SEq̄t̄ de bn̄dictōe Joseph. Filiꝰ accresce͂s Joseph filiꝰ accresce͂s et decorꝰ aspectu. filie discurrerūt sup muꝝ s᷒ exasꝑauerūt eū et iurgati sᷓ. inuiderūtq; ei habētes iacula. sedit in forti arcus eiꝰ et dissoluta sᷓ vincula brachioꝝ ⁊ manuū illiꝰ ꝑ manus potētis iacob inde pastor egressus ē lapis israhel. deꝰ patris tui erit adiutor tuꝰ. et oīpotēs bn̄dicet tibi bn̄dictōibꝫ celi desup ⁊ bn̄dictōibꝫ abyssi iacētis deorsum. ⁊ bn̄dictōibꝫ vberꝝ ⁊ vulue. ⁊ bn̄dictōes patris tui ↄfortate sunt de bn̄dictōibꝫ patrū eiꝰ donec veniret desideriū colliū eternorum

bn̄dicº ioseph fiāt in capite ioseph ⁊ in ceruice nazarei inter fratres eiꝰ. Hec ē bn̄dictio ioseph q̄ ꝫm itellectū litteralē diuidit̄ in. xvij. partes bn̄dicti-

Septēdecim bn̄dictōes ꝑtiales. onē ioseph integrātes. ¶ Prima dei filiatio. Scd̄a diuina imitatio et hec intelligūt̄ ꝑ filiū bis positū Tertia augmētū sapiētie Quarta augmētū gratie. ⁊ hec intelligūt̄ ꝑ accresce͂s bis positū Quinta bona fama q̄tū ad seipm̄. ⁊ hoc ē qd̄ d̄r. decorꝰ aspectu. Sexta edificatio. ꝑ exemplū. ⁊ hoc itelligit̄ ꝑ hoc qd̄ d̄r. filie discurrerūt sup murū Septimo ē patiētia ab ope. ⁊ h̄ est qd̄ d̄r. s᷒ exasꝑauerūt eū Octaua ē patiētia ab ore ⁊ hoc ē qd̄ d̄r ⁊ iurgati sᷓ Nono ē patiētia a cordis iniuria. ⁊ hoc ē qd̄ d̄r. inuiderūt ei Decima ē patiētia ab ope. ⁊ h̄ ē qd̄ d̄r habētes iacula. Undecima ē liberatio a malo culpe. ⁊ h̄ est qd̄ d̄r. sedit in forti arcꝰ eiꝰ ⁊ dissoluta sᷓ vincula brachiorū. Duodecima ē epalis origo. ⁊ hoc ē qd̄ d̄r inde egressus ē pastor. Tredecima ē male tētatōis supatio ⁊ h̄ ē qd̄ d̄r. deus patris tui erit adiutor tuus Quattuordecima ē boni glorie collatio. ⁊ h̄ ē qd̄ d̄r bn̄dictōibꝫ celi desup Quindecima ē boni grē collatio. ⁊ h̄ est qd̄ d̄r bn̄dictōibꝫ vberū ⁊ vulue Sedecima ē boni hereditatio ⁊ possessio. ⁊ h̄ est qd̄ d̄r. benedictōes patris tui ↄfortate sᷓ de bn̄dictōibꝫ patrū eiꝰ donec veniret desideriū colliū eternoꝝ Decima septima ē bonitatis in alios hereditatio. ⁊ hoc ē qd̄ d̄r. fiant in capite ioseph ⁊ in ceruice nazarei in

ter fratres eius. Uarū oim bñdictionū sufficiētia dat̃ in hunc modū. Bñdictio p se vel est in essendo. vel in patiendo. vel in agendo In essendo. vel ad seipm. vel ad deū. vel ad ꝓximū. Ad deū dupl'r vel in accipiēdo esse. ⁊ sic est filius p creatōem. vel in accipiēdo esse p opatōem. sic est filius p imitatōem. Ad se dupl'r. vel ad intellectū et sic est augmētū sapiētie. vel q̃ztū ad affectū. ⁊ sic est augmētū gratie. Ad ꝓximū dupl'r. vel q̃ztū ad bonū ꝓpriū. ⁊ est bona fama. vel q̃ztū ad bonū ꝓximi. ⁊ sic est exēplū. Si aūt in patiētia est. vel ē passio a malo illato vel innato. Si ab illato. sic vel ab opere. ore. vel a corde. ⁊ sic ꝯtra hec triplex patiētia q̄ est arcus in fortitudine diuina. Si a malo innato. sic est liberatio a culpa. Si aūt in agēdo. vel est actio naturalis. ⁊ sic est origo xp̄i p ꝓpagatōem tpalē. vel est actio volūtaria. ⁊ sic est vel ꝯtra malū. ⁊ sic est tentatōis superatio Ul' est ad bonū. ⁊ hoc est tripl'r. vel in se. vel in cā. vel in efficiētia. Si in se. vel est glorie. vel gratie. vel nature. Si in cā. sic est boni hereditaria possessio. in efficientia. sic est boni in alios hereditatio. Ex his g̃ integrat̃ benedictio Joseph. ¶ Sed ꝯstat q̄ hec oia fuerunt in beatissima ꝟgine in summo. ergo q̄ fuit summa filia in esse gratie. glorie. ⁊ nature. ⁊ pfectissima imitatōe habens plenitudinez gratie. fame. sapiētie. exempli. patiētie. imitatiōis. immunitatis. culpe temporalis. origo christi. plena est etiā bono glorie. gratie. ⁊ nature. que oim ꝓgenitoꝝ virtutes cū excellentia habuit. ⁊ suā gratie plenitudinē ad alios trāsmisit. Et sic pꝫ qualiter benedictio Joseph in benedictione beate ꝟginis inclusa fuit

Sufficiētia benedictionū

SEq̇tur de benedictōibꝰ Beniamyn. Beniamyn lupus rapax mane comedit p̄daz. vespere diuidit spolia. ¶ Hec bñdictio in tribꝰ ꝯsistit. Primū pditoꝝ omniū a culpa ereptio. Secūdū de ereptione gratulatio in gratia. Tertiū in futuro oim ⁊ singuloꝝ glorificatio in gloria. ¶ Et hec in btissima ꝟgine fuerūt in summo. quia summā in ereptōe habuit victoriā. summā de ereptis in p̄senti letitiam. ⁊ summā in futuro de oibꝰ ⁊ singulis gloriā Et sic sua bñdictio bñdictōem beniamyn includit si ſm tropologiā p ioseph intelligit̃ gr̃a discretōis in actōe. p beniamyn gr̃a cognitōis in ꝯtēplatōe Cōstat quoqꝫ q̄ hec in summo habuit beatissima virgo. Et sic bñdictiones filioꝝ Jacob oēs q̄ vere sunt bñdictōes in bñdictiōe dñe nostre cū excellentia incluse sunt.

Bñdictio in tribꝰ ꝯsistit.

gr̃a discretōis intelligit̃ p ioseph in actōe p beniamyn i cōtemplatione.

SEq̇tur videre qual'r bñdictōes ille q̄bꝰ bñdixit Balaaz israel in benedictōe dñe nostre fuerūt incluse. Diuidūtur aūt he benedictōes in duas ptes. In p̄ma ponit bñdictōnes q̃ztū ad subam secūdo q̃ztū ad eaꝝ cām efficientē. vbi dixit. videbo illum sed nō mō Numeri. xxiiij. Prima pars ꝯtinet tres benedictiones. Prima est

benedictio populi q̄tū ad statū p̄sentē. Secūda q̄tū ad statū p̄te-
ritū in quo fuerūt ibidē vt d̄r. Nō est idolū in Jacob neq̄ diuina-
tio in israel rc. Tertia q̄tū ad statū futurū. in quo postea erūt Nu-
meri. xxiiij. vbi d̄r q̄ pulchra tabernacula rc. Prima est. de summis
silicib⁹ videbo eū. r de collib⁹ ꝯsiderabo eū. populus sol⁹ habitabit
et inter gentes nō reputabit. q̄s dinumerare p̄t puluerem Jacob r
nosse numer̄ stirpis israel. moriat̄ aīa mea morte iustoꝝ. r fiāt no-
uissima mea hoꝝ silia. ¶ Hec benedictio benedictōes q̄nq̄ particu-
lares h3. Prima ꝯuersatōis altitudo. r hoc est dupl'r. vel imitatiōe
angeloꝝ. r hoc est qđ d̄r. de summis silicib⁹ videbo. vel imitatōe san
ctoꝝ r p̄fectoꝝ hoīm. r hoc est qđ d̄r. de collib⁹ ꝯsiderabo eū3. Scđa
benedictio est a malis separatio. et hoc dupl'r. a cōione demonū. hoc
est qđ d̄r. populus solus habitabit. a ꝯsortio maloꝝ hominu3. r h̄
est qđ d̄r inter gentes nō reputabit. Tertia benedictio est in se p̄fec-
tio. r hoc dupl'r. in actōe. r hoc intelligit̄ p̄ hoc qđ d̄r Jacob. in cō
templatōe. r hoc intelligit̄ p̄ israel. Quarta est seminis multiplica-
tio. r hec est duplex. bona mors. r hoc est qđ d̄r. moriat̄ aīa mea mor
te iustoꝝ. r beatificatio post morte3. r hoc est qđ d̄r. fiant nouissima
mea hoꝝ silia. ¶ Et sic b̄ndictio p̄ma cū suis diuisionib⁹ decē habu
it benedictōes. quarum p̄ma3 virgo beata habuit in summo. cuius
ꝯuersatio summe angelica fuit in virtutū deiformitate r peccati im-
munitate r v̄ginitatis dignitate. Jn carne em̄ oīno p̄ter carnē viue
re nō est humana vita sed angelica. Secūda habuit silr̄ in sum-
mo. q2 oēs pios patrū mores ostendit in se. sed excellit eosdē. vn̄
et in altissimis habitat hominū r angeloꝝ. Tertiā habuit in sum-
mo. summa est em̄ humilitas que in ipa fuit cū sup̄bia diaboli mini
me habuit ꝯmune. Quartā etiā b̄ndictōem habuit in summo q̄ ab
errore r peccatis gētiliū imanissima fuit. q2 fide plenissima r sanctis
sima fuit. r sic quartā benedictōe3 habuit. Quintā sc3 etiā benedicti-
onē in summo habuit. q2 sola p̄fectā ꝯtemplatiōem in summo ha-
buit in via. Sextā quoq̄ habuit in summo. q2 qualibet actōe libe-
ri arbitrij meruit. Septimā habuit. q2 fecūditatē carnis simul cū in
tegritate possidēs deū r hoīem simul genuit Octauā habuit. q2 vnū
filiū carnalem genuit. in quo oēs filios sp̄ualiter regenerauit No
nam habuit. q2 morte gloriosa r sine dolore r cū amore mortua fuit
Decimā habuit. q2 gloriosissime sc3 in corp̄e r in aīa statim surre-
xit. Ex his p3 qualiter benedictōes balaam p̄mo date oēs cū excel-
lentia in benedictōe virginis benedictissime sunt incluse. ¶ Sufficiē
tia sumitur hec. benedictio vel est ad aliū. vel ad seipm̄. Si ad alios
vel ad extraneos. vel ad posteros. Si ad extraneos. vel ad bonos
vel ad malos. Si ad extraneos bonos. vel ad angelos sic est p̄ma

Margin notes: B̄ndict. q̄nq̄. — Prima b̄ndi° decē habuit. — Sufficiētia be nedictionū

benedictio. vel ad homies. ꝛ sic est secūda. Si ad extraneos malos vel demones. ꝛ sic est tertia. vel hoies. ꝛ sic est qrta. Si ad posteros vel ƀm carnē. sic est materialis seminis multiplicatio. vel ƀm aīam. et sic est spūalis multiplicatio. Si aūt est benedictio in se. vel in p̄senti. vel in futuro. In p̄senti vel q̄ꝫtum ad opatōem. ꝛ sic est actio. vel est q̄ꝫtū ad cognitōem. ꝛ sic est ꝯtemplatio. Si in futuro. vel terminus huius vite intra. ꝛ sic est mors. vel terminus huius vite extra. ꝛ sic est beatitudo

Secūda benedictio Balaam p̄ncipaliter hec est. Nō est idolū in Jacob. nec videbit simulachꝝ in israel. dn̄s deus eius cū eo est. ꝛ clangor victorie in illo est. dn̄s deus eduxit eū de egypto. cuius fortitudo silis est rhinocerontis. nō est auguriū in Jacob. nec diuinatio in israel. ꝛ tpib⁹ suis dicet israel ꝛ iacob. q̄ opatus sit dn̄s. ecce populus vt leena ꝯsurget ꝛ quasi leo erigetur. nō accubabit donec deuoret predā. ꝛ occisoꝝ sanguinē bibat. ¶ Hec aūt benedictio decem habet particulares. Prima est imunitas peccatoꝝ corporaliū. ꝛ hoc est qd̄ d̄t. nō est idolū in iacob. Secūda est immunitas peccatoꝝ spūaliuꝫ. ꝛ hoc est qd̄ d̄t. nō videbit simulachꝝ in israel. Tertia est diuinū auxiliū. ꝛ hoc est qd̄ d̄t. dn̄s deus eius cū eo. Quarta est ammonitio p̄dicatoꝝ. ꝛ hoc ē qd̄ d̄t. ꝛ clangor victorie in ip̄o est. Quinta est de mūdo eductio. ꝛ hoc est qd̄ d̄t. dn̄s deus eduxit eum de egypto. Sexta est humane sapiētie euacuatio. ꝛ hoc duplr̄. vel q̄ꝫtum ad aīalem intellectū. ꝛ hoc est. nō est auguriū in Jacob. vel q̄ꝫtū ad carnalem effectū. ꝛ hoc est. neqꝫ diuinatio in israel. Septima est diuine sapientie repletio. ꝛ hoc est dupliciter. vel q̄ꝫtum ad temporalia. et hoc est quod dicit. in temporibus suis dicetur in Jacob. vel q̄ꝫtum ad spiritualia. ꝛ hoc est quod dicit. in israel q̄ operatus sit dominus. Octaua est in fide confidentia. ꝛ hoc est quod dicit. Ecce populus vt leena consurget. Nona est exultatio in spe. ꝛ hoc est qd̄ d̄t. vt leo erigetur. Decima est refectio in charitate. ꝛ hoc est qd̄ dicit. nō accubabit leo donec deuoret predā. ¶ Sunt ergo benedictiones cū suis subdiuisionib⁹. xij. quaꝝ sufficientia sumit. scꝫ ista Benedictio datur in comparatione ad statum p̄teritum. que est eductio de egypto. Et in hoc tria sunt. Primū est educendi dispositio. secūdum ipsa eductio. tertiū est ipsa eductoꝝ conuersatio. In dispositione triplex est benedictio. vel eīm est ex parte educendi. ꝛ sic est peccatorū immunitas. ꝛ hoc est vel corporalium vel spūalium. ꝛ sic sunt due prime benedictōnes. Vel est dispositio ex parte educentis. ꝛ sic est diuinū auxiliū. vel est ex parte adiuuantis. ꝛ sic est ammonitio predicatorū. disponitur eīm ad educendū. peccator a peccatis recedēdo. dominus gratiam infundendo. p̄dicator penitentiā predicando

Hec bn̄dictio decem hꝫ

Bn̄dictio. xij. Bn̄dictionuꝫ sufficientia.

In ipa aūt eductōe duo sunt. vnū recessus a malo. ꝛ hoc est de mūdo eductio. Aliud est ad regnū adiuuatio. Eductoꝝ ꝯuersatio ꝯsistit in duobꝫ. vnū est impedimētū auferēdo. aliud est necessariū tribuendo. Impedimētū duplex. in intellectu aialis sensus. in affectu carnalis affect⁹. hec duo ꝯphendit humane sapiētie euacuatio. Itē necessariū tribuēdo est duplex. quo ad intellectū. ꝛ sic est diuine sapientie repletio. quo ad affectū. sic in rōnali fides. in irascibili spes in ꝯcupiscibili refectio in charitate ꝛ sacramentoꝝ pceptōe. Primū et secūdū beatissima ꝟgo habuit. qꝛ nec venial'r vnq̄ꝫ peccauit. Tertiū etiā habuit in eo ꝙ gratia plena fuit. Quartū habuit. qꝛ omniū pfectissime ductrix fuit ope. Quintū habuit. qꝛ de mūdo segregatissima fuit. Sextū qꝛ in regni solio iuxta regē glorie ipa in reginā sublimata fuit. Septimū habuit. qꝛ aialem sensum oīno euacuauit. Octauū habuit. qꝛ sup oēs fide eminentissima fuit. Nonū habuit qꝛ nullū carnalē affectū habuit. in qua etiā peccati fomes oīno extinctus fuit. Decimū habuit. qꝛ diuina sapiētia fuit plena. scꝫ qꝛ ipam sapiētiā generauit Undecimū. duodecimū. ꝛ tredecimū habuit. qꝛ fide. spe. ꝛ charitate oēs antecellit. Et sic pꝫ scđa bn̄dictio balaam sup israel enumerata q̄ in bn̄dictōe bn̄dictissime vniuersal'r ꝛ i oī excellentia fuit ꝯprehensa

Impedimētuꝫ duplex

Beata virgo habuit pmū

Tertia bn̄dictio Balaaꝫ pncipal'r est hec Nūeri. xxiiij. q̄ꝫ pulchra tabernacula tua Jacob. ꝛ tētoria tua israel vt valles nemorose. vt orti iuxta fluuiū irrigui. ꝛ tabernacula q̄ fixit de⁹ ꝛ nō hō quasi cedri iuxta aquas. fluat aqua de situla eius. ꝛ semen illi⁹ erit in aquas multas. tollet pter eū a Gad rex eius. ꝛ auferet regnū illi⁹ de humero eius. deus de egypto duxit illuꝫ. cuius fortitudo siīis est rhenocerontis. deuorabūt gentes hostes illius. ossaq̄ꝫ eoꝝ ꝯfringēt et pforabūt sagittis. accūbens dormiuit vt leo. ꝛ quasi leena quā suscitat nullus. qui benedixerit tibi erit ꝛ ipe benedictus. q̄ maledixerit tibi in maledictōe reputabit. ¶ In hac bn̄dictione nouē benedictiones sunt ꝯprehense. Prima est multiplicatio eccl'iasticaꝝ actionuꝫ et hoc intelligit p hoc qđ dr̄. q̄ꝫ pulchra tabernacula. Secūda ē pulchritudo religionis. ꝛ hoc est. ꝛ tētoria tua israel. Tertia est ordo ꝛ institutio pdicatoꝝ. ꝛ hoc est qđ dr̄. fluat aqua de situla ei⁹ Quarta est iudaici regni destructio. ꝛ hoc est. pter eū tollet a Gad rex eius. Quinta est regni gentiū eccl'ie subiectio. ꝛ hoc est ꝙ deuorabūt gentes hostes eius Sexta est demonū ꝯfractio. ꝛ hoc est ossaq̄ꝫ illoꝝ cōfringet. Septima ē antichristi interfectio. ꝛ hoc est. pforabūt sagittis. Octaua est a sumno mortis resurrectio. ꝛ hoc est accubēs dormiuit vt leo. Nona ē maloꝝ ꝛ bonoꝝ remuneratio. ꝛ h̄ intelligit ibi Qui benedixerit tibi ꝛc. ¶ Sumat istarū bn̄dictionū sufficiētia in

Nouē bn̄dic. ꝯphēdūt i hac

hũc modũ. Eccl'ie benedictio vel in ꝓ̄senti vita vel in futura. Si in hac vita est collatio boni vel ablatio mali. Si collatio boni. vel est multiplicatio actionũ vel ꝯtēplationũ. vel vtrorũqꝫ bonoꝝ. ⁊ ſm h̄ sunt tres ꝓ̄me. scꝫ multiplicatio eccl'iasticaꝝ actionũ. pulcritudo religionũ. abũdãtia ꝑ̄dicatoꝝ. Si aũt ē mali ablatio. vel ē cũ mutatõe. ⁊ sic ē regni iudaici translatio. vel ē destructio. ⁊ hoc vel demonũ vel hominũ vel antichristi. q̇ est hõ plenus demonijs ⁊ ſm hoc sunt tres ille. scꝫ regni gentiũ subiectio. demonũ ꝯfractio. antichristi interfectio. Si post hãc vitã ē vel omniũ cõis resurrectio. vel bonoꝝ remuneratio ⁊ maloꝝ dãnatio. ⁊ sic sunt due vltime bñdictões

Bñdictiones ꝯueniunt Marie

¶ Qualiter aũt iste bñdictões ꝯueniũt bñdictissime ꝟgini Marie facile ē declarare. Summa em̄ fuit. vt sepius dictũ est. in actione. in ꝯtēplatõe. ⁊ in doctrina. ipsa quoqꝫ in suo partu trãstulit regnũ iudeoꝝ. q2 regē genuit xp̄ianoꝝ. ⁊ ꝑ ꝯsequēs regnũ destruxit gentiũ et demonũ ⁊ añchristi quē filij sui ore interficiet ⁊ oēs bonos ⁊ malos remunerabit. q2 remuneratorē oĩm generauit. ⁊ ip̄m bonis in ꝓ̄miuꝫ donauit Et sic pꝫ q̄liter nouē bñdictões iste in bñdictõne suꝑ benedictissime ꝟginis sunt incluse

Quarta benedictio balaã q̄ nõ tm̄ benedictio sed aliaꝝ benedictionũ est cã. ⁊ est hec Orieť stella ex iacob. ⁊ ꝯsurget ꝟga ex israel. ⁊ ꝑcutiet duces moab. vastabitqꝫ oēs filios seth. ⁊ erit Idumea possessio eius. ⁊ hereditas seyr succedit inimicis suis Israel ꝟo fortiter aget. ⁊ de iacob erit dñator ⁊ q̇ dñetur. ⁊ ꝑdet reliq̄as ciuitatis

Bñd° diuidiť

¶ Hec bñdictio diuidiť in septē ꝑtes. Prima est benedictissime virginis generatio Scd̄a est filij dei ex ip̄a incarnatio Tertia ē destructio vitioꝝ. Quarta hoĩm liberatio. Quinta bonoꝝ ꝯfirmatio Sexta. bonoꝝ dñatio. Septima maloꝝ dãnatio. Prima intelligitur ꝑ hoc qd̊ dr̊. orieť stella ex iacob. Scd̄a ꝑ hoc qd̊ dr̊. ⁊ ꝯsurget ꝟga ex israel. Tertia ꝑ id. ⁊ ꝑcutiet duces moab. Quarta per id. ⁊ erit Idumea possessio eius. Quinta ꝑ id. israel vero fortiter aget. Sexta per id. de iacob erit qui dñetur. Septima per id. ⁊ ꝑdere reliq̄as ciuitatꝫ

Sufficiētia benedictionũ

¶ Et sumiť haꝝ bñdictionũ sufficiētia in hũc modum Cã benedictionis vel est sumere in se vel in effectu In se. vel est mediata. ⁊ sic ē generatio dñe. vel ĩmediata. ⁊ sic ē incarnatio filij. Si autem in effectu vel est in ꝓ̄senti vel in futuro, Si in ꝓ̄senti. vel respectu bonoꝝ vel malorum. Si maloꝝ vel viciorum. ⁊ sic est tertia. vel hominum. ⁊ sic est quarta. Si in respectu bonorũ. sic est q̇nta Si est in futuro. vel est respectu bonorũ. ⁊ sic est dñatio. vel maloꝝ sic est dãnatio. Pꝫ ḡ qualiter he ꝑtes ꝓcedũt ⁊ depēdēt a bñdictiõe beatissime ꝟginis. que in hac ꝓ̄ma est radix omnium ⁊ cã cõsequentiũ. vñ quicq̇d est cã cause est cã omniũ sequētiũ cãtoꝝ. vnde cũ beatissima virgo mediante illa

bñdictõe qua abũdat in mulierib⁹ sic ẽ cã corporalis generatõnis de ipsa. ⁊ illa sit cã ↄsequẽtiũ. Patz q̃ in ipa ⁊ sua bñdictõe iste bñdictões causaliter sunt incluse.

SEquit̃ videre de bñdictõnibus quib⁹ bñdixit Moyses israel precepta dñi seruãti dicẽs. Deutro. xxviij. Benedictus tu in ciuitate. ⁊ bñdictus tu in agro. benedictus fructus ventris tui. ⁊ fructus terre tue. fructus quoq3 iumentoꝝ tuoꝝ. greges armentorũ tuorũ. ⁊ caule ouiũ tuaꝝ. benedicta horrea tua. ⁊ benedicte reliq̃e tue. et eris bñdict⁹ egrediẽs ⁊ ingrediẽs. dabit dñs inimicos tuos qui ↄsurgẽt aduersus te corruentes in ↄspectu tuo. ꝑ vnã viam venient ↄtra te. ⁊ ꝑ aliã fugient a facie tua. emittet dñs bñdictõem sup cellaria tua ⁊ sup oĩa opa manuũ tuarum benedicetq3 tibi in terra quã acceperis. suscitabit te dñs in populũ sanctũ sicut iurauit tibi. si custodieris mãdata dñi dei tui ⁊ ambulaueris ĩ vijs eius videbũt oẽs terrarũ populi q̃ nomẽ dñi inuocatũ est super te. ⁊ timebũt te abũdare te faciet dñs in oĩb⁹ bonis. fructu vteri tui ⁊ fructu iumentorũ tuorũ fructuq3 terre quã dñs iurauit patrib⁹ tuis. quam dabit tibi aperiet tibi thesaurũ suũ optimũ celũ vt tribuat pluuiã terre tue in tẽpore suo. bñdicet cũctis operib⁹ manuũ tuaꝝ. ⁊ tu feneraberis gẽtib⁹ multis. ⁊ ipse a nullo fenus accipies. ↄstituit te dñs deus tuus

Bñdictiones nouendecim.

in caput ⁊ nõ caudam. ⁊ eris semp supra. ⁊ nõ subtus. ¶ Et ponũtur hic. xix. benedictões. Prima est gratia contemplatõnis. ⁊ hoc est benedictus tu in ciuitate. Secũda est gratia actõis. ⁊ hoc est. benedictus in agro. Vñ glo. est benedictionũ ↄtẽplatiue ⁊ actiue. Tertia est puritas ↄtemplatõis. ⁊ hoc ẽ. benedictus fructus ventris tui. Quarta ẽ vtilis operatio. ⁊ hoc ẽ fructus terre tue. Quinta ẽ in alijs fructificatio. Et hec est triplex. In laycis. In clericis. ⁊ religiosis. Prima ꝑ iumẽta. secunda ꝑ armenta. tertia ꝑ caulas ouiũ. Sexta est ꝓtutum frugalitas. Et hoc dupliciter. vel q̃tũ ad actũ. ⁊ hoc est benedicta horrea tua. Glo. ꝓtutũ custodia vel q̃tum ad habitum. ⁊ hoc est. benedicte reliquie tue. Vñ glosa. Bona volũtas que remanet post opera. Septimũ est felix ↄsummatio. Et hec ẽ duplex. q̃tũ ad opatõem boni. ⁊ hoc ẽ benedictus ingrediens. vel q̃tum ad euasionem mali. ⁊ hoc est. benedictus egrediens Glo. ingrediẽs in ꝑceptõe p̄mij. egrediens ab hac vita ad eternã. Octaua ẽ victoria tentationũ. ⁊ hoc est dabit dñs inimicos tuos. Nono est cum tentatõe ꝓuentus. ⁊ hoc est ꝑ vnã viã venient ad te. Decima est spũalis refectio. ⁊ hoc ẽ. emittet dñs bñdictõem sup cellaria. Et hec est duplex de gratia ↄtritõis. ⁊ hec est bñdictio sup cellaria. ⁊ de labore satisfactõis. ⁊ hoc est sup opa manuũ tuaꝝ. Undecima est celestiũ donorũ multiplicatio. ⁊ h̃ est. bñdicetq3 tibi in terra quã accepis. vñ glo.

celestiū multiplicatio donoꝝ Duodecima est sctōꝝ associatio. ⁊ hoc est suscitabit te dn̄s sibi i populū sanctū Tredecima ē hostilis timoris incussio. ⁊ hoc est. videbūt. oēs populi terraꝝ ꝙ nomē dn̄i inuocatū est sup te ⁊ timebūt. Quartadecima est tpaliū ⁊ spūaliū successio. ⁊ hoc est. abūdare te faciet dn̄s in oībꝫ bonis. Quindecima ē in subditis ꝓsperatio. Et hec triplex. ꝯtemplatiui. ⁊ hoc est. bn̄dictus fructus ventris tui. spūales filij clerici. ⁊ hoc ē fructus iumētoꝝ. layci ⁊ hoc est. fructus terre. Sedecima abūdātia sapientie diuine. ⁊ h̄ est. apiet dn̄s thesauꝝ suū optimū. Decimaseptima est doctrine ꝑeminentia. ⁊ h̄ est. celū ⁊ pluuiā terre ⁊c̄. Decima octaua bonoꝝ operū frequētia. ⁊ h̄ est. bn̄diceꝗ cūctis opibꝫ manuū tuaꝝ. Decimanona ē dignitatis excellētia. ⁊ hec ē triplex. in dādo ⁊ nō accipiendo. ⁊ hoc ē. tu feneraberis ḡetibꝫ multis. in dn̄ando ⁊ nō seruiēdo ⁊ hoc est in caput ⁊ nō in caudā. in regēdo ⁊ nō subessendo. ⁊ h̄ supra et nō subtus ¶ Huiꝰ bn̄dictōis sufficientia sumitur in hūc modum Bn̄dictio eccl'ie ē vel ꝗ̄tū ad ꝯtēplatōem. vel ꝗ̄tū ad actōem. Si ad actōem. vel ē ordinata in bonū vel ꝯtra malū Si in bonū. vl' est in bonū meriti. vel in bonū p̄mij. Si in bonū meriti h̄ ē vel in opibus vl' ꝟtutibꝫ Si in opibꝫ. vel in genere vel in specie. Si i genere vel hec ē ꝯtēplatio. ⁊ h̄ ē bn̄dictus tu in ciuitate. vel ē actio. ⁊ h̄ ē bn̄dictꝰ in agro Si in specie. vel ē in se vel in subditis. Si in se vel ē interiꝰ vel ē exteriꝰ. Si interiꝰ sic ē bn̄dictꝰ fructꝰ vētris tui si exterius sic ē fructꝰ terre. Si āt ē opꝰ in subdit vel ē in laycis. ⁊ sic sūt iumenta. vel in clericis. ⁊ sic sūt armēta vel in religiosis ⁊ sic sunt caule ouium Si āt ē bonū meriti in ꝟtutibꝫ vl' in actu. ⁊ h̄ est horrea. vel in habitu. ⁊ h̄ est reliq̄e. S āt ē bonū p̄mij. vel est in bono vel malo Si in bono h̄ ē ingrediēs. sꝫ i malo. sic ē egrediēs. vn̄ glo. de p̄nti vita ad eternā. Si āt ē actiua ꝯtra malū. sic ē cū tentatōe ꝓuctꝰ. ⁊ h̄ ē. dabit dn̄s inimicos tuos. Si āt ē bn̄dictio ꝑtinēs ad ꝯtēplatōem. vel h̄ ē ꝗ̄tū ad vitā. vel ꝗ̄tū ad doctrinā. Si ꝗ̄tum ad vitā. vel in se. vel respectu alioꝝ. Si in se vel est delectabile. vt spūale gaudiū. ⁊ hoc est vel in hn̄do vl' in recipiēdo. ⁊ h̄ ē. cellaria tua. vl' i agēdo. ⁊ h̄ ē. i opibꝫ manu. Vel ē vtile vt multiplicatio bonoꝝ. ⁊ h̄ ē bn̄dicta terra tua. Vel est honestū. vt ꝯsortiū bonoꝝ. ⁊ h̄ ē suscitabit te i pp̄lm sctm̄ Si āt ē respectu alioꝝ. h̄ est respectu inimicoꝝ vel amicoꝝ. Si respectu inimicū. tūc ē qd̓ dr̄. videbūt te oēs. Si respectu amicoꝝ. vel in se vel i subditis. Si in se. h̄ ē abūdare te faciet dn̄s. Si in subditis vel h̄ ē in religiosis. ⁊ h̄ ē fructꝰ vētris tui. vl' i clericis. ⁊ h̄ ē fructꝰ iumētorū tuoꝝ. vl' in laicꝭ. h̄ ē fructꝰ terre. Si āt ē ꝑtinēs ad doctrinā. vel est in cognoscēdo. ⁊ sic ē. apiat tibi dn̄s thesaurū suū. vl' ē i docēdo. ⁊ h̄ ē pluuiā tribuat tibi. vel ē in agēdo. ⁊ h̄ est tripl'r. in se. ⁊ h̄ ē bn̄dicet opera manuū tuarū. vel respectu alioꝝ. ⁊ tūc est. vel respectu dn̄oꝝ. vl' do

Sufficientia benedictōnis.

ctoꝝ. vel ꝑlatoꝝ. de ꝑmo feneraberis gentib multis. de scdo in caput ꝛ
nõ in caudam. de tertio supra. ꝛ nõ subtus. q̄si diceret. erit magister ꝛ
non discipul'. dñs ꝛ nõ seru'. ꝑlatus ꝛ nõ subditus. ¶ Qual'r autē
iste bñdictões ɔueniāt beatissime virgini facile ē videre Gratiā eñi cõ
tēplatõis habuit in summo q̄ ꝑfecte diuinitatis ꝛ humanitatis sa/
cramenta cognouit in via. In actõe ꝑfecta fuit. q2 oīb opib meru
it. Bñdictū fructū ventris habuit. q2 pura in summo mater corpa/
liter ꝛ spūal'r fuit. Fructificatõem in alijs pre oīb alijs habuit. quia
mater virginū oīm ꝛ oīm clericoꝝ ꝛ oīm religiosoꝝ ꝑ ɔtinentiam ex
titit. imo q2 omniū bonorū mater fuit. Itē frugalitatem virtutum in
summo habuit. q2 oēs virtutes vie ꝑ modū patrie habuit. Etiā bene
dicta fuit ingrediēs ꝛ egrediēs. q̄a de hac vita sine dolore mortis
migrauit. ꝛ statim corpe ꝛ aīa celū introiuit. Etiā tentationū victo
riā in summo habuit. q2 nunq̄ in aliqua tentatiõe vel semel venial'r
cecidit vbi tñ iustus nõ solū semel in die sed septies cadit. Etiā tenta
tionū habuit ꝓuentū. nõ q hūilior vel cautior surrexerit. s3 q2 adeo
fortiter stetit q nec alicui tentatõi in pūcto minimo cessit. Etiā sum
mā refectõem habuit spūalez. vt supra in materia de beatitudinib ꝛ
fructib manifestū fuit Etiā celestiū donoꝝ multiplicatõem in sum
mo habuit. q2 grā plena fuit. vñ angel'. Aue grā plena. Etiā sctõꝝ
societatē in summo habuit. q2 virginib. viduis. ɔiugatis. actiuis. cõ
tēplatiuis ɔformis fuit. ꝛ sil' etiā oīm illoꝝ ꝓprietates i summo ha
buit. q̄ āgelicā ꝛ hūanā vitā i summo habuit. vñ In plenitudīe scõꝝ
detētio ei'. Etiā in hostib timoris incussio in ipa in summo fuit. q2
terribilis vt castroꝝ acies ordinata fuit oīb. nimirū. q2 caput antiq̄
serpētis ɔtriuit ꝛ nos de maxilla ei' extraxit. Etiā tꝑaliū ꝛ spūaliū
successio in ipa in summo fuit. q2 ɔfidēter de se dt. In me omnis grā
vite ꝛ veritatis. Etiā oīs spes vite ꝛ virtutis. Etiā in filijs ꝓsꝑatio
in ipa in summo fuit. q2 deū genuit ꝛ hoiem. ꝛ oēm rõnalē vel recre
abilē creaturā recreauit. Etiā abūdātiā diuine sapīe i summo habu
it. q2 nihil ignorauit. Etiā doctrine ꝑeminētiā in summo habuit. q2
summe doctrine doctrix fuit. s. discipline dei. ꝛ oīa nob ꝑ vbū incre
atū ꝑdicauit. Etiā bonoꝝ opeꝝ frequētiā habuit. q2 q̄libet ope meru
it. Etiā dignitatis excellentiam habuit in summo. q2 mr̄ dei regina
misc̄die extitit. Et sic p3 q̄liter oēs iste bñdictões in bñdictõe btissi/
Post hec videdū ē de bñdictõib datis (me virginis sꝫ ɔphēse
filijs israhel a moyse. sicut i Deutro. xxxiij. sꝫ ɔphēse. Ait igit
ad Ruben. Viuat ruben ꝛ nõ moriat. ꝛ sit puus in nūero. vbi quat
tuor dicunt de ruben Primū ē q viuat ꝑ grām. ꝛ hoc est qd dr. vi/
uat ruben: Scdm q nõ moriat ꝑ peccatū. ꝛ hoc est nõ moriat. Ter
ciū est q paruus sit numero. Quartū addit glo. q maxim' sit fide.

Bñdictiones ille ɔueniunt Marie

Quattuor di/cūtur de ruben.

Et sic sufficiẽtia bñdictõis sic sumit̃ Bñdictio vel ẽ absolute vel respectiue. Si absolute vel ẽ in malo vel in bono Si in bono sic ẽ viuat grã. Si in malo sic ẽ. ⁊ nõ moriat̃ ꝑ pctm̃. Si respectiue. vel h̄ ẽ q: similẽ in bono nõ habeat ⁊ h̄ est ꝙ sit paruus in nũero. vel ꝙ alios excellat ⁊ sic est maximus in fide Hec oĩa expssissime fuerũt in btissima ꝟgine. in q̃ oĩs grã vite fuit. Itẽ q: nũq̃ꝫ peccauit Itẽ nec ꝑmaz silem visa ẽ nec hr̃e seq̃ntẽ Itẽ q: in fide ⁊ oib⁹ ꝟtutib⁹ oẽs excellit. sufficiẽ. bñdic. hec fuerunt in Maria

SEq̃tur bñdictio Jude. Hec ẽ bñdictio iude Audi dñe vocẽ iude ⁊ ad populũ suũ introduc eũ. man⁹ ei⁹ pugnabit ꝑ eo. ⁊ adiutoꝛ illi⁹ ꝯtra aduersarios ei⁹ erit In q̃ ⁊ q̃ttuoꝛ ponunt̃. Primũ ẽ pcũ exauditio ⁊ h̄ est. Audi dñe vocẽ Jude. scd̃m ẽ ad populũ ĩtroductio ⁊ h̄ ẽ. ad populũ suũ introduc eũ. tertiũ ẽ suĳpsi⁹ ꝺfensio ⁊ h̄ est. manus ei⁹ pugnabit ꝑ eo. q̃rtũ est alioꝝ ꝓtectio ⁊ h̄ ẽ. adiutoꝛ illius ꝯtra aduersarios ei⁹. Et h̄mõi bñdictionũ sufficiẽtia sumit̃ sic. Bñdictio vel ẽ ad bonũ vel ad malũ Si ad bonũ vel ẽ ad finẽ ⁊ sic est pcũ exauditio. vel ẽ ip̄e finis sic ẽ ad populũ introductio Si aũt ẽ ꝯtra malũ vel sui ⁊ sic ẽ suĳpsi⁹ ꝺfensio. vel alioꝝ ⁊ sic est alioꝝ ꝓtectio Hec aũt oĩa fuerũt in btissima ꝟgine digne in summo in q̃ fuit pcũ exauditio ĩ summo. nã. iij. Regũ. ij. legit̃ ipi dictũ in ꝑsona Bersabee. Pete mr̃ mi q̃d vis. nõ em̃ phas ẽ me auertere faciẽ ⁊c. Et in ꝑsona Hester d̃r ei Hester. iiij. Etiã si dimidiũ regni petieris ĩpetrabis nã ⁊ illã fili⁹ nihil negãs honoꝛat. Itẽ ad pplm̃ introductio ei ꝯuenit in summo. ip̄a em̃ vt colũna nubis populos in terrã ꝓmissionis introducit ⁊ vt stella maris dirigit imo vt poꝛta celi introducit Itẽ suĳpsi⁹ ꝺfensio in ip̄a in summo fuit. q: ab hoste nũq̃ꝫ lesa fuit Iteꝫ adhuc suĳpsi⁹ ꝺfensio in ipsa in summo fuit. q: alios sic ꝺfendit ꝙ in ip̄a nec pugnã aduersari⁹ sumpsit. vtpote in q̃ ip̄e hostis oĩno extinct⁹ fuit. Itẽ alioꝝ ꝓtectio in ip̄a in summo fuit. q: nos ab hoste ꝓtegit auxilio. ab ira filĳ suffragio ⁊ exẽplo. Sic g̃ pꝫ q̃liter btissima ꝟgo habuit benedictõem Jude sufficiẽ. bñdic. hec fuerunt in Maria

SEquit̃. Leui q̃q̃ꝫ ait Perfectio tua ⁊ doctrina tua a viro sancto tuo. quẽ ꝓbasti in tẽtatõne. ⁊ indicasti eã ad aquas ꝯtradictionis Qui dixerit patri suo ⁊ matri sue nescio vos. ⁊ fratrib⁹ suis ignoro vos ⁊ nescierũt filios suos. hi custodierũt eloquiũ tuũ ⁊ pactum tuũ seruauerũt. iudicia tua o Jacob ⁊ legẽ tuã Israhel. ponẽt thimiama ĩ furoꝛe tuo ⁊ sup altare tuũ holocausta. bñdic dñe foꝛtitudinẽ ei⁹. ⁊ opa manuũ illi⁹ suscip̄e. pcute doꝛsa inimicoꝝ ei⁹ ⁊ q̃ oderũt eũ nõ ꝯsurgãt. In bñdictõe ista nouẽ ponũt̃. Primũ ẽ pfectio vite ibi pfectio tua. Scd̃ꝫ ẽ altitudo doctrine. ibi ⁊ doctrina tua Tertiũ ẽ xp̄i eductio. ⁊ h̄ ẽ viro sctõ tuo Quarta ẽ oĩm abnegatio. ⁊ h̄ ẽ q̃ dixerit patri suo ⁊c. Quintũ pceptoꝝ ⁊ ꝯsilioꝝ ĩpletio. ⁊ h̄ ẽ hi custodierũt In hac bñdic. nouẽ ponunt̃

clo. tuū ꝛc. Sextū ē ꝑ alijs intercessio ꝛ hoc ē Ponēt ꝑ alijs thymi.
sup ꝛc. Septimū ē de passione glificatio. ꝛ hͣ ē. bn̄dic dn̄e fortitudi
nē ei⁹ Octauū ē de opib⁹ remuneratio. ꝛ hͣ ē opa manuū illi⁹ suscipe
Nonū est hostiū destructio. ꝛ hͣ ē pcute dorsum inimicoꝝ ei⁹. Hmōi
sufficiētia sumit̄ sic Bn̄dictio vel ē ptinēs ad meritū vel ad premiū

sufficiē. bn̄dic.

Si ad meritū vel ē in essendo vel in opatōe. Si in essendo vel ē in
suba vel in efficiētia Si in suba vel ē in se ꝛ sic ē vite pfectio. vl' respe
ctu alioꝝ ꝛ sic ē altitudo doctrine Si in efficiētia sic ē xp̄i eductō Si
aūt ē meritū in opando. vel ē in se vel in alijs Si in se vel ē a malo ꝛ
sic ē oim abnegatio. vel ē bonū ꝛ sic ē ꝯsilioꝝ ꝛ pceptoꝝ impletio q̄
sꝫ in vtroqꝫ testamēto. Si aūt ē opando in alijs sic ē ꝑ alijs inter/
cessio Si aūt ptinet ad p̄miū vl' ē absolute vl' respectiue Si absolu

hec fuerunt in Maria

te sic ē de passiōe glificatio ꝛ de actōe remuneratio Si respectiue sic ē
hostiū destructio. Qualiter āt hec oīa fuerūt in btissima ꝟgine faci
le ē videre. ipa em̄ fuit pfectissima in vita. altissima ī doctrina. q꞉ to
tā legē sciuit. xp̄m q̄qꝫ de suo vtero eduxit. q̇ ibi. xl. septimanis sex di
eb⁹ minus q̇euit. Itē oīa abnegauit ꝛ pfectissimā pauptatē in sum/
mo habuit. vt sup̄ patuit Itē pcepta ꝛ ꝯsilia ī summo ꝛ ex charita/
te in summo ipleuit. Itē ꝑ alijs intercessio in ip̄a in summo fuit q̄ ꝑ
oib⁹ dn̄m placauit. ꝛ adhuc ꝑ nobis ipi pectus offert ꝛ vbera ondit
Itē q꞉ post filiū summā passionē habuit ꝛ summā de passione habu
it glificatōem Itē q꞉ summas ꝛ nobilissimas actōes habuit ꝛ sum
mā habuit remuneratōeꝫ Itē q꞉ sibi ꝛ oib⁹ nobis hostē vicit a q̄ nū
q̄ꝫ victa fuit. supremū de hoste triūphum reportauit Et sic pꝫ q̄liter
btissima ꝟgo habuit benedictōem Leui.

SEquit̄. Beniamyn ait Amātissim⁹ habitabit ꝯfidēter. in co
em̄ q̄si in thalamo tota die ꝯmorabit̄. ꝛ inter humeros illi⁹ req
escet

In hac bn̄dic. ponunt̄ q̄ttu.

In hac bn̄dictōe q̄ttuoꝛ ponūt̄ Primū ē pre oib⁹ dilectio ꝛ hͣ ē
beniamyn amātissim⁹. scd̄a ē secura habitatio ꝛ hͣ ē habitabit ꝯfidē
ter. tertiū diuina ī habitatio ꝛ hͣ ē. q̄si in thalamo ꝯmorabit̄ tota die

sufficiē. bn̄dic.

quartū ē in opib⁹ illi⁹ delectatio ꝛ hͣ ē. iter hūeros illi⁹ reqescet Hui⁹
bn̄dictōis hec ē sufficiētia. vel em̄ ē in se vel respectu dilecti. Si in se
vel in bono sic ē pre oib⁹ dilectio. vel ē a malo ꝛ sic ē secura inhabita
tio Si respectu dilecti. vel ē q̄ztū ad subām ꝛ sic ē diuina ī habitatio

Maria habuit hec.

vel q̄ztū ad actū ꝛ sic ē in opib⁹ delectatio. Hec oīa habuit btissima
ꝟgo q̄ sup oēm pulcritudinē dilecta est a dn̄o. q̄ securissima habitat
in regali solio ī q̄ habitauit diuinitas corpal'r nō tm̄ tota die sꝫ no/
uē mēsib⁹ q̄ mulier prudētissima in oib⁹ delectabat viꝫ. id ē filiū suū
Et sic pꝫ q̄liter bn̄dictōem beniamyn in summo habuit btā ꝟgo

SEquit̄ Joseph quoqꝫ ait. De bn̄dictōe dn̄i terra ei⁹. de pomi s
celi ꝛ de roꝛe atqꝫ abysso subiacēte. de pomis fructuū solis ꝛ lu/

ne. de vertice antiquoꝝ mõtiũ. de pomis collium eternoꝝ. de frugibꝰ terre ⁊ de plenitudine eiꝰ. Bñdictio illiꝰ q̇ apparuit in rubo veniat sup caput ioseph. ⁊ sup verticẽ nazarei iter fratres suos. Bñdictio ioseph in octo ꝯsistit Primũ ẽ dulcedinis diuine ꝑgustatio. ⁊ hꝫ ẽ de pomis celi ⁊ de roze. ros inq̃ꝫtũ illuminat intellectũ. pomũ inq̃ꝫtũ reficit affectũ Scdꝫ ẽ i hũanitate xp̄i delectatõ ⁊ hoc ẽ. atq; abysso subiacẽte Tertiũ in opibꝰ xp̄i refectio ⁊ hoc ẽ. de pomis fructuũ solis Quartũ ẽ de gratijs eccl'ie iocũdatio. ⁊ hoc ẽ. ⁊ lune Quintũ ẽ de gratijs ⁊ ꝟtutibꝰ antiquoꝝ patꝝ exultatio. ⁊ hꝫ ẽ. de ꝟtice antiquoꝝ mõtiũ Sextũ ẽ modernoꝝ ꝑfectoꝝ ꝯgratulatio. ⁊ hoc ẽ de pomis colliũ eternoꝝ. Septimũ ẽ de gl'ia eccl'ie triũphãtis exultatio. ⁊ hꝫ ẽ. de fructibꝰ terre ⁊ de plenitudine eiꝰ. Octauũ ẽ de gl'ia hoĩs xp̄i ꝑticipatio. ⁊ hꝫ ẽ. bñdictio illiꝰ q̇ apparuit i rubo ⁊c̃. Hmõi bñdictõis sufficiẽtia sumit̃ i hũc modũ. vel ẽ ꝑtinẽs ad statũ patrie vl' ad statũ vie Si ad statũ vie vel ẽ purgatio vel ẽ delectatio illoꝝ q̃ꝝ est purgatio Si ꝑmoꝰ vel ẽ de capite vl' de mẽbris Si de capite vl' q̃ꝫtũ ad subaꝫ et sic ẽ de hũanitate xp̄i refectio Si ãt de mẽbris. vel ẽ in gñe ⁊ sic ẽ de gratijs eccl'ie iocũdatio. vl' spẽal'r ⁊ tũc vl' sꝫ antiq̇. ⁊ tũc ẽ de ꝟtutibꝰ mõtiũ antiq̃rũ exultatio. vel sꝫ moderni ⁊ tũc ẽ ꝑfectoꝝ modernoꝝ ꝯgratulatio Si ãt ꝑtinet ad statũ patrie. vel ẽ q̃ꝫtũ ad mẽbꝝ ⁊ sic ẽ de gl'ia triũphãtꝫ eccl'ie exultatio. vl' q̃ꝫtũ ad caput. ⁊ sic ẽ gl'ie xp̄i cõicatio Hec ãt i summo habuit btĩssima ꝟgo. q꞉ summã habuit diuine dulcedĩs nõ tm̃ ꝑgustatõeꝫ sꝫ etiã comestionẽ In semãtia habuit ⁊ in xp̄i hũanitate delectatõeꝫ. q꞉ summã ad ip̄m habuit dilectõeꝫ In opibꝰ illiꝰ habuit refectõem. q꞉ ludebat corã illo in orbe terraꝝ ꝑ singulos dies. ꝓuerb. viij Itẽ de ꝓfectu eccl'ie summã habuit ꝯgratulatõem. q꞉ summã ad ip̄m habuit charitatẽ Itẽ summã de patrum sctitate exultatõeꝫ a q̇bꝰ duxit originẽ ⁊ possederat ꝑfectõeꝫ. Itẽ de ꝓfectu modernoꝝ summã habuit ꝯgratulatõem q̇bꝰ oĩbꝰ ꝑfectõis ip̄a fuit magistra ⁊ dux ⁊ exẽplũ Itẽ de eccl'ie triũphãtꝫ gl'ia summe gaudebat. vtpote illiꝰ impatrix ⁊ regina De gl'ia ãt hoĩs xp̄i nõ ꝑtẽ sꝫ totũ habebat. cũ q̇ vna in natura similima in gr̃a in gl'ia ip̄m ⁊ suã gl'iam plus q̃ꝫ se ⁊ suã dilexit. Sic g̃ ꝯstat manifestũ eẽ btĩssimaꝫ ꝟginẽ oẽs bñdictões Joseph in summo habuisse

bñdict. ioseph in octo ꝯsistit.

sufficiẽ. bñdic.

Maria habuit hec.

SEq̇t̃ ⁊ Gad ait Bñdictꝰ in latitudinẽ gad q̃si leo req̇euit. cepitq; brachiũ ⁊ ꝟticẽ. ⁊ vidit ꝓncipatũ suũ q꞉ in ꝑte sua doctor eẽt repositꝰ q̇ fuit cũ ꝓncipibꝰ populi sui ⁊ sic fecit iusticias dñi iudiciũ suũ cũ israhel. Bñdictio gad sex ꝯphẽdit Primũ ẽ regni dilatatio ibi. bñdictus in latitudinẽ gad. scdm̃ est ꝑ fortitudinẽ req̇es ibi. q̃si leo req̇euit. terciũ est hostiũ subiectio ibi. cepitq; brachiũ. q̃rtũ ẽ imꝑrij adeptio ibi. ⁊ verticem. q̇ntum est ꝓncipatus sui cognitio. ibi

bñdic gad sex ꝯprehẽdit.

et vidit pncipatū suū . sextū ē doctoris apd̄ eū repositio ibi. q in pte sua doctor esset posit⁹ Hec aūt ē hmōi bn̄dictōis sufficiētia Bn̄dictio vel ē ad pximū vel ad seip̄m vel ad deū Si ad pximū sic ē regni dilatatio Si ad seipm vel a malo vel ad bonū Si a malo vel in se et sic ē reqetio. vel extra ⁊ sic ē hostiū subiectio Si ad bonū vel ē in habēdo ⁊ sic ē imperij adeptio. vel in cognoscēdo ⁊ sic ē sui pncipat⁹ cognitio Si ad deū sic ē doctoris apud se repositio. Hec q̄qȝ oīa in se habuit btā vgo Regni dilatatōem. q2 a sol' ortu ⁊ occasu btā eā dicūt oēs gn̄atōes. q2 ē regina celi ⁊ mūdi ⁊ angelo2 ⁊ hoīm In se requietionē habuit in summo. q2 in ip̄a fuit fomitȝ extinctio. Hostiū etiā subiectōem habuit in summo. vt iā pluries sup̄ patuit Itē summā imperij adeptōem habuit. q2 sup oēs choros angelo2 regina angelo2. imperatrix miscdie exaltata fuit. Itē sui pncipat⁹ agnitōem in summo habuit. q2 sup oēs choros āgelo2 ⁊ creaturas fuit exaltata diuinā gloriā in se ⁊ opatōem ei⁹ pleni⁹ agnoscit. vn̄ ɔfidēter d̄t In me oīs grā vite ⁊ veritatis. Itē doctoris repositio apud ip̄aȝ fuit in summo. q2 ille magistro2 optim⁹ nouē mēsib⁹ apd̄ eā reqeuit posit⁹ i vtero ei⁹ Et sic pȝ q btīssima vgo habuit bn̄dictōes gad i summo

sufficiē. bn̄dic. — vgo hūit hec.

SEquit Dan q̄qȝ ait. Dan catul⁹ leonis fluet largiter de basan. Bn̄dictio dan tria ɔplectit. Primū ē humilitas ibi. catulus. scd̄m ē fortitudo ibi. leonis. tertiū ē largitas ibi. fluet largiter ⁊c. Et hoc mō eo2 sufficiētia sumit Bn̄dictio vel ē cordis vel opis Si cordis sic ē hūilitas cordis. Si āt ē opis hec ē duplex vel in se ⁊ sic ē fortitudo opis. vl' in alijs ⁊ sic ē largitas muneris Hec āt in summo habuit btīssima vgo. q2 vltra oēm creaturā hūilima sup oēs exaltata ē. Ita mulier fortissima ē. q2 vicit mūdū deū ⁊ diabolū Itē largissima fuit. q2 deo dedit mūdū ⁊ hoī in mūdo regnū celo2 ⁊ ipm deuȝ Et sic pȝ q btā vgo in summo habuit bn̄dictōem Dan.

bn̄dictio. dan tria ɔphendit. — sufficiē. sumit bn̄dictionū — vgo hūit hec.

SEquit. Et neptalym dixit Neptalym abūdātia pfruet ⁊ plen⁹ erit de bn̄dictōib⁹ dn̄i. mane ⁊ meridie possidebit Bn̄dictio neptalym q̄ttuor ɔphēdit Primū ē abūdātia dono2 sp̄ualiū ibi. abūdātia pfruet. scd̄m ē plenitudo celestiū dono2 ibi. pleni⁹ erit de bn̄dictōib⁹ dn̄i. tertiū ē pctō2 ɔuersio ⁊ hͦ ē mane. q̄rtū ē iusto2 ɔseruatō et hͦ ē. meridiē possidebit Sufficiētia isto2 ē Bn̄dictio vel ē in se vl' in alijs Si in se vel ē bn̄dictio q̄tū ad statū gl'ie ⁊ sic ē plenitudo celestiū bono2. vl' ē bn̄dictio q̄tū ad statū grē. ⁊ sic ē abūdātia dono2 sp̄ualiū Si āt ē bn̄dictio respectu alio2 illi aut sūt boni aut mali Si mali sic ē pctō2 ɔuersio Si boni sic ē iusto2 ɔseruatio Hec āt btīssima vgo habuit in summo. q2 ⁊ grā fuit plena. ⁊ sup oēs gl'iosa. Itē pctō2 recōciliatrix ⁊ mediatrix. Itē oīm pctō2 saluatrix ⁊ iusto2ū conseruatrix Sic quoqȝ habuit bn̄dictōem Neptali in

bn̄dic. neptali q̄ttuor ɔphē. — Sufficientia. — vgo hūit hec.

Sequitur Aser quoqꝫ ait. Bn̄dictus in filijs aser. sit placens fratribꝫ suis. tingat in oleo pedē suū. ferrū ⁊ es calciamētū eiꝰ. sicut dies iuuētutꝭ tue. ita ⁊ senectꝰ tua. ¶ Bn̄dictio aser sex ꝯphēdit. Primū est filioꝝ multiplicatio. ⁊ hoc est bn̄dictꝰ in filijs aser. Secūdū est fratrū dilectio. ibi. sit placēs fratribꝫ suis. Tertiū ē misc̄die abūdātia. ⁊ hoc est. tingat in oleo pedē suū. Quartū est incorruptibilis patiētia. ⁊ hoc est ferrū. Quintū est sonora doctrina. ⁊ h̄ est. et es calciamētū eiꝰ. Sextū est in bono ꝯtinuatio pseuerātie. ⁊ hoc est sicut dies iuuētutis tue ita ⁊ senectꝰ tua. ¶ Sufficiētia hoꝝ hec est. Uel bn̄dictio est respectu alioꝝ. vel in se. Si respectu alioꝝ. vel respectu inferioꝝ. ⁊ sic est filioꝝ multiplicatio. vel ad pares. ⁊ sic est fratꝝ dilectio. vel ad supius scꝫ deū. ⁊ sic est abūdātia misc̄die p q̄d est imitatio dei. iuxta illud Lu. vi. Estote misericordes sicut ⁊ pater vester q̄ in celis est. Si in se. vel est a malo. ⁊ sic est patientia. vel est ad bonū. et hoc vel est respectiuū. ⁊ sic est doctrina. vl' est absolutū. ⁊ sic est pseuerātia ¶ Hec aūt oīa manifestissime habuit btā ṽgo. oīm bonorū mater est. qꝛ plena est charitate ad deū, ⁊ dilectiōe ad ꝓximū. regina misc̄die est. summā doctrinā. patientiā. ⁊ pseuerantiā habuit. vt superius manifestatū est in questione de virtutibꝫ

Bn̄dic. Aser sex ꝯphendit

Sufficiētia

Maria habuit hec.

¶ De omībꝫ benedictionibꝫ simul

¶ Post hoc queriť de oībꝫ bn̄dictōibꝫ simul. Nō est deꝰ aliꝰ vt deus rectissimꝰ ascēsor celi. auxiliator tuꝰ. in magnificētia eiꝰ discurrūt nubes. habitaculū eius sursuꝫ ⁊ subter brachia tua sempiterna. eijciet a facie tua inimicū. dicetqꝫ ꝯterere. habitabit israel ꝯfidēter et solus. oculus Jacob in terra frumēta ⁊ vini. celiqꝫ caligabūt rore. bn̄dictus es tu israel. q̄s silis tui popule q̄ saluaris in dn̄o. scutū auxilij tui ⁊ gladiꝰ glorie tue deus tuꝰ. negabūt te inimici tui. ⁊ tu colla eoꝝ calcabis. ¶ Ista bn̄dictio nouē ꝯphendit. Primū est veri dei cognitio in via. ⁊ hoc ibi. nō est alius deꝰ vt deꝰ rectissimꝰ. Secūdū est auxiliatio in via. ⁊ hoc ibi ascēsor celi auxiliator tuꝰ. Et hec ē quadruplex. Aplis spm̄sctm̄ in terris mittēdo. ⁊ hoc est i magnificentia eiꝰ discurrūt ⁊c̄. Itē ipe ꝓ nobis in celis interpellando patrē et hoc est. habitaculū eius sursum. vn̄ Glo. Corpꝰ a mortuis suscitauit ⁊ in dextra patris collocauit. Itē ꝑueniente ⁊ cooperātē porrigendo. ⁊ hoc est subter brachia tua sempiterna. Itē hostē impedientē repellēdo. ⁊ hoc est. eijciet a facie tua inimicū. dicetqꝫ ꝯterere Hoc est q̄druplex auxiliū. Tertiū est timoris ablatio. ⁊ hoc ē habitabit israel ꝯfidēter. Quartū est. cū securitate boni possessio. ⁊ hoc ē oculꝰ Jacob in terra frumēti ⁊ vini. Quintū est pfecta dei cognitio p speciē. ⁊ h̄ ē. celi caligabūt rore. vn̄ glo. subtili ⁊ leuissima dei cognitōe Sextū est summe btitudinis ꝯphēsio. ⁊ h̄ est bn̄dictus tu es israel.

Ista bn̄dictio ꝯphēdit noue

Septimũ est oĩs creature ꝓlatio. ⁊ hoc est q̇s filijs tui. Octauuʒ est
Auxiliatio duplex. diuina auxiliatio. ⁊ h̄ est. scutũ auxilij tui. ¶ Et hec auxiliatio ẽ du/
plex ↄtra malũ. ⁊ sic est auxilij scutũ. vel ad bonũ opandũ. ⁊ sic ẽ gla
di⁹ glie. Nonũ ẽ hostiũ subiectio. Et hec ẽ duplex. vna q̄ nos puni
endo mõ nob̄ faciũt coronas in futuro. ⁊ h̄ est. negabunt te inimici
tui. Glo. in p̄nti vita Alia subiectio. q̄ de eoꝝ pena in futuro nobis
erit exultatio. ⁊ h̄ ẽ. tu eoꝝ colla calcabis ¶ Sufficiẽtia hui⁹ bñdicti
Sufficientia benedictõis onis ẽ hec. vel ẽ ptinẽs ad statũ vie. in q̄ duo tm̄ sūt necaria auxilia.
vnũ est verũ deũ agnoscere. ⁊ h̄ est p̄mũ. scd̄m ẽ auxilium p q̄d possu
m⁹ ad ip̄m ad eternã btĩtudinẽ ascẽdere. ⁊ h̄ est scd̄m. Si aũt pti/
net ad statũ patrie. vel hoc ẽ q̄ʒtũ ad sub̄ale p̄miũ. vel accñtale. Si
sub̄ale. vel in se. ⁊ hoc est vel a malo. ⁊ sic ẽ timoris ablatio. vł in bo
no. ⁊ h̄ vel in se vel respectiue. Si in se vel q̄ʒtũ ad p̄miũ ↄcupiscibi/
lis. ⁊ sic ẽ saturatis possessio. vł q̄ʒtũ ad p̄miũ rõnalis. ⁊ sic ẽ pfecta
dei cognitio. vł ad p̄miũ irascibilis. ⁊ sic est btĩtudinis ↄp̄hẽsio. Si
aũt est bonũ respectiue. sic ẽ creature ꝓlatio. Si aũt fit in ↄpatiõe ad
cãm efficiẽtẽ. sic est diuina auxiliatio. Si aũt ptinet ad p̄miũ accidẽ
tale. sic ẽ hostiũ subiectio. in q̄ duplex habem⁹ gaudiũ. de nr̃a in p̄nti
passione. ⁊ de illoꝝ in futuro ↄdẽnatõe. ¶ Hec aũt oĩa btĩssima vir
Maria possedit hec. go possedit in summo. ip̄a em̄ sup oẽm creaturã deũ cognoscit. Iteʒ
ip̄a est nobilissima auxilio. vtpote delicijs affluẽs innixa sup dilectũ
ad celos corpe ⁊ aĩa ascẽdit. Etiã ip̄a imunissima timoris mali sub
vmbra dilecti req̇escit. Etiã ip̄a a torrẽte voluptatis sup oẽs inebri
ata fuit. Etiã pfectissimã dignitatis ⁊ humanitatis xp̄i cognitiõem
in summo habuit. Etiã sup̄mã post deũ bñdictõem app̄hẽdit. Etiã
oĩb creaturis. vtputa imperatrix exaltata fuit. Etiã diuinũ auxiliũ
sup oẽs habuit. cũ quo maxima ⁊ excellẽtia opa fecit. Etiã inimicũ
nõ tm̄ in celo sed etiã in terra ↄculcauit. Sic g̊ pʒ qualiter benedi/
cta ꝟgo bñdictõces singuloꝝ singulariter. ⁊ vniuersoꝝ vł̄iter singu/
las ⁊ vniuersas possedit in summo

SEq̄tur de eo q̄d addit helizabet. Et bñdict⁹ fruct⁹ vẽtris tui.
¶ De quo p̄mo q̄rit̄ q̄re inter hoc ⁊ p̄cedẽs intercidat copula/
Q̄r. tio. cũ tn̄ in p̄dictis nulla sit postea copulatio ¶ Itẽ cũ ista salutatio
sit in textu euãgelij. ⁊ euãgelio nihil sit licitũ demi vel apponi. vt p/
hibet̄ anathemate in fine Apocalyp̄. ⁊ in Deutro. quare etiã ecclia
h̄ apponit ¶ Itẽ aut fuit apponẽdũ aut nõ. Si fuit. igit̄ angel⁹ omi
sit male q̇ nõ apposuit. Si etiã nõ apponẽdũ fuerit. igit̄ ecclia ma
le apposuit. ¶ Itẽ helisabet licʒ illud apposuerit. nõ tn̄ illi ↄiũxit. q̄/
re tũc ecclia ↄiũgit ¶ Itẽ q̄re helisabet mutauit ꝟba euãgelij dicẽdo
inter mulieres. cũ tn̄ angel⁹ dixit in mulierib. ¶ Itẽ cũ de⁹ trinitas
sit hic mittẽs ⁊ salutãs bñdictissima sit salutata. h̄ q̄d est bñdict⁹ fru

ctus vētris tui nō videt ptinere ad salutatōez. nec ad psonā salutatā nec ad salutātē. igit ponit ibi supflue ¶ Itē Bern. Nō ideo bn̄dict⁹ q2 tu bn̄dicta. ꝫ cū cā naturalr̄ pcedat effectum debuisset sic ordinasse bn̄dict⁹ fruct⁹ vētris tui. ⁊ bn̄dicta tu in mulierib⁹

Q̄r. Post hec qd iportat dicēdo hoc qd est bn̄dict⁹ fruct⁹ vētris tui. ⁊ in q̄ differat ab alijs i salutatiōe pmissis ¶ Videt em̄ includi in eo qd est grā plena. sicut ɔsequēs includit in an̄cedente. si em̄ grā plena fuit. igit fruct⁹ vētris tui bn̄dict⁹ fuit. ¶ Itē videt includi in eo qd est. bn̄dicta tu in mulierib⁹. cā em̄ intelligit in suo effectu. sꝫ ē bn̄dicta in mulierib⁹. q2 bn̄dictū fructum vētris pduxit. ¶ Itē videt male apponi. q2 qn̄ angel⁹ salutatōem dixit adhuc fructu⁹ ei⁹ nō fuit bn̄dict⁹. q̄re ꝫ eccl'ia h̄ ānectit. ¶ Itē cū maior sit laus spēalis q̄ꝫ gn̄alis. ⁊ magis sit spēale fili⁹ q̄ꝫ fruct⁹. oīs em̄ fili⁹ fructus ⁊ nō ecōtra. debuissꝫ igit dixisse filius vētris tui nō fruct⁹ ¶ Itē cū nō tm̄ de vētre sꝫ de toto corpe sub̄a filij formata fuit debuissꝫ dixisse. fili⁹ corpis tui. ¶ Itē cū fili⁹ nō sit tm̄ filius corpis vel etiā aīe debuisset dixisse fili⁹ tu⁹ tāgēdo ɔiūctōem sine ptiū declaratōe

Rō pma

2.

3

4

5

6

¶ Itē q̄rit vtꝝ bn̄dictio ista qua dr̄. bn̄dict⁹ fructus vētris tui. sit eiusdē rōnis cū illa de q̄ dictū est. bn̄dicta tu in mulierib⁹. Et videt q̄ sic. q2 vna est cā alterius. igit oportꝫ q̄ sit s̄m vniuocatōem. Q̄r.

¶ Sed ɔtra. hoc est q̄ benedictio illa de qua dr̄ bn̄dicta tu i mulierib⁹. dr̄ bn̄dictio p exclusionē maledictōis. ista aūt benedictio benedictus fructus ventris tui. nūq̄ꝫ fuit maledicibilis. igit nō pt dici benedictus p exclusionē maledictōis. ergo oportꝫ q̄ s̄m aliā rōnem ¶ Itē bn̄dictissima dr̄ bn̄dicta in mulierib⁹ pp̄ter fecūditatē. sꝫ fructus ventris benedictus nō habuit fecūditatē igit nō vnius sed alterius modi habuit benedictōem. igit nō sumit vtrobiqꝫ s̄m eādeꝫ rōnem. ¶ Itē bn̄dictissima dr̄ benedicta ⁊ determinat respectu cuius scꝫ in mulierib⁹. quare siliter nō dr̄. benedict⁹ fruct⁹ ventris tui. cum determinatōe respectu cuius sit benedictus. ¶ Itē si dicat. q̄ absolute dr̄ benedictus. q2 est bn̄dictus sup oīa ⁊ in om̄ib⁹ s̄m hoc quoqꝫ beatissima non deberet tm̄ dici benedicta tu in mulierib⁹. cū sua benedictio ad plus se extēdat. ⁊ sic deberet dici benedicta tu in creaturis om̄ib⁹. nō tm̄ in mulierib⁹. ergo ⁊c̄. Cōtra p.

2

3.

4

Q̄r. Post hec. an bn̄dictio fruct⁹ ɔtineat in se bn̄dictōes oīm et maxime si habeat bn̄dictōes oīm q̄ sūt in bn̄dictōib⁹ matris sue ɔphēse ¶ Et videt q̄ nō. dn̄s em̄ nō habuit bn̄dictōnem ɔiugatoꝝ q̄b⁹ dictū ē. Crescite ⁊ multiplicamini ⁊c̄. dn̄s em̄ hmōi multiplicatōeꝫ corpalē nō habuit. nec gn̄atōe terrā ipleuit ¶ Itē Lu. p. ⁊ erit tibi gaudiū ⁊ exultatio. glo. mouet parētes nō min⁹ p ortu sctōrū filioꝝ. q̄ꝫ p meritis grās agere. nō est paruū munus dei dare libe Rō prima

2.

ros ꝓpagatores gn̄is. successionis heredes. Jacob in gn̄atōe. xij. fi
lioꝝ gaudet. abrae filiꝰ dat̄ ⁊ zacharias exaudit̄. diuinū igit̄ munus
est fecūditas parētis Agāt ǧ grās prēs q̄ genuerūt. filij q̄ geniti sꝫ
mrēs q̄ honorāt̄ p̄mijs ꝯiugij. stipēdia militie sue filij sꝫ. Dn̄s āt il
lud munꝰ. illō p̄miū. illō stipēdiū nō habuit. q̄ corpal'r nō genuit.
3. ǧ nō oē bonū vl' oīꝫ bn̄dictōeꝫ bn̄dictꝰ fructꝰ ī se possidebat Jtē bn̄/
dictꝰ fructꝰ vētrꝫ bn̄dictū fructū vētrꝫ nō habuit. q̄ nullū fructū vē
4 tris habuit. ǧ aliq̄ bn̄dictōe caruit Jtē Lu. x. maria optimā p̄tē elegit
bona ē ps ꝯiugatoꝝ. melior viduaꝝ. optia v̄ginū. sꝫ dn̄s nō habu
5 it bonū ꝯiugatoꝝ nec viduaꝝ. ǧ nec bn̄dictōes oīꝫ ¶ Jtē Aug. dr. q̄
celibatꝰ iohīs nō p̄fert̄ ꝯiugio abrae. ǧ vtrūqꝫ bonū. ǧ ābo sil' melius
6 bonū. sꝫ dn̄s ihs habuit tm̄ alteꝝ. ǧ nō habuit oē bonū creatū. ¶ Jtē
in feīa ē gr̄a qō ē v̄go ⁊ mr̄. ǧ in viro debuit eē gr̄a q̄ eēt v̄go ⁊ pa
7 ter. sꝫ h̄ nō habuit ¶ Jtē bonū ē eē v̄ginē. bonū ē esse matrē. ǧ vtrūqꝫ
8 sil' meliꝰ est. ¶ Jtē mater ē dn̄a carnal' ⁊ spūalis. ⁊ filius est tm̄ pater
9 spūalis. ⁊ nō carnalis. ǧ plus hꝫ ipa ¶ Jtē bonū ē eē patrē carnalem
10 bonū est eē patrē spūalē. ǧ vtrūqꝫ sil' esse ē meliꝰ. ¶ Jtē ipe nō ē pater
dei nec p̄ris nec filij nec spūsscti. sꝫ dn̄a ē dei mater. ǧ ipe nō hꝫ totuꝫ
Q̄r. bonū qō hꝫ mater ¶ Jtē q̄rit̄ de singul' p̄uilegijs suis q̄liter a filio
Contra: excellat̄ in illis. ¶ Cōtra p̄dicta obijcit̄ in hūc modū. q̄cq̄d boni ē in
creaturis est in hoīe. sꝫ q̄cq̄d boni fuit in hoīe fuit in dn̄o nr̄o Jesu
xp̄o. ǧ q̄cq̄d boni fuit in creaturis fuit in xp̄o Jtē sup̄iores hn̄t ꝓpri
etates inferioꝝ cū excellētia. Jtē ps. Unxit deꝰ te pre ꝯsortibꝰ tuis
Jtē ibidē Speciosus forma p̄ filijs hoīm. et Damas. Accepit p̄mi/
tias nostre masse. Et ioh. ij. Nō ad mēsurā dedit ei deꝰ spm̄. Et ioh.
p̄. De plenitudine eiꝰ accepimꝰ oēs Et Ro. xi. Ex ipo. p ipm̄. ⁊ ī ipo
sunt oia. Et Augꝰ. Deus est quo nihil melius excogitari pt. Et da
mas. Siue s̄m v̄tutē. siue s̄m sapiētiā. siue s̄m tēpus siue locū defici
at a p̄fectōe deus nō est. ergo quicq̄d boni est in creaturis est in ipso
qō est deus. Et Jaco. p̄. Omē datū optimū ⁊ omē donum p̄fectum
christꝰ āncellit matrē multis in p̄uilegijs ¶ Jtē q̄ in omibꝰ p̄uilegijs ipam matrē āncedat pꝫ. Primū fuit q̄
ipa nūq̄ peccauit. ipe em̄ nec in peccatis ꝯceptus fuit. Secūdū fuit
q̄ ipsa peccare non potuit. ⁊ si ipsa creatura pura peccare non potuit.
quanto minus creator. Augꝰ. de trini. Magna est potētia domi/
ni nec peccare nec mentiri posse. Tertium fuit q̄ ipsa in actu liberi
arbitrij merebatur. ipe em̄ omniū in ista conceptione dignus fuit.
et postea quolibet actu nobis meruit. Quartū fuit puritas in sum
mo. sed ipsa habuit puritatē receptiuam. ipse autem datiuam ha
buit. ipsa in summo pura fuit ad modū aeris. vt supra. ipse autem
ad modum solis. Quintum fuit. q̄ ipsa fuit virgo virginum. Jpse
autē virgo beate virginis filius. et plus est esse virginem virginis.

filiũ q̃ꝫ ꝟginẽ matrẽ ꝟginũ. Sextũ fuit ꝙ erat mater ꝟgo ꝑ genera 6
tionẽ. ip̃e aũt pr̃ ꝟgo ꝑ creatõnem. ⁊ nobilioꝛ est creatio q̃ꝫ gñatio ⁊
act⁹ creatoꝛis q̃ꝫ creature act⁹ Septimũ fuit ꝙ ip̃a fuit mater oĩm 7
ip̃e eñ pater oĩm ⁊ mai⁹ est eẽ patrẽ q̃ꝫ matrẽ. Item ip̃e genuit ꝟbo
ip̃a facto. ⁊ plus ẽ ⁊ ꝑ se generatõi filius generare ꝟbo q̃ꝫ facto. Oc/ 8
tauũ fuit ꝙ ip̃a habuit nulli⁹ ignoꝛãtiã. ip̃e aũt omniũ habuit sciaꝫ 9
Nonũ ẽ. ꝙ ip̃a est stella maris. ip̃e aũt ẽ lux mũdi. Decimũ est ꝙ ip̃a 10
est poꝛta celi. ip̃e aũt hostiũ in q̃ ẽ poꝛta. Undecimũ est ꝙ ip̃a cõca 11
tionẽ passionis habuit ꝑ ꝯpassionẽ. ip̃e aũt ip̃am passionẽ habuit.
Duodecimũ est ꝙ ip̃a ẽ sup̱ choꝛos angeloꝝ exaltata. ip̃e aũt nomẽ 12
hꝫ qđ ẽ sup̱ om̄e nomẽ. Tredecimũ est ꝙ ip̃a ẽ mater misericoꝛdie. 13
ip̃e aũt est pater misericoꝛdiaꝝ ⁊ rex gloꝛie

AD plenariã intelligẽtiã p̄dictoꝝ q̃rit̃ de sufficiẽtia hoꝝ ⁊ diffe
rẽtia q̃ ponũtur in salutatõe ista. Et q̃rit̃ p̄mo de numero di/ Qr̃.
ctionũ. q̃re tm̃ habuerit decẽ dictões ⁊ nõ plures vel pauciores Itẽ
q̃rit q̃re tm̃ q̃ttuoꝛ sñie ponant̃ in ip̃a. Itẽ q̃re sñie sibi ita succedant
ꝓgressiue. ita ꝙ p̄ma habuit vnã dictõem. scđa duas. tertia tres. q̃r
ta quattuoꝛ. Itẽ ſm additõem Helizabet q̇nqꝫ sunt dictiões ⁊ vna
est sñia. Itẽ q̇d signat ꝙ hic ponit̃ denari⁹ q̇ est numer⁹ triangularis
ex oĩ parte. ⁊ quaternari⁹ q̇ est triãgularis a base in ꝯmuni. Iteꝫ
vel simul singulariter sunt. xv. sꝫ tũc opteret q̇nqꝫ poni ꝓ base.

¶ Ad obiecta p̄ma soluẽtes dicim⁹ ꝙ sufficiẽtia salutationũ su Ad obiecta
mit̃ hoc mõ. In illa salutõne annũciat̃ beatissime ꝟgini ꝑfectissima suffic. salutat.
habitudo. ⁊ ꝑ ip̃am ⁊ in ip̃a toti humano generi. Perfectio aũt bea
tissime ꝟginis vel est q̃ꝫtũ ad substãtiã. vel q̃ꝫtũ ad cãm. vel q̃ꝫtum
ad efficientiã. Si q̃ꝫtũ ad substãtiã. vel est a malo. ⁊ sic est aue. vł est
ad bonũ. sic est gratia plena. Si q̃ꝫtũ ad cãm. sic est dñs tecuꝫ. Si
aũt q̃ꝫtũ ad efficiẽtiã. vel ẽ imediata. ⁊ sic est benedicta tu in mulieri/
bus. vel mediata. sic est bñdictus fructus vẽtris tui. ¶ Ad aliud di Ad aliud
cimus. ꝙ ꝑ decẽ ꝟba ſcatur decalogi impletio. in quattuoꝛ sententijs
significat̃ in euãgelijs ꝯsilioꝝ sup̱additio. ⁊ per hec duo fit nobis ꝑ
fecte salutis annũciatio. Iteꝫ decẽ ꝟba in quattuoꝛ sententijs est lex
in quattuoꝛ euãgelijs. Itẽ gradalis ꝓcessio signat ꝙ in via nõ est ꝑ/
fecta legis impletio. sꝫ tm̃ initiatio. Itẽ denarius triãgularis signat
legis nobilitatẽ. quaternarius euãgelij eternitatẽ. ⁊ vterqꝫ est nume
rus imp̱fectus. sed denarius in duob⁹. quattuoꝛ aũt in vno. sic ⁊ euã
geliũ hꝫ ꝑfectõem vie. sed nõ patrie. ⁊ ita vnũ sibi deest. denarius aũt
legis deficit in duob⁹. q̄ꝛ nec hꝫ q̇dem ꝑfectõem vie nec patrie. Item
quattuoꝛ cũ oĩb⁹ suis partib⁹ facit denariũ ⁊ lex materialiter tota
est in euãgelio. Item denarius est numerus triangularis ex oĩ p̱te
et quattuoꝛ in ꝯmuni. ⁊ per firmitatẽ legis ⁊ euãgelij recte impleti ꝑ

uenitur ad vnū de quo dr̄. Unā petij a dn̄o. Itē ſm additõem He
lizabet denarius dictionū ſignat decalogū quaternarius ſentētiarū
ſignat euāgeliū. additio Helizabet doctrinā aploꝝ. Et hec oīa fi
gurantur in ſalutatõe beatiſſime virginis diuinitus miſſa In ipſa
eñ fuit legis ⁊ euāgelij impletio. ⁊ in ipa fuit vtriuſqꜭ expoſitio. per
ipam vnius cū altero ꝯiūctio. Itē vnius in alterū reductio. Itē ꝑ
ꝑ ipam virtutū ꝯſummatio. Itē ꝑ ipam ſanctitatis ꝓgreſſio. Itē
ꝑ ipam ad deū aſcēſio. nobis aūt ꝑ legē veterē ⁊ nouā ⁊ ipam eterne
ſaluatiõis nūciatio ⁊ ſalutis ipa ꝓductio

Ad obiecta. ¶ His viſis videndū eſt ad ea q̄ de fructus bn̄dictõne ſunt obie
cta. Notandū ē q̄ de bn̄dictõe illa poſſumus loq̄ ſm tres vias Pri
mo q̄ꜩtum ad ſcatõem. ſcd̄o q̄ꜩtum ad ſuppoſitõem. tertio q̄ꜩtū ad
De bn̄dictõne ſubſtantiā. Quātū ad ſcatõem vtr̄ ſcꝫ bn̄dictio vnā habuit ſcatio-
poſſum⁹ loq̄ ſꝫ nem vel plures. Et ſi plures ſm quā hic ſumatur vel ſi oīs rõ bn̄-
tres vias. dictionis ſaluetur in iſta benedictõe. Quātū ad ſuppoſitõem. vt ſi
ſcꝫ benedictio ſit ꝯmunis ad plura ꝓ qua ſumat̄ hic. ⁊ vtrū ꝓ om
nib⁹ ſuis ſuppoſitis. Quātū ad ſuā ſubſtantiā ex q̄b⁹ ⁊ quātis inte-
bn̄di. hꝫ q̄tuor gratur iſta benedictio. Quātū ergo ad ſcatõem benedictio quattu-
or in ſe hꝫ ſcata. quoꝝ omniū rõ ſaluat̄ in iſta benedictõe Eſt eñ be-
nedictio maledicti euacuatio. ⁊ eſt benedictio oīs boni poſſeſſio.
et eſt bn̄dictio fecūditatis exaltatio. ⁊ eſt bn̄dictio ꝯgratulātiū col-
laudatio Et quelibet iſtaꝝ triplex. Eſt eñ bn̄dictio triplicis maledi
1 cti euacuatio. inciderat eñ hō ꝑ peccatū triplex maledictū. Primū
Hō peccando eſt pūctio fomitis. ſecūdū eſt labor inueniende veritatis. tertiū ē ne-
incurrit ceſſitas incineratõis. Primū intelligitur ꝑ hoc q̄ operat⁹ fueris ter
Maledictum ram ⁊c. ſcd̄m ꝑ id qd̄ dr̄. in ſudore vultus tui ⁊c. tertium ꝑ id. cinis
triplex. es ⁊ in cinerē reuerteris. Iſtius triplicis maledicti euacuatio fuit in
iſto fructu benedicto. Primū q̄r puncturā fomitis nō habuit. ſcd̄m
q̄r oīa ſciuit. tertiū q̄r corruptõnem nō vidit. Scd̄a benedictio fuit
2. oīs boni poſſeſſio. ⁊ hec triplex fuit. Habuit eñ bonitatem humane
nature in ſummo. Itē bonitatē diuine nature in ſummo. Itē bonita
tem q̄ eſt ex ꝯiūctõe vtriuſqꜭ habuit. ⁊ ſic oē bonū poſſedit in ſum
3. mo. Tertia benedictio fuit fecūditatis ſuperexaltatio. ⁊ hec quoqꜭ tri
plex fuit. fuit eñ pater ꝑ creatõem in eē nature. ꝑ recreatõem in eſſe
gratie. per glorificatõem in eſſe glorie. Quarta bn̄dictio fuit ꝯgratu
4 lantium collaudatio. ⁊ hec triplex. ſcꝫ angeloꝝ. hominū. ⁊ corporū
oēs hi benedicūt ipā. q̄r genuit angeloꝝ reſtauratorē. redempto
rem hoīm. corporaliū renouatorē. ¶ Quātū ad ſuppoſitõeꝫ tria ha
bn̄dic. ē fruct⁹ bet appellata. ⁊ ꝓ oīb⁹ illis reddet̄ locutio vera Eſt eñ fructus be
nedictio nature. benedictio gratie. benedictio glorie Et q̄lıbet iſtoꝝ
tripliciter. Benedictio nature tripliciter. habuit eñ corpus benedi

ctũ aiam benedictã. deitatẽ benedictã. Corpus fuit benedictũ tripl' citer. in materia. in forma. i harmonia In materia qr purũ in forma quia pulchrum. in harmonia quia eucraticũ. Pulchru etiã fuit tri pliciter. in ɔgruentia quãtitatis. in elegantia dispositionis. in venu state colorũ. ⁊ sic est in statura. figura. ⁊ colore. ¶ Itẽ aĩa fuit benedi cta. in se ⁊ in ɔparatõne. in se dupliciter. a malo ⁊ in bono. A malo tripliciter a peccato. a fomite. ab ignorantia. ¶ Itẽ in bono tripliciter. omniũ naturarũ naturali ɔditõne. politicarũ ꝟtutũ pfectõe su prema naturali dei dilectione. in ɔparatõe benedicta fuit dupl'r. ad deũ ⁊ ad corpus. Ad deũ summa imagine ⁊ silitudine. ad corpus sine ɔtrarietate. ¶ Itẽ bñdictã tripliciter habuit deitatẽ. bñdictã in opibꝫ. in se. bñdictã in donis suis. ¶ Itẽ habuit benedictõem gratie et hec quoqꝫ fuit triplex. increatã cũ patre. creatã cũ matre. ɔiũctã ꝓpter vtrũqꝫ. Cũ patre triplicẽ grãm habuit. Cũ patre qd est deus qd est dei fili⁹ qd est spirator spũssancti. Cũ matre quoqꝫ triplicẽ habuit grãm. vnã qr omnẽ grãm habuit. secũdã qr omnẽ dedit gratiã tertiã q dedit vltra id qd habuit. Dedit em̃ grãm. virtutẽ. remissionem peccatorũ quã nõ habuit. vñ spũs in helizeo duplex fuit. Item ex ɔiũctõe ꝓpter vtrũqꝫ triplicẽ habuit grãm. Vnã q fili⁹ plurium fuit. secũdã q redẽptor hoĩm fuit. tertiam q beatitudo hoĩm est. Et quodlibet istorũ tripl'r est. qr em̃ filius plurium fuit. ex hoc seqtur triplex gratia. mater em̃ habuit patrẽ ⁊ matrẽ sꝫ nõ deũ. Pater su⁹ nec habuit patrẽ nec matrẽ nec deũ nec hominẽ. ipe aũt habuit patrẽ et matrẽ ⁊ deũ ⁊ hoĩem. Quia redẽptor hominum fuit. ex hoc habuit tria. qr sponsus aiarũ. sacerdos fideliũ. iudex viuorũ ⁊ mortuorũ. Qꝫ beatitudo hominũ fuit. ex hoc etiam habuit tria. qr est beatitudo angelorũ hominũ ⁊ corporaliũ. ¶ Itẽ benedictõnem glorie fil'r habuit triplicẽ. habuit em̃ gloriã ɔphensoris. gloriã creatoris. gloriã redẽptoris. Et q̃libet istarũ triplex. Cõprehensoris triplex. summã aureolã in summo. sup oẽs aureolas in summo. accidentalia premia in summo. ¶ Itẽ pmo est hõ viator ⁊ nõ ɔprehensor. postea ɔphensor et nõ viator. ipe aũt nõ aliqñ viator. aliqñ ɔprehensor. sꝫ simul viator ⁊ ɔprehensor. ¶ Itẽ viatorũ doctor. ɔprehensorũ coronator. viatorũ ⁊ ɔphensorũ adunator. ¶ Itẽ gloria redẽptoris triplex fuit. quia hominũ liberator. demonũ supator. nature exaltator. Itẽ gloria creatõis triplex fuit. miscdia in sanctis. iusticia in dãnatis. gloriosus in seipo. Itẽ habuit gloriam creatoris. iustificatoris. glorificatoris. Si aũt ɔsideret bñdictio ista q̃tũ ad ptes integrales. tũc est benedictio quantum ad essentiam vel principium ¶ Iste fructus benedictus triplicẽ habuit originẽ. benedictã trinitatẽ p creatõem. benedictã matrẽ p natiuitatẽ. bñdictũ patrẽ q̃tũ ad generatõem. Quãtũ

bñdic. nature

Corp⁹ bñdictum tripl'r

Aĩa bñdicta dupl'r

a malo tripl'r

in bono tripl'r

Deitatẽ bñdictã habuit

Cũ p̃re triplicẽ grãm hũit

Cũ matre triplicẽ gratiam.

Triplex grã.

Tria habuit

Bñdictõnem triplicem.

Hõ ẽ viator

Glĩa redẽptoris triplex fuit

Fruct⁹ bñdictus triplicem.

ad essentiā benedictus fuit tripl'r s̄m Bernardū. Odore. sapore. specie. odore implens cognoscitiuā inq̄ztū verū. sapore reficiens affectiuam inq̄ztum bonū. specie beatificās ɔprehensiuā inq̄ztum summuz fuit ꝛ arduū Albertus Addamus ꝛ nos odori ꝛ sapori spēi valorem. valet in medicamētū ɔtra omē malū in cibū h̄ntē oē delectamētū. in p̄ciū ɔparās oē bonū Itē q̄ztū ad efficiētiā duplex ē bn̄dictio actiua scꝫ ꝛ passiua. Actiua tripl'r. qꝛ bn̄dixit nos in esse nature. glie et gratie. vn̄ ps. Bn̄dicat nos de⁹ de⁹ noster. bn̄dicat nos de⁹. Itē bn̄dixit nos bn̄dictōe corpali. spūali ꝛ celesti Passiua tripl'r. qꝛ nos bn̄dicim⁹ eū corde. ore. ꝛ ope. vn̄ ps. Bn̄dic aīa mea dn̄m. ꝛ oīa q̄ intra me sunt. Bn̄dicim⁹ eū ore. vn̄. Bn̄dicam dn̄m in omi tpe. sp laus ei⁹ in ore meo Bn̄dicim⁹ eū ope. vn̄ ps. Bn̄dicā dn̄m in vita. ¶ His visis r̄ndemus ad obiecta. qd̄ ḡ q̄rit̄ de copulatōne dōm. ꝙ hic ponit̄ copulatio q̄ ɔtinet alteri⁹ finē. Ad obiectōem ad angelicā salutatōem ꝛ ad p̄sonā filij ptinentē. ꝛ etiā vt notet inter filij bn̄dictōem ꝛ matris dilectōem aliquā. q̄zuis tn̄ s̄m allegoriā ad aliā ptineāt rōnē. ipa em̄ ē bn̄dicta p bn̄dictōem fruct⁹. vn̄ sua bn̄dictio descēdit a bn̄dictōe filij Itē angel⁹ nō addidit bn̄dict⁹ fruct⁹ vētris tui. qꝛ nōdū fruct⁹ ei⁹ fuit fruct⁹ vētris. sꝫ ipm̄ q̄si pmissum in h̄ qd̄ dr̄. bn̄dicta tu in mulierib⁹. fructū ɔphendit. ecclia aūt qꝛ sibi exhibitus ꝛ btissime v̄gini ɔmēdat⁹ ipa apposuit. Ordo pꝫ ex sufficiētia. Itē q̄re nō dixerit fili⁹ vētris ꝛc. qꝛ cōe est ad spūalē ꝛ carnalē generatōem. ꝛ oīno maxime cū hac determinatōe vētris q̄ ē loc⁹ gn̄atōis carnal'. ppter qd̄ etiā nō dr̄ corpis sꝫ vētris vt v̄itas generatōis pl⁹ exprimeret̄ ꝛ falsitas heretica plus sopiret̄. Itē quare nō determinauit respectu cuius essꝫ bn̄dictus. Dicimus ꝙ s̄m oēm r̄catōeꝫ. ꝛ s̄m omnē suppositōeꝫ. ꝛ s̄m oēm partē. ꝛ omi mō. ꝛ in omib⁹ benedict⁹ fuit. ꝛ eius benedictio p nihil specificū coartari potuit. Benedictio quoqꝫ beatissime virginis p hoc qd̄ dr̄ in mulierib⁹. nō restringitur sed causa ꝛ origo omis benedictōis monstrat̄. Concedimus etiā ꝙ dn̄s noster iesus christus habuit oēs dignitates matris sue. vel in se vel in equipollenti excellētissimo ɔgruenti. Habuit ḡ bn̄dictiōeꝫ ɔiugalē. qꝛ sponsus fuit vniuersalis ecclie. Itē virgo fuit ꝛ pater. qꝛ v̄bo v̄itatis gn̄auit. ꝛ ex aq̄ ꝛ spū ex m̄re ecclia oēs regenerauit Itē sicut ipa mater dei ita ꝛ ipe fuit fili⁹ dei. ꝛ pl⁹ est eē filiū dei q̄ꝫ matrem dei. Itē plus est eē filiū v̄ginis q̄ꝫ eē v̄ginē v̄ginū. qꝛ si ipe christ⁹ eēt virgo virginū seq̄ret̄ ꝙ ipa mater sua nō esset virgo. Item plus est esse benedictum fructū ventris q̄ꝫ habere fructū ventris. Concedim⁹ etiam ꝙ a filio suo in omib⁹ priuilegijs suis antecellitur. nec in hoc laus matris sue diminuitur. sed exaltat̄ in eo ꝙ non tm̄ genuit sibi filiū coequalem. sed infinitū meliorē ꝙ etiam ex hac parte quodā-

Albertus

bn̄dic. duplex

passiua tripl'x

Ad obiecta

Angelus

Ecclia addit

Fruct⁹ vētris ꝛ nō corporis

Qr.

Sol'o

bn̄dic. marie

Virgo ꝛ p̄r

Maria excedit̄ura filio

modo infinitat bonitatē matris. oīs enī arbor ex fructu cognoscit
ꝓprio. vñ si bonitas fructus bonificat arborem infinita bonitas in
fructu adhuc ostēdit infinitā in arbore bonitatē.
SEquit q̄ cū audisset turbata ē. Querit ḡ quare turbata fuerit
btīssima ꝟgo. ꝛ videt p̄mo ꝙ de āgelica visione. ꝛ h̄ ꝓbat a filī Rō p̄ma.
Luce. p̄ de Zacharia Apparuit illi angel⁹ dñi stans a dextris altaris
incēsi. ꝛ Zacharias turbatus ē vidēs timor irruit sup eū. ḡ ex visi
one āgelica ē turbatio ꝛ timor ¶ Itē Grego. O inq̄ztā miseriā cecidi 2
mus. q̄ etiā bonos angelos formidamus. Itē sup iā dictū textum
Luc. glo. Sicut human⁹ defect⁹ ē terreri. ita angelice bonitatis est
pauētē de suo aspectu blādicter ꝯsolari. ḡ pauor ē de angeloꝝ aspectu
Itē Luc. ij. Angel⁹ dñi stetit iuxta illos ꝛ claritas dñi circūfulsit il
los Et sequit Timuerūt timore magno Itē Mat. vlti. dr̄ ꝙ aspect⁹
angeli erat sicut fulgur Et dr̄ post. ꝙ pre timore aūt ei⁹ pterriti sūt cu
stodes. ḡ ex visione angeli ē timor ꝛ pturbatio. Itē Judicū. xiij Vir
aūt venit ad me habēs vultū angeli terribilē nimis. ḡ ex visiōe vult⁹ Contra
angeli ē terror ¶ Cōtra obĳcit Que cū audisset turbata ē in sermone 1
ei⁹. i. āgeli. ḡ nō in visiōe ¶ Itē alĳ dat discretio spiritnū. vt dictū ē 2
sup. ḡ turbat nō ex visiōe. ¶ Itē ipa angelos cognouit p speciē ¶ Itē 3
aut cognouit ꝛ nō fuit turbata aut non cognouit ꝛ sic fuisset dubia 4.
qd̄ ē ridiculosū dicere ¶ Itē Abraā Loth Josue ꝛ alĳ pr̄es veteris 5
testamēti viderūt angelos. nec fuerūt turbati. ḡ nec ipa. q̄ illa a nul
lo illustriū vincit. Sz si ꝓpter h̄ dr̄ ꝙ fuit turbata in sermone ¶ Cō- Contra.
tra turbatio ē a malo ꝛ a ꝯrio. sz in isto sermone nihil erat mali vel 1
ꝯriū. ḡ de isto sermone nō turbat ¶ Itē nec in nūciato ē aliq̄ ad ipsaꝫ 2
ꝯrietas. ḡ nec p illū nec p nūciū turbat ¶ Itē ꝯmina° ē cā turbatōis 3.
ḡ ꝯsolatio ē cā exultatōis ¶ Itē ex prudētia noue salutatōnis formā 4.
mirat. videt ḡ ꝙ ista turbatio fuerit ex ammiratōe. ¶ Querit ḡ si fue Queritur.
rit turbatio āmiratōis. ꝛ videt ꝙ nō. Legit de scrō Aug. q̄ nō satia
bat altitudinē diuini ꝯsilĳ ꝯsiderare dulcedīe mirabili sup salute ge
neris hūani. ḡ illa admiratio ē bona. ḡ nō ē ꝓhibēda Sz istā turba
tionē remouet angel⁹ dñi dicēs. ne timeas maria. ḡ ista turbatio nō
fuit āmiratōis Vel dr̄ ꝙ fuerit dubitatōis. ¶ Cōtra h̄ dt̄ Ambrosi⁹ Contra.
nō ꝯturbat qd̄ nescit an pteritū sit an futuꝝ Itē bern̄. dt̄ Dubiā ꝯso-
lat Sz ꝛ si ꝓpter h̄ dicat eē turbatio dubitatōis. ꝯtra h̄ dt̄ glo. in
hūc modū Cū sara risit in ꝓmissiōe filĳ. ꝛ in ꝓmissione dei marie di
xit Quomō fiet istd̄. cur nō fuit vtraq3 muta facta sic Zacharias. q̄
sara ꝛ maria nō dubitauit faciēdū qd̄ ꝓmittit sz q̄runt modū. ḡ hic
nulla fuit turbatio dubitatōis. ergo ꝛc.
POst h̄ querit de h̄ qd̄ dt̄ Et cogitabat Et obĳcit in hūc modū Rō p̄ma
Cogitatio ē decursus rōnis de vno oppositoꝝ sup reliquū. vñ

dr cogitatio q̄ſi coagitatio. ſ3 vbi fluctuatio ē de vno oppoſitoꝝ ſup
2 reliquū ibi ē dubitatio. ḡ videt᷑ ꝙ hic fuerit dubitatō ¶ Itē Bern.
Sciebat ꝟgo prudēs ꝙ āgel⁹ ſathane ſepe transfigurat ſe in angelū
lucis. ⁊ q2 nimiū ſimplex ⁊ humil' fuit nihil tale ab āgelo ſperabat.
et ideo cogitabat q̄lis eſſet iſta ſalutatio Tūc angel⁹ intuit⁹ ꝟginē ⁊
varias eā ſecū voluere cogitatōes facillime ꝯphēdēs pauidā ꝯſolat᷑
et ꝯfirmat dubiā. ḡ videt᷑ ꝙ hec cogitatio fuit ꝑ modū dubitatōis
3 ¶ Itē ibidē Bern. Solēt ꝟgines q̄ vere ſūt ꝟgines ſp̄ pauere ⁊ nūq̄
ſecure eē ⁊ vt caueāt timēda etiā tuta ptimeſcere ſciētes ſe in vaſis fi-
ctilib⁹ p̄cioſum portare theſauꝝ ⁊ nimis eſſe arduū viuere āgelos in
ter hoīes ⁊ in terris more celeſtiū ꝯuerſari ac in carnē vitā celibē du-
cere. pinde qd̄ q̄d ortū fuerit ſuſpicāt᷑ hoīm inſidias totū eē. ⁊ ꝯtra
ſe exiſtimāt eē machinā icc irco ⁊ Maria turbata ē Ex hac autorita
te ḡ iteꝝ videt᷑ ꝙ turbatio ⁊ cogitatio fuit cā timoris ⁊ dubitatōnis

Rō p̄ma timor diuidit᷑

DEinde ſeq̄t᷑ Ne timeas Et q̄rit᷑ cur hmōi timor h̄ remoueat᷑ Et
videt᷑ ꝙ nullus h̄ vere poſſit remoueri. q2 vt Damaſcen⁹ dr̄ ti
mor diuidit᷑ in ſex. in ſegniciē. in erubeſcētiā. in verecūdiā. in admira
tōem. in ſtuporē. in agoniā Segnicies ē timor future opatōnis. ille
nō fuit h̄. q2 ei nihil nūciat᷑ opandū Erubeſcētia ē timor ī expectatōe
ꝯuiciȷ. ⁊ ille q̄q3 nō ē hic. Verecūdia ē timor in turpi actu. ⁊ de h̄ ni-
hil hic. Ammiratio ē timor ex magna imaginatōe. ꝯtra illā nō ē ne-
ceſſaria ꝯſolatio. vt dictū ē Stupor ē timor ex incōſueta imaginati
one. hic āt nihil de imaginatōib⁹ agebat᷑ Agonia āt ē timor ꝑ caſum
vel īfortuniū Mēte eīm timore īfortunate actōnis agonizamur. hic
q̄q3 de īfortunio vel caſu nihil. ḡ nō fuit agonia. ⁊ ſic null⁹ timor Et
2 ſic fruſtra remouet᷑ timor vbi null⁹ ē timor. ¶ Itē ſi āmiratōis timor
3 ille nō ꝓhibet᷑. ¶ Itē nō ē timor niſi ꝯtra malū. q2 nihil timet᷑ timore
4 remouibili niſi culpa vel pena ¶ Item pfectis nulla timenda ē pena. ḡ
5 fruſtra. vn̄ Actuū. viȷ. Ibāt ap̄li gaudētes ⁊c. ¶ Itē laus plus exci
tat ad morē q̄3 ad timorē. ḡ cū nihil pceſſit niſi qd̄ fuit de laude null⁹

Contra

debuit timor ei remoueri. ¶ S3 Cōtra glo. Ex verecūdia pauet Itē
alia glo. Trepidare ꝟginis ē ⁊ ad oēs viri igreſſus vereri. ḡ videt᷑ ꝙ

Prima rō

NO̅ De verecūdia. vtꝝ btiſſima ꝟgo habu (ex verecūdia timuit
it verecūdiā Et videt᷑ ꝙ ſic. glo. ex verecūdia pauet. Itē alia
helizabet ex culpa erubuit Maria de verecūdia. ī muliere eīm mod⁹
2 pudoris auget᷑ ¶ Itē Ecci. xx Grā ſup grām mulier ſctā ⁊ pudorata
3 ¶ Itē pudore bono replet⁹ dei famul⁹ ſtupri nephas ꝓhibuit. ¶ Itē
4 Hiere. iȷȷ. Facies mulieris meretricis facta ē tibi. noluiſti erubeſcere
5 et h̄ ē malū. ḡ verecūdia ē bonū ¶ Itē Ecci. xxiȷ. Aio irreuerēti ⁊ īfru
nito ne tradas me Et Ecci. iiȷ. Eſt ꝯfuſio adducēs glīaꝫ Et Damaſ-
ce. de erubeſcētia dr̄ Optīa ē hec paſſio Idē de verecūdia dr̄. q2 nō ē in

parabile ad salutē Itē erubescētia res salutifera ē Ex his oīb⁹ pꝫ ꝙ
erubescētia ē bonū ꝛ verecūdia. ꝰ ipam habuit btā ꝟgo cui nullū de
fuit bonū cui⁹ pura creatura capax fuit ¶ Sꝫ ꝯtra Damas. dꝛ Vere Contra
cūdia ē de turpi actu Sꝫ nihil fuit turpe ī btissima ꝟgine. ꝰ nec ve 1.
recūdia. ¶ Itē Adā nō habuit verecūdiā añ pctm̄. sꝫ p⁹ viderūt. qꝛ 2.
nudi erāt ꝛ fecerūt sibi perisomata ¶ Itē q nō q̄rit sibi glīaꝫ nō sentit 3.
ꝯtumeliā. vt dꝛ Hiero. sꝫ hūillima ꝟgo nullā q̄siuit glīaꝫ. ꝰ nō sensit
ꝯtumeliā. ꝰ nō habuit verecūdiā Sꝫ sūme fuit hūil. ꝰ voluit vil re
(putari Rō p.ª
Nr̄. De deo Utrꝫ ipe habuit verecūdiā. Et videt ꝙ
nō. qꝛ dꝛ Damas. ꝙ ea assumpsit q̄ in natura nr̄a plātauit. 2
sꝫ verecūdiā nō plātauit. ꝰ nō habuit verecūdiā. ¶ Itē verecūdia ē Cōtra
seq̄la pcti. ꝰ nō habuit eā. ¶ Sꝫ ꝯtra. passio hec ē meritoria. ꝰ ē bo 1
na. ꝰ habuit eā. ¶ Itē ipa ē natural. ꝰ ꝛc. ¶ Itē oīa assumpsit preter 2
pctm̄ ꝛ ignorātiā. sꝫ verecūdia neutrꝫ hoꝝ ē. ꝰ habuit verecūdiam. 3
¶ Itē ps. Verecūdia mea ꝯtra me ē ¶ Itē qm̄ ꝓpt̄ te sustinui oppro 4.
briū. ¶ Itē. tu scis improperiū meū ꝛ ꝯfusionē meā ꝛc. Has autori. 5
exponit glo. de deo. ꝰ habuit verecūdiā
Nr̄. De Inuenisti em̄ grāꝫ. Et q̄rit q̄d sit grāꝫ iuenire. Si h ē
ꝑditā recupare. hoc āt ē multis cōe. Itē si h est ꝑditā ꝑmo
recupare tūc btā ꝟgo grām nō inuenit. sꝫ Adā ꝛ Eua eā ꝑmo recu
perauerūt. Itē si iuenire ē ꝑus in rōne iuenire ꝭm h ꝑm⁹ angel⁹ vel
ꝑmus hō grām iuenit. ¶ Querit ꝰ vtrꝫ btissima ꝟgo meruit fieri ma Queritur
ter dei. Et videtur ꝙ sic. qꝛ dꝛ Aug. Tuo singulari merito mūdo suc
curristi ꝑdito ¶ Itē ꝓpt̄ ꝟtutes gratuitas ē ꝓꝑe meritū. sꝫ dꝛ Aug⁹ 2
qꝛ sola hūilitas genuit deū nob. ¶ Itē Bern. Quia corp⁹ xp̄i ꝛ aīa ꝛ 3.
diuinitas tria sūt sata q̄ miscuit mulier euāgelica. 2 ꝙ fermētū ē fides
ꝟginis. ꝰ mediāte fide facta ē mr̄ dei. sꝫ a fide ē meritū. ꝰ meruit fie
ri mr̄ dei. ¶ Itē helizabet ad ipam Luc. p̄. Beata q̄ credidisti qm̄ ꝑfi 4.
cient in te ¶ Itē ꝓpter credere ē btā. ꝰ merito fidei ē btificata ¶ Item 5
maius ē h̄re glīam eternā q̄ꝫ eē matrē dei. sꝫ illud pt̄ hō mereri. ergo ꝛ 6
illud Si dicat ꝙ de ꝯgruo sꝫ nō de ꝯdigno h nihil dictū ē. qꝛ vitam Si dicat
eternā nō meret q̄s de ꝯdigno. qꝛ nō sunt ꝯdigne passiones tpis hu
ius ꝛc. ad Ro. viij. nullū em̄ tēporale digne valet eternum. ¶ Item 7
Aug. in Isaac facta ē repromissio ꝛ precib⁹ sanctoꝝ inuāda ē dei pre
finitio. ꝰ si precib⁹ potest obtineri grā gratuꝫ faciens multo fortius
grā gratis data. ¶ Itē Aug⁹. ꝙ beatior ē ꝯcipiens fide q̄ꝫ carne. ꝰ si 8
per ꝟtutes gratuitas ē alicui mereri grām fidei etiā ꝑ ꝟtutes potest
mereri fieri mater dei. ¶ Itē Luce. p̄. Ne timeas zacharia quoniā ex 9
audita est oratio tua. ꝰ oratōne meruit ꝙ helizabet fuit mater. Sed
dicit glosa ꝙ helizabet q̄ ē dei mei saturitas signat mariā q̄ plena fu
it. c btentū ꝰ ꝛ significatū potuit vel pt̄ merito obtineri

De eo qd est apud deum.

Apd dnm reperit triplr. DEinde querit de h qd e apd deu Solet em ppositio apd dnm in trib3 fcatoib3 repiri. qnqz em signat eqlitate essentie. vt illd Verbu erat apd deu. Joh.p. Qnqz situ eqlitate bm q nec ponit ad sup vl infra. vn iiij Regu.ca.ij. Positus e thronus mris apud thronu regis. iuxta huc modu dr mr Jesu z discipulus que diligebat ihs stare iuxta cruce Joh.xx. Qnqz apud vel iuxta dr respectiue. bm que modu dicut alie mulieres stare iuxta cruce non iuxta cruce absolute sz respectu turbe q logius stabat. vn z dicut a loge stare respectu mris z discipuli q ppe stabat siue iuxta Mediu em in cpatoe e inter duo

Queritur. extrema ¶ Querit g q istoz modoz h sumat Et videt q vltimo. ipa em inenit gram ppinqore qz aliq creatura. no tn simplr eqlis situs potuit ee cu deo. ipossibile em e in situ vel in aliq creatura eqri deo. g si dr q ad aliqd ee apd deu q h sit respectu aliaz creaturaz. ¶ Qd aute scdo mo sumat sic videt. qr e regine apd rege ee iuxta illd Astitit regina a dextris zc. vn mulier facta fuit de latere viri. Silr latus mris apd filiu iuxta illd. positus e thronus mris regs iuxta thronu regs zc. ¶ Jte q etia pmo mo h sumi possit videt. vna e maiestas regia a q rex e rex z regina regina. g coequat illa. g apd pt dicere eqlitate in illa. vl sic. filius dr ee apd matre pp ter idetitate nature i q vnu e cu matre sic z alia

Querit dna iter apd z cora natura vnu e a pre Et sic pt ibi sumi pmo mo apd ¶ Jte qrit q sit dna inter apud z cora bm q in alijs repit q inuenerut gram cora dno vl in oculis eius. z Utz graz habere apud deu pprie possit ee vgis gliose

Rs ¶ Ad pdicta soluedo dicimus q bta vgo cmemoras pterita humili

maria audiuit tate z ammiras pntis salutatois sublimitate. sperasqz future impletois vitate Que cu audisset humilr. diligeter. prudeter. reuereter. letater. crededo. sperado turbat. amiras dei potetia. sapietia. miscdiaz charitate. veritate. hulitate. miscdiam. dignitate. salutatois dei nouitate. rez imcsitate. sui puitate Propt cautele timore. pp ter verecudia vginale cogitabat lecta dicts cpando. eue deceptoez recordado locutois pcipitiu cfugiedo. csuetudine meditatois exhibedo. vsuz prudetie exercedo. modu respoisois ordinado. se ifallibile recognoscedo. nos ad prudetia iuitado Cogitabat inqua qlis qz admirabil

Salutatio fuit a pre dictata. qz venerabil qz salubris qz sublimis qz subtil qz familiaris qz gnalis qz speal esset ista salutatio Jsta dico a deo pre dictata. a filio scripta. a spusctō nuciata. ab angelo portata Jsta inqua salutatio q fuit salutis opatio. inchoatio. portatio. pfectio. augmetatio. cfirmatio. ppetuatio

Cui Angelus Cui angelus Ne timeas reis magnitudine. tui puitate. sermonis falsitate. rez incophesibilitate. sentetie abiguitate. pmissi ptra

maria iuenisti ctoem. salutis amissione. reteti diminutoem Ne timeas inqua. qr iuenisti no creasti vt deus. nec sp habuisti vt filius tuus. no paruisti vt pmus angelus. no pdidisti vt pares pmi. no emisti vt Simo magus. sz inue

nisti.qꝛ q̄siuisti vbi fuit vt ꝟgo prudētissima.nō abscondisti vt doc-
trix fidelissima.ꝫ reddidisti vt mater mūdissima Inuenisti em̄ īquā
dei miserātis charitatē.ꝑmittētis ꝟitatē.hoīs necitatēꝫ.tui ad hec
idoneitatē. Inuenisti inquā grām increatā.ꝛ in illa ꝛ cū illa oēꝫ cre
atā.venerūt em̄ tibi oīa bona pariter cū illa.creatā aūt spūalē ꝛ cor-
poralē.spūalē generalē.spēalē singularē.generalē summitatē chari-
tatis.spēalē summitatē oīm q̄ singulariter fuerūt in alijs.singularē
summitatē.qꝛ ꝯphēsa est duodecim ꝑuilegijs.Corpalē silr generalē
spēalē.singularē.generalē quo corpis resurrectōem.spēalē ꝟginita-
tis integritatē.singularē ꝟginalis vteri fecūditatē. Hec aūt oīa in
uenisti apud deū. Apud dico ꝓpinq̄ssima silitudine.dignitate.fa-
miliaritate.natura.veritate.ꝛ ħ apud deū creatorē.recreatorē.iusti-
ficatorē.glorificatorē ¶ His vtiqꝫ pꝫ solō ad obiecta.ꝯcedimꝰ em̄ ꝙ
btā ꝟgo in sermone salutatorio ꝛ laudabilissimo ꝯsolatorio instru-
ctorio credibili.delectabili.vtili.honorabili.āmirabili ſmone īquā
quē ꝟitas misit.q̄ a ꝟitate nūq̄ꝫ recessit.q̄ falli nō potuit.nec fallere
voluit. In isto inquā sermone fuit btā ꝟgo oīpharīo īmutata.ī sen
su ꝑ verecūdiā ꝟginalē de āgelica visione ī specie viri.in rn̄sione ꝑ ti-
morē cautele de deceptōe.in intellectu ꝑ laudes ānūciatōis de ꝓmis-
sorꝫ ꝛ nūciatorꝫ magnitudine in sermone. Pꝫ etiā ꝙ nō est turbatio
tm̄ de malo.ꝫ etiā de magno. Itē nō ē timor tm̄ mali.ꝫ etiā magni.
vn̄ Damas. Ammiratio ē timor ex magnorꝫ imaginatōe. Stupor
ꝟo ex incōsueta imaginatōe Pꝫ ḡ q̄lis fuerit turbatio.q̄lis cogita-
tio.q̄lis timor.q̄lis salutatio.q̄lis ꝛ q̄ grā quā īuenit. Inuenit autē
qꝛ hūano generi ꝑditā ſmo recuꝑauit. Hoc abraā nō fecit.nec adā
īmo ꝑ ipaꝫ oēꝫ grām rehabuerūt vt pꝫ in ꝑuilegio mr̄ oīm ꝛ ꝑuile
gio porta celi.Cōcedimꝰ etiā ꝙ apud ibi pt̄ sumi q̄libet illorꝫ triū mo
dorꝫ sicut dictū est in opponēdo. ¶ Seq̄tur ecce ꝯcipies

Apud dico

Solō

Beata ꝟgo

Turbatio ē de magno

q̄lis turbatio. cogitatio.salu tatio.gratia

Rō ꝑma.

De. Primo de ꝯceptōe de q̄ facta sit ꝯceptio tāq̄ꝫ de cā efficiēte
✝ ꝑ appropatōēꝫ. Et videt ꝙ de p̄re.ꝯceptio em̄ fuit de gene
rāte.patrꝫ aūt soliꝰ ꝓpriū ē generare.ḡ si alicui dꝫ appropari dꝫ ap
propari ꝑsone patris ¶ Itē gn̄atio tpalis imago ē gn̄atōis eterne.ꝫ
ꝫ illa ē de patre.ḡ ꝛ ista ¶ Itē idē ē nobꝭ filiū dare ꝙ generatio tpalis
ꝫ ista datio ē a patre.ḡ ꝛ ꝯceptio. Qḋ aūt filio dꝫ appropriari sic
ꝓbat. Triplex est opꝰ.creatio.recreatio.ꝛ glorificatio.ꝫ creatio ap
propat patri glificatio spūiſctō.ḡ ꝛ recreatio filio. ¶ Itē ab illo dꝛ fi
eri ꝯceptio q̄ agit ꝛ remanet ī generatis.ꝫ ħ fuit tm̄ ī ꝑsona filij.ḡ ei
ꝯuenit ꝯceptio tm̄ ī ꝑsona filij ¶ Itē exinaniuit seipꝫ.ꝫ ħ fuit ī ꝯcep
tiōe.ḡ ꝯceptio fuit ab ipō. Qḋ āt de spūſctō debat fieri ista ꝯceptio
pꝫ ꝑ euā.vbi sic dꝛ Inuēta ē ī vtero hn̄s de spūſctō Itē ista ꝯceptio
est o pꝰ sūme benignitatꝭ.ḡ dꝫ approꝑari spūiſctō In euā.nazareorꝫ

2
3
filio dꝫ appro priari ꝓbat
Rō ꝑma.
2
3.

tentiā actiuā. nūc āt ē nutrimētū ꝛ materia semis q̄ʒtū ad maiorem
ptē ipius seminis. ꝛ ē cā efficiēs ꝛ ↄferēs mēbris ↄplemētū ad ꝺescin
dēduʒ ꝺe septē semis essentialiorē ꝛ veriorē Itē idē tāgit. Dam̄. dicē
do ī vno ex loco sanguinibꝫ ꝛ nō ex sanguīe. in alio loco ꝺt expsse ex
puriʒ carnibꝫ ꝛ sanguinibꝫ. Itē tāgit ioh̄. i. q̄ ꝺt. Qui nō ex sangui/
nibꝫ neqꝫ ex volūtate carnis neqꝫ ex volūtate viri. etiā dicēdo san/
Phus nō ca/ guinibꝫ pluralr̄ ꝛ volūtate singularit̄ Vn̄ phs etiā ꝛ nō catholicꝰ di
tholicus ceret ꝙ oēs hoīes materialr̄ fuissent in adā ꝛ corpꝰ eiꝰ ↄtinuū fuisset
diuisuʒ ī sp diuisibilia ꝛ nūq̄ꝫ fuisset statꝰ diuisiōis ex pte rei diuise ꝛ
Nō comestus sic hō comestꝰ hꝫ p̄ ỽitate hūane nature illō qō ↄtraxit ī sua ↄcepti/
one a parētibꝫ. reliquū āt qō postmodū sibi p nutrimētū ꝛ an̄ aiatō
nē vel post ēvnitū cedet tertio. ꝛ sic q̄libet hꝫ suā ppriā hūane nature
Ad aliud veritatē. ¶ Ad aliud ꝺōm ꝙ ista ↄceptio fuit p modū generatōis ꝛ
nō creatōis. nec Dam̄. ꝺt h̄ cām q̄ʒuis mgr̄ h̄ dicat in sentētijs. sʒ ꝺt
nō spermatice nō semialr̄. sʒ ↄditiue p spm̄scm̄ Et alia trāslaº hꝫ crea
liter q̄si di. q̄ʒuis nō sit pure creatio. ē tm̄ illa ppetas ꝛ silitudo crea
tionis. qꝛ facta fuit subito ꝛ imediate a ꝺeo q̄ nō idiget materia. Cō
Dn̄s fuit in cedimꝰ etiā ꝙ dn̄s fuerit ī vtero ducēt̄. lxxv. diebꝫ hoc ē. xxxix septī
vtero manis ꝛ duobꝫ diebꝫ. Et ↄgruentissimū ꝛ pfectissimū ips ē q̄ ſm or
dinē nature nō errātis nec ꝺeficiētis partū ↄgruit eē in vtero post aīe
infusionē. nec dʒ dn̄s ↄcipi pfectōe corpali qō eēt ↄtra modū hūane
natiuitat̄ sʒ pfectōe spūali. sʒ pmo Ade ꝺe terra nato ↄgruebat pfe
ctio corpalis. scd̄o celesti Ade ↄgruebat pfectio spūalis. ꝛ hoc itelli
git̄ p viꝝ cū ꝺr. Mulier circūdabit viꝝ Itē sine dotis assumptōne
Ad aliud exiuit clauso vtero supnaturalr̄ nascēdo. Cōcepit etiā ỽgo britissima
sine ꝺolore cū summa spūs ꝺelectatōe ꝛ etiā cū ꝺelectatōe summa na/
turali. sʒ naturalr̄ ibi fuit materialr̄. spūalis ỽo formalr̄. sicut ipa ↄce/
ptio fuit spūscō tm̄ cooperāte ꝛ natura opatōeʒ suscipiēte. nec disso/
lutio ↄtinui ē ꝺolor nisi fiat a pncipio extra agēte p violentiā. ꝛ hoc
Ad aliud nō fuit hic. Idē dicimꝰ ꝺe partu p oīa. De portatōe dicimꝰ ꝙ fuit si
ne grauedine ſm ppietatē statꝰ innocentie sicut corpꝰ ppriū pprie
nō grauat. sic naturalr̄ corpꝰ matris ꝛ filij an̄ partū fuit q̄si vnū cor
pus. vn̄ ſm naturā nō ē vnū aptū natū alteꝝ grauari ¶ De vtero
Rʒ. Nr̄. De hoc ꝙ ꝺt in vtero. Et videt̄ supfluū eē. oīs eīm ↄcipiēs
cōcipit ī vtero. ¶ Ad h̄ dicimꝰ ꝙ h̄ ē puilegiū istiꝰ soliꝰ ↄce
ptōis oēs eī alie ↄcipiūt ī vteꝝ. ista sola ↄcepit ī vtero. qꝛ ↄcepit ỽgo
Prima rō Nr̄. De noīe ꝺe q̄ subiūgit̄. Et vocab̄ nomē eiꝰ iesuʒ. Querit̄ g̃
2 vtꝝ ỽbū incarnatū habeat vnū solū nomē. Et videt̄ ꝙ sic
3 vniꝰ eīm indiuidui dʒ eē vnū nomē. ¶ Itē vnū sufficit ipm indiuidu
Cōtra p. um ꝺetermiare ab alijs. ¶ Itē vnū ē ſcatū. ¶ Cōtra. inferiꝰ ꝺr. filius
altissimi vocabit̄. Itē Isa. vij. Vocabit̄ nomē eꝰ emanuel ¶ Itē cū h̄

annūciet diuine ⁊ hūane nature vnio. ⁊ h̄ itelligit̄ p̄ emanuel. h̄ po/ 2
ti⁹ debret poni illđ nomē. Itē de eodē ē annūciatio de q̄ fuit ꝓphetiꝫ/ 3
zatio. ſꝫ illa fuit ſub h̄ noīe emanuel. ḡ ⁊ h̄ debret poni Itē Eſa. ix. vo
cabit̄ nomē ei⁹ admirabil' ꝯſiliari⁹ de⁹ fortꝭ ⁊c. ḡ habuit multa noīa
Itē vocabit̄ nomē ei⁹ ſpolia detrahere p̄dare ¶ Itē oīa noīa ꝯueniūt 4.
trib⁹ ꝑſonis. ḡ nō ſunt ꝓpria v̄bi incarnati. ¶ Itē nullū cōe ē ꝓpriū 5
ſꝫ fortꝭ ⁊ admirabil' ⁊ hmōi nō ſunt ꝓpria ſꝫ cōia Itē meſſias fuit ꝓ
miſſus. h̄ āt ē xp̄s ⁊ h̄ debuit vocari xp̄s ¶ De nois impōne.

Rū. Quis iposuerit illđ nomē. Et videt̄ ꝙ ioſeph Math. j. io Rō p̄ma
ſeph fili dauid noli timere accipe mariā ꝯiugē tuā. Et ifra
Et vocab nomē ei⁹ ieſus. ḡ ioſeph iposuit. ¶ Itē Luc. ij. Uocab no 2
mē ei⁹ ieſus qđ vocatū ē ab āgelo anq̄ꝫ in vtero ꝯcipet̄. ḡ angel⁹ ipo 3.
ſuit. ¶ Itē h̄ dr̄ ꝙ b̄tiſſima v̄go filio ſuo nomē iposuit. ¶ Itē ad ipaꝫ 4.
ꝑtinebat. qꝛ ipa ſola inter hoīes ius ad eū habebat. ¶ Itē ipſa plene 5
ſola ipm̄ tūc cognouit ⁊ optie ꝓꝓetates ei⁹ ſciuit ¶ Itē v̄catio ē p̄ iſti 6
tutōeꝫ ſꝫ vna ē v̄ca°. ḡ vna debuit eē iſtitutio ¶ Qñ iſtitutū ē h̄ nomē

Rū. Quādo iſtitutū fuerit illđ nomē. Et videt̄ ꝙ ab eterno Lu Rō p̄ma.
ce. ij. Anq̄ꝫ in vtero ꝯcipet̄. ¶ Itē Math. p̄. Uocabis no/ 2.
mē ei⁹ ieſus. Glo. Nō iponēs qđ ab eterno ab āgelo ipoſitū ē. ¶ Itē 3.
glo. Nō decuit tā gl'ioſuꝫ nomē p̄us ab hoīb⁹ appellari ſꝫ excellētio
ri natura. ne hō machinator hui⁹ noīs eē videat̄ ¶ Itē alia glo. ſicut
a xp̄o xp̄iani ſic i vtraq̄ꝫ natura a ieſu. i. ſaluatore ſaluari vocant̄. qđ 4.
nomē nō ſolū anq̄ꝫ ꝯcipiat̄ in vtero. ſꝫ etiā an̄ tp̄a ſeculari nob a deo
ē ordinatū. ¶ Cōtra Luc. ij. Poſtq̄ꝫ ipleti ſunt dies ⁊c. Itē dn̄a im/ Contra.
poſuit vel ioſeph. ḡ in tp̄e ¶ Cui ꝯueniat illđ nomē

Rū. Cui ꝯueniat illđ nomē Et videt̄ ꝙ trib⁹ ꝑſonis. pater em̄ ⁊ Rō p̄ª.
fili⁹ ⁊ ſp̄ūſſcūs ſaluāt a pc̄tis. ḡ ſaluator. ḡ ih̄s xp̄s Itē op̄a 2
trinitatꝭ ſunt indiuiſa. ¶ Itē ē eternū ⁊ nō ē ꝑſonale. ḡ ꝯuenit trib⁹ 3.
Itē ꝯnotat effectū. ḡ ꝯuenit trib⁹. ¶ Cōtra illud ē ꝓpriū nomē ver Contra
bi incarnati. ḡ nō ꝯuenit trinitati

¶ Ad hec ſoluēdo dicim⁹ ꝙ q̄ꝫuis vnū ꝓpriū nomē nō ē pluriū. tn̄ Rꝫ.
vni⁹ p̄nt eē plura ꝓp̄a. vt riſibile ⁊ ſuſceptibile diſciplīe hoīs. vn̄ cū
v̄bū icarnatū habeat pl'es ꝓꝓetates ſibi ſoli ꝯueniētes ⁊ nulli alteri
vel aliȷ̄ ꝑſone p̄t a q̄libet iſtoꝝ denoīari. vn̄ oīa p̄dicta noīa ꝯueniūt ei
rōe diuerſaꝝ ꝓꝓetatū. Cū āt ab vltio ⁊ optio vnūqđq̄ꝫ h̄ꝫ denoīari Ab optio qđ/
finis āt ē vltimū in vnoq̄q̄ꝫ. ḡ dꝫ vnūqđq̄ꝫ ꝓpriſſime denoīari a fine q̄ꝫ nīoatur.
Cū ḡ finis incarnatōis ſit ſaluātio hūani gn̄is v̄bū dei icarnatū vl' Finis incarna/
fili⁹ dei icarnat⁹ recte vocat⁹ ē ieſus. Sic ḡ q̄ꝫuis ſaluatio a culpa ſit tionis q̄s ſit.
cōmunis trib⁹ ꝑſonis. tn̄ redēptio p̄ paſſionē ꝓpria eſt filij incarna
ti. ⁊ ſm̄ h̄ fili⁹ ſol⁹ ſanguie ſuo ſaluū fecit populū ſuū a pc̄tis. vnde

infinite. eiusdē āt ꝟtutꝭ ē opari ɔceptōem ⁊ vnionē q̄ sil' fiūt in vno
ſꝫ in vnione dei ⁊ hois sube ifinite distātie sunt ɔiūcte. g̊ h̄ fuit a vir
tute infinita. g̊ nō fuit ꝟtꝰ creata. nulla eñi creatura est infinita

Qr. Deinde q̄nto tp̄e dñs fuerit in vtero. Et dꝛ Augꝰ. in li. de
trini. ꝙ nouē mēsibꝫ ⁊ sex diebꝫ. ſm ꝙ dꝛ Joh. ij. xlvi. ānis
Contra p. edificatū est tēplū h̄. Hoc ē ɔtra Hiere. Nouū creauit deꝰ sup terrā
Mulier circūdabit virū. igit statim in ɔceptōe fuit vir. g̊. xl. dies ⁊
ipi sex dies fuerūt sup̄flui q̄ alijs sītꝭ necarij. g̊ ꝑus nasci debuit ⁊ mi
2 nus eē in vtero q̄ꝫ alij ¶ Itē. necitas fuit ꝙ corpꝰ in ɔceptōe statim
3 vnitū ⁊ formatū fuit. cū nō sic fit in alijs etiā si nō essꝫ pctm̄. ¶ Itē
vtrūqꝫ potuit fieri opatōe spūs sctī. ⁊ ꝙ statim essꝫ pfectuꝫ. ⁊ ꝙ. xlvi.
diebꝫ. g̊ cū ipe nostrā naturā assumpserit etiā modū assumēdi natu
4 ralē ⁊ ɔmunē obseruare debuit ¶ Itē xp̄s est scd̄s Adā. vt dꝛ ap̄lus
p. Cor. xv. g̊ debuit in eadē pfectōe eē in q̄ ꝑmꝰ hō adā fuit in pfec
tione corpis. ille eñi pfectōem corpis nō accepit p incremēta ¶ Itē
5 Deutro. xxxij. dei pfecta sunt opa. ſꝫ illa ɔceptio fuit imediate opꝰ
dei g̊ debuit in pfectū corpus terminari ¶ De partu

Qr. Post hec de ptu q̄liter erat egressus ab vtero. cū corpꝰ nō
trāseat p corpꝰ grossum nisi diuidēdo. Ad h̄ q̄dā dixerūt
ꝙ dñs diuisi ⁊ successiue assumpsit q̄ttuor dotes corpis. scꝫ subtili
Cōtra pmo tatē in egressiōe de vtero. agilitatē ābulādo sup aq̄s. claritatē in trās
figuratōe. ipassibilitatē i cena. Sꝫ ɔtra de ꝟitate ipe habuit corpꝰ
grossuꝫ ⁊ materiale. sicut ɔpetit nature nr̄e nascēti. g̊ si aliud assum
2. psit h̄ fuit falsitatꝭ ⁊ fictōis Itē ſm h̄ egressio de vtero nō fuit mira
culosa. sicut post resurrectōem nō fuit miraculosuꝫ ꝙ intrauit ianu
is clausis qñ habuit subtilitatē corpis glio si. ¶ Itē Dio. de diui. no.
Ignoras qūo ex ꝟgineis sanguinibꝫ altera p̄ter naturā lege ɔpositꝰ
3. sit. ⁊ qūo siccis pedibꝫ corpale pondꝰ hn̄tibꝫ ⁊ materie grauitatē sup
mare ābulabat. Manifestū est g̊ ꝙ oīa fiebāt p miraculū

Qr. Juxta h̄. Utrum btissima ꝟgo in ɔceptōe habuit dolorē
vel aliquā delectatōeꝫ. Qd̄ dolorē habuit videt. qꝛ ibi fuit
diuisio ⁊ dissolutio ɔtinui. g̊ dolor. Cōtra. ꝙ ibi fuerit delectatio vi
Contra j. det. qꝛ ꝓducere de se sil'e ē naturale. g̊ ē delectabile ¶ Itē i statu innocē
2 tie in ɔceptōe fuit delectatio ¶ Itē delectatio illa ē natural' ⁊ nō ē ma
3. iorata p pctm̄ ſꝫ minorata. g̊ maior fuit i statu innocētie q̄ꝫ illa q̄ ē
mō cū libidine. sed illa ɔceptio ē sil'is illi cū imunitate pcti ⁊ libidi
nis. g̊ maior dꝫ eē delectatio sine libidine q̄ꝫ illa q̄ ē cū libidine ¶ Itē
4 natura nobilior nobiliores hꝫ opatōes ⁊ etiā delectatiōes. ſꝫ natura
nō corrupta est nobilior q̄ꝫ corrupta. g̊ etiā nobilior est eiꝰ delectatio
ergo ⁊ illiꝰ etiā q̄ illi magꝭ sil'is Itē btissima ꝟgo maximā habuit de
5 lectationem in essendo mater dei. igitur in fiendo.

Vteredũ etiã dignũ eẽ videt. vtr̃ aliquam gͮuitatẽ habuerit beta ṽgo in portando. ¶ Et videt ꝙ sic grossuȝ ⁊ graue additum corpi grosso ⁊ gͮui necẽ̃ario trahit ipm ẜm suã iclĩnatõeȝ deorsuȝ ⁊ sic gͮuat necẽ̃ario aliquãtulũ. tñ h̃ nõ videt repugnare btitudini btẽ ṽginis. ſ3 magꝭ eẽ ad meritũ cũ gͮuari sit penale. vñ Mat. mr̃ qͩdã ad memoriã reuocat filio suo q̃ ⁊ qͣnta sustinuerit ꝓ ipa in vtero. Videt ꝙ btã ṽgo debuit grauari in portãdo. ¶ S3 ꝯ. In statu añ pctm̃ nõ fuit hmõi gͮuitas in portatõe. ergo nec in ista portatõe cuiꝰ ꝯceptio fuit sine pctõ. ¶ Itẽ h̃ ẽ pure naturale. ergo nõ fuit penale. ¶ Itẽ hr̃e i se ⁊ apd se dilectũ nõ ẽ penale ſ3 delectabile. ergo btã ṽgo nõ habuit grauitatẽ in portãdo. Cõtra p. 2. 3.

Post h̃. vtr̃ habuerit dolorẽ vl' delectatõeȝ in pariẽdo. ¶ Et videt ꝙ dolorẽ. q2 si i ꝯiũctõe q̃ facta fuit in ꝯceptõe fuit delectaº. ergo in diuisione q̃ facta ẽ i partu ẽ dolorꝰ. ¶ Cõtra pepit sine dolore. Item Isa. Anteꝗ̃ parturiret pepit. Itẽ añ ptũ tm̃ reficiebat ẜm itellectũ ⁊ tactũ. nũc ãt ẜm itellectũ ⁊ oẽȝ sensuȝ. ergo mõ maiorata ẽ sua delectatio. Contra.

Ad p̃dicta ẜm ordinẽ soluẽdo dicimus ꝙ hec ꝯceptio ẽ opꝰ trinitatꝭ appropabile tm̃ spũiscõ rõnibꝫ assignatꝭ. Patri ãt ꝯgruit gñatio q̃ ẽ in idẽtitate subẽ. oĩs em̃ pr̃ generat in idẽtitate nature sue. vt deꝰ deũ hõ hoiem. Itẽ gñatio tpalis ꝗ̃uis habeat cũ eterna ꝯueniẽtiã remotã nõ m̃ ꝓpinquã. in ista em̃ tpali ẽ dr̃ña eiusdẽ nature ⁊ eẽntie ẜm spẽm iter matrẽ ⁊ filiũ. in eterna ãt nõ ẽ dr̃ña eiusdẽ nature ⁊ eẽntie iter patrẽ ⁊ filiũ. vñ h̃ nõ appropat pr̃i ſ3 spũiscõ cuiꝰ ẽ donoꝝ distributio. Itẽ nõ ẽ idẽ filiũ dare ⁊ incarnatõeȝ facere. q2 posset filiũ dare nõ exñtem in carne vt dt Augusti. in qͣrto de trinitate Itẽ cũ recreatio ⁊ gl'ificatio habeãt se ad inuicẽ sicut cã ad causatũ sicut vnũ appropat spũiscto ita ⁊ reliquũ. Itẽ generatũ efficere ẽ dupl'r. ꝑ modũ efficiẽtis ⁊ ꝑ modũ material' ꝑmũ istoꝝ h3 rõem patris. Vñ ãt material'r facta sit ista ꝯceptio dicimꝰ cũ Dam̃. ꝙ nõ tm̃ de sanguine ſ3 de sanguinibꝫ ⁊ carnibꝫ btissime ṽginis. Et dicimꝰ ꝙ duplex ẽ humiditas siue sanguis in corpe vna nutrimẽtal' q̃ venit a cibo. ⁊ hec nõ ẽ corpꝰ vl' corpis ps ſ3 pt bñ vniri ⁊ ps fieri vel trãsmitti ad generatõeȝ corpis alteriꝰ. pter hãc est ibi humiditas subal's q̃ ẽ actual'r in oĩbꝫ mẽbris. ⁊ est ps eẽntialis corpis vel eẽntialibꝫ ptibꝫ generãtibꝫ ꝯiuncta vel ꝑ nutrimẽtum in corpꝰ ꝯuersa ⁊ illi vnita. ⁊ ex his vtrisq3 fit decisio vel ꝓpagatio. Et h̃ ẽ qͩ subtil'r tãgit phs in libro de aĩa dicẽs. ꝙ humiditas ẽ gñationis factiuũ. ⁊ h̃ duobꝫ modis. vnoº q2 ex supfluitate ipius in vltima digestione fit ps seminis ⁊ rei generate. Alioº q2 ꝑ alimẽtum mẽbra suscipiũt ꝯpletã ꝗ̃titatẽ ⁊ subam vt possint ex ipis descindere essentialiorẽ ⁊ veriorẽ partẽ seminis ⁊ rei generate. al's si nutrimentũ tm̃ eẽt materia seminis ⁊ nõ factiuũ nõ bñ diceret phs factm̃ qͩ dt po-

R3. Conceptio est opus trinitatꝭ ꝯgruit patri

Duplex ẽ sanguis in corpe.

Qr. de patre cōcepti dr. Descēdit sup eū fons oīs spūs ꝛ dixit. Hic ē filiꝰ meꝰ dilectus Juxta h̄ q̄rit̄ vtꝫ spūsſctūs sit pr̄ illiꝰ ꝯcepti Et videt̄ ꝙ sic. q̄cq̄d eni̅ est ab alio operāte vt cā efficiēte illō ē mater vel illō ē pr̄. sꝫ btā ꝟgo est mr̄ dei ꝛ ꝯcepit filiū de spūsctō. ḡ sic ipa ē mr̄ ita spūsſctūs ē pater

Prima rō Qr. De q̄ tāq̄ꝫ de materia fit ista ꝯceptio Et videt̄ ꝙ de carne. qꝛ dt Aug. ꝙ de carne btissime ꝟginis carnem sibi assumpsit
.2 Itē i momēto facta ē ista formaꝰ ꝛ vnio corpis cū aīa. ḡ cū vicinior sit caro ad corpꝰ q̄ꝫ sit sanguis. videt̄ ꝙ de carne ꝯceptꝰ sit. Itē de illo
3 assumpsit corpꝰ qđ descēdit de adā. ḡ nō assumpsit de sanguine ꝓbatio medie. dt phs Sāguis ē vltimū nutrimētū i hn̄tibꝫ sanguineꝫ

Cōtra p. ḡ sanguis ē de cibo. ḡ nō descēdit de adā. ḡ nō assumpsit de sanguine ¶ Cōtra Dam. ex castissimis sanguinibꝫ ꝟginis ꝛ carne aiata rōali
.2 vel itellectuali subsistit ¶ Itē sanguis poña ē totū corpꝰ. Pꝫ qꝛ semē descindit̄ de sanguine de cābio. vt dt Auicēna. caro āt nō ē poña
3. totū corpꝰ. ḡ nō potuit accipe de carne Ita etiā ē in alijs hoībꝫ ꝙ corpus eoꝝ coagulat̄ de sanguine matris ꝛ nō carne ¶ Itē rōnibꝫ ꝯsentiūt q̄dā ꝛ dicūt. ꝙ tm̄ de sanguinibꝫ ꝯceptꝰ sit. ꝛ vbi autoritates dicūt ipm ꝯceptū de carne dicūt ibi sumi carnē ꝓ sanguine. ꝛ dicūt. q̄uis de cibo sit sanguis ꝛ materialr̄ nō descēderit ab adā. i ipo tn̄ fuit ꝟtꝰ ḡnatiua ꝛ nutritiua q̄ nō ſm eē sꝫ ſm originē fuit i adā. ¶ Cōtra

Contra. Digestio pma h̄ obijcit̄ in hūc modū ſm phiāꝫ naturalē. Ad ꝯseruatōeꝫ idiuidui et saluatōem spēi hec ē vna obiectio q̄drimēbꝛis ſm ꝙ ponūt̄ q̄ttuor digestiones. Pria digestio ē i ore quā ꝓbāt ex eo ꝙ aliquā opatiōnē ꝛ effectū plꝰ hꝫ res masticata q̄ꝫ nō masticata. Scđa fit in stomacho vbi segregat̄ subtile a grosso. ꝛ ꝯstat ꝙ adhuc neutrū est ps corpis. Tertia fit in epate vbi fit vlterior segregatio puri ab ipuro et ꝯstat ꝙ adhuc neutꝝ ē initiū corpis vl̄ ps corpis Quarta fit i mēbꝛis vbi trāsmittit̄ totū purū mag̃ ꝓpriū ꝛ illō ad mēbꝛa trāsmis-

Tria facit suꝫ tria facit Primū ē ꝙ nutrit ꝛ saluat subāꝫ suscipiēs. restauratq̄ꝫ deprditū ꝯtinue refectōis q̄ ē ex calore naturali agēte in suā materiaꝫ Scđm ē ꝙ eādē subāꝫ etiā augmētat ꝛ deducit vsq̄ꝫ ad debitā q̄titatē si ē citra. Tertiū ē ꝙ illō qđ his duabꝫ actōibꝫ supfluū ē trāsmittit ad viā ḡnatōis. ꝛ fit semē qđ est supfluū q̄rte digestiōis. Mō q̄

Q̄rit̄ de illo supfluo. Primo ro de illo supfluo. qꝛ aut tm̄ de illo fit decisio vl̄ nō tm̄ de illo. Si tm̄ de illo. sꝫ illō nūq̄ꝫ fuit corpꝰ generāt̃ nec ps corpis. qꝛ i fine q̄rte digestionis pᵒ ꝯuertit̄ in corpꝰ si ē necariū. vl̄ trāsmittit̄ in ḡnatōeꝫ si ē supfluū. ḡ si tm̄ de illo ē ꝓpagatio nō ē eētial̄ ꝓpagatio qꝛ nec aīa
2. de aīa. nec corpꝰ de corpe. ¶ Itē supfluū nūq̄ꝫ fuit vnitū masse corrupte. ex cuiꝰ ꝯiūctōe ꝯtrahit̄ originale. ḡ ille ḡnator pus nō habuit
3. originale ¶ Itē ſm h̄ nihil eēt in xp̄o qđ ſm eē fuit in adā. ḡ nō descē
4 dit ad adā ſm corpulētā subām. qđ expsse est ꝯtra Aug. ¶ Itē si di-

cat ab ip̄o descēdisse nō ꝙ aliq̄d sui fuerit in ip̄o ſm eē. ſꝫ tm̄ ſm ori/
ginē aīe vegetabilis ⁊ nutritiue q̄ ē in poñā in semine. g̊ potius debe
ret dici descēdisse a p̄ma plāta vel a p̄mo aīali in q̄ p̄mā habuit origi
nē aīa nutritiua vel vegetabilis. ¶ Itē cū vegetabil' ⁊ sensitiua vna 5
sub̄a sint cū rōnali in hoīe. ⁊ illa nullā habuit originē ab adā. g̊ nec
ſm aīam vegetatiuā ⁊ nutritiuā ab illo mō dicet̄ dn̄s descendisse ab
adā. ¶ Si diceret̄ ꝙ in semine ē ꝟtus aīe vegetabil' ⁊ nō in aīa. hoc Si diceret.
nihil est. ꝟtus eīn nō ē sine sub̄a cuiꝰ est ꝟtus. ¶ Itē ponamꝰ ꝙ hō tm̄ Nota
comedat hoīem ⁊ inde fiat ꝓpagatio. Querit̄ in q̄ resurgat caro cō Qr.
esti siue in generāte siue in ꝓpagato siue in cōesto. Si in ꝓpagato
g̊ nihil hꝫ comestꝰ in q̄ resurgat. Si aūt resurgat in comesto g̊ nihil
ꝓpagatꝰ hꝫ in q̄ resurgat. cū nō accepit corpꝰ nisi de cōesto. g̊ de ne/
cessitate opteret ꝙ nō resurgat nisi vnꝰ hō. vel ꝙ ꝓpagatio nō fieret
de nutrimēto. g̊ nō tm̄ de sanguine qđ est vltimū q̄rte digestionis. ⁊
ideo ex hac positōe seq̄ videt̄ ꝙ sit essentialis ꝓpagatio. Si aūt in
generāte. g̊ nihil hꝫ comestꝰ in q̄ resurgat. Itē seq̄tur ꝙ nō sit peccati
original' ꝯtractio. Itē ꝙ dn̄s nō descēderat ſm corpulētā substātiā
ab adā. Itē ꝙ nō sit oīm rerū necessaria resurrectio. Itē Damas. Ex
patris bn̄placito ⁊ cooperatōe spūsscti tribuit creatori creari. plas/
matori plasmari. ⁊ filio dei ⁊ deo incarnari. hūanari. ex castis ⁊ non
coinq̄natis eiꝰ carnibꝰ ⁊ sanguinibꝰ p̄me matris explēs debitū Ecce
exp̄sse dr̄ ꝙ ex carnibꝰ ⁊ sanguinibꝰ. nō g̊ tm̄ ex sanguine btē ꝟginis

¶ De mō ꝯcipiendi

Qr. De mō ꝯcipiēdi. Et videt̄ ꝙ fuerit creatio. dn̄s nō ē semi/
nās. ſꝫ ꝑ spm̄sctm̄ creās. g̊ fuit creatio. ¶ Itē cū duplex sit Rō prima.
p̄ncipiū mouēs scꝫ ⁊ mutās. ⁊ mutatio ⁊ creatio sit opꝰ soliꝰ p̄mi. ⁊ 2
illō qđ imediate erit a p̄mo p̄ncipio ē creatio. ſꝫ ꝯceptio ista imedia
te fuit a deo g̊ fuit creatio. ¶ Itē q̄cq̄d fit subito nō ē motꝰ ſꝫ creatio.
vel mutatio. ſꝫ ista ꝯceptio facta fuit subito. g̊ fuit creatio. ¶ Item 3.
Hiere. xxxi. Nouū creauit deus sup terrā. mulier circūdabit virum 4
sed illa ꝯceptio fuit circūdatio. g̊ ꝯceptio fuit creatio. g̊ ⁊c̄.

Qr. Utrū hec ꝯceptio fuerit imediata a ꝟtute creata vl' icreata
Et videt̄ ꝙ a creata. q2 dr̄ Dam̄. ꝙ spūsctūs descēdit ī ip̄aꝫ Rō p̄ma
dās ei ꝟtutē susceptiuā sil' ⁊ generatiuā. ſꝫ gn̄atiua ē q̄ actiue gene/
rat. g̊ videt̄ ꝙ imediate sit generatꝰ a ꝟtute btīssime ꝟginis. P. videt̄ 2.
ꝙ simpl'r sit dare ꝟtutē gn̄atiuā ad actū ī ip̄a. ⁊ sic seq̄tur ꝙ p̄us sit ge
nitꝰ a ꝟtute creata Si āt nō ē simpl'r ſꝫ ꝟtute spūsscti ⁊ ꝟtute gn̄ati
ua btē ꝟgis sil' ꝯceptū efficere. sic videt̄ eē ꝯmixtio ꝟtutū. qđ ē here
sis. g̊ dedit ei ꝟtutē gn̄atiuā Itē si data fuerit ei ꝟtꝰ gn̄atiua. g̊ actus
nō ē miraculosus. si eīn ceco dāt̄ oculi nō ē miraculū si postea videat 3.
Cōtra h̄ obijcit̄. ꝯiūgere ea q̄ sīt infinite distātie ē ꝟtutis ⁊ potentie Cōtra. p̄mo

De eo q̄d subiūgit hic erit mag.

Ipse iesus dr. ipe sol⁹ iesus dr q̄si saluator Itē ꝓuis z mirabilitas z fortitudo in se
De⁹ āgel⁹ ma/ cōia sunt. tñ mirabilitas natiuitatꝫ de ꝟgie. fortitudo. i morte nō ıͣꝫ
ria z ioseph im cōia trib⁹ psonis sꝫ ꝓꝓ a filij icarnati. Itē nomē illō iposuit de⁹ āgel⁹
posuerūt noⁿ. dña oim z ioseph. de⁹ rē nois pstādo. āgel⁹ pdicādo. dña impando
De tpis ipōe. ioseph in exeq̄ndo. Ex h̄ ptz qñ impositū fuit. s. a deo eternalr. ab an
De ꝯiūctōe ie gelo in annūciatōe. a dña z ioseph in circūcisione Ex his ğ patz cui
sus xps. ꝯueniat h̄ nomē iesus. Si āt q̄rat de ꝯiūctōne isto ꝝ noim iesus xps
Dicim⁹ ꝙ noiant vnā psonā a duab⁹ naturꝭ. s. sm h̄uanitatē iūctā z diuinitati sm diuinitatē ꝯiūctā humanitati

Nr̄. Post hoc de eo q̄d h̄ subiūgit Hic erit magn⁹. Querit igit vtrū dñs p incarnatōem suā fact⁹ sit puus vel magn⁹. z videt ꝙ paru⁹. vñ ps. Minuisti eū paulo min⁹ ab angel'. sꝫ pus multo maior fuit angel'. Itē apl's ad Heb. ij. Nūc āt q̄ modica ab angelis minorat⁹ ē videam⁹ iesum, ꝑpter passionē mortꝭ gl'ia z honore coronatū. Itē philip. ij. Exinaniuit semetipm formā serui accipiēs Itē Ber. sup illō Mag. aīa mea dñm. dr sic. nō laudat dñs magn⁹ et laudabil' sꝫ puus dñs z amabil' nimis. Itē Isa. Paruus fili⁹ nat⁹ ē nob. Itē Ber. q̄re erit z poti⁹ nō ē magn⁹ q̄ sp ē eq̄liter magn⁹ z nō h̄z q̄ crescat vt maior post ꝯceptū futur⁹ sit vl' añ sit vl' futur⁹ sit Itē duplex ē magnitudo mol' z ꝟtutꝭ. de magnitudie mol' nihil ad ꝓposit ū qr illa ē idifferēs. iuxta q̄ i. Reg. dr. nō respicias vultū ei⁹ nec altitudinē st ature ei⁹ q̄m abieci eū Magnitudo āt ꝟtutis nulla accrescit deo p incarnatōem. quicq̄d em̄ h̄ō pt de⁹ pt z plus. ğ quicq̄d potuit mō potuit pns. ğ nō ē magn⁹ fact⁹.

Cōtra ꝓ. ¶ Contra. Magnificat aīa mea dñm. ğ ipa magnificauit eū. ğ ipe ē magnificat⁹. Vñ in figura iij. Regū. iiij. Magnificat⁹ ē rex Salomon sup oēs reges terre diuitijs z gl'ia z sapia z vniuersa terra desiderabat videre vultū eius Itē Bern. vere magnificat⁹ ē. qr magnificauit eū dñs in ꝯspectu re
z. gū vt adorēt eū oēs reges oēs gētes seruiēt ei ¶ Itē augmentū ē preexn̄tis q̄ntitatꝭ additamētū. ipe āt manēs q̄d erat. assumpsit q̄d nō
3. erat. ğ magnificat⁹. Itē tale additū tali facit magꝭ tale. sꝫ diuinitas ē bonū z h̄uanitas ē bonū. ğ additū alteri erit magis bonū

Rz. ¶ Ad hec soluēdo dicim⁹ ꝙ dñs iesus xps in incarnatōe fact⁹ est magn⁹ z puus. qr fact⁹ ē de⁹ z h̄ō. magn⁹ inq̄tū de⁹. puus inq̄tū h̄ō respcū diuinitatꝭ. ğ vna z eadē psona magnificata z puificatio ē. magnificētia hec ē a deitate. puitas āt siue exinani⁹ ab h̄uanitate Q̄d āt
psona pt mag psona pt magnificari h̄ h̄z ab h̄uanitate. qr diuia natura nō h̄z q̄ cre
Exinanitio est scat. ꝙ āt psona dr exinaniri h̄ h̄z rōe diuinitatꝭ Est āt puificatō siue exinanitio nō nature diminutō i aliq̄ sꝫ cū iferiori vnio. sic z magnifica⁹ nō ē nature extra mēā ponā eleuatō. sꝫ cū sūma natura psonal' ꝯiūc⁹ Erit itaq̄ magn⁹ nobilitate. dignitate. ꝟtute. ꝑtāte. famositate

vtilitate nouitate. De magnitudine nobilitatꝫ Bern̄. Bn̄ magnꝰ
cuiꝰ magnitudinis nō ē finis. ꝛ q̇s magnꝰ sicut deꝰ nr̄. plane magnꝰ
et tā magnꝰ ꝙ̄ altissimꝰ. ꝛ infra Altissimꝰ em̄ pr̄ ꝙ̄ altꝰ. sic nō potuit
tn̄ eq̄lē sibi gignere filiū. fecit itaqꝫ āgelū magnū. sꝫ nō ꝙ̄tꝰ est ip̄e. ꝛ
iō nō fieri altissimū. solū āt vnigenitū quez nō fecit. sꝫ genuit oipo-
tēs oipotētē. altissimꝰ altissimū. coeternꝰ coeternū. ip̄m sibi ꝑ oīa cō
parari nec rapinā estimat nec iniuriā de magnitudine dignitatꝫ siue
autoritatꝫ. Itē Bern̄. Erit em̄ magnꝰ. qꝛ magnificauit eū dn̄s. vt
supra. De magnitudīe āt ptātis Bern̄. Magnificat aīa mea dn̄m.
qꝛ erit magnꝰ ꝛ magna faciet tibi. qꝛ potēs ē. ꝛ nomē sc̄tm̄ nomē eiꝰ
Itē ptās eiꝰ ptās eterna. q̄ nō auferet ab eo. Dan̄. vij. De magnitu
dine āt ꝟtutꝫ ꝛ dignitatꝫ sil'. Apoc̄. xix. Hn̄s in vestimēto ꝛ in femo
re scriptū. Rex regū. ꝛ dn̄s dn̄antiuz. ꝛ Apoc̄. v. Uicit leo de tribu
iuda. De magnitudine fame. Magnꝰ dn̄s ꝛ laudabil' nimis. Itez
a solis ortu ꝛ occasu laudabile nomē dn̄i. De magnitudine vtilita
tis. Bern̄. Magnificet ꝛ a nob̄ paruꝰ. ꝛ magnꝰ dn̄s quos vt face
ret magnos factꝰ est paruꝰ. paruulꝰ aūt natꝰ est nobis. nobis inquā
nō angel'. qꝛ cū magnū haberēt ꝑuū nō req̄rebāt. ḡ natꝰ est nobis et
datꝰ est nobis. qꝛ necariꝰ. ideo de nob̄ nato ꝛ dato nobis faciamus
ꝓpter qđ datꝰ ē natꝰ. vtamur nr̄o ad nr̄am vtilitatē de salutatōe sa
lutē operemur. De magnitudine nouitatꝫ Hiere. xxxi. Nouū creauit
deꝰ in terra. mulier circūdabit virū. et Dio. qđ est oīm nouorꝫ nouis
simū. Magnꝰ inquā erit ƀm oēm modū. magnꝰ ƀm subam. qꝛ deꝰ
magnꝰ ƀm q̄ꝫtitatē. qꝛ oipotēs. magnꝰ ƀm q̄litatez. qꝛ summe bonꝰ
deꝰ. magnꝰ ƀm relatōem. qꝛ filiꝰ dei. magnꝰ ƀm qn̄. qꝛ eternꝰ. magnꝰ
ƀm vbi. qꝛ ē vbiqꝫ. magnꝰ ƀm sitū vel ꝑositōem. qꝛ celū sibi sedes ē
et terra scabellū pedū suorꝫ. ꝛ sedet sup cherubin ꝛ ābulat sup pēnas
vētorꝫ. sedet ad dexterā p̄ris. ꝛ astat nūc vultui eiꝰ ꝓ nob̄. magnꝰ ƀm
habitū. qꝛ vestimēta eiꝰ sꝫ cādida sup niuē q̄lia fullo non p̄t facere
sup terrā. qꝛ fortitudo ꝛ decor idumētū eiꝰ. indutꝰ em̄ decore ꝑcinxit
se ꝟtute. ꝯscidit saccū suū ꝛ circūdedit se leticia. magnꝰ ꝙ̄ꝫ ē in mag
nitudine actōis. vt i ꝑncipio creauit deꝰ celū ꝛ terrā ꝛc̄. i. filiū quē ge
nuit i q̄ oīa creauit. recreauit. iustificauit. glificauit. vn̄ gn̄atio ꝛ ge
neratio laudabit oꝑa. Itē oꝑa fecit q̄ nullꝰ aliꝰ fecit. ꝛ oꝑa q̄ ip̄e fe-
cit testimoniū ꝑhibēt ei. qꝛ magnꝰ filiꝰ magni dei. Magnꝰ ꝙ̄ꝫ in
passiōe. ip̄e em̄ nouissimꝰ virorꝫ. vir dolorꝫ. ꝛ nō fuit dolor silis dolo
ri eiꝰ. Sic ḡ pꝫ q̄liter puꝰ ille ꝑ oēm modū magnificatꝰ ē. Est āt ma
gnꝰ iste ꝑuificatꝰ. vn̄ Bern̄. Et tu ꝙ̄ꝫ ꝟgo ꝑuulū pariēs ꝑuulū nu
triēs. ꝛ ꝑuulū lactās. sꝫ vidēs ꝑuulū magnm̄ cogita. ꝛ ifra Ecce ꝑuulꝰ
in medio ꝯstituit. o ꝑuulꝰ ꝑuul' desideratꝰ o vere ꝑuulꝰ Sꝫ malicia ē
sapiā. studeamꝰ effici sicut ꝑuulꝰ iste. discamꝰ ab eo qꝛ mitis ē ꝛ hu

Christus est fa ctus magnus ƀm subam

Magnus in passione

milis corde. ne magnus. videlz deus factus sit sine cā hō puulus. ne gratis hō mortuus. ne in vacuū crucifixus sit Pz ḡ q̄liter puulus iste puus ē ⁊ magnus. leo ⁊ agnus. leo de tribu iuda. ⁊ agnus q̄ tollit pctā mūdi

Uē. Post h̄ de eo qd̄ seqt̄. Et filius altissimi vocabit. ad qd̄ addat̄ cū supra dictū sit. ⁊ vocabit nomē eius iesus. ⁊ qualiter differat hec vocatio ab illa. Itē filius altissimi ē cōe oī hoī. iuxta illd̄ ps. filij excelsi oēs. ⁊ illud Pater nr̄ q̄ es in celis. ⁊ illd̄ Eris filius altissimi obediēs Itē altissimus est deus trinitas. ḡ ipe erit filius dei trinitatis. ḡ filius spūsscti ⁊ filius filij

Rñ. ¶ Ad hoc dr̄ q̄ differt hec vocatio ab illa. ⁊ hec filiatio ab illa. hec eīn filiatio est p eternam filiatōem. alia aūt p adoptōez. supius posita vocatio notat ppriꝫ nois ipositōez. hec aūt nō solū ppriā noiatōem. sz etiaz rei nois ⁊ diuine nature p opa declaratōem. ipe itaqꝫ vocabit eterna noiatiōe scripture attestatōne ioānis pphetizatōe opez pbatōe. pr̄is declaratōe. colūbe ostēsione. petri ɔfessione. demonū suspicatōe. doctrine singularitate. qꝛ nūq̄ locutus est hō sicut hic hō. Glo. qꝛ deus cuius erat sermo in ptāte ⁊ nō sicut scribaz ⁊ phariseoz. Oībꝫ ḡ his modis vocabit ab hoībꝫ filius altissimi vnigenitus in esse nature. vnigenitus in donis gr̄e. summus in esse glorie. Uñ in essentia cū patre est a patre eterna generatōe. vnū pncipiū in omuni spiratōe.

De eo dabit illi deus sedem dauid pr̄is eius

Uē. Post hoc de eo qd̄ subdit̄. Dabit illi deus sedez dauid pr̄is eius. Qr̄. ḡ verū p sedē dauid intelligat̄ regnuꝫ corpale vel spūale. Si corpale. illud nūq̄ habuit. imo a turbis cū regez facere

Rō prima. volētibꝫ fugit ⁊ añ pilatū pstatus fuit dicēs. Regnū meū nō ē de h̄

2 mūdo. Si aūt itelligat̄ p h̄ spūale illud sp habuit¶ Itē dabit dn̄s sedē dauid pr̄is. glo. in pnti vita corda ihitās regnabit i futuro ad gl'az vocās. sz xp̄s hō regnū spūale nūq̄ habuit. iq̄tū deus sp hūit. ḡ illi nū ḡ datū fuit

3. ¶ Itē qn̄ natus fuit tūc rex fuit. ḡ nascēdo vl' p natiuitatē nō accepit

4 ¶ Itē diffiniētes p genus ppinquis definiūt. ḡ regnū iudeoz ppinquis fuit deo xp̄o iesu

5 ¶ Itē i iosia vl' i alijs potius dixissꝫ vt sedē iosie pr̄is eius pserti cū iosias i plibꝫ figurauerit dn̄m nostrū ihm xp̄m

6 ¶ Itē regnū dauid fuit i sanguinis effusione. ppter qd̄ dr̄ ei. ij. Re. vij. nūqd edificabis mihi domū Glo. nō. qꝛ vir sanguinū es Et. iij. Re. v. Nō poterat edificare domū noī dei sui ppter bella iminētia i circuitu. Regnū āt salomōis fuit pacificū. sicut ibidē subiūgit̄. nūc āt requiē dedit mihi deus p circuitū. ⁊ nō ē sathā nec occursus malus Si ḡ regnū dauid ē in sanguīs effusiōe. regnū xo salomōis in pace. tūc silius fuit regnū salo. regno xp̄i. q̄ nō regnat nisi i pace. regnū eīn suū itra nos ē. ⁊ iusticia ⁊ pax ⁊ gaudiū in spūsctō. qꝛ in pace factus ē locus eius ⁊ nō ē ipe deus dissēsiōis. sz pacis q̄ est pater futuri seculi. pnceps pacis. ḡ ex p̄ isto potius figurat̄ regnū eius p regnū salomonis

q̄z p regnū dauid ¶ Itē noīe z re z regimine videt salomon expssius 7
deū figurasse q̄z dauid Noīe. q2 pacific9 interptat. xp̄s aūt pacē fecit
ei q̄ lōge ē z q̄ ppe est Re. iij. Re. x Magnificat9 ē rex salomon diui
tijs z sapiā sup om̄es reges vniuerse terre. z vniuersa terra desidera
bat videre vultū ei9 Hec āt ppinq̄ssime ɔueniūt ei. q2 xp̄s z sapiā ē
pris in q̄ sūt oēs thesauri abscōditi sapiē z sciē dei. speciosus forma p̄
filijs hoīm. in quē etiā desiderāt āgeli pspicere. Regimine. q2 nō fu
it sathā nec occursus mal9. sicut dauid ē in regno suo. Itez in opere 8
dn̄m figurauit. ipe domū dn̄o edificauit. z xp̄s vā sapiā edificauit si
bi domū. z excidit sibi colūnas septē. Prouer. xi. Itē dīna electōne 9
videt dn̄m figurare. q2 de eo iuxta lrām scriptū ē. Ego ero illi in pa
trē. z ipe erit mihi in filiū. qd̄ vere z pprie solūmō ɔuenit iesu xp̄o.
Nec obstat q salo. alienigenas vxores sibi duxit z copulauit. cū eti
am xp̄m i h̄ figurauit q̄ zelotipia aīaz q̄si extra se rapt9 aīas peccatri
ces sibi i miscdīa z miseratōibꝫ desposauit Qd̄ aūt malū factū potu
it bonū figurare pz p glo. ij. Re. ij. sup historia adulterij z interfectōe
vrie. Itē Can. iij. Uidete regē salomonē in diademate q̄ coronauit
eū mater sua. Glo. vgo maria. Itē p regē salomonē intelligitur rex
xp̄s. igit z sua sedes debuit dici sedes salomonis

Malū factuz figurat bonuz.

NR̄. De eo qd̄ seqt. Et regnabit i domo iacob ineternū. z regni
ei9 nō erit finis. Si em̄ sedet sup sedē dauid. g̃ z regnat in
domo dauid. nihil em̄ eēt dictū. dabo ei sedē regis theutonie z reg
nabit in domo regis frācie ¶ Itē si itelligat q regnatur9 sit vtrobiqz
g̃ regnū iacob debuit p̄posuisse ¶ Itē nō pt de diuersis regnis intelli 2
gi. q2 regnū dauid nō fuit nisi in domo iacob. i. in iudeis. ¶ Itē cum 3
dn̄s spūalr regnat nō solū sup eos q̄ sūt i domo iacob. sz sup totaz 4
eccliaz debuissz dixisse in domo ade vel abel a q̄z altero ecclia ince
pit. ¶ Itez si intelligat de regno spūali q̄ spūalr regnauit sup pplm 5
peculiarē. s. eccliaz iudeoz. tūc debuissz dixisse i domo abrae. vñ dis
seminatio isti9 ppli facta ē p Isaac. iuxta illd̄ gen̄. xx. i domo Isaac
vocabit tibi semē. g̃ debuit dicere. i domo isaac Itē si voluit denoīa 6
ri a p° rege israel h̄ fuit saul. g̃ debuissz dixisse i domo saul Itē cū da 7
uid nō habuerit spūalē sedē qūo regnū spūale dr sedes dauid Itē q̄c 8
q̄d est eternū illi9 nō erit finis. g̃ alterz eoz erit supfluū.

Rō p̄ma.

NR̄. Iuxta p̄dicta. vtz sit rex āgeloz z ecclie triūphātis ¶ Et vi
det q sic. hō ē dignissima creaturaz oīm. g̃ dignissimū oīm
creaturaz dignissime erit. g̃ rex Itē mr̄ sua ē regina āgeloz. g̃ ipe āge
loz rex. Itē mr̄ sua exaltata est sup choros angeloz. vt dt Hiero. 2
qd̄ sibi soli ɔuenit matri z filio. g̃ ipa regina z ipe rex angeloz. Itez 3
charitas ordinat statū patrie. sed dn̄s improportionabiliter habu 4
it charitatem super seraphin. ergo z statum. igitur z rex angelorum

Rō p̄ma

5 Itē Mat.iiij. Accesserūt āgeli ꝛ ministrabāt ei Et ipe ē in quē desi
derāt āgeli ꝓspicere. ꝛ Apoc.xxi. Cōseruus tu⁹ sum ꝛ fratꝝ tuoꝝ dc
āgel⁹ ad iohez Et.xxiiij.in codē Seniores mittūt coronas suas añ
pedes sedētꝫ in throno.qꝛ oēs scti ꝯfitētˀ qꝰ ꝑ hūanitatē xp̄i coronati
6 sūtꝫ ¶ Itē filij resurrectōis eq̄les erūt āgel.ſꝫ ipe ē illoꝝ rex.ḡ ꝛ āgeloꝝ
ipe em̄ ē p̄mogenit⁹ mortuoꝝ ꝛ p̄nceps regū Apoc.p̄.et Lu.xix Dñ
q̇dā abijt in regionē lōginquā accipe sibi regnū ꝛ reuerti.ḡ xp̄s ac-
7 cepit regnū ecclie triūphātꝫ ¶ Itē Isid.trinitas sibi soli nota ē ꝛ hoi
8 assumpto ¶ Itē aīa xp̄i sciuit oīa q̄ de⁹.ḡ ipe ſupior āgeloꝝ in cogni
9 tiōe.ḡ ꝛ dilectōe ¶ Itē Dio.dt in eccliasti.hierar.c.vi. Lex q̇dē diui
nitatis hec sacratissima ꝑ p̄ma scd̄a ad diuinissimā suā reducere lu
10 cem.ꝛ sic ꝑ ſupiora regūtˀ inferiora.ḡ ipe ē rex āgeloꝝ. ¶ Itē hꝫ in ve-
11 stimēto ꝛ in femore scriptū rex regū ꝛ dñs dñantiū ¶ Itē diony.in
celesti hierar.quosdā eoꝝ introducūt a p̄oribꝫ sacra eruditos dñm
eē celestiū ꝟtutū ꝛ regē glorie in celū hūanit⁹ receptū. Quosdā ꝟo
apud iesuꝫ imediate docentē ꝛ ꝑlargiēs eis festinatōis sue humanā
benignitatē. Ego inq̄t disputo iusticiā ꝛ iudiciū saluatoris.ḡ ex his
pꝫ qꝰ angeli illūinantˀ ꝛ ꝑficiuntˀ a q̇busdā imediate a dño nr̄o iesu
Contra.j. xp̄o inq̄ꝫtū hō.ḡ inq̄ꝫtū hō est rex angeloꝝ ¶ Contra.celestis hie-
rarchia ē supra hūanā.ḡ infim⁹ de celesti ē ſup ſupmū de humana.ſꝫ
2 inferiora nō regūt ſupiora.ḡ null⁹ hō p̄t eē rex angeloꝝ. ¶ Itē silˀe est
3. simplū simplo ꝛ optimū optimo.ſꝫ āgel⁹ est ſupior ꝛ melior hoīe.ḡ
optim⁹ angel⁹ optimo hoīe. ¶ Itē diony.regnū ē oīs finis ꝛ ornat⁹
ordinis legisqꝫ distributio.ſꝫ xp̄s inq̄ꝫtū hō nō distribuit angelis
fines ornat⁹ ꝛ legē.ḡ nō ē rex eoꝝ inq̄ꝫtū hō ¶ Itē p̄s.minuisti eū pau
4 lomin⁹ ab āgelis.ḡ nō ē rex angeloꝝ ¶ Itē xp̄s aut est ſupior āgelis
5 inq̄ꝫtū hō aut nō.si nō.ḡ nō est rex āgeloꝝ.si sic inq̄ꝫtū hō.ḡ oīs hō
6 qd̄ est falsum ¶ Itē rex dꝫ eē eiusdē nature cū āgel.ḡ inq̄ꝫtū hō nō ē
7 rex āgeloꝝ ¶ Itē i āgel nō ē ꝓprie lex.ḡ nō ē rex ¶ Itē aīa ē suba itel-
8 lectual illūinatōem a p̄mo vltima delatōe recipiēs.ḡ āgel⁹ p̄oꝛ.ḡ na
turalr ſupior aīa.ꝛ aīa ē ſupmū hoīs.ḡ ſupior oī hoīe.ḡ nō ē rex an
geloꝝ ¶ Itē spūs vnibil corpi ꝓpinq̄oꝛ est.q̄ꝫ nō vnibil.ꝛ spūs non
9 vnibilis ꝓpinq̄oꝛ est spūi increato q̄ꝫ vnibilis.ḡ spūs angelicus ꝓ
pinq̄oꝛ est deo q̄ꝫ humanus.ḡ nobilior ꝛ melior.ḡ hō nō p̄t esse rex
angeloꝝ. ¶ Itē Luc. Astitit angel⁹ de celo ꝯfortās eū. Et Dion.in
10 celesti hierar.iiij. Uideo em̄ qꝰ tp̄e isto ſupcelestiū eētiaꝝ ſupessen
tialis eētia ad id qd̄ ſm nos imutabilr veniens nō resilit ad se or
dinata ꝛ assumpta humana ordinatōe.ſꝫ ſꝑ obediēs subditˀ patrꝫ ꝛ
dei ꝑ āgelos dispōibꝫ ꝛ ꝑ medios ipos nūciatˀ ioseph a p̄te disposita
filij ad egyptū recessio.ꝛ iterū ad iudeā ex egypto traductio ꝛ ꝑ an
gelos videm⁹ ipm paternis legatōibꝫ ordinatū iuste dicere vt sciēti

nris sacerdotalib⁹ traductõnib⁹ expssa ꝛ de ãgelo ipm ihm ↄfortãti. Ex his oib⁹ videt ꝙ dñs noster ihs xps inq̃tũ hõ sit sub angelis. g. R̃.

¶ Ad hec soluẽdo dicim⁹ ꝙ de dño iesu xpo (nõ ẽ rex ãgeloꝝ est quadruplex modus loquendi. Primo de ipsa hypostasi siue psona qȝ est rex oim angeloꝝ. scdo de natura. i. de persona rõne diuine nature. ꝛ sic est adhuc supior omi angelo. Tertia de psona rõne humane nature. Sȝ hec pt ee duplex. vł ꝓm ꝙ ipa ẽ in vnione cũ diuina. ꝛ sic ẽ supior oi ãgelo. vel ꝓm ꝙ in se circũscripta diuinitate ↄsideraŧ. ꝛ sic ẽ iferior oi ãgelo. ꝛ sic loq̃tur Dam̃. vbi ait ꝙ ignorãtem et seruilẽ naturã assumpsit. trib⁹ aũt modis ẽ supior oi angelo. q̃rto mõ ẽ inferior oi angelo ¶ Ad ea q̃ obiecta sunt de sede ꝛ solio ꝛ regno dauid dicimus ꝙ ibi accipiŧ signũ ꝓ signato. Per regnũ autem dauid tpale figuraŧ regnũ xpi spũale. dabit g̃ illi sedẽ regni sacerdotij. magisterij. iudicij. ↄuiuij. dauid ꝓpter carnis ꝓpagatõem. diuinã electõem. hũiliũ exaltatõem. hostiũ deiectõem. sanguinis effusionẽ. diuini cultus augmẽtatõem. spũalẽ pfiguratõem. spcalẽ ꝓmissionẽ. opeꝝ incitatõem. ꝟtutũ silitudinẽ. charitatis magnitudinem. ꝛ regnabit miseris miserãdo. malos extirpãdo. bonos exaltãdo. oib⁹ impando hostes subiugãdo. curias celebrãdo. iura ꝓmulgãdo. regnum dilatando. regnabit aũt p gratiam ꝛ gloriã in domo p charitatis vnionẽ. hospitij idẽtitatẽ. cibi ꝛ vestit⁹ cõitatẽ. opeꝝ ↄformitatẽ. in domo iacob inq̃ pegrinãtẽ. seruiẽtẽ. ↄtrahẽtẽ. fugiẽtẽ. repatriãtẽ. ¶ Dicim⁹ eñ ꝙ regnũ xpi figuratũ fuit in dauid regno. ꝛ in regno salomõis. sed regnũ dauid ꝓcat regnũ xpi pñs sup militãtẽ ecclesiã q̃ ẽ in bello ↄtra vicia ꝛ cũ effusione sanguinis ꝛ castigatõe corporis ꝛ crucifixione carnis cũ vicijs ꝛ ↄcupiscẽtijs. ¶ Regnũ autem Salomonis figurat regnũ triumphãtis eccl'ie. q̃ ẽ in visione pacis. vbi nõ audiŧ malleus nec securis. sicut dr̃ de tẽplo qȝ edificauit salomon. iij. Re. xvi. sed sedet ibi ppl's dñi in pulcritudine pacis. in tabernaculo fiducie. in reqe opulẽta Jsa. xxxij. Vñ sedes dauid appellaŧ hic regnũ p grãm in pñti. Per domũ iacob intelligiŧ regnũ glorie in futuro. vñ potissime poniŧ ibi iacob q̃ charitatẽ signat. iuxta illud. Abraã genuit Jsaac. Jsaac genuit iacob. i. fides spem. spes ꝟo charitatẽ. vñ nõ est dom⁹ ade. qȝ nõ est ibi terrena sed celestis ↄuersatio. nõ abrae vel Jsaac. qȝ fides spes euacuabitur. sola aũt charitas nũq̃ȝ excidet. vñ reg. i do. ia. ineternũ. vñ Bern̄. Deniq; q̃d magnũ ꝓmittiŧ ei q̃ sedet sup cherubĩ quẽ ꝓpheta vidit sedentem sup soliũ excelsum ꝛ eleuatũ sedere in sede patris dauid. sed nouim⁹ quãdam aliã hierusalẽ ab ea q̃ nũc est in q̃ regnauit dauid. signatã. mł'to ista meliorẽ. multo ista dignior ẽ. Hãc g̃ puto hic fuisse psignatã illo. scȝ vsu loquẽdi q̃ sepe scriptura signãs ponit ꝓ signato. Tũc sane dedit

Modꝰ q̃druplex loquẽdi

Ad obiecta. Regnũ tpale dauid figurat regnũ xpi spũale.

Regnũ xpi figuratũ fuit in regno salomonis ꝛ dauid.

illi dn̄s sedē dauid patrꝫ sui. qn̄ ꝯstitut⁹ est rex ab eo sup syon mon
tē sanctū ei⁹. sꝫ de q̄ regno dixerit ꝓpheta h̄ exp̄ssius apparuit in eo
q̄ nō i syon. sꝫ sup syon posuit. nā id fortassis dictū ē sup syon. i syon
q̄dē regnauit dauid. sꝫ sup syon regnū ē illi⁹ de q̄ dictū est ad dauid
De fructu vētris tui ponā sup sedem tuā. de q̄ p aliū ꝓphetā dr̄ sup
soliū dauid ꝛ sup regnū ei⁹ sedebit ineternū. vides q2 vbiqꝫ repis su
p syon sup sedē. sup soliū. sup regnū. dabit ei dn̄s sedē dauid patrꝫ
ei⁹ nō tipicā sꝫ verā. nō tp̄alē. sed eternā. nō terrenā sed celestē. q̄ iccir
co vt iam dictū ē memorat̄ fuisse dauid. q2 q̄ hic tp̄alr̄ sedebat eter
ne illi⁹ gerebat imaginē. Et regnabit in domo iacob ineternū. hic q̄
qꝫ si domū iacob tp̄alē accipim⁹ q̄uō in illa q̄ eterna nō ē in eternum
regnatur⁹. Querēda ḡ est eterna dom⁹ iacob in qua regnet ineternū
cuius regni nō erit finis. aut nō vna eadēqꝫ dom⁹ illa iacob exaspe
rans impie abnegauit eum ꝛ insipienter respuit ante faciē pylati qn̄
illo ꝓferēte. Regem vestrū crucifigā. vno ore respōdendo clamaue
rūt. nō habemus regē nisi cesarē. Reqre itaqꝫ apl'm ꝛ discernet tibi
eū q̄ in occulto iude⁹ est ab eo q̄ ē in manifesto. ꝛ q̄ in spū est circum
cisio ab ea q̄ est in carne. vel spūalez israel a carnali. ꝛ filios dei abrae
a filijs carnis. non em̄ omnes qui ex israel sunt hi sunt filij israelite.
nec q̄ semen abrae sīt hi filij abrae. solos em̄ q̄ in fide Jacob inuenti
sunt reputat de domo iacob. vel potius noueris ip̄os spūalē ꝛ eter
nā domū iacob in qua regnabit dn̄s in eternū Seq̄re ḡ ꝛ dic simiter
nō oēs q̄ ex iacob hi reputādi sunt de domo iacob. Quis ex nobis q̄
iuxta interp̄tatōem nōis iacob supplātet diabolū. scꝫ de corpe. luc
tet̄ cū vicijs ꝛ ꝯcupiscētijs suis ꝛ nō regnet pctm̄ in mortali corpe.
sꝫ regnat i eo ih̄s nūc p grām. in eternū q̄dē p gloriā Beati in q̄bꝫ re
gnabit deus in eternū. q2 ꝛ ip̄i cū eo regnabūt ꝛ regni eius nō erit fi
nis O q̄ꝫ gl'iosuz ē illud regnū in q̄ reges ꝯgregati ꝯuenerūt in vnū
ad laudādū scꝫ ꝛ glorificādū eū q̄ sup oēs ē rex regū ꝛ dn̄s dn̄antiū

de cui⁹ splēdidissima ꝯtēplatōe fulgebūt iusti ꝛc. O si ꝛ mei pecca
toris meminerit ih̄s cū venerit in bn̄placito ppl'i sui cū venerit i re
gnū suū O si me qn̄ traditurus est regnū deo patri visitare dignetur
in salutari suo. ad videndū in bonitate electoꝝ suoꝝ. ad letandū in
leticia gentis sue. vt laudet̄ etiā a me in hereditate sua Jterū dn̄e ve
Auaritia — ni ꝛ aufer scandala de regno tuo q̄d est aīa mea vt regnes tu q̄ sedes
Jactātia — in eo. Uenit auaritia ꝛ vēdicat in me sedē. Jactātia cupit dn̄ari mi
Sup̄bia — hi. Sup̄bia vult esse rex in me. Luxuria dr̄. ego regnabo. Jnuidia
Luxuria — detractio iracūdia certāt in meip̄o cui⁹ potissimū ego videar ee reg
Jnuidia — nū Ego q̄ꝫtū valeo resisto. renitor q̄ꝫtū innor. dn̄m meū ih̄m xp̄m re
clamo. ipse me defendat. q2 ipsius me esse iure cognosco. ipsum mihi
dn̄m teneo ꝛ dico. nō habeo regē nisi iesuꝫ. veni igit̄ domine ꝛ disper

geillos in ꝟtute tua ꝛ regna in me. qꝛ tu es ipē rex meus ꝛ deꝰ meus Rō pma.
Ar̄. De illo qd̄ sequit̄ Quō fiet istud ¶ Et videt̄ ꝙ doctiꝰ dixerit
dubitādo. annūciatio em̄ Isaac fuit figura istiꝰ annūciatio
nis. ſʒ ſi ibi ſara riſit ꝛ dubitauit. ğ videt̄ ꝙ ſilr̄ dʒ eē i figurato ¶ Itē 2
abraā dixit Utinā yſmahel viuat corā te. ğ videt̄ ſilr̄ dubitaſſe ¶ Itē 3
Zacharias dubitauit Luce. i. q̄ annūciatio etiā fuit figura istiꝰ an/
nūciatōis. ğ in iſta annūciatōe debuit eē dubitatio ¶ Sʒ ɔtra i glo. Contra.
ſup Luc̄. Cū ſara riſerit de ꝓmiſſione dei ꝛ maria dixerit. Quō fiet
istō qm̄ viꝝ nō cognoſco. cur nō ſunt mute facte ſicut zacharias.
¶ Solō. Sara ꝛ maria nō dubitāt qd̄ faciendū ꝓmittit̄ ſed modū Solō
req̄runt Itē alia glo. Legerat ꝛ nō dubitauerat ꝟginē pariturā. ſcie
bat ꝙ ipleri oportebat qd̄ ab angelo audierat. q̄ ordine ipleri deberat
req̄rit. Uñ Bern Nō dubitabat de facto ſed modū ꝛ ordinē req̄rit
nō em̄ q̄rit an fiat istō ſed quō. q̄ſi diceret. cū ſciat dñs meꝰ teſtis cō/
ſcie mee votū eē ancille ſue nō cognoſcere viꝝ q̄ lege q̄ ordine place/
bit ei vt fiat istō. ſi oportuerit me frāgere votū vt pariā talē filium. ꝛ
gaudeo de filio ꝛ doleo de ꝓpoſito. fiat tñ volūtas eiꝰ. ſi ꝟo ɔcipiaʒ
ꝟgo. pariā ꝟgo qd̄ vtiqʒ ſi placauerit ei īpoſſibile nō erit. tūc ſcio ꝟe
qꝛ reſpexit hūilitatē ancille ſue Ex his videt̄ ꝙ nō dubitauit de facto
ſʒ de mō. ¶ Sʒ ɔtra. Uidet̄ ꝙ p illō quō nō ſolū q̄rit̄ qñ dubitat̄ de Cōtra ꝑ.
mō. ſʒ qñ dubitat̄ de facto Joh. iij. Quō pt hō naſci cū ſit ſenex vbi
dubitat̄ de facto ꝛ nō tm̄ de mō. ¶ Itē ſignū qd̄ angelꝰ dat ad iſtā q̄ 2.
ſtionē nō certificat de mō ſʒ de facto. q̄ſi dicat. ſi Helizabet pt ɔcipe. ğ
et tu. ¶ Itē modus videt̄ ſatꝭ exp̄ſſus cū dr̄. ɔcipies in vtero. qꝛ ſi cō 3.
cipit in vtero. ğ ɔcipit ꝟgo. nupta ɔcipit in vtero ꝛ nō in vtero ¶ Itē 4.
nō erit īpoſſibile apd̄ deū oē ꝟbū. Gloſa. i. factū qd̄ ꝟbo exp̄mit̄. ğ de
facto certificat̄. ğ dubitauit de facto. ¶ Itē phus. dubitare de ſingulꝭ 5
nō ē inutile. ğ potuit de vtroqʒ dubitare. ¶ Itē ſi dubitare de mō li/ 6
cuit. ğ de facto ¶ Itē ſcti exponūt iſtā ɔceptōeʒ myſtice Uñ Ambro. 7
Maria deſponſata ſʒ ꝟgo typus ē ecclie q̄ ē imaculata ſʒ nupta ɔci
pit nos de ſpū. ꝟgo parit nos ſine gemitu. ꝛ iō fortaſſis aliȷ̄ nupta
ab alio repleta ğ cū ʒ iſta ɔceptio poſſit ſpūaliter itelligi licite potuit
dubitare vtꝝ ſic vel ſic hoc deberat fieri. ¶ Itē nō ē credēdū oīni ſpi/ 8
ritui. qꝛ angelꝰ ſathane trāſfigurat ſe in angelū lucis ğ de hoc potuit 9
dubitare. ¶ Itē q̄ cito credit leuis ē corde. ¶ Itē ꝙ ex h̄ qd̄ q̄ſiuit ſeq̄ 10.
tur aliq̄ dubitatio nec de facto nec de mō. pʒ ex hoc ꝙ nō oīs queſtio
ē ꝓpter dubitatōeʒ. dñs em̄ in euāgelio ſepe plura queſiuit. ꝛ tñ de
nullo vnq̄ʒ dubitauit. ¶ Itē Math. Cū iohes audiſſet in vinculis 11
opa xp̄i ꝛc̄. Glo. Criſoſt. ꝙ nō ꝓpter ſe ſʒ ꝓpter diſcipulos q̄ſiuit. a 12.
ſili videt̄ ꝙ etiā btiſſima ꝟgo nō ſibi ſʒ nob dubitauit ¶ Itē legerat
ꝟginē pariturā. ğ ſciuit h̄ ꝑ fidē. ꝛ ei dr̄ mō ꝙ ſit illa. ğ ipa credidit

13. se ꝟginē pariturā ¶ Itē ip̄a credidit articulū de incarnatōe sz de sub⸗
illius articuli ē credere deū ꝟginē ↄcipere ꝛ parere. ḡ nō dubitauit vtꝝ
14. manēs ꝟgo eēt ↄceptura ꝛ paritura. ¶ Itē angel⁹ non r̄ndit nisi qd̓
15 16. sciuit p̄us. ¶ Itē angel⁹ nō r̄ndit nisi de mō ↄcipiēdi Itē videt̄ ꝙ nō
bn̄ d̓r in hoc qd̓ subiungit̄. virū nō cognosco. multe em̄ ꝟgines virū
nō cognoscūt. ꝛ tn̄ imposterū p̄nt cōcipere.

Rz. ¶ Ad hec soluēdo dicim⁹ ꝙ btīssima ꝟgo q̄ prudētissima nec de fa⸗
cto nec de mō dubitauit Nec obstat in figuris dubitatio p̄cessit. q̄c⸗
q̄d em̄ dubitatōis in figuris p̄cessit vel imp̄fectōis. in h̄ istud figura⸗
tū oēs figuras excellit. q̄ nulla figura istud figuratū p̄ oīa ꝛ in oībꝫ
exp̄mere sufficiens fuit. q̄stionē aūt quā btīssima ꝟgo angelo fecit
ꝓpter istius dubitatōem nō fecit. sz ꝓpter materie descriptōem ple⸗
niorē. ꝓpter veritatis maiorē exp̄ssionē ꝓpter erroris dubitatōem
et opinionū exclusionē. ꝓpter nostrā edificatōem. ¶ Ad id qd̓ q̄rit̄
de cause q̄stionis redditōe. pꝫ solō p̄ argumentū glose. nō cognosco
id ē nō cogniturā ꝓpono. Ex his pꝫ solutio ad obiecta

figuratum nō potuit exp̄mi. q̄re maria q̄siuit quomō fieret istud.

Solō.

Rō p̄m

2 Nr̄. De hoc Virū nō cognosco. nouit em̄ patrē suū. ḡ virū ¶ Itē
nūq̄d nō nouit ioseph. ¶ Itē oīs cognitio vel ē sensitiua vl̓
3. intellectiua. oīs intellectiua ē speculatiua vl̓ affectiua. sed ip̄a dilexit
oēs viros ꝛ oēm hoīez. Itē sensitiua. q̄ multos viros viderat ꝛ au⸗
dierat. ḡ oīm mō virū nouit. Itē si dicat̄ ꝙ intelligat̄ de cognitōe expe⸗
rientie. ¶ Cōtra. Multos em̄ viros fuit exp̄ta. exp̄ientia em̄ est co⸗
gnitio multoꝝ singulariū sil̓. ex multis em̄ memorijs fit vnū exp̄imē⸗
tum. ꝛ sic exp̄ta fuit multos viros. Si aūt dicat̄ ꝙ ibi capiat̄ cognitō
p̄ actu gn̄atōis h̄ videt̄ incōueniēs. q̄ act⁹ vegetatōnis ꝛ actus co⸗
gnitōis gn̄e opponunt̄. Itē nō seq̄t̄. nō cognosco exp̄ientia. ḡ nō co⸗
gnosco. Itē si dicat̄ ꝙ seq̄t̄ f̄m vsum. h̄ adhuc non videt̄ posse stare.
q̄ sit btīssima ꝟgo p̄prie loquēdo dixisset falsū. qd̓ absit ¶ Ad hoc
dōm ꝙ vir f̄m ꝙ d̓r relatiue ad mulierē. vt vir mulieris vir. vir im⸗
portat ꝙ btīssima ꝟgo nouerat se virum nunq̄ vel videre vel audi⸗
re. vel intelligere vel sapere vel itelligere velle. dicat igit̄ nō cognosco
vt p̄sone mee dominatorē. operū rectorē. corporis corruptorē. anime ob⸗
ligatorem. plis propagatorē. nunq̄ volo cognoscere aliqua actōne
¶ Ex his soluta sunt obiecta

Contra.

Solō

Ad obiecta

Rō p̄ma.

Nr̄. De illo quod subditur. Spiritussanctus superueniet in
te. Et videtur ꝙ potius dixisset. filius superueniet in te. q̄
illo modo specialissimo tn̄ filius fuit in ip̄a per presentiā corpalem
2 ¶ Item cum ista aduentio sit per filij humiliatōem potius dixisset
descendet in te. ¶ Item de dn̄o legitur Joh. ij. Super quem videris

ſpm̄ deſcēdentē ⁊c̄. ¶ Itē ſpūſſcūs ſpē corꝑali deſcendit in ipm̄ Luce 4.
iij. ¶ Itē qn̄ dictū fuit dn̄s tecū. itelligebat̄ de corꝑali p̄ntia. ꝗ videt̄ 5
ſuꝑfluere ¶ Itē de Johe Luc. i. Spūſcō adhuc replebit̄ ex vtero ma 6.
tris ſue. ꝗ multo fortius btā ꝟgo. ꝗ iſta ſuꝑflua ¶ Itē glo. ꝙ ſpūſſcūs 7
caſtigabat ipam a ſorde vicioꝝ. ſed nihil de vicijs vł ſordibꝫ habuit
Rn̄. Poſt h̄ de h̄ ꝙ dr̄. Virtꝰ altiſſimi obūbrabit tibi. xp̄s eni̅ Rō ꝑma.
dei ꝟtus ⁊ ſapia nō h̄ꝫ obūbrare ſꝫ illumiare. qꝛ ē lux ꝟa ꝗ
illumiat oēm hoiēꝫ venientē in hūc mūdū. ꝗ illumiat i ſummo btiſ/
ſimā ꝟginē. ¶ Itē Ezech. xx. Ingreſſa ē gl'ia dn̄i in tēplū. ⁊ reſplēdu 2
it terra a facie maieſtatꝫ eiꝰ. ꝗ btā ꝟgo nō ē obūbrata ſꝫ illuminata.
¶ Itē purgatio ordinat̄ ad illumiatōem. illuminatio ad ꝑfectōeꝫ. ſꝫ 3.
in ꝯceptōne ꝑficiebat̄ in ſummo. ꝗ illuminabat̄ in ſummo

¶ Ad hec ſoluēdo dicimꝰ ꝙ ſp̄us timoris. pietatꝫ. ſcie. fortitudīs Rꝫ.
cōſilij itellectꝰ ſapie. ſpūs veritatꝫ purgās illuminās inflāmās ꝑfici
ens. ſtabiliēs. ꝯſecrās fecūdās. ſuꝑueniet. i. ſubito veniet ſuꝑ illō qd̄
mō ē veniet de ſuꝑno. veniet plus oibꝫ. veniet p̄ter ſolitū. veniet ſuꝑ
merita. ⁊ ꝙ veniet plus q̄ꝫ ꝙ venit. qꝛ veniet ſuꝑ naturā veniētis. q̇a
nūq̄ꝫ recedet. i ſummo veniet. ad ſummū actū veniet. ſuꝑ oēs ē ꝗ ſe
cū veniet filiꝰ dei. ⁊ ꝟtus altiſſimi obūbrabit tibi fomitē extinguēdo
cōtra tribulatōem ꝓtegēdo. de carne tua obūbraculū faciēdo illum
modū tibi ſoli notificādo. lucē ſuā in te abſcondēdo. lucē tuā i mū
do pādendo. viatoꝝ refrigeriū te faciēdo. Cōtra eſtū ꝯcupiſcētie te
opponēdo. lucē corꝑal' ꝓſperitatꝫ tibi ſubſtrahēdo. vitā tuā cū xp̄o
in deo abſcondēdo. Vn̄ Bern. Nō dubitat de facto ſꝫ modū req̄rit
⁊ ordinē. nō eni̅ q̄rit an fiet ſꝫ quō fiet iſtō cū ſciat dn̄s teſtꝫ ꝯſcie mee
votū eē ancille ſue nō cognoſcere viꝝ q̄li lege ꝗ ordine placebit ei vt
fiat iſtō. Si oꝑtuerit me frāgere votū vt pariā talē filiū. ⁊ gaudeo
de filio ⁊ doleo de ꝓpoſito. fiat tn̄ volūtas eiꝰ. Si ꝟo ꝯcipiā ꝟgo et
pariā ꝟgo qd̄ vtiq̄ꝫ ſi placuerit ei ipoſſibile nō erit. tūc ſcio ꝟe. qꝛ re/
ſpexit hūilitatē ancille ſue. quō fiet iſtō. ⁊ dixit angelꝰ ei. Spūſſcūs
⁊c̄. nūq̇d potuit repleri grā ſꝑ nec dū h̄re ſpm̄ ſcm̄ cū ſit ipe dator grā
rū. ſi āt ſpūſſcūs iā inerat quō tāq̄ꝫ ad hec nō venerit ſuꝑuenturꝰ re/
promittit̄. an forte nō ſimpl'r iō dixit veniet i te. ſꝫ addit ſuꝑ. qꝛ p̄us
in ea fuit ꝑ grām multā. ſꝫ nūc ſuꝑuenire nūciat̄ ꝓpter abūdātioris
grē plenitudinē quā effuſurꝰ eſt ſuꝑ illā. Sꝫ ſi aliq̇d amplꝰ capere pt
quō grā plena fuiſſe itelligēda ē. at ꝟo cū iā plena ſit illō āplꝰ quō
capere pt. An p̄oꝛ q̇dē grā tm̄ repleuerat mentē ſequēs etiā vētrē dꝫ ꝑ
fundere q̄tenꝰ ſcꝫ plenitudo diuinitatꝫ ꝗ an̄ in illa ſicut i multis ſcōꝝ
ſpūaliter. ⁊ ſic i nullo ſctōꝝ corꝑal'r in ipa ſic ſpūalit̄ ſic corꝑal'r icipi
at. ait nāq̄ꝫ ſpūſſcūs ⁊c̄. q̇ pt cape capiat Quis eni̅ fortaſſis excepta
illa ꝗ ſic ſola in ſe feliciſſime meruit expiri intellectu cape rōe diſcer/

nere possit q̄liter splēdor ille inaccessibil' ꝟgineis sese infuderit visce/
rib⁹ Et etiā illa qđ inaccessibili ē accedere ad se ferre potuisset dū por
ciunculā eiusdē corpis tui se ꝑ oīa mediate ɔtēpauit reliq̄ masse vm
braculū fecit. Et forte ꝓpter h̄ maxīe dictū ē obūbrabit tibi. q2 nimi
rū in sacramēto erat res. ꝛ q2 sola ꝑ se trinitas ī sola ꝟgine opari vo
luit soli datū ē nosse cui soli datū ē expiri. dr ḡ spūsscūs. ꝛc̄. q2 vtiq3
potētia sua fecūdabit te. ꝛ ꝟtus altissimi obūbrabit tibi. h̄ ē illū mo
dū q̄ de spūscō ɔcipies ꝟtus dei. ꝛ dei sapīa xp̄s sic in suo secretissimo
cōcilio obūbrādo ɔteget ꝛ obūbrabit q̄ten⁹ q̄ tm̄ not⁹ patri not⁹ ha/
beat ꝛ tibi ꝛc̄. Ac si angel⁹ rn̄deat ꝟgini q̄d a me q̄ris qđ in te experie
ris. scies ꝛ feliciter scies. s3 illo doctore q̄ ꝛ auctore. ego āt missus su3
nūciare ꝟginalē ɔceptū. nō creare. nec p̄t doceri nisi a donāte. nec adi
pisci nisi a suscipiēte. ideoq3 ꝛ qđ nascet ꝛc̄. quē nō de hoīe s3 de spū/
scō ɔcipies. Cōcipies āt ꝟtutē altissimi. i. filiū ideoq3 ꝛ qđ nascet. i.
nō solū de sinu patris in vterū tuū veniēs obūbrabit tibi. s3 etiā id de
carne tua sociabit sibi. ex h̄ iā vocabit fili⁹ dei quēadmodū is ē q̄ a pa
tre añ secula genit⁹ tu⁹ oīno reputabit fili⁹. Sic q̄q3 ꝛ q̄ nat⁹ ē ex ipo
tu⁹ erit fili⁹ ꝛ qđ ex te nasceret erit ei⁹. vt tn̄ nō sint hi filij s3 vn⁹ vtri/
usq3 fili⁹ erit. Et lic3 aliđ q̄dē ex te aliđ ex eo sit nō tn̄ cuiusq3 suus.
s3 vn⁹ vtriusq3. iōq3 ꝛ qđ nascet ex te scm̄ vocabit fili⁹ dei. ḡ ꝛc̄.

Prima rō **Dubiū.** De h̄ qđ seq̄t. Qđ nascet ex te scm̄ vo. fi. dei. Cū em̄ natura
2a nō nascat s3 ꝑsona. videt q̄ dixisse debuisset q̄ ex te nascet.
3. ¶ Itē etiā orō videt incōgrua fili⁹ ē scm̄. ¶ Itē fili⁹ dei ē cōe multis.
Solu. Qđ bn̄ soluit Damas. vt q̄d em̄ ē ita simplr scm̄ ꝛ absq3 addito cre/
do q̄ nō habuit q̄d ꝓprie vel digne noīaret illđ eximiū illđ magni/
ficū ꝛ reuerendū qđ de purissima ꝟginis carne cū sua aīa vnico p̄ris
Nō dixit ca/ erat vniendū. Si diceret caro scā vel scūs hō vl' h̄ ē. scūs infans q̄c/
ro sanc. q̄d tale poneret pa2 sibi dixisse videret. posuit ḡ indefinite scm̄. q̄a
quicq̄d illđ sit qđ ꝟgo genuit scm̄ ꝓculdubio ꝛ singulariter scm̄ ē et
ꝑ spūs edificatōem ꝛ ꝑ verbi assumptōem.

Dubiū. De h̄ q̄ dr. ecce Helisabet cognata tua. q̄re igit vl' ad q̄d in
ducat. ¶ Et videt q̄ ad certificandū dn̄am de p̄dictis. Un̄
glo. Bern. Ne ꝟgo desperet de partu accepit exēplū sterilis. Itē alia
Contra. glo. q. d. Nō debes hesitare. q2 cognata tua ꝛc̄. ¶ Cōtrā. alia glo. Nō
1. q̄si incredulā hortat ad fidē. s3 credēti q̄ audierat āpliora refert mira
cula. vt q̄ deū erat paritura. p̄cursorem q̄q3 de anu sterili nascitur co/
gnosceret. ¶ Itē si illa ē exēplū ꝓmissionis. h̄ nō videtur sil'e. q2 ista
2 q̄no h̄ ꝓbaret ꝓpositū. vel q̄ etiā ɔn̄tia si vetula de vetulo ɔcipit ho
minē. igit ꝟgo sine viro ɔcipiet ꝛ pariet deū ꝛ hoīem. Itē illđ posset
eā in credēdo poti⁹ impedire cū nō duceret nisi in simile.

Nī. De hoc nō erit īpossibile apd̄ deū oē ṽbū Et videt̄ eē falsū Rō p°.
q2 deū nō eē ē ṽbū. ꝛ tn̄ ē īpossibile apd̄ deū. ¶ Itē de illo q 2
dr̄. Fiat mihi ẜm ṽbū tuū. q̄re dr̄ tuū cū nō sit suū ẜ dei fuit ṽbū
¶ Ad hec dicim⁹ ẜm Ber. q̄ q̄ttuor de causis hec inducit̄ ɔceptō Rꝫ.
Helisabet dr̄ eīn sic. Quid fuit ncc̄e etiā hui⁹ sterilꝫ ṽgini nunciare cō
ceptū Nūq̄d forte dubiā ad hec ꝛ īcredulā oraculo recētiori voluit
ɔfirmare miraculo. absit legim⁹ zacharie incredulitatē ab h̄ ipo āge
lo fuisse castigatā. mariā āt in aliq̄ rephēsāz nō legim⁹. q̄n poti⁹ fidē
ipius helizabet ꝓphetizante laudatā agnouim⁹. Btā inq̄t Helisa/
bet q̄ credidisti qm̄ pficient̄ in te q̄ dicta sunt tibi a dn̄o. ẜ iō sterilis
cognata ɔcept⁹ ṽgini nūciat̄. vt dū miraculū miraculo addit̄ gau
diū gaudio accumulet̄ Porro ncc̄e erat nō modico leticie ꝛ amoris
ꝑueniente inflāmari incēdio q̄ filiū paterne dilectōis cū gaudio scti
spūs mox fuerat ɔceptura. neqꝫ eīn nisi in deuotissima atqꝫ hilarissi
mo corde tāta se cape poterat dilectōis ꝛ alacritatꝫ affluētia. vel iō
ɔcept⁹ Helizabet nūciat̄ marie. q2 ꝑfecto decebat vt ṽbū mox diuul
gandū ꝑus sciret ṽgo p angelū q̄ꝫ audiret p hoie. ne mr̄ videlicꝫ dei
a ɔsiliȷs videret̄ amota. si eoꝝ q̄ in terris tā ꝓpe gererent̄ remansisset
ignara. vel iō poti⁹ ɔcept⁹ Helisabet marie nūciatus ē. vt dū nunc
saluatoris nūc p̄cursoris educeret̄ aductus reꝝ tp̄s ꝛ ordinē tenens
ipa melius scriptoribꝫ ꝛ p̄dicatoribꝫ euāgelȷ̄ reseraret veritatē q̄ ple
ne de oibꝫ a ꝑncipio celit⁹ fuerit instructa mysterȷ̄s. Uel ideo ad hec
nūciat̄ maria ɔcept⁹ Helizabet. vt audiēs cognatā vetulā ꝛ grauidā
cogitet iuuēcula de obsequio. sitqꝫ illa ꝓꝑāte ad visitandū paruu/
lo ꝓphete loc⁹ ꝛ occasio det̄ q̄ minori adhuc dn̄o sui obsequȷ̄ vale/
at exhibere ꝑmitias. ꝛ dū ad seinuicē ɔcurrit matrū infantūqꝫ ab al
terutro excitata deuotio mirabilius fiat miraculū de miraculis. Tu
aūt dn̄e miserere nostri. Deo gratias

¶ Summa q̄ de laudibꝫ inscribitur christifere ṽginis Marie sup
euangeliū Luce qd̄ incipit Missus ē angelus Gabriel. p venerabi
lem antistitē Albertū doctorē magnū. diuino ac toti mūdo admirā
do igenio deuotissime edita In qua sacro dictāte spū more scholasti
co. ita p̄conia disputauit ac dearticulauit gl̄iose dei genitricis. vt nec
dū eiusdē se ṽginis integerrimuꝫ amatorē ꝓdiderit. Uerūetiā nec
ꝑmū in scribēdo nec scd̄m habuisse iudicio oim̄ euidētissime demon
strauit. vigili lucubratōne correcta cū indice ɔtentoꝝ in ea. in offici
na ingenuoꝝ Liberoꝝ Quētell Colonie ad mediū Junȷ̄ Anno No
no sup millesimū et quingentesimū iā tandē absoluta finit.

Liber de muliere

forti venerabilis domini Alberti magni. ordinis fratrũ predicatoꝝ. quõdã episcopi Ratisponeñ. materias ptinẽs frugiferas. varijs sacre scripture documentis fulcitas. predicatoribus verbi dei. ac sancte contemplationis arcem diligentibus maxime proficuas

Epigramma ad librum
Sis licet ethereas liber emittendus in auras
Forsan & ad doctos sepe habiturus iter
Fac precor: ipse viros versaris vbi inter honestos
Leta verecũdus ne rubor ora notet
Forte quis auritus si te cecinisset: ocellos
Iam merito poteras occuluisse tuos.
Nũc constet magnũ cum te cecinisse: recondis
Et tegis opposita turpius ora manu
Te liquet Albertũ manibus cudisse disertis
Quo, vix in terris doctior alter erat.
Te decet obscuris minime latitare locellis:
Nomen habens forti de muliere tuum.
Vade foras multis mulier socianda maritis:
Quid recubas gelido sola relicta toro.

Manuductio in tabulā.

ENERABILIS DOCTORIS ALBERTI MAgni predicatorū ordinis: quōdam episcopi Ratiſponen̄: librū de muliere forti intitulatū inſpiciēs non parue vtilitatis materias cōtinentem reperi. predicatoribus maxime uerbi dei atq̄ ſancte cōtemplationis arcem diligentibus ꝑſpicuas. Ad diuidendū nāq̄ vnam autoritatē nō eſt in aliquo opere alicuius doctoris modus nobilior. Quāte uero ſit uirtutis in multiplicibꝰ ſentētijs practica ſtudioſi lectoris haud dubiū cōprobabit Quāobrem ut clarius ꝯtenta in eo doctrina prefatis appareat. diſtinguere capitulis necnō paragraphis. vna cum litterarū annotatione librum hūc placuit. quatenus tabula ſubſcripta queq̄ digeſta legentibus prodat. Conſiderandū igitur eſt librū hūc totū xxij. per capitula ſcd̄m litterarū hebraici alphabeti numeri diuiſum. ita vt cuilibet capl'o littera vna quaſi epygrāma preponitur: cuius ſignificatio ſententie ſubſequētis capituli alludere dinoſcitur Cum ergo capl'm quotlibet ꝓpter materie diuerſitatē ſubdiuidere neceſſe ſit: agnoſce hoc factū p paragaphos in littera notatos quos iterū diſtinctos p noſtras litteras inuenies. Pro maiori aūt intellectu tabule nota ſingula capitula diſtincta eſſe duobꝰ pagraphis. exceptis q̄ttuor capl'is. videlȝ primo. qd̄ para. quinq̄ habet. & quartodecimo. qd̄ vnū tm̄ para. habet. ſextodecimo vero. qd̄ quattuor para. diſtinguitur & viceſimo qd̄ tribus para. diſtinctū eſt. Vbi aūt para. ſiue primus ſiue ſecūdus aut tercius uel quartus cuiuſcūq̄ capituli inchoat̄ ſignatꝰ eſt para. in littera ſic. para. primꝰ a. vel ita para. ſecūdꝰ a. & ſic de reliquis. para. terciꝰ ſcȝ & quartus. Deinde in ſingulis para. ꝯtinuātur in lr̄a: lr̄e noſtri alphabeti. puta b c. & relique prout exigit breuitas vel ꝓlixitas paragraphi. Qd̄ ſi aliquis para. adeo ꝓlixus eſt vt vnius alphabeti littere nō ſufficiūt. poſt litterā y primi alphabeti reinchoatur ſecūdum ita ſignatū. aa bb. ob diſtinctiōem ꝓcedentiū litterarū. Ita pari mō ſi ſecūdū alphabetū nō ſufficit notatū vſq̄ y. terciū inchoatur ſic. aaa. bbb. & relique ſicut patet intuenti. Numerus vero ſuperior in capite folioꝝ ſingulorū notat quotam capl'i. ſimiliter & quotam para. capituli eiuſdem. vt cū ponitur Capitulū primū. para. primus. ſignatur ꝙ textus infra ſcriptus cū ſuis litteris in littera ſignatis ſit illius capl'i & para. que in capite libri notata ſunt Vltimo ſciēdū ꝙ ſi in tabula aliqua materia repꝑibilis ſignata fuerit cū nō ꝯtinuis litteris, vt hic capl'o. vij

Tabula libri.

K & x. para. primo. notat̃ ꝑ hoc illã esse materiã in illis tm̃ du⸗abus litteris & nõ in intermedijs. Si uero materia reperibilis si⸗gnata est cũ ꝯtinuis lr̃is. ut ibi capl̃o. xix. e f g h. para. primo. vel ꝓpter breuitatẽ. talis signatura :&c̃: ꝑ intermedijs lr̃is sit posita. notat̃ materia illa haberi in prima notata lr̃a & in oĩbꝫ intmedijs vsqꝫ ad ultimã litterã positã inclusiue. etiã si de secũ do vel tercio alphabeto vltima lr̃a fuerit. vt ibi. cap̃. vij. K. & c̃ dd. para. primo. Et hoc idẽ obseruatur de paragraphis vt ibi capl̃o. xx: a &c̃. para. primo secũdo & tercio. quo notat̃ ꝙ ma⸗teria ista habet̃ ꝑ tres paragraphos. in oĩbus litteris corũdem

De A

Bstinẽtia debet habere duo. scꝫ austeritatẽ & discretõem & notant̃ in uestitu Iohãnis. capl̃o. xij. K. paragra.. ij.

Actiua uita in libero arbitrio posita hꝫ ãcillã uolũtatẽ operãtẽ que ꝑcipit oĩbus mẽbris & incedit semꝑ in ornatu virtutũ amputãs caput dyaboli ca. xix. d. para. primo

Actiue uite ꝑfectio est scd̃m summũ & ꝑfectum statum virtu⸗tis animi. post cuius adeptionem zelus animarum exarde⸗scere debet ca. xix. m n. para. primo

Actiui duplicibus uestiri debent: scꝫ feruore spũs: & ꝑseuerãtiã & que ꝑ ista duo significãtur ca. xij. g para. ij

Actiua vita laboriosa & lippa est oculis & in libero arbitrio fundatur: fecũda scꝫ minus dilecta: non ꝓmissa sed prius ex hibita: & ꝑ ipsam & non aliter peruenitur ad contemplati⸗uam capl̃o. xix. b. para. primo

Actiua uita agro ꝯpata cui bñdixit dñs. debita obediẽtia mã datorꝝ obtinet̃ & ꝯsiliorꝝ obseruãtia. ca. vij. K & x para. i.

Actiua vita circa se & ꝓximũ nota qualiter agitur & figurat̃ ꝑ duas manus. require ꝯuersatio

Actiue vite duo gradus notãtur designati per duos filios an⸗cille Lye. scꝫ ꝑ Gad & Aser. quorum primus significat felici tatem actiuam que est scd̃m vltimũ statum virtutis in con⸗sũmata uolũtate &c̃. Secũdus signat zelum animarum qui post talem statum debet esse Nota benedictiones vtriusqꝫ a patre & legislatore ca. xix. m n o p. para. primo

Actiua vita non ꝑuenit ad fecunditatem quattuor filiorũ nisi virtutum cornua quibus dyabolus ventilatur & vngule di⸗scipline quibus concupiscentia mũdi conculcatur precedãt capitulo. xix. e f g h. paragrapho primo

Tabula libri.

De muliere forti.

ligantur. per quas deum cognoscimus. & gloriā eius quem non sicut philosophi ine gratiarū actione & glorificatione cognoscere debemus. imo & latitudine ammirationis diui ne sapiētie exclamare cum apl'o tenemur ca. xix. i K l. pa. i.
Contemplatio uera requirit quadruplicē visionem. sc3 que est per fidem. per donū intellectus. per mundiciā cordis. & per fructū beatitudinis. qui dicitur ab apl'o fides. nota singula bene capl'o. ix. d e f g. para. primo
Contemplatio erigit hominē: sed debet habere quattuor q̄ ne cessaria sunt cōtemplatiuo ca. xv. c para. primo
Contemplatiua vita semp hic crescit usq3 ad diem eternitatis. et hec vita hec habita facit desideriū dissolutionis a carne q̄s uis propter cumulū meritorꝶ adhuc in carne manere cōsen tit: hec vita p Ioseph filium Rachelis furantis idola. & p Ben iamyn designatur ca. xix. r s para. primo
Comtemplatio proficit gressibus meditationis eternorum. in qua contemplatione sponsa sapiētia queri debet. obtinetur triplici precio & tribus impeditur ca. l & y para. primo
Contemplatio debet esse in octo que notant in benedictōe Io seph a legislatore data. in qua & alia duo ꝯtemplatiuorꝶ no tant. s. eorꝶ pulcritudo & fortitudo ca. xix. d e f. para. prio
Contemplatiui duo debent habere. sc3 puritatem & ammira tionē. non illam tamē que est curiositatis. sed deuotionis & iocunditatis ca. xij. h para. secūdo
Contēplationis filij notant duo. qui sunt Manasses & Effraim. qui benedicunt cancellatis manibus ca. xix. tt para. prio
Contemplatiue vite notātur duo gradus significati p Dan & Neptalim. primus est per creaturas diuine ueritatis iudiciū sine errore. & tale iudicium confutat philosophos. Secūdus gradus est latitudo ammiratōis diuinorꝶ q̄ delectāt. quorū cām ad plenū inuenire nō possumꝰ. c. xix. hh ii K K ll. pa. i.
Contemplatiuus indicans p creaturas de deo sine errore signi ficat p Dan a patre & legislatore benedictū c. xix. hh ii pa. i.
Contemplatōis tercius gradus. qui est illuminatio intellectus significatur p Ioseph qui multipliciter tam a patre q̄s a legis latore benedicitur. de quibus omnibus nota bene distincti ones ca. xix. tt & c. f f f para. primo
Contemplationis ultimus gradus est excessus mentis siue ra ptus significatus per Beniamyn a patre & legislatore benedi ctum nota capl'o. xix. ggg hhh para. primo

Damnati loco dilectionis habebunt odiū irã & inuidiã. & dicuntur habere secum arma sua. & gladios sub capitibus suis. caplo.xvi.bb.para.quarto

Dãnatis erit pena horror demonū. & nota. quis sit ille. & seinuicẽ deridebūt ɔuitia inferẽdo ca.xvi.pp.para. quarto.

Dãnati erūt deridẽdi a beatis ꝓpter septẽ. ca.xvi.b.para.iiij.

Dan significat iudiciū rõnis quod de deo habemus per creaturas. nota bñdictionẽ ei⁹ a prẽ & legislatore .c.xix.hh ii.pa.i.

Decor quid sit nota. similiter ꝙ multiplex est decor. sc3 nature virtutis tam quo ad concentū virtutū ꝙ̃ etiã quo respiciūt seinuicẽ & cardinaliū & theologicarꝝ. Iterū notatur decor in opere licito & honesto & expediẽti. Est & iterū decor ɔscientie triplex. post hanc vitam aūt est decor aĩe. qui in septẽ cõsistit. vltimo uero notat̃ q̃liter aĩa istis induit̃. & ad quid. ɔsidera singula diligenter. ca.xvi.a.&c̃.t.para.iij.

Decor spūalis mulieris fortis que3 habebit post victoriã fortitudinis post hanc vitam & septẽpliciter diuisus. habebit enī quedã ex parte corpis. quedã ex parte aĩe. & quedam ex pte utriusq̃. sc3 cõiuncti. ca.xvi.l.&c̃.r.para. tercio

Decor virtutis est in cõcentu virtutū omniū. & nota de omnibus virtutibus qūo modū ponunt. ca.xvi.b.para.tercio

Decor in opere nostro debet esse p tria. sc3 licitū honestū & expediẽs. de quib⁹ nota quid dicūt. c.xvi.f.para.tercio

Decor nature humane & corpis notatur. nature aūt quo ad vires oẽs interiores & exteriores. ca.xvi.a.para.tercio

Decor glorie nõ uane est triplex. sc3 cõscientie spei & tribulationis, caplo.xvi.g h i.para.tercio

Decoris uestimentū in tribus est. scil3 virginitate matrimonio et doctrina cap̄.xiij.b.para. secundo

Delectationes due nobis p natiuitatem insunt que interfici debent cap̄.xij.r.para.primo

Demonū facies describuntur per Iob. nota expositionẽ autoritatis caplo.xvi.q.para.quarto

Deridere habent beati damnatos de septe3 .& est vnus derisus quẽ sancti non habent ca.xvi.b c.para.quarto

Desideriū celestis patrie emitur triplici p̄cio. sc3 pio affectu. instantissima oratione. & cordis exaltatione. Est aūt hoc desideriū ager cordis. qui dum inuentus fuerit ab homine: oĩa dat pro ipso ca.vij.p & dd.para.primo

Deuotionẽ excitant diuersa beneficia dei & notant̃ illa per fa

De E

Tabula libri

De F

Tabula libri.

De G

De K

De L

Laban persequitur Iacob in monte galaad. & querit ydola. sed delusus est. nota spūaliter. sił'r nota triplicē luctā ipsius Iacob cum Laban scdm tria vitia ca.x.c para.prio.
Lac spirituale ex duab⁹ mămillis mittitur. & est duplex ad nutriendum paruulos in christo ca.prio c & g para. primo
Lac uberum quo sponsus & sponsa pascuntur. nota quale sit. cap̄.secūdo a b para.primo
Lachryme multiplices sunt capło.vij.t para.primo
Lamech uenator notatur. & est eius uenatio in concupiscentia et ira. et qdlibet vitium duo mala facit ca.xviij.a pa. prio
Lampas nostra ne extinguatur sed custodiatur requirit quinq̧.scilicet castitatem pietatem charitatem desideriū celeste & humilitatem. & nota quibus hec comparantur. capitulo nono g para. secūdo
Lane sex sunt genera ab one christo accepta. & a legislatore lana accepta est duplex. similiter a patriarchis & prophetis. & a quolibet duplex. Item a sanctis noui testamēti. scilic; apostolis martyribus doctoribus confessoribus virginibus viduis & a bonis cōiugatis ex quolibet ordine duplicē lanam id est diuersa genera virtutū uel exempla vite quibus uestiri debemus ca.quarto d.&c̄.o para.primo
Largitatis manus aperitur p̄ tres virtutes. & clauditur per tria vitia cap̄.xi.e f para.primo
Laus precipue est ꝓpter opera cap̄.xxij.a para.primo
Laus quadruplex notatur mulieris fortis. scilicet ex parte laudantiu;. ex parte diuitiaru;. ex parte forme & pulcritudinis et ab operibus capło.xix.a para.primo
Laus mulieris fortis.id ē anime fidelis est a filijs scdm tres modos beatitudinis.& a viro eius.sc; christo. etiā a tribus laudatur.sc; ab utilitate fecunditatis. & dignitate.& ammirabilibus mysterijs cap̄.xix.a b c d para.secūdo
Laudabilis erit anima fidelis in sex portis. de quibus nota. et erit laudabilis a suis operibus triplici de causa. & laus ei⁹ in quattuor attendit̄ ca.xxij.a &c̄.p para.secūdo
Laudabilis quis est ꝓpter timorē qui tria facit in homine. non tamē in hoc seculo quis laudari debet ca.xxi.a b pa.scdo.
Laudare deū debemus.nota in quib⁹.& quid facit hmōi laus in nobis.uel quid impetrat̄ p̄ laudes dei ca.xvij.K pa.pri.
Lectulus Salomonis est aīa. quē lectulū ambiūt sexaginta for

Tabula libri.

De N

De O

De P

De muliere forti

ipsam sponsus. Accipit autē ipsa a patre tria ut apta sit spon
so. scʒ regimen mensuram dilectionis & castitatis: debet etiā
ipsa conformis esse sponso: quare & eisdem cum eo pascitur
uberibus Dicitur insup sponsa illa differenter columba im-
maculata & amica ca. secūdo a pa. primo
Sponsa christi habet quattuor ptes fecundas. ex quibus duo-
decim filios benedicto semine ꝓgenitos educit in laudem
cap. xix b &c. hhh para. primo
Sponsa debet querere sponsum ad amplexū. nota modū que-
rendi pulcre ex canticis ca. primo g para. quarto
Sponsa xp̄i dicit habitaculū viri sui ꝑpter tria ca. ij. b pa. i.
Spōsa xp̄i debet habere timorē spēalē: de q̄ nota. ca. xvi. r pa. i.
Sponsa tria habet que seruant ꝯfidentiam viri in ea capitu-
lo secūdo l para. primo
Sponsa nouē debet habere ut pfectaʒ confidentiā in ea habeat
sponsus nota ca. secūdo c &c. h para. primo
Sponsa debet reddere tria pro bono gratie quod est simplr bo
nū. & tria ꝓ nō malo. i. ꝓ malo pene ca. iij. c &c. h pa. ij.
Sponsa christi in patria ꝓ sua victoria habebit septem eam de-
corantia. quedā ex parte corpis. quedā ex pte anime. & que-
dam ex pte utriusqꝫ ca. xvi. l &c. r pa. tercio
Status diuersoꝝ sanctoꝝ tam in ueteri q̄ꝫ nouo testamento di-
uersis virtutū exemplis claruerūt que nobis reliquerunt ad
imitandū. nota lanā multiplicē ca. iiij. d &c. o pa. primo
Stola duplex in angelis notatur. similiter & in hominibꝰ ca
pitulo. xij. l m pa. secundo
Stragulata uestis quid sit qua mulier fortis est uestita. exponit
autem duobus modis. & scd̄m hoc uel significat passioneʒ
christi uel nostrā mortalitatē. & primū ꝓ nostra ꝯsolatione.
secundū ꝓ humiliatiōe nostra ca. xiiij. a b c para. primo
Studiū sacre scripture in tribus debet esse ca. vij. aa para. pri.
Supbia significat frigore niuis ca. xij. s para. primo
Superbia certat cum viris sanctis & luctam ingerit eis etiaʒ in
monte galaad & laban Iacob. & querit ibi idola: sed quali-
ter deludi debet nota ca. x. c para. primo
Supererogationis opus diuiditur in tria capitulo. xviij. l m
n para. primo
Surgere debemus a triplici nocte & in nocte. & ad duo surge-
re. scilicet ad opus & ad saporē ubi & nota christuʒ in nocte
surrexisse capl̄o. vi. a b c para. primo

De T

Terra triplex notatur: & quelibet habet duos senatores capitulo.xiiij.t v x y.para.primo

Tenistra spiritualia notantur ca.xx. x.para.iij

Testes in iuditio omni exceptione maiores erunt opera nostra.quia hec sola nobiscum stabunt & a nobis exierunt.nec totius mundi testimonium in contrarium illis preualet ca.xxij.h i K l.para.ij

Thezauros spirituales qui naui institoris spiritualis adducuntur nota ca.v.t.para. primo

Timor bonus triplex est quem semper secum habet sancta fortitudo: Est & quartus timor sc3 seruilis fortitudinem precedens: timor uero passio est materia virtutis & vitij: tres primi sunt initialis filialis & sposalis ca.xvi.o p q r s.pa.pri.

Timor triplex excluditur p virtutē fortitudinis: & quartū sc3 naturalem ligat fortitudo ipsa.sunt aute3 isti tres primi mali: sc3 timor mūdanus humanus & pusillanimitatis capitulo.xvi.g h i K l.para. primo

Timor facit animam laudabilem propter tria que facit timor capitulo.xxi.a b.para.ij.

Torques spiritualis notatur ca.xx.d.para.iij

Tribulatio designatur per cingulum. & nota ꝙ nō semper fit a deo propter peccatum. & qualiter potest dici non equā ipsa tribulatio immissa a deo.nunq̄ tamen dicetur iniqua. ca.xv.d. para.ij.

De V

Vbera spōse duo sunt: lac duplex paruulis in christo ministrantia ca.primo.c & g.para.primo

Vbera matris sponse que & sponsus sugit: nota q̄ sunt et quale lac illorum ca.ij.a.para.primo

Venationem fecit christus: & ꝙ quedam huius mūdi venatus est & non omnia: & quomodo venatur animas capitulo xv.K & l.para.secūdo

Venatio triplex notatur: sc3 pernitiosa otiosa & bona. & per quos significatur: & iterum ꝙ uenatio pernitiosa triplex sc3 lamech: nemroth: & sydonis: & vnde uenit uenatio otiosa capitulo.xviij.a b c d e.para. primo

Venatio siluestrium in esau: & iacob in hedo quid significent nota ca.primo d.para.iiij

Veritatem eternam uidemus hic quadruplici uisione capi-

De muliere forti

Ymago mulieris & pulcritudo differunt. solent autē vulnerare mundana corda ca.xxi. a b para.primo

Ypocrite fructum nō habent. sed mordent proprias manus capi͡o.xxij. g para.primo

De Z

Zabulon prelatos designat. de quibus nota. capi͡o.xix. qq rr ss para.primo

zelus animarū quid habet facere nota. & quō aliqui dupliciter peccant contra illum. qui tamen videtur habere zelum. nota de Her & Onam ca.primo d para.primo

zelus animarū post adeptionem perfectionis vite actiue exercendus est nota q̄ huius vite perfectio est scd̄m summū & pfectum statū virtutis animi ca.xix.m n para.primo

zelus animarū per Aser significatur qui benedicit duplici benedictione. & nota quis habet zelum. habere potest. & cuius vite sit actus ca.xix.mm nn oo pp para.primo

Finis

¶ In magnū Albertum venerabilē rareq; virtutis ponti ficem qui viuendi regulam in sacro predicatoꝝ ordine professus. apud parisios sumpta infula magistrali in om̄i humana philosophia. litterisq; diuinis eminētissimus euasit queq; eximia vite mūdicia fulgentē suaq; etate om̄es ingenio doctrinaq; superantē hoc loco germanie totius clarissima agrippinēsis Colonia optimo iure sepultū seruat

¶ Epitaphion

¶ Illustris ac magnificus dn̄s Rodolphus Langius ecclesie Monasteriensis canonicus. nulli hac tempestate in humanitatis arte secundus qui vel demosthenj preripuit ne solus orator esset scripsit

Hactenus ingressus sacra hec subsiste viator
 Ad tumulū magni qui tegit ossa viri
Grecia iactabat magnum qui vicerat orbem
 Clara ducem: virus quem babilone necat
Pompeio tumuit magno pulcerrima rhoma
 Abcidit phario cui puer ense caput
Sustulit hos: bello seua & formidine. magnos
 Mors: dedit infernis voluier hosq; focis
Hic magni Alberti celato marmore cernis
 Ossa viri: cuius spiritus astra tenet
Astra sed & solis superat quoq; luce choruscum
 Et iubar & flammas igneus ille pater
O quantum ingenio magne telluris obiuit
 Et maris: etherea vel ditione potens
Viscera perdomuit terrai montibus aurum
 Cetera nascantur quoue metalla docens
Nubibus inclusum patefecit fulminis ignem

Quidq̃ cometa rubens grando sit atq̃ niues
Aggressus magni hinc rutilantia sidera celi
Septeno stellas vicit & orbe vagas
Sed varium liquit nature munus opusq̃
Quo peripateo principe maior erat
Sustulit hinc animi vires iuuat acris olimpo
Ingenij dotes explicuisse suas
Quoq̃ aperit nouies ardentis in ordine celi
Distinctus sedeat spiritus ante deum
Laudibus inuigilat summe genitricis & orbis
Dum celi domine virginis edit opus
Que sese oranti iuueni tam clara videndam
Obtulit: hinc monstrans relligionis iter
Maiestas que sacra tenet secreta resoluit
Tota euangelij defluit vnde salus
Tutus ab insidijs lectus Salomonis vt esset
Perfidie gladium strinxit in ora minax
Vt bellator erat fidei consurgit in ensem
Victor: vt hereticum pellat ab orbe nephas
Ore tonat quanto precelsa ad pulpita doctor
Emicat & quanto fulmine parisijs
Dum mutũ mugire bouem quo uastus & orbis
Ceu tonitru docuit concutiendus erat
Huius in excelso quantum consistere phas est
Pectore: se totam theologia locat
Hunc virtus doctrina potens sustollit in altum
Quoq̃ ratispona presule digna fuit
Hoc decus eternum maiores sueuaq̃ tellus
Milicie cuius signa tulere dedit
Magnus erat: forma celsus: virtute choruscus

Doctrina exundans. hinc trimegistus erat
Terra premit lybies asie tegit vtraq; magnos
Hic magni. celo spiritus. ossa manent

Ad vrbem Agrip
pinensem.

Aurea que retines felix diademata regum
Agrippina rubens sanguine Gerionis
Virgineos ostri calathos & lilia seruans
Magnum hunc presulibus iungito clara tuis
TELOS

Aleph Capitulum .i. primus

Incipit liber domini Alberti magni ordinis predicatorū. de muliere forti. In quo continentur alique materie solennissime ꝑ predicatoribus. Si em̄ habuerint huius libri practicā: cognoscent quāte uirtutis sit.

A

Laudes ecclesie describit Salomon in figura mulieris fortis ꝑ xxij. capl'a scd̄m numerū litterarꝝ hebraicarū. In quibus tali utitur metro: ut cuiuslibet capituli sententie littera sibi prescripta scd̄m interpretatōem eiusdem littere videatur alludere. Simile aūt metrū fecit Hieremias in trenis: plangendo incendiū templi. & Hierusalem sub quadruplici ꝯnexione litterarū. Quia uero in primo capl'o loqr̄ Salomon de inuētōe mulieris fortis & inqsitione. que inquisitio est in tentatione. ideo prescribit̄ huic capitulo hec littera. ALEPH que interpretatur doctrina tentationū. vel mille. & ꝯiūgātur ambe interpretatōes. tūc idem est qd̄ doctrina mille tentationum. Beatus autē Hieronymus in quadam glosa sup̄ Gene. dicit ꝙ millenarius perfectus & quadratus est numerus. intelligens hoc de perfectiōe cubi quadrati. id est corporis. cuius quadratura est in longū latū et ꝓfundum Est em̄ millenarij longitudo .x. que a philosophis radix appellatur. Latitudo autē huius numeri habet̄ ex ductu longitudinis in seipsam. id est si decies .x. accipiātur. hoc est centū Profunditas uero eiusdē numeri prouenit ex ductu longitudinis in latitudinē. hoc est sicut .x. multiplicant centenariū. sic decies .x. decies Et vult significare in hoc Salomon pfectā tentationē hui⁹ mulieris scd̄m q̄draturā q̄ttuor affectionū naturaliū. que sunt seminariū omnis uirtutis & om̄is uicij

	Spes	
Sunt aūt iste affectiones	Metus	Tentatio aūt est p̄ ꝓbatōe militie in qua pugnamus contra dyabolum. mūdum & carnem
	Meror	
	Gaudium	

In hac em̄ milicia uix fortis inuenitur. & precipue mulier. quia sicut dicit Salomon. vij. Ecc̄i. Virū de mille vnū repperi. mulierē ex omnibus non inueni. intelligens hoc non de sexu. sed potius de resolutis in mollicie ꝯcupiscentie carnalis. De

hac militia dicitur. Iob. vij. Militia est uita hominis sup terrā Per tale em̄ exercitiū tentationū ꝓbat de⁹ sanctos suos. & inuenit eos dignos se. ut dicitur Sapien̄. iij.

B Sententia uersus sequētis hāc litterā colligit in duobus quorū vnū est interrogatio notans huius mulieris. de qua loquitur. inquisitionē. ubi dicit.

Mulierem fortem quis inueniet.

Secūdum est laus alta mulieris inuēte. & hec habet̄ cū dicitur.

Procul et de vltimis finibus precium eius

In prima notātur q̄ttuor. Primū est hoc q̄d querit̄ qa (mulier). Secūdū est in qua dispōne querit̄. qa (fortis) Terciū est dignitas querētis. et hoc notat̄ p dictōnem interrogatiuā (quis) Quartū est inquisitōis diligētia. que signat̄ cū dicit̄ (inueniet)

Sed reuertamur ad primū ꝯsiderātes quare ecclesia uel fidelis aīa mulier sit appellata. Et hoc duobus modis inuestigare possumus. Vno mō p definitiōem. qa mulier est q̄ generat in se ex semine alterius. vir aūt est qui generat in alia ex semine ꝓprio. et hoc cōpetit ecclesie: q̄ est uxor agni. ut dicit̄ Apoc. xxi. que ecclesia cōceptū omnē. quem castis uisceribus deo ꝓducit nō ex seipsa. sed ex semine gratie xp̄i uiri sui cōcipit. sicut dicit apl's. in sc̄da ep̄la ad chorꝫ. iij. Nō qꝫ sufficiētes simus cogitare aliquid a nobis q̄si ex nobis. sed sufficiētia nostra ex deo est ad Gala. iij. Quis est q tribuit uobis sp̄m & operat̄ uirtutes in uobis. q̄si diceret. Nemo nisi xp̄s. In. i. Iohā. De plenitudīe ei⁹ s. xp̄i oēs accepim⁹ grāꝫ ꝓ grā. Et Isa. xxvi. A facie tua dn̄e ꝯcepimus. & q̄si parturiuimus. & peperimus spiritū salutis

C Secūdo mō ecclesia & fidelis aīa cognoscunt̄ eē mulier p instrumēta mēbrorꝫ q̄bus mulier a uiro differt. que sunt q̄ttuor. primū instrumentū est ad semē recipiendū. Secūdū ad semen cōseruādū & formādū in partū. Terciuꝫ est ministratiuū materie formāde in corpus embrionis. Quartū est instrumētū p q̄d educat̄ paruulus iam editus ad luceꝫ. Primū dicit̄ semen Sc̄dm matrix. Tercium fons sanguinis. Quartum ubera

	zelus animarum
Et hec spiritualiter	Exhortatio
in ecclesia sunt	Pietas
	Congratulatio

Per zelū em̄ aīarꝫ primo eccl'ia ꝯcipit salutē cōuersorꝫ Per exhortatōem aūt q̄si quadā manu doctrine format ꝯceptum Sed pietas, q̄ est beniuolētia in oēs imagine dei insignitos. ut

dicit Aug⁹. materiã administrat. ne deficiat in formãdo. dũm
nõ querit que illoꝝ sunt quos generat. sed poti⁹ ipos. Quar-
tum uero. scꝫ ꝯgratulatio. ex vna parte sui tanꝗ̃ ex vno ubere
fundit lac inuitatõnis ad meliora. et ex alia parte tanꝗ̃ ex alio
ubere ministrat lac ꝯfortatõis ad ꝑmanendũ in eo qd iam ac-
cepit a dño. scdm ꝙ etiã duo nutrimẽtũ lactis operat̃ in par-
uulo. scꝫ incremẽtũ in mai⁹. & uite ꝑseuerãtiã Canti. vij. Iũctu-
re feminũ tuoꝝ sicut monilia q̃ fabricata sunt manu artificis.
D Et per femina intelligitur zelus animarum. Moni-
le aũt. ut dicit Isidorus. in libro. ethimolo. dicit̃ a monẽdo uel
a muniẽdo. Dabat̃ em̃ sponsis a sponso ut esset monimẽtũ re-
cordatõis sponsi abeũtis. Et sic zelus est in eccl'ia ꝑ quẽ ꝑ iugẽ
sponsi recordatõem & amorem semꝑ desideramus fructifica-
re semen spõsi. recordãtes eius qd scribit̃ Gen. xxxviij. de Her
et Onan filijs Iuda. quoꝝ vn⁹ neq̃ fuit. scꝫ Her. nõ spargẽdo se-
men in uase ꝓprio. & ideo interfect⁹ est. Alter aũt scꝫ Onan vi-
dens nõ sibi nasci filios semen fundebat in terrã. & ideo etiam
ipse interfectus est Her quippe interpretat̃ ꝯsurgẽs ꝯfusio. & si-
gnificat eos q scdm magna sibi data nõ intẽdũt lucrũ scdm ꝫe-
lũꝫ aiaꝝ. sed turpẽ q̃stũ. adulterãtes. sicut dicit apl's. verbũ dei
scda Choꝝ. ij. Onan aũt interpretat̃ dolor grẽ. et significat ua-
nos & in supbiã elatos. qui sibi ad ꝓpriã laudẽ uolũt nasci fili-
os grẽ. nõ recipiẽtes semen in zelo aiẽ. sed potius in zelo uani-
tatis et laudis sue. ꝑdicãtes. iuxta apl'm. semetipos & nõ deum
Isti ambo interficiunt̃ a dño. quia supplicio mortis eterne cõ-
demnãtur. Monile uero dictũ a muniẽdo dabat̃ sponsis ad
ꝯclusionẽ sinus. ne adulter insereret manũ in gremiũ pudoris
Et sic iterũ zelus pudorẽ custodit aie siue eccl'ie. scdm qd dicit̃
in ps. zelus dom⁹ tue comedit me. dom⁹ em̃ dei aia fidelis est
E De matrice. quã supra diximus exhortatõem esse. dicit
apl's ad Gala. iiij. Filioli mei. quos iteruꝫ parturio. donec xp̃s
formet̃ in uobis. Et nota ꝙ duobus vicijs matricis precipue
impedit̃ partus. Quoꝝ vnũ est nimia lubricitas. ex qua fit ꝙ
semen nõ p̃t ꝑsistere. Alterũ est nimia clausio impediens semi-
nis ingressum. Et sic est sp̃ualiter in exhortatõib⁹ in uerbo dñi
quia nimia loq̃citas nimiũ fluẽs in semine frustrat̃ a fructu. &
ideo dicit̃ Leuit. xv. Qui patit̃ fluxum seminis imund⁹ erit. et
tunc iudicabit̃ huic uicio subiacere. cum per singula momẽta
adheserit carni eius. atq̃ concreuerit fedus humor. Omne stra-
tum in quo dormierit immundum erit. et ubicunq̃ sederit

Aleph Capl'm primū

Fedus humor seminalis est sermo nō cōpetens tempori nec his qui audiūt. Stratū aūt in quo dormit est hoc in quo p delectationē mentis quiescit. et hoc est peccatū & scurrilitas Conclusio vero siue clausio matricis est quādo uerbum exhortationis. quod multis prodesse poterat. damnabili tegitur silētio sicut dicitur Ezech. iij. Fili hominis speculatorē dedi te domui israel. & audies ex ore meo uerbū. & annunciabis eis ex me. Si dicente me ad impium morte morieris. & nō annūciaueris ei neq; loquutus fueris ut auertatur a uia sua impia et viuat. ipse impius in iniquitate sua morietur. sanguinē aūt eius de manu tua requirā. Si aūt tu annūciaueris impio. & ille nō fuerit conuersus ab impietate sua et a uia sua impia. ipse quidē in impietate sua morietur. tu aūt animā tuam liberasti. Sed etsi cōuersus iustus a sua iusticia fuerit et fecerit iniquitatē. ponā offendiculum coram eo. in peccato suo morietur. & nō erūt in memoria iusticie eius quas fecit. sanguinē uero eius de manu tua requiram. Si aūt tu annūciaueris iusto ut nō peccet iustus. & ille nō peccauerit. viuens viuet. quia annūciasti ei. & tu animā tuam liberasti

F Terciū quo differt mulier a uiro est fons sanguinis. quē supra diximus esse pietatē. put pietas dicitur beniuolentia in omnes imagine dei insignitos. quia sic est vnū de donis spiritussancti. sicut dicit Augusti. Et ex isto fonte egreditur uerbū manans sanguinem dilectōis proximi. per quā fortis mulier habūdat in omibus que exigūtur ad formatōem paruulorū in christo. qd notatur in uerbo apostoli ubi dicit. ij. ad Chor. v. capl'o. Siue mente excedimus deo. siue sobrij sumus uobis. charitas em̄ christi urget nos. Hoc est quicquid in cōtemplatione haurimus mente deo excedendo. et quicquid in sobrietate actōnis operari possumus. totū facimus uobis. et hoc ideo quia charitas christi urget. Sicut em̄ habūdantia sanguinis urget in appetitū generatōis. sic habūdantia charitatis urget in desiderium generatōis spiritualis. Et ideo. ij. ad Chor. vi. dicit apl'us. Os nostrū patet ad uos o chorinthij. cor nostrū dilatatū est. nō angustiamini in nobis. quasi diceret. Os pietatis amplū est ad uos. & cor charitatis ad uos latū est & habūdās. nihil in nobis angustū et artū potestis experiri: quo minus fecerim in formatione omniū uestrum in christo. Et hoc est quod dicit in actibus. xx. Contestor uos hodierna die. quia mūdus ego sum a sanguine omniū uestrū. Non em̄ subterfugi quo

minus annūciarem uobis om͞e cōsilium dei Et nota q̄d di=
citur in libro de animalibus ꝙ sanguis menstruus iuuenū mu
lierum albus est semp. Antiquis aūt mulieribus desinūt muli
ebria. sicut dicit Gen. xviij. ꝙ sare desierant fieri muliebria. Et
sic duo spūaliter corrumpūt fontem sanguinis a ꝓprio colo=
re qui est rubor procedens a flamma ignis dilectōis dei. quoꝝ
vnū est dissolutio iuuenilis. & alterum cupiditas faciens refri=
gescere charitatē. De primo dicitur. Hiere. xxxi. Cōfusus sum
et erubui. quoniā sustinui opprobrium adolescētie mee. De
secūdo dicitur Mathei. xxiiij. Quoniā abūdabit iniquitas. re=
frigescet charitas multorum

G Quartū uero. quod est ad nutriendū paruulos iam na
tos in christo. diximus esse congratulatōem habentē duas mā
millas. Ex quarū vna. sc3 inuitatōnis ad meliora fundit fortis
mulier lac ꝑfectus spūalis. Ex altera aūt sc3 confortatōnis fun
dit lac perseuerantie in bono q̄d accepit. Et hoc est quod dicit
apl'us. prima ad Choꝝ. iij. Tanq̄ paruulis in christo lac uo=
bis potū dedi nō escam. Et in canticis Cāticoꝝ. iiij. Mel & lac
sub lingua tua. Quod glosat psalmista dicens. Diffusa est grā
in labijs tuis &c̄. Et sic habetur quare mulier dicatur ecclesia
vel fidelis anima

A F Secūdus

Ecūdū est dispositio in qua queritur mulier. & hec est for
titudo que notatur cū dicit (Fortem) Dicitur aūt mulier
hec fortis ꝑpter duo in quibus om͞is attendit fortitudo. Vnū
est difficultas actus & operatōis eius. Alterū est altitudo robo
ris eius in vincendo queq̄ fortissima. Primū horum est in tri=
bus. sc3 in hoc ꝙ aggredit difficilia. Secūdum in hoc ꝙ susti=
net. Terciū in hoc ꝙ nō deficit in ꝑferendo vtrūq̄. Primū ho=
rum est quia aggreditur fortissime tentatiōes hostis. Et de hoc
habetur. in. iij. Iob. ubi dicit Maledicāt ei qui maledicunt diei
qui parati sunt suscitare leuyathan. Leuyathan interp̄tat ad
ditamentū eorū. et signat dyabolum. qui suadet damnatōem
hominū. Hūc aggreditur suscitando cōtra se fortis mulier. qm̄
per opera virtutū dyabolum ad certamen inuitat tentationū
Et hoc est q̄d dicitur in. iij. Gene. Ipsa conteret caput tuū. quia
terribilis est serpens in capite. Fortitudo huius pugne signifi=
cata est in. xxxij. Gene. in lucta Iacob cum angelo In qua tria
occurrūt. Iacob sc3 ꝙ benedictus est ab angelo. & ꝙ ꝯfortatus

est contra fratrem. Dixit em̄. si contra deum fortis fuisti. q̄to magis contra hominē preualebis. Et q̄ ↄfregit neruū femoris eius. Que signant tria que cōueniūt ei qui fortiter aggreditur pugnā spūalem. Ille em̄ benedictōem gratie accipit contra dyabolum. et robur virtutū accipit ↄtra mūdum. Insuper emarcescit concupiscentia femoris. quia femur locus delectatōis est

B Secūdum. quod est in actu fortitudinis. est fortiter sustinere aduersa. quia sicut dicit apl'us. scd'a. ad Thimo. iij. ca. Omnes qui pie uolūt viuere in christo patient̄ persequutiōem. Sic fortis fuit illa mulier de qua legit̄. scd'o Macha. vij. Supra modum aūt mater mirabilis & bonorū memoria digna. que pereūtes septem filios sub vnius diei tempore cōspiciens. bono animo ferebat propter spem quaȝ in deum habebat. singulos illorum hortabatur uoce patria fortiter repleta sapientia. & feminee cogitatōni masculinū animū inserens. Sic etiam fortis fuit filius eius ibidē. qui terci o illuditur. De quo dicit scriptura eiusdem capituli. q̄ linguam postulatus cito ꝓtulit. & manus constāter extendit. & cum fiducia ait. E celo ista possideo sed propter dei leges nūc hec ipsa despicio. quoniā ab ipso mea recepturū spero. ita ut rex & qui cum ipso erant mirarentur adolescentis animū. q̄ tanq̄ nihil duceret cruciatus

C Tercium est longanimiter perseuerare in vtrisq̄. De quo dicitur in Isa. xl. ca. Qui dat lasso virtutem. & his. qui nō sunt. fortitudinem & robur multiplicat. & deficiēt pueri & laborabūt. Et iuuenes. id ē pueriliter viuētes. hoc est iuuenilia sequentes in infirmitate sua cadent. id est in cōcupiscentia. Qui autem sperant in domino mutabūt fortitudinem. assumētq̄ pennas ut aquile. current et non laborabūt. uolabūt et nō deficiēt Per mutatōem aūt hui⁹ fortitudinis intelligit q̄ semp noui sunt i fortitudine. sicut dicit p̄s. Dixi nūc cepi hec mutatio dextere excelsi. Et hoc est q̄d sequit̄. Sumēt pennas ut aquile. Aquila em̄ dicitur renouare pennas ad primū robur. Vnde dicitur in p̄s. Renouabitur ut aquile iuuentus tua. hoc est robur iuuentutis. Vnde sequitur. Currēt et non laborabūt. Current in strennuitate operis & passionis longanimiter sustinendo. et non laborabunt fortitudine laborem superātes. & uolabunt uelocitate desiderij nō deficientes. quia sciūt q̄ solus ille qui ꝑseuerauerit saluus erit. Math. x.

D Altitudo autem roboris est in hoc q̄ vincit quinq̄ fortissima.

.F. Secūdus

Vincit scʒ
- Deum
- Regnum dei
- Dyabolum
- Regnum dyaboli
- Proprium animū

Deum vincit per charitatis affectū. Regnū dei per instantiā meriti. Dyabolū aūt p abiectōem humilitatis. Regnū dyaboli p pfessionem uolūtarie paupertatis. Et pprīū animū p trāquillitatem patientie & mansuetudinis. De primo hoꝝ dicit in Canti. viij. Apprehendam te & ducā in domū matris mee. et in cubiculū genitricis mee. ibi me docebis. & dabo tibi poculū ex vino condito & mustū malorūgranatoꝝ meoꝝ. Apprehensio est retentio dei per affectum charitatis. Et ideo quasi passus violentiā ducit in domū matris. hoc est in carnē. quam habemus ex prima matre eua. Similiter ducitur in cubiculuʒ genitricis. hoc est in cōscientie secretū. que cubile est genitricis gratie. ut ibi ab anima astringat amplexibus castis. & perfruatur osculis. nō in coniūctōe labioꝝ carnis. sed in coniūctione animoꝝ. scdm ꝙ dicit aplus prima ad Choꝝ. vi. Qui adheret deo vnus spūs est cum eo. Et ideo sequitur. ibi me docebit. quia qn̄ dilectus interius in mente dulci quodā amoris vinculo ꝯstringit: mox etiā intellectus ad doctrinā ueritatis aperitur. scdm qđ dicit in euāgelio Iohā. xvi. Cū uenerit spūs ueritatis docebit uos omnē ueritatē. Et in prima canonica Iohā. ij. ca. Vnctio docebit vos de omibus. Vinū uero ꝯditū ibidē sponso ppinat in gaudio sancti spūs dulcorato. & odorifero facto ꝯdimento omniū virtutū. scdm ꝙ dicit in ps. Cogitatio hois cōfitebit tibi. Mustū aūt malorumgranatoꝝ est cōceptū nimiū desideriū bulliēs ad beatitudineʒ sanctoꝝ. quia in malogranato grana cellis pprijs distincta sunt. sicut sancti in eterna beatitudine distinguūtur p differētias pmioꝝ. scdm ꝙ dicit in ps. Exultabūt sancti in gloria. letabūtur in cubilibus suis &c. Et ipe dn̄s in euāgelio. Iohā. xiiij. In domo patris mei mansiones multe sunt

E De victoria sup regnū dei habet. xi. Math. A dieb⁹ Iohānis baptiste usqꝫ nūc regnū celoꝝ vim patit. & violenti rapiūt illud. Et. vij. Math. ꝙ angusta est porta. & arta via q̄ ducit ad vitā. & pauci sunt qui inueniūt eam. Et ideo dicit alibi. Contendite intrare p angustā portā. quia violētia & fortitudo necessaria est ad regnū celorum

Aleph Capitulum primum

F De fortitudine dyaboli qui vincitur etiã a forti mulie-re dicit. xij. Math. Quomodo potest quisq intrare in domum fortis & uasa eius diripere: nisi prius alligauerit fortem. & tũc uasa eius diripiet. Fortis dyabolus est. domus eius cor pecca-toris est. et uasa eius peccata sunt. Sed fortis mulier alligat eũ vinculis gratie sacramentorũ. et uasa eius. hoc est peccata diri piet p grãm virtutum. De hac etiam fortitudine dicit. xli. Iob Non est potestas sup terram que ꝯparetur ei scilz leuyathan. q factus est ut neminẽ timeret. Et vis est in hoc qđ dicit sup ter-ram. quia potestas & fortitudo mulieris huius non est de ter-ra. sed de celo

G Regnũ aũt dyaboli est in spectaculis & pompis & diui tijs huius mũdi. que omia mulier fortis vincit p uolũtariam paupertatem. scđm q dicitur in euangelio Iohan. xvi. Cõfidi-te quia ego vici mũdum. Et alibi. in Iohan. xiiij. Princeps hu-ius mũdi in me nõ habet quicq. Et in. iiij. ca. Math. Cũ dya-bolus assumeret iesum in montẽ excelsum ualde. & ostẽdit ei omnia regna mũdi & gloriã eius. Et diceret q oĩa sibi daret si cadens p auariciã adoraret eum. Respondit iesus. Vade satha-nas. scriptũ est em. dñm deũ tuũ adorabis. & illi soli seruies

H Quinto etiã p mansuetudinẽ & patientiã vincit ꝓpri-um animũ. scđm q dicit Math. v. caplo. Beati mites. qm ipsi possidebũt terrã. quia nulli terrã sue nature ad nutũ possidẽt nisi mãsueti & patientes. scđm q dicit domin9 Luc. xxi. In pa-tientia uestra possidebitis aĩas uestras. Et Salomon ꝓuer. xvi. Qui dominat animo suo fortior est expugnatore urbiũ. Istis igit modis habet quare dicat fortis mulier

A ✠ Tercius.

Equitur ꝯsiderare dignitatẽ querentis. que importat per hãc dictõem (Quis) Dicit em beatus Hireony. q in sacra scriptura hec dictio (quis) quãdoq notat impossibilitatem. ut in. liij. Isa. Generatõem eius quis enarrabit. scđm q de eterna generatõe intelligit. De qua dicit Ambrosius. q silet uox. nõ hoĩs tm. sed etiã angelorũ. Qñq notat difficultatẽ. ut ptz Ec-clesiastici. xxxi. Beatus vir qui inuẽtus sine macula. & post au-rum nõ abijt. nec sperauit in pecunie thezauris. quis est hic & laudabimus eum. quasi dicat. difficulter inuenitur. Et ita su-mitur hic (quis) quia difficile fuit habere inuentorem huius mulieris. Quia sicut dicit Anselmus. in libro Cur deus homo

Duo exiguntur ad hoc q homo pditus inueniatur ad salutem scz q ille satisfaciat qui debet & tenetur satisfacere. et hoc non est nisi homo..quia nō peccauit nisi hō. Et q ille satisfaciat q potest satisfacere. & hic non est nisi deus. Creatura em que totum qd est & potest & operatur pro seipsa debet suo creatori. pro hoīe satisfacere nō pt. Sed deus. qui nulli aliquid debet. pro se si satisfacit: pro alio satisfacit. Et ideo eum qui inuenit mulierē p satisfactōem oportuit esse deum & hominē. ut deberet inqtum homo. & posset inqtum deus. Ideo in Isa. vij. dicitur. Vocabis nomen eius emanuel. hoc est. nobiscū deus. hoc est cum natura nostra deus. Et Iob. xxxiij. Si fuerit p eo. id est p homine. angelus loquēs vnus de milibus. ut annūciet hoīs equitatē: miserebitur eius & dicet. libera eum ut nō descendat in corruptōem. inueni in quo ei propicier. Et debet littera sic pūctuari. Si angelus existens vnus de milibus fuerit loquens pro eo uerba redemptōis: miserebitur eius. hoc est hoīs deus. Et uocat angelum christū missum in mūdum. qui scdm septuaginta interpretes. in. ix. Isa. uocatur magni consilij angelus. Christus aūt scdm eternam generatōem est prima imago & similitudo patris. Homo aūt ultima creatura dei: est etiā similitudo & imago dei. Vnde deus homo est quodāmodo vnum de duobus similibus et duabus imaginibus. scz homine & filio dei. Et iste solus loqui poterat pro nobis redemptōem. Vñ etiā dicit in fine Apocal. Ego sum alpha & o. principium & finis. Principiū per diuinitatē. & finis per humanitatē. quia finis creaturarū est homo ultimo creatus. Et sic habetur dignitas querentis

A ¶ Quartus

Equitur de diligentia inquisitiōis. que notat per hoc qd dicit (Inueniet). Quattuor aūt modis aliquid querit & inuenitur. Primo qñ nō perditum p inquisitōem inuenit. Sicut in. xxxvi. Gene. q Anan inuenit aquas calidas in solitudine cum pasceret asinas sebeon patris sui. Quādoq inuenitur quod perditum recuperatur. Sicut habet in primo Regū. ix. cap. q inuente sunt asine cis patris Saul. Quandoq inuenire idem est qd per studium in alicuius ignoti notitiam puenire. scdm q dicitur in Hieremia. in. capl'o. xv. Inuenti sunt sermones tui & comedi eos. Quarto mō inuenitur quasi per fortunam id quod nō queritur. scdm q habetur. lxv. Isa. Inuenerūt

me qui nō quesierūt me. Omnibus his modis inuenta est fortis mulier. per opus redemptōis. Inueniri aūt mulieris est. qa facit eam christus inuenire quādo inuenit in ea salutem. Et primo modo inuenta est ad resurrectōnem. quia resurrectōnē nō pdidimus in adam. Si em̄ ipse nō peccasset non resurgeremus qa nō moreremur. Et de hoc habet. xxxij. Deutro. Inuenit euȝ in terra deserta in loco horroris & uaste solitudinis. Deserta terra est terrena caro necessitati mortis addicta adhuc viuens. locus horroris est corpus mortuū horrore putredinis fetoreȝ de se generans. Sed uasta solitudo qn̄ iam est in cineribꝰ. & ibi inuenit nos ad resurrectōnem.

B Secūdo modo inuenit nos ad redemptōem. sicut habetur in tribus parabolis. xv. Luce. Quarū prima est de habente centū oues quarū vna est pdita. & dimittūtur nonagintanouem in deserta. ut queratur & inueniat̄ vna pdita. que significat hominē. Secūda parabola est de muliere habēte dragmas decē. quarū vnā pditam querit & inuenit accēdendo lucernā et euertendo domū. Tercia est de filio pdigo. qui mortuus fuerat & reuixit. perierat & inuentus est a patre

C Tercio mō inuentōis inuenit nos deus ad grām meriti nō ita ꝙ ante nesciret nos scientia intelligentie. sed ante nesciuit nos scientia approbatōis. Sicut ipse dicit. xxv. Math. de qbusdam. Nescio uos: discedite a me operarij iniquitatis. Et de hoc mō inuentōis habetur in psal. ubi dicit. Inueni Dauid seruū meū: oleo sancto meo vnxi eum. Hoc est. inueni Dauid ad seruitium meum. & ut hoc adimplere posset vnxi eum oleo gratie mee

D Quarto modo non inuenit nos deus nisi reputatione sua. quia magnitudine reputat se felicē qn̄ inuenit nos. Hoc signatum est in Gene. xxvij. Vbi Isaac benedictōem dedit filio suo Iacob ppter uenatiōem allatam sibi. talem faciens ei questionē. Quomodo inquit tacito inuenire potuisti fili mi. Et ille respondit. volūtas dei fuit ut cito occurreret mihi qđ uolebam. Isaac significat deum patrē. cuius oculi caligantes prophete sunt. quia tenebrosa aqua est in nubibus aeris. hoc est doctrina ueritatis in pphetis. Maior auteȝ filius eius primus Adam cui precepit ut ferret sibi de uenatione cibos captos in pharetra & arcu. hoc est in ingenio & uerbo. Sed ille iuit inseq

siluestria. id est lucra mũdana. Minor autem filius eius secun-
dus Adam est. hic est christus homo . qui ad preceptuȝ matris
que misericordia est. que etiã fecit eum incarnari. iuit ad vici-
nos greges pecorum. apportans inde duos hedos. hoc est cor-
pus & animam peccatorũ: reputans se felicem ꝙ cito inuenit
quod querebat. Et per hoc subripuit benedictionem Adam.
quia gratiam. quam in Adam hereditario quasi iure debeba-
mus possidere. et sicut ipm tanq̃ patrẽ gratie benediceremus
per Adam amisimus. sed per christum ad eandem inuenti su-
mus. et ideo ipsum benedictione grãrũ actõis benedicimus.

E Sed notandum est. ꝙ ad duo precipue deus querit. &
inuenit mulierem fortem. Et ad duo queritur & inuenitur ab
ea. Querit em̃ deus eam primo ad gratiam. Et hoc signatũ est
in Gene. xxxvij. vbi Ioseph quesiuit fratres suos & inuenit eos
in Dothaym. quod interpretatur sufficientia defectionis Et si
gnificat statũ peccati. vbi verus Ioseph christus quattuor pa-
titur a fratribus suis. hoc est ab hominibus. Primo exprobra-
tionẽ. Secũdo denudatiõem tunice talaris & polimite. Tertio
proiectionem in cisternam. Quarto venditionem ysmahelitis
euntibus in egyptũ. Et sic quattuor peccator infert christo spi
ritualiter. per ingratitudinem em̃ facit contumeliam spiritui
sancto. Sicut dicit apostolus ad Hebreos. x. Irritam quis faci-
ens legem Moysi sine vlla miseratione duobus vel tribus testi
bus moritur. quantomagis putatis deteriora mereri suppli-
cia: qui filium dei conculcauerit. & sanguinem testamenti pol
lutum duxerit. in quo sanctificatus est/et spiritui gratie contu
meliam fecerit. Tunica polimita est vestis virtutum picta ua-
rietate diuersarum virtutum. et talaris ꝙ ita longa sit ut eti-
am corpus totum uestiat decore honestatis. Et hec tingitur a
peccatore sanguine hedi. id est inquinatione peccati. Per hedũ
enim peccator significatur. & per sanguinem peccatũ. ut ha-
betur. xxv. Mathei. ꝙ iudex statuet oues a dextris. hedos au-
tem a sinistris. Tercio proijcitur in cisternam quando dele-
ctatio spiritualis commutatur in carnalem. spiritus em̃ fun-
dit ut fons aquam refrigerij. scd̃m ꝙ dicitur in psalmo Domi
ne apud te est fons vite &c̃. Caro aũt videtur quidem contine
re delectatõnis refrigeriũ. sed tanq̃ ex cisterna dissipata effluit
statim ꝑ rimas miserie in dolorib⁹ & tristicijs. scd̃m ꝙ ꝯquerit
dñs in Hierem. ij. Obstupescite celi suꝑ hoc. & porte ei⁹ desola
mini uehemẽter. Duo em̃ mala fecit ppl's me⁹, me dereliq̃runt

fontem aque viue. et foderunt sibi cisternas dissipatas que cōtinere nō valent aquas. Celi sunt angeli. et porte celi homines sancti. p quorū exempla intramus in celos. quos vocat deus in admiratōem & abhominatōem facti huius. Quarto venditur negotiatoribus egypti. et hoc fit quando lucrum gratie postponitur & ad lucrum mūdi huius mens anxiatur. Sicut Iudas qui preciū vniuersitatis vendidit p precio triginta denariorū. Ibi ergo xp̄us inuenit mulierē querēs eam ad grām

F Secūdo querit & inuenit eam ad fidelitatē per tentationes. vt habetur Sapieñ. iij. Deus tentauit suos & inuenit eos dignos se. tanq̄ aurū in fornace pbauit illos. & quasi holocausti hostiā accepit eos. Et hoc signatum est in Gene. xxij. vbi deus tentauit Abrahā ut immolaret filium. ponens eum nobis in exemplum fidelitatis. Et in euāgelio Math. xxiiij. Quis putas est fidelis seruus & prudens quē cōstituit dominus sup familiā suā. ut det illis cibum in tpe. beatus ille seruus quē cū venerit dn̄s eius inuenerit sic facientē. Amen dico uobis quoniā sup omnia bona sua constituet eum

G Mulier etiā querit deum ad duo. sc3 ad adiutorium. & ad amplexum. Ad adiutoriū in tentatiōibus. Et de hoc loquitur p̄s. Querite dominū & ꝯfirmamini. querite faciē eius semper. Et Isa. lv. Querite dn̄m dum inueniri potest. inuocate eū dum prope est. Ad amplexū aūt querit eū in deuotōe. De hoc habetur Canti. iij. In lectulo meo p noctes quesiui quē diligit anima mea. quesiui illum & nō inueni. surgam & circuibo ciuitatē p vicos & plateas querā quem diligit anima mea &c. & infra Tenui eum nec dimittā donec introducā illum in domū matris mee. & in cubiculum genitricis mee. Lectulus est quies cōtemplatōis. Noctes uero obscuritates ꝯsiderationū. quia sicut dicit ap̄lus. secūda ad Chor. v. Per fidem em̄ ambulamus et nō p spēm. Fidei autē visio per speculum & in enigmate est. quia vt dicitur in li. Sapieñ. ix. Corpus qd corrūpitur aggrauat aīam. & terrena inhabitatio deprimit sensum multa cogitantē. In his noctib⁹ querit̄ sponsus ad amplexū. & nō inuenit̄ quia nō exhibet se vt sponsum. sed potius ut peregrinum. Et hoc ꝯquerit̄ Hieremias. xiiij. ca. dicēs ad dominū. quare quasi colonus futurus es in terra. & quasi viator declinans ad manendum. Surgit ergo sponsa eleuando mentis intuitum. ab omni sollicitudine corporis ad cōtēplationem eternorum. & circuit vicos. hoc est dispositōnes sanctorum in p̄mijs eternis

et plateas. hoc est latitudines angelorũ in hierarchijs celestibus. Platea em̃ dicitur a platon grece q̃d latine latuȝ sonat. querens si dilectum anime sue viderint. q̃d nihil aliud est q̃ considera-tione glorie sanctorꝶ. quasi quadam manuductõe instrumẽti ad lucem inaccessibilem quã deus inhabitat obtutum mentis eleuare. Et ideo eos. qui sic eam instruũt. uocat uigiles. qui cu-stodiũt ciuitatem. signãs angelos deputatos ad custodiam ec-clesie. que est ciuitas Hierusalẽ celestis. Illi em̃ purgant animas quo liberius possint ꝯtẽplari lumen incircũscriptũ Et hoc est q̃d dicitur vi. Isa. Volauit ad me vnus de seraphin. & in manu eius calculus quem forcipe tulerat de altari. & tetigit os meuȝ et dixit. Ecce tetigi hec labia tua. & auferetur iniquitas tua. & peccatum tuũ mũdabit̃. Calculus est ignita ueritas. Forceps a duobus brachijs stringens colligatis. est consideratio unũ bra-chiũ habens fidem & alterũ intellectũ connexa sibi inuicẽ cla-uo reuelationis diuine. Altare est altitudo eterne beatitudinis ut sic per ministeriũ & illuminationem angelicam tangat̃ os cordis anime: et duo labia eius. scȝ rõnis & uolũtatis. et mũde-tur cor ab iniquitate. que est curuitas desiderij per appetitum terrenorꝶ. & appetitum operationis praue. ut sit vna de his de quibus dñs dicit. v. Math. Beati mũdo corde: quoniã ipi deũ videbunt Quod aũt sequitur. Paululũ cũ pertransissem &c. Hoc est q̃ beatitudo dei nõ uidetur nisi super omne q̃d creatũ est eleuetur consideratio mentis. & ibi inuentus tenetur p ora-tionis instantiam. & nõ dimittetur etiã si fingat uelle longius ire. per feruorem deuotionis. donec introducat̃ in domũ cor-dis. que est domus matris sapientie & in cubiculum cõsciẽtie. vbi habitat genitrix omnis boni scȝ gratia.

A ¶ Paragraphus quintus

Equit̃ de laude alta mulieris inuente q̃ ꝯtinetur in his Procul et de vltimis finibus precium eius ꝛc.

	Tempore
Est autẽ q̃tuor	Distãtia nature
modis procul.	Elõgatõe a cognitõe hũana
	Latitudine eorꝶ in quibus est p̃cium

Tempore dupliciter. scilicȝ q̃tum ad finem mundi. quan-do dabitur precium quo ad corpus in resurrectõne. Et de hoc habetur in Ecclesiaste. xi. Mitte panẽ tuũ sup transeũtes aquas quia et post multa tempora inuenies illũ. Similiter procul est

q̄tum ad tempus qđ predestinauit deus. quia precium redem ptionis misit deus in nouissimis diebus. Et ideo etiā illud tē pus dicitur plenitudo temporis. iiij. ad Gala. vbi sic dicit apo stolus. At vbi uenit plenitudo tēporis misit deus filium suuꝫ natū ex femina siue muliere. factum sub lege. vt eos qui sub le ge erant redimeret. Et de isto procul q̄tum ad vtrūq; horū di citur in li. Nume. xxiiij. ca. Heu quis victurus est quando ista faciet omnipotēs. quasi diceret. procul est a nobis tēpus illud. et Abacuc. ij. Scribe visum & explana eum sup tabulas vt per currat qui legerit eum. quia adhuc visus procul & apparebit in finem. & nō mentietur. si moram fecerit expecta illū. qa ve niens veniet & nō tardabit. Et uocat visum reuelatōnem sibi ostensam a domino de precio redēptōis & ꝑcio glorificatōis.

B Est etiam ꝓcul in natura. qđ patet. quia preciū mulie ris deus est. qui principiū omniū est. mulier autē finis omniū creaturaruꝫ est. et finis & principium in natura maxime ꝓcul sunt. Et hoc est qđ dicit in Ecclesiastico. xxiiij. Doctrinā qua si antelucanū effundam. & enarrabo eam vsq; ad longinquū. Doctrina que est quasi antelucanū. est doctrina creatōnis quā ostendit deus in creaturis. sed enarrata est vsq; ad hominē. qa homo distat ꝑ gradus omniū entium. vt dicit Gregorius. Est em̄ cum lapidibus. & viuit cum arboribus. sentit cum aīalib9 et rōcinatur cum angelis. Similiter Isa. ca. lv. quia sicut exaltā tur celi a terra. sic exaltate sunt vie mee a vijs uestris. et cogita tiones mee a cogitatōibus vestris. Celum primū est in loco & terra vltimū. et sic deus primū est in natura & homo vltimuꝫ. Et hoc bene signatū est Gene. xxiiij. vbi dicitur ꝙ Ysaac eleua tis oculis ꝓcul vidit venientes camelos in quibus adducebat Rebecca. Ysaac filius dei est. Rebecca aūt ecclesia. qa rebecca in terꝑtatur que multuꝫ accepit. et signat ecclesiam. q. accipit oīa carismata gratiaꝝ. Cameli aūt. in quibus uenit. ꝓpter gibbo sitatem signāt carnē que gibbosa est. ꝓpter mortalitatē & infir mitatem in quā cecidimus. Et dicit procul eam videre Ysaac ꝓ pter distantiā dignitatis nature sue a natura nostra. Et hoc est etiā qđ dicit Exodi. xx. Cūctus populus audiebat voces. & lā pades videbat & sonitū buccine montēq; fumantē & ꝑterriti ac pauore ꝯcussi steterūt ꝓcul. Mons eminentia diuine natu re est. Fumus aūt euaporatio creature est ab ipsa. non de essen tia quideꝫ. sed de voluntate. quia dicit Damas. ꝙ creatura est opus volūtatis existens. voces autē sunt ꝑcepta & mādata le

gis. Et buccine sunt voces ꝓphetarum quibus cognoscimus elongatõem & altitudinem diuine nature. & admiratiõe consussi: cognoscimus nos ꝓcul stare ab ipso qui p̄ciū nostrū est.

C Tercio mō ē ꝓcul elōgatõe a nostra cognitõe. quia parum de ipso cognoscimus. Sicut dicit. xxxvi. Iob. Omnes vident eum. vnusquisqꝫ intuetur ꝓcul. Ecce deus magnus vincens sciētiā nostrā. et numerus annoꝝ eius inestimabilis est. Et hoc signatū est Gene. xxij. vbi dicitur. ꝙ die tercio Abrahā vidit procul locum qui dicebatur mons visionis. Tres em̄ dies sunt tres illuminatões diuine quibus cognoscimus deū. Prima est per vestigiū. quando scꝫ cognoscimus eum ꝑ creaturas irrõnales. Secūda est per imaginem quādo cognoscimus eū ꝑ rõnales creaturas. Et tercia est qn̄ cognoscimus eū in seipso. & tunc videmus ꝓcul & ideo obscure.

D Quarto mō ꝓcul est q̄tū ad latitudinē precij. qa deus. qui p̄cium nostrū est. vbiqꝫ est. Et de hoc dicitur Iosue primo. Omnē locum. quē calcauerit vestigium pedis vestri. vobis tradam. sicut loquutus suꝫ Moysi a deserto et libano vsqꝫ ad fluuiū magnū eufraten. omnis terra etheorum vsqꝫ ad mare magnum circa solis occasum erit terminus vester. Desertum dicit mūdus eo ꝙ non habitatur. sed potius transit. Lybanus dicit cōgregatio sanctoꝝ in patria. quia lybanus interp̄tatur candidatio. & sancti candidati erūt. vtraqꝫ stola corporis & aīe scꝫ Fluuius aūt magnus eufrates. qui interp̄tatur crescens vel frugifer. signat gloriā hominis christi. qui creuit & fructificauit ad gloriā omniū sanctoꝝ. Terra vero etheorū infernus est dānatorū. quia ethei formidātes interp̄tant. Sed mare magnum est ꝓfunditas amaritudinis demonū. Locus aūt occasus solis est habitatio eorum qui in originali peccato defuncti sunt. qa illis non oritur lumen visionis dei. Et sic quocūqꝫ ponant vestigiū ꝯsiderationis sue. habent p̄cium dum gaudent de iusticia puniente reprobos. & remunerante pios

E

De vltimis aūt finibus est tribus modis. scꝫ	Nature Anime Beatitudinis

Vltime fines nature sunt diuinitas & humanitas. vt dictuꝫ est. quia ex parte principij vltra diuinitatem nō est procedere ex parte autem creature non est procedere vltra humanitatem Et hoc est quod dicitur. viij. Sapien̄ ꝙ attingit a fine vsqꝫ ad finē fortiter & disponit omnia suauiter. Primū quo ad incar-

tiationem. secūdū quo ad glorificatōnem intelligitur. Et ideo dicitur. x. Iohā. Ingredieť & egredieť & pascua inueniet. scdm Augusti. Intus scꝫ ingredietur: & inueniet pascua fruitiōis in saluatoris diuinitate: & foras egredieť. & inueniet pascua fruitionis in humanitate Fines aīe sunt duo. scꝫ summa ueritas que est finis intellectꝰ. et summa bonitas que est finis affectus Et de hoc loquitur. lviij. Isa. Implebit splēdoribus animā tuām et ossa tua liberabit. Anima em̄ quo ad intellectum splendore ueritatis impletur. et robur ipsius affectus est summa bonitas: per cuius influxum ab om̄i miseria liberabitur. De hoc eodem habetur Iohan. primo. Vidimus gloriam eius: gloriaꝫ quasi vnigeniti a patre plenuꝫ gratie & ueritatis. Gratie. quo ad bonitatē affectus. veritatis quo ad illustratōem intellectus

	In ueritate boni qđ est beatitudo
Finis btitudinis est in tribus. scꝫ	In vniuersalitate eiusdem
	In indeficientia

De primo dicitur in euangelio Luc. xviij. Nemo bonus nisi solus deus De vniuersalitate diciť. vij. Sapieñ. Venerūt mihi omnia bona pariter cum illa. Et Boe. libro. iij. de ꝯso. phy. Beatitudo est status omniū bonorū aggregatione perfectus.

De indeficientia habetur Apoca. ultimo Iam nō erit amplꝰ neqꝫ luctus neqꝫ clamor. sed nec vllꝰ dolor. qm̄ priora trāsierūt

In his tribus finibus beatitudinis. scꝫ in uero bono. in vniuersali. et indeficienti. est gaudiū plenum De quo dicit dominus Iohan. xvi. Petite & accipietis ut gaudiū uestrū plenuꝫ sit

F Precium etiam. quod procul et de ultimis finibus est. triplex est scilicꝫ

	Redemptionis
Precium	Regni
	Corone

De precio redemptionis habetur. xxvij. Math. Acceperunt triginta argenteos. preciū appreciati. quem appreciauerunt a filijs israel. & dederūt eos in agrū figuli. sicut ꝯstituit mihi dominus. precium appreciati est preciū iude qui appreciatus est a filijs israel ut traderet dominū. et hoc precium datum est in agrum figuli redimendū. Ager figuli est humana natura de q finxit nos deus. Et de hoc habetur zacharie. xi. Appenderunt mercedem meam triginta argenteos. & dixit dominus ad me Proijce illud ad statuariū decoꝝ preciū quo appreciatus sum

ab eis: & tuli triginta argenteos. et proieci illos in domo domi-
ni ad statuariũ. Statuarius faciens imaginem decoris deus est
triginta argentei preciũ vniuersitatis. domus domini ecclesia
Proiecimus ergo triginta argenteos in domũ domini ad redẽ
ptionem nostram. quãdo preciũ vniuersitatis in ecclesia obla
tum est deo ad redemptõem fideliũ. Sicut dicitur in psalmo.
Apud dominũ misericordia. & copiosa apud eũ redemptio.
Et alibi in p̄s. Redemptõem misit dominus populo suo. man
dauit in eternũ testamentũ suũ

G Precium aũt regni est denarius diurnus qui datur labo
rantibus in vinea. De quo habetur. xx. Math. ꝙ cõuentõne fa
cta cum operarijs ex denario diurno. misit illos in vineã suã
Et post laborem diei. id est meritũ vite: acceperunt singuli sin-
gulos denarios. id est regnũ celorum. De hoc eodẽ habetur in
psal. Cum dederit dilectis suis somnũ. scꝫ post mortem. ecce he
reditas domini filij merces. hoc est merces que debetur filio. &
hec merces est fructꝰ uentris. scꝫ virginis. id est christus. qui est
merces & beatitudo nostra.

H De precio corone habetur prima ad Chorin. ix. vbi
sic dicit ap̄lus. Hi qui in stadio currũt. omnes quidem currũt
sed vnus accipit brauiũ. Brauiũ autẽ est corona currentis vel
agonizantis. et ideo sequitur. Omnis. qui in agone contendit.
ab omibus se abstinet. et illi quidẽ ut corruptibilẽ coronã ac-
cipiãt. nos aũt incorruptam. Item in Isaia. xxviij. Erit dominꝰ
exercituũ corona glorie. & sertũ exultatõis residuo populi sui
Et in secũda ad Thimo. iiij. Bonũ certamen certaui. cursum cõ
summaui. fidem seruaui. in reliquo reposita est mihi corona
iusticie. quam reddet mihi dominus in illa die iustus iudex.
Non solũ aũt mihi sed et his qui diligũt aduentũ eius

Capitulũ. ij. § primus.

b Eth Prescribitᷣ secũdo capitulo. Et est secũda lit
tera hebreorum. Describitur duobus mo-
dis Beth. scꝫ per. d. et per th. in fine A Primo mõ
scriptũ interpretatᷣ filia uel mensura. Secũdo mõ in
terpretatᷣ domus vel habitaculũ. Quãtum ad primã interp̄ta
tionem notatur ibi tria. scilꝫ regimen quo regitur filia a patre
suo ad diligendũ sponsum. Mensura amoris illius. Et castitas

De primo habeṫ in psal. Audi filia et vide & inclina aurē tuā et obliuiscere populum tuū & domū patris tui & cōcupiscet rex decorem tuum. De secūdo habetur in. vi. Deutro. Diliges dominū deum tuū ex toto corde tuo: & ex tota anima tua: & ex totis viribus tuis. Ex toto corde. in omnibus que potest appetere cor nihil ei equiparetur vel preponatur vel cōparetur. quia ille qui incomparabiliter excedit oīa in amore cordis nostri nulli debet comparari. Ex tota aūt anima diligitur. qm̄ propter desideriū uolūtatis cōtinue pendens ad ipsum in incogitatu animi nihil preter dilectū uersatur. Sed ex omnibus viribus tūc diligitur quādo cogitatus & desiderium in strenuitate operis monstrātur. Et sic pz ꝙ mensura dilectionis est non habere mensuram. Castitas autē amoris notatur in hoc ꝙ sponsa dicitur filia patris sponsi. et ideo etiam ipsa sponsa sponsum uocat fratrem in affectu dilectionis. sic loquens ad ipsum in. viij. Canti. Quis mihi det te fratrē meum sugentem ubera matris mee. ut inueniam te solum foris & deosculer te. et iam me nemo despiciat. Mater sponse sapientia ingenita est cuius ubera sc3 intelligentie & saporis spiritus suxit christus ꝑ vnionem ad sapientiam non ingenitam. sed increatam ex intelligentie ubere sugens lac ueritatis. sed ex altero ubere scilicz saporis spiritus.. sugit lac bonitatis: qua nos redemit. Sponsa etiam ex eisdem uberibus pro modulo suo idem lac sugit. quia scdm intellectū3 illustratur candore lactis diuinitatis. et scdm affectū q̄si quadā esca liquēte reficiṫ dulcedine bonitatis.

Duo em̄ sunt in lacte. sc3 candor. & esca liquens. Ideo etiam econuerso sponsus sponsam uocat sororem in. v. Canti. sic dicens. Aperi mihi soror mea: amica mea: columba mea: immaculata mea. dicit aperi mihi. desiderans cor aperiri per desiderij dilatationem. Sed sororem vocat propter castitatem amplexuum. Amicam aūt propter conformitatem bonitatis. Colūbam uero propter simplicitatem & immunitatem fellec amaritudinis in appetitu. quia scdm Platonem. appetitus in epate est in quo colūba felle caret. Sed immaculatā dicit ꝑpter innocentiam actionis.

B Scdm aliam interpretationem interpretatur Beth domus uel habitaculum. Et dicitur ibi domus familia. scdm ꝙ dicitur in psalmo. Dom⁹ Aaron benedicite domino. domus Leui benedicite domino. Et in primo Exodi. Quia timuerūt deum obstetrices edificauit illis domos. Et sic mulier fortis di

citur in qua est confidentia viri sui. Tum propter castuꝫ amorem. quia non diligit alium. Tum propter familie prouidam dispensationem. quia propter eam alio nõ indiget yconomo quia fideliter dispensat. Tum etiam propter hoc. quia mulier habitaculum cordis viri sui est. Sicut dicitur Deutro. xxxiij. Amantissimus domini Beniamyn habitabit cõfidenter in eo quasi in thalamo tota die morabitur. & inter humeros illius requiescet. Beniamyn filius dextre interpretaẽ. et significat mulierem fortem. in qua confidenter cor viri sui habitat. propter prudentiam qua totam domũ viri regit utiliter. & in ea moratur sicut in thalamo propter delicias amoris eius. Sed inter humeros eius longanimitatis scꝫ & patiẽtie. quibus quasi duobus humeris portat pondus diei & estus desiderabiliter requiscie. Et hoc est quod sequitur.

¶ Confidit in ea cor viri sui et spolijs non indigebit

In quo versu duo notantur siue considerantur Primum est confidentia viri in muliere. Secũdũ est affluentia diuitiarum ꝑpter prudentiaꝫ mulieris. et hoc tangiẽ ibi. Et spolijs nõ indigebit. In primo quattuor notanda sunt. scꝫ confidentia viri. et scdm quid est illa confidentia. quia scdm cor eius est. & cuius sit ista ꝯfidentia. quia viri sui. et in quo est. quia in ea scꝫ muliere. Circa primum duo notanda sunt. scꝫ causa confidentie viri in muliere. et in quibus cõfidit ei. Est aũt triplex causa quare vir cõfidit mulieri. Prima est. quia nulli p̃ter eum mulier intendit. Secũda. quia nullũ p̃ter virũ ꝓprium querit. Tercia, quia nullius alterius amore delectatur. De primo habetur Canti. vij. Ego dilecto meo supple intendo. & ad me cõuersio eius. Et in p̃s. Expectãs expectaui dominuꝫ. & intendit mihi. Et inde est etiã illa uox desiderij. Isa. xxviij. Manda remanda. manda remanda. et respondet dilectus. Expecta reexpecta. expecta reexpecta modicũ ibi modicum ibi. Modicũ in actione et modicũ in cõtemplatione De secundo habeẽ Iudith. xv. Tu gloria Hierusalem, tu letitia israel. tu honorificẽtia populi nostri. quia fecisti viriliter. & ꝯfortatũ est cor tuũ. eo ꝙ castitatẽ amaueris. & post virũ tuũ alterũ nescieris. Ideo & manus dñi ꝯfortauit te. & ideo eris benedicta in eternum De tercio habeẽ Canti. v. Dilectꝰ meꝰ candidꝰ & rubicũdus. electꝰ ex milibus. Candidꝰ est ꝑpter fulgorẽ ueritatis. & rubicũdꝰ ꝑpter feruorẽ charitatis. electꝰ aũt ex milibꝰ Sicut diciẽ in p̃s. Quid em mihi est in celo. & a te quid uolui sup̃ terram

D Secūdo notandū est in quibus cōfidit. Et sunt sex que ꝑfectam faciūt cōfidentiam viri in uxore. Primū est fides thori. Secūdum redditio debiti. Terciū fecūditas ꝓlis. Quartum vtilis familie dispensatio. Quintū bonorū conseruatio. Sextū per lucrum quottidianū eorūdem bonorū multiplicatio De primo p contrariū dicitur. xxviij. Isa. Coangustatū est strā stratum ita ut alter decidat. & pallium breue vtrūq; operire non potest. Stratū est quies cordis. Palliū aūt pallium charitatis: in quibus non potest esse deus cum adultero. Et hoc est q̄d dicit̄ Osee. ij. Vocabit me vir me⁹: & nō vocabit me ultra Baalim. & auferā noīa Baalim de ore eius. & nō recordabitur ultra nominis eorū. Baalim interp̄tantur viri quos aufert deus ab ore anime fidelis. quādo p fidelitatem. quā habet ad virum ꝓprium. seruat fidem deo. ut nō admittat adulterum. id est dyabolum uel mūdum cum quibus fornicetur

E De secūdo habet̄ in Gene. xxx. vbi dicit Lya ad Iacob. Ad me intrabis. quia mercede conduxi te pro mandragoris filij mei. Debitū em: q̄d sponsa recognoscit in sponso: iustū est. ut etiam in se exhibeat. Est aūt mandragora genus pomi. & signat bona opera quibus quasi obligatur deus ad amplexum amoris debiti. De hoc eodē intelligit̄ hoc q̄d habetur Canti. primo. Ecce tu pulcer es dilecte mi & decorus. lectulus noster floridus. tigna domorū nostrarū cedrina. laquearia nostra cipressina. Lectulus cōscientie siue corporis quies est. quia floridus est per debiti & mutui amoris exhibitōem. Domus quidem mens est. tigna quibus cōsummatur domus: sunt dona spūssancti. et cedrina dicūtur ꝓpter imputribilitatē ꝑseuerantie. Laquearia: quibus operitur: sunt bonū exemplū & bona intentio. Dicit em̄ ibidem glosa q̄ cipressus alta odoris optimi est: medendis corporibus apta. Et horum vnū. sc; intentio bona multum est odorifera in naribus dei. & a corpore nostre cōuersatōnis fugat morbum uanitatis. Iuxta illud Math. vi. Lucerna corporis est oculus tuus. Ibi in glosa. lucerna cōuersationis tue est intentio tua. Si oculus tuus fuerit simplex: totum corpus tuū lucidū erit. si autem oculus tuus fuerit nequā totum corpus tuū tenebrosum erit. Bonum vero exemplum odoriferū est in notitia hominū. et aufert a corpore. q̄d est ecclesia. morbum scandali. Sicut dicit dominus Mathei. v. Sic luceat lux uestra coram hominibus. ut videant opera uestra bona: et glorificent patrē uestrū qui in celis est.

F Tercium est fecūditas prolis. De quo habetur in Gene. xxix. Copulabitur mihi maritus meus. eo ꝙ genuerim ei tres filios. idcirco appellauit nomen eius leui. id est adauctus. scilꝫ opera cordis. oris & manus. Per cōtrariū dicitur in Iob. xxiiij Pauit sterilem & que non parturit & vidue non benefecit. Sterilis que non parturit est caro. quam carnaliter viuentes insequūtur. Vidua autem est anima que posset producere multos filios si proprio viro coniūgeretur. Quartum est utilis dispensatio familie. De qua habetur. x. Thobie. Quia Raguel & uxor eius Anna monuerūt filiam suam honorare soceros: diligere maritum. regere familiam. gubernare domū. et seipsam irreprehensibilem exhibere. Et Ruth ultimo. Faciat dominus hanc mulierem: que ingreditur domum tuam: sicut Rachel & Lyam. que edificauerūt domū israel. ut sit exempluꝫ virtutis in effrata. & habeat celebre nomen in Bethleem. Rachel edificauit & rexit domū contemplationis. Lya vero domū & familiam actionis. Et ideo est exemplum in effrata. hoc est in fructificatione bonorum operum. Et in bethleem que interpretat̄ domus panis. hoc est in contemplatōne: in qua familia cordis cibatur pane vite & intellectus. et aqua sapientie salutaris potatur. ut habetur Ecci. xv.

G Quintum est bonorū cōseruatio. Et de hoc habetur infra in laudibus eiusdē mulieris. Considerauit semitas domus sue & panem ociosa nō comedit. Et. xxvi. ecci. Mulieris bone beatus vir. Numerus em̄ annoruꝫ illius duplex. Annus est circularis congregatio dierum. et significat vniuersitatem bonorum operū mulieris ipsius

H Sextum est eorūdem bonorum operum multiplicatio Et hoc signatum est in uxore Thobie iunioris. per quam multiplicatus est in bonis. cuꝫ ante pauper esset. et similiter in uxore Thobie senioris. De qua legitur Thobie. ij. ꝙ ibat ad textrinum opus tota die: et de labore manuū suarum victum. queꝫ consequi potuisset. deferebat. In textrino opere filum filo contexitur ut tela efficiatur. Et sic est in operibus quando opus operi per charitatem cōnectitur ut indumentum contexatur. et ideo in laudibus eiusdē mulieris infra dicitur. ꝙ facta est q̄si nauis institoris de longe portans panem suū. Et iterum Multe filie ꝯgregauerūt diuitias: tu sola supgressa es vniuersas

I Sequitur. scdm quid confidit in ea. quia scdm cor Dicit em̄. confidit in ea cor viri sui. Et notādū ꝙ quidam corde cō

fidunt vxoribus suis. et quidam verbo solo: & nō corde. quidaȝ vero custodia exteriori: & nō corde nec verbo. Primo mō ꝯfidit in muliere forti cor viri sui. vnde habet͂ Eccī. xxvi. Mulier fortis oblectat virū suū. & annos vite illius in pace implebit. Item ibidem infra. Gratia mulieris sedule delectabit viruȝ suū & ossa illius impinguabit Verbo aūt solo ꝯfidit quando quidē in opere nullius habetur argumentū cōfidentie. sed expectatur in futurum post ꝯuersionē. Et ideo tūc vir insistit verbis conuersionis. Et hoc est qđ dicitur Hiere. iij. vulgo dicit͂. Si dimiserit vir uxorem suā / & recedens ab eo duxerit uirū alterꝝ nūquid reuertetur ad eum ultra. nūquid nō polluta & ꝯtaminata erit mulier illa. Tu aūt fornicata es cū amatoribus multis: tamen reuertere ad me dicit dominus: & ego suscipiam te. De tercio habet͂. ij. Osee. Ecce ego sepiam viā tuā spinis. & sepiam eam maceria. & semitas suas nō inueniet. & sequet͂ amatores suos: & nō apphēdet eos. & q̄ret eos & nō inueniet. & dicet vadā et reuertar ad virū meū priorē. qa bene erat mihi tūc magis ꝙ̄ nūc. Spine sunt tribulatōnes: & maceria paupertas quibus aliquis impedit͂ ne apprehendat ea que sequitur in concupiscentia mundi. et tunc quando nō potest habere ea q̄ concupiscit: redit ad cor: & incipit timere dominum ut quia non potest habere delectationem in presentibus: saltem spem habeat futurorum

K Sequitur ꝯsiderare cuius sit ista ꝯfidētia. quia viri sui Et dicit Gregorius. ꝙ vir est qui ꝯtra biformes insultus fortune vniformi cōstantia mentis militat p̄munitus. Fortune enī insultus est per aduersa & prospera. sed vniformi constātia militat contra fortunā qui nec eleuatur in prosperis nec deprimitur in aduersis. Et iste vir p̄cipue christus est. de quo dicitur in psal. Beatus vir qui nō abijt in cōsilio impioꝝ: & in via peccatorū non stetit: & in cathedra pestilentie nō sedit. Consiliuȝ impiorū est transgredi preceptū: a quo aliquis abit per cōsensum. Via uero impioꝝ est opus peccati. in qua stat aliquis p̄ cōsuetudinem operis. Sed cathedra pestilentie est doctrina mali per exemplum & uerbum. in qua sedet aliquis quādo adulatur malis & exprobrat bonis. Sequitur hoc qđ dicit in ea. In quo notatur id in quo est confidentia viri. quasi scȝ in muliere. Sicut autē tria sunt que attendūtur in formatione prime

.ſ. primus et ſecũdus

mulieris. ita tria ſunt que ſeruãt confidentiam viri in muliere Primũ eſt ꝙ mulier non eſt accepta de capite. ſed de latere. In quo notatur reuerentialis ſubiectio mulieris ad virum. & ꝗ⸗diu exhibet ei reuerentiã debitã: tamdiu confidit in ea cor vi⸗ri. Et de hoc dicit apl's prima ad Chorꝫ. xi. Volo autẽ vos ſcire ꝙ omis viri caput eſt chriſtus. caput autem mulieris vir. ca⸗put uero chriſti deus Secũdum eſt ꝙ non eſt accepta de pedi bus. ſed de latere. In quo notatur exhibitio mutue ſocietatis. et ꝗ̃diu exhibet illam mulier uiro: tamdiu confidit in ea vir. Et hoc eſt quod allegat primus homo in excuſatione ſui dicẽs illud Gene. iij. Mulier quã dediſti mihi ſociaꝫ dedit mihi & co medi. quaſi diceret. In ſocia debui habere fiduciã Terciũ eſt. ꝙ accepta eſt de coſta: que pars eſt vicina cordi. Et in hoc nota tur intimus amor exhibitus viro ab vxore. vnde etiaꝫ Adam dixit uxori. Hoc nũc os ex oſſe meo. & caro ex carne mea. quã obrem relinquet homo patrem & matrem & adherebit vxori ſue. & erunt duo in carne vna. Spiritualiter auteꝫ ſunt duo in corde vno. quia qui adheret deo vnus ſpũs eſt cuꝫ eo. ſicut di⸗cit apl'us prima ad Chorꝫ. vi.

A ſ Secũdus

Equit͂ de affluẽtia diuitiarũ huiusmulieris. que tangit͂ cũ dicitur Et ſpolijs nõ indigebit. Et poteſt accipi ſpoliũ in bono ſcd'm ſenſum vnũ. & in malo ſcd'm ſenſum alium. Si ac cipiatur in bono: tũc iſte eſt ſenſus. Spolijs nõ indigebit. quia fortis eſt & ſufficientia ſpolia detrahet inimicis. Si autem acci piat͂ in malo: tunc ideo nõ indigebit ſpolijs. quia habũdat li⸗citis. Secundum primum ſenſum notandum eſt. ꝙ mulier fortis tres inimicos ſpoliat. ſcilicet. Dyabolum. mundum. & carnem. Et a quolibet iſtorum duo ſpolia aufert. A dyabolo aufert diſcretionem ſpirituum per experimentum multarum tentationum. et ſollertiam obuiandi tentationibus dyaboli. per frequentem victoriam tentationum eius. De primo dicit apoſtolus in ſecunda ad Chorinte. ſecũdo. Nam & ego quod donaui. ſi quid donaui propter uos in perſona chriſti. ut non circũueniamur a ſathana. nõ em̃ ignoramus cogitatiões eius

Beth Capl'm secūdū

B De secūdo habetur Canti.iiij. Sicut turris Dauid collum tuū. que edificata est cum ꝓpugnaculis. mille clipei pendent ex ea. omnis armatura fortium. Collum per quod caput ꝯiungitur corpori. significat mentem ꝑ quam anima ꝯiungitur deo. et illa est sicut turris Dauid munita ꝑ fortitudinē. fundata in monte altitudinis spiritus. edificata cuꝫ propugnaculis. hoc est habens artes spiritualis cuiusdam sollercie. quibus repellat tentationes demonū. Et ibi suspensi sunt mille clipei. In quibus significatur ꝑfecta angelorum custodia. Millenarius em̄ perfectus est numerus. ut supra dictuꝫ est. Armatura uero fortium sunt in memoria retenta exempla sanctorū. quibꝰ tanq̄ armis vsi sunt contra dyaboluꝫ. Et hoc est qđ dicitur in p̄s. Benedictus dominus deus meus' qui docet manus meas ad prelium. & digitos meos ad bellum. In manibus em̄ fortitudo bellandi. in digitis diligentia & subtilitas significatur. Et hoc est qđ dicitur. Isaie. xi. de sanctis Volabunt in humeros philistijm. per mare simul p̄dabūtur filios orientis. Philistijm interpretantur potione cadentes. et significant demones. quia primitus calicem ire dei bibentes in ꝓfundum inferni ceciderunt. Humeri eorū sunt machinationes inique in quibus portant animas ad peccata. in quos humeros uelocitate quadam spūalis exercitij uolant sancti predantes filios oriētis id est demones. qui primo habitabāt in ortu luminis eterni. sed postea ꝑ culpā depressi sunt ad occidua tenebrarū.

C A carne etiā auferūtur duo spolia. scꝫ mortificatio carnis. et vigor castitatis. De quibus dicitur. xl. Iob. Nūquid implebis sagenas pelle eius. & gurgustium piscium capite illius. quasi diceret. nō tu sed ego. Pellis dyaboli concupiscentia carnis est. Sagena aūt est fides christi qua extrahit̄ pellis ista. Gurgustium aūt est temperantia castitatis que impletur capite serpentis: dum primi motus eius excludūtur. Et hoc est qđ dicit̄ ix. Isa. Letabūtur coram te sicut qui letātur in messe. sicut exultant victores capta preda quādo diuidūt spolia.

D A mūdo etiā aufert spolia duo. scꝫ scientiā huius mundi. et virtutem ꝯsuetudinalem. Hoc signatur in Exo. xij. Fecerunt filij israel sicut preceperat dominus Moysi. et petierūt ab egyptijs uasa argentea & aurea vestemq; plurimā. Dedit autē dominus gratiam populo coram egyptijs ut accōmodarent eis. & spoliauerūt egyptios. Itē Exo. iij. Cum egrediemini ab egypto non exibitis uacui. sed postulabit mulier a vicina sua

et ab hospita sua vasa argentea & aurea ac vestes. ponetisque super filios & filias vestras. & spoliabitis egyptū. Egyptus mūdus est. filij ecclesie predicatores virilia opera faciētes Filie aūt penitentes simplices. Vasa autē argentea: scientie eloquentia. Vasa aurea: scientia sapientie. que est de rebus huius mūdi. Vestes aūt consuetudinales virtutes sunt. que sancti a mundanis sapientibus tanque iniustis possessoribus vendicant. Idem dicitur Gene. xxxi. A filijs laban tulit Iacob omnia que fuerūt patris nostri. et de illius facultatibus ditatus factus est inclitus. Laban candidatio interpretatur. et significat mūdum candiduz in scientijs philosophorum & ciuilitate virtutū consuetudinalium. Filij autē Laban sunt filij huius mundi cum querimonia cognoscentes omnem scientiam et virtutem huius mundi in ecclesia consistere

E Si aūt spolium in malo accipiatur. tūc ideo non indigebit spolijs. qa habūdat licitis dimittens vnicuique quod suū est. scz deo. mūdo. & dyabolo. Deo dimittit gloriam & dominatum. Mūdo uanitatem & voluptatem. Dyabolo supbiam et inuidiam. Qd gloria dei sit dimittere vnicuique qd suum est habetur Isa. xlij. Gloriam meā alteri nō dabo. Item ibidē. Ego dominus & non alius preter me. et per hoc habetur quod dominatus sit eius. Item Luce. ij. Diuidūt angeli inter nos & deum nobis dantes pacem: deo gloriam. vbi dicūt. Gloria in altissimis deo: & in terra pax hominibus bone volūtatis. Sic nō est inter vos. sicut habetur. xxij. Luce. Sed qui maior est in vobis fiat sicut minor. & q pcessor est sicut ministrator. Naz quis maior est qui recūbit aut q ministrat. nōne qui recūbit Ego aūt in medio vestrum sum sicut qui ministrat.

F De vanitate & voluptate mundi dicitur. v. Isaie. Ve q trahitis iniquitatem in funiculis vanitatis: & quasi vinculuz plaustri peccatū. Hec iniquitas uoluptas. quia inequalem facit hominem. carnem em̄ facit imperare & spiritū obedire. cum econuerso deberet esse. Et propter hoc ante parum in eodem capitulo loquens de vtroque sic dicit. Ve qui consurgitis mane ad ebrietatem sectandam & potandū vsque ad vesperam vt vino estuetis. Et hoc quantum ad voluptatē. quia in estu vini intelligitur luxuria. Dicit em̄ Hieronymus quod venter mero estuans: facile despumat in luxuriā. Et postea subinfert etiaz de vanitate. Cythara & lyra & tympanum & tybia & vinum in cō

uiuijs vestris. & opus domini nō respicitis. nec opera manuū eius consideratis

G De superbia dyaboli dicitur Ezechi. xxviij. Eleuatū est cor tuum in decore tuo. & perdidi sapientiam tuam in decore tuo. in terram proieci te. ante faciem regū dedi te. vt cernerent te in multitudine iniquitatum tuarum. Reges dicūtur hic superbi. volentes regnare cum mūdo. quibus in exemplū damnationis proponitur cernendus dyabolus. Item Iob. xli. dicitur de dyabolo. Omne sublime videt. et ipse est rex sup omnes filios superbie. De inuidia ipsius habetur. ij. Sapien. Deus creauit hominem inexterminabilem: & ad imaginem similitudinis sue fecit illum. Inuidia autem dyaboli mors intrauit in orbem terrarum. imitant aūt illū qui sunt ex parte illius

A

Capitulū. iij. § primus

ymel Reddet ei bonū & nō malū. oibꝫ &c.

Gymel interpretat plenitudo vel retributio: quibus simul iūctis: plenam retributionem importat quā vir reddet mulieri: & mulier viro viceuersa. Sicut dicitur in psal. Quid retribuaꝫ domino pro omnibus que retribuit mihi. Calicem salutaris accipiā: & nomen domini inuocabo. Et hec interpretatio alludit sententie versus sequentis. in quo agitur de retributōne Distinguitur autem versus ille per duo. scꝫ per redditiōem eius quod debetur Et per perseuerantiā redditionis. Primū notatur ibi. (Reddet ei bonum & nō malum). Secūdum ibi (Omnibus diebus vite sue) Circa primū notant duo que reddit vir mulieri Quorꝫ vnū est bonū. Alterum est nō malum. Que duo sic distinguūtur. vt bonum dicat bonū simpliciter prout est bonuꝫ nature: gratie: & glorie. Non malum aūt dicit aliquod malum pene. quod tamen patienti nō est malum. Quia vel est ad remissionem delicti. Sicut fuerūt pene Dauid quas passus est a Saul & Absolone & ab angelo percutiente. Vel ad probationem virtutis. Sicut fuit pena Thobie. Vnde etiā angelus dixit ei. Placuisti deo: necesse fuit ut tentatio probaret te. Vel vt alijs detur exemplum patientie. Sicut fuit pena beati Iob. Vel ad gloriaꝫ dei manifestandā. Sicut fuit pena ceci nati. De quo legitur. ix. Iohan. Vnde etiā dominus dicit de eo. Neqꝫ hic peccauit neqꝫ

parentes eius: sed vt manifestetur opera domini in illo. Quin-
to etiam est ad manifestationem delicti paterni. Sicut fuit infir
mitas & mors filij dauid quē genuit Bersabee primo. sicut le-
gitur. secūdo Regum. xij. Sexto est signum maledictionis anti
que. Sicut sunt pene quas patimur. in signū maledictōnis pec
cati Adam. Septimo ad humiliationem. Sicut fuit stimulus
apostoli. de quo legitur secūda. ad Chorin. xij. vbi dicitur Ne
magnitudo reuelationum extollat me: datus est mihi stimu-
lus carnis mee angelus sathane: qui me colaphiset. propter qd
ter dominum rogaui vt discederet a me. et dixit mihi. sufficit
tibi gratia mea. nam virtus in infirmitate perficitur. Octauo
est ad redemptionem nostram. Sicut fuit passio Iesu christi Ma
thei. xxv. Nono ad probatōem veritatis fidei. Sicut fuit pas-
sio martyrum. et septem fratrum. de quibus legitur. secundo
Machabeorum septimo. Decimo. ad inchoationem eterne
damnationis. Sicut fuit pena Anthiochi. de quo legitur. secū-
do Machabeorum. ix. Et postea Herodis; qui cōsumptus ver-
mibus expirauit. sicut legitur Actuum. xij. Sic ergo vir reddit
vxori bonum simpliciter & non malum. id est penam que nō
est mala sibi

B Et sunt primo notande quinq; rationes: ex quibus vir
reddit vxori quod debet Quedam em̄ reddit ex beneplacitō
disponente.. Quedam ex promisso. Quedam ex merito vxo-
ris. Quedam ex affluentia libertatis sue. Quedam ex iure ma-
trimonij Ex beneplacito disponente reddit bona predestina
tionis. sicut est bonum creatiōis vt simus. & bonum gratie pre
uenientis vt bene simus: Et de hoc dicitur in psalmo. In splen-
doribus sanctorum ex vtero ante luciferū genui te. Et dicitur
ibi vterus potentia generatiua patris. et dicitur filius sapientia
patris: in qua splendent omnes sancti qui sunt in ipso vita &
lux. Iohānis primo. Et ideo dicit̄ ad Roma. primo. ꝙ christus
hō p̄destinatus est filius dei in virtute scd̄m spiritū sanctificati-
onis. hoc est scd̄m sp̄m sanctificantē sanctos. Dicit̄ em̄. viij. ad
Roma. Qm̄ q̄s p̄sciuit hos etiā p̄destinauit ꝯformes fieri ima-
ginis filij dei. vt sit ipe primogenitꝰ ī multis fratribꝰ. quos aūt
p̄destinauit hos & vocauit. et quos vocauit: hos & iustificauit
quos aūt iustificauit: illos & magnificauit. Et cū hoc reddit nd
malū timoris futuri periculi. qa nemo securꝰ est dū viuit ꝙ nō
cadat a salute. Vn̄. iij. Apoc. Tene qd habes. vt nemo accipiat
coronā tuā. et. ix. Eccēs. Nescit hō utrq; amore an odio dignꝰ sit

Et in eodem libro.viij.ca. Vidi impios sepultos.hoc est impie-
tate mortuos.qui etiā dum adhuc viuerent in loco sancto erāt
et laudabūtur in ciuitate quasi essent iustorum operum.Et Hie
remie.xviij.scribitur causa huius vbi dicit dominus. Subito lo
quatur de gente & regno vt edificem & plantem illud. Si fece-
rit malum in oculis meis:vt etiam nō audiat vocem meā peni
tentiā agam sup bonū quod loquutus sum vt facerem ei

C Que aūt reddit ex promisso sunt bona redemptionis .si
cut dicitur in psal.Iurauit dominus et nō penitebit eum. tu es
sacerdos in eternū scd'm ordinem melchisedech. Sacerdos inq̄.
eo ꝙ scd'm ritum melchisedech sub similitudine panis & vini
corpus obtulit in cibum:& sanguinem in potum. et in ara cru
cis animā obtulit in p̄cium redemptionis.Et scd'm interpreta-
tionem:Melchisedech rex pacis est & rex iusticie.quia sicut dicit
ad Ephe.ij.Ipse est pax nostra qui fecit vtraq; vnū & mediū pa
rietem macerie soluens inimicicias in carne sua.Et ad Hebre.vi.
Homines per maiorem sui iurant.et omnis cōtrouersie eorum
finis ad confirmatōnem est iuramentum. In quo habūdantius
volens ostendere deus pollicitatōnes heredibus immobilitatē
consilij sui:interposuit iusiurandū vt per duas immobiles res:
quibus impossibile est mentiri deum:fortissimū habeamus so
latium .qui confugimus ad tenendam propositam spem.quā
sicut anchoram habemus anime tutam ac firmam & inceden-
tem vsq; ad interiora velaminis:vbi precursor pro nobis intro
iuit Iesus pontifex factus scd'm ordinē Melchisedech in eternū
Et cum hoc bono reddit non malum pene.qd̄ est exercitiū fo-
mitis remanens etiam post redemptōem perceptam in baptis-
mo.Et hoc significatur per populum maledictum quem reli-
quit dominus inter filios israel vt erudiretur in eis.Et.iij.Gene.
Cum operatus fueris terrā: non dabit fructus suos. sed spinas
et tribulos germinabit tibi

D Que autem reddit ex merito mulieris sunt bona glori-
ficationis.et cum hoc nō malum passionis p quam intratur in
gloriam.De vtroq; horum habetur Luce vltimo. Nonne sic
oportuit christum pati:& ita intrare in gloriā suam.Et in.viij.
ad Roma.Si tamen compatimur ut simul & glorificemur.exi-
stimo em̄ ꝙ nō sunt condigne passiones huius temporis ad fu
turam gloriam:que reuelabitur in nobis.Et in psal.Cum ipso
sum in tribulatione:eripiam eum & glorificabo eum.Et.ij.ad
Chorin.iiij.Id em̄ quod in presenti est momentaneū & leue tri-

bulatiōis nostre. supra modū in sublimitate eterne glorie pondus operabitur in nobis

E Que vero reddit ex affluentia sue liberalitatis sunt bona pregustationis eternorum. et cum his non malis retractatiōis necessitatis vite huius. De primo dicitur in psal. Gustate & videte quoniam suauis est dominus. Et in prima Cano. Petri. ij. Si tamen gustastis quoniaꝫ dulcis est dominus. Et in laudē huius mulieris infra. gustauit & vidit quoniam bona est negotiatio eius. De non malo autem qđ cum hoc reddit. habetur secūda ad Chorin̄. v. Duꝫ sumus in hoc corpore peregrinamur a domino. per fidem em̄ ambulamus: & non per speciē. quasi diceret necessitas huius corporis retrahit a pregustatione eternitatis. Et Sapien̄. ix. Cogitationes mortalium timide & incerte prouidētie nostre. corpus em̄ quod corrumpitur aggrauat animam. et terrena inhabitatio deprimit sensum multa cogitātem. Vtrūqꝫ horum simul. scꝫ bonum & non malum signatur xvij. Mathei. vbi Petrus vidit transfiguratum dominum. Primo dixit. domine bonū est nos hic esse. si vis faciamus hic tria tabernacula. tibi vnum. Moysi vnuꝫ. & Helye vnum. Et postea preualente necessitate corporis sequitur ꝙ discipuli ceciderunt in faciem suam & timuerūt ualde

F Ex iure uero matrimonij reddit ei sex. Primum est regimen. Secūdum amplexus amoris. Tercium fecunditas prolis. Quartum necessariorum administratio. Quintuꝫ. benigna & familiaris alloquutio in amotionē tedij. Sextum est adhibitio ornatus. De primo habetur Gene. iij. ubi dicit dominus ad Euā. Sub viri potestate eris. Et prima ad Chor. xi. Caput mulieris vir. Et prima Petri. iij. Mulieres subdite sint viris suis. Et infra capitulo eodem. Mulieres sctē sperantes in dn̄o nō in ornatu uestiū ornabant se subiecte proprijs viris. Sicut Sara obediebat Abrahe dominū eum uocās: cuius estis filie benefacientes & nō ꝑtimentes vllam ꝑturbationem

G De secūdo habetur. Canti. ij. Leua eius sub capite meo et dextera illius amplexabitur me. Et in primo. Osculetur me osculo oris sui Et hoc signatum est Genesis. xxiiij. ubi dicitur ꝙ Isaac introduxit Rebeccam in tabernaculum Sare matris sue: & accepit eam uxorem: & intantum dilexit eam ut dolorem qui ex morte matris acciderat: temperaret. Isaac christus est. Rebecca ecclesia uel fidelis anima: que iuxta interpretationem nomi-

nis Rebecce multum accepit. Mater autem mortua. est synago-
ga uel eua. Tabernaculum matris est gratia in quam introdu-
xit christus fidelem animā uel ecclesiā. et ita inuenit eam ama
bilem ut omīs dolor antique pditionis temperetur.

H De tercio habetur ad Ephe. v. Viri diligite uxores ue-
stras sicut & christus dilexit ecclesiam. & semetipsum tradidit p
ea. ut illam sanctificaret mundans eam lauacro aque in uerbo
vite: ut exhiberet ipse sibi gloriosam ecclesiam non habentem
maculam neq3 rugā neq3 aliquid hmōi. Et prima ad Thimo.
ij. Mulier saluabitur per filiorum generationem. Hi autem fi-
lij sunt opera masculina meritorum. Et ideo sequitur. Si pman
serit in fide & dilectione & sanctificatione cum omni sobrieta-
te. Et isti sunt filij p quibus Rachel. xx. Gene. suppliciter implo
rat maritum dicens. Da mihi liberos: alioquin moriar

I De quarto habetur Mathei. vi. Dico uobis ne solliciti si-
tis anime uestre. id est necessitati huius vite animalis qd man-
ducetis: & corpori uestro quid induamini. Nonne anima ue-
stra plus est q̄ esca. & corpus uestrum plus q̄ uestimentum Re
spicite uolatilia celi quoniam nō serunt neq3 metūt neq3 con-
gregant in horrea. & pater uester celestis pascit illa. nonne uos
magis pluris estis illis. quis autē uestrum cogitans potest adij
cere ad staturam suam cubitum vnum Et de uestimentis quid
solliciti estis. considerate lilia agri quomodo crescūt: nō labo-
rant neq3 nent. dico autē uobis quoniam nec Salomon in om
ni gloria sua coopertus est sicut vnū ex istis. Si em̄ fenum agri
quod hodie est & cras in clibanū mittit deus sic uestit: quanto
magis uos modice fidei. Nolite ergo solliciti esse dicentes qd
manducabimus: aut quid bibemus: aut quo operiemur. hec
em̄ omīa gentes inquirunt. scit em̄ pater uester quia omnibus
his indigetis. Et in ps. Iunior fui etem senui. & nō vidi iustum
derelictum nec semen eius querēs panem. Et secūda ad Chor.
ix. Qui autem administrat semen seminanti: & panem ad man
ducandum prestabit: & multiplicabit semen uestrum: & auge
bit incrementa frugum iusticie uestre: ut in omnibus locuple-
tati habūdetis in omnem simplicitatem que operatur per nos
gratiarum actionem deo.

K De quinto habetur. viij. Sapien. Intrans in domū me-
am conquiescam cum illa. id est cum sapiētia que christus do-
minus est. non em̄ habet amaritudinem cōuersatio illius: neq3

tedium conuictus eius. sed letitiam & gaudium. Hinc est etiam q sponsa flagrans in desiderio anime. in. ij. Cantico. sic loquitur ad sponsum. Ostende mihi faciem tuam: sonet uox tua in auribus meis. vox em tua dulcis: & facies tua decora Similiter in psal. Speciosus forma pre filijs hominu. diffusa est gratia &c Et in primo Regu. iij. Loquere domine quia audit seruus tuus Et ultimo Luce. Nonne cor nostrum ardens erat in nobis dum loqueretur in via & aperiret nobis scripturas.

L De sexto habetur Apocal. xxi. Vidi ciuitatem sanctam hierusalem nouam descedente de celo a deo parata sicut sponsam ornatam &c. Ornatus aute ille est in duobus. sc3 in fulgore uestimentoru. p que intelligitur decor virtutum. & in preciositate ornamentorum: que sunt exenia quedam sibi a marito exhibita. De primo dicitur in psal. Astitit regina a dextris tuis in uestitu &c. Et prima ad Thim. ij Mulieres in habitu ornato cum uerecudia & sobrietate sint ornantes se. no in tortis crinibus: aut auro: aut margaritis uel ueste pciosa. sed qd decet mulieres pmittentes pietate3 p opera bona. Et prima Petri. iij. Mulierum non sit extrinsecus capillatura: aut circudatio auri: aut indumenti uestimentorum cultus. sed qui absconditus est cordis homo in incorruptibilitate quieti & modesti spiritus. qui est in conspectu domini locuples. Exenia aute exhibita ecclesie sunt pciosa sacramenta ecclesie corporis & sanguinis eius que dedit christus ecclesie. Sicut habetur Mathei. xxvi & Marci. xiiij. & Luce. xxij. Et ibi addit. Hoc facite in mea commemoratoem. Et in prima ad Chorin. xi. Quotienscuq manducabitis pane hunc & calicem bibetis: morte domini annunciabitis donec ueniat. Cum his sex bonis no reddit malu occultationis sue a sponsa quadoq. Hoc em valet sponse ad tria scil3 vt feruentius bona eius desideret. & diligentius inquirat et inuentum seruet studiosius. Et de hac occultatione dicitur Ioha. xvi. Modicu & iam non videbitis me quia uado ad patrem. Hoc etia significatur in forma peregrina in qua christus apparuit post resurrectoe3 sua mulierib9 & discipulis suis. Lu. xxiiij. Ite Canti. v. Pessulu hostij mei aperui dilecto meo: at ille declinauerat atq transierat. Pessulum 9sensus uolutatis est. hostiu ipsa uolutas. qd quando aperitur domino a sponsa ex industria qnq sub forma peregrini occultans se fingit longius ire. & declinat amplexu & transit cognitoem. quia oculi sponse tenentur ne agnoscat eum.

Gymel Capitulum tercium

A f Secundus

Equitur **Omnibus diebus vite sue**

In quo notatur perseuerantia redditionis. Tres sunt dies sponsi. Primus est incarnationis. et ille habet vespere & mane. quia in ea sol oritur & occidit. vt dicitur primo Eccles. Secundus dies est dies resurrectionis. de quo cantatur illud psal. Hec est dies quam fecit dominus: exultemus & letemur in ea. Et hec dies habet mane. sed nõ hꝫ vesperã. Tercius dies est dies eternitatis. de quo dicit̃ in psal. Melior est dies vna in atriꝭ tuis sup milia. De his tribus diebus simul dicitur Ozee. vi. Viuificabit nos post duos dies. in die tercia suscitabit nos: & viuemus in conspectu eius. In prima em̃ die viuificabit animas. In secũda die corpora. Et in tercia die sursum ad se suscitabit nos. ut in cõspectu eius habeamus vitam eternam

B Siliter vita triplex est: Vita gratie / Vita resurrectionis / Vita eternitatis

Et hec vita & isti dies ꝯmunes sunt mulieri & viro. De prima vita dicit̃ ad Gala. ij. Viuo ego iã nõ ego. viuit uero in me xp̃s. De secũda vita dicit̃ Iohã. v. Venit hora in qua om̃es q in monumentis sunt audient vocem filij dei. & ꝓcedent qui bona fecerũt in resurrectõem vite. De tercia dicit̃ in p̃s. Domine apud te est fons vite. & in lumine tuo videbimꝰ lum̃e. Prima vita in muliere est cũ languore uenialis peccati. Secũda cũ morte corporis de qua resurget ad vitã. Tercia est plena sanitate utriusqꝫ.

C Quia vero modo vidimus istius capituli expositiõem scd̃m ꝙ exponit̃ de redditõe viri qua bonũ & nõ malum reddit uxori. videamus etiam qualiter uxor viceuersa reddit viro bonũ & nõ malum. sic em̃ vident̃ exponere patres. Notãdũ ergo ꝙ uxor habet a viro: ut dictũ est: bonũ gratie & nõ malũ tribulatõis. Pro primo reddit viro ꝓfectũ & gratiarũactiõem et laudem. Pro secũdo aũt humiliationem: & patientiã: & spei certitudinem. De ꝓfectu dicit Ap̃ls. prima ad Chorĩ. xv. Gratia dei sum id qd̃ sum. et gratia eius in me uacua nõ fuit. Et secũda ad Chorĩ. vi. Adiuuãtes autẽ exhortamur ne in uacuũ grãm dei recipiatis. Et secũda ad Thimo. primo. Ammoneo te ut resuscites gratiam dei que est in te. Et ad Hebre. xij. Contemplantes ne quis desit gratie dei

D De gratiarumactione dicit ap̄lus ad Ephesios quinto In omnibus gratias agite Et primo Eccs. Ad locum vn̄ egrediuntur flumina reuertunt̄ ut iterum fluant Flumina sunt gratie fluentes a deo. & reuertunt̄ in ipsum p̄ gratiarū actionem.

E De laude dicit p̄s. Sacrificium laudis honorificabit me et illic iter quo ostendā salutare dei Osee. xiiij. Omnē aufer iniquitatem & accipe bonum et reddemus vitulos labiorum nostrorum. Vituli labiorꝫ sunt iubili alacriter laudantiū deum. De his om̄ibus tribus simul habetur Isa. li. Gaudium et letitia inuenient̄ in ea. gratiarumactio & uox laudis. Gaudium & leticia sunt de profectu gratie Duo autem alia nominibus proprijs habentur in auctoritate.

F De humiliatione. quā reddit mulier pro non malo tribulationis. habet̄ Iere. xxxi. Castigasti me et eruditus sum quasi iuuenculus indomitus. cōuerte me et conuertar. quia tu dominus deus meus Postq̄ em̄ cōuertisti me. egi penitentiam. et postq̄ ostendisti mihi. p̄cussisti femur meū Et Trenorꝫ. iij. cap. Ego vir videns paupertatē meam in virga indignatōnis eius Quasi diceret Virga indignationis eius scʒ castigātis non occidentis facit me ꝓpriam cognoscere paupertatem

G De patientia habetur ad Hebreos. x. Patientia uobis necessaria est ut voluntatem dei faciētes: reportetis promissiones. Et. iij. Trenorꝫ. Bonum est prestolari cum silentio salutare dei. hoc est cum patientia.

H De certitudine spei habetur Mathei. v. Beati estis cum maledixerint uobis homines et persequuti uos fuerint. et dixerint omne malum aduersum uos mentientes ꝓpter me. gaudete et exultate quoniaʒ merces uestra copiosa est in celis. hoc est spes mercedis. Et Iere. xxxi. ca. Quiescat uox tua a ploratu. et oculi tui a lachrymis. quia est merces operi tuo. ait domin⁹ et reuertentur de terra inimici. hoc est de tribulatione. & ē spes in nouissimis tuis. Et hoc est quod dicit Gregorius. Consideratio premij minuit vim flagelli. Et alibi. Tanto altiori spe in deum quisq̄ resurgit. quāto fortiora pro illo pertulerit. Cetera que sequuntur. Omnibus diebus vite sue. a premissa expositione non mutantur

A Capl'm.iiij. § primus.

Deleth Quesiuit lanã ꝛ linũ. ꝛ operata est con silio manuũ suarum

Deleth interpretat̃ ianua. uel paup. uel tabula Et notantur ibi tria que cõpetunt sententie sequentis uersus. Primũ est instrumentũ inquirendi. Et hoc notatur ꝑ tabulam. quia mulier hec ꝑ utilitatem lucri sui facta est quasi tabula domus viri. in qua vir & familia euadunt naufragiũ mendicitatis. Vnde dicitur infra ꝙ non timebit domui sue a frigoribus niuis. omnes em̃ domestici eius uestiti sunt duplicibus. Secundo notatur necessitas inquirendi. & hoc inquantum deleth interpretat̃ paup. Pauperum em̃ est inquirere lanam & linum. Terciũ est adipiscendi possibilitas. Et hoc notat̃ per hoc ꝙ deleth interpretat̃ ianua. ꝑ ipsam em̃ est aditus in diuitias dom⁹ Et de hoc habetur Eccl'iastici. xxvi. Sicut sol oriens in mũdo in altissimis dei: sic mulieris bone species in ornamentum domus eius.

B In uersu uero sequenti notantur duo. scꝫ materia operis huius mulieris. & ipsum opus. Primũ ibi (Quesiuit lanã & linum) Secundũ ibi (Et operata est consilio manuuꝫ suarum) In primo duo notantur. scꝫ modus querendi. & res quesita. Modus querendi ꝑ hoc ꝙ dicit (quesiuit) Res quesita ꝑ hoc ꝙ dicit (lanam & linũ) Modus querendi duplex est. scꝫ negotiatione & labore Emit em̃ lanam & linũ & elaborauit linum agricultura et lanam ꝑ educatõem ouiũ. De primo sub alia metaphora dicitur in euangelio Mathei. xiij. cap. ꝙ simile est regnũ celorum homini negotiatori querenti bonas margaritas. inuenta autẽ vna preciosa margarita abijt & uendidit omnia que habuit et emit eam. Idem em̃ ibi signat̃ ꝑ margaritã quod hic per lanam et linum. scꝫ decor & honestas virtutis De utroqꝫ horuꝫ simul dicit̃. ij. Regum. xij. Pauper aũt nihil habebat omino p̃ter oueꝫ vnam paruulã quam emerat & nutrierat. & que creuerat apud eum cum filijs eius simul de pane illius comedens. & de calice bibens & in sinu illius dormiens. eratqꝫ illi sicut filia. Paup est mulier querens lanã & linum. & emit ouem vnam paruulam. hoc est humilẽ christũ dando pro ipso quicqd diligit in hac vita. & postea nutrit eum cum filijs suis: hoc est intellectu & uoluntate. dando illi cibum actionis & contẽplationis potum. &

dormit in sinu illius: hoc est quiescit in corde. Et est illi sicut filia. hoc est sicut anima sua.

C De elaboratione autem lini p contrariũ habetur in Isa. xix. Confundentur qui operabant̃ linum. plectentes & texentes subtilia Linum significat candorẽ virtutis humane. Et qui operant̃ illud in egypto. hoc est in vanitate huius mundi plectentes circũstantias operum suoꝝ. et texentes opera in cõsuetudinem ad humanam laudem confundentur. Et huius rõ redditur. ix. Exodi. ubi dicitur ꝙ linum egypti grandine pcussuꝫ est cum iam folliculos germinaret. Grando irã dei significat q̃ percutit omnẽ virtutem ypocritarum. cum iam. hoc est in hoc tempore germen querat humane retributionis. Sed nõ sic mulier que querit linũ in hierusalẽ. hoc est ad cultũ & honorẽ dei

D Secundo notandũ est quid sit lana & quid linum. lana est que tondetur ab oue. linum aũt quod de terra orit̃. et multo labore in uestimentum aptatur. Ouis dominus noster iesus christus est de quo dicit̃. liij. Isa. Sicut ouis ad occisionem ductus est & non aperuit os suum. Et in primo Iohãnis. Ecce agnus dei ecce qui tollit peccata mundi. Ab ista oue mulier hec accepit sex genera lane. A natiuitate duplicem sumit. scilicꝫ recognitionẽ exilij. & cõtemptũ mundi. christus em̃ in exilio natus est. quia licet bethleem sua esset: tamen dicit̃ primo Iohan. In propria uenit & sui eum non receperunt Similiter tunc mũdum contempsit. quia nõ de regina: sed de paupercula. nõ in aula regia. sed in stabulo natus est. Natus autem non operitur purpura & bisso sed pãniculis. nec reclinatur in cunabulis. sed reclinatur in presepio. Sicut dicitur Luce. ij. cap̃. ꝙ peperit maria filium suum primogenitũ & pannis eum inuoluit. & reclinauit eum in presepio. quia non erat ei locus in diuersorio. A profectu vite accepit duplicem lanam. scilicꝫ humilitatis & mansuetudinis. Sicut dicitur Mathei: xi. Discite a me. quia mitis sum & humilis corde. & inuenietis requiem animabus uestris Ab exitu etiam accepit duplicem lanam. scilicet obediẽtie & patientie. De obedientia dicit̃ Mathei. xxvi. ca. Nõ mea uoluntas sed tua fiat. De patientia dicit Petrus prima Cano. ij. cap. Cum malediceretur non maledicebat. cuꝫ pateret̃ non cõminabatur. De vtroqꝫ horum dicitur ad Philippẽ. ij. c. ꝙ factus est obediens usqꝫ ad mortẽ. mortẽ autẽ crucis. De isto uellere agni facta est tunica inconsutilis christi. qua induit̃ ecclesia ad retinendum calorem charitatis

E Linum autem quod de terra oritur candorē signat virtutis humane. Et signat exempla sanctorꝝ ueteris testamēti. In q̃rꝝ terra linū creuit ueteris testamēti & noui. Scti aūt ueteris testamēti. in q̃rꝝ terra linū creuit sunt legislator patriarche et prophete A legislatore mulier hec duplex accipit linū. scꝫ mansuetudineꝫ in regimine. et zelum in ultione. De primo dicit̄ Numeri. xij. Erat em̄ Moyses mansuetissimus sup omnes homiēs qui morabant̄ in terra. De secūdo dicit̄ Exo. ij. ꝙ Moyses egressus ad fratres suos: viditqꝫ afflictionem eorū. et virū egyptiuꝫ percutientē quendā de hebreis fratribus suis. Cumqꝫ circūspexisset huc atqꝫ illuc. & nullum adesse vidisset: percussum egyptium abscondit sabulo. Hebrei transeuntes interp̄tantur Et significant sanctos qui passibus meritorꝝ continue tendunt ad patriam Egyptius autem signat hominē mundi. non consentientem sanctis. quē mulier fortis interficit in gladio spiritus quod est uerbum dei Hebreo. iiij. De utroqꝫ horum simul habetur. ij. Regum. xxiij. ꝙ Dauid erat quasi tenerrimus uermiculus ligni. Vermiculus ligni mollissimus est cum tangitur. et quo ad hoc signat māsuetudinē in regimine. & durissimus est cum tangit. Et quo ad hoc signat zelum in ultione.

F A patriarchis etiam accipit duplex linum. scꝫ fidem in dictis. & spem in ꝓmissis. De primo habetur ad Roma. iiij. ca. Credidit Abraam deo & reputatū est illi ad iusticiaꝫ. Et ad Hebreos. xi. In fide testimoniū cōsequuti sunt patres. De secundo ad Roma. iiij. ꝙ Abraam contra spem in spem credidit. Et ibidem infra. In repromissione dei non hesitauit diffidentia. Sed confortatus est fide dans gloriā deo plenissime sciens quia q̃cunqꝫ promisit ei deus potens est et facere. De utroqꝫ horuꝫ est totum vndecimū caplm ad Hebreos

G A ꝓphetis etiā accipit duplex linum. scꝫ secretorū contemplatōem. & exprobratōem viciorum. De primo habetur Isa. vi. Vidi dñm sedentē sup solium excelsum & eleuatum. et plena erat domus a maiestate eius. & cetera que ibi sequuntur Altitudo eius solij est eximia maiestas iudicis mūdi. Domus aūt triūphans ecclesia est in qua p̄clarius fulget spēs maiestatis eius. Templū aūt est eccl'ia militās q̃ replet̄ his q̃ sub ipso sunt hoc ē speculo creature & enigmate allegoriarū in scripturis in quibus ipsa deum contemplatur. Sicut dicitur primo ad Romanos. Inuisibilia dei per ea que facta sunt intellecta conspiciuntur. Sempiterna quoqꝫ virtus eius ac diuinitas

Seraphin aūt significat sanctos assistentes deo: plenos igne charitatis. sex habentia alas. duabus em̄ volant in deum: sc; intelligentie luce. & desiderij feruore. et duabus velant obumbrādo et protegendo faciem eius. hoc est contemplatōis. qui dicūtur facies domini. quia ex frequenti intuitu ipsorum in deū et dei in eos signatur & sigillatur super eos lumen vultus domini. et in lumine dei ambulabūt. & in nomine eius exultabunt tota die. & in iusticia eius exaltabunt̄. Et fit splēdida facies eorꝫ sicut resplēduit facies Moysi dū rediret de mōte. sicut habet̄. xxxiiij. Exo. Due aūt ale quibus protegunt eos sunt feruor spiritus. & sapor faciei dei. et duabus velant protegendo pedes eius. hoc est actiuos qui ambulant per viam bonorū morum. sc; honestate exempli ad proximū. & pietate intentionis ad deum. De secundo dicit̄ Ecci. xlviij. Surrexit Helias propheta quasi ignis et verbū illius quasi facula ardebat. sc; in cōsumptiōem & exprobrationē; vitiorum

H Sancti noui testamenti sunt apostoli: martyres: doctores: virgines: vidue: & boni coniugati. Ab apostolis sumit duplex linū. sc; opera supererogatōis. et instantiam predicationis De primo dicitur secūda ad Chorꝫ. penultimo. Ecce hic tercio parat⁹ sū; venire ad vos: & nō ero grauis vobis. Nō em̄ q̄ro q̄ vestra sunt: sed uos. Non em̄ debent filij parentibus thezaurizare. sed parentes filijs. Ego em̄ libentissime impendam & supimpendar egoipse pro animabus uestris. Et. xx. Actuū loquitur idem apl̄us dicens. Argentū & aurum aut uestem nullius concupiui sicut ipsi scitis. quoniā ad ea: que mihi opus erāt et his qui mecū sunt: ministrauerūt manus iste. Item primo Regū. xij dicit Samuel. Conuersatus sum coram uobis ab adolescentia mea usq; ad hanc diem. ecce presto sum. loquimini de me corā domino et coram populo eius: utrū bouem alicuius tulerim aut asinū. si quenq; calūniatus sum. si mun⁹ de manu cuiusq; accepi. si oppressi aliquid & cōtemnam illud hodie: restituāq; uobis. De secūdo dicitur. secūda ad Thimo. iiij. Testificor corā deo et christo Iesu: qui iudicaturus est viuos et mortuos: et ꝑ aduentum ipsius et regnū eius predica verbū. insta oportune importune argue: obsecra: increpa in omī patiētia & doctrina

I A martyribus duplex sumit linum. sc; fidei constantia; et fortitudinem in aduersis. De primo dicit̄. x. ad Roma. Corde creditur ad iusticiam: ore aūt confessio fit ad salutem. Et ps. Credidi ꝓpter quod loquutus sum. Et in euangelio Math. x.

Qui me confessus fuerit coram hominibus. confitebor & ego eum corā patre meo. De secūdo dicit̄ ad Hebre. x. Rememoramini pristinos dies in quibus illuminati: magnū certamen passionum sustinuistis. Et in altero qdem opprobrijs & tribulationibus spectaculum facti. In altero aut socij taliter ꝯuersantiū effecti. nam et vinctis compassi estis. & rapinam bonorum uestroꝝ cum gaudio suscepistis. cognoscentes uos habere meliorem & manentē substantiam. Et. xxvij. Actu. Ne timeas paule cesari te oportet assistere. Itē secūdo Macha. vi. Eleazarus gloriosissimā mortem magis q̄ odibilem vitam complectēs. uoluntarie preibat ad supplicium. Intuens autem quēadmoduꝫ oporteret accedere patienter sustinens destinauit nō admittere illicita propter vite amorem. Et infra Cum plagis perimeretur ingemuit & dixit. Dn̄e. qui habes sanctā scientiam manifeste tu scis. qa cū a morte posseꝫ liberari diros corp̄is sustineo dolores. scd̄m aīam uero ꝓpter timorē tuū libēter hec patior.

K A doctoribus etiaꝫ sumit duplicem lanam. scilicꝫ scripturarum meditatiōem. & sollicitudinem cure pastoralis. De primo dicitur in primo p̄s. In lege domini uolūtas eius. & in lege eius meditabitur die ac nocte. Et propter hoc precepit dominus in lege Deutro. vi. ca. q̄ scriberent legem & affigerēt in ostijs. & ferrent etiam in manu propter iugem legis meditationem. Item Malach. ij. labia sacerdotis custodiunt scientiā. & legem requirent ex ore eius. quia angelus domini exercituuꝫ est. De secundo dicit̄. xij. ad Rom. Qui preest. sollicitudine supple presit. Et idē infra. Sollicitudine nō pigri. supple pigri non sitis. Et hoc significatū est in ultio Iohānis. ubi dn̄s tribus vicibus q̄siuit a petro. an diligeret eū plus ceteris. Et totiēs responso accepto q̄ diligeret eū trib⁹ vicib⁹. ꝯmisit ei pascēdas oues. Quia videlicet p̄latus plus debet diligere deuꝫ q̄ facultates et amicos & seipsum. & pascere debet verbo & exēplo & auctoritate clauiū suos subiectos. Itē Actu. xx. Attēdite uobis & vniuerso gregi in quo uos posuit sp̄ūssanctus ep̄os regere ecclesiā dei: quā acq̄siuit sanguine suo. De utroq̄ hoꝝ simul habetur Eccl. xliiij. Laudemus viros narrātes carmina scripturaꝝ homines diuites in virtute. pulcritudinis studiū habentes & pacificantes in domibus suis

L A confessoribus etiā duplex sumit linū. s. penitentie lamentū. & longanimitatē expectatōis ꝓmissoꝝ. De primo dicitur. v. Mathei. Beati qui lugēt qm̄ ipsi ꝯsolabunt̄. Et in canticis. ij. Vox turturis audita est in terra nostra. Et hoc signatū est

in Iosue.xv. Vbi Axa filia Caleph ꝑ bñdictiōe duplex accepit irriguū.s. superius & inferius. qd signat duplex lamentū. scȝ ꝑ incolatus huius miseria. & pro dilatione patrie. De scđo dicit in Gen̄.xlix. Salutare tuū expectabo dn̄e. Item.iij. Trenoꝝ. Bonum est p̄stolari cum silētio salutare dei. Et.xi. ad Hebre. Iuxta fidē defuncti sunt oēs sancti nō susceptis repromissionibꝰ. sed a longe eas aspicientes & salutātes & ꝯfitentes qm̄ peregrini et hospites sunt super terram.

M A virginibꝰ etiā duplex sumit linū.s. mūdiciā castitatis. et carnis mortificatōem. De primo dicit prima ad Choꝝ.vij. Mulier innupta & virgo cogitat q̄ dei sunt ut sit sancta et corpe & spū. Iteȝ ibidē. Qui sine vxore est cogitat q̄ dei sunt et quō placeat deo. De scđo prima ad Choꝝ.ix. Castigo corpus meū & in seruitutē redigo ne forte cū alijs p̄dicauerim ipse reprobꝰ efficiar. Itē ultio ad Gala. Mihi aūt absit gloriari nisi in cruce dn̄i nostri iesu christi. ꝑ quē mihi mūdus crucifixus est et ego mūdo. Itē ad Gala. ultio. De cetero nemo mihi molestꝰ sit ego em̄ stigmata dn̄i nostri iesu christi in corpore meo porto.

N A viduis etiā sumit duplex linū.s. fidelitatē ad maritū et humilitatis indumentū De primo dicit.ij. Luce. De anna ꝙ erat ꝓphetissa filia phanuel de tribu Aser. & hec processerat in diebus multis. & vixerat cū viro suo annis septē. a virginitate sua. Et hec erat vidua usqꝫ ad ān̄os.lxxxiiij. q̄ nō discedebat de tēplo ieiunijs & obsecratōibꝰ seruiēs die ac nocte. Et de his dicit apl̄s prima ad Thimo.v. Que aūt vere vidua ē & desolata speret in deū & instet obsecratiōibꝰ die ac nocte. De scđo dicit Iudith.ix. Iudith ingressa ē oratoriū suum. & induēs se cilitio posuit cinerē sup caput suum. & ꝓsternens se dn̄o clamauit ad dn̄m. De vtroqꝫ hoꝝ simul dicit primo Cāti. Pulcre sunt gene tue ut turturis. Turtur huiꝰ nature dicit esse. ꝙ nō iungit secūdis nuptijs. Vnde fidelitas illa signatur ꝑ vnam genā. Per alteram aūt signat habitus humilitatis & maturitatis

O A bonis ꝯiugatis etiā duplex linū sumit. scȝ misericordiā in paupes. & regimē familie De primo dicit Mathei.v. Btī misericordes. qm̄ ipsi misericordiā ꝯsequent. Et Mathei.xxv. Venite benedicti patris mei possidete paratū uobis regnū &c̄. De secūdo prima ad Thimo.v. Si qs suoꝝ & maxime domesticoꝝ curā nō habet. fidē negauit. & est infideli deterior. Item Ecci.l. Symon Onie filius sacerdos magnus qui in vita sua suffulsit domū. Et Gen̄.xxxix. Ioseph gubernabat creditā sibi domum. et vniuersa que ei tradita fuerant

Deleth Capl'm quartū
A § Secūdus

Equitur. Et operata est consilio manuū suarum.
In quo notantur duo. sc3 modus operis. et organa qui-bus exercet opus. Circa primū notātur duo. sc3 instātia operis p hoc qđ dicit. (Opata est) et discretio per hoc qđ dicit (cōsilio)
De primo dicitur Eccēs. ix. Quodcūq3 facere potest manus tua instanter operare. quia nec opus: nec ratio: nec sapientia: nec scientia erūt apud inferos quo tu properas. Et in hoc arguuntur duo genera hominū. sc3 Pigri. et ociosi. De primis dicitur Prouerb. xx. Propter frigus piger arare noluit. mēdicabit ergo estate: & nō dabitur illi. Per frigus intelligitur desidia huius vite. Per estatem aūt intelligitur dies iudicij quando deus plena luce manifestabit consilia cordium. et calore zeli sui reddet vnicuiq3 iuxta opera sua De secūdo dicitur in euangelio Math. xx. Quid hic statis tota die ociosi. Et Prouerb. xij. Qui sectatur ocium stultissimus est. De vtroq3 horum habet simul Eccēs. x. In pigricijs humiliabitur cōtignatio: et in infirmitate manuū perstillabit domus. Per contignatōem intelligitur cō-paginatio virtutum que dissoluitur in pigricia et acquiritur per assuetudinem operis. Per infirmitate3 manuū intelligitur ocium. Per distillatōem tentatio libidinis. Per tectum charitas Et per domū cōuersatio.
B De consilio: per qđ intelligit discretio: dicit ad Roma. xij. Racionabile sit obsequiū uestrum. Et nota q3 duo exigūtur ad hoc q3 consilium sit de aliquo. sc3 q3 difficile sit et possibile aliter fieri. Et inde sciuit mulier fortis q3 reprehendūtur q sine consilio ordiūtur telam & nō a domino. vt habetur. xxx. Isa. Ve filij desertores dicit dominus vt faceretis consilium: & nō ex me. et ordiremini telam: et nō per spiritū meū. Dicit etiā Isaie. xix. Confundētur qui operabant linū plectentes & texentes subtilia. Et ideo sine consilio non est operata lanam et linū precipue cum dicat sapiēs. Ecci. xxxij. Fili sine cōsilio nihil facias. & post factū non penitebis
C Organū aūt operandi intelligitur per hoc qđ dicit (Manuū suarū) In quo notātur duo. sc3 due manus. et ꝓprietates illarum. quando dicitur (suarum) Due manus mulieris sunt. Vna operans circa se. et altera circa proximū. Custodia sui. et dilectio proximi. Item ad formositatem manus duo exigunt

sc3 debita quātitas. ut sit longa manus scdm proportōem corporis. & debitus color: ut scilic3 sit alba manus rubore suffusa Ad substantiā aūt manus exigūtur quinq3. sc3 numerus digitorū. & pellis. & ossa. & caro. & debita colligatio p neruos & uenas. Ad fortitudinem aūt manus duo exigūtur. sc3 habundantia roboris in mēbris manus. & habūdantia spirituū discurrentium per uenas. Et hec omnia est inuenire in utraq3 manu. In manu em̄ dilectionis proximi longitudo est p dilectionem omnis boni: qd̄ est in proximo. Alba uero est manus p innocentiam ad omnē hominē. Suffusa aūt est rubore ɔpassiōis ad om̄e malum proximi: habens pellem mollem mansuetudinis. ossa uero fortitudinem portandi imbecillitates infirmorum & carnem affectū nature deficientis proximi. & colligatōnem per neruos pietatis: & uenas misericordie. in quibus est rubor charitatis dei. & spūalitas: sc3 spūs per omnes articulos vitā simul & vigorem diffundentis

D Habet autē hec manus quinq3 digitos. & quilibet digitus vnguem in custodiam sui. & tres articulos ut sit flexibilis ad opus. Primus digitus est honor parentum: habens primu3 articulum ad exhibitōem reuerentie. Secūdu3 ad susceptiōem discipline. Terciū ad ministratōem necessariorum si necesse est vnguem aūt protegentem habet memoriā laborum quos in nobis parentes sustinuerūt Secūdus digitus est obedientia superiorū. habens tres articulos. Quorū primus est nihil habere de propria uolūtate ad ea que vidētur sublimia in hoc mūdo Secūdus multū habere de propria uolūtate ad humilia. Tercius celeritas non expectans preceptū: sed obediens ad nutum. Vnguis ptegens & armans totum digitū est carentia proprij sensus Tercius digitus est humilitas ad omnes. habens & ipse tres articulos inflexionis sue. quorū primus est reputare se inferiorem maiori. Secūdus subdere se pari. Tercius subdere se etiam inferiori. Vnguis aūt ɔseruans est sensus proprie uacuitatis. Quartus digitus est societas amicabilis. habens tres articulos. Primū idem uelle & idem nolle cum amico. Secūdum nihil turpe uelle pro amico. Tercium bonū pro amico indesinenter operari. Vnguis aūt digitū hūc custodiens est amor virtutis. Quintus digitus est dilectio inimicorū. habens tres articulos: Primū dimissionem iniurie. Secūdum salutationis exhibitionem. Terciū redditōem boni pro malo Vnguis autem hūc digitū custodiens est memoria iniuriarū quas nos peccan

do inferimus deo. Primus horum digitorum magnus est effectu sed breuissimus. eo quod nō extenditur nisi in coniunctos nobis. Secūdus autē longior sed minor. Tercius longissimus. quia ultra omēs se extendit humiliando Quartus iterū breuior tercio habēs tamen uenā corporis in consensu amicorū Quintus vero minimus affectu. sed tamen longior primo. qa plures sunt inimici quam parentes. De primo dicitur Exo. xx. Honora patrē tuū & matrē tuam ut sis longeuus sup terrā. De secūdo ad Hebre. xiij. Obedite ppositis uestris & subiacete illis. ipsi em̄ puigilāt quasi rōnem reddituri pro animabus uestris. De tercio ad Philippen. ij. Nihil p contentionem neque per inanē gloriam. supplex agentes sitis. sed in humilitate superiores uobis inuicē arbitrātes. Et prima Petri .ij. Subiecti estote omī humane creature propter deum. De quarto dicit in Prouer. xxvij. Bonis amici consilijs anima dulcoratur. amicū tuū & amicū patris tui ne dimiseris. De quinto in euangelio. Math. v. Ego dico uobis diligite inimicos uestros. Et ad Roma. xij. Si esurierit inimicus tuus ciba illum. & si sitit: potum da illi

E Altera manus est custodia sui. & illa operatur mulier circa seipsam habēs ossa vigoris & carnes. refocillatōem infirmitatis. Nerui autē ligantes: sunt nerui discretōnis. vene uero. in quibus pulsat spiritus. est cōtinuū dominiū rationis super sensualitatem: super quam extēditur pellis modestie: vndique modum statuentis. que coloratur albedine mūde conscientie. cui suffunditur rubor desiderij eternorum. habēs quinque digitos cum vnguibus & articulis suis

F Primus est custodia sensuum. habens tres articulos. scilicet Ablationem uanitatis ab auribus & oculis. Ablationem leccacitatis ab odoratu & gustu. Et ablationem resolute molliciei a tactu. Et hunc digitum munit ante vnguis: qui est odium sui Secūdus digitus est exercitiū laboris. Tres eius articuli sunt Abstinentie. vigilie. et orationes. Vnguis autem est spes remunerationis. Tercius digitus est contemplatio futurorū. Tres articuli quibus inflectitur sunt. Consideratio iusticie in penis: Meditatio misericordie premiantis. Et visio deitatis. Habens vnguem totum digitum protegentem. scilicet intellectū scripturarum. Quartus digitus est agendorum sollicita premeditatio. habens tres articulos. scilicet ut videamus in quo & quantum defecimus. Et in quo & quantum profecimus. Et quid acturi simus Habens vnguem protegentem. scilicet prudētiam sagaciter eligen

tem melius a minus bono. Quintus digitus. est illicitorum confessio. Tres eius articuli sunt. cõfessio trãsgressionis. omissionis. & ociosi. Vnguis autem protegens. confessionis ipsius ueritas. Primus digitus magnus est: propter cõtinuam pugnam sensuũ. sed breuis. quia circa ea que in nobis tm̃ sunt. Secũdus longior est extensus p totam vitã. Tercius longissimus contemplatione diuinitatis. Quartus breuior illo. sed tamen longior illo primo. Et quintus minimus quidem. eo ꝙ custodientibus se sollicite pauca inueniantur confessione purganda De primo dicitur in psal. Auerte oculos meos ne videant uanitatem. Et Iob. xxxi. Pepigi fedus cũ oculis meis &c̃ De secũdo dicitur Danie. ix. Posui faciem meam ad dominum deum meũ rogare & deprecari in ieiunijs sacco & cinere. Et psal. Deus deus meus ad te de luce vigilo. De tercio dicitur Isaie. xxi. Pone mensam contemplare in specula comedentes & bibentes. Mensa ponitur quãdo mens in eterna ueritate reficitur Specula vero est altitudo intelligentie ꝯtemplatiõis. Comedentes & bibentes sunt sancti in pascua fruitõis exultantes. De quarto dicit ap̃ls secũda ad Chorin̄. viij. Prouidemus em̃ bona nõ solum corã deo. sed etiam corã omibus hominibus. De quinto Iosue. vij. Fili mi da gloriam dño deo israel. & cõfitere atq3 indica mihi quid feceris. & ne abscondas illud

G Et nota ꝙ neutra istarũ manuũ sinistra est Vnde mulier hec significatur per Aioth. de quo legitur. iij. Iudicũ. ꝙ vtraq3 manu vtebatur ꝓ dextera. & ideo dicitur Canti. v. Manus illius tornatiles auree plene iacinctis. Et dicũtur tornatiles ꝓpter flexibilitatem ad opera. Auree verõ propter intentionis pietatem. sed plene iacinctis propter radianciã virtutis scd̃m distinctionem articulorum. Sequitur (suarum) In quo notatur ꝙ proprijs manibus operata est & non alienis. Et est cõtra quosdam qui manibus alienis mirabilia operantur. digito autem proprio nolunt mouere sarcinam. Cõmittunt se quidem orationibus sanctorum. sed indignos se faciunt prauis moribus orationibus eoru3. sicut Pharao in Exodo. viij. ca. rogauit filios israel vt orarent pro eo sepius Et Anthiochus. ij. Macha. ix. De quo dicitur. Orabat hic scelestus ad dominũ a quo nõ ess3 misericordiam consequuturus. Isti sunt qui cupiunt extrema sanctorum. sed non principium. sicut Balaam. xxiij. Nume. qui dixit Moriatur anima mea morte iustorũ. & fiant nouissima mea horum similia.

He Capitulum quintum
A Capitulum .v. § primus

E. Facta est quasi nauis institoris de longe &c.
He interpretatur vita uel susceptio: & de- bent simul iungi interpretatiões iste ut dicatur susce
h ptio vite. & tunc alludit sententie sequenti. quia panis quem de longe portat. vita mulieris est. sicut dicitur Iohã. vi. panis verus est qui de celo descendit: & dat vitam mundo. Item ibidem. Si quis manducauerit ex hoc pane viuet in eternum. Sequitur (Facta est quasi nauis institoris de longe portans panem suum). Hic notantur tria Primum quid nauis Secundum cuius nauis Tercium ad quem vsum. quia de longe portans panem. Circa primum est notandum. quod mulier hic assimilatur naui. quia omnia inueniuntur in ipsa moraliter que in magna naui esse dicuntur. In naui autem primo sunt ligna quedam fortia quibus tabule clauis exterius affiguntur: & habet ante proram. & posterius puppim. & in latere ratem. & in uentre carinam. secundum quod dicitur in uersibus. Prora prior pars est nauis altera. tercia puppis. Dic latus esse ratem. uentrem dic esse carinam. Habet etiam super puppim castrum: cui coniunguntur retro duo gubernacula. vnum a dextris. & aliud a sinistris. Et habet sentinam & apotecam & deambulatoria. & cameram ad mansionem nobilium. & castrum. habet etiam malum ante & malum retro. & artemones duos quibus annectuntur duo uela. & habet similiter rudentes quibus trahuntur artemones cum uelis super malum. habet etiam anchoras quibus sistitur & immobilitatur quandoque nauis. Et hec omnia mystice sunt in muliere. Ligna enim: que quasi fundamentum nauis sunt: sunt vires operandi quas deus homini dedit in corpore & in anima. sicut quinque sensus exteriores & potentia loquendi. & ratio & memoria & uoluntas. quibus lignis affiguntur tabule ordinate conuersationis: per clauos doctrine moralis. quia sicut dicitur Eccles vltio. Verba sapientum sicut stimuli sunt: & quasi claui in altum defixi: que per magistrorum consilia data sunt a pastore vno. postea bituminatur intus & exterius bitumine charitatis. intus diligendo deum. exterius diligendo proximum. Sicut dicitur Gene. vi. Bitumine linies intrinsecus & extrinsecus. Est etiam vncta exterius vnguento suauissime mansuetudinis: ut facilius labatur super vndas huius mundi

B Prora uero est humiliatio que oritur ex consideratione natiuitatis in mundum. quia sicut dicit apostolus prima ad Thi. vi. Nihil intulimus in hunc mundum. haut dubium. quia nec auferre quid possumus Et Iob. xiiij Homo natus de muliere breui viuens tempore repletur multis miserijs. quia quasi

flos egredit̃ & ꝯterit̃ & fugit uelut vmbra. & nūq̃ in eodē statu ꝑmanet Vn̄ etiā ps ista in naui stricta ē. qa multe sunt ꝯfusiōes et humiliatōes originis nr̄e qbus cōstringit̃ vita nostra. qd̄ optime exprimit̃ Sapien̄. vij. ubi sic dicit̃ Sum quidē & ego mortalis hō. silis hominib⁹. & ex genere terreno illius qui prior factus est scd̄m Adā. p quē habemus originale pctm̄ Et in uentre matris figuratus sum caro decē mensiū tpe. p qd̄ intelligit̃ defectibilitas. quia caro defectibilis pars in nobis est. Coagulat⁹ sum in sanguine. & ex semine hois. & delectamento somni cōueniente. per qd̄ intelligit̃ feruor libidinis & fomitis incendiū Et ego natus accepi cōmunē aerē. p quod intelligit̃ mortalitas et breuitas vite. quia sc3 sine respiratione aeris vitā habere non possumus. Et in silr factā decidi terram. per quod intelligit̃ impotētia adiuuādi seipm. & primā uocē simile oībus emisi plorans. p qd̄ intelligit̃ luctus miserie hui⁹ mūdi. & in inuolumētis nutritus sum & in curis magnis. per qd̄ intelligit̃ fomentū infirmitatis nostre. Et sequitur. Nemo em̄ ex regibus habuit aliud natiuitatis initium.

C Puppis aūt pars vltima est vite. sc3 consideratio mortis etiā stricta ex timore. sicut habet̃ Eccī. xli. O mors q̃ amara est memoria tua homini iniusto. & pacē habēti in substātijs suis. viro quieto. & cui⁹ vie directe sunt in oībus. & adhuc ualenti accipe cibū. Et hoc significat̃ in Actib⁹. xxvij. ubi dicit̃. ꝓra q̄dē fixa manebat & imobilis. puppis vō soluebat̃ a vi maris Quia cū homo credit habere quasi vite principiū tūc finis ei⁹ a sexto infirmitatis dissoluit̃ per mortē. Latus aūt quod ratis dicit̃ est ꝯpago virtutū cardinaliū que sunt prudētia tēperātia iusticia & fortitudo. de qbus habet̃ Sapien̄. viij. Sobrietate3 id est tēperantiā docet & prudentiā & iusticiā & virtutem hoc est fortitudinē. quibus vtilius nihil est in vita hominibus

D Venter aūt qui carina dicit̃ sunt q̄ttuor affectiōes naturales sc3 spes. metus. meror. & gaudiū. Sentina uero est purgatio ꝯfessiōis Apoteca promptuariū meditatōis Camera secretum ꝯscientie. Castrū desuꝑ ꝯfidentia securitatis Deambulatoriū latus trāsitus ꝯtemplatōis Malū ante habet fidei altitudinē. Malū retro intellectum. quia in diuinis intellectus sequit̃ fide3 Arthemone3 aūt habet in fide āmiratione ueritatis prime. cui appenditur uelut quibusdā ansulis uestigij & imaginis: ueluʒ speculi & enigmatis. Per rudentes auctoritates & reuelationes intelligunt̃ dicente Aug⁹. quia qd̄ credimus debemus aucto-

ritati. In malo uero intellectus habet arthemonē rōnis. cui cō‑nectit͂ uelū late inquisitionis per ansulas & fibulas studij & le‑ctionis. & attrahit͂ ꝑ rudētes disputatōis & doctrine. Habꝫ etiā retro duo gubernacula. scꝫ ꝯsilij & scientie. quoꝝ vnū guber‑nat in ꝓfundis. scꝫ ꝯsiliū. Alterū aūt in fluctibus cōmunibꝰ. s. scia que scd̄m Augꝰ. docet bn̄ ꝯuersari in medio praue & puer‑se nationis. De quibus gubernaculis habet͂ ꝓuerbioꝝ primo Audiens sapiens sapiētior erit. & intelligēs gubernacula possi‑debit. Ista gubernacula vertunt͂ & reuertūtur clauo discretiōis Vn̄ Salomon. malum nautā rephendens Prouerb. xxiij. dicit Eris sicut dormiens in medio mari. & q̄si sopitus gubernator amisso clauo. Anchora aūt huiꝰ nauis est spes. de q̄ dicitur ad Hebre. vi. Firmissimū habeamꝰ solatiū q ꝯfugimus ad tenen‑dā propositā spem. quā sicut anchorā habemus aīe tutā ac fir‑mā. & incedentē usqꝫ ad interiora uelaminis. hoc est usqꝫ ad se‑cretū uelate beatitudinis. Et nota ꝙ in Actibus legit͂. xxvij. ca. ꝙ q̄ttuor anchoras miserunt illi qui nauigabant cum Paulo. per quas intelligunt͂ quattuor certitudines spei. scilꝫ ex gratia & liberalitate dei. & ex ꝯscīa ꝓpriorum meritoruꝫ. & ex patro‑cinio passionis christi. & ex suffragijs sanctoꝝ. quia his q̄ttu‑or spes certificatur

E Sequit͂ (institoris) ꝑ qd̄ intelligit͂ secundū. s. cuius est na‑uis. dicit aūt glo. ꝙ institor dicit͂ mercator. eo ꝙ uehemēter in‑stat siue insistat negociatōi Et ē notādū ꝙ q̄druplex ē nauis scꝫ nauis nauigantiū. & nauis pugnantiū. & nauis piscantiuꝫ et nauis institoꝝ. Nauis nauigantiū est penitētia. In qua trāsi‑tus fit per mare huius seculi. & de hac habet͂ Sapien̄. iiij. ut non essent uacua sapiētie tue opa: ꝓpter hoc etiā exiguo ligno cre‑dūt hoīes aīas suas. & trāseūtes mare ꝑ ratē liberati sūt Exigu‑um lignū penitētie est humilis crux christi cui penitētes confi‑gurant͂. Mare aūt est inundatio huiꝰ seculi neqꝫ. in qua soli pe‑nitētes liberant͂. De hac naui etiā dicit͂ Math. ix. Ascendēs iesus in nauiculā trāsfretauit. & uenit in ciuitatē suā. hoc aūt dn̄o cō‑uenit. nō in se sed in mēbris attribuit͂ ei. qa nō peccauit. nō pe‑nituit. sed dn̄s trāsfretauit. hoc ē in suis. & uenit in celestē hieru‑salē q̄ est ciuitas sua. & hec nauis significat͂ per archā. in q̄ Noe qui iustus inuētus ē. custodit͂ ab ira dei & sui. Sicut dicit͂. ij. Pe. secūdo. Deus originali mūdo nō pepercit. sed octauū Noe iu‑sticie. i. pn̄ie p̄conē custodiuit. diluuiū mūdo impioꝝ inducēs Et Sapien̄. xiiij.. Ab initio cum perirent superbi gigantes. spes

orbis terrarum ad ratem cōfugiēs. remisit seculo semē natiuitatis q̄ manu tua erat gubernata Benedictū ē em̄ lignū per quod fit iusticia. Superbi gigantes sunt magni peccatores. multū habentes de terreno affectu. Gigas em̄ dicitur a geon grece quod est terra latine. quia multū habet de terrena substātia. Spes autem orbis terrarum penitētes sunt qui relinquunt seculo semen natiuitatis spūalis. quod manu dei gubernat̄ in fluctibus temptationū huius mundi. quia sicut dicit̄ Isa. primo. Nisi dn̄s sabaoth reliquisset nobis semen quasi sodoma fuissemus. & q̄si gomorra similes essemus.

F Nauis pugnantium est patiētia in tentationibus & tribulationibus. quas om̄es patiunt̄ qui uolūt pie viuere in christo. sicut dicit apl̄us. ij. Thimo. iij. Et nota q̄ sunt nouē pericula maris. cum quibus oportet pugnare. Primū est pyratarum. q̄ dicunt̄ a pir quod est ignis & rate. quia ignem proijciunt in ratem: & ferunt in rate. Et significant demones qui in se ferunt ignem inferni & ignē concupiscētie incendūt in nobis. & de hoc dicit̄ ad Ephesios ultimo. Non est nobis collluctatio aduersus carnem & sanguinem. supple tm̄. sed aduersus spiritalia nequicie in celestibus. id est pro celestibus aduersus spiritales nequicias dyaboli.

G Secundū periculū est acroceraminorum incursus. Et dicit̄ ab acros q̄d est mons. & ceros q̄d est cornu. & amnis aqua. q̄a sunt montes cornuti aquarum. in quos quandoq̄ impingit nauis & frangit̄. Et significat ambitionē huius seculi que demergit nauigantes. Sicut dicitur in ps. de nauigantibus. Ascendūt usq̄ ad celos & descendūt usq̄ ad abissos. anima eorum in malis tabescat. Vsq̄ ad celos ascendunt per ambitionē. & ibi impingunt in montes cornutos. hoc est in dignitates habentes cornua. Et descendunt in profundum inferni. ubi perpetuo tabescet malis anima eorum

H Tercium periculum est caribdis. Est autem caribdis absorptio & hyatus maris naues absorbēs. vnde dicitur etiā quasi carinas abdens. Et significat auariciam. per quam absorbetur nauis vite. De istis enim intelligitur quod dicitur Exo. xv. cap. q̄ descenderunt in profundum quasi lapis. & ibidem sub mersi sunt quasi plumbū in aquis uehementibus

I Quartū periculū est syrtes. Sunt autem syrtes eleuatiōes quedam arenarum quibus illa nauis ꝯfringit̄. & significat iram

quia ſicut dicit Salomon Prouer. xxvij. Graue eſt ſaxū. & oneroſa eſt arena. ſed ira ſtulti vtroq; grauior. Et de hoc periculo habetᷓ Actuū. xxvij. ubi dicitᷓ ꝙ nauigantes cū Paulo accingebant nauim: timētes ne in ſyrtim inciderent. Accinctio nauis nihil aliud eſt ꝙ̄ armatio patiētie cōtra illatas iniurias. Armatᷓ autē per equanimitatē & ſufferentiā mali & orōnē ꝓ inimicis factā. his em̄ quaſi quibuſdā cingulis alligatᷓ nauis ne a ꝯpage ꝓpria diſſoluatᷓ per illatas iniurias

K Quintū periculū eſt ſymplogadū cōcurſus. Sunt autē ſymplogades lapides mobiles in mari dicti quaſi ſymplodades. a ſyn qđ eſt con. & plodo is. qđ eſt plico cas. uel inuoluo. et ſignificat irriſiones & exprobratōes uerbo ꝝ. & ꝯtra q̄s etiā oportet pugnare ne frangāt nauim. quia talia patienter debemus ſuſtinere. Sicut dicitᷓ in p̄s. Improperia improperantium tibi ceciderūt ſup me Et prima ad Choꝝ. q̄rto. uſq; in hanc hóram blaſphemamur & obſecramus tanq̄ purgamenta huius mundi facti ſumus. omniū peripſima uſq; adhuc.

L Sextū periculū eſt naturalis eſtus maris. Ex quo cauſatᷓ quidā impetus maris retardās naues a via ꝓpoſita. Et ſignificat carnalē affectū qui retardat ſp̄m. Sicut dicitᷓ ad Gala. v. Caro cōcupiſcit aduerſus ſpiritū. & ſpūs aduerſus carnē. hec em̄ ſibi inuicem aduerſantur

M Septimū periculū eſt ſcylle rapacitas. Et dicitᷓ ſcylla ſcopuli quidā ꝓminentes ſub aqua ſubtus cauernoſi. p quoꝝ cauernas fluit & refluit aqua. Vnde etiam a poetis dicuntur capita canina. vñ etiā dicitᷓ a cilleo cilles qđ eſt moueor moueris non ꝙ ipſi ſcopuli moueantᷓ. ſed quia ibi aqua mouetᷓ fluxu et refluxu. & ſignificat inanē gloriā q̄ ſeqtur laudē populi qui mouetᷓ ſicut aqua. Et de hoc dicitur Iohā. v. Quomō vos poteſtis credere qui gloriā ab inuicē recipitis. & gloriam que a ſolo deo eſt non queritis

N Octauū periculū eſt ſyrenaꝝ cantus. Sūt aūt ſyrene ora virginea habētes cantu ſuo nautas retrahētes. & retractos periclitari facientes. Et ſignificat uoluptates huius ſeculi. cōtra q̄s oportet pugnare nauigantes p mare huius ſeculi. Et de hoc dicitᷓ Iſa. xiij. Syrene in delubris uoluptatū

O Nonū periculū eſt ꝯflictus beluaꝝ in ꝓfundo. & ſignificat preſſurā quā patiuntᷓ ſancti in hoc ſeculo a malis hominibus. Sicut dicitᷓ in p̄s. Hoc mare magnū & ſpacioſum manibꝰ illic reptilia quoꝝ nō eſt numerus. aīalia puſilla cum magnis illic naues pertranſibunt

P Et nota quod hec omnia pericula sunt in aqua. Tria alia pericula sunt que non sunt in aqua. sed duo in aere. & tercium in portu. In aere est uentus typhonicus. id est inflatiuus maris. & significat impetum superbie: qui inflat mare. hoc est inquietudinem cordis impii. quia sicut dicitur Isa. lvii. Impii quasi mare feruens quod quiescere non potest. & redundant fluctus eius in conculcationem & lutum. & non est pax. dicit dominus. impiis Et de hoc periculo dicitur Actu. xxvii. Misit se contra nauim uentus typhonicus qui uocatur euroaquilo. Cumque arrepta esset nauis & non posset conari in uentum. data naue. id est dimissa. flatibus ferebamur. Euroaquilo uentus mixtus est. Aquilo enim est ventus frigidus & siccus impetuosus ualde: veniens de iuxta septentrione. Vnde dicitur Eccl. xliii. Frigidus uentus flauit: & gelauit cristallus ab aqua. Euro autem est ventus calidus & siccus qui nascitur iuxta subsolanum proxime: declinans aliquantulum ad meridiem. Vnde euroaquilo uentus mixtus est: & significat superbiam: vt dictum est. que frigida est per impietatem. & sicca per crudelitatem. & typhonica siue inflatiua per fastum dominandi: & calida per ambitionem. & inde fertur flatibus quasi contrariis & impedit nauem bone vite. vt dictum est.

Q Aliud periculum aeris est: nullum penitus habere uentum. & significat pigriciam: que semper est immobilis. De qua dicit Salomon Prouer. xxiiii. Vsquequo piger dormies: vsquequo de somno consurges. parum inquam dormies: modicum dormitabis: pauxillum manus conseres vt quiescas. & veniet tibi quasi tempestas inopia: & mendicitas quasi vir armatus.

R Periculum autem in portu est locus bitalassi portus bissidus. vbi scilicet scissura quedam maris est per linguam terre in mare pertensa. Et hoc est periculum fraudis & doli in quod impingit homo quando creditur esse securus. Et hoc est quod dicitur Actuum xxvii. Cum incidissemus in locum bytalassum impegerunt nauem: & prora quidem fixa manebat immobilis. puppis vero soluebatur a vi maris. quia scilicet fraus blanditur ad faciem: sed amaritudine doli puppim id est incircumspecta nostra: que retro sunt: dissoluit & confringit. Contra omnia hec pericula fortissima nauem patientia oportet esse armatam & munitam. quia sicut dicitur in psal. Qui descendunt mare in nauibus facientes operationem in aquis multis ipsi viderunt opera domini & mirabilia eius in profundo. Et Eccl. xliii. Qui nauigant mare enarrant pericula eius: & audientes auribus nostris admirabimur. Eua-

dendi aūt omnia pericula hec non est possibilitas nisi ꝑ instan
tiam orationis ad dominū. vt sc3 excitetur dominus a somno
dissimulatōis adiutorij. Et hoc signatur Math. viij. vbi dicitur
ꝙ ascendente Iesu in nauiculam cum discipulis suis factus est
motus magnus in mari: ita vt nauicula operiretur fluctibus.
ipse vero dormiebat. & accesserūt ad eum discipuli eius dicen=
tes: domine salua nos perimus. Tunc surgens imperauit ven=
tis & mari. & facta est tranquillitas magna

S Sequitur. De naui piscantiū. Et hec est huius seculi na=
uis. Rethe aūt cum quo piscatur. est verbum dei. quod quan=
doq3 mittitur a sinistris nauis. sc3 qn̄ in cura pastorali & uerbo
dei intenditur lucru3 huius mūdi. Et hoc significatur vltimo
Iohan. vbi dicitur de Petro & alijs discipulis ꝙ ascenderunt in
nauim piscari. & illa nocte nihil prendiderūt. Nihil. id est tem
porale lucrum. qd̄ nihil est & minus ꝙ̄ nihil. quia peccatu3 est
Et de hoc dicit ap̄lus prima ad Chorin̄. ix. Que est ergo mer=
ces mea vt euāgelium predicans sine sumptu ponam euāgeli=
um. id est gratis predicem. vt nō abutar potestate mea in euan
gelio. quia ita preceperat christus dicens Math. x. Gratis acce=
pistis gratis date Quidam etiā mittūt in dextera. sicut christus
precepit Iohan. vltimo. Mittite in dexterā nauigij rethe: & in=
uenietis. & sunt illi qui querūt animas & nō lucra. Et tales pi=
scatores fecit dominus discipulos suos. Sicut legitur Math. iiij
Venite post me & faciā uos fieri piscatores hominū

T Sequitur. De naui institoris. Et hec est nauis negotiatio
nis. Est aūt duplex negotiatio. scil3 temporaliū. & sp̄ualium. &
scd̄m hoc est duplex nauis. vna transitoriorū. altera eternorū.
De primo dicitur Sapien̄. v. Quid nobis profuit sup̄bia: aut
quid iactantia diuitiarū cōtulit nobis. transierunt omnia hec
tanꝙ̄ vmbra: & tanꝙ̄ nūcius precurrens: & tanꝙ̄ nauis que ꝑ=
transit fluctuantem aquam. cuius cū preterierit nō est vestigiū
inuenire: nec semitā carine illius in fluctibus. De naue negotia
tionis sp̄ualiū habetur Gene. xlix. zabulon in littore maris ha
bitabit. & in statiōe nauiū ꝑtingēs vsq3 ad sydonem. zabulon
interpretatur habitaculum fortitudinis. & significat fortē mu
lierem. de qua iam dictū est. Mare autem est fluctuans instabili
tas & amaritudo huius seculi. Littus autem huius maris est sta
bilimentum gratie dei. in quo littore habitant sancti in statio=
ne nauium. hoc est in negotiatione spiritualiū: pertingens vsq3

ad sydonem: quod interpretatur venatio. quia in amaritudinibus huius seculi per patientiam eternas diuitias mercantur Sicut dicitur Deutro. xxxiij. Inundatiõem maris quasi lac sugent: thezauros absconditos arenarum. Qui autem sint hi thezauri describitur tercio Regū. x. vbi dicitur ꝙ classis Salomonis per mare cū classe hiram. semel per tres annos ibat in Tharsis: deferens inde aurum & argentum. & dentes elephantorum & simias & pauos. Salomon pacificus mulierem istam significat. Hyram autem interpretatur oliua domini. & significat christum cum cuius naui vadit nauis mulieris huius. quia negotiatio eius est similis negotiationi christi. Tharsis vero interpretatur exploratio gaudij. quia tales iam primitias spiritus accipientes experiuntur gaudia eterna Vadit autem nauis ista semel per tres annos. annus em̄ vnus vna perfecta reuolutio solis est. quia sol iusticie christus deus noster tripliciter mulierem istam illuminat. sc3 ad agendorum prouidētiam. & ad veritatis scripture intelligentiam. & ad contemplationem eternitatis. scḋm ꝙ dicitur Ecci. xliij. Tripliciter sol exurit montes id est excelsos in vita: radios in eos exufflans igneos. Auru3 autem quod deportatur significat charitatem. Argētum vero scientie de scriptura: Dentes elephantorum: castitatem mentis & corporis quibus mordetur concupiscentia carnis. Simia aūt imitationem sanctorum exemplorum. eo ꝙ simia: non om̄e animal: sed hominem imitetur. qui discretius & rationabilius agit inter animalia. Paui autem signāt specula sanctarū virtutum. Sed notabile est. vt habetur tercio. Reg. xxij. ꝙ etiam rex Iosaphat fecit classes que nauigarent in Ophir & in Tharsin ꝓpter aurum. & non poterāt ire. quia confracte sunt in asyongaber. Iosaphat em̄: qui interpretatur iudicium domini: significat eos qui volūt hic gloriari in mūdo: & in futuro regnare cū christo. Vnde etiam Asyongaber interpretatur vinculū. quia tales vinculo amoris huius mūdi ad hoc constricti sunt Vnde etiam legitur Paralip. xx. de Iosaphat ꝙ participationem habuit in factura huius classis cum Ochosia rege Samarie: cuius opera impijssima erant. Samaria em̄ mūdum hunc significat pro cuius nimio amore etiam confringuntur opera que eternam remunerationem videbantur negotiari. Et hoc est quod Elyazar propheta dixit ad Iosaphat secundo Paralip. xx. quia habuisti fedus cum Ochosia percussit dominus opera tua. cōtriteq3 sunt naues. nec potuerūt ire in Tharsis.

He Caplm quintū
A f Secūdus

Equitur De longe portans panem suum

Notandū autem primo est. ꝙ quadruplex est longe. scilꝫ scđm profundum. scđm altum. scđm latum. & scđm longum Longe scđm ꝓfundū est infernus: in qđ longe negotiatur mulier ꝑ timorem. Longe scđm altum est eternuꝫ regnū in qđ negotiatur per charitatem. Longe scđm latum est inquisitio intellectus: qui etiam latitudinis terminos huius mūdi excedit. Ad qđ negotiatur per studium scripturarū. Longe vero scđm longū est distātia a deo: qui est principiuꝫ omniū creaturarum vsqꝫ ad hominē: qui finis est omis creature. ad hoc negotiatur mulier ista per fidem & spem redemptōis. que facta est ꝑ mediatorem dei & hominū: hominē christū iesum: vt dicit apl's prima Thimo. ij. De hoc quadruplici longe dicitur. ad Ephe. iij. Det vobis deus scđm diuitias glorie sue virtutem corroborari ꝑ spiritū eius interiorem hominē: christū habitare per fidem cordibus vestris in charitate radicati & fundati. vt possitis cōprehendere cum omnibus sanctis que sit latitudo longitudo sublimitas & profundum. Istud etiā quadruplex longe significatur ꝑ quattuor brachia crucis

B Similiter est quadruplex panis quē mulier ista reportat de quadruplici longe. De primo eñ reportat panē ꝯpūctōnis de quo legitur in ṗs. Cibabis nos pane lachrymaꝝ. & potum dabis nobis in lachrymis in mensura. Et tercio Reg. xxij. Mitti te virū istū in carcerē. & sustentate euꝫ pane tribulatōis & aqua angustie. Carcer est custodia ecclesie firmata suꝑ penitentē. panis tribulatōis est panis ꝯpūctiōis. aqua angustie aqua lachrymaꝝ. Et hoc significatū ē tercio Reg. xix. vbi legit̄ ꝙ Helyas fugiens Iezabel obdormiuit subter vnā iuniperū. & angelus domini excitans eū dixit. Surge comede. & inuenit ad caput suū subcinericiū panē & vas aque. de quo comedit & bibit. & rursum obdormiuit. Et iteruꝫ angelus domini excitauit eum vt comederet & biberet: quia grandis ei via restaret. quod cum fecisset ambulauit in fortitudine cibi illius quattuor diebus & quattuor noctibus vsqꝫ ad montem dei oreb. Helias robustus dominator interpretatur. & significat penitētem qui dominatur sibi. Iezabel interp̄tatur sterquiliniū. & significat peccatuꝫ & infernū. que fugit penitens Vmbra iuniperi protectionē &

refrigerium clauiū ecclesie significat. sub quo dormit penitens quādo quiescit ab opere malo. Angelus excitans est gratia p̄ueniens remittens peccatū. & stimulans ad esum panis ꝯpūctionis & ad potum lachrymaruꝫ. eo ꝙ grandis restet via vsqꝫ ad mortem. Dicitur autē subcinericius propter arma penitentiū que scđm Augustinū sunt cinis & cilicium. Rursus aūt obdormiuit. quia post compūctōem a strepitu terreni amoris quiescit. sed angelus eum rursus excitat quando gratia subsequens penitentem ad sustinendas tentationes pulsat. Iteruꝫ aūt comedere est prius compunctum pro peccato. rursus pro tentatiōe compūgi. eo ꝙ grandis restet via ab inquietudine huius vite tentationū ad securitatem trāquillitatis eterne vite. Ambulat autē in fortitudine cibi illius per profectum boni operis quadraginta diebus. hoc est per tempus totum vite huius: qđ penitentie deputatur. quia quadragenarius numerus penitentiā significat. eo ꝙ in partibus suis surgat vsqꝫ ad quinquagesimum iubileum. Nume. xxxvi. per quem significatur gaudiuꝫ eternum. Mons autem dei oreb: qui incendiū interpretatur. significat altitudinē spūs in incendio charitatis.

C De secūdo longe reportat panē ꝯsolatōis eternoꝝ. De quo dicitur Gene. xlix. Aser pinguis panis eius. & prebebit delicias regibus. Aser beatus interp̄tatur. & significat eos q iam spe & gustu eternorum beati sunt. quorum panis ꝯsolationis apud reges: qui regunt seipsos. delicatus est. De hoc etiā dicitur Isa. xxi. Qui habitatis terram austri cum panibus occurrite fugienti. A facie em̄ gladiorum fugierūt. A facie gladij imminentis. A facie arcus extenti. A facie grauis prelij. Terra austri regio venientis luminis & caloris est. Et significat celestem patriam: habitantes eam sunt beati qui occurrūt nobis suffragijs & illuminatione: ferentes panem consolationis fugientibus a facie gladiorum. hoc est tentatione demonū. A facie gladij imminentis. hoc est tentatione carnis: que semper imminet nobis. Et a facie arcus extenti. hoc est a tentatione dyaboli. qui de occulto iaculans vulnerat nos. Graue aūt p̄lium est p̄lium mūdi in vanitatibus & spectaculis suis.

D De tercio longe negotiatur panem vite & intellectus. De quo dicitur Ecclesiastici. xv. Cibabit eum pane vite & intellectus: & aqua sapientie salutaris potabit illum. Et Amos. viij. Ecce dies veniēt dicit dominus. & mittā famē in terrā. non

famem panis neq; sitim aque. sed audiendi verbum dei.
E De quarto longe portat panem sacramenti. sc; corpus domini. De quo dicitur Iohan. vi. Ego sum panis viuus qui de celo descendi. Et Sapieñ. xvi. Angelorum esca nutriuisti populum tuū. & paratum panem de celo prestitisti illis sine labore. omne delectamentum in se habentem; & omnis saporis suauitatem. Substantiā em̄ tuam & dulcedinem tuam: quam in filios habes: ostendebas. & voluntati vniuscuiusq; eorum deseruiens ad quod quisq; volebat conuertebatur. Per quod intelligitur eucharistia: que cōtinendo christum continet autoritatem omnis gratie & saporem. quem panē nobis deus ex substantiali bonitate dulcedinis sue dedit omnibus nobis deseruiens. cum om̄es inueniamus in ipso qđ querimus

A Capl'm. vj. § primus

Au De nocte surrexit deditq; predā dome. &c.
Vau interpretatur hec vel ista. quorū vtrūq; demonstratiuū est. Et notatur per hoc in muliere aliquid euidens quod est ad laudem eius. Et hoc exprimitur in versu sequēti. In quo notantur tria. scil; mulieris surrectio. & preda. & distinctio prede. In primo tria notanda sunt. sc; a quo. quando. & in quid surgendum sit. Primū notatur in hoc qđ dicitur. de nocte. scđm q nox metaphorice accipitur. Secūdum notatur in eodem scđm q accipitur litteraliter. Tercium notatur in verbo surrexit. Est aūt triplex nox metaphorice de qua surgendū est. sc; Nox peccati. Nox temptationū: Et nox ignorantie vel obscure cognitōis. De prima nocte dicitur Sapieñ. xvij. Dum putant se latere in obscuris peccatis tenebroso obliuionis velamento dispersi sunt pauentes horrende & cum admiratione nimia perturbati Om̄e peccatū obscurum est. sed p̄cipue peccatum libidinis agitur in obscuris. propter quod etiam obliuiscitur hominū deus & pturbat eos penis admirabilibus. De eodem habetur ibidē infra. Ignis nulla vis poterat eis lumen prebere nec syderū limpide flamme illuminare poterant noctem illam horrendam. Per ignem significatr gratia dei. quia sicut dicitur ad Hebre. xiij. Deus noster ignis consumens est. Per limpidissimas flammas syderum significantur exempla sanctorum qui nō illuminat noctē; pre

cipue in illis qui ſemper appetūt in nocte remanere. Item Iob iij. Sit nox illa ſolitaria nec laude digna. id eſt peccatum peccatō nō addatur. nec laus in peccato queratur De nocte tentationis dicitur Iob. xxx. Nocte os meum perforatur doloribus. & qui me comedūt non dormiūt. Per os robur virtutis ſignificatur. quod perforatur in tentatione. Per comedentes autem demones incendentes tentationes. Item in pſal. Memor fui nocte nominis tui domine. De tercia nocte habetur Iohan. vi. Qui ambulat in nocte offendit. quia lux non eſt in eo. hoc eſt in ignorantie tenebris. Item Thobie. v. Quale gaudium mihi erit qui in tenebris ſedeo & lumen celi non video. hoc eſt lumen ſcientie veritatis dei. de quo dicitur in pſal. Lucerna pedibus meis verbū tuū & lumen ſemitis meis

B Sequitur quando ſurgendum eſt. quia de nocte. ad litteram. ad laudem dei. ſicut dicitur in pſal. In noctibus extollitē manus veſtras in ſancta & benedicite domino. Item alibi. Media nocte ſurgebam ad confitendum tibi. Et hoc ſignificatur in reſurrectione domini ꝙ ſcđm Gregoriū de nocte ſurrexit. Sicut habetur Iudicum. xvi. ꝙ Sampſon fortiſſimus media nocte conſurgens apprehendit ambas porte fores cum poſtib⁹ ſuis & ſera. impoſitiſq; humeris portauit ad verticē montis qui reſpicit Ebron. Sampſon ſol fortis interpretatur. & ſignificat chriſtum qui dormiuit in morte in Gaſa que interpretatur robuſta. & ſignificat limbum inferni: in quo fuit anima chriſti. Vtrūq; autem oſtium ſignificat duas munitiones inferni. ſc; fraudulentiam demonis. & impotentiam hominis. Poſtes autem horum oſtiorum in vna parte fuit inuidia dyaboli. per quam introiuit mors in orbem terrarum. vt dicitur Sapientie. ij. Et in altera parte ſuperbia hominis: per qua; voluit eſſe ſicut deus ſciens bonum & malum. Secūda autem concludens totum erat reatus originalis peccati. que oīa portauit chriſtus in eminentiam beate reſurrectionis ad viſionem ſempiternam. quia Ebron viſio ſempiterna interpretatur. De hac etiam nocte dicitur in pſalm̄. Nox ſicut dies illuminabitur. & nox illuminatio mea in delicijs meis

C Sequit̄. In qd ſurgendū ſit. Et ſunt duo. ſc; opa excelſa & ſapor celeſtiū. Quorū vtrūq; notatur ad Coloſſ. iij. Si cōſurrexiſtis cū xp̄o. q̄ ſurſu; ſunt q̄rite. ſc; in opib⁹ virtutū. vt dicit glo. ibidē. q̄ ſurſu; ſunt ſapite. ſ. i ſapore celeſtiū. nō q̄ ſup terrā

Vau Capl'm sextū.

Sed nota q̄ quidā resurgūt cum christo. & quidam resurgunt cū Lazaro. Cū Lazaro resurgūt qui iterū moriūtur p̄ peccatū Cum christo resurgūt qui p̄seuerant in bono. Sicut dicitur ad Roma. vi. Christus resurgēs ex mortuis iam nō moritur: mors illi ultra nō dominabitur. qui mortuus est peccato: mortuꝰ est semel. q̄d autē viuit: viuit deo. ita & vos existimate vos quidē mortuos esse peccato: viuentes aūt deo in xp̄o Iesu

A § Secūdus

Equitur de preda huius mulieris. que notatur p̄ hoc q̄d dicit (Dedit predam domesticis suis) Triplex est em̄ p̄da quā mulier tribus domesticis suis dat. scꝫ Preda inferni quam dat angelis. Preda mūdi: quam dat proximis. Et preda carnis quam dat sanctis. Predam inferni dat per christū. qui fregit infernū. Sicut dicitur Isa. viij. Voca nomen eius. hoc est christi. accelera: spolia detrahe. festina predari. quia anteq̄ꝫ sciat puer uocare patrem suū & matrē suā: auferetur fortitudo Damasci: & spolia Samarie coram rege Assirioruꝫ. Hoc est dicere. anteq̄ꝫ christus ostendat se scire uocare nomen patris & matris q̄ꝫtum ad causam incarnatōnis. detrahūtur spolia inferni q̄ custodita fuerūt a dyabolo. qa Samaria custodia interp̄tatur Damascus autē potus sanguinis interp̄tat̄. & significat demones q bibūt peccatū. Vn̄ corā rege Assirioꝝ: hoc est corā dyabolo detracta sunt spolia Samarie: qn̄ ꝯfracta sunt inferna. sicut p̄miserat dominus sanctis. Isa. xlix. Nūqd tolletur a forti preda. aut q̄d captum fuerit a robusto saluum esse poterit. quia hec dicit dn̄s. Equidem & captiuitas a forti tolletur: & q̄d ablatū fuerit a robusto saluabitur. Ista preda data est domesticis qui sunt angeli. quia illi habitāt nobiscū in eadem domo celi. Sicut dicitur in euangelio Iohan. xiiij. In domo patris mei mansiones multe sunt Et ad Ephe. ij. Iam nō estis hospites & aduene. sꝫ estis ciues sc̄toꝝ & domestici dei. hoc est in domo dei cū āgelis habitātes

B Predā: quā aufert a mūdo: aīe sunt quas ꝯuertit. Et hoc significat̄ Gene. xiiij. vbi Abrahā p̄cussit quinq̄ꝫ reges. & reduxit captiuos & Loth. Per quinq̄ꝫ reges significat̄ quinq̄ꝫ sensus qui occidūtur in vita ꝯcupiscentie. Loth etiā interpretatur declinās. & significat eos qui declinauerūt in peccatū. Et isti reducūtur p̄ cōuersionē. Hoc idē significat̄ primo Reg. xxx. per eos quos reduxit Dauid a captiuitate Amaleth. Et sil'iter primo

Regum.xviij. Per centũ sc3 prepucia philistinoꝝ que numera-
uit Dauid regi ut esset gener regis. Prepuciu3 em̃ supfluitates
significat. que amputant̃ gladio spũs. quod est uerbũ dei Hebreo.
iiij. Filia aũt regis celestis eccl'ia est. que desponsat̃ docto-
ribus & predicatoribus p cõuersione3 animaꝝ. Ista preda dat̃
pximis qui domestici nostri sunt. hoc est in ede cõuersatõis no-
biscum habitantes. ut dicit̃ prima Thimo.v. Si quis aũt suoꝝ
et maxime domesticoꝝ curam non hab3: fidem negauit. & est
infideli deterior. Hec domus. in qua habitamus cũ pximo. si-
gnificat̃ per stabulũ in quod samaritanꝰ introduxit semiuiuũ
ut habetur Luce.x.caplo.

C Tercia preda auferẽ a carne. de qua dicitur Isa.ix. Om̃is
violenta p̃datio cũ tumultu. qa sc3 cũ tumultu remurmuratõ-
nis carnis oportet a corpe auferri predã castitatis. Et ideo sequi-
tur etiam. uestimentũ mixtũ sanguine. hoc est corpus mixtu3
peccato: erit in cõbustionẽ & cibus ignis. Item Iob.xxix. Con-
terebam molas iniqui & de dentibus illius auferebam preda3.
Iniquus est ↄcupiscentia habẽs duas molas. sc3 gulam & luxu-
riam. que conterunt̃ per carnis mortificatõem. & aufert̃ ab eis
preda castitatis. Hec preda assignat̃ sanctis quasi domesticis. ut
habet̃ Ecci.xxxij. Ne ponas anime tue scandalu3. & a filijs tuis
caue. & a domesticis tuis attẽde. Scandalũ sue anime quis facit
per luxuriã. sed a filijs suis cauet his quoꝝ curam suscepit. & at-
tendit a domesticis. qñ sanctis in eadẽ domo sanctitatis secum
manẽtibus bonũ exemplũ dat: precipue in castitate. quia sicut
dicit Grego. Peccata carnalia maioris sunt infamie ꝙ̃ spũalia.
De hoc habet̃ etiã ad Gala.vi. Dũ tempus habemꝰ operemur
bonũ ad om̃es. maxime aũt ad domesticos fidei

D Sequitur (Et cibaria ancillis suis) Sunt cibaria virtutu3
cibaria doctrine. cibaria sacramenti. cibaria contẽplationis. &
cibaria eterne beatitudinis. De cibarijs virtutũ habetur Isa.iiij.
Apprehendent septem mulieres virum vnũ in die illa dicẽtes.
Panem nostrũ comedemus. & uestimẽtis nostris operiemur. tã-
tũmodo inuocet̃ nomen tuum sup nos: aufer opprobriu3 no-
strum. Ibi dicit glosa. ꝙ septem mulieres sunt septem virtutes.
et panis earum refectio gratie est. De quo dicitur in ps. Panis
cor hominis ↄfirmat. Vestimenta aũt sunt opera. vir ratio. op-
probrium sterilitas meritoꝝ. ablatio opprobrij eorundẽ fecũ-
ditas. De secundo dicitur prima Choꝝ.iij. Tanꝙ̃ paruulis lac
uobis potum dedi: non escam. hoc est doctrinam de rudimen

tis fidei. & humanitate saluatoris. ut habetur Deutro. viij. Nō in solo pane viuit homo. sed in omni uerbo quod egreditur de ore domini. Et ad Hebre. v. Facti estis quibus lacte opus sit et non solido cibo. Om̄is em̄ qui lactis est pticeps. expers ē sermonis iusticie. puulus em̄ est Perfectorꝝ autem est solidus cibꝰ eorum qui pro ipsa cōsuetudine exercitatos habent sensus ad discretionem boni ac mali. De tercio habet̄ prima Chorꝝ. x. ca. Panis quē frangimus nonne pticipatio corporis domini est. & calix benedictionis cui benedicimus. nonne cōmunicatio sanguinis christi est. Et prima Chorꝝ. v. Pascha nostrum immolatus est christus. Itaqꝫ epulemur nō in fermēto ueteri neqꝫ in fermento malicie & nequitie. sed in azimis sinceritatis & ueritatis De quarto habetur Prouer. ix. Venite comedite panē meum. & bibite vinū quod miscui uobis. Panis ē efficacia substantialis bonitatis dei. Vinum autem est liquor liquide & eterne ueritatis. mixtū aqua sapientie salutaris Itē Canti. v. Comedite amici & bibite & inebriamini charissimi Amici comedūt et bibunt in cōtemplatione. sed inebriantur in excessu mentis De quinto habet̄ Luce. xxij. Ego dispono uobis sicut dispo suit mihi pater meus regnū. ut edatis & bibatis super mensam meā in regno meo

E Primū conuiuiū est conuiuiuꝫ filiorum. ut dicitur Iob primo. Et dies illius conuiuij transeunt in orbem. quia quelibet virtus in altera reficitur & iocundat̄. Secundū est cōuiuium filiorꝝ Iacob. qui cum Ioseph fratre comedent in meridie Gene. xliij. ca. Hoc est in plena luce doctrine christi. & inebriatur coram eis christus. quia quod illi percipiunt in prouerbijs de doctrina ueritatis. hoc christus eterna generatione habūde recepit a patre. Ebrietas em̄ ibi in non vicium. sed habundantiā sonat. Tercium conuiuiū est cena apostolorꝝ cum iesu ante passionem Mathei. xxvi. Quartum aūt est conuiuiū festiuantium & epulantiū coram domino per tria tempora anni. scilicet pascha penthecosten & scenopheia. hoc est per tres considerationes cōtemplantiū. Considerāt em̄ gloriam resurrectionis et opus redemptionis in pascha. In penthecoste uero virtuteꝫ sancti spiritus quo sancti induuntur ex alto & ebrietatem amoris ꝙ qui omnibus linguis loquuntur. scꝫ linguis hominū & angelorum. memoriaꝫ habundantie suauitatis dei eructantes et in iusticia eius exultātes Quintū est ꝯuiuiū regis Assueri cū principibus suis. qui interp̄tatur beatus. & significat deū quā

do principes. id est sancti populorum congregati erunt cum deo Abraam in sinu suo. hoc est in requie ubi non erit qui nolētes cogat ad bibendum. sicut modo pigricia & fastidium generatum in nobis facit. quod non sapit nobis vinū beatitudinis eterne. & ideo ipsi sunt nos nunc inuitantes & cogentes nos exemplis & uerbis. & prouocantes ne inedia consumamur. Tunc autem complebitur desiderium nostrū quādo de torrente uoluptatis dei bibemus. ita ut nemo ibi cogat fratrem qui auidus erit haurire quātumcūque fons vite & beatitudinis dignabitur

A Capitulum. vij. § primus

Ai Considerauit agrum et emit illum. et de fructu manuū suarum plantauit vineam.

3 Duo hic considerantur. scilicet interpretatio littere prescripte. & sententia uersiculi. zai autem interpretatur oliua. & competit uersiculo epygrama huius littere quia uersus est de fructu manuū pingui & uberrimo. sicut oliua fructus affert. vnde psalmus. Ego autem sicut oliua fructifera in domo dei mei semper. in misericordia dei in eternū & in seculum seculi. Dicitur autem mulier hec oliua propter tria. Vnū est natura oliue. Secundū est utilitas eiusdem Tercium autem signum oliue. In primo hoc est in natura oliue nota tria. Primum est quod hec arbor discretionem sexus in se habet. quando est fructifera. Secundū autem est quod stat virentibus folijs hyeme et estate. Tercium autem quod fructum fert cum ossibus. Primum est a calido in partibus quibusdam quod est faciens fructificationem. & humido in quibusdam quod est ministrans materiam. Calor est charitatis feruor. humor autem est pietas. sine quibus homo non est oliua. sed oleaster. frigore auaricie. & humore uoluptatis infecundus. De hoc dicitur Roma. xi. capitulo. Tu autem cum oleaster esses insertus es in bonam oliuā. & socius radicis oliue & pinguedinis factus es. Homo enim est oleaster per peccatum originale & actuale. Sed inseritur in bonam oliuam per gratiam. & fit socius radicis charitatis. quia charitas radix est omnium bonorum. et pinguedinis pietatis bonorum operum

B Secundū autem scilicet quod stat virentibus folijs. significat hoc

q̄d dicit̄ ad Ephe. iiij. ꝙ om̄is sermo malus ex ore hui⁹ mulie-
ris nō ꝓcedit. sed si quis bonus est ad edificatōem fidei ut det
gratiaꝫ audientib⁹. Stat aūt in hyeme & estate. quia nec in pro
speris nec in aduersis stultū aliquid contra deū loquit̄ mulier
ista fortis. Et de hoc habet̄ Geñ. viij. ubi colūba attulit ramum
oliue virentibus folijs in archā. Columba est colūbina. hoc est
innocens vita. Ramus oliue in ore. uerbū pacis in loquutione
Archa aūt est eccl̄ia Et nota ꝙ arbores lati & tenuis folij fluūt
folio. ut dicit phūs. ij. posterioꝝ. que significāt linguā magni-
loquā. & labia dolosa que in detractione & mendatio & ocio
so aduersus iustū loquunt̄ iniquitatē in superbia & in abusio-
ne. vnde & tenue est folium. quia non est meditatione sapiētie
inspissatū ut pondus habeat Item nota ꝙ dicit phūs quod in
spissat succum in contactu folij facit fluere folia. Inspissat̄ autē
succus a frigore. Succus uero significat resolutōem uoluptatis
in gula & luxuria. Frigus autem est desideriū torpens ad diui
na. & illud est frigus quod inspissat uoluptatem. & habunda-
re facit in ꝯcupiscētia carnis. Et in illis etiā duob⁹ vicijs maxie
cōsueuerunt habūdare inutilia & fluentia uerba. Et ideo diues
epulo scd̄m Lucā. xvi. cap̄. acerbius punit̄ in lingua. Quia ut
dicit Grego. Inutilis loquacitas habūdare consueuit in mēsis.
et similiter luxuria. Et ideo Prouerbi. dicit̄. vij. ꝙ mulier uaga
et garrula est. & ꝙ iuuenem uecordem irretiuit multis sermo-
nibus. Ecōtra aūt dicit̄ de iusto in p̄s. ꝙ folium eius nō defluet
et om̄ia quecunqꝫ faciet semꝑ prosperabuntur

C Terciū aūt ꝙ scꝫ fructum fert cum ossibus. significat ꝙ
in opere mulieris huius est robur meriti. quod ualet ad eternū
regnum. liquorem em̄ pietatis vndiqꝫ circūfusum. supple exte
rius. exhibet proximo. Interius aūt ꝯscientia secura roboratur
in merito eternorum. De quo habetur Osee. xiiij. cap̄. erit qua
si oliua gloria eius. Econtra est de his qui om̄ia faciūt ut videā
tur ab hominibus. & amittunt robur meriti: & gloriaꝫ pro fa-
uore temporali. De quo in ep̄la Iere. Mulieres circūdate funi-
bus in vijs sedent succendētes ossa oliuarum. Cum autem ali-
qua ex ipsis abstracta cum aliq̄ trāseunte dormierit ꝓxime sue
exprobrat ꝙ ea nō sit digna habita sicut ip̄a. neqꝫ funis eius di
ruptus sit: Mulier resoluta inani gloria est anima. Funibus au-
tem obseruationū & preceptoꝝ dei est exterius & non interius
circūdata. quia amant in plateis stantes orare. & cum faciunt
elemosynas: tuba canunt ante se, sicut habet̄ Mathe. vi. Et sedet

in via in prospectu populi succendens ossa oliuarum. quia quicquid in operib⁹ taliū roboris & meriti esse deberet: totū flāma adulatōis incendit & concremat. vñ cum transeuntib⁹ luxuriari dicit. quia qñ audit laudē ppriā: amplius extollēdo se despicit aliū φ ipse nō dignus pmio laudis videat ut ipa. sicut dicit phariseus Luce. xviij. Grās tibi ago dñe. quia nō sum sicut ceteri hominū raptores iniusti adulteri. uelut etiam hic publicanus Rumpit aūt funis qñ opus & institutio specialis pcepti ab eternis. ad que ligare deberet. distrahit ad fauorem laudis

D Sequit de secundo quid sit oliue utilitas. & hic est usus olei quo dij utunt & hoīes. ut dicit Iudicū. ix. Dij aūt scdm hebraici ydiomatis pprietatē sunt diuine psone q use sunt oleo misericordie ad nos. Et silr hoīes utunt. quia sunt misericordes sicut & pater eorum celestis misericors est. ut dicit Luce. vi. Usum aūt huius olei exhibuit nobis dñs pcipue in qttuor sc3 in misericordia redemptōis. & in ꝯcessione uenie delictorum. & in castigatione correctionis. & ultimo in acceptatōe nostri seruitij De primo intelligit illud in canti. primo. Oleū effusum nomē tuū quia sc3 misericordia redemptionis eorū in omes est demōstrata. vnde in ps. Apud dominu3 misericordia. & copiosa apud eum redemptio

E De secundo intelligit hoc qd habet Luce. x. φ samaritanus custos aīe nostre appropinquit vulnerato alligans uinculis pceptorū vulnera infundēs oleū misericordie in cōcessione uenie. & vinū ꝯpunctōnis. & duxit in stabulū religionis & bone vite. pferens duos denarios charitatis dei & pximi. uel doctrine duorum testamentorum. & dans stabulario. i. plebano uel plato ut curam eius ageret in ammonitōe cōtinua

F De tercio dicit in ps. Si iusticias meas pphanauerint & mādata mea nō custodierint. visitabo in virga iniquitates eorum & in uerberibus peccata eorum. misericordiā autē meā non auferā ab eis. ij. Macha. vi. Nō multo tpe sinere pctōres ex sententia agere. sed statim ultionē exhibere extremi bñficij est indicium. ps. Castigans castigauit me dñs & morti nō tradidit me quasi diceret. Per castigatiōem euasi mortē. Iob. v. Ipse vulnerat & medet. percutit & manus eius sanabunt. Vnde de Dauid dicit. Inueni Dauid seruū meū oleo sancto meo. i. virga misericordie. vnxi eum

G De quarto dicit ad Titū. iij. Nō ex operibus iusticie q fecimus nos. sed scdm suā misericordiā saluos nos fecit. omes enī iusticie nostre sunt sicut pānus menstruate Esa. lxiiij. Et ideo

misericordia domini magna est. si quid est acceptuȝ. supple in
H Similiter autẽ & homines utunť oleo miseri (nr̃o ope
cordie in q̃ttuordecim effectibus vel ꝑtibus istius virtutis. q̃ꝝ

Septem sunt corpales. scȝ
- Cibare esurientẽ
- Potare sitientem
- Vestire nudos
- Colligere ꝑegrinos & hospites
- Visitare infirmos
- Venire ad captiuos redimẽdo eos uł

alleuiãdo eis captiuitatẽ. Et de istis sex simul habeť Mathe. xxv
ꝙ requirit ea dñs ab his qui erũt in iudicio iudicãdi siue ad mor
tem siue ad vitã. Septimũ aũt ẽ sepelire mortuos. qđ laudať
in Thobia ab angelo Thobie. xij. Et de his habeť uersus Visito
poto. cibo. redimo. tego. colligo. condo. Alij sunt

Septẽ effectus mie spũales. s.
- Cõsulere ei qui nõ habet consilium
- Castigare delinquentem
- Remittere in nos peccanti
- Consolari pusillanimem
- Portare & ferre infirmũ
- Orare pro omnibus indigentibus
- Docere ignorantem.

De his habeť talis uersus Cõsule. castiga. remitte. solare. fer. ora
Et addiť doce extra uersum. Tunc est hõ misericors sicut & pa
ter celestis misericors ẽ. & sic habet usum olei & oliue tãꝙ ostiũ
regni celestis. qa ꝑ illđ exiuit dñs ad nos. & ꝑ illud intrabim⁹
ad ipsum. & hoc bñ significatũ ẽ. iij. Regũ. vi. ubi legiť ꝙ ostia
scti sctõꝝ fecit Salomon duo de lignis oliuaꝝ. vnũ scȝ miseri
cordie quo utiť deus exeũdo ad nos. alterũ aũt ꝑ qđ intrat hõ
ad deum in usu oliue

I Sequitur de tercio. scȝ de significatiõe oliue. Figurat aũt
tria oliua. Primũ est pax. Secundũ est effectus miserẽdi. Terciũ
est viror ꝑpetuus in eterna beatitudine. De primo habeť Iere.
xi. Oliuã uberẽ pulcrã fructiferã speciosam uocauit dñs nomẽ
tuũ. Vberẽ in operib⁹. pulcrã in pulcritudine pacis. fructiferã
in requie opulẽta ꝯscie. speciosam aũt in tabernaculis fiducie
in ꝯtẽplatione. In huius signũ pueri hebreoꝝ. sicut habeť Ma
thei. xxi. tulerũt ramos oliuaꝝ obuiãtes dño. nunciãtes pacẽ
factã ꝑ christuȝ. De secũdo habeť zacha. xiiij. Stabãt pedes dñi
sup montẽ oliuaꝝ. q est ꝯtra hierlm ad orientẽ. hoc est sup altι
tudinẽ misericordie. q̃ respicit ꝑ meritũ celestẽ patriã. vñ etiaȝ
misericordia. q̃ apparuit btõ Iohãni elemosinario in spẽ. puel

 Primus

le virginis coronata serto de ramo oliue astare videbatur sibi.
De tercio dicit zacha. iiij. Ecce candelabrũ aureũ totũ & sup caput eius lãpas. & postea dicit: duo oliue sup illd. vna a dextris lãpadis & vna a sinistris eius. Candelabrũ aureũ ẽ christ⁹ lucẽs in celo. Oliua aũt vna est corpus virens in sinistra. Et aĩa virẽs in dextra est oliua secũda. quia homo in vtroq₃ illorꝝ recipit illuminationẽ a christo. sed in aĩa principaliter. & ideo a dextris & in corpore secũdario. & ideo a sinistris

K Sequit̃ snĩa uersiculi Et illa est in duobus. sc₃ in emptione agri. & plãtatõe vinee. Circa emptionẽ agri tria occurrunt notanda. Primo quis sit ager. Scdo q̃liter ꝯsiderandus est emẽdus ager. Tercio ipsa agri emptio. Circa primũ notandũ est ꝙ sextuplex est ager circa quẽ emendũ occupat̃ mulier. Primus est ager actionis. Scds ager ꝯtẽplationis. Tercius ager scripture nostre. Quart⁹ nature. Quint⁹ ager redẽptionis Sextus ager cordis desiderij celestis patrie. Prim⁹ ager scindit̃ uomere obediẽtie mãdatorꝝ & ꝯsiliorꝝ Et est de ipso scriptũ Iere. xxxij. Eme tibi agrũ meu₃ q̄ est in anathot. qa tibi ꝯpetit iure ꝓpinqtatis hereditas. omni em̃ christiano. qui in habitu ꝓmittit obedire mãdatis. ꝯpetit iure huius ꝯgregatõis ager in anathot. q̃ interpretat̃ obediẽtia. De isto agro etiã itelligit̃ illud Geñ. xxvij. ca. Ecce odor filij mei sicut odor agri pleni. cui bñdixit dñs Odor est noticia bonorꝝ operꝝ obediẽtie. plenus ager est vita actiua plena operibus bonis. Benedictio dñi est cõseruatio eorunde₃ operum in ꝑseuerantia usq₃ in finem

L De secũdo agro. sc₃ ꝯtemplationis habet̃ Geñ. xxiiij. ꝙ ysaac egressus ad meditandũ in agro. egredit̃ aũt quis passib⁹ intellectus in agrum cõtemplationis ad meditanda eterna. et tunc occurrit ei Rebecca que interpretat̃ que multũ accepit. et hec est sapientia quã querit sponsa₃ accipere ꝯtemplãs & amator factus est forme illius. ut habetur Sapieñ. viij. Iste est ager super quẽ apparuit fluens mel. hoc est dulcedo sapientie. vt habetur primo Regum. xiiij. de quo comedit Ionathas. & illuminati sunt oculi eius.

M De tercio agro. hoc est scripture habet̃ Ruth. ij. Vadã in agrũ: & colligã spicas que fugerint manus metentiũ. ubicunq₃ clemẽtis in me patrisfamilias reperero gratiam. Spice sunt scripture intellectus historicus allegoricus moralis & anagogicus in agro scripture. Paterfamilias est spũssanctus. Gratia sua est gratia reuelationis & gratia studij

N De quarto agro hoc est huius mūdi siue nostre nature dicit' in euange. Mathei. xiij. Ager hic mūdus est. i. cor humanū siue nostra natura. in qua supseminauit dyabolus zizania De hoc agro habet'. ij. Regu3. xxiij. ibi legit' de agro q erat plenus lente. in quo pcussit Semmaa philisteos. & fecit salutē magnā in pplo israel. Lens significat ɔcupiscentiā in mēbris nostris. quia lenticula est rufa. in qua amisit uorator Esau benedictionē primogeniture. ut habet Gen̄. xxv. & hoc est ɔcupiscentia carnis. sed Semmaa interp̄tat' famosa exauditio eiꝰ. quia ille q carnē vincit exaudit' famose a deo. & ille intuitus est p castigatōem. agrū cum lente. & pcussit mortificatōe carnis philisteos. i. potione cadentes. i. demones qui calicē ire biberūt & ceciderūt. De hoc etiā dicit' Prouer. xxiiij. Per agrū hoīs pigri trāsiui. & p vineā viri stulti. & ecce totū repleuerāt urtice. & operuerant superficiē eius spine Vrtice sunt pruritus carnis. Spine pūcture ɔscientie male

O De quinto sc3 agro redemptōis habet' in oībus euāgelijs in passione. & originaliter Iere. xxxij. ꝙ cū precio emerunt agrū acheldemach. hoc est agrum sanguinis in sepulturā peregrinoꝝ. Peregrini sunt sancti q peregrinos & hospites se eē cōfitent' sup terrā. Sepultura eoꝝ est quies a uexatione demonu3 et hoc ɔsequuti sunt sancti p preciu3 sanguinis christi. Hic ager significat' in Gene. xxiij. c. in agro quē Abraā emit ab ephron cum spelūca duplici in sepultura Sare. Abraam pater multarum gentiū christus est. Ephron interp̄tat' visio iniquitatū. & significat iudaicū pplm & demonū turbam. q quietē sanctoꝝ impediebāt. Sara aūt princeps interp̄tat' & sctōs figurat Spelunca duplex. duplicē redemptōem. in qua quiescunt sancti p sanguinē redemptionis. sc3 spēi & spei siue expectationis et cōprehensionis. figurat.

P De sexto sc3 agro desiderij celestis patrie dicit' in euāge. Math. xiij. ꝙ sil'e est regnū celoꝝ thezauro abscondito in agro quē cū inuenit homo abscōdit. & pre gaudio illius uadit & uēdit vniuersa que habet. & emit agrū illu3. Ibi dicit glo. Grego. ꝙ thezaurus est desideriū celestis patrie: qd' in agro cordis absconditt'. qd' cum inuenit hō omnia tanq; nihili ducit dūmodo agrū acquirat. De hoc etia3 dicit' Cantico. vij. Egrediamur in agrū. supple ad q̄rendū thezaurū. cōmoremur in villis. hoc ē in habitationibus angeloꝝ. quo puenire desideramus

Q Sequitur qualiter ager iste cōsiderandus est ut ematur.

Est igitur triplicit(er) ꝯsiderandus: sc3 estimatiōe. discretione. & prouisione. Estimatione: vt quanti valeat sollerter estimetur & ponderetur. Discretione: ne nimis pro agro exhibeatur. Prouisione: ne forte in proximo ad sterilitatem possit redigi. Quidā em̄ emptores male estimant agrum regni celestis minus exhibentes q̄ valeat. Vnde dicitur ad Cayn. Nonne si recte offeras male aūt diuidas: peccasti. Scd̄m aliam translatōem est hec littera Gene. iiij. Recte em̄ obtulit qui creaturā creatori obtulit. Sed male diuisit qui meliora ꝯcupiscētie. peiora aūt deo diuisit. Hinc est qd̄ dicitur Malach. primo. Maledictus dolosus qui habet in suo grege masculū. & votū faciens immolat deo debile. Hic tangūtur illi qui operibus de genere bonorū mercari volūt beatitudinē eternoꝝ. cum in peccatis remaneāt cōstat q̄ nō bene estimant. Propterea male estimauit Symon & Iezi & Iazon: quoꝝ primus impreciabile gratie posuit sub precio Secūdus aūt impreciabile virtutis. Tercius impreciabile potestatis & dignitatis sp̄ualis. Symon em̄ gratiā accipiendi & dandi sp̄ūmsanctū emere conatus est. sed nō emit. sed pecunia sua secū erat in ꝑditōem. Actuū. viij. Iezi aūt virtutem sanantē3 leprā peccati vendere conatus est. & pecuniā quidē adeptus est sed leprā Naaman adhesit ei. quarti. Reg. v. Hec etiā est putredo peccati. & significat eos qui iustificāt impium ꝓ muneribꝰ & iusticiam iusti auferūt ab eo. sc3 in iudicijs animarū. Isaie. v. Et illi quidē heu pecuniā ꝯsequūtur. sed peccatū etiam erit sup eos. Iazon aūt emit summū sacerdotiū. secundo Macha. iiij. in quo est potestas & dignitas sp̄ualis. Vnde etiā merito iniquitatis eius dicit Augꝰ. q̄ extinctus est igne sacrificiorū qui usq3 ad eum viuus ꝑmanserat. Et significat eos qui potestatē & ordinē sp̄ualiū prece & precio cōsequūtur. ꝑ quos euidens ignis deuotōis in sacrificiū laudis dn̄i in ecclesia extinctus dinoscit.

R Secūdo ꝯsiderādꝰ est ager discretōe: sicut em̄ quidā male estimant. ita etiā quidam de agro nimis cupidi indiscretum exhibent preciū. non attendentes iustum esse eum qui vendit. et nō exigentem a nobis preciū vltra ualorem. quinimo etia3 si citra ualorem quātitas preciūq3 inuenitur: infirmitati nostre ꝯdescendit. Sunt ergo qui discrete: & sunt qui indiscrete ꝯsiderant agrum. Discrete ꝯsiderant qui sua dant nihil eorū ad voluptatem sed ad necessitatē sibi aliqd relinquentes. sua sc3 dant nullū eoꝝ scd̄m carnē. sed oēs in xp̄o & ꝓpter xp̄m diligentes seipsos dant totos se ad interitū peccati & ꝯcupiscentie. sed nō

nature offerentes. huius rei gratia vltimo Iohā. tribus vicibus querit a Petro dominus. Symon Iohannis diligis me plus his Et iterū tercio repetit eūdem sermonem. Hinc est q̄d dicit Deuterono. vi. Diliges dominū deum tuū ex toto corde tuo plus q̄ amicos qui tecum habent cor vnū. & ex tota anima tua. id est animalitate. hoc est plus q̄ ea que propter animalitatem data sunt. hoc est possessio tua: & ex omibus viribus tuis. hoc est plus q̄ te. ut in viribus proprijs nihil contra deum agas. Aliq autem sunt qui retinent de precio agri sibi aliquid in se. & in amicis. & bonis. & illi significantur per Ananiam & Saphiraz qui propter furtū precij agri mortui ad pedes Petri ceciderunt sicut habetur Actuū. v.

S Alij autem sunt indiscrete etiam hoc in precium proijcientes q̄d sibi licite in se & suis cūctis bonis huius mūdi dominus relinquit: indiscrete occidentes seipsos. sicut fecit Iepthe. Iudicum. xi. qui debuit immolare animal. hoc est vitam animalem. & occidit propriam filiam. id est naturam suam. De hoc habetur Cantico. primo. Adolescētule dilexerūt te nimis. Adolescentule sunt anime feruore nouitio nimis estuātes agrum. & suam naturam etiam ꝓ emptione ipsius occidentes

T Tercio debet considerari prouide ne forte redigatur in solitudinem. sicut etiam dicit apl'us ad Hebre. vi. Terra em̄ sepe venientem super se bibens imbrem & germinans herbam oportunam illis a quibus colitur recipit benedictōnem a deo Proferens autē spinas ac tribulos reproba est & maledicto ꝓxima. cuius finis in combustionem. prouidentia autē hec sic prudenter mensurans & considerans agrum etiā precipue premeditatio operis exercendi circa agrū virtutis qua possit agricola agrum illum ad germen bonorum operū exercere. opus em̄ debet esse continuū & multum. Sicut dicitur Prouer. xiiij. Vbi apparent plurime segetes; ibi manifesta est fortitudo bouis. & Isaie. xxxij. Beati qui seminatis super omnes aquas: immittentes pedem bouis & asini. omnes aque sunt lachryme ꝓ peccatis nostris. pro alienis. pro incolatu miserie. pro compassione passionis christi. pro ignorantia faciendorum. pro tarditate proficiendi. pro velocitate deficiendi. & super omnes istas seminat qui bona opera in singulis ad frugem iusticie multiplicat. Pedem autem bouis ad iugum immittit qui maturitatem vite generat in opere. Similiter autem immittit pedem asini qui stultus fit huic mūdo vt sapiens sit coram Iesu christo. g

Simplex est in malo & sapiens in bono. scdm apostolu3 prima ad Corinti.iij. Sicut fuit Iob simplex & rectus ac timens deum & recedens ab omni malo. Iob primo. qui recessit ad modum asini qui declinat loca periculorum in quibus quandoq3 fuit. Similiter virtutem sua3 debet premeditari ne vltra vires opus assumat. Cogitare eñ debet q nemo mittens manus suas ad aratrum: & respiciens retro: aptus est regno dei. Lu.ix.

V Sequitur tercio qualiter ager iste sit emendus. & vnicuiq3 agro speciale precium assignemus. Emitur igitur ager actionis precio simplicis obedientie. Ager autem contemplationis precio puritatis & mundicie cordis. Ager vero scripture precio studij & meditationis. Ager vero mundi siue nostre nature: precio discipline. Ager autem redemptionis: precio gratiarumactionis. Ager autē cordis desiderij celestis: emitur precio deuotionis.

X Obedientie preciũ in tribus consistit. sc3 vt obediamus simpliciter. velociter. & discrete. Simpliciter. ut Abraam in offerendo filiũ. Gene.xxij. & ad Hebre.xi. Fide qui uocat Abraã obediuit in locũ exire quē accepturus erat in hereditatē: & exijt nesciens quo iret. non sicut Adam qui duplex fuit in obediendo. & ideo eiectus est de paradiso. Duplex inquam fuit volēs scire omnem obedientie rationem anteq3 obediat. nec se totu3 relinquens voluntati eius cui obedire debuerat. Velociter autem vt sine mora impleamus. Vnde Prouer.xxij. Vidisti virũ velocem in opere suo. coram regibus stabit. Et eccles.ix. Quodcũq3 facere potest manus tua instanter operare. quia nec opus nec ratio nec sapientia nec scientia erunt apud inferos quo tu properas. Discrete quia si iniungitur aliquid honorificũ & cōmodũ scdm hanc vitã preter nostrã debet esse scdm obediētie volũtatē. Si aliquid humile & abiectũ. tũc debet esse scdm nostrã volũtatem. & hec est sententia Gregorij.

Y Precium etiam puritatis. quo emitur ager contemplationis. tres habet partes. sc3 vt purgemus mentem a peccati luto. & voluntatem a fumo ɔcupiscentie. & rationem ab omniũ temporalium sollicitudine. Hec eñ tria cecant oculos. lutũ. fumus. tenebra. Peccatũ aũt lutũ est. & ɔcupiscētia fumus. & corporea phãtasia est spũalis tenebra. Et hec etiam est sentētia Gregorij. Primũ petit cecus secus viã sedens a dño: dicente ei domino. Quid vis ut faciam tibi. dixit cecus. Rabi ut lumen vi-

probitas vidue orantis iudiciuꝫ a iudice. qui nō deum timuit nec hoiem uerebat̄. & tamē fecit iudiciū ꝓpter improbitatem mulieris. Alia est improbitas petentis tres panes propter amicum qui uenit de via Lu.xi. De tercio dicitur ꝯtinue in missa Sursum corda. habemus ad dn̄m. & in ps. Accedat hō ad cor altum, & exaltabitur deus

A § Secūdus

Sequit̄ de secūda pte huius uersiculi. q̄ est de plantatiōe vinee. Vbi duo ꝯsiderāda sunt. scꝫ de q̄ plantat̄ vinea. & q̄liter plantat̄. primū notat̄ qn̄ dicit de fructu manuū suaꝝ. Et qa supra multa de manibꝰ diximꝰ. libet ut hic de fructu aliqd dicamus. Due aūt manus fuerūt custodia sui & dilectio ꝓximi. vn̄ duplex ē fructus scd̄m duas manus Custodia em̄ sui fructū habet in vinea q̄ est aīa ꝓpria. & dilectio ꝓximi in vinea etiā ecclesie ꝓ aīa alterius. In custodia sui fructificat primo vinū ꝯpūctionis in agro malo. Deinde vinū deuotōis in mōte bn̄ficiorū dei. Tercio vinū iocūditatis in cornu filio olei Quarto vinū ebrietatis amoris in vineis & botris cypri. Quinto vinuꝫ pfecti gaudij in vineis engaddi. De primo habetur in p̄s. potasti nos vino ꝯpunctōis. & est vinū illud in malo agro peccatorū. qd̄ exprimit̄ p̄lo ꝯtritōis. & capit̄ in uase memorie delictoruꝫ et eliquat̄ p ꝯfessionē. & bibitur per satisfactionem

B De secūdo. scꝫ vino redēptionis habet̄ Canti .v. Comedi fauū cū felle meo. & bibi vinū meū cum lacte meo. Et cōmemorant̄ diuersa bn̄ficia q̄ excitant ad deuotionē. Fauus em̄ est dulcedo pure diuinitatis q̄ se nobis exhibuit qn̄ largitus ē nobis suā deitatē. Mel aūt in cera est honestas humanitatis. in qua facta est redēptio. Vinū aūt est deuotio inde ꝯcepta. Lac aūt est pura & dulcis & nature ꝯpetens doctrina christi. Idem est in p̄s A fructu frumēti. vini & olei sui multiplicati sunt. Fructus frumenti est stabilimentū solidātis & corroborātis gratie. Fructꝰ vini fructus deuotionis. Fructus aūt olei fructus pietatis. Hic uero crescit in monte altissimo bn̄ficioꝝ dei. & exprimit̄ prelo gratiarūactionis. & colligit̄ in uase cordis & eliquat̄ a fraudulentia ingratitudinis. & bibitur cū non inuacuū gratia dei recipitur. sed explet̄ in opere ad quod data est

C De tercio vino dicit p̄s. ꝙ vinū letificat cor hoīs. Et Ge ne. xlix. Lauit in vino stolā suam. id est faciē aīe ad letificandū

et in sanguine vue palliuȝ suū. hoc est habitū cordis. pulsa tri-sticia p vinū de vua crucis. que christus est. exp̄ssum Crescit au-tem hoc vinū in cornu filio olei. id est in angulo soli opposi-to purissime ꝯscie. Filio olei. i. filio pinguedinis eterne & inter-ne. p dulcedinē & securitatē a deo conceptā. Exprimit aūt pre-lo meditationis eternoꝝ gaudioꝝ. & capit in vase affectus. et eliquat a fece tristicie. & bibitur cū cogitatio hois cōfitet ꝯfessi-one laudis dn̄o. & reliquie cogitatōis diē festū agent sibi.

D De quarto vino dicit Canti. v. Comedite amici & bibi-te. & inebriamini charissimi. Crescit aūt in montibus & vineis cypri. in terra scȝ calidissima. ubi ignis est in syon & camin⁹ in hierusalē. Et hic. est scd̄m p̄s. Mons dei. mons pinguis. mons in quo beneplacitū est deo habitare in eo. in mōte scȝ altissime charitatis. & exprimit prelo desiderij estuātis. & recipit in uase amplissime pietatis. & eliquat a fece uani amoris sui & seculi. et bibit in dulcedine amplexus sui dilecti usq; ad sacietatem et ebrietatē obliuionis omniū terrenorum

E De quinto vino. scȝ p̄fecti gaudij dicit p̄uer. vij. Bibite vinū quod miscui uobis. Crescit aūt in vineis Engaddi. Cāti. primo. Vbi est balsamus incorruptionis eterne. in arce scȝ sapi-entie diuine. & exprimit prelo ꝯtemplationis. Recipitur aūt in uase ammiratōis glorie regni celestis. in quo cū christo gaudent omes sancti. Eliquat aūt a fece male ꝯparationis ne aliquid scȝ terrenū comparet illi. quia nec oculus vidit nec auris audiuit nec in cor hois ascendit que p̄parauit deus diligentibus se. Bi-bitur uero in excessu mētis in raptu anime. cū dicit p̄s. Domi-ni sit assumptio nostra & sancti israel regis nostri. Et hi sunt fru-ctus manus vnius.

F Manus aūt q̄ est dilectio p̄ximi etiā habȝ fructū vini qd̄ est in p̄ximo. Et est primū vinū rep̄hensionis aspere. scd̄m do-ctrine. terciū ꝯgratulatiōis bonoꝝ. q̄rtū ꝯpassionis. quītū sub-leuatōis. Et sumunt scd̄m quinq; effect⁹ vini Vinū em mordi-cat & instruit per hoc q̄ subtiliat sp̄us & ingeniū modice sum-ptū. & exhilarat animū. & ꝯturbat q̄nq;. & confortat q̄nq;. De primo vino dicit Meliora sunt ubera tua vino Cāti. prio. dicit glo. ibi q̄ mordax rep̄hensio debet peccantib⁹. sicut dicit pri-ma Thimo. v. Peccantē corā oibus argue ut & ceteri timorem

G De secūdo dicitur Cantico. viij. Dabo tibi (habeant poculū ex vino condito. & mustū malorūgranatoꝝ meorum Vinū conditū est doctrina refrigerans ab estu viciorum.

H De tercio dicit̄ Iob.xxxij. En uenter meus quasi mustū absq; spiraculo.qđ lagūculas nouas dirūpit. anim⁹ em̄ cōgratulatōis ebulit in leticia sicut mustum in lagena. ita ut vix gaudiū exprimere uel tenere possit. vn̄ in euange. Lu.xv.dicit Cōgratulamini mihi.quia ouem inueni que perierat

I De vino cōpassionis habet̄ Isa.xvi. Inebriabo te lachryma mea esebon & eleale. quia sup vindemiā tuā & sup messez tuam uox calcantiū irruit. Esebon interpretat̄ cingulū tristicie et significat eū qui in afflictione est. Eleale interp̄tatur cōscēsio et significat altitudinē mali quod ꝯscendit sup tristem. & dicit causam.quia sup vinū gaudij eterni & sup refertiōem gratie q̄ reficit ebriet.irruit uox insultationis calcantiū demonū

K De ultimo vino.sc; subleuatōis in adiuuādo proximū habet̄ in Esdra.ij.Esdre.iij. ꝙ vinū est vnū de his q̄ ꝯfortant. et homo qui ꝯtra dyabolū nō p̄t solus.alterius adiutorio q̄si vino potat⁹ surgit:& arripit gladiū & pugnare incipit. vn̄ Eccs. iiij. Ve soli. quia si ceciderit non habet subleuantez se. duo aūt fouebuntur mutuo

L Sequit̄ qualiter plantat̄ vinea. Et quia loquit̄ in singulari. dicamus vnā vineā animā siue nostrā siue proximi. Plantatur aūt ad meridiem ubi est solis feruor & uentus austri. & in loco excelso pingui. & scindit̄ rastro & stercorat̄ & ꝯpluit̄ & putatur & vindemiat̄ & extrinsecus munit̄ maceria & torcular extruit̄ in ea & turris in medio eius & plantat̄ de vitib⁹ soreth. Meridies aūt est suspensio cordis ad lumē gratie. sicut dicit̄ Iob xl. Per quā viam spargit̄ lux. id est diuidit̄ estus sup terrā. In loco aūt eminēti & pingui. hoc est in monte sp̄us & pinguedine deuotionis. Sicut dicit̄ Geñ.xxv. In rore celi desup & pinguedine terre: erit bn̄dictio tua. Scindit̄ aūt rastro timoris & cōtritionis. & putat̄ sarculo ꝯfessionis. Stercorata āt sunt abiectiōe hūilitatis. & ꝯpulta penitētiū lachrymis. roscida etiā rore pietatis diuine. sicut dicit̄ Isa.xxvi. Ros lucis. ros tu⁹ Maceria aūt circūdata extrinsec⁹ ē custodia āgelorꝝ. turris ī medio spes alta adiutorij dei. sicut dicit̄ Isa.xxvi. Vrbs fortitudinis nostre syon saluator. ponet̄ in ea murus & antemurale. Vrbs turris saluator. quia dicit p̄s. Qui habitat in adiutorio altissimi. in ꝓtectione dei celi cōmorabitur. Murus autē custodia angelorꝝ. Antemurale uero mutua custodia hominū. sicut dicit Aug⁹. Inuicem uestrā pudicicia; custodite. deus em̄ qui habitat in uobis etiam isto mō. custodiet uos ex uobis. Torcular autē in medio

eius in quo exprimitur vinū: est memoria passionis christi. q illa suo pondere omne: quod est in nobis boni liquoris: debet extrahere. plantatur autē de vitibus Soreth. id est de genere vitis optime. omne semen uerū. quia de aīabus factis ad dei imaginem & similitudinem.

A Capitulum. viij. § primus

Eth Accinxit fortitudine lumbos suos et roborauit brachium suum

h Heth interpretatur pauor. & alludit sententie versus quia pauor est causa accinctionis. Sicut dicit Canti. iij. En lectulum Salomonis sexaginta fortes ambiūt omes tenentes gladios: & ad bella doctissimi. propter timores nocturnos. Lectulus Salomonis est anima huius mulieris. in qua q̄si in thalamo tota die quiescit. Hūc lectulum ambiūt sexaginta fortes. hoc est obseruantia perfecta decalogi. Senarius em̄ perfectus est numerꝰ. & denarius ad decalogum ptinet. & isti sunt fortissimi israel & rectissimoꝝ. quia israel interp̄tat̄ rectissimꝰ. quia pfectōe mādatoꝝ pfectū robur virtutis acqritur. omnes aūt tenēt gladios. quia ualent ad ꝓpulsanda vitia tentationū. & hoc est ꝙ dicit ꝓpter timores nocturnos. hoc est propter pauorē sagitte volantis in tenebris. i. ꝑsuasionē demonū in occultis & obscuris peccatis. Vn̄ pauor dicit causam sententie versiculi cui prescribitur.

B Accinxit &c̄. Duo notātur in uersu. sc꜅ accinctio lūboꝝ et roboratio brachij Circa primū notātur tria. sc꜅ modus accinctiōs. in hoc ꝙ dicit Accinxit. Et quo accingitur. qa fortitudine. Et in quo loco vel mēbro corporis: qa lūbos suos accinxit Circa primū etiā nota ꝙ aliud est accingi. aliud succingi et aliud p̄cingi. Accingimur em̄ ad bellū. Succingimur aūt ad currendū. Sed p̄cingimur ad ministrandu꜅. De primo primo Machab. iij. Accingimini & estote filij potentes. qm̄ melius est nos mori in bello ꝙ̄ videre mala gentis nostre & sanctorum Vn̄ ps. Accingere gladio tuo sup femur tuū potentissime. Et Gen̄. xlix. Gat accinctus preliabitur corā eo. & ipe accinget retrorsum. De scd̄o habet Iohā. xxi. ꝙ cū Petrus festino p mare cursu festinat ad dn̄m ꝙ tunica succinxit se. & misit se in mare Tunica em̄ est ꝯuersatio vite. & hec debet succingi cingulo iusticie, ne defluentia in humū vestimēta celerē motū pedū. hoc

est affectionu impediant. Hinc etiam est qd de predicatore in Prouer. xxx. dicitur Gallus succinctus lumbos. Gallus em qui cantu suo dormiente excitat & horas significat predicator est. qui dormientes in peccatis ad vigilia penitentie excitat. & horam iudicij dni significat ventura sup peccatores. Et dicit succinctus lumbos. quia rectitudine iusticie luxum ꝯuersationis eleuat. De tercio: sc3 pcinctione ad ministrandum dicitur in euangelio. Luce. xij. Precinget se & faciet illos discubere. & transiens ministrabit illis. & in signu illius ministerij: qd exhibebit in patria: in cena pcinxit se lintheo. & exhibuit humilitatis ministeriu in lotione pedu. vt habetur Iohan. xiij.

C Sequitur. quo accinxit. sc3 fortitudine. Accipienda aut est a philosopho i. iij. ethicoꝝ. quintuplex fortitudo. Prima est vera que sustinet terribilia. & aggredit ardua tm ꝓpter honestum gratie & virtutis. Secuda aut est que sustinet ardua & aggredit terribilia propter verecudia improperij si succubat. Tercia aut est que sustinet terribilia & aggreditur ardua ꝓpter imperium dominoru vel maioru cogentiu. & hec habet alia speciem quado sc3 aliquis ingreditur ardua vt euitet maius periculum. Quarta est quado aliquis aggreditur terribilia ex furore. sicut ex ira per zelum. Quinta est quado aliquis aggreditur spe boni. sicut dicit phus. & vocat spem boni cofidentiam de victoria. Et hec habet etiam aliam spem quado sc3 aliquis aggreditur ardua. eo ꝙ ignorat periculum sicut inexperti in periculis. Prima fortitudo est fortitudo huius mulieris. Vnde habetur infra. Fortitudo & decor indumentum eius. & ridebit in die nouissimo Decor em est scdm assignatoem honesti. qa honestu est. ut dicit Tullius. qd sua vi nos trahit & sua dignitate nos allicit. honestu aut est gratia dei & virtus

D Secuda fortitudo: que est propter improperiu ꝯuicij in succubendo: fuit fortitudo machabeoru. primo Machabe. iij. Vn dixerut Estote filij potetes. i. fortes. qa meli9 est nos mori in bello ꝙ videre mala gentis nostre & sanctorum.

E Tercia fortitudo est fortitudo Iosue. De quo dicit Ecclesiastici. xlvi. Fortis in bello Iosue vel Iesus naue successor Moysi in prophetis qui fuit magnus secudum nomen suum. maximus in salutem electoru dei expugnare insurgentes hostes vt ꝯsequeretur hereditatem israel. Iosue em ex imperio domini fecit bella post Moysen. & quia interptatur saluator scdm nome suu fuit fortis & maximus ad saluadu israel. & scdm hoc preci

pue gerit figuram illius qui postea Iesus dictus est. eo q͛ saluū facit populū suū a peccatis eorū. vt legitur Math. primo

F Quarta fortitudo fuit fortitudo Mathatie. de quo legit͛ primo Macha. ij. q͛ cum videret sacrificantem ydolis ex iussu militis: quē miserat rex Anthiochus: vt cogeret homines ydolatrare q͛ doluit & ɔtremuerūt renes eius. & accensus est furor eius scd͛m iudiciū legis. & insiliens trucidauit illum sup͛ aram. Sed & virū: quē miserat rex Anthiochus qui cogebat immolari: occidit in ipso tempore & aram destruxit. Siɱiter hec fuit fortitudo Finees qui trucidauit principem ingredientem ad scortū Beelfegor cū Madianite. sicut legit͛ Numeri. xxv. Hec etiā fuit fortitudo Symeon & Leui qui trucidauerunt in zelo castitatis sororis sue sichimitas. sicut legitur Geñ. xxxiiij.

G Quarta fuit fortitudo Iudith vidue. que aggrediēs Holofernem spe fruendi victoria: vicit & interfecit eum. sicut habetur Iudith. xiij.

H Seqtur de mēbro qđ accingitur. & hoc notatur cū dicit. Lumbos. Notandū est. q͛ tres sunt ꝓprietates lumborum. Prima est q͛ scd͛m Gregoriū ibi est locus delectatōnis. Scd͛a est quia est locus vñ fluit & ɔgregat͛ semē generatōis Tercia est q͛a est quasi quoddā fundamentū totius corporis Cū em̄. vt dicit Augusti. sup͛ Gene. ad litterā in libro. viij. omne mēbrū mobile moueat͛ ab immobili. in lūbis est fundata omnis mobilitas mēbroꝝ & inferioꝝ & supioꝝ. q͛a ab ipsis moueri videt͛. Lūbi aūt delectationū sunt duo. sc͛z delectationis gule. & uoluptatis carnis Vñ Iob. xl. de dyabolo dicit͛ Virt⁹ ei⁹ in lūbis ei⁹. & fortitudo illius in vmbilico ventris ipsius. Qđ sic exponit Gregorius. q͛ viris ɔcupiscētia in lūbis. feminis vero in vmbilico. qđ testat͛ dñs qui de dyabolo ad beatū Iob loqtur dicens. Virtus eius &c̄. Lu. xij. Sint lūbi vestri p͛cincti: & lucerne ardētes ĩ manib⁹ vr̄is. vbi Grego. Lūbos p͛cingim⁹ cū carnis ɔcupiscentiā p ɔtinentiā cohercem⁹. Lucernas in manibus tenemus ardentes cū p bona opera bonū exemplū ꝓximis ostendimus.

I Siɱiter lūbi a q͛bus fluit semen sunt duo. scil͛z autoritas q͛ missus sit ille q͛ verbū seminat. q͛a dicit ap̄ls ad Roma. x. quomodo p͛dicabūt nisi mittātur. Et ali⁹ lūb⁹ est gratia p͛dicatōis que causatur ex scientia & eloquentia & zelo animaru͛z & bona vita. De his duobus lumbis dicitur Iob. xl. Accinge sicut vir lumbos tuos. interrogabo te indica mihi. Viri enim opus est generare & semen effundere. Vnde sicut vir lumbos suos

accingit qui ex gratia p̄dicatōis & autoritate quā habet accin ctus vbiq; semē verbi ad generatiōem spargit. sed domino in terroganti respondere dicitur. q̄a dn̄s interrogat. cū simplex & imperitus a p̄dicatore veritatis interrogat. Sicut em̄ dn̄s pa scitur & potatur. sic dn̄o respondetur cū exiguo & attenuato in sp̄ūsancto & consilio respondetur

K Lumbi etiā fundamenti & firmitatis sunt duo. sc; au steritatis & ꝯpassionis. Ex lumbo em̄ austeritatis ꝯfirmatur vi ta in nobis. Ex lumbo ꝯpassionis stabilitur vita bona ad ꝓxi mū. De his lumbis habetur Isa. xxi. Repleti sunt lūbi mei dolo re. angustia possedit me sicut angustia parturientis. Vnus em̄ lumbus sc; austeritatis repletur dolore penitētie. Alter sc; com passionis angustia parturientis repletur. quia parturiens eoꝝ quos in christo parturit: dolores facit suos & angustias illorū patitur vt proprias.

A ſ Secūdus

Equitur. Et roborauit brachiū suum

Vbi ꝯsiderandū est quid sit brachiū: & qualiter roboran dū. Brachiū autē huius mulieris est magnanimitas eius. eo ꝙ vt leo fortissimus bestiarū ad nullius demonis pauebit occur sum. vt habetur Prouer. xxx. Et quia de manu diximus superi us. dicemus hic de brachij huius dispōne. habet em̄ humerū a quo depēdet. & cubitū in quo curuatur ad motū & opatōem et vno osse ꝯiūgitur ad humerū. & duobus diuiditur ossibus post cubitum. Insup habet neruos quibus colligat̄. & sp̄ūs q bus vitā accipit a corde. in quo est sedes aīe. Et deinde muscu los in quibus nutrimenti sui digestio celebratur. Humerus au tem huius mulieris est: in quo portat onera: charitas. quia om ne p̄ceptū & onus legis dei p charitate; portatur & implet̄. ad Roma. xij. Isti sunt humeri in q̄bus reportauit pius pastor chri stus ouem debilem. Luce. xv. Vn̄ Isa. xxij. Dabo clauē domus Dauid sup humerum eius. & aperiet & nō erit qui claudat. & claudet & non erit qui aperiat. Domus Dauid sunt aīe fideles in quibus habitat deus qui significat̄ per Dauid qui interpre tat̄ aspectu desiderabilis. Clauis autē qua aperuit: est redēptio sup humerū charitatis. ad hoc em̄ ut aperiret vinctis non coe git nisi charitas. Claudit aūt quibusdā p iusticiā meritoꝝ suo rum. eo ꝙ cōtemnūt redemptōem. Cubitus vero: in quo refle

citur & mouet̄ brachiū: est cōsideratio operis q̄d ꝓcedit a bra⸗
chio magnitudinis. Vn̄ dicitur Gene. vi. De fabricatōne arche
ꝙ in cubito ꝯsummari deberet. qa opus nostrū: precipue q̄d a
magnanimitate fit: semp indiget diligenti ꝯsideratōe qualiter
deducatur ad finē. Os aūt illud: quo ꝯiūgitur cubito: ꝯfidētia
est quā habet in deo ut oīa possit in eo qui ipsam ꝯfortat. sicut
Paulus dicit de seipso. Philip. iiij. Sed duo ossa qbus iterū de⸗
pendet a cubito ꝯsideratōnis. sunt fiducia pficiēdi q̄d facit. &
patientia sustinēdi q̄d patit̄. quia sic inimicus nihil proficit in
ea dū in omī ope implēdo fiduciā h; vt ad finē pducat. in omī
tribulatōe patientiā. Et hoc est q̄d dicit ps. Manus mea auxili⸗
abit̄ ei. & brachiū meū ꝯfirmabit eū. Nihil ꝓficiet inimicus in
eo. & filius iniquitatis nō apponet nocere ei. i. a me data & bra
chiū meū. i. a me ꝯcessum. Inimicus aūt impedit hominē duo
bus modis. scil; a bono ne pficiat̄. & ꝯtra hoc ualet fiducia ce⸗
ptū opus pficiendi. Et impedit immittēdo tribulatōes. & ꝯtra
hoc valet patiētia. Et ideo sequit̄. Nihil ꝓficiet &c̄. Nerui colli
gantes brachiū sunt pseuerātia ligās vsq; in finē. & humilitas
ligans in pfundū. Spūs autē est feruor spūs. sicut dicit ap̄ls ad
Roma. xij. Spū feruētes dn̄o seruiētes. Musculi: in qbus dirigit̄
cibus: sunt partes prudētie. scil; memoria de p̄teritis. & intelli⸗
gentia de p̄sentibus. & ꝓuidētia de futuris. In his em̄ ptibꝰ pru
dentia decoquit tanq; in quibusdā musculis om̄e q̄d facere de
bet anteq; p opus sibi incorporat. Dicit em̄ Augꝰ. ꝙ sagaciter
eligit prudentia ea quibus adiuuatur in opere. ab his in qui⸗
bus impeditur.

B Sequit̄ qualiter hoc brachiū ad pugnā roborat̄. Robo⸗
ratur aūt scuto: & armilla: & gladio: & lancea. Scutum inexpu
gnabile est equitas. vt dicit̄ sapiētie. v. vel fides. ut dicit ap̄lus
ad Ephe. iiij. vel bona volūtas dn̄i. vt dicit ps. Scuto bone uo
lūtatis tue coronasti eos. hoc est sanctos. Armilla aūt est orna⸗
mentū boni opis. Iob. xli. Nūquid pforabit armilla maxillas
eius. hoc est leuiathan in boni opis efficacia disrūpens maxil⸗
las dyaboli. cuius maxille: quibus ꝯtinet aīas ad deuorādum
sunt due. sc; culpe. & pene. Gladius autē spūs est verbū dei. ut
dicit apostolus ad Hebre. iiij. Viuus est sermo dei & efficax. &
penetrabilior omni gladio ancipiti. Lancea vero est ira p ze⸗
lum. Vnde Sapien̄. v. Acuet diram iram in lancea;. Et dicitur
dira. quia dire trucidat omne vicium & omnem tentationem
dyaboli Sequitur Thet.

Thet Capl'm nonū:

A Capl'm. .ix. § primus

Thet Gustauit ⁊ vidit q₂ bona est negotiatio eius. nō extinguet̃ in nocte lucerna eius

t Thet interp̄tatur inter uel bonū. quib⁹ simul iūctis idem est q̄d internū bonū. & ita alludit sententie sequētis versus. que est de gustu interni & eterni boni. De interno aūt bono p̄notanda est distinctio. Est em̄ internū bonū gaudiū ꝯscie. & est internū bonū experimentum celestis regni. De primo habet̃ scd̄a ad Chorin̄. primo. Gloria nostra hec est testimoniū ꝯscie nostre. Itē in Prouerb. xv. Secura mens quasi iuge ꝯuiuiū. Per ꝯtrariū dicit̃ de mala ꝯscia. Sapien̄. xvij. Cū sit timida nequicia data est in ꝯdēnatiōe₃ omniū: frequēter em̄ p̄sumit seua ꝑturbata ꝯscia. De secūdo habet̃ in definitiōe spei. q₂ spes est. vt dicit Aug⁹. certa expectatio future beatitudinis ex conscia meriti & largitate dei ꝓueniens. Hinc est q̄d dicit infra Multe filie cōgregauerūt diuitias: tu sola suꝑgressa es vniuersas. & in psal. Omīs gloria eius filie regis ab intus &c̄. De tercio dicitur in euāgel. Luce. xvij. Regnū dei intra vos est. Quid aūt sit regnū illud dicit apl'us ad Roma. vltimo. Nō est em̄ regnū dei esca & potus. sed iusticia & pax & gaudium in sp̄ūsancto. Aug⁹ in libro. x. ꝯfessionū. Aliqn̄ intromittis me in affectū inusitatū multu₃ introrsus. at nescio quid erit q̄d vita ista nō erit. sed iterū recido erūnosis ponderibus & resoluis & fleo et multu₃ teneor. Illic em̄ esse uolo nec ualeo. hic ualeo. sed nō volo. miser vtrobiq₃

B Sequitur sententia uersus: que in duobus ꝯsistit. scil₃ in gustu & visu negotiatōnis. & in eo ꝙ nō extinguetur lucerna eius in tenebris. Circa primū notāda sunt tria. sc₃ experimentum gustus ꝑ se. & experimentū visus ꝑ se. & experimentū gustus ꝯiūcti cum visu. Est aūt experimentū gustus ꝑ se duplex sc₃ experimentum mali vt fugiatur. & hoc experimur in gustu ꝑ displicentiā ut eijciamus. non ut incorporemus nobis. & sic gustatur a sanctis peccatū. scd̄m ꝙ dicit Iob. vi. Nūquid poterit comedi insulsum q̄d non est sale cōditū. aut aliquis poterit gustare q̄d gustatū affert mortē. Insulsum est indiscretus actus qui sale sapientie diuine nō est ꝯditus. & hoc gustatū: quando incorporatur affert morte₃ eternā. sed gustatū vt eijciat̃ affert vitā. & hoc significat̃ in gustu dn̄i in cruce. de quo dicit̃. Du₃ gustasset acetū noluit bibere. Math. xxvij. Sed reiecit illud si-

gnās in hoc ꝙ eijcienda a nobis erat oīs putredo peccati.

C Est etiā p gustū experimentū boni dulcedinis eternorū et hoc dupliciter. sc3 ad suauitatē affectus. & ad illuminatōem intellectus. De gustu ad suauitatē affectus. prima Petri primo Si tñ gustastis quia suauis est dñs. & Iob. xxxiiij. Auris verba ꝓbat. & gustus comedentis saporē. sc3 celestis & diuine bonitatis. De gustu ꝗtum ad illuminatōem intellectus habet̄ primo Reg. xiiij. Dicit Ionathas vidistis ipsi. qa illuminati sunt oculi mei. eo ꝙ gustauerim parū de melle isto Mel est dulcedo celestium q̄ gustata illuminat oculos ad eterna debite cognoscenda & eliminanda terrestria. Vñ Grego. Gustato spiritu desipit omnis caro. id est carnalis delectatio.

D Circa experimentū visus notāda est quadruplex visio qua experimur eternam veritatem

Visio
- Rationis scdm fidem
- Fidei scdm donum intellectus
- Intellectus scdm beatitudinē mūdicie cordis
- Scdm fructū qui dicitur fides

Qd ut aptius intelligat̄. rō ad hoc homini data est vt eternā veritatē ꝯtēplet̄ & videat. s3 qa p seipa3 nō p̄t: ideo dat̄ ei lumē fidei q̄ possit illud. Et de hac visiōe dicit̄. scda ad Chor. v. Per fidē ābulam⁹ nō p spēm. i. p aptā visionē. & p̄ma ad Chorin. xiij. Videm⁹ nūc p speculū in enigmate. tūc aūt facie ad facie3. Speculū dicit̄ imago & uestigiū creature. Enigma aūt obscura allegoria in scriptura q̄ duo nos illumināt ad fidem

E Cū aūt fides ꝯualuerit in corde hoīs ut de oībus credibilibus cogitet admirādo cum consensu firmissimo veritatis interne: tūc incipit ei choruscare lumē intellect⁹. ita vt etiā certitudinē quādā in lumie infuso ꝯcipiat. q̄ sibi videt̄ nihil rōnabili⁹ fide & visiōe fidei scdm intellectū. Et de hac visione dicit̄ Iob vltio. Auditu auris audiui te. nūc aūt ocul⁹ me⁹ videt te. idcirco ip̄e me rep̄hēdo. & ago penitētiā in fauilla & cinere. dū em̄ sola fide credim⁹ q̄si p solū auditū scripture & p̄dicatōnis veritati dei assentim⁹. qa sicut dicit̄ ad Rom. x. fides ex auditu audit⁹ aūt p verbū xp̄i. Cū aūt lumē nobis infūdat̄ ut nobis fides rōnabil̄ & certa videat̄: tūc donū intellect⁹ nobis īfusu3 est sicut dicit Grego. ꝙ intellectū de⁹ dat dū de auditis mētē illustrat. & tūc q̄si oculis dñi videm⁹ & nosipsos rep̄hendim⁹. eo ꝙ ante tardi & pigri ad credendū fuim⁹ agentes de hoc penitentiā in humilitate: q̄ p fauillā & cinerem significatur

F Cum vero in lumine interne veritatis sic illuminamur: studiū nobis est vt cor ab omni terrena occupatione & phāta-sia mūdem⁹. vt in ipso lumine beatificemur. qđ fit quādo iam scđm modū beatoꝝ videre incipimus. & tantū de lumine no-bis infunditur ut radij a facie anime nostre emittanť. Et de hoc dicit Math. v. Beati mūdo corde. qm̄ ipsi deū videbūt. Et pri-ma Iohā. iiij. Cum apparuerit similes ei erimus. & videbimus eum sicuti est

G De visione aūt beatitudinis scđm fructū. hoc est mūdi-cie cordis scđm fidē: q̄ dicitur fructus: generať in nobis qñ mū-datū habemus cor. & sumus beati & illuminati in lumine di-uino. ita ꝙ nihil nobis videatur visione dei certius & beatius & incipit in ipso lumine refici & impleri quadā dulcedine. ita ut merito dicamur fieri lumine illo. & ille fructus dicitur fru-ctus spūs. ad Gala. v. Et uocať fides quā exponit Ambro. esse certitudinē inuisibiliū. i. eternoꝝ. & debet addi refectio fruitio-nis in lumine illo: & tūc pfectus est homo. De his visionibus si-mul intelligitur illud p̄s. Ibūt de virtute in virtutem quousqꝫ videať deus deoꝝ in syon. Siľiter & illud secūde ad Corin. iij. Nos oēs reuelata facie gloriā dn̄i speculātes. in eandē imaginē trāsformamur a claritate in claritatē tanqꝫ a dn̄i spū. Prima vi-sio est populi fidelis & ꝯmuniter omniū. Secūda aūt ē doctoꝝ & spēaliter. Tercia ꝯtēplātiū. sicut Moysi in monte Exo. xxxiij Quarta aūt est raptoꝝ. sicut Pauli. secūda ad Corin. xij

H Seqtur de experimento gustus & visus simul. habet au-tem visus experimentū cum tactu. Cum gustu experitur duo scꝫ negotiatōem boni. & suauitatē dn̄i cui negotiatur. De pri-mo habetur hic. Gustauit & vidit quia bona &c̄. Et intelligiť de negotiatione agri & vinee. & in agro negotiať panem gra-tie. vt dixim⁹ supra. & in vinea vinū gaudij. De scđo habeť in p̄s. Gustate & videte qm̄ suauis est dn̄s. Gustus aūt cū tactu ve-ritatem resurrectiōis & gloriam experitur. Vnde Luce vltimo Palpate & videte quoniā spūs carnem & ossa non habet.

I Sed libet adhuc aliter ꝯsiderare negotiatōem hui⁹ mul-ieris quaꝫ videt & gustat qa bona est. Negotiať igiť in terra sua de pecunia ꝓpria. & negotiať extra terrā suam de pecunia viri sui. & negotiať in terra viuentiū de pecunia ꝯmuni q̄ sua est & viri sui. Pecunia ꝓpria est facultas & substantia sua: q̄ est bona fortune huius mūdi. De his negotiať ꝓ pauperib⁹ terre sue. qa paupēs semꝑ secū in terra sua habet. Math. xxiij. Mercando ab

ab eis sicut dixit dñs. facite uobis amicos de mãmona iniqui tatis ut cũ defeceritis recipiãt uos in eterna tabernacula. Luce xvi. Et de hac negotiatõe habet Isa. xxiij. Erunt mercedes eius et negotiatões eius sanctificate dño. nõ condent neq; reponentur. quia his qui habitauerint corã dño. glosa. ueris pauperibus. erit negotiatio eius ut manducet usq; ad saturitatẽ & uestiantur usq; ad uetustatem

K Secunda negotiatio est quã facit de pecunia viri sui. & hec est pecunia uerbi. sicut dñs in euãge. Mathei. xiij. q̄ simile ẽ regnũ celorum homini qui uocauit seruos & tradidit illis bona sua dicens. Negotiamini dũ uenio. Bona aũt illa nihil sunt q̄ pecunia uerbi. Negotiat de illis extra terrã suã. quia circa peccatores q sunt in longinqua regione dissimilitudinis.

L Tercia negotiatio explet de pecunia cõi que est deuotio cordis & oratõis instãtia. qua q̄rit mercari gustuz eternitatis q habũdat in terra viuentiũ. Et de hac habet in euãge. Math. xiij q̄ sile est regnũ celorum homini negotiatori quereñti bonas margaritas. inuẽta ãt vna p̄ciosa margarita dedit oĩa sua. & ɔparauit eã. uere vna p̄ciosa. quia nulla huic ualet ɔpari. & hec est gust9 diuine bonitatis in donis suis que largitur in deuotiõe anime querenti & desideranti illum

A § Secũdus

Sequit de secunda p̄te uersiculi. q est de securitate lucerne sue. quia dicit. Nõ extinguet in tenebris lucerna eius Circa q̄d tria notãda occurrũt. s. quid sit lucerna. & que tenebre. in quibus nõ extinguit. et rõ q̄re nõ extinguit. Est aũt hui9 mulieris lucerna quintuplex. scz lucerna redẽptõis. lucerna uerbi. lucerna exẽpli. lucerna intentõis recte. & lucerna discussionis in iudicio. De prima habet in euãge. Lu. xv. q̄ mulier habens dragmas decẽ & si p̄diderit vnã ex ill9 nõne accẽdit lucernã & euertit domũ & q̄rit donec inueniat illã. Et cum inuenerit ɔuocat amicas & vicinas suas dicens cõgratulamini mihi quia inueni dragmã quã perdiderã. Mulier ẽ dñs iesus christus propter virtutẽ fecundatiuã. Domus est machina mũdi. Lucerna autẽ lux in testa est lux diuinitatis in testa nostre mortalitatis. Quesitio aũt est oĩe opus q̄d fecit ad nostrã redẽptiõem. sicut p̄dicatio sua & passio. Inuẽtio aũt est recupatio hoĩs. Amici sancti patriarche. Viciui. sc̄ti angeli q ɔgratulant nostre redẽptioni

B De lucerna v̄bi habet in ps. Lucerna pedib9 meis v̄bũ tuũ & lumẽ semitis meis. Pedes sunt affectus q regunt scd̃m lu

cernã uerbi. Semite aũt sunt modi cõuersationis huius vite & modi operis. in quibus etiã homo dirigit̃ per uerbũ dei

C De lucerna ãt exẽpli in euãge. Lu. xi. Nemo accẽdit lucernã & in abscõdito ponit. ſ; sup cãdelabrꝝ. ut q ingrediũt̃ lumẽ videãt. Lucerna ẽ lux bonorꝝ operꝝ in fama & noticia ꝓxi morꝝ. Candelabrũ ãt ẽ auctoritas & oratio in ꝑlato. uł fulgor charitatis in q̃libet subdito. Dom⁹ aũt ẽ eccłia Qui ingrediũt̃ sunt qui ꝑ sacramẽta & formã vite catholicã ad eccłiam recipiunt̃. & hi vidẽt lucernã ut scdm exẽpla bonorꝝ mores corrigãt & vitam emendent.

D De lucerna intentõis etiã in euãge. habet̃ Lu. xi. Lucerna corpis tui ẽ oculus tuus. ꝙ si oculus tu⁹ fuerit simplex totũ corp⁹ tuũ lucidũ erit & sicut lucerna fulgoris illũinabit te. oculus ut dicit glo. ẽ intẽtio q̃ dirigit opus ad dñm. & hic oculus simplex ẽ qñ ẽ sine plica mali. Corp⁹ aũt dicit̃ hic vniuersitas nostrorꝝ operꝝ q̃ illuminat̃ ab hac lucerna ſ; fulgore magno

E De lucerna ãt discussiõis iudicij dicit̃ Sophonie primo Scrutabor hierusalem in lucernis. hoc est in discussione iudicij quia ꝑ hãc lucernã discutiet nos dñs in iudicio. Et ꝑ hãc lucernã nos hic structari deberem⁹ ut in futuro nõ scrutaret̃ nos dominus. sicut dicit̃ prima Chorꝝ. xi. Si nosipsos dijudicaremus non utiq; iudicaremur

F Sequit̃ q̃ sunt tenebre in quib⁹ lucerna nõ extinguitur Sunt ãt quiq; tenebre in quib⁹ lucẽt quiq; lucerne Lucerna eñi redẽptõis lucet in tenebris pcti & reatus originał. Lucerna aũt vbi dei lucet in tenebris hui⁹ ignorãtie. Lucerna vo boni exẽpli in tenebris hui⁹ mũdi. Lucerna uero intentiõis in tenebris cõuersatõis. & lucerna discussiõis in occulto tenebrarꝝ cordis uel ꝯscie. De ꝑmis tenebris. hoc ẽ pcti & reat⁹ originał. hr̃ pri. Iohã. lux in tenebris lucet. & tenebre eũ nõ ꝯphenderũt. Sup illud dicit Criso. in originali. ꝙ lux ẽ bñficiũ & gr̃a redẽptõis q̃ lucet in tenebris pcti & mortis. ſ; tenebre eã nõ ꝯphenderũt id ẽ nõ extinguũt. ſ; ipsa dissipat tenebras mortis & pcti De tenebris ãt ignorãtie in quib⁹ lucet lucerna vbi dei dicit̃ Iob. iij Viro cuius abscõdita ẽ via. & circũdedit eũ deus tenebris. ibi glo. Grego. Tenebris ignorãtie. & Actu. xvij. Tpa huius ignorãtie despiciẽs deus Nũc annũciat hoĩbus ut oẽs ubiq; pniam agãt. De tenebris huius mũdi. in quib⁹ lucet lucerna boni exẽpli. dicit̃ ad Ephe. v. Fuistis aliqñ tenebre. nũc ãt lux in dño ut filij lucis ambulate. De tenebris ꝯscie, in quibus lucet lucerna

intentiōis. hr̄ Mathei. vi. Si lumē qd̄ in te ē tenebre sunt. ipe tenebre q̄nte erūt. hoc ē si lumē intentōis tenebra sit: ipse tenebre cordis q̄nte erūt. q̄a qn̄ intētio mala ꝯiungit̄ malo operi: tunc tenebre efficiunt̄ sine mēsura. q̄diu em̄ est intētio bona. tādiu est pc̄tm̄ saltē cū timore. sed qn̄ intētio est corrupta: tunc efficit̄ peccās sine spe reuersionis. De tenebris aūt iudicij dicit̄ Iohe. ij. Sol & luna obtenebrati sunt. stelle retraxerūt lumē suū. dn̄s dedit uocem suā ante faciē exercitus sui: qm̄ multa sunt castra eiꝰ nimis & fortia & facientia uerbū eius. Sol est lumē ꝓsperitatis huius mundi. luna aūt mutabilitas temporaliū harꝝ delectationū que obtenebrescent in die iudicij. Stelle aūt sunt vigores sensuū in quibus hic viuūt peccatores. sed tūc nō possunt amplius uolūtates sensuū suorꝝ habere. & dn̄s dabit uocem terribilem Mathei. xxv. Ite maledicti in ignē eternū. Ante facieꝫ exercitus sui. i. ante angelos & sanctos qui iudicabunt cum ipso Et hec dicunt̄ castra eius & orbis qui pugnabit ꝓ ipso contra insensatos quādo exacuet creaturā in ultionē peccantiū. & facientia uerbū eius in detrudendo peccatores in infernū.

G Sequit̄ de tercio & ultīo de causa. scꝫ q̄re iste lucerne nō extinguunt̄. Et sunt quiq꜄ lucernā ꝯseruātia. scꝫ firma custodia vitri extrinsecus. habūdantia olei in fomēto ignis. & rutilans feruor flāme. & mūdicia lichni. & cautela in mō ferendi lucernā. Firma vitri custodia est firma custodia puritatis scd̄m castitatē corpis. De qua habet̄ Iob. xxvij. Nō adequabit̄ ei aurū uł uitrū. hoc est sapiētie diuine. & exponit̄ hic vitruꝫ a Grego. de puritate nostrorꝝ corporꝝ. & hoc ostēdit ipsa vitri natura. quia fit de cinere. & fit ꝑspicuū. ita corpus nostrū fit de terra humili sed ꝑspicuū est quādo cōcupiscentia in puritate nō sordidatur Oleū aūt ad lucem ꝯseruandū est oleū pietatis quod secū acceperunt sapientes virgines in uasis suis cū lampadibus qn̄ media nocte sponso occurrerunt Mathei. xxv. & defecerūt in hoc fatue virgines q̄ castitatē sine pietate exhibuerūt. habentes quidem exterius spēm pietatis. virtutem autem eius penitus interius abnegātes. Et ideo lāpades earꝝ extincte sunt ante ingressum ostij cum sponso. & in tenebris ꝑmanserunt. sicut legitur Mathei. xxv. ca. Rutilans aūt flāma ē feruentissime & inextinguibilis charitatis ardor. De quo dicitur Canticorꝝ. viij. Aque multe non poterāt extinguere eā & flumīa non obruent illam Aque multe sunt luxurie cōcupiscentie carnalis. q̄ multe sunt. q̄a multis motibꝰ se erūpere ondūt. Flumīa aūt sunt ꝯcupiscētie huius mūdi in pōpis sathane & spectaculis uanitatū Sꝫ q̄a

tumcūq; humide sunt iste aq̄ p̱ humorē uoluptatis & q̄ntum-
cūq; lubrice & frigide p̱ incōstantiā uanitatū. tñ de corde ardē-
ti nō extinguūt charitatē. Lichmē āt purissimū ardēs isto igne
est desideriū aīe. Sicut em̄ qñ fit lichmē de materia terrestri nō ē
aptū flāmā lucidā emittere. sed fumat incēsum & fetet. sic etia;
desideriū terrestre si quandoq; inuitatur ab alio ad charitatem
nō ardet lucide. sed fumū fetidū ꝯcupiscētie carnalis emittit. s;
ecōtra factū lichmē de materia pura. ardet lucide & sine fetore
Ita est de desiderio a terrenis depurato. ardet eī in igne charita
tis in lucē eccl'ie. vñ dicit dñs de Iohā. baptista Io. v. Ille erat lu
cerna ardēs & lucēs. & uos uoluistis ad horam exultare in luce
ei⁹ Cautela uero summa in portādo est in portādo humiliter
ne uentus uane glorie extinguat. uel etiā ne turbo sup̱bie lucer
nā infringat Iob. xviij. Nōne lucerna impij extinguet̄ nec splē
debit flāma ignis eius. lux obtenebrescet in tabernaculo illius
et lucerna que sup̱ eum est extinguetur

A Capitulū. x. § primus

Oth Manū eius misit ad fortia. & digiti eius apprehenderunt fusum

i Ioth interp̄tat̄ dña. & alludit sentētie v̄sus sequentis
quia in hoc oñdit se dñam. qa fortia vincēdo dñat̄
cōtra se bellāti. digitos āt ponēdo ad fusum ditat opib⁹ suis fa
miliā q̄ p̱tegit̄ dominio suo. De dominio suo dicit Isa. xxvi.
Dñi possederūt nos absq; te. tm̄ in te recordemur tui nois. q̄si
di. dominiū alioꝝ graue & iugū ferreū iugū eoꝝ. tuū o mr̄ &
pater libēter sustinem⁹ dominiū. qa seruire tibi regnare ē. & iu
gum tuū suaue ē. & on⁹ tuū leue. ut dicit̄ Mathei. xi. Et si quid
forte videt̄ graue in iugo tuo. hoc ip̄m ꝯputrescet totu; a facie
olei. nois tui certe debem⁹ recordari. Nō āt ē hui⁹ mulieris do
miniū in virū suū. qa hoc nō p̱mittit ap̄ls pria Choꝝ. xi. s; ip̄a
est dña inimicoꝝ mittēdo manū in ceruices eoꝝ. & ē dña fami
lie p̄parans fusa ipsis. vñ oēs uestiant̄ duplicibus ut nō timeat
domui sue a frigoribus niuis.

B Duo aūt sunt q̄ notant̄ in v̄su. s. qd sit manū mittere ad
fortia. & quid sit digitos ei⁹ app̄hēdere fusum. In primo āt no
tāda occurrūt tria. s. q̄ man⁹ mulieris. scd̄o q̄ fortia quib⁹ imit
tit manū. tercio qs mod⁹ man⁹ imittēdi. Est āt manus hec ma-
nus luctātis & certātis. q̄ q̄druplex est. s. manus luctantis cum
deo. manus luctantis cum mūdo, & manus luctātis cu; carne

et manus luctantis in dyabolo. prima est manus Iacob luctantis cū angelo Gen. xxxij. Secūda manus eiusdē luctātis cum laban auūculo suo Gen. xxx. Tercia manus eiusdē luctantis cū fratre in utero materno Gen. xxv. Quarta aūt manus iterū Iacob luctantis inuisibiliter cū eo qui oēs istos contra se ꝯcitauit Prima lucta fit duobꝰ brachijs. scʒ fletu & orōne. sicut habetur Osee. xij. Iacob in fortitudine sua directus est cum angelo. ꝑua luit ad angelū. fleuit & rogauit eū. Istas etiā manus p̄sentat patri pellibus hedinis ꝓtectas. & carnē coctā hedi patri in cibo offerens ut bn̄dicat sibi aīa eius. Manus em̄ ut dictū est sunt manus luctātis in orōne fletu & orōnis virtute. Manus autē pellibus hedinis sunt ꝓtecte. quādo peccatū excoriatū est & dulcedo peccati & uoluntas in olla ꝯtritionis est decocta. Pellis autem peccati. hoc est memoria ipsius manus in satisfactōe ubiqȝ ꝓtexit ut nō sit peccatuʒ in memoria quod nō ꝓtexit ut opus in penitētia iniūcta. Hos em̄ cibos pater celestis libenter comedit. quia habet̄ Luce. xv. Gaudiū est sibi sup̄ filio ꝓdigo reuertente. & angelis dei sup̄ vno peccatore penitentiā agente. benedictōem aūt in gratia uenie ꝯsequit̄. Postea aūt luctans cū angelo accepit benedictōem securitatis ꝯtra tentationes. Ita ut benedictio patris referat̄ ad grām p̄ueniente ut uelit bonū ꝯpletam et sufficienti uolūtate. Benedictio aūt secūda refert̄ ad gratiam subsequentē cōtra tentationes. ne frustra uelit bonū. qd̄ frustra uelle diceret̄ si per tentatōes facile auferetur

C Habet etiam manū Iacob luctantē cum mundo. & hoc significat̄ in lucta cum Laban. Et hec lucta ē triplex. Prima em̄ lucta fuit in seruitute pro filiabus Laban. & tunc decepit cum primo supponendo sibi aliā ꝙ̄ ꝓmisit. Secūda lucta fuit pro gregibus. & tunc mutauit sibi mercedē decem vicibus. Tercia lucta fuit in ꝑsequutione quādo ꝯprehendit eū in monte galaad. Prima lucta significat uarietatē in mūdana uoluptate Secūda aūt uarietatē mūdi in rebus fortune de māmona iniquitatis. Tercia aūt in sequutione ipsius in uanitate in sup̄bia vite. quia sicut dicit Iohā. in prima canonica. ij. cap̄. Quicquid est in mundo uel ꝯcupiscentia carnis est. aut ꝯcupiscentia oculoꝝ. aut sup̄bia vite. Est autē uoluptas duplex. vna est ad mūdi uoracitatē. & alia est ad ipsius mollicieē in uestitu. & hec rep̄hendit in diuite. scʒ ꝙ epulabat̄ quotidie splēdide. & induebat̄ purpura & bysso Lu. xvi. Iacob aūt uxorē uoluptatis ad necessitatē ducere uoluit. sed ille mutauit in luxuriam. quia suppo-

fuit non suam. uoluptas ad luxuriā; non est propria coniunx hominis. Sed mutabilitas auaricie decem vicibus mutata est eidem. quia mūdus decē modis iustos tentat de auaricia. primo rapina. secūdo furto. tercio usura. quarto obligationibus reddituū pro quātitate pecunie que tēpore solutiōis sine usura tota recipit. quinto fraude emptionis. sexto uenditionis. septimo circūuentione astucie. qua nescientes sibi cauere decipiuntur a patronis & pedagogis. octauo cōseruatione rerum necessariarū emptarū in nouo & conseruatarū usq; in anni tpa in quibus carioro sunt illa. nona creditione rerum in futurum ut carius reddant. decimo & ultimo conseruatione crudeli siue retentione in fame pauperū quibus nihil dat ut magis crescat in bonis. Iob. xix. dicit in psona deceptorū a mundo isto. En decies confudistis me. & non erubescitis opprimētes me. Similiter mutabilitas supbie in uanitate certat cu; Iacob. hoc est cū luctante viro spūali. quia dicit Aug⁹. q superbia post oēs virtutes seuit & nec fugientē relinquit. sed etiā in mōte galaad cōprehendit. fugiens em̄ est quilibet religiosus recedens a mūdo in montē galaad. qui interpretat acervus testimonij. hoc est in eminentē religionē q̄ testimoniū habet ex multis patrib⁹ sanctificatis in ipsa. ibi tn̄ cōphendit eum supbie uanitas. quia de quo deberet humiliari uanius quādoq; supbie motus sentit. & hoc est q apud eum ydola q̄siuit. hoc est peccatū primū demonis qd ab omibus fere colitur & adorat. Sed subter stramenta cameli absconditur ne inueniatur Rachele dicēte q nō possit surgere. quia sibi acciderit scdm morē mulierū. & sic sollicitudo querentis deluditur. Camelus est corpus. Stramenta autem quibus insidemus corpori. sunt necessitates uarie corporis ex quibus humiliari habemus. Cogitantes em̄ de miseria mortalitatis abscondunt per humilitatē superbie ydolum ne inueniatur. allegante Rachele per confessionē quod acciderit sibi iuxta morē mulierum. hoc est confitente peccata infirmitatis sue. ne surgat. id est ne eleuet per superbiā. Sed tūc quādo videt mundus q de suo nihil inuenit. saltē fedus inire secū querit ne noceat de suo auferendo aliquid. & hoc significatur in federe quod percussit Iacob cum Laban Geñ. xxix. &. xxx. ut sibi de cetero mundus crucifixus esset in ipso mundo. sicut dicit apl's ad Gala. v. Et ampli⁹ nō gloriat in mūdo. s; dicit ad Gala. vi. Mihi absit gloriari nisi in cruce dñi nr̄i iesu christi

D Habet iterū manū Iacob mulier ista ad luctandū & cer

tandũ cum carne. luctatur aũt tribus modis. sc3 cum carnis cõcupiscentia. & cum carnis deficientia. & tercio cum carnis moderatione et cõtẽperatione ad naturã. Cum cõcupiscentia certat ut vincat. Cum deficientia & sustineat. Cum moderatione nature & ꝯcupiscentie ne carnẽ perimat pro hoste. Item cũ cõcupiscentia pugnat uerberando. Cum deficiẽtia uero portando & sustinendo. Cum moderatione aũt nature & cõcupiscentie discernendo quid excludendũ. & quid sit concedendũ. Prima pugna plurimum habet aduersitatis. secunda multum laboris et sudoris. tercia cumulum habet sollercie & subtilitatis. De qua dicit᷑ ad Gala. v. c. Caro concupiscit aduersus spiritum. spiritus autẽ3 aduersus carnem. hec em̃ sibi inuicẽ aduersantur ut nõ quecũqꝫ vultis illa faciatis. De secũda loquit᷑ prima Thimo. v. Noli adhuc aquã bibere sed modico vino utere ꝓpter stomachũ tuum & frequẽtes infirmitates tuas. De ultima in eadem ep̃la ultimo cap̃. loquitur dicens. Habentes alimenta & quibus tegamur his contenti simus. Prouerbi. xxx. Duo rogaui te. ne deneges mihi anteqꝫ moriar. diuitias & paupertatem ne dederis mihi. tribue tm̃ victui meo necessaria.

E Habet aũt iterꝝ manũ ad luctã contra dyabolu3. & hec est duplex. scilic3 manus humilitatis qua cõstringit superbiam eius uoluntatẽ. & manus constãtie in tẽtationibus. qua ꝯstringit maliciã machinatõis ipsius. prima manus est dñi manus. quia hec humilitate crucis & carnis superbiã ipsius vincit. vñ prima Petri. v. Humiliamini sub potẽti manu dei ut uos exaltet in tẽpore visitationis Isa. li. loquit᷑ de brachio in q̃ fuit manus ista sic dicens. Consurge ꝯsurge induere fortitudinẽ brachiũ dñi Cõsurge sicut in dieb⁹ antiqs in generatõib⁹ seculoꝝ Nũquid nõ tu ꝑcussisti sup̃bũ. vulnerasti draconẽ. hic petit Isaias hũilitatẽ dñi ad pugnandũ ꝯtra demonẽ. & petit ut resurgat in ipso. sicut antiquit⁹ in christo. ita etiã ꝑcutiat in Isaia & in q̃libet fideli. hãc manũ petit etiã Dauid dicẽs Emitte manũ tuã de alto eripe me & libera me de aquis multis & de manu filioꝝ alienoꝝ. Manus humilitatis petit᷑ ꝯtra manũ sup̃boꝝ demonũ q̃ dicunt᷑ filij alieni. q̃ alienati sunt a prima filiatõe dei ꝑ amissionẽ hereditatis. q̃ inducũt aq̃s multas tribulationũ in ꝑsuasione mala. De manu aũt ꝯstãtie in pugnando habet᷑ Gen̄. xlix. Man⁹ tue in ceruicib⁹ inimicoꝝ tuoꝝ. p̃s. Qui docet manus meas ad p̄liũ & digitos meos ad bellũ Et hec sunt dicta de manu belli siue luctandi quã mittit ad fortia

Ioch Capl'm Decimū

F Deinde ꝯſiderandū eſt ad que fortia mittit manū. Sunt aūt ſeptem duces & capita omniū vicioꝝ que fortia dicuntur eo ꝙ fortiſſimū ingerunt bellū. ſcꝫ ſupbia. inuidia. ira. accidia. auaricia. luxuria et gula. Inanis uero gloria mouet octauū bellum. ſed eſt ſimile ſupbie. Nonū aūt mouet ſciſma. Decimum mouet infidelitas. De his ducibus & bellis eoꝝ loquit̃ dñs ad Iob. xxxix. de equo loquens qui de ſella regis eſt. hoc eſt de aīa portante & ferente chriſtū ubi audiūt buccinā. dicet uach procul odorat̃ bellum exhortationē ducū et ululatum exercitus. Bellum eſt forte ad quod mulier mittit manus. & cum audierit buccinā. hoc eſt ſentit primū motū per quē dyabolus & vicia inuitant ad pugnā. emittit uocem contēptus dicens uach. quia gaudendo iam de ſperata victoria per quā ſibi coronā acquirere debeat. ꝓcul aūt odorare bellum. eſt ſubtiliter quālibet tentationē vicij etiam initio tentatōnis ꝑcipere. ſicut dixit dñs ſerpenti de muliere Geñ. iij. Ipſa ꝯteret caput tuū. & tu inſidiaberis calcaneo eius. gloſa. i. fini operis Audit aūt & ꝑcipit adhortatōes ducū. hoc eſt q̄liter & quibus actibꝰ ſe inuitāt ad bellum decē vicia enumerata. ſeptē ſcꝫ capitalia q̄ pugnant cōtra omes nō eijciendo ab eccl'ia. & tria alia quoꝝ vnū impedit fidem. ſcꝫ inanis gloria. ſicut dicit dñs Iohā. v. c. Qūo uos poteſtis credere: qui gl'iam ab inuicem accipitis. & gloriā que a ſolo deo eſt nō queritis. Alterū aūt ſcindit charitatē & vnitatem. Terciū uero interimit fidem Vlulatus autē exercitus eſt ſtrepitus ſatellitū hoꝝ viciorū. Sicut ſub uexillo ſupbie eſt ambitio tumor ypocriſis & hmōi. Sub uexillo aūt inuidie. murmuratio detractio. exultatio in aduerſis ꝓximi. triſticia in ꝓſperis proximi & hmōi. Sub ira uero odiū. rancor. clamor. blaſphemia. maledictio inimicicie. & hmōi. Sub accidia ignauia. torpor. pigricia. languor. ad mundū ſuſpiriū in onere penitentie affectus uanitatis mūdane & hmōi. Sub auaricia autēꝫ fraus. rapina. exactiones. furta. duricia cordis in pauperes. et huiuſmodi. Sub luxuria aūt petulantia cordis & corporis amplexus allicit & oſcula & turpiloquiū. tactus immūdi immundicia cordis & corporis. ſodomia. coitus cum pecore. mollicies adulteriū. raptus. defloratio virginū. inceſtus ad ꝯſanguineas Sub gula uero ebrietates collatio ſymboloꝝ in ꝯuiuijs. leccacitates ad delicata. ꝯmeſſationes. ingurgitationes. & huiuſmodi: Sub inani uero gloria iactantia. oſtentatio hiſtrionū. gaudium in multitudine clientum. amor adulatoꝝ. & hmōi Sub

[S]cismate autem ꝯtemptus autoritatis: inobedientia: excōmunicationis annihilatio: & clauiū vilipendium & huiusmodi. Sub heresi vero nouitatum presumptio. corruptio scripture sacramentorū incredulitas. obstinatio sensus proprij. dissimulatio veritatis. cōfidentia victorie in cōfidentia clamoris cum disputat. & huiusmodi. Hec omnia vicia quādo sub dominabus suis sunt seinuicem adhortari incipiūt. magnū vlulatum belli in corde suscitant ita vt fiat certamen forte ad quod mulier manū mittit. quia certamen forte dedit illi deus vt vinceret et sciret quoniā omnium potentior est sapientia christus deus noster. qui est vir mulieris huius. sicut habetur Sapientie. x. & secūda ad Thimo. iiij. Bonū certamen certaui: cursuꝫ consummaui: fidem seruaui.

G Primū certamen scꝫ superbie est certamen draconis in celo cum deo. sicut legitur Apocal. xij. Dyabolus em̄ contendit de equalitate. sicut habetur Isa. xiiij. Supra astra celi exaltabo solium meum. sedebo in monte testamēti ero similis altissimo. Astra celi dicūtur hic chori angelorum. Mons testamenti dicit̄ hic exaltatio testatoris. i. filij cui parificari voluit lucifer hoc prelio preliantur cū deo omnes superbi. sicut dicit̄ in psal. Supbia eoꝝ qui te oderunt ascēdit semp. Et ezech. xxviij Eieci te de monte sancto dei: & perdidi te o cherub protegēs de medio lapidum ignitorum. Et eleuatuꝫ est cor tuū in decore tuo perdidisti sapientiam tuā in decore tuo. in terrā proieci te. ante faciem regum dedi te: vt cernerent te in multitudine iniquitatum tuarum. Cherub dicitur hic dyabolus plenus sapientia fulgens inter lapides ignitos charitate in celo. hoc est inter angelos. Protegens autem dicitur: eo ꝙ fuit super alios & protegere eos debuit quos acceperat in regimine. sed propter supbiam fulgor sapientie sue deperijt. & proiectus est extra ꝯsortium lapidū ignitorum in ignem eternū. & de monte beatitudinis dei in terrā tanqȝ in carcerem. vbi tentat homineꝫ vsqȝ in diem iudicij: vt tūc in infernū detrudatur. Et hoc est q̄d dicit. ꝙ dedit eum ante faciem regū. id est appetentium regnum & gloriā huius mūdi. ut cernāt si ambitio supbie in demone sic est damnata qui angelus fuit: q̄ꝫtum damnabitur in homine misero de luto & stercore facto. quia supbia tanto est detestabilior q̄to supbꝰ fuerit humilior: & nō habēs tumoris occasionē

H Secūdū certamen forte est inuidie cum suis satellitibus & hoc significat̄ ꝑ certamen Cayn: qui ꝓpter inuidiā fratrem

[C]āuū occidit Geñ. iiij. Et notabile est φ inuidit fratri non alia de causa nisi quia melior eo: & deo acceptior fuit frater φ ipse & ita faciūt inuidi semper φtum in se est occidūt fratrem. nō eīn psequūtur inimicū: sed fraternū bonū extinguere querunt. & nihil aliud psequūtur nisi bonū qd dedit deus homini. per qd videtur deus diligere illū cui dedit. hec occidit deū. Dicit eīn Math. xxvij. Quia sciebat Pilatus φ p inuidiam tradidissent eum. huius vicij ppria ɔdemnatio est tremor capitis. quia inuidus tremula mente omne bonū intuetur. Hoc vitiū etiā mouit fortissimū certamen primo homini in paradiso vnde etiā eiecit eum. qa dicitur Sapieñ. ij. Inuidia dyaboli mors introiuit in orbem terrarū. Imitāt aūt illum qui sunt ex parte illius.

I Tertiū certamen est forte multum. & est certamen ire. qa vt dicitur Iacobi primo. Ira viri iusticiam dei non operatur. & hoc certamen significatū est p certamen qd omni tpe fuit inter Saul & Dauid. qa legit pmo Reg. xviij. & xix. Spūs dñi recessit a Saul; & exagitauit eum spūs nequā a domino. & nitebatur lancea confodere Dauid. Spūs domini est spūs mansuetudinis. sicut ipse dicit Mathei. xi. Discite a me quia mitis sū & humilis corde: Spūs autē malus & nequam est spūs ire qui exagitauit Saul: & exagitat iracūdos. quia ad litteram ex feruore sanguinis circa cor: & ex aspiratione fellis ad superiora. & ex protensione & multiplicatione spirituū in superiori parte corporis incipit corpus tremere. labia habere motum inordinatum. & oculi voluuntur & rubescunt. nares ampliantur: quemdamodū in Prouerbijs dicitur. φ iracūdus spiritum habet in naribus. lingua balbutit improperia. & hoc dicitur exagitatio spiritus mali quo exagitat iracūdus a domino. Vñ etiam dicitur de Saul φ stetit in medio domus sue & prophetauit. qd nihil aliud est φ promissio qua promittit & machinatur sibi iratus vindictas assidue. sicut fecit Saul: qui mō p lanceam: modo per philisteos. modo per illos de ceila. modo per zipheos sibi promisit vindictam. Lancea autem qua nititur confodere Dauid. est dira ira. sicut dicitur Sapieñ. v. Acuet diram iram in lanceam

K Quartū certamen est forte valde. & ipsum est certamen accidie. & hoc est significatum in certamine Mardochei & Haman. Vidit eīn Mardocheus somniū φ certarent duo maximi dracones. vnus pro gente sanctorū. & alius cōtra eos. Hester. x.

Draco maximus est amor mūdi. qui facit homines accidio-
sos. Draco alius sine veneno: est alacritas & libertas spūs in ser-
uiendo deo. vnde etiā Mardocheus ꝓpter hoc patiebat᷑. quia
honorem dei sui ad creaturā voluit transferre. ita spūales viri
ꝓpter hoc patiūtur a mūdo. quia honorē & amorem quē deo
debent: mūdo volūt attribuere. Et ideo etiā dicitur Hester. xi.
Sol ortus est & humiles exaltati sunt & deuorauerunt inclitos.
Quādo em̄ oritur in corde lumen cognitōis eternorū: tūc qui
ante habebat spiritū directū & humilem exaltatur & deuorat
alacritate quadam & vehemētia spūs festināris in laudem dei
inclitos. id est eos quos ante reputauit inclitos. hoc est omneȝ
ornatum mundi & amorem quem habuit in suspirijs cordis.
Hic est etiam demon qui certauit cum domino in deserto mo-
uendo questiones de austeritate ieiunij: & sanctitate vite: & ap-
petitu glorie. Math. iiij. De austeritate ieiunij quādo dixit. Si fi-
lius dei es dic vt lapides isti panes fiant. De sanctitate vana: cū
dixit. si filius dei es mitte te deorsum. De appetitu glorie cum
dixit. hec om̄ia tibi dabo si cadens adoraueris me. Tales em̄ q̄-
stiones accidia adhuc mouet in deserto penitentie dn̄o in cor-
de spūalium viroꝝ. volūt em̄ quandoq; experiri vtrū deus sit
in eis p expetitōem signi. & hoc fit quādo languēt circa longā
expectatōem promissorū dei: volentes experiri certitudinem
eius p signū vtrū sint filij dei: quādo etiā incipiunt tedio affici
cum rigore religionis cupientes vt lapides. i. duricie penitētie
in panes tpalis ꝯsolatōis ꝯuertantur. quādo etiā paupertatem
& mūdi abiectōem abhorrere incipiūt cupientes aliquā exal-
tatōem in pompis sathane. Hoc etiā desideriū pessimū exptus
est populus israel. Nume. xi. quādo flagrauit populus deside-
rio carniū sedens & flens & dicens. quis dabit nobis ad vescē-
dum carnes. recordamur piscium quos comedebamus in egy
pto gratis. in mentē nobis veniūt cucumeres & pepones por-
riq; & cepe & allia. Anima nostra arida est. nihil aliud respiciūt
oculi nostri nisi manna. Ploratus ad carnes est desideriū ad car
nales delectatōes in corde accidiosi. Cucumeres autem & pe-
pones sunt cōcupita refrigeria mūdi. Porri aūt & cepe & allia
est desideriū ad labores amaros huius seculi. qđ etiā excitat ac
cidia. Anima etiam nostra: hoc est animalitas arida est tedio &
tristicia circa diuina. Oculi aūt cupiētes laudē in mūdi vanita
tibus etiā afficiūtur mesticia. eo ꝙ nō vident in religione nisi
manna. id est signa gratie & maturitatis

L Quintū certamen forte est certamen auaricie. & hoc est certamen Absolon qđ habuit ɔtra patrem suū Dauid. sicut legitur secūdo Reg: xvi. Vnde sex facta legūtur de Absolon que mirabiliter competūt auaris. Vnū est ꝙ interfecit fratrem suū. Secūdum ꝙ eiecit patrem suū de hereditate. Terciū ꝙ dolose attraxit sibi populum osculans eos in porta. & laudās causas eorum. & detrahens regi. eo ꝙ non iudicaret eis. Quartum est ꝙ fedauit vxores patris sui dormiens cum ipsis in solario domus patris sui. Quintum est ꝙ suspēsus est per capillos. Sextū et vltimū est. ꝙ fecit sibi fornicem triumphalem & memorialem. eo ꝙ non haberet filium in hereditatem sibi succedentem. Primū significat crudelitatem auari in fratres qui sunt proximi. quia illos interficit extrahendo vitam eorum. sicut dicitur Isa. iij. Rapina pauperis est in domo vestra. Secūdum aūt quia etiam auarus nititur eijcere patrez de hereditate. vult solus habitare in terra. contra hoc qđ dicitur Isa. v. Ve vobis qui ɔiungitis domū ad domū & agrum agro copulatis. nūquid habitabitis uos soli in medio terre. Tercium est. ꝙ etiam fraudulenta quedā oscula exhibent vt decipiant & opprimant sibi attractos. quia etiamsi ad tempus dent libertatem. tamen tandem nihil querunt nisi pecuniam & deceptionem apud allectos. Quartum iterum competit. quia vxores patris sui decem scʒ. fedāt. Pater eñ noster deus est. & vxor: ex qua genuit filios meritorum: fuit obedientia mandatoꝝ. Et sunt vxores decē mandata decalogi: que continue transgreditur auarus. sicut dicit Sapieñ. xv. ꝙ auari etiam ydola inuenerūt. quia estimauerūt lusum esse vitam nostrā & ɔuersatōem vite compositā ad lucrum. & oportere vndecūqʒ etiam ex malo acquirere. Hinc est qđ dicit apl'us ad Colos. iij. ꝙ auaricia est simulacrorū seruitus. & de quibusdam ꝙ estimabāt questū esse pietatem. Quintum etiā est ꝙ capillis suspensus est. & capilli in capite sunt affluentie diuitiarū circūdantiū auarum quibus suspenditur ne viuat. quia impediūt eum diuitie ne ad vitam eternā pueniat. sicut dicit dn̄s in euāgelio Luce. xviij. ꝙ difficile qui pecunias habēt in regnū celoꝝ intrabūt. Vñ dicit apl's prima ad Thim. vltio. Qui uolūt diuites fieri incidūt in tentationē & in laqueum dyaboli. Verū est in laqueū in quo suspensus est iudas traditor & ꝓditor dn̄i ꝓ pecunia. Et in laqueū in quo suspēsus est Absolon. qa multitudo pilose supfluitatis: hoc ē diuitiaꝝ strāgulat eos laqueo mortis eterne. Sextum etiaʒ competit auaris.

quia cum vident q̄ secū nihil afferunt: toto corde desiderāt ut magnū aceruū quasi titulū preconialē pecunie & hereditatis post se relinquāt. cōtra hoc qd̄ dicit̄ in ps. Cum multiplicata fuerit gloria domus diuitis qm̄ cū interierit nō sumet omnia, id est nihil de oibus. neq̄ etiam descēdet cum eo gloria eius. & Iob. xxvij. Diues cū dormierit nihil secū afferet

M Sextū certamen fortissimū mouet carnale viciu3 gule. et illud est inimicū crucis christi. sicut dicit apl's ad Philippen. iij. Nunc flens dico inimicos crucis christi. quoꝝ finis interit⁹ quoꝝ deus uenter est. & hoc est certamē Dauid & Goliat philistei pri. Re. xvij. ca. Et hoc haberi potest ex tribus. sc3 ex interp̄tatione nominū. quia Goliat interp̄tat̄ trāsmigrans. qa omne qd̄ in os uadit. in uentrē uadit & in secessum emittit̄. & corpus etiā ꝯtinue trāsmigrat & nunq̄ in eodē statu p̄manet. Philisteus aūt interpretatur potione cadens. & ita gulosus quāto plus cibo & potu se ingurgitat: tanto magis cadit & corrūpit̄ malis humoribus in corpore. Secundū in quo p̄cipit̄ etiam in magnitudine Golie quia fuit gigas. Gigas aūt dicitur a geon grece qd̄ latine sonat terra. quia multū hab3 de terrestri corpore. & ita gulosi pingui ceruice & aruina de lateribus pendente corpus terrestre multiplicāt. Terciū in quo p̄cipit̄ est mod⁹ interfectionis ipsius. vn̄ primi Regū. xvij. Elegit Dauid pastoralē baculū. q significat vite regimē in pascuis. & perā. que significat refectionē ad viā. nō ad quietē ꝯcupiscētie. & quinq̄ limpidissimos lapides de torrēte. Torrens aūt est tribulatio & angustia huius vite. Lapides limpidi sunt quinq̄ virtutes parsimonie. quibus castrimargia interficit̄. Prima est diu ieiunare usq3 ad horam debitā & usq̄ ad uentris rugitū. & nō p̄uenire famē Secūda ē sufficere sibi in cibis pauperū ut in legumine et olusculo & pane siligineo uel certe ordeaceo Tercia est parū comedere. & de hocipso etiā nō usq̄ ad sacietatē se replere. Quarta est etiam in magna fame statuere cultru3 in gutture. ut non effundat se aīa sup̄ omnē cibum. sed cū maturitate & decentia tractim comedat. Quinta est ut nullu3 studiū ponat in p̄paratiōe cibi. nō curās utru3 elixa meliora sint. an frixa sint. aut cocta simpl'r comedēda. his em̄ īterficit̄ gula. Et sunt iste virtutes ꝯtra quinq̄ vicia gule. que ponit Grego. & ꝯtinent̄ in hoc uersu. Prepropere laute nimis ardēter studiose. Prepropere em̄ filij israel carnes ꝯcupierūt anteq̄ carnes comedendi t'ps uenisset. Et ideo mortui sunt in sepulchris ꝯcupiscentie Numeri. xi. c.

Studiose aūt filij hely carnes sacrificioꝝ uoluerunt sibi parari
aliter q̄ȝ consuetū esset. & ideo mortui sunt in bello philistino⸗
rum. sicut habet̄ pri. Regū. iiij. Nimis etiā comedere vituperat̄
in deo babilonioꝝ. qui aliter diuinitatē dei sui nō ꝑcipere sci⸗
uerūt. nisi quia multa comedit & bibit quottidie. sicut habet̄
Daniel̄. xiiij. Ita quidā sunt qui qn̄ singulis diebus nō multa
comedūt & bibunt. statim ꝯquerunt̄ tanq̄ȝ diuinitatē & omni
potentiā stomachi sui & uentris illa die nō ꝑceperunt. Arden⸗
ter etiā Esau lenticulā petijt & uorauit. & ideo tanq̄ȝ ꝓphanus
propter vnā escam primogenita uendēs: amisit. sicut legitur
Gen. xxv. Laute aūt epulari reprehendit̄ a dn̄o in diuite pur⸗
purato. & ideo in inferno sepultus petit specialiter lingue re⸗
frigeriū. quia in illa plus ardebat. Hec etiā est certatio quā mo
uit Nabuchodonosor cōtra hierusalem. & ideo etiaȝ principi
coquoꝝ. ut dicit Gregorius. mandauit ut incenderet eā Prin⸗
ceps coquorum est gula.

N Septimū bellū est quod facit luxuria. forte quidē est ip
sum ualde. sed fortior mulier fortis. Intantuȝ em̄ forte est illud
ut zorobabel sapientior inter tres iuuenes custodientes caput
Assueri regis siue artaxersis: ꝓnunciet ipsam mulierē omnibꝰ
fortiorē. excepta ueritate. que quippe palmis cedebat regeȝ de
sinistra manu. & nō irascebat̄. & coronā deposuit de capite re⸗
gis. & sibi imposuit. sicut legit̄ in secūdo Esdre. iiij. Silr̄ ibideȝ
dicit̄ ꝙ hominē magis allicit mulier q̄ȝ aurum. & furta facit &
homicidia. & mare nauigat & multa alia q̄ ibi enumerant̄ ꝓ⸗
pter mulieres. Similiter Sampson fortissimus benedictus ex
matris utero: corruit & excecatus est ꝓpter mulieres. ut legit̄
Iudith. xvi. Salomō etiā sapiētissimus & fortissimus regum ꝑ
mulieres corruit. ut legit̄ Ecc̄i. xlvij. Inclinasti femora tua mu⸗
lieribus. potestatē habuisti in corꝑe tuo. ut scȝ corpore exple⸗
res libidinē quā posses. & ideo dedisti maculam in gloria tua.
Hoc ē bellū quod pugnauit fortissima mulier & exemplū ca
stitatis & speculū. Iudith cū Holoferne. amputans caput suuȝ
et ꝯfusionē inducens in domū Nabuchodonosor regis. ut le
gitur Iudith. xiiij. Amputauit caput aūt gladio ipsius Holo⸗
fernis. hoc est amore. sed ꝯuersa. quia que prius amorē habuit
turpem: postea habuit pulcruȝ & decorū ad modū marię mag
dalene. que amauit turpiter & postea conuertit amoris gla⸗
diuȝ. & amputauit caput libidinis. & ideo meruit audire a do
mino. quia dimissa sunt ei peccata multa, quoniā dilexit mul

tum Luce. vij. Hoc certamine beatissima virgo & mater dei caput draconis cōtriuit penitus Hoc etiā bello Delbora pphetādo. & Iahel uxor cinei occidendo perimerunt sysarā propinādo ei frigidū potum lactis ut obdormiret. id est subtrahendo fomenta libidinis. & malleo castitatis clauū mūdicie cordis & corporis p tempus eius. i. vigorē libidinis pcusserūt. ita ut ante pedes eius uolueret mortuus Iudicū. iiij.

O Octauū aūt bellum fortissimū extra modū quod mouet inanis gloria. nec est idem inanis gloria quod supbia. Supbia em̄ querit excellentiā dignitatis. Sed inanis gloria uanitatem laudis in quibuscunq; spūalibus uel corporalibus studijs Et hoc est bellū quod quotidie mouet mulier mecha cōtra Ioseph in egipto. ut legit Geñ. xxxix. que quotidie dixit ei dormi mecum. & sic molesta erat adolescenti. & ille recusabat stuprum dicens. Ecce dominus meus oībus mihi traditis ignorat quid habeat in domo sua. nec quicq̄ ē quod nō sit in mea potestate uel non tradiderit mihi. pter te que uxor eius es. quomodo ergo possum hoc malū facere & peccare in dn̄m meuȝ. Ioseph accrescens interpretat. & significat eos qui sunt in profectu laudabiliū operum. Vxor autem domini Ioseph est gloria. que soli deo reponenda est & custodienda. ut dicunt angeli. gloria in altissimis deo. & in terra pax hominibꝰ bone uolūtatis Luce. ij. Sicut em̄ dicit pria Chorꝶ. xi. Vxor gloria viri est Et Isaie. xlij. Gloriam meā alteri non dabo. hec impetit crescentem in laudabilibus operibus. precipue q̄diu iuuenis est. & viget adhuc in eo impetus lasciuie. quia immaturos homines sepe certamen huius vicij attentat & quotidie. quia in singulis profectibus gratie & bonorꝶ operum uolens q̄ in secreto cordis & intentionis sue secum dormiat. hoc est in appetitu laudis requiescat. ut hoc videlicet pro uana gloria faciat. quod p domino solo fieri debet. Sed ille recusat stuprum quando cōtinue pulueren uane laudis abijcit. & excutit a pedibus. scd̄m q̄ dominus dicit apostolis Luce. ix. ca. Sed notanda sunt uerba que allegat Ioseph. quando abijcit gloriā. Et inquit dominus meus. hoc est christus deus & dominus meus. oībus mihi traditis. que ad salutem. & bonam operatōem. & nature sustētationē. & ad redemptionē meam sufficiunt. Ignorat em̄ id est ad modū ignorantis se habet. quid habeat in domo sua id est in corde meo. mihi plene dispensationem & possessionem omnis gratie cōmittit. preter te scȝ gloriā que pprie sibi generata

et reposita est. Solus em̄ habet gloriaz. in cuius gloria nihil est vnũ. quia oĩa fecit. & oĩa in oĩbus operaẗ. Ego aũt qui pul uis sum. et si quid habeo: hoc ip̄m mutuo accepi. Etiã securis q̄ succido ligna edificij mutuo accepta est. i. acumen ingenij quo ꝑcipio qualiter sp̄ualia edificia aptẽ. supflua mihi a deo credi- ta est. quomodo ergo gloriabor quasi nõ acceperim. & pecca- bo in dn̄m ois boni auctorẽ. Oĩe quippe. ut dicit Iaco. prĩo datum optimũ. & omne donũ perfectũ. desursum est descen- dens a patre luminũ. apud quẽ nõ est trãsmutatio. nec vicissi- tudinis obũbratio. Flumina ergo gratiaꝝ reuertunẗ p gloriaz in mare. hoc est in deũ fontem oĩs boni ut iterũ fluant. non attribuo mihi gloriã de hoc quod aliũde accepi. sufficit mihi hoc ꝙ ad usum mihi largitus est. nõ rapinã arbitror me eẽ eq- lẽ deo ut sim gl̄iosus. ut ipse dicit ap̄ls pri. ad Thio. pri. Regi se culoꝝ soli deo honor & gloria in secula seculoꝝ amen

P Nonũ certamen forte admodũ mouet scisma. nitiẗ aũt scindere tunicã inconsutilẽ charitatis. excedens in hoc peccatũ crucifixoꝝ christi. sic em̄ dixerũt. nõ scindam⁹ eã. ſ3 sortiamur de ea cuius sit. Iohan. xix. ut impleret quod scriptuz est in psal mo. Diuiserũt sibi uestimenta mea. & sup uestem meã miserũt sortem. Tunica incõsutilis est autoritas clauiũ. & vnitas cha- ritatis christi. Crucifixores aũt sp̄uales christi sunt apti peccato res. qui tamen manẽt in obedientia clauiũ. & fide informi nu- merant in ecc̄ia. De quib⁹ dicit ap̄ls Hebre. vi. ca. Rursus sibi metipsis crucifigẽtes filium dei & ostentui habentes. Istoꝝ pec catum nõ adeo crescit ut scindãt potestatẽ clauiuz & vnitatem charitatis. qua nectiẗ totum corpus christi mysticũ. q̄d est eccle sia. sed bene ꝯuertunt in questũ. & sortiunẗ diuidendo inter se questũ cuius sit. sed peccatũ scismaticoꝝ scindit eam. quia illi obedientiã clauiuz contẽnunt. & lacerant charitatis vnitatem dentibus detractionis. Hoc certamẽ est quod certauit michael archangelus cum sathana in aere cum altercarenẗ simul demõ nes de corpe Moysi. sicut legiẗ in ep̄la Iude. Moyses em̄ signifi cat christũ. corpus eius est corpus mysticũ. quod est ecc̄ia. hoc sathan vult lacerare. vñ etiam sub zorobabel & Iesu sacerdote magno cũ liberari deberet corpus Moysi. hoc est iudeoꝝ po- pulus: apparuit sathan ut aduersareẗ illis. sicut legiẗ zacha. iij. Dicit em̄ sicut ostẽdit mihi dñs sacerdotẽ magnũ Iesum stantẽ coram angelo dñi. & sathan stabat a dextris eius ut aduersareẗ ei. Et dixit dñs ad sathan. Increpet dñs in te sathan. & increpet

dominus in te qui elegit hierusalē. Iesus est noster magnus sacerdos scdm ordinē Melchisedech: qui cōmisit potestatē clauiū potestatis in edificatōem & nō in destructōem. Sathan aūt a dextris est scismaticus in psperitate tpali. qui non cessat aduersari nisi increpet dūs in eum cōfundendo eum. qa dūs elegit hierusalē; hoc est visionem pacis. cū ille odiat pacem. Et hoc est qd diximus de scismaticis in tota ecclesia. Tenet etiā de scismaticis in cōuentibus clericorū vel laycorū. de quibus etiam est vox que rulosa cōturbatorū. Filij matris mee pugnauerūt cōtra me Canticorum primo. Et illud ps. Cum his qui oderūt pacē eram pacificus: cū loquebar illis impugnabant me gratis. Itē pro eo vt me diligerent detrahebant mihi. Itē Si inimicus meus maledixisset mihi abscondissem me forsitan ab eo. Tu vero hō vnanimis dux meus & notus meus: Qui simul mecū dulces capiebas cibos. scz verbi dei: ambulauimus. hoc est ambulare debuimus. cum consensu.

Q Decimum certamen est qd mouet infidelitas & heresis durū pre oībus. sup dictis. qa hec est iniqtas maxima: & negotiatio cōtra deū altissimū. & hoc significatur p certamen Moysi cōtra Yānes & Mābres: coram Pharaone rege egypti in duriciam cordis egiptiorum & in liberatōem filiorum israel. Exod. vij. Virga em̄ Moysi autoritatē fidei significat. ex qua fit draco scdm veritatē cōsumens alios dracones. hoc est sententia excōicatōis in veritate ligans & tradens sathane. Sed etiā magi volūt facere similitudinem Moysi. sed deficiūt in tercio signo. quia heretici sunt simia ecclesie. sed deficiūt in gratia spūssancti. eo q in sacramentis eorum gratia spūssancti nō cōfertur: qcūquis caracter imprimatur. dūmodo forma ecclesie seruetur. quia sicut dicitur Sapien. primo. Spūssanctus discipline effugiet fictum. Hec est bestia in Apoca. xvi. De cuius ore exiuerūt tres spūs immūdi in modū ranarū. Et primus spūs est blasphemia eterne veritatis in fide. Secūdus est blasphemia dei. eo q falsa sibi attribuūt Tercius spūs est blasphemia potestatis dei operātis in sacramētis quam etiā heretici abijciūt. In hoc bello etiam sunt omēs symoniaci & yezite: qui spiritūsanctū in donis suis ad hāc vilitatem ptrahere nitūtur vt temperali pcio vendi possit aut emi. Hoc etiā bellum mouebit antichristus cōtra christū. quia iam heretici sunt nūcij antichristi. sicut dicit prima Iohan. iiij. Omnis spūs qui soluit iesum ex deo nō est. & hic est antichristus de quo audistis. qa veniet & venit iam in mundo est. Spūs est hic

inspiratio demonis inspirans hereticos ad loquendum falsa Soluit aūt Iesum in sacramentis & fide. hoc est dissoluit & corrumpit quo ad officiū. qa officiuȝ gerit antichristi qui veniet psonaliter in futuro. sed venit iam etiam in membris & nūcijs suis. hic est spūs mendax in ore omniū pphetarū Achab ad decipiendū eum. sicut habetur. iij. Reg. vltio. quia eñ popul⁹ nō credit veritati: iustum est vt mittatur eis spūs erroris & heresis vt credant mendacio

R Sequitur de tercio. scilȝ qualiter manū mittit ad fortia. Enumerati sunt aūt quattuor modi quibus mittit manuȝ ad fortia. Primo scȝ orādo deū ut iuuet ad victoriā Secūdo sollerter pcutiendo & subtiliter hostē. Tercio caute euitando plagas illatas ab hoste. Quarto assidue ꝯfortando & roborando manū ne deficiat in prelio De primo scȝ orōne dicit̄ in psal. Eleuatio manuū meaꝝ sacrificiū vespertinū. & in prima ad Thī. ij. Volo viros orare in oīni loco leuātes puras manus sine ira & disceptatōe. & Exo. xvij. quādo Moyses eleuabat manus in monte vincebat israel. quādo aūt declinabat superabat Amalech. & significat ꝙ quādo aliquis in monte sanctitatis eleuat manus in orōne ad deū tūc vincit. quādo aūt declinat p desidiam tūc incipit vincere dyabolus

S De secūdo scȝ mō missionis manus ad fortia p sollertiā pcutiendi hostē: considerandū est que sit virtus que dicitur sollercia pugnandi spūaliter & vulnerandi hostem. Est aūt virtus illa sollicita ꝯsideratio tentationū hostis in quibus magis tentare ꝯsueuit vt illi maxime obuietur qd̄ maxime nobis & ꝯtinue ingerit. vn̄ Iob. xxix. Gloria mea semp innouabitur. & arcus meus in manu mea instaurabit̄. Gloria est de victoria crebra qn̄ debilis redditur hostis. Arcus aūt in manu est sollercia sagittandi hostem qui semp instauratur qn̄ ꝯfundit ꝯtinue & debilitat tentatorem. Ista manus dicitur manus obstetricans. quia quasi p modum obstetricis sollicite curat excludere serpentis morsum & serpentem a corde. sicut dicit̄ Iob. xxvi. Spiritus dn̄i ornauit celos. hoc est sanctos virtutibus fecit micare & obstetricante manu eius eductus est coluber tortuosus

T Tercia immissio est manus quādo caute scit tentatōnis occasiones euadere: & vulnera suscepta sapienter sanare ꝙ non putrescāt. Occasiones aūt tentatōis euadit qui euitat malas societates. & mala spectacula: & ludos: & colloquia turpia & ocium. sicut dicitur prima ad Corin̄. xv. Corrūpūt bonos mores

colloquia praua. Et prima ad Thimo.iiij. Ineptas & aniles fabulas deuita: & ad Loth Geñ.xix. Dictum est ꝙ exiret a zodomis: & nō staret in omni circa regione. sed in monte se saluū faceret. Sodoma sunt peccata mortalia. Circa regio est multitudo venialiū p que etiā necesse est trāsire hanc vitaꝫ: nō tñ in eis debemus stare. sed per orōnem quotidianā & elemosinā exire & confessionē generalem: & saluare nos debemus in monte altitudinis virtutū. Spectare etiā nō debemus peccatores ardentes in sulfure. hoc est in fetore luxurie. quia multi ex hoc ceciderūt ꝙ luxuriā & luxuriosos cōtēplati sunt. vñ dicit Gene.xix. ꝙ vxor Loth respiciens retro p rememorationem delectatōis ꝯuersa est in statuaꝫ salis .i. in duriciam cordis vt remaneret in peccatis. ita tñ ꝙ esset exemplū alijs ne silia faciāt. alioquin similia patiātur. & ita sale sapiētie ꝑdit aliquos. quia felix queꝫ faciūt aliena pericula cautum

V De quarto mō qui est assidue confortare manuꝫ vt nō amittat vigorem pugnādi. De hoc habet ad Hebre.xij. Remissas manus & genua soluta erigite. & gressus rectos facite pedibus vestris. vt nō claudicās quis erret. magis aūt sanetur: & ibidem in principio capituli. deponētes omne pondus & circūstans nos peccatū curramus ad ꝓpositū nobis certamen aspicientes in autorē fidei & ꝯsummatorem iesum. qui ꝓposito sibi gaudio sustinuit crucem ꝯfusione ꝯtempta. atq; in dextera sedis dei sedet. Recogitate em̄ eū qui taleꝫ sustinuit a peccatoribus aduersus semetipsum ꝯtradictionem vt ne fatigemini animis vestris deficientes

A § Secūdus

Equitur de secunda parte versiculi. sciꝫ ꝙ digiti eius apprehenderunt fusum. In quo notatur assiduitas & vtilitas operis qbꝰ prouidet suis cōtra frigora niuis. de quibus infra loquetur. Sūt aūt tria hic notāda. scꝫ qui & quot digiti fusum capiāt. & quid sit fusum. & qliter apprehendatur. Circa primū notabile est ꝙ mulieres tribus digitis cum nent fusum apprehendunt. hoc est pollice. indice. & medio. ita mulier ista habet pollicem tanquam fortiorem digitum manus. dona scilicet spiritussancti quibus adiuuatur. De hoc enim digito

habetur Exo.viij.Digitus dei est hic.Ibi glosa: hoc est ostensio spūssancti.& ideo cantatur in hymno. Veni creator spūs. dei tu digitus. Et in euange.Luce.xi.Si in digito dei eijcio demonia pfecto puenit in vos regnū dei.hoc est in virtute spūssancti. Secūdus digitus est obedientia mandatorū.& de hoc habet Deutero.ix.Dedit mihi dn̄s duas tabulas lapideas scriptas digito dei.quia obedientia dei scribimus nobis mandata in corde. Tercius digitus est meditatio passionis christi. De hoc habetur Leuit.iiij.q pcepit dn̄s q Aaron intingeret digitum in sanguine & aspergeret species ɔtra velū. Sanguis aūt est passio christi.digitus ɔpassio. Velum est celum qd velat nobis eterna Aspergere vero septies est septem horis diurnis passionis laudem decantare

B Sequitur de fuso.Et quia in biblia nō legitur de fuso nisi hic accipiatur autoritas glose.Dicit em̄ glosa q fusum est sapientia diuina.Hec aūt dicitur fusum.quia ab ipsa pcedit filū in telam vnde uestiātur om̄es sancti.Dicitur aūt fusum sapientia dei.quia circuitu fusi & rotatiōe stuppa torquetur & comatur in filis.Siſr circuitu rōnis sapiētie essentie create & leues in se vt stuppa ɔsolidātur & tornātur in filis ad vestem sanctitatis dei.quia omnes sancti sunt vestes ad ornatum dei pertinentes.De hac autem sapientia exclamat apostolus ad Roma. xi.O altitudo diuitiarū sapientie & scientie dei q̄ incōprehensibilia sunt iudicia eius & inuestigabiles vie eius

C Dicto qui digiti & quid fusum. ɔsequenter videndum est qualiter apprehendatur. Apprehenditur autē tripliciter.scз. legendo :contemplando:meditando.Lectio fusum capit.contemplatio voluit.meditatio filum perfectuз fuso circūuoluit. De lectione habetur prima ad Thimo.iiij.Dum venio attende lectioni.De contemplatione in Aba.ij. Contemplabor vt videam quid dicatur mihi & quid respondeaз ad arguentem me.De meditatione in psal.Meditabor in mandatis tuis que dilexi valde.Sed notandum valde est q mulier hec:que apprehendit fusum & habūdat in lana & lino: etiam non caret colo & vitta qua ligetur linum & lana ad colū.Sed quia de lana & lino iam supra multa diximus.Dicamus nūc quid colus. est aūt rectitudo liberi arbitrij. Vitta vero:q̄ alligat lana & linum est gratia charitatis dei.Vnde Augꝰ.dicit q nihil aliud est charitas q̄.vitta qua ligatur amans ad amatum

A Captm. .xi. § primus

Aph Manū suam aperuit inopi. ⁊ palmas suas extendit ad pauperem.

c Caph que est epygrama huius versiculi inclinatio interp̄tatur. Est aūt duplex inclinatio: vna qua inclinatur sup̄bie fastus. Altera qua inclinatur cordis duricia. Primā facit hūilitas. Alterā ꝯpassio. De prima habet̄ in psal. Dn̄e inclina celos tuos & descēde. tange montes & fumigabūt. hoc est altos & superbos scelestes. quia superbia natione scelestis est Inclina p humilitatem & descende in eis. quia in humilibus habitas & descendis. tange' montes altissimi fastus eoꝝ p ꝯpūctione: & fumigabūt in igne ꝯtritōis fumo penitentie. De altera inclinatōe habetur Iohan. xx. Dū fleret Maria inclinauit se. & ꝓspexit in monumentū. Et vidit duos angelos in albis sedentes: vnū ad caput & vnū ad pedes: vbi positū erat corpus Iesu. Monumentū Iesu sunt pauperes & afflicti in quibus sepultus iacet dominus: quē habent ad ꝯsolatōem huius vite. quia diues recipit bona in vita sua. & Lazarus paup̄ sil'iter mala. Lu. xvi. Et ideo vita pauperis ꝯparata est monumentis mortis nō habens ꝯsolatōem nisi quia iacuit christus in monumēto paupertatis. & defectū oīs ꝯsolatōnis habet pro sudario in quo inuolutus fuit christus. sed etiam habet angeloꝝ frequentiam vnū ad caput confortantem in mente. & vnum ad pedes sustinentem in necessitate huius vite. Sed quid. uenit mulier fortis Maria in amaro mari compassionis: inclinat duriciam cordis & visitat monumentū paupertatis christi quādo subleuat miserias pauperum egenorū flendo super ipsos in affectu pietatis & misericordie. Et sic patet qualiter concordat epygrama cum versu. quia vtraq; pars versus est de compassione in pauperes & misericordia. ita sc; ut inclinatio humilitatis faciat nō despicere pauperes. Sicut dixit Thobi. iiij. Ne auertas faciē tuam ab vllo paupere. & altera inclinatio sc; compassionis faciat impartiri consolationem.

B Sequitur. ꝯsideratio versus. que in duobus cōsistit. scil; quid sit manus aperire inopi. & quid sit palmas extendere ad pauperem. Circa primū notāda sunt tria. sc; que manus. quis inops. qualiter manus ad inopem aperiatur. Man⁹ hic est manus largitatis. cuius perfectio est in digitis quinq;. sc; ꝙ de suo

det ꝙ hilariter det. ꝙ det q̄tuȝ decet. ꝙ sciat cui det. & q̄d sum mū in his est ꝙ sciat propter quem det. De primo habet̄ Luc. xi. Q̄d superest date elemosynā & omnia mūda sunt vobis. In prouerb. iij. ca. Honora dominū deū tuū de tua substātia & de primitijs omniū frugū tuarū da pauperibus. De secūdo dicit apl's. secūda ad Corin. ix. Nemo ex tristicia aut ex necessitate: hilarem em̄ datorem diligit deus. Et ad Hebre. x. Rapinā. i. direptionem in paupes: bonoꝝ vestroruȝ cum gaudio suscepistis cognoscentes vos habere meliorē & pmanentem substantiam De tercio Thob. iiij. Si multū tibi fuerit habūdanter tribue. si exiguū tibi fuerit: etiam exiguū libēter impartiri stude. nō em̄ decet redditus multarū marcaꝝ a deo habere & obulum dare Sicut de Cayn Geñ. iiij. dicit̄. Qui dimidiā partem mūdi in hereditate habuit excussit manipulum obtulit. & ideo reprobatus fuit. Malach. ij. Maledictus qui habet in grege suo masculum & offert domino debile. De quarto. quia nō debet dare histrioni vel mimo vel catillatori. vel peccatori. nisi ut sustentetur natura. sed indigenti debet dare. Sicut dicitur in psal. Dispersit dedit pauperibus: iusticia eius manet in seculum seculi Diuitie aūt nō mansissent in seculū seculi. Iob. xxxi. Si comedi buccellā meam solus. & nō comedit pupillus ex ea: supple male mihi accidat. Ab infantia em̄ creuit mecum miseratio. & de vtero matris mee egressa ē mecum. De quinto scȝ ꝙ propter deum solum sit dandum. Math. vi. Cum facis elemosinam noli tuba canere ante te. sicut hipocrite faciūt in sinagogis & vicis vt honorificentur ab hominibus. Amen dico uobis receperunt mercedem suam. Te autē faciente elemosinam nesciat sinistra tua quid faciat dextera tua. vt sit elemosina tua in abscōdito: & pater tuus qui videt in abscondito reddet tibi

C Sequitur. quis inops. Inops est sine ope vel sine opibus. In quo notantur duo genera misericordie. scȝ adiutoriuȝ coꝝ qui carent ope: vt pupilli sunt & vidue & orphani & peregrini & aduene. & solatium sustentationis eorum qui carēt opibus. sicut famelici & nudi & huiusmodi. De primo horuȝ habetur in psal. Pupillo tu eris adiutor. Et Treno. vltimo. Pupilli facti sumus absq̧ patre. matres nostre quasi vidue. Sed q̄dam conterunt inopes in porta. Contra quos dicit Iob. xxxi. Si leuaui super pupillum manum meam etiam cum viderem me in porta superiorem. humerus meus a iunctura sua cadat. & brachium meum cum suis ossibus conteratur. Hec em̄ erit

propria pena opprimentium pauperes ꝙ videlicet brachium potestatis eorum cum ossibus roboris conteretur pena eterna quia sicut dicitur Sapien̄.vi. Exiguo conceditur misericordia hoc est pupillo & inopi. Sed potentes potenter tormenta patientur. Humerus autem: in quo sustinetur onus: est nobilitas & diuitie. quia in illis quasi in humeris portant fastum potentie secularis. & sceptrum regni huius mūdi. & tunc cadet a iunctura. quia non valebunt diuitie neqꝫ honores neqꝫ nobilitas neqꝫ dignitates

D De secūdo genere misericordie habetur in multis locis Dicit em̄ dominus in euangelio Luce.xi. Vade & vende omnia que habes & da pauperibus & veni. Ibi patet ꝙ perfectionis vita in elemosynis & paupertate constituitur. Et in Deute. sepe dicitur ꝙ dominus amat pauperem & peregrinuꝫ. & dat ei victū & vestitum. hoc est facit dare. Et in prima cano. Iohan. iiij. Qui habuerit substantiam huius mundi: & viderit fratrem suū necesse habere: & clauserit viscera sua ab eo: quomodo charitas dei manet in eo. Supra plura dicta sunt de hoc

E Consequenter videndum est qualiter manus ista inopi aperiatur. Aperitur aūt p tres virtutes & clauditur p tria vicia

Aperitur per
- Charitatem
- Largitatem
- Misericordiam.

Charitas aperit proximo. largitas homini virtutis. Et misericordia inopi. Charitas aperit propter deū. Largitas propter virtutem. Misericordia autem propter compassionem miserie aliene. sicut dicit sapiens Eccī.iiij. Non sit manus tua ad accipiendum porrecta: & ad dandū cōtracta. De apertione charitatis. dicitur ad Hebre. vltimo. Charitas fraternitatis maneat in vobis. & hospitalitatem nolite obliuisci. per hanc em̄ qdaꝫ placuerūt angelis hospicio receptis. De apertione aūt largitatis habetur primo Paralip. xxix. Domine in simplicitate cordis mei letus obtuli vniuersa hec. & populū tuū qui hic repertus est vidi cum ingenti gaudio. domine ꝯserua in eternū hāc voluntatem. De apertione misericordie habetur in psal. Tota die miserebitur & cōmodat & semen illius in benedictione erit. Charitas em̄ dat ꝑpter quem debet. quia ꝑpter deū queꝫ diligit. Largitas aūt ꝑut debet. quia nō ex tristicia. aut ex necessitate. cum hilarem datorem diligat deus. scd̄a ad Corin̄.ix Sed misericordia dat cui debet. quia necessitatē patienti

F Ex opposito autē sunt tria vicia que claudūt manū. scꝫ cordis duricia. auaricia. & odiū. Odium em̄ prohibet charitatis ꝯmunionem. Auaricia munificentiam largitatis excludit. Duricia vero cordis omnē extinguit ꝯpassionis & miserationis affectum. Odium nihil nisi malum cupit proximi. Auaricia putat persuasum esse vnicuiqꝫ etiam ex malo acquirere & nihil omnino impartiri. Sed duricia cordis crudelitatis virus euomit in pauperes. De odio isto habetur Sapien. ij. Dicitur ibi ad christum etiā in persona proximi. Grauis est nobis etiam ad videndū: qm̄ dissimilis est alijs vita illius: & in veritate sunt vie illius. De auaricia dicit̄ Ecci. x. Auaro nihil est scelestius &c. De auaricia cordis Ecci. iij. Cor durum male habebit in nouissimo. & qui amat periculum in illo peribit. quia scꝫ corde duro se habuit ad deum in suis pauperibus. hoc est suum periculum quod opere amat. quia corde duro iudicabitur a domino

A § Secūdus

Equitur secūda pars versus. scꝫ Et palmas extēdit ad pauperes. Vbi duo notāda sunt. scꝫ que palme. & qualiter ad pauperes extendātur. Palma sicut philosophus est mensura distantie totius manus siue quātitatis integre manus dimensio ab extremo pollicis per uolam vsqꝫ ad finem auricularis digiti. Sunt igitur palme istius mulieris due. scꝫ spiritus habūdantissime pietatis eius. & effectus gratissime consolationis ipsius ita ut tota mensuretur in pietate & tota in consolatione. hoc em̄ sonat nomen palme. scꝫ mensuram totius manus. Si ergo manus est manus largitatis: & palma est mensura manus. due palme mensurantes totam manum sunt spiritus pietatis habundantis. & effectus gratissime consolationis qua consolātur omnes desolatos. spiritus pietatis se totum in affluētia bonitatis effundit. Grata autem ipsius consolatio paupertatem desolatoris dulci quodam affatu & adiutorio muniuit. De primo dicit apostolus prima ad Thimote. quarto. Pietas ad omnia vtilis est. promissionem habens vite que nunc est & future. & hoc spiritu affluebāt antiqui qui hospitibus gratia pietatis & bonitatis obuij venerūt. & nolentes traxerunt & blandicijs verborū allexerūt. vt Abraā Gene. xviij. Cū vidisset em̄ tres viros sedēs in ostio tabernaculi sui. sed ut videret transeū-

tes pauperes & peregrinos quos attraheret. & hoc in ipo feruo re diei qñ solet magna vmbra & refrigeriũ qri. vñ notat̃ ꝙ nec estus retraxerit eũ quin exponeret se soli. sciens ꝙ illo in tẽpore viatores magis ꝯsueuerunt declinare ad manendũ qñ estus so lis retrahit amãdo. & cucurrit ne forte alius attrahens citius ue niret. & adorauit sup terrã ut humilitate vincerent̃ etiã nolen tes manere. Vocat aũt dñm ut ex reuerentia alloquutõis allici at eos. se aũt seruu3 mense debitorẽ ostendat. ne forte cogitent ꝙ indebitum sit illis sibi ministrare. Deinde offert necessaria. et primo refrigeriũ pedis in aqua. quia illi plus laborauerant et ut sudor & puluis simul & lassitudo extrahat̃. Deinde quie tem sub arbore ad recentiã aeris & vmbrã ab estu solis. Dein de cibos in quibꝰ scdm ꝯsuetudinẽ bonoꝝ hospitũ exhibuit parum & dedit multũ & delicata. & ostendens in toto pietatis affectũ ipse currens vitulũ tenerrimu3 & saginatũ attulit cum esset senex. Vxor aũt eius alimenta delicata coxit. Siñter Geñ. xix legitur de Loth ꝙ sedit in foribus ciuitatis uespere ut ad duceret sibi peregrinos: ut ait Hiero. Et cum vidisset accedẽtes angelos in spẽ pegrinoꝝ. adorauit eos cadens in terrã ut vince ret eos reuerẽtia. et dixit ad eos. Domini mei obsecro declina te in domu3 pueri uestri. & manete ibi. lauate pedes uestros. & mane pficissimini in viam uestrã. & cũ negarent ꝯpulit illos oppido. & Geñ. xxiiij. Dixit Laban ad seruũ Abrahe. Ingrede re benedicte domini. cur foris stas. Et in ultimo ca. Lu. Cum ie sus fingeret se longius ire coegerũt illũ Lucas & Cleophas di centes. Mane nobiscũ. quia aduesperascit & inclinata est iã dies

B De effectu autẽ gratissime cõsolationis habet̃. ij. Choꝝ. prio. Benedictus deus & pater domini nostri iesu christi. pater misericordiaꝝ & deus totius ꝯsolationis qui consolatur nos in omĩ tribulatione nostra. ut possimus & ipsi ꝯsolari eos qui in omĩ pressura sunt p exhortatõe3 q̃ exhortamur & ipĩ a deo qm̃ sicut habũdant passiones christi in nobis. ita & p christum habũdat ꝯsolatio nostra. Grata aũt cõsolatio est illa q̃ pauperi primo ꝯpassionis uerba ostẽdit. & nõ improperat. nec ꝯuiciat̃ et postea subleuamẽ pauptatis impartit̃. Ecõtra est ãt ꝯsolatio onerosa. qñ cũ ꝯuitio subleuat afflictõem. & est cõsolatio im pia non cũ spũ pietatis & misericordie. sicut habetur Iob. xvi. Cõsolatores onerosi oẽs uos estis. nunqd habebũt finẽ uerba uentosa. hoc est uerba improperij ex fastu supbie procedentia. Extendere aũt has palmas in pauperes est pietatis & ꝯsolatõis

opera totis viribus in paupes multiplicare. Et quia nos suprā de spēbus elemosyne loquuti sum⁹: uolumus hic loqui de cau sis. ꝑpter quas hec mulier palmas tam ample extendit
C Est aūt sextuplex bonū qđ facit elemosyna oībus faciē bus eā. Vnū est & precipuū ꝙ peccatorē liberat a morte. Secū dū est ꝙ nō sinit hoīem deprimi sub his sup̄ q̄ creatus ē ut dn̄s Terciū ē ꝙ p̄cipue ꝯformat nos pr̄i nr̄o celesti. Quartū ē qa so ciū vite deficientē nobis restituit & sustētat. Quintū ē ꝙ peun cia eterna facit. Sextū est ꝙ centuplū nobis semper recrescit ad meritū simpl̄r erogatū in elemosynā. Redeamus igit̄ ad ꝓban dū vnūqđꝗ ex auctoritate & rōne. Primū est ꝙ purgādo pec catorē liberat a morte. & hoc satis iuste. qa ꝑpter deum suscitat ad vitā morientē inedia. vn̄ Thobie. iiij. Elemosyna ab omni pc̄tō & a morte liberat. & nō patiet̄ aīaꝫ ire in tenebras Isa. lviij frāge esuriēti panē tuū. & egenos uagosꝗ induc in domū tuā. cū videris nudū operi eū &c̄. Et ibidē infra. Cū effuderis esuriē ti aīam tuā. & aīam afflictā repleueris. orieť in tenebris lux tua et tenebre tue erūt sicut meridies. Et requiē dabit tibi dn̄s deus tuus sp. & implebit splēdorib⁹ aīam tuā & ossa tua liberabit
D Secundū est ꝙ nō sinit hoīem deprimi sub his sup̄ q. ut dn̄etur eis. creat⁹ ē Auarus em̄ seruus est pecunie. & tn̄ creatus fuit ut dn̄aretur oībus irrōnabilibus. de quo psal. om̄ia subie cisti sub pedib⁹ eius &c̄. Cuꝫ igit̄ elemosyna extēsis palmis oīa tpalia ꝓjiciat. reuocat hoīem a curuo auaricie in rectitudinem prime libertatis quādo om̄ia fuerunt sub ipso. De hoc habe tur zacharie quinto capitulo. Egressus est angelus qui loque bat̄ in me. & dixit ad me. Leua oculos tuos et vide. qđ est hoc qđ egrediet̄ & dixit quidnā ē. et dixit. hoc ē āphora egrediēs. & dixit. hic ē ocul⁹ eoꝝ in vniuersa terra. Et ecce talētū plūbi por tabat̄ et ecce mulier vna sedēs in medio āphore. et dixit. hec est impietas. et ꝓiecit eā in medio āphore. et misit massaꝫ plūbeā in os ei⁹. et leuaui ocl'os meos et vidi Et ecce due mulieres egre diētes et sp̄us in alis eaꝝ. et habebāt alas quasi alas milui. et le uauerūt amphorā inter celū et terrā. et dixi ad angelū qui loq̄ batur in me. quo iste deferūt amphorā. et dixit ad me. ut edifi cetur em̄ domus in terra sennaar. et stabiliat̄. et ponat̄ ibi super basem suā. Hec visio sic intelligit̄ et moralizat̄. Angelus qui lo quitur ad zachariā. uerbū dei est. qđ est nuncius dei. et dicit̄ an gelus intelligētie. zacharias aūt memorans dominū. uel auxi lium domini interpretat̄. et significat uacantē operibus pieta

ris. et palmas extendētes ad pauperes. qui memorat̄ qualiter dominus misericorditer annuit. & omīa dedit sibi in manꝰ illi ostendit dominus uerbo suo qualiter impietas auaricie dominatur auaris. cū tamē ipsi pecunie deberent dominari. Amphora em̄ significat terrenā nostrā naturam. quia amphora est uas luteū. Mulier āt in amphora. que impietas nominatur. est auaricia. & est impietas in paupes. & hec sedet in amphora. qa in corde terreno quiescit. Massa autē plumbea ponitur in ore amphore super mulierem. quia cor auarum grauissima sollicitudine eris cōprimitur. & suppeditat̄ ab ere. quod erat conculcandū. Et ideo legitur in gestis philosophoꝝ. ꝙ cum Plato ad philosophandū iret athenas. & pōdus auri gestaret in sinu. et cor semp a philosophia recederet. & quasi fugeret ad aurū. Tandem dolens cor in auro nimis occupari. pondus auri proiecit in mare dicēs. Tolerabilius ꝑdit̄ aurū ꝙ̄ animus. & grauiora sunt damna cordis philosophātis ꝙ̄ pecunie ꝑditio. Et subiunxit angelus uerbi dei ꝙ auaricia est oculus auarorū in vniuersa terra. pecunie em̄ obediunt omīa Eccs. x. & oēs q̄ sua sunt q̄runt & non que iesu christi Philippē. ij. Mulieres autem due q̄ habent alas quasi alas milui: sunt due pedisseque auaricie. quaꝝ vna est vndecunq̄ etiā ex malo acquirere. que habet duas alas milui. hoc est rapacitatis. scꝫ apertā rapinā & violentam & subdolā fraudem in circūueniendo Alia pedissequa est cupide tenere. & ꝯseruare acquisitū. Et habet duas alas rapacis auis. scꝫ duriciam cordis in pauperes. & dulcedinē oculoꝝ in contemplatione pecunie He due mulieres tollunt dominā suā auariciā siue impietatem. & portant eam in terrā sennaar. qḋ interpretatur excussio dentium hoc est in infernū. ubi excutientur sibi dentes. quibus comedit & ꝯsumpsit victum pauperū per penas eternas. & ibi edificat̄ ei domus habitationis eterne et stabilitur ꝑ ꝯfirmationē pene & malicie. & ponitur sup basem suam. id est pena ignis eterni fundatur sup culpam. sicut sup fundamentū basis stabilis. vnde patet qualiter comprimitur auarus talento eris. Sed extendens palmas ut deponēs sarcinā deprimentem erigitur in libertatē prime dignitatis. Isaie lviij. c. Dissolue colligatōes impietatis. solue fasciculos deprimentes. Fasciculi impietatum sunt thezauri pecunie. Et sunt etiā fasciculi deprimētes in infernū. & Ecci. xxxi. hec sunt uerba. Post aurū nō abijt. nec sperauit in thezauris pecunie. quis ē hic & laudabimꝰ eū, fecit em̄ mirabilia in vita sua, Optime di-

xit:abijt. quia a prima dignitate sub ea q̄ sub ipso creata sunt.
et quibus dn̄ari deberet recessit. Nihilominꝰ tn̄ laudabilis ē q
etiā si ꝑ pc̄tm̄ auaricie abijt:tn̄ ꝑ penitentiā & extensionem pal
maꝝ in pauperes ad pristinā dignitatem rediuit

E Terciū ē ꝙ patri nostro celesti nos ꝯformat. hic em̄ mise
ricordia sua creauit & pauit & redemit nos & glorificauit nos
vn̄ Lu.vi. Estote misericordes. quia & pater uester celestis mise
ricors est. Et in euāge. dicit̄ de misericordia dei Math.ix. Miseri
cordiā uolo & nō sacrificiū. Misericordia dn̄i ꝙ nō sumus con
sumpti Lu.prio. Per viscera misericordie dei nostri in quibꝰ vi
sitauit nos oriens ex alto.

F Quartū est. quia sociū vite nobis restituit & sustētat. hoc
est fame pauperē moriētē. vn̄ sapiēs. pasce fame morientē. ꝙ si
nō paueris: occidisti. hoc ꝯsiderans zacheus cū salus facta esset
domui sue. Lu.xix. eo ꝙ & ipse filiꝰ esset Abrahe eos q̊s ip̄ieta-
te perimerat suscitauit & alios etiā pauit dicēs. Dn̄e ecce dimi-
diū bonoꝝ meoꝝ do paupeɼibꝰ. Et si quid aliquē defraudaui
reddo q̄druplū supple de residuo. Et uerificatū fuit in ipso qd̄
dixit Iob.xx.c. Diuitias quas deuorauit: euomet. & de uentre
eius extrahet eas deus.

G Quintū ē ꝙ ꝑ eū in se facit eterna. tp̄alia em̄ q̄ corrupti
bilia sunt faciūt manere in eterna beatitudie. vn̄ in euāge. Lu.
xvi. Facite uobis amicos de mām̄ona iniquitatis. ut cū defece-
ritis recipiāt uos in eterna tabernacula. & Math.vi. Thesauriza
te uobis thezaurū in celo. ubi nec erugo nec tinea demolitur &
ubi fures non effodiūt nec furant̄. ubi est thezaurus tuus. ibi est
& cor tuum

H Sextū & vltimū est. ꝙ ꝯuertit̄ in centuplū. sicut bonū se
mē ꝓiectū in terra bona. sicut legit̄ Gen̄.xxvi. ꝙ Isaac semiauit
in Gerara ciuitate palestinoꝝ. & inuenit in ip̄o āno cētuplū Ge
rara interp̄tat̄ incolatus iustoꝝ. hoc est habitatio pauperꝝ spūa
lis Palestina ṽo interp̄tat̄ ore ꝯtusa. & sunt paupes q̄ hn̄t os cō
tusuz & ꝯclusuz pauꝑtate. & in ip̄o āno. hoc ē reuoluto tp̄e eter
nitatis. vn̄ Eccs̄.xi. Mitte panē tuū sup transeuntes aq̄s. q̄a post
multa tp̄a inuenies illū Et dn̄s in euā. Marci.x. Om̄is qui reliq̄
rit domū aut agrū ꝓpter nomē meū cētuplū accipiet in hoc se-
culo. & in futuro vitā eternā. Et etiā elemosyna in hac pn̄ti vi-
ta habet mercedē retributōis in affectu dulcedinis interne in q̄
centuplicato bono reddet dn̄s in merito. & hoc iuste. q̄a sola-
cium in exterioribus ꝓpter deū alij dat: iustū est ut a deo inter-
na bona pro recōpensatione recipiat.

§ Primus
Capitulū.xij. § primus

Lamech Non timebit domui sue a frigoribus niuis. Omnes em̄ domestici eius vestiti sunt duplicibus.

Primo in hoc uersu ꝯsideranda est vis supscriptiōis Lamech em̄ interpretat̄ doctrina discipline. & alludit sententie uersus. quia disciplina preteritoꝝ docuit mulierē hanc cauere de futuris. Docet aūt disciplina notabiliter sex. primū aūt accipienda est discipline definitio quā dat Basilius in originali super principiū Prouerbioꝝ. dicēs ꝙ disciplina est eruditio ꝑ difficilia. sicut dicit ꝓpheta. Per omnē tribulatōem erudieris hierusalē. Primū ergo quod docet est experientia infirmitatis proprie. Credit em̄ aliquis se quādoqꝫ fortē. & cum tangit eum tribulatio & disciplina tunc experit̄ quid sit humana fragilitas: vnde Iob. iiij. Ecce docuisti multos. & manus lassas roborasti. Vacillātes cōfirmauerūt sermones tui & genua tremētia ꝯfortasti Nūc aūt uenit sup te plaga. & defecisti. tetigit te. & conturbatus es. ubi timor tuus: fortitudo tua. & patiētia tua. & perfectio viarū tuaꝝ. hoc spiritu etiam illud in ps̄. dictū est Ego autem dixi in abūdantia mea non mouebor in eternū. Et sequit̄: cum sentiret infirmitatē. Dn̄e in uoluntate tua p̄stitisti decori meo virtutē Auertisti faciem tuā a me & factus sum conturbatus. cū em̄ non esset infirmus. tūc dixit se esse in abūdantia. et oblitus cōditionis humane. que scd̄m Iob. xiiij. nunq̄ȝ in eodē statu ꝑmanet. dixit se non moueri in eternū. Sed ꝑ tribulationem mox ad cor redijt recognoscens. quia decor fortitudinis eius in uoluntate dn̄i situs fuit. Et cū auertit ille faciem discipline exponēdo: tūc remanet ꝯturbatus. Sic ad suū infortuniū et cōdēnationē eruditus ꝑ disciplinā durissimā est anthiochus. De quo legit̄ ꝙ cum res sibi ꝓspere succederet ꝙ supbe loquutus se uenturꝰ hierosolimā & congeriem sepulcri iudeoꝝ se eā facturū. sed qui vniuersa ꝯspicit dn̄s deus israel ꝑcussit eum insanabili & inuisibili plaga. ut em̄ finiuit huncipsum sermonē apprehendit eum dolor dirus viscerum & amara internorum tormenta. Hec legunt̄. ij. Macha. ix. Et sequitur infra. ꝙ cū agitaret currū. ignem spirans animo in iudeos. contigit eum de curru cadere. & graui collisione menbra torqueri. ita ꝙ postea in gestatorio portabatur. & uermes de corpore impij exirent.

ꝙ cum nullus nec ipse etiam suum fetorem sustinere posset: ex graui supbia deductus ad agnitōem sui uenit diuina āmonitus plaga p momenta singula doloribus suis augmēta capiētibus. & cum nec ipse iam fetorē suū ferre posset: ita ait Iustum est subditū esse deo. & mortalē nō paria deo sentire. Sic etiam ad infelicitatē extremā eruditus Herodes. de quo legitur Act. xij. ꝙ statuto die Herodes uestitus ueste regali sedit pro tribunali. & contionabat̄ ad populū. Populus autē acclamabat dei uoces & non hoīs. Cōfestim em̄ pcussit eum angelus dn̄i. eo ꝙ nō dedisset honorē deo. & ꝯsumptus a uermibus expirauit

B Scdm quod docet disciplina orōnis clamor est. qui em̄ nihil scit orare dum fauste & ad nutū omnia suppetunt. tēpore discipline & tribulationis decoratissimas profert orōnes. vn̄ ps. Ad dn̄m cum tribularer clamaui & exaudiuit me. Sic eruditus est rex Iosophat. scdo Paralippo. xx. ꝙ cōueniente aduersus eum graui multitudine ydumeorum & moabitaꝝ & ammonitaꝝ: cōtulit se totum ad rogandū dn̄m. & dixit. Domie tu scis ꝙ in nobis non est tanta fortitudo ꝙ possimus resistere huic multitudini. Sed cum ignoramus quid agere debeamus hoc solum habemus residui ut oculos nostros dirigamus ad te. Sic etiam eruditus est Iudas machabeus & exercitus qui cū ipso erat. pri. Macha. iij. quādo ꝯgregati in Masphat orauerūt dominū dicentes. Tu scis dn̄e que cogitant in nos. quomodo poterimus subsistere ante faciem eoꝝ. nisi tu deus adiuues nos et tubis. hoc est planctu & oratione. exclamauerunt uoce magna. Nec mirū ꝙ homo infirmus in disciplina deuotius orat et ꝓlixius. quia ipe mediator dei & hominū. homo christus iesus. factus in agonia ꝓlixius orabat. ut habet̄ Luce. xxij.

C Terciū quod docet est ꝯfessio peccatoꝝ. vnde in Cantī. Ezechie Isa. xxxviij. Recogitabo tibi omes annos meos in amaritudine anime mee. & hoc mō emendatus est Manasses peccatoꝝ maximus. & maximus penitens. quādo dixit cum disciplinaret̄. in oratione. in. ij. Paralipp̄. ultimo. Peccaui & sup numerū arene maris multiplicate sunt iniquitates mee. incuruatus sum multo vinculo ferri. & non est respiratio mihi. quia excitaui iracundiā tuam. & malū coram te feci. statuens abhominationes & multiplicās offensiones. & nunc flecto genua cordis mei. precans ad te bonitatē dn̄e. peccaui domine peccaui & iniquitatē meaȝ agnosco. peto rogans te dn̄e remitte mihi. remitte mihi. ne simul perdas me cum iniquitatibus meis. neqȝ

in eternū reserues mala mihi. quia indignū saluabis me scdm magnā misericordiā tuā. & laudabo te semp oibus diebus uite mee: qm te laudat omis virtus celorꝝ. & tibi est gloria in secula seculorꝝ amen. Istā orationē quilibet hō peccator scire deberet. & dicere in doctrina discipline

D Quarto docet odiū huius vite & mundi. quia ut dicit Grego. Si hec vita delicijs affluerit. fugienda adhuc erat Cū uero tot nobis calamitates ingerat quid aliud ꝙ ne diligatꝛ clamat. Et sic dn̄s ejciens Adā de paradiso docuit nō amare vitā istā. qn̄ dixit maledicta terra in opere tuo. In laboribus comedes ex ea cūctis diebus vite tue. Spinas & tribulos germinabit tibi. In sudore vultus tui uesceris pane tuo. donec reuertaris in terrā de q̄ sumptus es. qa puluis es. & in puluerē ibis. Gen. iiij. Maledictio nihil nisi penalitatē dicit huius vite. spine & tribuli angustias maiores & minores. Sudor aūt angustias interiores. & p hec uoluit dn̄s ꝙ vita ista non amabitur

E Quinto docet desiderare celestia. vn̄ Baruth. iij. loquitꝛ his qui disciplinā captiuitatis acceperant dicens. disce ubi sit prudētia. ubi sit virtus. ubi sit intellectus. ut scias simul ubi sit longiturnitas vite & victus. ubi sit lumē oculorꝝ & pax. Prudentiā ut scias. virtutem qua recte viuas. Intellectū quo diuina & eterna cognoscas. longiturnitatē dierū ꝓpter eternitatē victū ꝓpter iocunditatē. lumē oculorꝝ in visione dei. pacē in iocūdia fruēdi deo & inuicē in deo. Dicit em̄ Aug⁹. in li. de ciuitate dei. ꝙ pax celestis ciuitatis est cōcordia suauissima fruēdi deo & inuicem in deo. vnus enim homo alio sancto in deo fruetur

F Sexto & ultimo docet cessationem a delicto. & hoc modo docti sunt filij israel cū murmurarent cōtra dominū. ut qn̄ mortui sunt in sepulcris ꝯcupiscentie Nūeri. xiiij. & qn̄ perierunt morsib⁹ ignitorꝝ serpentū Nūeri. xxi. & qn̄ extremitas castrorꝝ incēsa ē etiā igne diuino. Et de hoc dicitꝛ pri. ad Chorꝝ. x. Et loquitꝛ ibi apl's de his q̄ acciderūt iudeis in deserto. et subiūgit. hec in figura facta sunt nostri ut nō simus concupiscentes malorꝝ. sicut et illi cōcupierunt. neqꝫ idolatre efficiamini. sicut quidā ex ipsis. sicut scriptum est sedit populus manducare & bibere et surrexerūt ludere Exodi. xxxij. neqꝫ fornicemur. sicut quidā ex ipsis fornicati sunt. et ceciderunt vna die vigintitria milia. ut patꝫ Numeri vicesimoquinto caplo. Neqꝫ tentemus christū sicut quidam eorum tentauerunt et a serpentibus pe

rierūt: nec murmuraueritis sicut quidam ex eis murmurauerunt: & perierūt ab exterminatore Hec aūt omnia in figura cōtingebant illis. Scripta sunt aūt ad correptōem nostrā in quos fines seculorum deuenerūt. & de hoc eodem loquitur psal. vbi dicit. Hodie si vocem eius audieritis nolite obdurare corda vestra sicut in exacerbatione scd̄m diem tentatiōis in deserto vbi tentauerūt me patres vestri, probauerunt & viderūt opera mea: Opera inquam discipline quam dedi eis ut recederent a peccato. Sic disciplinam accepit Maria soror Moysi. que pro murmure percussa est lepra. & cum emendaret delictū curata est ad preces Moysi fratris sui. Numeri. xij.

G Sequitur sententia versus. dicit ergo. Non timebit domui sue &c. In quo duo notanda occurrūt. Primū quid sit nō timere domui sue a frigoribus niuis. Secūdū redditur pro causa huius. quia sc; omnes domestici eius vestiti sunt duplicibus Circa primū consideranda sunt duo. sc; cui non timeat. quia domui sue. & a quo nō timeat. quia a frigoribus niuis. Circa primū notandū est. quod quattuor domos habet hec mulier quibus non timet. sc; interiorem: exteriorem: inferiorem: & superiorē. Interior est domus cordis. Exterior est sancta ecclesia. Inferior est caro sua. Superior autem celestis patria. in qua habitat vir eius dominus Iesus christus. Non enim habet domū infernum. quia ibi non habitat. sed est locus carceris emulorum eius. De domo cordis scribitur Sapien. viij. Intrans in domū meam cōquiescam cum illa sc; sapientia. nō enim habet amaritudinē cōuersatio illius: nec tedium conuictus eius. De domo autem exteriori. hoc est ecclesia habetur in psal. Elegi abiectus esse in domo dei mei magis quam habitare in tabernaculis peccatorum. In domo enim dei nihil est iniquū. & sic omnes intus existentes sunt ibi numero & merito. & in signū huius in primitiua ecclesia excludebantur ab ecclesia peccatores & qui non cōmunicabāt. hoc est excōmunicati. vt sc; significaretur sic eos excludi a cōsortio fidelium. nisi per penitentiā & deuocionem redirent De domo inferiori scribitur Iob. iiij. Ecce qui seruiūt ei non sunt stabiles. & in angelis suis reperit prauitatem. Quātomagis hi qui habitant domos luteas. qui terrenū habent fundamentū consumētur velut a tinea de mane vsque ad vesperam. succidentur. & quia nullus intelligit in eternū peribunt. Seruientes deo sancti sunt angeli & homines in quibus inuenta est instabilitas. quia angeli prauitas fuit eius casus. & hominis peccatū eiecit eum de pa-

radiso. Cum tamen vterqꝫ istoꝝ fundatus esset in gratia gratū faciente scdm dicta sanctorum. licet quidam magistri dicant angelum creatum fuisse in gratia gratis data tm̄. Qui autē habitant domos luteas. sunt hoīes nihil in cōditione mortalitatis sup lutū habētes. q confringūtur p necessitatē mortis vt vasa figuli. sicut em̄ dicit Hieremias Trenorū iiij. filij syon incliti scꝫ Adam et Eua. amicti auro primo. hoc est gracia innocentie in primo statu. et gracia immortalitatis si vellēt. quomō reputati sunt. p peccatū. in vasa testea. opus manuū figuli. et isti cōsumuntur a tynea fomitis et originalis peccati. quia tynea nascitur in vestimento. et consumit ipsum. Ita originale nascitur in nobis. et consumit corpus nostrum per diuersos motus illicitos. & succiduntur a mane. hoc est ab ortu natiuitatis & iuuentutis. vsqꝫ ad vesperum. hoc est ad senectutem. quia continue mutatur & deperditur. Calor em̄ naturalis continue consumit aliquid de substantia: & ingerit aliquid de alieno. & hec que dicta sunt: sunt in omibus. Quod autem sequitur hoc nō conuenit mulieri: scꝫ quia nullus intelligit ineternū peribunt. Mulier em̄ intelligit ruinā huius dom⁹. & ideo cauet ne ruens super eam opprimat eam. sed peccatores: quia decepti credūt in carne habere palacium securitatis & iocunditatis opprimūtur a carne. sicut dicit apostol⁹ ad Galathas. vi. Qui semināt in carne de carne & metent corruptionē. De domo superiori habetur Iohā. xiiij. In domo patris mei mansiones multe sunt

H Item domus interior est domus sanctitatis & mundicie Vnde psal. Domum tuam domine decet sanctitudo in longitudine dierū. In illa em̄ familiarius domin⁹ requiescit. & ideo sanctius debet prebere dn̄o habitaculū in illa

I Domus autem exterior. id est ecclesia est domus decoris & orationis. Vnde psal. Dilexi decorem domus tue. & locum habitatōis glorie tue.. Et Math. xxi. Domus mea domus orationis vocabitur. Decor em̄ celestis est in ecclesia in potestatis ordine qui descendit de celis. vbi angeli super angelos ordinati in decorem principantur potestate. vt dicit beatus Dionysius. Et est ibi locus habitationis glorie dei. eo ꝙ ibi glorie cām diuersis gratijs ostendit. prime ad Chorin̄. xij. Alij quippe datur sermo sapientie. alij sermo scientie. alij fides. alij genera linguarum. alij operatio virtutum &c. huiusmodi. Ibi etiam orationes & suffragia sunt sanctorum omnium in phialis deuo-

tionis presentare per sanctos angelos domino. Unde etiā edi-ficatur domus domino lapidea in consecratione decorem ec-clesie representans

K Domus autem inferior est domus viduitatis eius & luctus. sicut legitur de Iudith. viij. ca. eiusdem. quod Induta vestibus viduitatis habitabat in domo sua in superioribus domus sue cubiculum secretum sibi fecerat. in quo cum puellis suis clausa morabatur & habens super lumbos suos cilicium. ieiuna-bat omnibus diebus vite sue preter sabbata & neomenias & festa domus israel. Hec est mulier fortis que non inferior in domo carnis habitat in sentina luxurie. Sed trahit se ad superiora honoris & castitatis. habens cilicium super lumbos. hoc est castigationem carnis in loco delectationis & in abstinentia cō-tinua a delicijs carnalibus. exceptis festis dei. In quibus nō carnaliter sed spiritualibus dapibus repletur. cum dominus festum in carnis domo quandoque sed raro suscitare dignabitur quando scilicet dicere potest cum psal. Cor meum & caro mea exultauerūt in deum viuū.

L Domus autem superior est domus gaudij & iubilationis & securitatis & omnis boni. Unde dicit psal. Melior est dies vna in atrijs tuis super milia. Et ideo alibi exclamat. Quam dilecta tabernacula tua domine virtutū: concupiscit & deficit anima mea in atria domini. Concupiscit inquam hic: sed hic deficit. sed erit quando non deficiet sed habitabit & ascendet in montem domini. & habitabit in loco sancto eius.

M Iste quattuor domus significate sunt per quattuor domus quas edificauit Salomon. tercio Regū. vi. & vij. Ubi legitur quod edificauit domum domino. & hec est domus superior. & edificauit domum sibi. & hec est domus cordis in qua. vt legitur ibidem: sedebat ad iudicandum. Edificauit etiam domū saltus libani. Hec est domus inferior. quia corpus de saltu materie mundane acceptum est: quam Plato siluam vel saltum appellat. De libano autem dicitur propter candorem castitatis. quia libanus candor interpretatur. Edificauit etiam domum regine. hec est exterior domus. quia regina est ecclesia. sicut dicit pater Salomonis Dauid. Astitit regina a dextris tuis in vestitu deaurato circūamicta varietate. Aurum quod est in vestitu est fulgor diuine gratie. Varietas autē: que circūdat eam: est diuersitas omniū virtutum.

N Sequitur a quo non timet domui sue. Et hoc notatur

cum dicitur. a frigoribus niuis. Vbi duo occurrunt notanda scȝ que sit nix: & quid frigus eius. Primo autem notãda est natura & generatio niuis. sicut probatur per philosophos naturales in libro secũdo Metheororum. Nix igitur q̃tum ad materiam generatur ex vapore calido in media regione aeris vehementer eleuato. cuius significatio est: quia cadit lata ad modum lane carminate. hoc enim contingit ei quia calor nubis tantus est ꝙ frigus non vincit nisi partem & partem & non totum per partes magnas ita vt totum indurare possit. Similiter q̃tum ad qualitatem est frigida vehementer. quia regula est ꝙ quanto aliquid calidius fuerit tanto efficitur frigidius cũ calor expellitur. Calor enim qui ante infuit aperit poros: ita vt habundanter & vbiqȝ frigus ingrediatur. & ita multum capit frigoris. Huius signum est ꝙ calida aqua profundius constringitur & congelatur frigore q̃ in toto frigida. Quãtum vero ad coloreȝ est alba. eo ꝙ sit ex humido puro disgregato primo per calorem nubis: & postea congelato per frigus. Albedo enim causatur a frigore ipsius & humidi perspicuitate & lucciditate. Quantum autem ad locum generatur in alto. & descendit ad ima. Quantum ad tempus generatur in hyeme. Similiter quantum ad modum descendendi penetrat subtilia valde vnde etiam tecta satis efficacia contra pluuias sunt minus efficacia contra niues

○ Hec sunt que scd̃m naturam cõmunem niuis inueniũtur in niue. & quo ad hoc significat impugnationem hostis. Excitat em̃ primo calore quodã innaturalis cõcupiscentie vaporem carnalis delectatõis ascendentẽ in homine. & immittit desup frigus indeuotõis sue: nõ pmittens vaporem resolui in guttas lachrymose pluuie. sed in rara vanitate quadã hilaritatis cordis retinet ipm. & sic efficitur hõ frigidus. Sicut dicitur Eccĩ. xliij. Frigidus ventus aquilo flauit. & gelauit cristallus ab aqua. Ventus aquilo: a quo panditur omne malũ: tentatio est demonis. Cristallus autem est duricia cordis ex frigore indeuotionis causata. & hoc est periculum ꝙ quãto est vapor ꝯcupiscentie calidior: tanto succedit maius frigus indeuotiõis. Similiter albedinẽ habet ut magis decipiat. dealbat autẽ quãdoqȝ trãsfigurãdo se in angelum lucis. qñqȝ etiã ꝓmittendo futuram penitentiã. quãdoqȝ etiã ꝑsumptõem misericordie & ipunitatis. Tẽpꝰ etiã ꝯcordat. qa in hyeme refrigescẽte charitate generatꝰ nix. nõ qñ est vernalꝰ amenitas. qñ flores apparẽt ĩ t̃ra for

tis mulieris quãdo vocatur a sponso ad amena contemplatio nis eterne. vt habetur Cantico. iiij. Tecta etiam hoc est munera coniũcta meritorũ & orationũ contra impetum niuis. minus quãdoqȝ inueniũtur efficacia. Et hoc est ideo. quia sine bytu mine & cemento pietatis magis sunt congesta q̃ȝ vnita vel glu tinata pietate

P Distinguamus ergo quadruplicem niuem quadrupli ci frigore quadruplicem domum impugnãtem. Est igitur nix accidie. frigore indeuotionis domum cordis impugnans. Et est nix mali exempli. frigore scandali conturbans domũ exte riorem. hoc est ecclesiam. Et est nix illecebrose concupiscentie immũdicie frigore bellans contra domum inferiorem. hoc est carnem. Et quarto & vltimo est nix superbie ab alto tumoris veniens: & frigore contemptus infestans domum superiorem hoc est celum De niue prima habes in psal. Qui dat niuem si cut lanam: nebulam sicut cinerem spargit. Mittit cristallũ suaȝ sicut buccellas ante faciẽ frigoris eius quis sustinebit Nix mis sa est pigritia a tentatione causata: que dicitur mitti a domino quia iuste ab ipso permittitur. Nebula auteȝ & caligo que sta tim in corde oritur est cum torpescit ad deuota. Cristallus au tem est frigida consolatio quam accipit pro buccella. quia hõ piger interius vnde consolari habeat nõ inueniẽs: exterius ad frigida gaudia mũdi diffunditur. sed quis sustinebit a facie fri goris indeuotionis a niue venientis. tũc em̃ ꝯstringitur cor & rigescit affectus. & omnia membra: ut ita dicam: interiora ani me: stolida & quasi paralisi dissoluta efficiũtur. Sed tamen se quitur ꝯsolatio adiutorij contra niuem istã quãdo dicit. Mit tit verbum suũ & liquefaciet ea. flauit spũs eius & fluent aque Verbũ missum est verbum christi per gratiam deuotõis in cor veniens. statim em̃ tũc liquescit nix: & fluit affectus calore casti tatis & desiderij. & flat spũsſanctus in bonitate & gratia conso lationis interne intantũ vt extet in niuibus habũdantia aqua rum & in lachrymis fluat per oculos.

Q De niue autem mali exempli impugnãte domũ exteri oreȝ per frigus scandali. habetur Iob. xxxviij. Nũquid ingres sus es thezauros niuis aut thezauros grandinis aspexisti q̃ pre paraui in tempus hostis & in diem pugne & belli. Thezaurus niuis est habũdantia mali exempli: que heu habũdat in mũdo per quem thezaurum per gressus presciẽtie & prouidentie sue solus ingreditur dominus permittens exempla mala ad ma

forem laudẽ virtutis bonorum. & ad maiorẽ cõdemnationẽ impiorum. Grandinis aũt thezauri sunt habũdantie psequutõis ecclesie. que etiam habũdant nostris tẽporibus. vñ etiã preparata sunt in tẽpus hostis. i. hostiliter agẽtis cõtra deum. & in diez pugne. hoc est impugnationis eccl'ie & belli psequutõnis eius in scandalo. sicut conquerit̃ Dauid. Iuxta iter scandalũ posuerunt mihi. Sed etiam in Iob sequit̃ medicina frigoris huius in sequenti uerbo. Indica mihi per quã viam spargit̃ lux. diuiditur estus sup terrã. Via hec est indiciuz misericordie diuine qd nemo scit nisi deus. Et per illã viam spargit̃ lux boni exempli et diuiditur estus dissipans scandalum in omnes exempla bonorum intuentes

R De niue aũt illecebrose delectationis que frigore immũdicie carnalis impugnat domũ inferiorẽ. s. carnis. habet̃ Exo. iiij. scz q Moyses posuit manũ in sinũ. & ptulit eam leprosam instar niuis. Manus hec significat opera carnalia. & sinus occultus est sub uestimẽto. & significat occultũ luxurie in quod intrusa man⁹ operis pfert̃ leprosa. hoc est carnali fetore corrupta Et medicina ꝯtra niuem istã ibidẽ significat̃. scz q manus iterato mittat̃ in sinum. sed in sinũ aliũ. impossibile em̃ est ut idem scd̃m q idẽ sit causa oppositorum. scz mũdicie & immũdicie. Inducit ergo in occultũ ꝯscientie. ꝯsiderans quid fecit & pfert ea in apertuz cõfessionis & satisfactionis. & tunc erit similis carni relique: quia penitẽtia restituit ad sanitatẽ quantũ ad immunitatẽ peccati. Optime aũt figurat̃ hoc. ij. Regũ. xxiij. ubi legitur q Banaias filius Ioiade qui pcussit duos leones Moab. descendit & percussit leonẽ in media cysterna in diebus niuis. Banaias em̃ interp̃tatur edificans dño. & significat mulierez fortem que edificat dño per castitatez domũ carnis. quia scd̃m ap̃lm pri. ad Chorum. vi. Glorificate & portate deũ in corpore uestro. Ioiada aũt pater eius interp̃tat̃ cognitio dñi. quia a dño cognitionẽ boni. quã accepit: fortiter satagit adimplere. Hic iterfecit duos leones Moab. qui interp̃tatur ex patre. hoc est duo vicia per natiuitatem nobis inducta. hoc est gulã & luxuriã. que oriuntur ex delectatione nobis innata. & in diebus niuis. hoc est tẽpore carnalis tẽptationis. cum iam refrigescit charitas. & feruet libido. & bruma rigens occupat affectũ. descẽdit in cysternã. hoc est in carnalẽ delectatõem. siue est fons delectatiõis. sed post haustum aliunde a pluuijs ciborum & uanitatũ huius mũdi retinet & inficit & interficit ibi leonẽ fomitis. quia debilitat

per opa asperitatis carnis. nec interficit. scd̄m Aug⁹. ita ut nō
sit, sed ita ut nocere non possit

S De niue autem supbie que impugnauit primū in dyabolo. & impugnat in menbris domū superiorē. eo q superbia eorꝝ qui deuȝ odiunt. ascendit semp. ut habetur in ps. Et Ecci. xliij. Tempestas aquilonis & cōgregatio spūs. & sicut auis deponens ad sedendum aspergit niuem. & sicut locusta demergens descensus eius. Aquilo hic est silitudo uolūtatis dyaboli in supbia. que supbia semp est in tempestate facta dyaboli. & hec tempestas aspergit niuem. & frigus supbie. quod est ꝯtemptus in deū & mandata eius. Dicit aūt aspgere sicut auis deponens ad sedendū. quia sicut auis ab alto ueniens cum deponet se ad sedenduȝ anteq̄ sedeat alis uolitat. retinens se ne cadat. & tunc multiplicant motus alarum plus q̄ cum directe uolat. Ita superbus uolans in alto uanitatis cum in aliqua dignitate pedem figit ad quiescendū in ea. ex hoc ipso q sedit in eo multiplicat fastum & cōtemptū & descensus eius. etiam quādo aliquando in mala fortuna sua humiliat contra uoluntatem adhuc iniqua uoluntas etiā depressa quantū potest se erigit. et si non potest aliud breues saltus more locustaꝝ dat in altū. in iactantijs uerborꝝ de fastu antiquo. & ostentationibus eorum in quibus quādoq̄ est cōuersatus. Sed medicina etiam huius niuis ibidem subiungit cuȝ infertur. pulcritudinē candoris eius ammirabit oculus. & sup ymbrem eius expauescit cor. hoc est Asperges me domine ysopo. et mundabor. lauabis me. et sup niuem dealbabor. ysopus eīn ualet peccatori. & significat humilitatem que curat peccatū peccatoris. hoc est tumorem cordis. & fit candidus in gratia. & effundet ymbrē lachrymarū in penitentia. ita ut etiā expauescat cor videntis ad intuitū. ita ut candor interior virtutis vincat exteriorē candoreȝ niuis in decore & pompa seculi

T Est aūt adhuc nix quedā que omes domos mulieris huius equaliter impugnat. & etiaȝ quedā que omes equaliter ab illa niue liberat. Nix ocs impugnās est pena & gelicidiū iehenne. De qua habet Iob. vi. Qui timēt pruinā irruet sup eos nix. et accipit scd̄m Grego. hic pruina in bono. scȝ ꝓ tribulatione penitentiū in hac vita. Nix aūt est pena eterna que irruit sup illos qui timēt in hac vita penitētie duriciam. Item Iob. xxiiij. c. Transibūt ab aquis niuiū ad calorem nimium. & loquitur de dānatis qui uolutantur de frigore ad calorem. de calore in fri

gus ut nihil desit tormentis.

V Nix aūt equaliter liberans est nix penitentie. de qua habetur Iob. ix. c. Si lotus fuero quasi aquis niuis. & fulserint uelut mūdissime manus mee: tñ sordibus intinges me. & abhominabunt me uestimenta mea. hoc ē si penitentiā egero de peccatis. & fuero lotus aquis lachrymarꝝ. que resoluunt ex niuibꝰ peccatorꝝ. & manus operuꝫ meorꝝ fulserint uelut mundissime virtutes. tamen si uolueris districte iudicare: sordibus intinges me. hoc est intinctū ostendes. quia oēs iusticie mee. sicut pānus menstruate Esa. lxiiij. Et uestimēta cōuersationū mearꝝ. me abhominabunt. hoc est abhominabilē reddent corā tuo districto iudicio. De hac niue etiam habet Isa. primo. Si fuerint peccata uestra ut coccinū quasi nix dealbabunt. Et si fuerint rubra quasi uermiculus: uelut lana munda erunt. Peccata rubra sunt peccata de sanguine ebulientia uel in sanguinē. ut peccatum luxurie de sanguine ueniens & peccatū gule & īmunditie carnalis Peccatū āt ire & inuidie & auaricie buliunt in sanguinē q̄dā ut effundant sanguinē. sicut ira & iuidia q̄daꝫ etiā ut sustentationem sanguinis subtrahant ut auaricia. Est ergo sensus. si peccata uestra: scꝫ ire inuidie auaricie. fuerint rubra tincta sanguine proximi in coccinū ut quo capitis proximū. quia per penitētiam dealbati eritis ut nix. hoc est ad pristinaꝫ innocentie gratiam. Et si fuerint rubra quasi uermiculus. de cuius sanguine tinctura accipitur purpure. & illa sunt peccata de sanguine uenientia. ut gula & luxuria. erunt munda per temperantiā carnis. uelut lana munda de uellere agni tollentis peccata mundi sumpta

A § Secūdus

Equit de secūda pte huius uersiculi. In q̄ reddit causam eiꝰ ꝙ nō timet domui. qa scꝫ oēs domestici eiꝰ uestiti sunt duplicibꝰ Vbi duo notāda se offerūt. scꝫ q domestici. & q̄ duplicia quibꝰ uestiunt. Habꝫ āt hec mulier scd̄m quālibꝫ domū duplices domesticos. In domo em̄ interioris cordis habꝫ rōnē et uoluntatem. In domo uero exteriori actiuos & ꝯtemplatiuos. Et itē in domo inferiori habet castitatē & abstinentiaꝫ. Et in domo superiori angelos & homines beatos

B De domesticis prime domus. hoc est cordis. habet Eccixx. ubi dicit. noli esse sicut leo in domo tua. euertēs domesticos

tuos. & opprimens ſubiectos tibi. Vnde notandū ꝙ quidā in domo cordis ſunt ut leones. qui ſcꝫ ſemꝑ ſunt ſuꝑbi & iracūdi quod Eccleſiaſticus interdicit mulieri forti. quia ex hoc ab omni bono & uero auertunt̄ domeſtici. ſcꝫ rō & uolūtas ad malū diligendum. & ex hoc opprimunt̄ ſubiecti famulantes. ſcꝫ vires aīe ut quinqꝫ ſenſus & ꝯcupiſcibilis & iraſcibilis Opprimūtur aūt. quia peccatū incipit eis dñari. De domeſticis aūt domus exterioris habet̄ Math. x. ubi dicit dñs oībus fidelibus eccl'ie actiuis & ꝯtemplatiuis. Nō eſt diſcipulus ſuꝑ magiſtrū neqꝫ ſeruus ſuꝑ dñm ſuum. Sufficit diſcipulo ut ſit ſicut magiſter eius. & ſeruo ſicut dñs eius. Si patrē familias beelzebub appellauerūt ſupple mēbra dyaboli & iniqui homīes: quāto magis domeſticos eius. hoc eſt actiuos & cōtemplatiuos in eadē domo eccl'ie ſecū manentes. non ergo timeatis eos: & ad Gala. vi. Dum tēpus habemus operemur bonū ad oēs. maxime autem ad domeſticos fidei. & illi ſunt actiui & ꝯtemplatiui

C De domeſticis aūt domus inferioris habet̄. ij. Regū. xvi ꝙ cūꝫ fugeret Dauid Abſolon filiū ſuū ꝙ apparuit Siba puer Miphiboſeth. & obtulit Dauid duos aſinos. qui onerati erant ducentis panibus. & centū alligaturis vue paſſe. & centū maſſis palatarꝝ. & duobꝰ utribꝰ vini. Et dixit Dauid. quid ſibi uolunt hec. Rñditqꝫ Siba. Dñe mi rex Aſini domeſtici regis ut ſedeant. & panes & palate ad ueſcendū pueris tuis. Siba interꝑtatur indigens patre. & ſignificat penitentē qui cognoſcit ſe indigere patre cum filio prodigo Luce. xv. Miphiboſeth autem interꝑtatur os ignominie. & ſignificat ꝯcupiſcentiā carnis cui ante ſeruierat Siba. ſed mō redit ad Dauid. hoc eſt ad chriſtum qui fugit filiū infidelē. hoc eſt chriſtianū eijcientē eūꝫ de regno ꝓprio. hoc eſt ab anima. Offert aūt Siba Dauid chriſto in obſequiū. ducētos panes. hoc eſt refectionē ꝑfectam decalogi impletā in duobus ꝑceptis charitatis. et offert etiā ſibi centū alligaturas vue paſſe. Vua aūt paſſa eſt chriſtus paſſus et homo q ꝑfectus eſt etiam in paſſionibus chriſti. dicens ꝙ ſibi abſit gloriari niſi in cruce dñi noſtri ieſu chriſti ꝑ quē ſibi mūdus crucifixus eſt et ipſe mūdo. ad Gala. vi. Et offert nihilominus duos utres vini. hoc eſt duplex vinū ſpūale. ſcꝫ ꝯpunctionis et deuotionis. et centū palatarꝝ maſſas. Palate ſunt ficus que inter tabulas quaſdā que pale uocant̄ ſunt ꝯpreſſe. et ſignificant ꝑfectam compreſſionē oīs dulcedinis peccatorꝝ ꝑ opera penitētie. quā offert etiam penitēs chriſto. quādo iam abiecit a ſe oīa

cuius mūdi & peccatorum oblectamenta. & hoc etiã reficitur christus in penitentibus suis. fert aūt duos asinos. hoc est nutritiuam & generatiuã virtutes. que dicūtur asini. quia sicut asini sunt stolida & stulta aĩalia & prona ad gulã & luxuriã. ita ille due virtutes pre ceteris corrupte sunt ad delectatiões corporales in cibo & coitu. sed offeruntᷓ domesticis regis. hoc est christi vt sedeant. quia christus habitat in corpore nostro. & domestici eius sunt castitas & abstinentia que sedēt super illas duas vires ut milites regentes in bonuȝ omnes animales motus De hoc etiam potest intelligi quod dicitur. prima ad Thimo. v. Si quis suoꝝ & maxime domesticorū curam nõ habet: fideȝ negauit & est infideli deterior. Serui hominis sunt virtutes & vires quas habet in seipso. & p̄cipue curam debet gerere abstinentie & castitatis ne pereant in se. qa aliter factis negat fidem & est deterior infideli. quia sibi nequam est. ergo nulli bonus. Ecclesiastici. xiiij.

D De domesticis aūt domus sup̄ioris habetur. ad Ephe. ij. Iam nõ estis hospites & aduene. sed estis ciues sanctoꝝ & domestici dei. hoc est verissimū etiam de sanctis per rem vel spem iam habitantibus in domo dei. In celo sunt em̄ qui in mūdo sunt hospites in anima. quia hic non habent patriam. & aduene in corpore. quia illud de paradiso in mūdum est eiectū. Sȝ spe quidam & re alij sunt ciues sanctoꝝ in regno & domestici dei secum habitantes in domo in qua mansiones multe sunt. Iohannis. xiiij.

E Sequitur de duplicibus vestibus quibus domestici isti vestiūtur. Assignemus igitur vnicuiqꝫ domestico duplicia. Et sic cū sint quattuor domus & octo domestici: sedecim fient indumenta. Sunt igitur duplicia quibus induūtur domestici domus interioris. & rõ quidem induitur lumine veritatis diuine & scientia ꝯuersationis mūdane. habens scientiam ꝯtra niuem & lumen diuine veritatis contra frigus niuis. Sic em̄ necessarium est. quia contingit quandoqꝫ aliquem ledi a frigore niuis. etiã cum ab ip̄a niue nõ tangitur. De vestimento autem luminis habes in psal. Confessionem laudis sancte & decorem sancte veritatis induisti. amictus lumine sicut vestimento. De veste aūt scientie ꝯuersationis mūdane dicitur Sapien. xviij. ca. qꝫ in veste poderis quã habebat totus erat pictus orbis terraꝝ & parentum magnalia. hoc est Aaron. In om̄i em̄ virtute cordis nostri omnis terrarū orbis pictus est velut in scientia. quia

oportet scire bona & mala & indifferentia. & oportet scire magnalia exempla parentum. vt scdm omnia rectificentur opera nostra. Hoc idem est quod habetur in psal. Abissus eius sicut vestimentum amictus eius super montes stabunt aque. Abissus em̄ est profunditas intellectus in sciētia. Montes aūt sunt alti sensus scripture super quos stant aque doctrine.

F Alius autē domesticus eiusdem domus etiam vestitur duplicibus. sc3 volūtas sc3 charitate ↄtra frigus niuis. & obediencia contra niuem. Charitas autem significatur per tunicam inconsutilem. Obedientia vero p discoloria quibus dominus se dicit vestisse synagogam Ezechi. xvi. Quia obedientia discolor est scdm omnia mandata & omnes voluntates domini. Et vestimenta quidem primi domestici. sc3 rationis: significantur per vestimenta domini transfigurati in monte thabor. Mathei. xvij. Qui mons interpretatur lumen veniens. de quibus dicitur ꝙ facta sunt candida sicut nix. qualia fullo super terrā facere non potest. excedit em̄ ratio in lumine veritatis. & vestitur intellectus plenitudine & sciētie certitudine. Et fullo hic dicitur philosophus vel illi qui student in scientijs secularibus. qui nullo modo talem decoris amictum per studium facere possunt. Vestimenta autem secūdi domestici significantur ꝑ vestimenta Iacob Gene. xxvij. De quibus dixit Isaac. vt statim sensit vestimentorum eius fragrantiam. Ecce inquit odor filij mei sicut odor agri pleni cui benedixit dominus. Charitas em̄ habet omnem agrum virtutis plenum bonitatis fructibus. Et similiter obedientia omnē implet mandatorū agrū floribus & fructibus bonorꝶ operum

G Domestici etiam domus exterioris vestiūtur duplicibus. & illi sunt actiui & ↄtemplatiui. & domus eorū est ecclesia Et vestiūtur quidem actiui feruore spiritus contra frigus niuis Perseuerantia autem contra niuem ipsam. Contemplatiui aūt vestimentum habent puritatis contra niues. & alte admirationis contra frigus niuis. De vestitu autem feruoris spiritus habetur Iob. xxxvij. Nonne vestimenta tua calida sunt cū perflauerit terram austro. Auster est ventus calidus. & significat calorem sanctispūs qui calefacit vestimentum feruoris spiritus: vt fiat quod dicit apostolus ad Roma. xij. Spiritu ferueentes domino seruientes. De vestimento autē perseuerantie habetur Isa. ix. Vestimētum mixtum sanguine erit in combustionē

& cibus ignis. Vestimentum mixtum sanguine est conuersatiō non coniuncta perseuerātie. que miscetur sanguine peccati. & illa erit in combustionē ignis eterni. & cibus ignis infernalis

H De veste autem puritatis contemplatiuorum habetur Gene. xxxv. Mutate vestimenta vestra. surgite & ascendamus bethel: Mutare vestimenta est maiorem puritatem induere vt limpidior sit contemplatio. Surgere aūt est oculos intentōnis ad superna dirigere. Ascendere aūt bethel: que interpretat̄ domus dei: est omnia superiora p ꝯsideratōem penetrare. De veste aūt secūda ꝯtemplationis habetur Canti. iiij. Odor autē vestimentorum tuorum sicut odor thuris. Illa em̄ admiratio nō est curiositatis. sed deuotionis & iocūditatis. Et ideo odor eius odori thuris comparatur. per quod deuotionis iocūditas consueuit designari. Hec omnia duplicia actiuorum & contēplatiuorum significantur per vestes regine. de qua legitur in psal. ꝙ astitit regina in vestitu deaurato circūdata varietate

I Domestici etiam domus inferioris vestiūtur duplicibus Castitas quidem vestitur uerecūdia & sanctimonia mundicie Abstinentia vero discretione & austeritate: Et castitas vtitur uerecūdia contra niuem. & sanctimonia contra frigus niuis. Similiter & abstinentia austeritatem habet contra niuem. & discretionem contra frigus niuis. Et de vestimentis castitatis duplicibus simul habetur Prouerb. vi. Nūquid potest homo abscondere ignem in sinu suo: & uestimenta illius non ardeant. aut ambulare super prunas & non comburantur plante eius. Sic qui ingreditur ad mulierem proximi sui non erit innocēs Ignis in sinu est luxurie calor ī corde. de qua dicit Iob. xxxi. ꝙ ignis est usqꝫ ad perditionem deuorans. Vestimenta autē que comburūtur sunt verecundia & sanctimonia castitatis. Plante autem sunt affectus qui etiam immūdantur igne luxurie. Est autem quidam ignis ardens in castitatis vestibus non cōburens. sed illuminans non consumens sed purificans & inflammans. & ille est ignis amoris dei & diuinitatis. vt vidit Moyses in rubo qui ardebat & non comburebatur. Exod. iij. Et reputauit hanc visionem magnā: ad quam deniqꝫ iussu dei nisi nudis pedibus ob reuerentiam erat accedendum. eo ꝙ locus ille terra sancta est. quia talis viror castitatis perfecte in corpore & anima perseuerans quādo est cum amore dei & humilitate locum cordis sanctum dei habet habitaculū: & in terra corporis mortalis sanctitatem ducit angelicam

K De vestibus autē abstinentie intelligitur illud quod legitur de vestitu Iohānis baptiste. Math. iij. ꝙ vestimentū eius erat de pilis cameloꝝ. Per qđ intelligit̄ austeritas. & zona pellicea circa lumbos eius. per quod intelligitur discretio. quia sicut zona restringit vestes defluentes. sic discretio ad moduꝫ & mensuram & decentiam reducit inepta & inordinata. hoc idē potest intelligi ꝑ vestitum Helye

L Sequitur de duplicibus quibus vestiunt̄ illi qui sunt in domo superiori. Sunt autē illi angeli & homines: & homines quidem vestientur duplici stola scilicet corporis & anime. Et stola anime contra frigus niuis. & stola corporis contra niuem. Similiter angeli duplicem habent virtutem. scꝫ administrationem. & virtutem assistricem: vt dicūt sancti. Et primam habent ꝯtra niuem: & secūdam ꝯtra frigus niuis. Duplicia autem hominū significantur per vestitum Ioseph de carcere eductum: & totōderūt eum ac veste mutata obtulerunt regi. Gene. xli. Carcer em̄ est mūdus. Tonsio aūt significat abrasionē mortalitatis huius per gloriam corporis. Mutatio aūt vestis significat ꝙ fides mutatur in visionem apertam. spes in comprehensionem eternaꝫ. & desideriū charitatis in dilectōem ꝯpletā.

M Vestis aūt angelorum significatur Apocal̄. primo. vbi Iohannes vidit angelum similem filio hominis vestitum podere & precinctū ad mām̄illas zona aurea. Vbi per auream zonam significatur ligamen quo per virtutem assistriceꝫ colligātur deo. Et per vestimentum poderis significatur ministerium quod exhibent circa nos. Et ideo Daniel dicit ꝙ milia milium ministrabāt ei. & decies centena milia assistebāt ei. Dañ. vij.

A Capl̄m. xiij. § primus

Em Stragulatam vestem fecit sibi. byssus ⁊ purpura indumentum eius

m Epygrāma huius versus est terciadecima littera hebreorum. que interpretatur viscera. Et alludit sentētie versus. eo ꝙ stragulata uestis coloratur de visceribus & sanguine cuiusdam piscis. Sic etiam huius mulieris vestis coloratur de sanguine christi qui est piscis assus. quem discipuli post passionem ad littus maris inuenerunt super prunas cum fauo mellis diuinitatis eius. Iohan. vltimo. Vnde habetur Isa. lxiij.

Et querūt angeli a domino. quare rubrum est indumentū tuū & vestimenta tua sicut calcantium in torculari. Et respondet. Torcular calcaui solus: & de gentibus nō est vir mecum. Torcular em̄ passionis solus calcauit exprimens per obedientiam patris sanguinem vue corporis sui: in qua lauit stolam suam & pallium humanitatis sue. vt habetur. Gene. xlix. Et sic patet qualiter concordat epygrāma versui.

B Sequitur. stragulatā vestē &c̄. In quo duo notātur scilꝫ quid sit vestis stragulata. & postea qd byssus & purpura. quibus etiaꝫ induitur. Stragulata vestis duobus modis cōsueuit exponi. Glosa em̄ dicit ꝙ vestis stragulata est vestis firmiter cōtexta & diuerso colore colorata. In legibus autem consueuit dici vestis apta ad substernendum. Et scd̄m hoc notandum circa primam partem versus ꝙ duplex est uestis stragulata: & ꝙ tribus modis fit illa. Scd̄m primum em̄ sensum vestis stragulata est passio domini nostri Iesu christi contexta firmiter. quia nihil omniū que oportebat fieri ad salutem nostraꝫ est obmissum. Picturata autem & colorata. quia habet sputa clauos lanceam spinas flagella probra & conuicia verborum irrisiones colaphos alapas. & tandem crucem: preter famem & sitim. lassitudines viarum: asperitates uestium & stratus. que per continuos trigintatres annos est expertus. Et hec uestis significatur per tunicam polimitam. id est picturatam quam fecit patriarcha Iacob filio suo Ioseph. sicut habetur Gene. xxxvij. qua nudauerunt eum fratres sui & tinxerunt in sanguine hedi. & miserunt ad patrem per aliquem qui diceret. hanc inuenimus tunicam: vide vtrum tunica filij tui sit an non. quaꝫ cum cognouisset pater ait. tunica filij mei est: fera pessima deuorauit filiuꝫ meum: bestia comedit Ioseph. Tunica est corpus passum. Denudatio est expoliatio corporis per mortem. non ꝙ a deitate fuerit separatum. sed quia diuisuꝫ fuit in triduo ab anima. Polimita autem est hec tunica. quia omnes fluctus passionis transierunt super ipsam. vt prius dictum est. Sputa: claui: lancea: fel: mirrha: acetum: & absynthiuꝫ in gustum & huiusmodi. & mittebant ad patrem celestem dicendo ꝙ blasphemaret se dicendo esse filium dei. Iohānis. x. Huiusmodi em̄ verbis & verberibus quasi ipso facto tunicam humanitatis ponebant in conspectu patris vt videret si tunica filij sui esset. pater vero videns in ea vestigia fere pessime: inuidie scꝫ. hec em̄ vnguibus & dentibus lacerauerat tunicam in dorso capite manibus pe-

dibus & latere. Statim agnouit illam tunicam esse filij sui. faciens etiam elementa super eum lachrymari. Math.xxvij. Sol em̄ obscuratus est & lumen nō dedit. luna nō dedit splendorē suum. petre scisse sunt: monumenta aperta: & in templo veluꝫ scissum. Hec igitur est stragulata siue polimita vestis huius fortissime mulieris habentis in ea uestem redemptionis & solacij in exhibitione tanti amoris ꝙ vir suus eam secum vna veste vestire dignatur.

C Dicitur iterum stragulata vestis apta ad substernēdum & scd̄m hunc sensum vestis est mortalitas vite huius: que substernitur nobis ad humiliationis sessionem. ut descendamus de alto superbie super eam. Hec autem mortalitas est in pena & uerecūdia natiuitatis. que describitur Sapieñ.vij. Quid coagulatur homo in sanguine hominis & delectamento somnij cōuenientis: & mutatur in organa corporalia & perfectionem corporis scd̄m quantitatem debitam decem mensium tempore: & natus de utero cadit in terram. & primam uocem emittit plorans: & accipit cōmunem aerem in spiraculum. nemo quippe ex regibus aliud habuit nascendi initium. Est etiam in pena & uerecundia vite que uerificatur per experimentum famis & sitis & frigoris & caloris & infirmitatis & sanitatis & debilitatis: preter turpia que non est fas dicere. Est etiam in pena & miseria mortis & ignorantia quando mors veniat. sero an media nocte. an gallicantu an mane. Hec autem uestis significatur. quarto Regū.viij. vbi legitur ꝙ Azahel tulit stragulum et infudit aquam: & expandit super faciem regis Syrie. quando mortuus est: & ipse regnauit pro eo. In quo significatur ꝙ filij huius seculi sint Azahel. qui interpretatur videns deum. q scꝫ quottidie vident opera dei in humiliatione superbie vnus super alium expandit sudarium morticiniū: & infundēs aquā refrigerij mortalitatis ꝗ diu p̄t. & cū vnus regnū syrie. ꝗ sublimis interpretatur. tenet post alium

D Sequitur qualiter hanc uestē fecit sibi. Fecit autē: ut dictum est: tripliciter. scꝫ texendo. incidendo. & consuendo. qualiter em̄ net dictū est supra. Texēdo per cogitationes. eo ꝙ omnes christi passiones: & om̄es proprie mortalitatis deiectiōes continue & quottidie versat & reuersat in corde suo. Et ꝙ hoc sit texere. patet per oppositum. quia dominus reprehendit sic per cogitationes iniqua tractantes consilia. Sicut dicit̄ Isa. xix

.F. Primus et secũdus

Confundentur qui operantur linum. hoc est materiam dealbationis & telarum huius mundi: plectentes & texentes subtilia. Et iterum Isaie. xxx. Ve filij desertores ut faceretis consilium & nõ ex me: & ordiremini telam & nõ p ꝯsiliũ meũ ut adderetis peccatum super peccatum.

E Incidit autem forficibus sapientie. qui habet duos cultros contra se venientes. Autoritatez scz scripture. & rõnem intelligentie. que duo ꝯnectũtur clauo fidei

F Consuit autem acutissima timore dei. quia timor domini omnia perforat & compũgit. filum vero connectens est longissima & firmissima compaginatio meritorum. & hec factura significatur primo Regũ. ij. vbi legitur ꝙ tunicam paruam faciebat anna mater Samuelis filio suo: quam afferebat statutis diebus ascendens cum viro suo ut immolaret hostiaz solemnem & redderet uota sua. Anna em̃ gratia interpretatur & significat mulierem fortem. & filius eius spiritus salutis est cui facit his tribus modis tunicam. quia tribus vicibus ascendebant statutis diebus in hierusalem: scilicet pascha penthecoste & in zenopheya, & per illa tria tempora significatur triplex suere stragulate tunice. dicitur autem parua propter humilitatem. Sacrificia autem sunt oblatiões laudis. & vota sunt desideria eternorum que offerũtur domino in hierusalem. hoc est visione pacis

A § Secũdus

Equitur. (Bissus & purpura indumentum eius). In hoc notatur duplex indumentum huius mulieris. scz iustificatio sanctoruz: & decor regalis. vt dicitur in Apocalipsi. Bissinum em̃ sunt iustificationes sanctorum. & dicitur ꝙ datum est sponse agni ut operiat se bisso. Apocalip. xxi. Est autez bissus genus lini candidissimi quod crescit in egypto. Egyptus vero significat mundum in quo oriuntur quo ad meritũ iustificationes sanctorum

B De purpura autem: ꝙ indumentum regale sit. habetur Cantico. vij. Come capitis tui sicut purpura regis iuncta canalibus. Vnde dicitur in legibus. ꝙ purpura vestis tincta est muricis sanguine. & est piscis crescens in conchis quibusdã

marinis. cuius vsus non conceditur nisi principi & cui pmiserit princeps. vnde patz ꝙ purpura regale est insigniũ. Sunt aũt nostri regis signa tria que in mũdum procidũt. scz castitas virginalis. & passio pro iusticia & fide. & doctrina veritatis. Et in his tribus mulier vestitur purpura. quia scilz virgo docens & predicans veritatem euangelij & patiens pro fide. Hec omnia accipiũtur in paulo & Iohãne baptista. vterqꝫ istorum hec tria habuit in seipso. Vnde cantatur de Iohãne baptista. Serta ter denis alios coronãt: aucta crementis duplicata quosdaz: trino centeno cumulata fructu te sacer ornant

A Capl'm. xiiij § primus

Nun Nobilis in portis vir eius quando sederit cum senatoribus terre

n Nun interpretaẽ vnicus vel sempiternus. & alludit versui. qa vir eiꝰ est sibi vnicus & sempiternꝰ. vnicus quia sicut legitur de Iudith. xv. Castitatem amauit. & post virum suũ alterum non admisit. seruãs sibi fidem thori. Non sicut illa samaritana mulier. de qua dicit dominus Iohãnis. iiij. ꝙ quinqꝫ viros habuit. & tũc quem habuit cum dominus ad eam loqueretur: nõ erat suus vir. Sempiternus etiã est sibi quia immortalis. vnde non est sicut illa mulier septemuira quam obiecerunt pharizei & saducei domino. cuius in resurrectõne deberet esse vxor. Math. xxij. Hec em̃ habet vnicũ & sempiternũ. qui est dux pubertatis & adolescentie sue. quem cum amauerit casta est. cum tetigerit munda & cum acceperit pmanet virgo incõtaminata. & sic est ei vnicus & sempiternus

B Sequitur. Nobilis in portis &c̃. Hic quattuor sunt notanda. scz nobilitas viri. & ubi nobilis quia in portis. & quando nobilis. quia quãdo sederit. & cũ quibus vel coraz quibus nobilis. quia qñ sederit cũ senatoribus terre Circa primũ notaẽ ꝙ quadruplex est huius viri nobilitas. scz

	Nature
Nobilitas	Sapientie
	Virtutis
	Efficacie

Nobilitatẽ habz in natura dei filius. & regine virginis matris. vñ. cũ nobile dicaẽ illud qđ in natura attingit alta principia

patet ꝙ filius dei habet nobilitatē nature. De hoc sensu nobili tatis habet Hiere. xxxix. Om̄es nobiles iuda rex Babilonis oc cidit gladio. Ibi em̄ intelligit de his qui ex altis parētibus erāt ꝓgeniti. De christo aūt quo ad sensum. & si non quo ad uerba intelligit illud Isa. xi. Et egrediet virga de radice yesse. & flos de radice ei9 ascēdet. & regescet sup eū spūs dn̄i. spūs sapie & intel lect9 &c̄. Yesse em̄ interptat incēdiū. & signat patrē dn̄i. qui ex incendio amoris genitū de se et ꝯsubstantialē sibi filiū ꝓmisit et uoluit egredi ad nos in mundū. & dicit bis de radice ut no tet duplex pricipiū christi. vnū scd̄m diuinā generationē. & al terū scd̄m humanā, dignitatē aūt gratie in hoc notat quia spi ritus in omnibus donis requiescit sup eum.

C De nobilitate āt sapiētie quo ad litterā habet Deutero. primo. Tuli de tribub9 uestris sapiētes & nobiles. & constitui eos principes tribunos & centuriones & quinquagenarios ac decanos qui docerent uos singula. Hac nobilitate etiam nobi lis est christus. quia sicut habetur Lu. ij. Iesus ꝓficiebat sapiētia et etate & gr̄a apud deū & hoīes. & ap̄ls dicit ꝙ in ipso fuerūt oēs thezauri sapiētie & sciē abscōditi. Colossen. ij. & silr Hiere. xxxi. ꝙ nouū faciet dn̄s sup terrā. femīa circūdabit virū. hoc ē ut dicit glo. ꝑfectū in gr̄a & sapiētia ex die ꝯceptus eius.

D De nobilitate aūt virtutis scd̄m lrām habet Isa. iij. Tu multuabit puer ꝯtra senē. & ignobilis ꝯtra nobilē suscitabitur Puer dicit hic mulier iuuenis. senex aūt a canicie mētis. dicitur nobilis amore virtutis. et precipue christus ꝯtra quē suscitatur ignobilis. qa nemo est ꝯtra eū nisi qui ignobiliter viuit

E De nobilitate efficatie sciendū ꝙ christ9 dicit nobil. qa nobiles suos oēs facit. quia facit eos reges et sacerdotes. sicut di cūt sancti de se in Apocal. Et hoc significat in exaltatione Saul pri. Re. ix. quē eleuauit de abiecta familia Cis cuz q̄reret azinas et ꝑ exaltatōem Dauid cū custodiret oues. et ꝑ exaltatōez Mar dochei iudei cuz esset alienigena. et per hec oīa intelligit illud p̄s. Suscitās de puluere egenū & de stercore erigens pauperē. ut sedeat cū principib9. i. angelis. cū principib9 ppl'i sui. hoc ē be atoꝝ. et illud Anne pri. Re. ij. Suscitans de puluere egenū et de stercore erigēs pauperē. ut sedeat cū pricipib9 et soliū gl'e teneat

F Sequit. vbi nobilis quia in portis. Et nota ꝙ iudicibus p̄ceptū fuit ut sederēt in porta. et ibi exercerēt iudiciū. Sunt āt duodecim porte hierl'm celestis. ut legit Ezech. vlti. et sunt tres ad aquilonē in quib9 christus nobilis est ꝑ efficaciā. quia nobi lē facit mulierē stās in portis illis, Est aūt porta rubē vna. porta

iuda vna. porta leui vna Rubē interp̄tat̄ visio cuius portā ape ruit quis. qn̄ sollicite ꝯspicit malū ut fugiat. ab aquilone quipꝑ pe pandit ome malū sup vniuersos habitatores terre. Iere. pri. Vn̄ oēs tres porte respiciūt ad vias inferni que sunt peccata

G Postq̄ sollicite aūt peccata ꝯspexerit qs. restat ut sedeat in porta scd̄a. sc; iuda q interp̄tat̄ ꝯfitēs uel glorificās. quia dare deb; gl̄am deo de liberatōe & ꝯfiteri pure pct̄m suū Sicut ꝑcepit Iosue ipsi achor qui furat⁹ fuerat regulā aureā & palliu; coccinīū & ducētos siclos argēti Iosue. vij. c. Regula aūt signat dignitatē hui⁹ mūdi q̄ fulget in auro & regit hoīem scd̄m uanitatē suā. Palliu; coccinīū est vita carnis & sanguinis in luxu epulaꝝ & luxurie. Ducenti aute; sicli significāt diuitias huius mundi. a quibus ueniunt omnia peccata

H Qn̄ aūt aliquis pure est ꝯfessus. adhuc restat ut ꝑ opa satisfactōis quottidie crescat & augeatur in virtute ꝯtra pct̄m. & ideo sedendū ē in tercia porta q est leui. q̄ interp̄tatur auctus.

I Sunt iterum ad plagā orientalē porte tres. porta Ioseph vna. porta Beniamyn vna. porta Dan vna Oriēs est natiuitas nostra ad quā tres porte debēt aperiri. Primo em̄ ꝯsiderandū ē ut ex carcere peccati originalis. q̄ mēbra nr̄a clausa tenent̄. educamur a Pharaone. hoc est a deo. & exaltemur ꝑ grām sacramētoꝝ in mūdo. sc; ꝑ baptismu; & ꝯfirmatiōem & eucharistiā et vnctionē extremā. & sic sedem⁹ in porta Ioseph. q̄ interp̄tat̄ accrescēs. & in egypto creuit mō dicto Vn̄ ps. Humiliauerūt in ꝯpedib⁹ pedes ei⁹ ferrū ptrāsijt aīam eius donec ueniret uerbū ei⁹. Eloquiū dn̄i inflāmauit eū & misit rex & soluit eū. princeps ꝑploꝝ & dimisit eum Cōstituit eum dn̄m domus sue & principē oīs possessiōis sue. Cōpedes aūt dicunt̄ carcer. & ferrū dicitur aspitas carceris in q̄ tyrānus & languor nature nos detinēt et nō soluemur nisi mittat rex ꝑ sacramētalē grā; & soluat nos et priceps ꝑploꝝ christ⁹ ꝑ virtutē grē sue nos dimittat. & hoc ē eloquiū dei qd̄ nos charitate inflāmat. & tūc etiā pricipes i regno suo ꝯstituit. ut intremus in gaudiū domini nr̄i & ꝯstituamur sup om̄ia bona eius. & habeamus ea ad nutum

K Cū aūt nos sedere fecerit christus in hac porta q̄ttidie sedendū est etiā in scd̄a q̄ est porta Beniamyn. q interp̄tat̄ fili⁹ dextre & ei⁹ mater in ptu mortua ē. Mater āt nr̄a scd̄m sc; generationē hāc cethea est. & pr̄ nr̄ amorreus. ut dicit̄ Ezech. xvi. & signāt dyabolū et ꝯcupiscētiā. et hec mr̄ mori deb; in generatōe spūali. et debemus ꝑ bonū vitam effici filij doloris et ire

L Deīn ducit nos xp̄s ad portā terciā orietalē q̄ ē porta Dan q̄ iterp̄tat̄ iudiciū. ut. s. ꝯsiderem⁹ oī tpe hūilitatē & miseriā nr̄e nate. ne supbiam⁹ s; n̄ altū sapiētes tieam⁹ & ꝯsentiam⁹ hūilib⁹

Primus

M Sunt aūt iterū porte tres ad meridiē. porta Symeō vna. porta ysachar vna. porta zabulon vna. Meridies ē regio lumīs eterni. qđ orit̄ sup nos in grā dei· Primo āt aperim⁹ portā Symeon q interp̄tat̄ auditus. & sedem⁹ in ea qn̄ sollicite auscultamus si hodie uocē dn̄i audierim⁹ ut nō obdurem⁹ corda nr̄a. sȝ nō inuacuū grām dei recipiamus. sicut dicit ps Audiā quid (loqt̄ in me dn̄s &c.

N Deiñ ducit nos ad portā scdam plage meridionalis. q̄ est porta ysachar. q̄ interp̄tat̄ merces. in spe eterno℞ bono℞. qa spes expectat mercedē. q̄ pmissa ē Abrahe Geñ. xv.. cū dictū ē ei. Ego ero merces tua magna nimis. & qđ petit̄ Ecci. xxxvi. Da mercedē sustinētib⁹ te ut pphete tui fide (les inueniāt.

O Postea sedet vir iste cū sedere nos facit in porta tercia meridionali q̄ ē porta zabulō. q̄ interp̄tat̄ habitaculū fortitudīs qn̄ facit nos habitare firmiter secū & pseuerātet. ut' simⁿ de illis qb⁹ dicit Vos estis q pmā. me. in tēpta. meis. & ego dispo. uo. sicut dispo. mihi pr̄ me. reg. ut eda. & bi. su. mē. me. i reg. me. & si sathanas expetat ut cribret uos sicut triticū ut pniores fiam⁹. tn̄ orat p nobis ut nō deficiat fides nr̄a. Luce. xxij.

P Tandē etiā sunt porte tres ex pte occidentis. porta Gad vna. porta Aser vna. porta neptalim vna. Occidētalis plaga est mors nr̄a. in q̄ tripl'r sedere nos facit christ⁹ Primo qa laborare debem⁹ ut secura sit ɔscia in morte. qa dicit ps. Btūs q nō ɔfundet̄. cū loquet̄ inimicis suis in porta. hoc est mortis. Et sic apit̄ nobis porta Gad. q̄ interp̄tat̄ felicitas. qa hec est summa felicitas hui⁹ vite. securū scȝ eē in morte ut cantem⁹ in morte. vbi est mors victoria tua. vbi ē mors stimul⁹ tu⁹. Ozee. xiij. Stimul⁹ em̄ mortis pctm̄ est. qđ felicē & securū in morte p ɔsciam nō sit

Q Et sequit̄ porta scđa Aser. q̄ interp̄tat̄ btūs. qa (mulat stati p mortē btitudini scto℞ ɔiūgemur. sequētib⁹ nos opib⁹ nr̄is. sicut dicit̄ Apocal'. xiiij. Bti mortui q in dn̄o moriunt̄ ammodo iā dicit spi. ut req. a labo. opera em̄ illo℞ sequunt̄ illos.

R Tercio & ultīo sedet̄ in porta neptalim. q̄ interp̄tat̄ latitudo mea. eo q p mortē ē trāsitus ab angusto speculi ad latitudinē spei. & ab angusto desiderij huius ad caminū dilatatōnis cordis in igne amoris qn̄ ɔiūgemur seraphin i toto ardore. & cherubin in plena scia. & thronis in pfecta qetis trāquillitate

S Sequit̄ qn̄ sit nobilis. s. qn̄ sederit. Nota q̄ttuor ordines erūt in iudicio. qdā em̄ sedebūt iudicātes. & qdā stabūt iudicādi. & ho℞ qdā saluabūt & iudicabūt. & qdā nō iudicabunt. & tn̄ ɔdēnabunt̄ Dicam⁹ ergo q quidā sedebūt ut principes. cū quibus sedet vir mulieris huius. scȝ christus. & sedere facit. De sedētibus Math. xix. In regeneratōe cū sederit fili⁹ hois in sede

maiestatis sue. sedebitis et uos sup sedes duodecim iudicantes
duodecim trib⁹ isrl. Per duodecim āt. ut di. glo. signat̄ vniuer
sitas pfectoꝝ. ꝑ sedes aūt iudiciaria ptās quā cū dn̄o habebūt.
Sꝫ de his q iudicabūt et saluabunt Math. xxv. dicit̄ Venite bn̄⸗
dicti pr̄is mei possidete patū regnū a ꝯstitutōne mūdi. esuriui
em̄ & dedistis mihi mādúcare. sitiui & dedistis mihi bibere &c̄
De iudicādis āt & ꝯdēnādis ibidē. Ite maledicti in ignē eternū
esuriui em̄ & non dedistis mihi mādúcare. Et de nō iudicandis
et ꝯdēnandis habet̄ in euā. Iō. iij. qui non credit iā iudicatus ē.
Ex his pꝫ ꝙ dn̄s mulierē fortē tanq̄ dilectā sibi ꝯsortē regni cō
uiuificat scdm apl'm & cōsedere sibi facit in sede iudicij. Et hoc
significat̄. iij. Regū. ij. ubi legit̄ ꝙ Bersabee uenit ad regē Salo⸗
monē ut loq̄retur pro adonia. & surrexit rex in occursum eius
adorauitq̄ eā & sedit sup tronū suū. positusq̄ est thronus ma⸗
tri regis. q̄ sedit ad dexterā ei⁹. Hec em̄ mulier mr̄ est christi. &
soror & vxor ꝑ diuersis affectib⁹ quib⁹ christo ꝯiungit̄. s. ꝯci⸗
piēs ip̄m in sp̄ū salutis. & ut fecūdata ab ipso in operibus grē
et ut coheres regni celestis. primo mō ē mater. scdo uxor. & ter
cio soror Ingredit̄ aūt in die iudicij ut loq̄tur ꝑ adonia. i. ut in
tercedat ꝑ pctōre. ut det̄ ei uxor Abysaac q̄ signat charitatē. sed
ille supbus inuasor regis nō meret̄ grām. & ideo occidit̄ & mu
lier fortis honorat̄ in ꝯsessu dextre Salomonis. i. regis. q cū pa
ce sua & suoꝝ trāquillitate. oīa dijudicat. adorat etiā. i. salutat
matrē in signo pacis & vite eterne. quia ꝯstituit a dextris & ꝓ⸗
fert uerbū pacis ad ip̄m. qn̄ dicit. uenite bn̄dicti &c̄. Math. xxv.
Et ponit̄ ei thronus ut sedeat iudex cū ipso. & ita pꝫ qn̄ sedet ꝙ
tunc est nobilis vir huius mulieris fortis

T Sequit̄ cū quib⁹ sedeat ei⁹ nobilis vir. q̄a cū senatorib⁹
terre Est āt triplex terra. s. quā gerim⁹. et quā terim⁹. et quā q̄ri⸗
mus. Terra quā gerimus corpus nostrū est. de q̄ dicit̄. Beati mi
tes qm̄ ipsi possidebūt terrā. Math. v. quia māsuetudo reddit
nobis i possessionē Et in p̄s. Māsueti āt hereditabūt terrā Terra
aūt quā terim⁹. terra ē huius mūdi. de q̄ dicit̄ Gene. pri. Terra
erat inanis et uacua. Inanis q̄ntū ad declinatōeꝫ a bono. uacua
aūt q̄ntū ad inclinatōem in malū Vl' inanis q̄ ad grām. uacua
aūt q̄ntū ad opus. et in Iob. ix. Terra data ē in man⁹ impij. vul
tū iudicum eius operit. Ipse scꝫ impius dyabolus operit. Ter⸗
ra aūt quā q̄rimus. terra viuentiū est. de qua dicit̄ in p̄s. Credo
videre bona dn̄i in terra viuentiū. et Isa. lviij. Sustollā te super
altitudinē terre. et cibabo te hereditate Iacob patris tui. In om̄i
bus his terris cum senatoribus sedet christus

V In terra em̄ quā gerimus sedet inter senatores. sc; conscientiā & rōem. quorꝝ iudicio cuncta in nobis decernunt. & de his senatoribus dicitur in Isa. primo. Restituā; iudices tuos ut fuerunt prius & cōsiliarios tuos sicut antiquitus. Iudices em̄ siue senatores. qui sc; ex senij maturitate. ius & auctoritate; habent iudicij. ut dictum est. in nobis sunt cōscientia & ratio. cōscientia iudicans de occultis. & ratio iudicans de apertis & faciendis. Illi inquā iudices quādoq; corrumpunt ut iudicium dissimulēt & hos deus christus noster iudex ueritatis in medio sedens sapientissimus inter tres restituit. ut fuerūt prius anteq̄ peccato corrumperent. quādo facit hominē scdm uerum iudicium de se p cōfessionē iudicare. & non excusare excusatōes in peccatis. & declinare in ṽba malicie. Cōsiliarij aūt sunt cogitationes nostre que mō corrupte sunt. cōsulunt ꝯmodū & dilationem penitentie ꝑpter presumptōem longioris vite. Sed christus uerbū dei iudex cōpagū & medullarꝝ cordis restituit quādo facit cogitare que iusta sunt. ut que sursum sunt sapiant. et non que sup terram Colossen. iij.

X Terra aūt quā terimus habet senatores antiquos a quibus egredit iudiciū puersum. sc; superbiā & libidinē que ꝯueniunt in omni peccato. De quib⁹ dicit Isa. iij. Dn̄s ad iudiciu; ueniet cū senatorib⁹ populi sui. & hoc scdm litteralē expositionem intelligit. quia ueniet ad iudiciū ꝯtra senatores ut cōdemnet eos. eo ꝙ depasti sunt vineā dn̄i. id est fidelē populū. Vnde in medio horꝝ sedet ut iudicet iudiciū. & hoc optime signat in Daniel. xiij. ca. ubi legit ꝙ duo iniqui iudices erant constituti de quibus dixerat dn̄s. ꝙ egressa est iniquitas a senioribus iudicibus. & illi cōcupierunt Susannā que interpretat gaudiu; gratie. quā semp querūt infamare & viciare supbia & libido iudices terre. sed Daniel significat christū qui cōuincit eos ut lapidarent. id est duris increpationibus perimerent

Y Senatores aūt terre uiuentiū sunt duo. sc; angeli & homines. cum quib⁹ sedebit christus in iudicio ut nobilior omnibus. & nobilitās oēs. ut supra dictu; est. Et de hoc habet pri. ad Chorꝝ. vi. An nescitis quia sancti de hoc mundo iudicabunt. et si in uobis. id ē a uobis. iudicabit hic mūdus. indigni estis q de minimis iudicetis. hoc est indignū est uobis ꝙ de temporalibus istis iudicium inter uos sit.

Samech Capitulū xv.

A Capitulū.xv. § primus

Amech Syndonē fecit ꝛ vendidit ꝛ cingulum tradidit chananeo.

f Samech interpretat̄ adiutoriū uel erectio. & alludit sentētie uersus. quia ꝑ negotiatōem adiuuat se mulier & erigit. Est aūt triplex erectio. sc; spei que erigit a desperatione peccati. & penitētie que erigit a deꝑssione peccati. & cōtemplatōis que erigit oculū ab infimis ad supna. De pma erectione habet Iob.v. Ponit humiles in sublime. & merentes erigit sospitate. Et silr intelligit̄ hoc qd habet̄ Actu.ix. ubi legit̄ ꝙ quedā discipula noīe thabita. que interpretata dicit̄ dorcas hec erat plena operibus bonis. & infra. mortua est. quā uocatus a sanctis petrusq; resuscitās dansq; illi manū erexit eam. & sanctis ac viduis assignauit viuā. que em̄ plena operibus bonis fuit & elemosynis. nō potuit esse mortua ꝑ peccatū. s; mortua fuit debilitate spei. quā Petrꝰ .i. cognitō dei. resuscitat. & viso Petro. hoc est cognitōe habita de misericordia dei resedit ad vitā. & datur illi manus. hoc est fiducia meritoru;. & erigit̄ ad spem. & assignat̄ viua in spe. sicut viuit in opere

B De secūda erectōe intelligit̄ erectio filie Abrahe quā incurauerat sathanas decē & octo annis. & soluit eā & erexit christꝰ in die sabbati Lu:xiij. Filia Abrahe est aīma de fide informata quā aduersarius salutis humani generis incuruat ꝑ peccatū. ꝑ annos. hoc est circuitus viciorum decem & octo. quia ꝑ trāsgressionē decalogi & ꝯtemptū beatitudinū que sunt octo enumerate a dño Math.v. Et erigit eā filius dei ꝑ grām in die sabbati. hoc est qn̄ festū & cessationē seruiliū operꝝ. hoc est peccatorꝝ agit dño. & Lu. primo. ubi dicit̄. Erexit cornu salutis nobis:in domo Dauid pueri sui

C De tercia erectōe habet̄ Iob.xl. Circūda tibi decorē & in sublime erigere. & esto gloriosus. et speciosis induere uestibus. Per qd intelligunt̄ quattuor q̄ deb; habere ꝯtēplatiuus Primū est decor virtutū. Secundū erectio intellectus in diuina. Terciū. gl'ia faciei q̄ illuminat̄. sicut splēdida facta ē facies Moysi Exo. xxxiiij. Quartū est speciositas ꝯuersatōis. q̄ circūdat ipm sicut uestimentū. & hec est expositio epigrāmatis huiꝰ lr̄e samech.

D Sequit̄ de uersu (Syndonē fecit et uendidit &c̄.) Est autē duplex negotiatio huius mulieris in uersu isto. sc; in syndone

et in cingulo. Circa primã notant̃ duo. sc3 quid sit syndonis facta. et qliter uendit̃. Dicit aũt glo. ꝙ syndonis ẽ pãnus subtilis cõtextus de bisso. Inueniunt̃ aũt in sacra scriptura qttuor modis syndones. hoc est ad qdruplicẽ usum. sc3 syndones obediẽtie pfecte. & syndones mũdane innocẽtie & castitatis & syndones elemosyne & syndones doctrine euãgelice uel pdicatõnis uerbi dei. & oẽs istas syndones facit mulier & uẽdit Syndones obediẽtie sunt syndones Sãpsonis. de quib⁹ legit̃ Iudicũ. xiiij. ꝙ abstulit. xxx. syndones viris ascolonitis quos interfecit & dedit soluẽtibus pblema istud. De comedente exiuit cibus. & de forti egressa est dulcedo. Ascolon interptat̃ ignis infamis. & significat eos qui habẽt ignẽ ɔcupiscentie. qua trãsgrediunt̃ mãdata dei. & pcipue in auaricia pecunie hui⁹ mũdi. & hos interfecit Sampson. q interptat̃ sol fortis. hoc est christus. pena eterna. & syndones. xxx. hoc est decorẽ obedientie decalogi in fide trinitatis aufert eis. & dat sodalib⁹ suis soluẽtib⁹ p impletionẽ problema. i. enigma. hoc est uolũtatis sue signum. in cõsilijs & mãdatis. Hoc aũt ẽ enigma. de comedẽte. hoc est leone deuorãte. exiuit cibus. & de forti. hoc est leone. egressa est dulcedo mellis. leo aũt dyabolus est. qui circuit ut leo. scdm dicta Petri. rugiens et querens quẽ deuoret. prima. Pe. v. quẽ interficit christus in menbris. et exit ab eo cibus. quia tẽptamina sua cooperant̃ in bonũ et refectionẽ anime. et egredit̃ dulcedo vite spũalis de fortitudine eius. quia experti fortitudinẽ dyaboli maxime efficiuntur spirituales

E Syndoneis aũt mũdicie castitatis est syndonis mulierũ delicatarũ. quia delicate mulieres sunt virgines caste et vidue et ɔiugate. solũ christũ admittẽtes. et de hoc habet̃ Isaie. iij. ubi dicit̃. ꝙ dñs pter peccata ppl'i a mulieribus vult auferre syndones mũdicie. sicut dicit̃ in alia pphetia Osee. iiij. Nõ visitabo sup filias uestras cum fuerint fornicate

F Syndonis ãt misericordie et elemosyne est syndonis in quã Ioseph inuoluit totũ corpus iesu Math. xxvij. Hoc est oĩa mẽbra eius dũ qd cuilibet ex mĩmis fecit sibi fecisse. Math. xxv

G Syndonis aũt predicationis uerbi dei est syndonis Iohãnis. qua quia amictus fuit sup nudo. cu3 psequerent̃ eũ hostes christi de fide. relicta syndone nudus pfugit Marci. xiiij. ca. quia pdicator qui quasi p interula inter syndonẽ et nudũ non utitur bona vita. etiam si quãdoq3 christũ annunciat. tpe persequutionis fugit et etiam uerbo contradicit

H Sequit̄ de uenditōe. scʒ q̄liter facit & uendit. Facit aūt q̄drupl̄r. & sil̄r uēdit q̄ttuor modis Syndones obediētie facit obſeruando mādatis & ꝯsilijs diuinis insup om̄i humane creature ꝓpter deū. sicut p̄cipit Petrꝰ pri. Pe. ij. & sicut dicit apl̄s Ro. xiij Om̄is aīa potestatibꝰ sublimioribus subdita sit. Et Hebre. vlti. Obedite p̄positis uestris & subiacete illis. ipsi em̄ puigilant q̄si rōem reddituri ꝓ aīabus uestris. Vendit aūt ꝑ obligatiōem ad precepta. & per uotū ad ꝯsilia. vn̄ precipit̄ in lege. Reddes dn̄o uota tua Deute. xxiij. & in p̄s. Reddā dn̄o uota mea q̄ distinxerunt labia mea. & Augꝰ. ꝙ uouere est uolūtatis. reddere aūt necessitatis &c̄. Iteʒ in p̄s. Vouete & reddite dn̄o deo uestro oēs q in circuitu eius affertis munera. De obligatiōe aūt ad mādata habet̄ in oībus p̄ceptis Exo. xx. & Isa. viij. Liga testimoniuʒ. signa legē in discipulis meis. liga ꝑ obligatōem. & signa: id ē cōsigna & confirma eam ꝑ uotum.

I Syndonē em̄ etiā mūdicie & castitatis facit ꝑ custodiā carnis & corpis. sicut dicit Iob. xxxi. Pepigi fedus cū oculis meis ut ne cogitarē quidē de virgine. de virgine dicit. quia illud genus femine magis ꝯsueuit incēdere ad ꝯcupiscentiā. sciuit em̄ ꝙ postea diu dixit dn̄s Mathei. v. Qui viderit mulierē ad ꝯcupiscendū eam iam mechatus est in corde suo eā. Hanc aūt syndonē uendit per promissionē tricesimi & sexagesimi & centesimi fructus. sicut dicit dn̄s in euāgelio Mathei. xiij. c. ꝙ semen q̄d cecidit in terrā bonā facit fructū. aliud tricesimū. aliud sexagesimū. aliud uero centesimū. Terra bona est corpus & cor mūdum. semen aūt est uerbū castitatis q̄d fructificat in matrimonio tricesimū. & in viuis sexagesimū. & in virginibus centesimū fructum

K Syndonē aūt elemosyne facit ꝑ misericordiā & miserationes in om̄es indigētes. sicut dicit dn̄s Osee. vi. Misericordiā uolo & nō sacrificiū. & scientiā dei plus q̄ holocaustū Vendit aūt hāc syndonē ostēsione incertitudinis diuitiaꝝ & ꝓmissiōe centuple mercedis. sicut dicit apl̄s pria ad Thimo. vi. Diuitibꝰ huius seculi p̄cipe. nō in sublime sapere nec sperare in incerto diuitiaꝝ. Et Iaco. v. Agite nūc diuites. plorate vlulātes in miserijs uestris. que aduenient uobis. diuitie uestre putrefacte sunt et uestimēta uestra a tineis comesta sunt. aurū & argentū uestrū eruginauit. & erugo coꝝ in testimoniū uobis erit. & māducabitis carnes uestras sicut ignis

L Syndonē aūt predicatōis uerbi dei facit quilibʒ exhor-

tando ad mores: annūciando fidem: arguēdo malos. increpando duros: obsecrando reuerendos: instruendo indoctos. sicut dicit apostolus secūda ad Thimo. iiij. Argue. obsecra: increpa in omni patientia & doctrina. erit em̄ tempus cum sanam doctrinā non sustinebūt. sed ad sua desideria coaceruabūt sibi magistros prurientes auribus: & a veritate quidem auditu3 auertent. ad fabulas aūt ꝯuertentur. Hoc tēpus heu modo est. quia scdm desideria peccati audiūt questuarios p̄dicatores. qui centum dierum indulgentiam falso mendacio cōmutant obolo vno: & a veritate predicationis penitentie auertūt auditum. & ad nugas questuariorum: qui occasione temporalis lucri annūciant nō christum: sed fabulas falsas & hereses. cu3 & illi iam passim predicent qui nunꝙ̄ litteras nouerūt: taceo etiā de sacris litteris quas scire omnes predicatores verbi dei tenentur. vt dicit Aug⁹. super epistolam Iacobi. Quia ergo aliud ꝙ̄ veritatem: falsam em̄ indulgētiā annūciant: nō dubiū quin anathematizati sint. etsi non ab episcopis quorū litteras ad confusionem eorum & damnationem circūferūt: & maiorem autoritatem ꝙ̄ predicatores veritatis accipiūt. tamen sunt nequam anathematizati a sancto apostolo.. qui sic dicit in epistola ad Galla. primo. Sed licet nos aut angelus de celo euangelizet vobis: preterꝙ̄ quod euāgelizauimus vobis. anathema sit. Et cōfirmat sententiā iterum dicendo. Sicut p̄diximus & nūc iteru3 dico. si quis vobis euāgelizauerit preter id q̄d accepistis: anathema sit. Hec autē transgrediendo materiam dicta sunt ad cōfusionem & ꝯfutatōem illorum. Redeamus igitur ostendentes qualiter syndonem illam vendit mulier. Isti em̄ nō syndonem sed potius commissuram panni veteris immūdicijs deceptionis sue exhibent

M Vendit aūt syndonem verbi dei persuasu vite & miraculorum. hec em̄ duo tetigit dominus Marci. xvi. quando dixit signa eos qui crediderint hec sequentur: in nomine meo demonia eijcient. linguis loquentur nouis: serpentes tollent: & si mortiferum quid biberint nō eis nocebit. super egros manus imponēt & bene habebūt. Et tāgit quinꝙ̄ in quibus ꝯsiderat vera syndonis verbi dei ab emptore scil3 Primū ꝙ in nomine domini demonia eijcient. id est peccatores ꝯuertent. quidam em̄ non faciūt hoc in nomine domini. sed in mām̄ona: qui est deus diuitiarum. qui propter pecuniam iustificāt impiū pro muneribus. Isaie. v. Sicut moderni plebani & archidiaconi &

episcopi & questuarij eorum. & scdm vocē domini sathanas non potest sathanam eijcere. quia in seipsum non diuisus est. Marci. iij. sed concordat sathanas cum sathana. non in bonū sed in malum. vt scilꝫ si pastor sit auarus & ouis iniqua remanens in peccato

N Secūdum est ꝙ linguis nouis debent loqui. Noua lingua est spūssancti lingua. sicut dicit aplus a Roma. ix. Veritatē dico in christo Iesu. nō mentior. quia mendaciū nō est in christo Iesu. Iob. xiij. Nūquid indiget dominus vestro mendacio vt pro illo loquamini dolos. Mendacium vero est lingua antiqua dyaboli qua loquutus est ad Adam. Vnde dñs in euangelio Iohan. viij. Dyabolus est mendax & pater eius. hoc est mendacij & ab initio in veritate nō stetit. vnde patet ꝙ lingua antiqua est lingua mendacij. vnde cum loquitur mendaciū ex ꝓprijs loquitur dyabolus

O Terciū est ꝙ serpentes debent tollere: nō subditis virus serpentis in sinū ponere: sed tollere. quia dicit Iob. xxvi. ꝙ obstetricante manu eius eductus est coluber tortuosus. sed isti nescio vnde sunt. de disciplina em̄ christi nō sunt qui cōfessiones audientes subditis virus auaricie: & qđ turpius est luxurie. qa mulierculas in cōfessione polluunt & polluūtur ab eis. Vnde sicut dixi. virus serpentis in sinū subditorum effundūt ab ore serpentis sine dubio qui in cordibus eoꝝ nidū sibi stabilē construxit. vnde virus necis in multos effundat

P Quartum est ꝙ si mortiferum quid biberint. per auditum in confessione: non eos nocebit. sed isti ecōtra omnem nequiciam quam auditu percipiūt student statim etiā in seipsis experiri. vnde nō est genus hominū tot & tam multiplicibus irretitū criminibus vt clerici. & hoc ideo. quia discūt mala omniū & p ꝯcupiscentiā experiuntur omnia

Q Quintum est ꝙ super egros in peccatis manū sacramētorum imponūt & bene habebūt. & notum est quidem ꝙ sacramenta nos mūdare per dei gratiā possunt. quia in illis operatur deus & non homo. vnde sacramenta eque bona sunt a bono & malo. licet non eque deuote ministrentur & suscipiantur. sed tñ hoc qđ possunt faciūt. in sacramentis em̄ imitantur Iezi puerum Helizei. quarto Regū. v. in ordinibus symonem Actuū. viij. in administratione Iasonem. secūdo Machabe. iiij. in ꝯcupiscentia filios Heli sacerdotis. qui erant filij Belial & nequam abstrahentes homines a sacrificio dei

¶ Secundus

A ¶ Secūdus

Equitur qualiter cingulum tradit cananeo. Est autē octu plex cingulus huius mulieris fortis. Et est primus cingulus iusticie. Secūdus aūt cingulus fidelitatis. Tercius humilitatis. Quartus mortalitatis. Quintus tribulationis. Sextus mūdicie cordis & corporis. Septimus est ministerij. Octauus & vltimus glorie dignitatis. De primo habetur Ecci xlv. circūcinxit eum zona iusticie: & induit eum stola glorie. De primo autem & secūdo habetur simul Isa. xi. Erit iusticia cingulū lūborum eius: & fides cinctoriū renū eius. id est fidelitatis

B De tercio aūt id est cingulo humilitatis habetur Iob. xij Baltheū regū dissoluit & precingit fune renes eorꝝ. Et Isa. xxij. Vocabit dominus ad fletum & planctū & caluicium & ad cingulum sacci. ad fletum pro peccatis. ad planctum pro ingratitudine & penis inferni. ad caluiciū. id est ad rasionem pilorꝝ in oblatione vanitatis & supfluitatis. & ad cingulum sacci in humilitate satisfactionis

C De quarto aūt. hoc est cingulo mortalitatis siue mortificationis carnis Math. iij. Ipse Iohānes. qui interptatur in quo est gratia: habebat vestimentum de pilis camelorum: & zonaꝫ pelliceam circa lumbos eius. Et quarto Regum primo. Helias erat homo pilosus & zona pellicea accinctus renibꝰ. zona em̄ pellicea de pelle fit mortui animalis. & significat carnis mortificationem Vnde etiā dominus Ade & vxori sue deiectis de paradiso. fecit tunicas pelliceas vt ostenderet eis ꝓpriā mortalitatem ne amplius supbirent. Gene. iij.

D De quinto autem hoc est cingulo tribulatōis. Iob. xix. Saltem nunc intelligite quia deus non equo iudicio afflixerit me. & flagellis suis me cinxerit. Et dicitur nō equū iudiciū dupliciter. Iudicium em̄ est exequutio iusticie. Et hoc potest esse equū duobus modis. scꝫ scđm proportionem meriti. & scđm proportionem vtilitatis que inde elicitur. scđm proportōem meriti non fuit equū iudiciū. de quo iudicatꝰ est Iob. & in illo sensū obiecit hoc amicis suis qui accusabant eum de crimine aliquo. eo ꝙ deus nō puniret nisi peccatores supponentes in hoc falsum. quia discipulis querētibus de ceco nato. quis peccasset ipse cecus scꝫ vel parentes eius vt cecus nasceret. Iohā. ix. Respondit dominus neqꝫ hic peccauit neqꝫ parētes eiꝰ. sꝫ cecus

natus est vt manifestarentur opera. supple miraculorum dei in illo. scdm proportoem vero vtilitatis: que elicitur de iudicio: semp est iudiciu dei equu. Tamen intelligendu q licet dei iudicium quadoq pcedatur esse in aliquo modo non equu. in nullo tamen sensu debet dici iniquu. quia iniquu sonat corruptionem vicij qua no sonat non equu. Hoc idem significatur Iohan. vltimo. vbi dominus loquitur ad Petrum. cu3 esses iunior cingebss te & ambulabas vbi uolebas. cum aut senueris extendes manus tuas & alius te cinget & ducet quo tu no vis hoc ante dixit significas qua morte clarificaturus esset deum vnde cinctio ista est cingulo psequutois facta qua non voluit Petrus volutate nature. vt dicit Aug. in glosa ibidem

E De sexto autem cingulo hoc est cingulo mundicie siue continentie cordis & corporis. Luce. xij. Sint lumbi vestri precincti: & lucerne ardentes in manibus vestris. Vbi dicit Gregorius in glo. q lumbos precingimus cum carnis luxuriam per cotinentiam coartamus. Et in Apoca. primo. Iohannes vidit angelum qui loquebatur sibi. precinctum ad mamillas zona aurea: vt notetur decor castitatis etiam ad cor pertinere. ne sit sicut virgo fatua non habens oleum in vase cordis. sed tm nitorem lampadis in castitate corporis. Math. xxv. & ne sit sicut ficus fatua. Luce. xiij. exhibens dulcedinem cotinentie in cortice corporis & no in fructu interne castitatis in corde

F De septimo aut cingulo: scil3 ministerij dicit ipse dominus in euangelio. Luce. xij. Precinget se filius dei: scil3 in regno patris sui: & facient illos discubere. & transiens ministrabit illis. Et de hoc supra in verbo illo. Accinxit fortitudine lumbos suos. plura dicta sunt.

G De vltimo aut scil3 cingulo glorie habetur Exo. xxviij. q pcepit dns q fieret cingulus siue balteus in honore & gloriam pontificis de quattuor preciosis coloribus. sc3 purpura iacincto: cocco bis tincto: & bisso retorta. Et significat quattuor de quibus in patria gaudebimus. purpura em est gloria redeptiois. Iacinctus aut: q celeste h3 colore: est gloria glorificatois nostre in aia & corpore in die resurrectionis. qa tuc in toto colore celi habebimus. Coccus aut bis tinctus: q h3 rubeu colore significat ardore dilectois que habebim in ei diuinitate. vt. s. ardor ille tingat nos rubore queadmodu seraphin: q totus ardens dicit: Bissus aut significat candore sapientie in nobis q est candor & emanatio qda virtutis dei sincera. vt dicit Sapi. vij

H Sequit̄ cui tradidit hos cingulos. & dicit̄ ꝙ chananeo
Est aūt triplex chananeꝰ. scʒ maledictus dolosus & benedictus
De chananeo maledicto habet̄ Geñ. ix. Maledictus Chanaan
puer. seruus seruoꝝ erit fratribꝰ suis. filij em̄ istiꝰ chananei sunt
maledicti. & maledictio eoꝝ est ꝓpter irrisionē q̄ irrisit Cham
pater Chanaan patrē suū Noe. vnde addicti sunt seruituti. Interpretatur aūt chananeus negotiator. & signat chananeus maledictꝰ negotiatores maledictos. sicut illos qui sunt etiā negotiatio dyaboli ut usurarij thelonearij publicani qtestuarij symoniaci negotiatores & fures & hm̄oi qui patrē suū derident eo ꝙ nuda vident pudibūda partis. pater autē eoꝝ hic mundus est cuius vident uerenda quādo imitant̄ uerecūdiora que potius in se & in alijs operire deberent. & ideo quia nō faciūt hoc ab ipso mūdo maledictioni subdunt̄. quia orbis terraruʒ id est mūdus pugnabit cōtra insensatos Sapieñ. v. & erunt serui seruoꝝ. quia seruis christi obsequunt̄ etiā si nō uelint. quia dum etiā persequunt̄ ꝓsunt & nō habēt libertatē quā illi experiuntur qui christo seruiūt. quia seruire deo regnare est

I Chananeꝰ autē dolosus est negotiator qui se occupauit mercibus licitis. sed tamē in cōtractu emptionis & uenditōnis dolose circūuenit proximū suum & decipit. & de illo habetur Osee. xij. cap. Chanaan statera dolosa in manibus suis. contra quos dicit dn̄s p Salomonē Prouerb. xi. ꝙ abhominatio ē domino pondus & pondus. & statera & statera. & precepit dn̄s ꝙ nō essent diuersa pōdera nec diuersi sextarij & hm̄oi. Deu. xxv

K Chananeꝰ aūt benedictus est negotiator animaꝝ & maxime negotiator anime sue. de quo habetur Math. xv. ꝙ cum egressus iesus secederet in ptes tyri & sydonis. Et ecce mulier chananea a finibus illis clamauit dicens ad eum. Dn̄e miserere mei fili Dauid. filia mea male uexatur a demonio. & cū dominus diceret ei ꝙ nō esset bonū sumere panem filioꝝ & mittere canibus. ait. etiam dn̄e. nā & cattelli edunt de micis que cadunt de mensa dominoꝝ suoꝝ. ait illi O mulier magna est fides tua. fiat tibi sicut vis. Egressus iesus. est egressus eius a prē in mundum. in quo egressu secessit non desistendo a gloria patris. sed semetipsuʒ exinaniuit formā serui accipiēs Philipp. ij. in similitudinē hominū factus est. & habitu inuentus ut hō Secessit aūt in ptes tyri. que interp̄tat̄ angustia. quia nō omnem uel totā angustiā assumpsit. sed ptes quasdā. que scʒ in eo non generabāt indecentiā & cōtrarietatem gratie. qua plenus erat

Iohan. primo. nec nobis impediebant. sed implebant salutem non em̄ leprā. non ignorantiā. non huiusmodi assumpsit angustias. sed famem sitim peregrinationē lassitudinem frigus mortem. & huiusmodi assumendo. in partes tyri. hoc est angustie secessit paulominus minoratus ab angelis propter passionem mortis

L. Secessit autē etiam in partes sydonis que interpretatur uenatio. quia nō om̄ia huius mūdi tēporalia uenatus est. quia cum ad regnū uenaretur. id est quereretur ipse se abscondit. Iohā. vi. sed animas uenabat̄. Et ecce mulier que mulier propter fluxa desideria. que quondā habuerat. dicebat̄ a finibus illis egressa. hoc est a finib⁹ tyri et sydonis. que sunt etiā ipse partes angustie huius mūdi & ptes uenatōis tpaliū in quib⁹ dudū arrata fuerat. reliquit & in partē angustie & uenatiōis dn̄i secessit occurrēs in imo dn̄o ut magis cū ipso cōcordaret & querulās quia filia sua. hoc est aīa sua. male p peccata & tentationes a demonio uexaret̄. & cum filius dei ad ostensionem fidei mulieris eā canē appellaret. ipsa ꝯfirmās sententiā dn̄i ex recognitiōe ꝓprie iniquitatis dixit. etiā dn̄e. quasi diceret Saluū sit in oībus uerbū dn̄i mei. quia canis ego sum & filia mea. Nam ita est. tamen etiā cattelli edunt de micis salutis que cadunt de mēsa dominoꝝ. hoc est apostoloꝝ. & sic ꝯsequuta est salutē & laudē a dn̄o ꝓpter fidem & humilitatē. vnde soli isti inter chananeos tradit cingulus fidei & humilitatis & uerbi dei. & sic de alijs. & patet p expositōem qualiter emit cingulū oratione & ꝯuersione. quia exiuit de finibus angustie & uenationis temporaliū. in quibus fuerat. & fide et humilitate cōsequuta est salutē a domino. Et hec dicta de tercio sufficiant

A Capl'm. xvj. § primus

yn Fortitudo & decor indumentum eius. & ridebit in die nouissimo

a Ayn interp̄tat̄ fons uel oculus Est āt duplex fons ad quē mulier hec ꝯuertit oculos. sc; fons sapientie. ad quē ꝯuertit oculū ꝯtemplationis. Vn̄ Eccl̄i. pri. Fons sapientie uerbū patris in excelsis. et iste ē fons qui in die natiuitatis ascēdebat de terra irrigans vniuersam supficiē padisi. hoc est ecclesie. sicut legit̄ Gen̄. ij. et in Eccl'iastico. xxiiij. Dixi rigabo ortū plantationū et inebriabo partus mei fructū Ortus plātationū

est ecclia in qua sunt herbe virentiũ virtutũ et animarꝝ. que in quã aïe sunt fructus ptus ecclie. ut sup in primo ỽsu dictũ est

B Est etiã fons vite in q̃ figit oculus fruitõis. Et de hoc habet in ps. Dñe apud te est fons vite. et in lumine tuo videbimꝰ lumen. et scd̃m hunc sensum est epigrãma in uersum sequentez in quo continetur. et de decore eterne fortitudinis et visu diei nouissimi quãdo scꝫ oculus in lumine videbit lumẽ. & vitam bibet in fonte vite & inebriabit ab ubertate domus dei & torrẽte uoluptatis diuine potabitur

C Sequit fortitudo & decor &c̃. In hoc uersu consideranda sunt duo. scꝫ qualiter mulier fortis fortitudine & decore induitur. & quid sit eã ridere in nouissimo. Circa primũ notanda sunt tria. Primũ quid sit indumentũ fortitudinis. & qd indumentũ decoris fortitudinis. & q̃liter induit q̃ndoqꝫ utrũqꝫ. Circa primũ notãda sunt tria. scꝫ scd̃m quẽ actũ mulier uestiat a fortitudine. & scd̃m quas ipsius fortitudinis spẽs. & tercio q̃liter aptent in uestimentũ. Nota igit ꝙ scd̃m huius mũdi sapientes. actus fortitudinis est in aliqua determinata materia. et scd̃m exclusionẽ duarꝝ maliciarꝝ in materia illa. Est igit materia fortitudinis aduersitas siue passio illata ab extrinseco siue etiã causata ab intrinsecis. sicut ab infortunio & febre & conuicijs & psequutionibus & illatione uerborꝝ & sustinentia mortis. & hmõi. & in his passionibꝰ fortitudo moderatrix ẽ animi ut timeat timẽda. et nõ timeat nõ timẽda. et audeat audẽda. & nõ audeat nõ audẽda. hec oïa facit gr̃a boni. et ꝓpter virtutez et ꝓpter deũ precipue. vnde dicit Tullius. Fortitudo est cõsiderata ꝑiculorꝝ susceptio & laborꝝ ꝑpessio. & Ecclesiasticus. xlvi. cap̃. laudat Iosue dicẽs Fortis in bello iesu naue successor Moysi in prophetis. et ap̃lus scribens ad Hebreos. xi. Sancti ꝑ fidez vicerunt regna opati sunt iusticiã adepti sunt repromissiones Et sequitur ꝙ fortes facti sunt in bello. Est ergo ꝓpria materia fortitudinis bellũ passionũ que inferunt homini. ut nõ succũbat animus in aduersis. Actus aũt medius est inter duas malicias. scꝫ audatiam et timorem.

D Considera ergo ꝙ triplex est audatia mala quaꝫ excludit fortitudo per hoc ꝙ timet timenda. Quedam enim est audatia prouocatiua dei. de qua habetur Iob. xv. cap̃lo. Cucurrit contra deum erecto collo. et pingui ceruice roboratus est Et hec fuit audatia Sennacherib. Isaie. xxxvi. cap̃lo. Quis est ex omnibus dijs terrarꝝ qui eruerit terram suam de manu mea ut

eruat dominus hierusalē de manu mea. Erecto collo. id est sup ba mente cōtra deum cucurrit. quādo sic fortitudinē dei blasphemauit. & pingui ceruice. hoc est ɔtemptu in eo nimis grossato. quādo etiam dixit ꝙ nō possit liberare. Et tales quidē inueniunt̃ nostri tēporis homines qui quādo cōtra deum faciūt opprimēdo pauperes. ɔtra deum blasphemāt dicētes. ꝙ deus benefaciet cū ipsis. dūmodo possint facere cum hominibus. ac si dicant. deum nō timemus. nec ꝓpter ipm quicꝙ̃ dimittemꝰ

E Est etiam audatia p̃sumentiū. & illi nimis audent cōtra iusticiā p̃sumentes de misericordia. Cōtra quos dicit̃ pri. Regū ij. Si peccauerit vir in virum placari ei potest deus. si autem in deū peccauerit vir. quis orabit pro eo. Et Susanna in fine Danielis. melius est mihi absꝗ opere incidere in manus hominuꝫ, ꝙ̃ peccare in ɔspectu dn̄i. Et apl's ad Hebre. x. Irritā quis faciēs legem Moysi sine vlla miseratione duobus aut tribus testibus morit̃. ꝙ̃tomagis putatis deteriora mereri supplicia. qui filiuꝫ dei ɔculcauerit. & sanguinē testamēti pollutū dixerit in q̃ sanctificatus est. & spiritui gratie ɔtumeliā fecerit. & ibidē. Horrēdum est incidere in manus dei viuentis

F Tercia est audatia tentantiū deū. de qua dicit̃ in p̃s. Tentauerūt deū in cordibus suis & testimonia eius nō custodierūt. Item. male loquuti sunt de deo & dixerunt. nunquid poterit deus parare mēsaꝫ in deserto. Hec em̄ fuit audatia ꝙ uoluerūt experiri an deus esseꝫ in medio eoꝝ. ita ut ꝓ ipsis uellet miracula facere. Has tres audatias excludit honesta fortitu do p actuꝫ quē habet. qui est timere timēda. quia ista timenda sunt

G Sed habꝫ aliū actū. qui est nō timere nō timēda. ut dem̄ est. siue audere audenda. Et per hunc excludit triplicē timorem scꝫ mundanū. humanū. & timorē pusillanimitatis. Quartum aūt scꝫ naturalē non excludit sed ligat ne abducat ratōnem. Timor mūdanus est quo quis timet periculū ꝓpter amissionem suaꝝ rerum. vnde timet separi a rebus huiꝰ mūdi. sicut timuit ille iuuenis qui custodiuerat mādata ab adolescentia sua. & cū audiret a dn̄o ꝙ vnuꝫ sibi deesset ad perfectionem. scꝫ ꝙ iret & uenderet om̄ia que haberet. & sequeret̃ christū. & abijt tristis. eo ꝙ esset habēs multas possessiones. Lu. xviij. & in p̃s. Trepidauerunt timore vbi non fuit timor.

H Timor aūt humanus est quādo aliquis nimis timet pelli sue. cum etiā scd̄m dyaboli testimoniū. pellē pro pelle & cuncta que habꝫ homo debeat dare pro anima Iob. ij. Cōtra quos

iterũ dominus dicit. Nolite timere eos qui occidũt corpus & postea nõ habent quid faciant. ostendã aũt vobis quẽ timeatis. timete eum qui postq̃ occidit corpus aĩam etiã potest mittere in gehẽnam. Math. x. & Luce. xij. & ad Hebre. ij. Propter timorẽ mortis p totã vitam obnoxij erant seruituti.

I Pusillanimitatis aũt timor est illius qui timet vmbrã & nõ veritatem. qui sc3 ita meticulosus est q ad quodlib3 paruũ etiã timet. de quo habetur Iob. xv. Sonitus terroris semp in auribus illius. & cum pax sit ille semp insidias suspicatur. Nõ credit q reuerti possit de tenebris ad lucem circũspectans vndiq3 gladium. cũ se mouerit ad querendũ panẽ. nouit q paratus sit in manu eius tenebra4 dies. hoc est quãdo etiã p aliqua opera bona querit panẽ. id est refectõnem vite. nouit. id est pro certo habet. cũ tamen nõ sit verũ. q in manu eius: hoc est in ope suo sit dies tenebraru3. id est peccati. & hoc facit debilitas animi & ꝯscientie. Cõtra qđ dicitur Isa. xxxv. Cõfortate manus dissolutas & genua debilia roborate. dicite. pusillanimes ꝯfortamini & nolite timere. ecce deus vester vltõem adducet retributionis. deus ipse veniet & saluabit nos

K Timor autẽ naturalis est qñ aliquis p naturã abhorret periculũ. sed tñ ꝯtra deu3 nõ queret illud euadere. sicut timuit dñs in passione qñ dixit Mathei. xxvi. Tristis est aĩa mea vsq3 ad mortẽ. Et idẽ. q cepit ꝯtristari & mestus esse. & Petrus in mari ambulans videns ventũ validũ vehemẽter timuit. Et Math. viij. discipuli: cũ nauicula opiretur fluctibus & Iesus dormiret: timuerũt & clamauerunt dicentes. dñe salua nos perimus. Iste aũt timor cũ sic tangit naturã vt nõ abducat rõnem in timorem malũ ꝓpassio vocatur. cu3 aũt abducit mentẽ dicitur passio Sic ergo fortitudo actibus suis: quibus in medio virtutis ponit aĩam excludit audacias quasdã & quosdam timores Habet aũt cũ actibus suis audacias quasda3 & timores q̃sdam

L Habet aũt audacias tres. quarũ vna est intrepiditas confessionis xp̃i corã principibus huius mũdi. Secũda est audacia aggrediendi & sustinendi horribilia ꝓpter deũ. Tercia & summa est audacia cõmittendi se auxilio dei in his que nec vidit nec audiuit nec p rõnem intellexit. sed tm̃ fide tenet. De prima habetur in euãgelio Math. x. Dũ steteritis ante reges & p̃sides: nolite p̃meditari qũo aut quid loquamini. dabit em̃ vobis in illa hora quid loq̃mini. Et Hierem. xvij. Ego nõ sum turbatus te pastorẽ sequẽs: & diẽ hoĩs nõ ꝯsideraui. Tu scis q egressum

eſt de labijs meis rectũ in cõſpectu tuo fuit. Et hec fuit audaciã
apl'oꝝ & p̃cipue Pauli De q̃ dixit dñs Actuũ. ix. ꝙ vas electio
nis eſſet ſibi vt portaret nomẽ ſuũ corã regibꝰ & principibꝰ &
filijs iſrael. Hec etiã fuit audacia Mathatie in primo Machab. ij
qui ꝯfeſſus eſt bonã ꝯfeſſionẽ fidei q̃ eſt ad ſalutem dicẽs voce
magna. hoc ẽ forti & audaci. Et ſi oẽs obediũt regi Anthiocho
vt diſcedat vnuſq̃ſq; a ſeruitute legis patrũ ſuoꝝ & cõſentiat
mãdatis eius. ego & filij mei & fratres mei obediemus legi pa
trũ noſtroꝝ: ꝓpicius ſit nobis deus. Nõ eſt nobis vtile relinq̃
re legẽ & iuſticias dei. non audiemꝰ verba regis Anthiochi. nec
ſacrificabimus trãſgrediẽtes legis nr̃e mãdata: vt eamus altera
via. Hac etiã audacia idẽ Mathatias trucidauit virũ ſacrificãtẽ
ydolis ſuꝑ aram: & militẽ quẽ Anthiochus miſerat

M De audacia: q̃ quis audet ſuſtinere ꝑicula ꝓpter deũ &
aggredi ardua: habet Iudicũ. v. q ſponte obtuliſtis deo iſrael
aĩas veſtras ad periculũ benedicite dño. Et ibidẽ infra. Cor me
um diligit principes iſrael: q propria volũtate obtuliſtis vos
diſcrimini bñdicite dño Qui aſcenditis ſuꝑ nitẽtes aſinos & ſe
detis ſupra in iudicio & ambulatis in via loq̃mini vbi colliſi
ſunt currus & hoſtiũ ſuffocatꝰ eſt exercitus: vbi narrent̃ iuſticie
dñi & clemẽtia in fortes iſrael. Martyres ſunt aſcẽdentes ſuꝑ aſi
nos nitentes. hoc eſt corpa dño patiẽti ꝯfigurata: & ſedet dñs
deſuꝑ ſubiugãdo ea in iudicio q̃ iudicati a tyrãnis nutriũt ty
rannos ambulãtes in via veritatis doctrine & vite. loquentur
aũt nobis vbi colliſi ſunt currus. qa in audacia nõ accedendi
a iuſticia ꝓpter mortẽ. Currus malicie mũdi colliſus eſt. q cur
rus habet duas rotas. ſcʒ tyrãnidẽ: & ſeculi poteſtatẽ. Equus aũt
trahens eſt ira. Miles inſidẽs equo: infidelitas. Stimulꝰ eſt furor
Frenũ aũt dirigens & frenãs equũ: leges & decreta mũdana Fal
caſtra aũt egredientia de curru: eo ꝙ de falcatis curribꝰ loquit̃:
ſunt tormẽta in martyres emiſſa. ſed ubi etiã ſuffocatus ẽ exer
citus dyaboli. quia ꝯſtãtia martyrũ totũ ſubiugauit exercituʒ
mũdi. Ibi em̃ apparuit & mortui ſuperarent & clemẽtia in for
tes eccl'ie. vt q̃d viui nõ fecerunt: efficerẽt moriẽtes Hec fuit au
dacia ſctõꝝ ſeptẽ fratrũ machabeoꝝ q paſſi ſunt ꝓ dño. vt le
git̃. ſcđo Macha. vij. p totum. Hec etiã fuit audacia ſeueriſſime
matris eoꝝ q̃ ſup̃ modũ fertur laudabilis & bonoꝝ memoria
digna: & maſculinũ animũ feminee cogitatõi ingerẽs. pereũ
tes ſeptẽ filios ſub vniꝰ diei articulo videns bono animo fere
bat. ꝓpter ſpem quam in deum habebat.

N Tercia aūt audacia est qua quis audet se ꝯmittere deo. de qua habet̃ Deutero. xxxiij. Qui dixit patri suo & matri sue nescio vos. & fratribus suis ignoro illos. & nescierunt filios suos. hi custodierūt eloquiū tuū & pactū tuū seruauerunt. qa sc; impleuerunt hoc qd̄ est in psal. Iacta sup dominū cogitatū tuum & ipse te enutriet. & prema Petri. v. Omnē sollicitudinē vestrā proijcietis in eū. qm̄ ipsi cura est de vobis. Et Aug⁹. Iacta te in deum. qa nō est ita crudelis vt se subtrahat & te cadere pmittat. Et iste sunt tres audacie q̄s secū sp h; actus sc̄tē fortitudinis.

O Sūt etiā tres timores q̄s secū h; semp. sc; timor initialis filialis. & sponsalis. quartū aūt nō secū h; sc̄tā fortitudo. sed p̄cedit eā & ille est timor seruilis. Timor autē seruilis est: q ꝓpter penas eternas amplius q̄ ꝓpter deū; desinit peccare. Vñ dicit Grego. ꝙ viuit in eo peccādi volūtas. & seqretur opus si sperare tur ipunitas. Et de hoc habet̃ in psal. ꝙ initiu; sapiētie timor dñi. intellectus bonus oībus faciētib⁹ eū. laudacio ei⁹ manet in seculū seculi. & dicit Aug⁹. ꝙ est iniciū sapiētie timor dñi sicut seta est initiū fili p qd̄ suitur coreū. quia sc; filū nō intrat nisi p setā. sed tñ filū nō cū seta est in coreo. Siliter saporem charitatis eternoꝝ inducit timor seruilis. sed tñ nō est cum sapore ipso in corde hoīs. vñ talis timor facit recedere ab actu peccati & nō a volūtate. & ideo de ipso dicit̃. prima Iohā. iiij. Timor penā habet. pfecta aūt charitas foras mittit timorē. & Grego. Cū sit iudex timetur ꝙ facies iudicis nō amatur. Timor ex tumore est nō ex humilitate

P Timor aūt initialis cū fortitudine est in inceptōe ipsius Timor em̄ ille nō directe timet penas eternas. eo ꝙ h; ꝯsciam de venia. sed adhuc timet culpā ꝓpter periculosum impulsu; tentationū. & p ꝯsequēs etiā timet penā eternā. sc; si admittat culpa. & hic est timor incipientiū in opibus fortitudinis in quibus nō qdē est pctm̄. sed languēt adhuc pcti reliquijs ex longa ꝯsuetudine ꝯtractis. Et de hoc timore habet̃ Malach. primo. Si ego dn̄s vbi est timor meus. & Ecces. vltio. Deū time & mādata ei⁹ obserua hoc ē oīs hō

Q Timor aūt filialis est cū fortitudine pfecta quia timor filialis est q timet qdē separatiōe; a p̄re p demeritū exhereditatōis. & ideo ne tale demeritū admittat̃ timet & reueret̃ patrē sollicite cauēs ne aliqd tale ꝯmittat ꝙ oculos p̄ris offendat. & de hoc dicit p̄s. Timor dñi sctūs pmanet i seculū seculi. & Isa. xi. Replebit eū sp̄us timoris dñi. sed in xp̄o nō fuit timor nisi q̄tū ad reuerētiā quā patri exhibebat.

Ayn Caplm xvi.

R Timor aūt sponsalis nō attendit peccatū nec̄ penā. sed fugit separatōe ab amplexu. & hoc timet p̄cipue sc̄ q̄ q̄ñq̄ p pter desidiā amoris ipsius sponsus amplexū differat vel etiam subtrahat. Et de hoc habetur Isa. xxvi. A timore tuo dñe ꝯcepi mus & quasi parturiuim⁹ & peperimus spm̄ salutis Timor em̄ causans ꝯceptū est timor sponsalis. Cu his tribus timoribus est fortitudo in hoc videl q̄ timet timenda.

S Sed adhuc notabile valde est q̄ est timor in nobis q est materia virtutis & vicij. vt dicūt philosophi. & iste est timor q est de quattuor passionibus naturalibus. q sunt timor. gaudiū spes. & tristicia. De his quedā supra loquuti sumus. hic em̄ timor si ordinet̄ est materia virtutis: & si nō ordinet̄ est vicium.

A § Secūdus

Iso scd̄m quos actus fortitudinis mulier vestiatur. videndum est scd̄m quas partes ipsius siue spēs paretur indumentū. Ponit aūt Tullius quattuor partes fortitudinis. sc̄ magnificentiā: fidentiā: patientiā: p̄seuerātiā. his aūt quinq̄ addite inueniūtur a sacra scriptura. sc̄ fiducia. ꝯfidentia. longanimitas. ꝯfortatio. & ꝯstātia. Dicit aūt Tullius q̄ magnificentia est magnar̄ rerū & excelsarū cū aīo ampla quadā & splēdida ꝓpositōe agitatio atq̄ administratio. Et dicitur hic magna res que difficilis est valde. Et dicitur excelsa. eo q̄ est vltra posse eleuata. Et dicit̄ animus ab aīositate. Et dicit̄ ampla. eo q̄ claudit in se magnū illud p audaciā bonā. de qua dictū est. Et dicit̄ splendida ꝓpter intentōem finis. quia facit hoc ꝓpter bonum honestū & ꝓpter deū. Et dicitur ibi agitatio ꝓpositionis. eo q̄ agitat periculū in mente & ꝓponit & ordinat qualiter incipiat & finiat aggressum. & dicit̄ administratio p̄fecta p opus

B Item dicit Tullius q̄ fidentia est p quā magnis & honestis in rebus multū ipse animus in se fiducie certa cū spe collocauit. Magna aūt dicitur res: vt prius expositū est: & honestū scd̄m Tulliū dicitur qd̄ sua vi nos trahit & sua dignitate nos allicit. q̄ñ sc̄ nō ꝓpter vtilitatē vel delectatōem surgit appetitus in aliquid. sed ꝓpter decorem & bonū & plenū qd̄ est in ipsa re. sicut est virtus gratia & hmōi. Et dicit̄ fiducia ꝯfidētia victorie in difficili. Vn̄ etiā pat q̄ ꝯfidentia & fiducia & ꝯfortatio que scd̄m quasdā partes fortitudinis dicūtur: poti⁹ sunt ꝓprietates & drn̄tie vel ꝯditōes fidentie. vnde etiam a Tullio nō ponūtur sed ꝯprehendūtur sub fidentia.

Secundus

¶ Item dicit Tullius q patientia est honestatis siue vtilitatis causa reru arduaru ac difficiliu voluntaria ac diuturna perpessio. Et ex predictis p3 quid dicat honestu. Vtile aut scdm Tulliu & scdm Aug. in lib. de doctria xpiana. & in libro de trinitate est propter qd aliquid expetitur & precipue propter honestu. Dicitur aut res ardua ab eode a quo dicitur excelsa. sc3 quia eleuatur vltra posse humanu. Difficile aut est qd distat ab actu & facere nostro. quia ad illud agendu oport3 colligere posse & virtutem. Voluntaria aute dicitur perpessio. eo q dicit Aug. q nemo inuitus benefacit. etsi qnq bonu est qd facit: debet aut intelligi de volutate que est rone recta. quia alia non est volutas scdm Damascenu nisi illa. & etia phus dicit q omnis volutas in rone est. Dicitur aut diuturna propter sustinentiam vsq in finem difficultatis. quia no est fortis qui fortiter incipit. sed qui subtiliter & fortius progreditur: & fortissime consummat. & ideo etia Tullius p hmoi diuturnitate3 longanimitate comprehendit sub patientia. & no ponit eam parte p se. Sed sacra scriptura q qualibet differentia & conditoem virtutis ponit pro virtutis specie: ponit plures q Tullius qui loquitur philosophice & proprie. Ite dicit Tullius q perseuerantia est in rone bene considerata stabilis & perpetua permansio. Et dicitur ro bene considerata cogitatio deliberata de bono honesto qd stare debet p opus fortitudinis. Dicitur aut stabilis. eo q no metuat & trepidat virt9 animi. Et perpetua dicit vsq ad consummatoem victorie gloriose. Et ideo iteru constantia comphenditur p ipm sub perseuerantia. qa constantia nihil aliud est q virtus animi no mutas. Cofortatio aut t comphenditur sub specie magnificentie. quia confortatio est q quis se erigit ad excelsa superanda ex spe victorie. Habitis definitoibus haru virtutu. consequeter ponede sunt sanctorum auctoritates de actibus ipar in muliere forti. q est fidelis aia

D De magnificentia aut notadu est. q quintuplex est magnificentia. sc3 grarum actois. liberalitatis siue munificetie. potestatis: laudis siue glorie. & fortitudinis. De magnificetia gratiaru actionu habetur in machabeis. de magnis periculis a deo liberati magnifice. gratias agimus. vtputa qui aduersus tale3 regem dimicauimus. sc3 regem supbie dyabolu. De quo dicitur Iob. xli. q ipse est rex super vniuersos filios supbie. De magnificentia aute liberalitatis siue munificentie Exodi. xv. vbi laudat Moyses deu in donis suis dicens. quis similis tui in fortibus deus. quis similis tui magnificus in sanctitate terribilis

atq; laudabilis & faciens mirabilia De magnificentia autem poteſtatis habetur tercio Regum.x.Magnificatus eſt rex Salomon ſuper omnes reges terre diuitijs & ſapientia.& vniuerſa terra deſiderabat videre vultum Salomonis vt audiret ſapientiam illius.Et hec competūt chriſto viro huius mulieris: qui poteſtate rex regum eſt & dominus dominātiuꝫ.diuitie gratiarum eius in omnē creaturam profuſe ſunt largiſſime.ſimiliter ſapientie eius nō eſt numerus.vniuerſa em̄ terra.hoc eſt homines deſiderant vultum claritatis eius.eo ꝙ omnes appetūt beatitudinem.licet non omnes querant eam vbi eſt. De eodē & fere idem habetur ſecūdo Paralipp.ix.Magnificatus eſt Salomon ſuper omnes reges terre pre diuitijs & gloria. omneſq; reges terre deſiderabant videre faciem Salomonis vt audirent ſapientiam quam dederat deus in corde eius. De magnificētia aūt laudis habetur in pſal.Eleuata eſt magnificentia tua ſuper celos.hoc eſt maieſtas extollēda laudis magnifica.Et Eccl. x.Noli deſpicere iuſtum hominem pauperem. & noli magnificare peccatorem & diuitem.Et zacha.xij.Saluabit dominus tabernacula iuda ſicut in principio.vt nō magnifice glorietur domus Dauid. Et notandum ꝙ magnificentia glorie non differt a magnificentia laudis.quia vt dicit Augꝰ.ſuper epiſtolam ad Roma.in fine.Gloria nihil aliud eſt ꝙ clara cuꝫ laude notitia. De magnificentia autem fortitudinis habet Trenorum primo.Abſtulit dominus om̄es magnificos meos de medio mei.hoc eſt fortes.Et Iſaie.x.In die illa viſitabo ſuper fructum magnifici cordis regis Aſſur.& ſuper gloriam altitudinis oculorum eius.Magnificum em̄ hic dicitur cor regis aſſiriorum.eo ꝙ magna audeat inuadere quadam amplitudine animi.vt dictum eſt ſupra.

E Confortatio ſimiliter ſcd̄m Tullium comprehenditur ſub magnificentia.Et eſt quadruplex.ſcꝫ verbi. & ſpūalis & interne conſolationis.& fortitudinis.& confortatio auxilij. que tamen ſub confortatione fortitudinis comprehenditur. De confortatione verbi habetur Deutero.iij. vbi loquitur dominus ad Moyſen dicens.Precipe Ioſue & corrobora eum. atq; conforta.quia ipſe precedet populum iſtum & diuidet eis terram quam viſurus es.Et Iob.iiij.Vacillantes confirmauerunt ſermones tui & genua tua trementia confortaſti. De confortatione autem interne conſolatōnis habetur in pſal.Panis cor

hominis confirmat. hoc est confortat. Et Gene. xviij. Ponā buc cellam panis & confortetur cor vestrum. Panis autem vocatur gratia intrinsecus roborans & confortans. Et Actu. ix. Cū accepisset cibum confortatus est Paulus. scilꝫ quando per baptismum gratiam reficientem intrinsecus accepit. De confortatione vero que species est fortitudinis habetur Iudith. xiij. cō firma. vel conforta habet alia littera: me deus israel. & respice in hac hora ad opera manuum mearū. vt sicut promisisti hierusalem ciuitatē tuam erigas. & hoc quod credens per te posse fieri cogitaui perficiam. Ita dixit Iudith quando euaginato ense stetit ad amputandum caput Holofernis. Et secūdo Regū secūdo Dixit Dauid ad viros iabes Galaad qui sepelierant Saul. Benedicti vos a domino qui fecistis misericordiam hanc cum domino vestro Saul & sepelistis eum. & nūc retribuet vobis quidem dominus misericordiam & veritatem. sed & ego reddam gratiam. eo ꝙ fecistis verbum istud. Confortentur ergo manus vestre & estote filij fortitudinis. licet enim mortuus sit dominus vester Saul. tamen me vnxit domus iuda in regem sibi. De confortatione aūt auxilij habet̄ tercio Regū. ij. Salomon autem sedit super thronum Dauid patris sui. & firmatum siue confortatum est regnum eius. & hoc fuit auxilio dei & principum qui adheserūt ei. Et tercio Regū. iij. Cōfirmatum est regnū in manu Salomonis

F Sequitur de fidentia. sub qua comprehenduntur due. scilꝫ fiducia & confidentia. Et parum differunt iste tres. tamen differunt in aliquo. quia fidentia proprijs innititur viribus. & ex hoc fidentia est posse in actum difficileꝫ. Fiducia autem innititur quantitati difficultatis. & illam credit euincere. Confidentia autē respicit ad auxilium diuinum. & per illud se credit posse superare. De duplici autem fidentia inuenitur in sacra scriptura. scꝫ de fidentia spei. & de fidentia fortitudinis. de prima habetur. secūda ad Chorin̄. primo Nolo em̄ vos ignorare fratres de tribulatione nostra que facta est in asia. quoniaꝫ supra modum grauati sumus supra virtutem. ita vt etiam tederet nos viuere. sed ipsi in nobisipsis responsum mortis habuimus. vt non simus fidentes in nobis. sed in deo qui suscitat mortuos qui de tantis periculis eripuit nos. Inde etiam dicitur diffidentia desperatio de aliquo. sicut habetur ad Romanos quarto ca. de Abraham ꝙ in repromissione dei non hesitauit diffidentia. id est desperatione. sed confortatus est fide

dans gloriam deo plenissime sciens. quia quecunq; promisit ei deus potens est & facere Et ad Ephe. ij. Vos conuiuificauit. sub au di christus. cum essetis mortui delictis & peccatis vestris in qui bus aliquando ambulastis secundum seculum mundi huius. secundum principem potestatis aeris huius spiritus qui nunc operatur in fili os diffidentie. De fidentia autem fortitudinis habetur Hebre. ij. Ego ero fidens in eum. hoc est fidentiam victorie habebo in fortitudine & robore eius. quia licet dyabolus fortis sit. tamen christus fortior est per hoc quod est idem cum patre. hoc est per deitatem

G Fiducia autem est triplex. sc; fiducia fidei. fiducia spei. & fiducia fortitudinis. Fiducia fidei est que operatur strennue propter certitudinem fidei. Fiducia autem spei est que cum cer-titudine expectat bonum eternum propter securitatem libera litatis diuine. Fiducia autem fortitudinis est que strennue in-surgit in difficile. eo quod credit difficile supare animi virtute vel robore. De fiducia fidei habetur Actuum. iiij. Erant enim discipu li dicentes. Et nunc domine respice in minas eorum. hoc est per-sequutorum. & da seruis tuis cum omni fiducia loqui verbum tuum in eo quod manus tuas extendas ad sanitates. & signa & pro-digia fieri per nomen sancti filij tui Iesu. Et similiter Actuum xviij. legitur. quod appollo erat potens in scripturis & edoctus vi am domini. & feruens spiritu loquebatur & docebat diligenter ea que sunt Iesu. sciens tamen baptisma Iohannis Et sequitur. quod ce pit fiducialiter agere in synagoga. id est fideliter ostendit ei cer titudinem fidei sue ex constantia doctrine & strennuitate ope rum bonorum. De fiducia autem spei habetur Thobie. iiij. Fiducia magna erit coram summo deo elemosyna omnibus facientibus eam. Hic enim accipitur fiducia pro securitate spei que generatur ex elemosyna. quia sicut homo conscius est si-bi quod liberalis fuit in pauperes. ita sumit sibi quandam securita-tem ex liberalitate diuina. Et de spe impiorum dicitur in Iob. viij. ca. Non placebit deo vecordia sua. hoc est hipocrite. & sicut tela aranearum fiducia eius. De fiducia vero fortitudi-nis habetur in secundo Paralippo. xiiij. vbi legitur quod zara rex ethiopum egressus est contra Asa regem Iuda habens secum decies centena milia. & currus trecentos. & venit vsq; ad mare-sa. Porro Asa perrexit ei obuiam. & instruxit aciem ad bellum in valle saphata que est iuxta maresa situata. & inuocauit domi-num deum omnipotentem. & ait. Domine non est apud te vlla

distātia utrū in paucis auxilieris aut in pluribus. adiuua nos dn̄e deus noster. in te em̄ & in tuo nomine habētes fiduciā ue-nimus cōtra hanc multitudinē. domine deus noster tu es. nō preualeat homo cōtra te. & sequit̄ Et corruerunt ethiopes usq; ad internitōem. zara interpretat̄ oriens. & significat stellā que mane oriebat̄ in luce. sed globos sue lucis in tenebras cōmuta uit. sc3 dyabolū qui rex est maurorum siue ethiopum tetrorum. sc3 peccatorum & infernorum demonū. decies aūt centena milia si-gnant infinitos modos tentationum qui secum sunt. sicut cla mat Dauid in ps. Domine quid multiplicati sunt qui tribu-lant me. multi insurgunt aduersum me. Multi dicunt aīe mee non est salus ipsi in deo eius. Asa autem interpretat̄ sustollens facturam & significat fortem qui semp facturam dei sustollit viribus Hic instruit aciem cōtra multitudinē demonū in ual le humilitatis iuxta maresa. que interp̄tatur amputatio. quia in primo motu obuiat dyabolo. uocatur autē uallis saphata que interpretat̄ iudicans eos. quia humilitas semp diiudicat seipsam ne a domino diiudicetur. Orat autem Asa. hoc est mu lier fortis. sustollens se in cōfortatione domini dicens q̄ in do mino & in suo nomine habet fiduciā victorie. in ɔparatōe di-uini auxilij nihil reputans paucos aut multos bellatores. Vn-de patet q̄ fiducia robur animi est strennue agens. eo q̄ tantū difficultatis vincere presumit.

H Confidentia autem est triplex similiter. scil3 fidei spei & fortitudinis. De cōfidentia fidei dicit̄ ad Ephe. iij. In christo ha bemus fiduciā & accessum in confidentia per fidem eius. Ite3 Math. xxvij. Cōfidit in deo liberet nunc eum si vult. dixit em̄ quia filius dei sum. De confidentia aūt spei dicit̄ ad Hebre. vi. Confidimus aūt uobis fratres charissimi meliora & viciniora saluti. Et ad Roma. ij. Cōfidis teipsum ducē esse cecorum & lumē eorum qui in tenebris sunt. Et sequit̄. Qui ergo doces aliū. te-ipsum non doces. Et ad Hebre. x. ca. Nolite amittere confidē-tiam uestrā que magnā habet remunerationē. patientia em̄ uo bis necessaria est ut uoluntatem dei faciētes reportetis promis-siones. De cōfidentia autem fortitudinis habet̄ Iere. ij. Ab egy-pto cōfunderis sicut confusa es ab Assur. nam & ab ista gradi-eris. & manus tue erūt supra caput tuū quoniā obtriuit domi nus confidentiā tuam. & nihil habebis prosperū. & loquitur ibi dominus de iudeis qui fedus amicicie fecerunt cū egyptijs cōtra Assirios. & intendit q̄ sicut opprimunt̄ ab Assirijs sic cō

fundetur ab egyptijs. quia non poterũt auxiliari. & tamen iu-
dei habebant fiduciã in illis. & illam fiduciaꝫ obtinuit domi-
nus. quia impediuit eam. traducẽdo etiaꝫ egyptios in manus
assirioꝝ. ꝙ aũt manus in capite dicuntur habere. dicitur pro-
pter signum magni doloris. vnde cõfidentia hec scd̃m sensuꝫ
littere est species fortitudinis ꝑsumens vincere propter auxiliũ
Scd̃m moralitateꝫ autem assur. qui interpretatur beatus. signi
ficat prosperitatem huius vite in qua ꝯfunduntˀ ꝓpter pecca-
tum mali homines. Egyptus autem. qui interpretatˀ meror uel
angustia. significat aduersitateꝫ in qua tamẽ confundentˀ. quia
eleuantˀ in prosperis & deijciuntur in aduersis. Fiducia autem
est mũdus & uoluptas vite & iuuentus & huiusmodi. que ob
tinet dominus in die mortis infligens dolorem intolerabileꝫ
qui significatˀ ꝑ manũ in capite. Itẽ Sophonie. ij. loquitˀ de mũ
do dicens. hec est ciuitas gloriosa habitans in confidentia que
dicebat in corde suo: ego sum. & extra me non est alia amplius
quomodo facta est in desertum cubile bestie. omnis qui tran-
sit per eam sibilabit & mouebit manũ suam. Mũdus desertus
erit in die iudicij. & est mõ cubile bestie. hoc est dyaboli. et san-
cti sunt qui transierũt. quia nõ manent in hoc mundo & sibi-
lant deridẽtes mundũ. & mouẽt manũ excutientes eam ne ali-
quid rerũ mundanaꝝ adhereat

I Sequitˀ de patientia que est tercia pars scd̃m Tullium Est
autem triplex patientia. scilꝫ asinina & astucie siue calliditatis:
et tercia est patientia virtutis. & hec est duplex. scilicet patiẽtia
spei & patientia fortitudinis. Patientia autem spei est expecta-
tio rei sperate sine deiectione animi. & de hac habetur Romaꝝ.
viij. cap̃. Nam quod videt quis quid sperat. si auteꝫ quod nõ
videmus speramus. per patientiã expectamus. Et ad Hebreos
x. ca. Patientia uobis necessaria est ut uoluntatem dei faciẽtes
reportetis repromissionẽ Patientia asinina est que prouenit ex
stoliditate sensus. q̃ndo aliquis nescit auertere iniurias. & ideo
equanimiter tolerat eas. & hec est patientia ebrij. de qua habetˀ
in Prouerbijs. xxiij. cap̃. Verberauerũt me & non dolui traxe-
runt me & ego non sensi.

K De patientia aũt astucie. scꝫ que dissimulat iniurias. nõ
tamen remittit. sed equanime sustinet ad tẽpus. habetur scd̃o
macha. v. ubi legitur ꝙ rex Antiochus misit principẽ odiosuꝫ
appolloniũ cum exercitu ex viginti & duobus milibus. preci
piens eis om̃es ꝑfecte etatis mares interficere. mulieres auteꝫ ac

iuuenes uendere. qui cum uenissent hierosolimā pacem simu-
lans quieuit usq; ad diem sanctū sabbati. & tunc feriantib9 iu
deis arma capere suis precepit. omnesq; simul qui ad spectacu
lum processerant trucidauit. & p ciuitatē cū armatis discurrēs
ingentē multitudinē peremit Hic pt3 φ ad tēpus fuit patientia
fraudis & astucie Et hec ē instructio moralis. quia appollonius
dyabolū significat. cū satellitibus suis. sc3 luxuria fornicatio-
ne auaricia. & huiusmodi vicijs. hierusalē autem fidelis anima
non littera. sed spiritu iudea que confitetur domino & glorifi
cat eū. hec nō capit in die ꝓfesto. sed in die feriatō is. quia φdiu
homo bono aliquo exercitio occupatur dyabolus tempus in
gerendi tentationes non inuenit. sed cum inuenit domu3 quā
exeundo reliquit scopis uanitatis & pompe mundatā & orna
tam seculi illecebris & spectaculis assumit secū exercitū septem
spirituū qui sunt nequiores se Lu. xi. ca. Et interficiunt primo
ad spectaculū satellitu3 dyaboli ꝓcedentes perfecte etatis. hoc
est opera pfectionū facientia. sed mulieres resolutas. sc3 in uo-
luptate. & iuuenes lasciuientes in desiderijs carnis uendūt pec-
catis p cōsuetudinē. Hec etiam fuit patiētia Cayn qui dissimu
lauit rancorem cora3 patre & matre & euocauit Cayn Abel ut
amicū extra homines. & ibi interfecit Gen̄. iiij.

L De patientia autem virtutis dicit Iacobi primo. Patiē-
tia opus perfectū habet. & Luce. xxi. ca. In patiētia enim uestra
possidebitis animas uestras. & in Prouerb. xxv. Patientia leniē
tur princeps & lingua mollis confringet duriciam. id est uerba
patientie. Et ponunt in istis tribus auctoritatibus tres effectus
patientie. sc3 perfectio operis. possessio proprie anime ad nutū
quam iratus & impatiens ad nutū nō habet. & placatio dei &
emollitio iusticie ipsius.

M Longanimitas uero continetur sub patiētia scdm Tul
lium. que in sacra scriptura triplex inuenitur. scilicet misericor
die. spei. & fortitudinis. Longanimitas misericordie ē que diu
derelinquenti differt penam. & dissimulat vindicta3. ut sic tra
hat ad penitentiam. de qua habet ad Roma. ij. ca. An diuitias
bonitatis eius & patientie. & longanimitatis contemnis. igno
ras quoniā benignitas dei ad penitentiam te adducit. & in ps.
Longanimis & multū misericors

N De longanimitate aūt spei notandū. φ spes dicit lon-
ganimis que diu equanimiter expectat rem speratam sibi pro
missam. Et de hac habetur ad Hebre. vi. Abrahe nāq; promit-

tens deus quoniā neminē habuit per quē iuraret maiorem. iu rauit per semetipsum dicens. Nisi benedicens benedicam te. & multiplicans multiplicabo te. & sic longanimiter ferens: adeptus est repromissiones

O De longanimitate autem fortitudinis. qua quis scilicet strennue tolerat aduersa diu usq3 ad finem victorie. & potest cōtinuare pericula. habetur in scd'a ad Chor. vi. ubi dicit ap'ls: q' in omnibus exhibeam' nos sicut dei ministros in multa patientia. in tribulationibus. in necessitatibus. in angustijs. in plagis. in carceribus. in seditionibus. in laboribus. in vigilijs. in ieiunijs. in castitate. in scientia. in longanimitate. in suauitate. in spiritusancto. Hanc etiam longanimitatē ponit idem apostolus inter fructus spiritus. ad Gala. v. ca. De eadem etiam habetur Iacobi. v. Exemplū accipite fratres exitus mali tribulatiōis et longanimitatis. laboris & patientie prophetas qui loquuti sunt in nomine domini. Ecce beatificamus eos qui sustinuerunt. sufferentiā Iob audistis & finem dn̄i vidistis. quoniā misericors est dominus & miserator

P Deinde videamus de pseuerantia. que vltima ponitur pars fortitudinis. Et cōtinetur cum ipsa constantia & sub ipsa. Notandū aūt q' pseuerantia triplex est. quādoq3 em̄ propositum pseuerandi in omni bono quod incipitur. dicitur pseuerantia. Et hoc a beato Aug'. in libro de bono pseuerantie dicitur donū pseuerantie. qd' dat' homini in principio inceptionis: quia sine hoc nemo bonum incipit. & ꝯsummatur in fine vite: cōtinuate in bono. Tunc em̄ primo consummat' hoc donum: quia ante hoc non dicitur pseuerasse. Secūdo dicit' pseuerantia cōtinuatio boni usq3 ad finē. Continuatio aūt mali. sicut dicit Augustin'. nō dicit' pseuerantia. sed potius ptinacia. Tercio dicitur perseuerantia strēnuitas animi in perdurando in difficili usq3 ad perfectam superatiōem ipsius. Et hec est pars & species fortitudinis

Q De prima pseuerātia. que nihil aliud est q' ppositū pseuerādi in bono incepto. habet' Iob. xv. c. & loquit' de ypocrita qui nō habet ppositū pseuerādi in hoc quod facit. sed tm̄ usq3 ad hoc facit q' ꝯsequat' quod intēdit. vnde dicit sic de ipō. Nō ditabit' nec pseuerabit substātia eius. nec mittet in terrā radicē suā. nec recedet de tenebris. ramos eius arefaciet flāma. & auferetur spiritu oris eius. Non ditabitur virtute. et huius causa est: q' substātia operū eius nō pseuerat. id est nō est cū pposito pse-

uerandi. & ideo radicē boni nō mittit in terraȝ humilitatis. & stabilis vite. quia terra ineternū stat. ut dicit͛ Eccs. prio. & ideo de tenebris peccati non recedet cor eius. & flamme laudis humane cōsumit ramos operū eius. & spiritu oris eius. id est dei auferet͛. id est interficiet͛. sicut caput eius antichristus

R De pseuerātia aūt que ē ꝯtinuatio boni usq͂ in finē dicit͛ Mathei. x. Qui pseuerauerit usq͂ in finē hic saluus erit. Itē Mathei. xxiiij. Qm̄ abundabit iniquitas: refrigescet charitas multoꝝ: qui autē pseuerauerit usq͂ in finem hic saluus erit

S De pseuerātia aūt tercia que ē spēs fortitudinis habetur ad Hebre. xij. In disciplina pseuerate. tanq͂ filijs uobis offert se deus. Disciplina aūt est eruditio moꝝ per difficilia. vnde ideȝ est pseuerare in disciplina. quod est pseuerare in difficultate.

T Vltimo ponēda est ꝯstantia. que ad pseuerantiā habet reduci. Est aūt duplex cōstantia. scȝ maturitatis & fortitudinis Cōstantia maturitatis est quādo aliqs ex refrenata dissolutōe lasciuie equalitatē vultus & animi p͛fert cōtinue. Cōstantia autē fortitudinis est quādo aliqs ex robore magnifici animi non deijcit͛. ex hoc q͂ diu pmanet in aduersis & pseuerat. Quādo autem aliquis equalē se exhibet in malo: hoc nō uocat͛ cōstantia. nisi abusiue. quia ꝓprie obstinatio uocatur

V De prima aūt ꝯstantia habet͛ Actuū. iiij. Videntes principes iudeoꝝ Petri ꝯstantiā & Iohannis. ꝯperto q̄ hoīes essent sine litteris & ydeote ammirabant͛. & cognoscebāt qm̄ cuȝ iesu fuerant. quia scȝ per cōstantiā in bono cognoscunt͛ discipuli iesu. De hac eadē habet͛ Actuū. xiij. q̄ qn̄ iudei nolebant audire uerbū: tunc ꝯstanter Paulus & Barnabas dixerūt. uobis oportebat primo loqui uerbum dei. sed qm̄ repellitis illud. & indignos uos iudicatis vite eterne. ecce conuertimur ad gentes. hec enī ꝯstantia nihil aliud dicit͛ q͂ equalitas pmanendi in doctrina et predicatione uerbi.

X De ꝯstantia aūt fortitudinis habet͛ Sapieñ. v. Tunc stabunt iusti in magna cōstantia aduersus eos qui se angustiauerunt & qui abstulerūt labores eoꝝ. Et in scdo Paralip. xx. cap. scd̄m lrām septuaginta interpretuȝ. Cōstantes estote videbitis auxiliū dñi sup uos. Littera aūt nostra scd̄m Hiero. habȝ tantūmodo. Cōfidenter state & videbitis auxiliuȝ dñi super uos. Et sil͛r prio Machabe. ij. c. ubi dicit͛ q̄ multi de iudeis timentes anthiochū. recesserūt a lege dei. & sequit͛ q̄ Mathathias et filii eius cōstanter steterunt. Et iste sunt nouem ptes fortitudinis a

sanctis inuente. quas ut potuimus exequuti sumus.

Y Sequitur terciū superioris diuisionis. sc; qualiter fortitudinis actus & fortitudinis partes aptentur sibi in uestimentum. Sunt aūt tria ad hoc necessaria. sc; forfex incidens & formans. acus consuens. & filum cōtinens siue cōnectens omnia Forfex aūt formans est ratio. & habet duos cultros cōtra se inuicem uenientes. vnus est fides. alter auctoritas scripture. & cōuectunt clauo intellectus ueritatis ut directe contra se inuicem ueniant. Et de hoc sub alia metaphora. dicit Osee. vi. c. Propter hoc dolaui in pphetis & occidi eos in uerbis oris mei. Ide; em̄ quod ibi dolabrū dicit scdm metaphorā. voco forfices Et Isa. xli. Confortauit faber erarius pcutiens malleo eum qui cudebat tunc tēporis dicens. gluton bonū est. Faber em̄ erarius dicitur mulier fortis & cōfortat cudente; opera fortitudinis dicēs de gluton quo nectitur totum opus eius. quia bonū est. Alias aūt metaphoras inducimus. quia de forficib9 nihil inuenit expressum in scriptura. Acus aūt est sapientia penetrans ubiq; & disponens suaue uestimentū ut aptetur decenter. Sicut dicitur Sapieñ. viij. c. Attingit a fine usq; ad finem fortiter. & disponit omnia suauiter. Filū uero omnia fortitudinis opera cōnectens et partes ipsius est equanimitas. Equanimitas em̄ non est pars fortitudinis uel actus eius. sed est in omi parte ipsius & in omni actu suo ɔnectens & cōtinens omia ne dissoluātur. Sicut dixit angelus ad Thobiā. v. Forti animo esto. in proximo est ut a deo cureris. forti animo equanimis ne deijciat animus in aduersis. Et sic adaptatur uestimentū

A § Tercius.

Sequit de indumēto decoris. & primo sumēda est definitio decoris ut cōgruentius pcedamus Dicit aūt phūs. ꝙ decor est elegans cōmensuratio partiū. quādo sc; color respondet figure faciei. & dispositio capilloꝵ ex compatiōe ornat faciem. Quia ita laudat mulier Cantico. vi. ꝙ est pulcra & decora Pulcra in menbroꝵ dispositione. & decora in pportione eorum. Accipiamus ergo ꝙ hec mulier uestimentu; habet decoris glie. Decor nature cōsistit in debita pportiōe siue ɔmesuratione nature. ut sc; caro spiritui subdatur. & ratio regat ut domina. & uolūtas obediat in omibus. Sensualitas aūt restringatur a lasciuijs tanq; ancilla uel filia luxuriosa. ɔcupiscibilis au

tem rationi in omibus subseruiat. Irascibilis etiã obtẽperet ad nutũ. ut sic tota caro subiecta sit spiritui. & spũs rõni. ratio autem deo. Et hic decor est rectitudo & honor nature humane Sicut dicit in ps. Homo cũ in honore esset non intellexit. cõparatus est iumentis insipientibus. & similis factus est illis. Et Ecclesiastes. vij. Deus creauit hominẽ rectum. & ille immiscuit se infinitis questionibus. hoc est questionibus demonis. que adhuc non habent finẽ. quas quidẽ in paradiso ꝑposuit. nec usq; in hodiernũ diem ad finẽ solutionis ꝑfecte potuimus ꝑuenire Hec etiã q̃ndoq; dicit imago dei. scd̃m quã factus est homo. sicut habet Ge. primo. Ad imaginẽ dei factus est homo. Et Ecci. xvij. Deus de terra creauit hominẽ. & scd̃m imaginẽ suã fecit illum. Et hec imago est in hoc ꝙ ratio imperet & alie vires imperent. & corpus subdatur spiritui. & spũs deo. sicut habet Gene. primo. Faciamus hominẽ ad imaginẽ & similitudinẽ nostraꝫ et presit piscibus maris & uolatilibus celi omniq; reptili quod mouet in terra. Pisces maris qui nutriunt in aquis sunt motus uoluptatis. Volatilia aũt celi sunt motus suꝑbie. & spiritualiũ peccatoꝝ Reptilia aũt que mouent in terra sunt motus animalitatis terrene ut auaricie. & huiusmodi

B Decor aũt virtutis est in cõcentu virtutũ omniũ. ut scꝫ tẽperantia in omibus modũ & mensurã ponat. Fortitudo autem in omibus strennuitatẽ. Iusticia decens & debitum. Prudẽtia uero sit rector & auriga in omnibus. Dum enim temperãtia ponit modum. cordi facit mansuetudinem & mititatẽ. Dũ ponit modum habitui exterius facit modestiam. Dum ponit modum uoluptati que est in potentia generationis facit continentiam pudicicie virginalis. & castitatis vidualis. & continentie cõiugalis. Quarum prima quidẽ abstinet corde et corpore ab omni concubitu & semp. Secũda autem ab omni quidem abstinet concubitu. sed non semper. Tercia autem nec ab omni nec semp. sed abstinet a concubitu non sui semper. & a concubitu sui non semper. sed quãdoq; scꝫ tempore orationis Et post illud tempus iterũ conuertit in ipsum ne tentet eum sathanas ꝑ incontinentiã. Dum item ponit modũ tẽperantia in delectabili quod concedit ad nutrimentũ facit parsymoniam Similiter dum fortitudo ponit strennuitatẽ in difficultatibꝰ illatis nobis ab alio. uel etiã que fiũt in nobis ut infirmitates. & huiusmodi. animũ facit magnificũ. ratione autem fidentem. In passione aũt ipsa operat patientiã. & robur continet ad ꝑsẽ

uerandū. Iusticia eodē mō. dum decens ponit in ore facit ueritatem. Debitū aūt ponit in opere. & facit ad superiores obediētiam & reuerentiā. Ad proximos aūt pietatē & honorē & liberalitatem. Ad inferiorē uero misericordiā & miseratiões in elemosynis. Ad se uero humilitatē. Ornans aūt iudices: operatur clementiā & humanitatē in iudicādo. in sentētia aūt equitatē; et condēnando vindicatōem. & ad deum religionē & cultū decentē. Dum uero prudētia regnū ꝯspicit. ex ꝑteritis memoriā stabilit. duꝫ ꝑsentia inspicit ut dirigat & clarificet intellectum. dum aūt solerter ꝯspicit de futuris. ꝓuidentiaꝫ nobis acquirit Cautelā siquidē operatᷓ in periculis. cōsiliū in dubijs. In certis autem certa gubernat scientia

C Est iterū decor harū virtutū quo respiciunt se inuicem. nisi em̄ tēperantia singulis modū ponat: erit prudētia non habens modū. & iusticia nimis iusta. & fortitudo ꝓceps in periculis. Nisi em̄ fortitudo singulis strennuitatē ministret: efficiētur omes resolute & effeminate circa difficile. circa quod est omnis virtus. Nisi item iusticia decens & debituꝫ apponat: reprobabunt omnes. sicut ab ore fatui reprobatᷓ parabola qui non dicit eam in tpe suo Eccī. xx. Iterū aūt nisi prudētia regat singula sicut ceci cadent in foueā periculi nō ꝓuisi. sic deus artauit virtutes ut non sit scisma inter eas. vnde pro se inuicē sollicite sint ut ꝙ vna nō habeat in se: accipiat ab altera. & quod habet alia cito socie sue cōmunicet. ut illa quoqꝫ isti vicē in alio qđ non possidetᷓ ab ista rependat. Hec decētia & iste decor significatᷓ in corpore humano & in ecclīa. In quibus grām quā habet vnū mēbrū cōmunicat alij. ut sic oīa sint ꝯmunia. singulis tamē in proprijs officijs dispositis & distributis. Sicut habetᷓ Roma. xij. ubi dicit apl's. Sicut em̄ in vno corpore multa menbra habemus. oīa aūt mēbra nō eundē actū habent. ita multi vnuꝫ corpus sumus in christo. singuli aūt alter alterius mēbra habētes donationes scdm grām que data est nobis differētes. Et pri. Chorꝝ. xij. Corpus nō est vnū menbrū sed multa Si dixerit pes qm̄ nō sum manus. non sum de corpore. num ideo non est de corpore. Et si dixerit auris. qm̄ nō sum oculus. non sum de corpore. nū ideo nō est de corpe. Si totū corpus oculus. ubi auditus. & si totū auditus. ubi odoratus. Nunc aūt posuit deus mēbra. & vnūquodqꝫ eorꝝ in corpe sicut uoluit. quia si essent oīa vnū menbrū. ubi corpus. Nunc aūt multa quidē mēbra. vnuꝫ uero corpus. nō potest aūt dicere oculus manui: opera tua nō

indigeo. aut iterum caput pedibus non estis mihi necessarij. Sed multo magis que videntur membra corporis infirmiora esse. necessariora sunt. & que putamus ignobiliora membra esse corporis: his honorem habundantiorem circũdamus. & que inhonesta sunt nostra habũdantiorem honestatem habēt. Honesta autē membra nostra nullius egent. sed deus temperauit corpus ipsum: ei cui deerat honorem habũdantiorem tribuendo. vt nō sit scisma in corpore. sed in idipsum pro seinuicem sollicita sint membra. etsi quid patitur vnũ membrũ. cōpatiũtur omnia membra. siue gloriatur vnum membrũ: congaudent omnia membra. Per om̄ia similiter est de virtutibus in anima. & facilis est adaptatio p̱ predicta

D Habet autem hec mulier etiam decorē in theologicis virtutibus. que sunt fides. spes. charitas. que tres ꝯiũgunt ipaꝫ deo decorantes eam in conspectu dei. Alie autem quattuor decorant ipsam apud homines vt sit verum de ipsa quod habetur Sapieñ. iiij. ꝙ scꝫ immortalis est memoria illius. quoniā & apud deũ nota est: p̱ decoreꝫ: & apud homines: per virtutes. Fides etem̄ prime veritati ipsam coniũgit. Spes aũt eternitati beatitudinis vnit quam expectat. Et charitas vnit bonitati. Similiter iste virtutes decorem habent ꝯsonantie: dum fides deum ostendit. Spes autem ad ipsum se extendit. Et charitas ipsum apprehendit. Eodem modo ꝯsonant in edificio cordis. fundamentum em̄ aliud nemo potest ponere preter id quod positū est: quod est christus Iesus. vt dicitur prima ad Chorin̄. iij. Hoc exponens glosa Ambro. dicit ꝙ christus in corde est fides christi in corde. sicut dicit idē apostolus alibi. in fide fundati Spes autem parietes erigit. & charitas concludit in summo. Eodem modo in opere decorem preparationis habent. nam charitas opus elicit. spes ꝯducit ad mercedem. fides aũt dirigit intentionem. teste Augusti. qui dicit. ꝙ intentio bonũ opus facit. intentionem autē fides dirigit. De his tribus habetur prima ad Chorin̄. xiij. Nũc aũt manēt fides spes & charitas tria hec. maior autē horum est charitas. Isti sunt illi tres viri qui apparuerunt Abrahe ad radicem mābre. Gene. xviij. Isti sunt etiaꝫ tres pueri illesi in camino iniquitatis huius mũdi. Danie. iij.

E Decor autē omniũ signatur. tercio Reg. x. vbi legit̄ ꝙ regina Saba vidēs oēm sapiētiā Salomōis & domũ quā edificauerat: & cibos mēse ei⁹: & habitacula seruoꝝ: & ordīes ministrātiũ: vestesqꝫ eoꝝ: & pincernas: & holocausta q̄ offerebāt ī domo

domini nõ habebat vltra spũm. Regina Saba est sapientia huius mũdi: que vt est multũ in eloquentia interp̃tatur scd̃m aliam interpretationem capta. quia captiuatur in obsequiũ christi. Et scd̃m terciam interpretatur ꝯuersio. quia ad christũ conuertitur. Domus autẽ Salomonis est domus edificij spũalis. qd̃ edificatur viro pacifico: hoc est christo. Sapientia autem est sapor eternorum. Cibi autem mense sunt refectiones & dulcedines omniũ virtutum. Habitacula aũt seruorum sunt

	Rationalis
Vires anime. sicut	Irascibilis
	Concupiscibilis

In quibus precipue serui christi: virtutes sc;: habitãt. Ordo autem ministrantiũ est ordo virtutum qui explanatus est. Vestes autẽ virtutum sunt ꝯsuetudinis opera & gratie. Pincerne autẽ dicũtur etiam quia propinant vinũ gaudij spũalis quod letificat cor hominis dispositum scd̃m decore; virtutis. Holocausta aũt totius incendij deuotionis offerũt tres. sc; fides. spes. & charitas in domo dñi: deo. hoc est in corde. Hec videns inquã secularis sapientia nõ habet vltra spũm seculi. sed acquirit spiritum dei. He duplices virtutes scil; politice & theologice: significantur per Martham & Mariã. Luce. x. Nam theologice sunt circa deũ. cardinales aũt satagunt circa frequens ministerium quod expletur ad homines. Significantur etia; p dispositiones angelorum in celo. quorum tres chori deo assistunt. alij autem ministeriũ sui officij explent circa alia. Et tantu; dictũ sit de decore virtutis huius mulieris fortissime

F Sequitur de decore eius in opere. Est autem in tribus decora in opere. sc; licito. honesto. & expedienti. Opus licitũ decorat ad deum. honestũ autẽ ad seipsam. & expediens ad proximũ. Licitũ aũt scd̃m Aug⁹. est qd̃ nullo p̃cepto prohibetur. Et hoc primũ attendit mulier fortis in opere suo. habens vero hoc qd̃ est licitũ: adhuc ꝯsiderat vtrum sit honestũ. Honestum aũt est qd̃ est laude dignũ apud ꝯscientiam & hoĩes. vel ad minus qd̃ nõ habet verecũdiam appellatur honestum. Cũ aute; & hoc inuenit in opere suo quod nõ habet verecũdiam: cogitat adhuc vtrũ sit expediens saluti proximorũ. Sic em̃ impletur illud ap̃li ad Roma. xij. Prouidentes bona nõ tm̃ corã deo sed etiã corã om̃ibus hominibus. Si em̃ om̃ia licita essent etiã statim faciẽda nunq̃ diceret ap̃s prima ad Chorĩ. vi. Om̃ia mihi licent; sed nõ omnia expediũt. quia sc; quedam licita nõ

prosunt saluti proximorū. De quibus ipse apl'us dicit prima ad Chorin̄. viij. Videte ne forte hec licentia vestra offendiculū fiat infirmis. Et loquitur de his qui comedebāt carnes ydolis oblatas corā infirmis. Et ideo subinfert Si esca scandalizat fratrem meum: nō manducabo carnem ineternū ne fratrē meuȝ scandalizem. Si iterum omnia licita essent etiam honesta non diceret apl'us prima ad Chorin̄. vi. Om̄ia mihi licent. sed ego sub nullius redigar potestate. hoc est nō dabo alij occasionem iudicandi me ex opere mihi non prohibito p preceptum. Qđ em̄ iudicatur ab alio aliquam habet rōnem indecentie & verecūdie. Vnde decor pfectus operis est vt sit licitū honestū & expediēs saluti proximoꝝ. Vnde apl'us ad Philip. iiij. dicit ꝙ sectanda sunt quecūqꝫ pudica. id est honesta. & quecūqꝫ iusta. id est licita. & quecūqꝫ bone fame. id est expedientia saluti proximorum. Et ad Titum. ij. Sobrie iuste & pie viuamus in hoc seculo. Iuste. id est licite. Sobrie. ne verecūdiam honestatis amittamus. Pie aūt quo ad vtilitatem proximoꝝ. quia impiuȝ est nocere proximis per scandalum

G Est etiam hec mulier decora in gloria nō vana sed vera

Est aūt hec gloria triplex. scȝ
- Conscientie
- Spei
- Tribulationis

Gloria aūt ꝯscientie est letitia que oritur de ꝯscientie serenitate & securitate. De qua dicit apl'us secūda ad Chorin̄. primo Nā gloria nostra hec est. testimoniū ꝯscientie nostre ꝙ in simplicitate cordis & sinceritate dei: & nō in sapiētia carnali sed in gratia dei ꝯuersati sumus in hoc mūdo. Hec aūt gloria precipue oritur ex tribus in ꝯscientia existentibus. scȝ quia nō est culpa que remordeat. & hoc facit puritas a peccato. Et quia inest cōscientie securitas. & hoc facit habūdantia meritoꝝ. Et quia in vita & opere testimoniū habet spūssancti. quia scȝ scđm traditiones patrū & sacra eloquia ꝯuersata est mulier hec. Sicut dicit apl'us ad Roma. ix. Veritatē dico in christo Iesu nō mentior testimoniū perhibente mihi ꝯscientia mea in spūsancto. Et de hoc laudatur etiā Abel ad Hebre. xi. Fide plurimā hostiā Abel ꝙ Cayn obtulit deo. p quā testimoniuȝ ꝯsequut' est esse iustus testimoniū phibente muneribus eius deo. & p illā defunct' adhuc loqr. Sicut em̄ dicit apl's ad Rom. xiiij. Om̄e qđ nō est ex fide peccatū est. Et dicit glo. ꝙ om̄e qđ nō ē ex fide ꝯsciē edificat ad gehennā. Cōscientia aūt fidē accipit ex testimonio spūssctī.

H De gloria aūt spei & de tribulationibus simul habetur ad Roma.v. Gloriamur in spe glorie filiorum dei. non solum aūt sed & gloriamur in tribulatōibus: scientes quia tribulatio patientiā operatur. patientia aūt probatōnem. probatio vero spem. spes aūt nō ꝯfundit. De sola autē gloria spei habetur in psal. Gloriabūtur in te omēs qui diligūt nomen tuū. quoniaꝫ tu bñdices iusto. hec em̄ est gloria spei. Et de hac iterū habet in psal. Gloria hec est omnibus sanctis eius.

I De gloria aūt in tribulatiōibus. ad Gala.vi. Mihi absit gloriari nisi in cruce domini nostri Iesu christi. per queꝫ mihi mūdus crucifixus est: & ego mūdo. Et secunda ad Chorin̄.i. Si gloriari oportet: que infirmitatis mee sunt gloriabor. Et secū da Chorin̄.xij. Libenter gloriabor in infirmitatibus meis. vt inhabitet in me virtus christi. cū em̄ infirmor tunc fortior sum & potens. Et ponitur infirmitas pro passione tribulatiōis. De triplici aūt gloria simul habetur Isa.xxxv. Gloria libani data est ei. hoc est mulieri forti. decor carmeli & saron. Libanus interpretatur candidatio. Vnde gloria libani est gloria in candore conscientie. Carmelus aūt interpretatur sciētia circūcisionis & significat certitudinem spei beatitudinis que circūcidet nos ab omi miseria. Saron aūt interpretatur princeps merens. & significat principatum glorie in merore tribulatōis. Hec est triplex gloria decora nihil habens indecorū. quia nihil hꝫ vanū

K Non em̄ gloriatur hec mulier vt multi gloriantur in mūdo. De quibus dicitur in psal. Quid gloriaris in malicia q potens es in iniquitate: qui scꝫ letantur cū male fecerint & exultant in rebus pessimis. Quidam autem etiā gloriātur in iactācia sue dignitatis. De quibus dicit apl's ad Roma.xi. Noli gloriari aduersus ramos. ꝙ si gloriaris: non tu ad radicem portas sed radix te. Quidā etiam in iactantia suorum meritorum De quibus dicitur prima ad Chorin̄.iiij. Si aūt accepisti quid gloriaris quasi nō acceperis. Quidā gloriātur in diuitijs pro sapientia vel potentia sua. Contra quos dicitur Hiere.ix. Ne glorietur diues in diuitijs suis. & ne glorietur sapiens in sapientia sua. & ne glorietur potēs in potentia sua. Sed in hoc glorietur qui gloriatur scire & nosse me scilꝫ per conscientie secretū. Hec em̄ mulier ne glorieť in potētia fortitudinis sue: accipit in exēplū Sāpsonē fortissimū. quē seduxit mulier meretricula debilis de tētatōibꝰ amoris falsi ut tōderet eū capillis & traderet in manꝰ philistinoꝝ: q cecātes cuꝫ fecerūt eū molere. Iudicū.xvi.

Sampson aũt sol fortis significat quẽlibet sanctũ in quo lucet sol iusticie christus deus noster. Fortissimus aũt est ille. quia fortissimus est adiutor suus christus. Meretricula aũt est cõcupiscẽtia que radit capillos. hoc est cogitatiões de deo primo aufert. ingerẽs cogitatões luxurie. in quibus sic debilitaṫ & effeminaṫ ut tradaṫ p ɔsensuȝ in ptãtẽ philistim. i. demonũ. qui cecantes euȝ dulcedine delectatõis. faciunt eũ molere. hoc est ad uanitatem mũdi circuire. Ne aũt gloriet̃ in diuitijs: accipit in exẽplũ purpuratũ diuitẽ quẽ sepultũ in inferno ꝓnunciat euangeliuȝ Luce. xvi. Ne iteruȝ in sapientia uane gloriet̃ pro exẽplo est ei Salomon. cuius fines terre mirabanṫ sapientiam. & cecidit per mulieres ita ut adoraret ydola multa. iij. Reg. xi. Ne uero glorieṫ in nataliũ nobilitate pro exẽplo est ei ipsoꝝ nataliũ uerecũdia quã nemo etiaȝ ex regibus potest effugere. hoĩs em̃ gloria quo ad natiuitatẽ. ut diciṫ primo Macha. ij. stercus est & vilior etiã ꝙ̃ stercus. quia tãta sordidanṫ ignominia ut etiã phas non sit sermone describere. Sił̃r medicinã accipit dolorẽ mortis ne in morte glorieṫ. quia etiaȝ in illo nemo gloriaṫ. sed eius memoria etiã. iuxta Ecclesiasticũ. xli. amara est & non gloriosa Ne aũt glorieṫ in vita in exemplũ accipit huius vite incertitudinẽ. que sicut diciṫ p̃rio Macha. ij. hodie extolliṫ & cras nõ inuenieṫ. Et Isa. xl. Om̃is caro fenũ. & om̃is gloria eius quasi flos feni. exiccatũ est fenũ. & cecidit flos. & sp̃us dñi. id est iudiciuȝ ire dei exufflauit in eo. p mortem scȝ In istis ergo mulier hec excludit gloriã sciens ꝗ gloria hec nihil habet decorũ. Sed in tribus p̃dictis gloria & honore coronaṫ. quia in istis gloriari honor est & decor.

L Est aũt sp̃ualis decor huius fortissime mulieris in victoria fortitudinis. cui victorie septẽ adaptanṫ remuneratões. que in Apocalipsi primo septeȝ p ordinem ecclesijs asscribũtur Et sunt quedã ex pte corporis pugnãtis. et quedã ex parte anime et quedã ex pte utriusꝗ siue cõiuncti. Corpus em̃. q̃d mõ pugnat. sepe occũbit per mortẽ in fortitudine. decorabiṫ ergo immortalitate pfecta. Et hoc est quod diciṫ Apocał. ij. cap̃. Vincẽti dabo edere de ligno vite quod ẽ in paradiso dei mei. Lignũ aũt vite edebaṫ cõtra mortalitatẽ que auferet p esum sapientie in regno paradisi. & amenitatis celestis

M Anima etiã pugnãtis nũc quãdoꝗ uacillat ex debilitate uolũtatis. nã ɔtingit eam succũbere peccato. Et ideo vincenti ꝓmittiṫ ꝙ nõ ledeṫ a morte secũda. quia ɔfirmabiṫ in bono

ꝙ amplius non potest deflecti ad mortē inferni per peccatum.

N Anima etiā pugnātis mō ex hoc affligitur ꝙ deū non habet nisi p fidem. & si haberet per spēm: facilius sustineret aduersa. Ideo tercio loco dicit Vincenti dabo māna absconditū: et dabo ei calculū candidū. & in calculo nomē nouū scriptum quod nemo scit nisi qui accipit. Et notātur hic tria que animā afflictā pfecte ponunt in gaudio eternitatis. Primū ē dulcedo diuinitatis in gustu amoris dei qui habet. & ille notat in manna abscondito. Et nō dicit absconditū ibi. sed hic ꝙdiu p fidē ambulamus. & nō per spēm. Secundū est visio aperta solidissime & candidissime siue lucidissime ueritatis. Et hec notatur p calculū candidū. ut in calculo notet soliditas. & in candore luciditas diuine ueritatis quā speculabimur. Terciū est ꝙ nomie eterno honoris & glorie hereditarie ditet nos deꝰ noster Et hoc notat in nomine nouo. quod nemo scit nisi qui accipit. quia hoc est nomē aliud a nomine huius mundi quo deus uocabit seruos suos in regno constitutos

O Ex parte aūt utriusq; fortitudo quadruplici p̄mio decorat. Et primū est pfecta pstratio eorum qui cōtra pugnant. vnde dicit in Apocal. ij. Qui vicerit & custodierit usq; in finē opera mea dabo illi potestatē sup gentes. & reget illas in virga ferrea. Gentes iste sunt mūdus & tyranni qui impugnauerunt sanctos qui in inferno in virga penaꝝ ferrea regunt ad penas ordinatas contra culpas. quādo exultabūt sancti in cubilibus suis. & exultatōnes dei in gutture eoꝝ. & gladij ancipites. i. ex utraq; pte incidentes. quia in corpore & aīa. in manibus eoꝝ.

P Scdm autē premiū habet fortitudo in signis tyrocinij sui. quia nouis quibusdā insignijs vincens decorat. Et hoc notatur Apocal. iij. ubi dicit: Qui vicerit uestiet uestimētis albis & non delebo nomē eius de libro vite. Vestis alba stola est corporis. Nō deletio aūt nominis: pfruitio eternitatis est

Q Tercium aūt hab; premiū. quia sc; fortitudine sua hic sustinuit domū dei ecclesiā. sc; in debilibus sustinēdo pro eis ne caderent in fide. Et ideo etiam in regno habebit gloriā de hoc. Et de hac habetur ibidem sic. Qui vicerit: faciam illū colūnam in templo dei mei. & foras non egrediet amplius. Et scribam sup illū nomen dei mei. & nomen ciuitatis dei mei. noue hierusalē. Colūna autem templi est qua sustinuit templum. Et quia pseuerauit sustinendo. ideo non egrediet foras amplius. Sicut dicitur Ecci. l. cap. Symeon Onie filius sacerdos magnus

qui in vita sua suffulsit domū. & in diebus suis corroborauit
teplū. Templi etiā altitudo ab ipso fundata est. quia uero ꝓ
pter iusticiam passus est:nomen dei tanꝗ memoriale eternum
scribit super eum. Et quia se murū posuit pro ciuibus sancto
rum. ideo etiam nomen ciuitatis hierusalem inscriptum conti
netur super ipsum

R Quartum autem & ultimū habet premiū corona pro
qua pugnauit. Sicut dicit apl̄us scd̄a Thimo. iiij. Bonum cer
tamen certaui. cursum cōsummaui. fidem seruaui. in reliquo
reposita est mihi corona iusticie. quā reddet mihi dominus. Et
de hac habetur Apocal̄. iij. Qui vicerit dabo ei sedere mecū in
throno meo. sicut & ego vici & sedi cum patre meo in throno
eius. Nō em̄ sedent in throno nisi coronati ad regnum.

S Sequitur id quod tercio considerandū supra diximus.
scilicet qualiter mulier hec his indumentis induitur. Breuiter
autem dicendo induitur ut maritus. & induitur ad iocundita
tem mariti. Vt maritus induitur. quia eisdem virtutibus. de
marito enim dicitur in p̄s. Dominus regnauit decorem indu
tus est. indutus est dominus fortitudinē & precinxit se virtute.
Mulier etiam decore & fortitudine induitur. ut sic de ipsa im
pleatur. quod dicitur Ecci. xvij. cap. scd̄m se deus uestiuit ho
minem virtute. Sed notandū ualde est ꝙ in indumento mulie
ris fortitudo primū est indumentū. & decor secundū. Ecōuer
so autem est in uestibus domini. quia decor precedit fortitudi
nem. nimirū. quia mulier per fortitudinē passionum uenit ad
decorem glorie. Sicut dicitur prima Petri p̄io ca. passiones &
posteriores glorias. Et scd̄a Chor̄. iiij. cap̄. Id em̄ quod in pre
senti est momentaneū & leue tribulationis nostre. supra mo
dum in sublimitate eternū glorie pondus operatur in nobis.
Et ad Roma. viij. cap̄. Si tamē cōpatimur ut et simul glorifice
mur. Existimo em̄ ꝙ non sunt condigne passiones huius tem
poris ad futuram gloriam que reuelabitur in nobis. Sed chri
stus econuerso de gloria uenit ad strennuitatem certaminis. si
cut habetur ad Philippen. scd̄o cap̄. Cum in forma dei esset
non rapinam arbitratus est se esse equalem deo. sed semetip
sum exinaniuit formam serui accipiens. & habitu inuentus ut
homo.

T Induitur aūt uestibus ad iocunditatē sui viri. ut vir eius
iocundetur in ipā. Sicut Hester. v. c. die tercio induta est Hester.

regalibus uestimentis. & stetit in atrio domus regie qd erat interius cōtra basilicā regis. et ille sedebat sup soliū suū in cōsistorio palacij cōtra ostiū domus. Cūq; vidisset Hester reginā stantē placuit oculis eius. & extendit cōtra eam aureā virgā quā tenebat manu. que accedens: osculata est summitatē virge eius. Hester abscondita interpretat̄. & significat fortē mulierem quā abscondit humanitas. Vestis aūt regalis. est uestis qua induit ipse rex Assuerus. qui beatus interpretat̄. & significat christuʒ. & hoc est fortitudo & decor indumentū eius Stat aūt in atrio celi die tercio. Primus em̄ suus dies. est dies natiuitatis sue. et secūdus est dies cōuersationis. et tercius dies est glorificatiōis sue quādo stat in atrio. Et tunc ꝑpter detersioneʒ omnis macule & uestimentū glorie placet oculis regis quē decora facie & uenusto aspectu in decore suo videbit Extendere aūt cōtra eā virgaʒ clemētie. nihil aliud est q̄ʒ exhibere sibi lumē & radiū faciei sue quia hec est virga inquā regis. et deducet oēs beatos in regnū beatitudinis eterne. Osculari aūt illā virgā est cum plenitudine amoris & pacis illud incircūscriptū lumē amplecti. & accedere ad eū cōtinue passib⁹ fruitionis. quia sancti fruunt̄ nec fastidiunt quo frui magis siciunt

A S Quartus

Equitur de secunda pte uersiculi huius. que est. Et ridebit in die nouissimo In qua cōsideranda sunt tria. scʒ risus huius mulieris. causa risus. & dies nouissimus qui est tempus risus ei⁹. Risus hui⁹ mulieris est dilatatio cordis in gaudio & iubilus mētis. & decēs quedā & grata iocūditas mētis cū distractiōe labioꝝ nō immoderata. Et de hoc habet̄ Iob. viij. Impleatur os tuū risu. & labia tua iubilo. Iubilus aūt. ut dicit Cassiodorus. est cordis gaudiū quod nec cor totum claudere. nec lingua totuʒ potest exprimere. Et hoc nihil aliud est q̄ʒ illud gaudium plenū. de quo dicit dn̄s Iohā. xvi. Petite & accipietis. ut gaudiū uestrū sit plenū. Et de quo Mathei. xxv. dicit̄. Euge serue bone & fidelis. intra in gaudiū dn̄i tui. Gaudiū em̄ semplenū huius mūdi intrat in hominē. & risus eius dolore miscetur et extrema gaudia eius occupat luctus. ut dicit Salomon Prouerbio. xiiij. Sed illud gaudiū est. scd'm apl'm prima Choꝛ. ij. quod nec oculus vidit. nec auris audiuit nec in cor hois ascendit que ꝑparauit deus diligētibus se. Tunc em̄ iuxta Isa. xxxv.

gaudium & letitiam sancti obtinebūt & fugiet dolor & gemitus que hic occupant & impediūt gaudiū. Et Apoca.xxi. Absterget deus omnem lachrimā ab oculis eorum. hoc est omnē causam lachrymarum. Et mors vltra nō erit neq; luctus neq; clamor neq; dolor erit vltra que prima abierūt. Et ideo nō mirum si os risu & labia iubilo implebūtur.

B Sed notandū valde est. ꝙ hec mulier non tm̄ ridebit de gaudio & in gaudio sanctorum in quibus iocūdatur. sed etiā deridebit eos quos hic monuit: & voce; eius audire noluerūt Sicut legitur Prouer. primo. Quia vocaui & rennuistis. extendi manū meam & nō fuit qui aspiceret. despexistis omne cōsilium meū & increpationes meas neglexistis. ego quoq; in interitu vestro ridebo & subsannabo cum vobis id qđ timebatis aduenerit cum irruerit repentina calamitas: & interitus q̄si tempestas ingruerit. quādo venerit super vos tribulatio & angustia: tūc inuocabūt me: & non exaudiam. mane ꝯsurgent & nō inuenient me. Et notantur hic ea que faciunt ꝯdemnationem reproborum. quorū primū est ꝯtemptus vocationis per verbū. Secūdum ꝯtemptus auxilij per manū. Terciū contemptus consilij de modo conuersionis. Quartum refutatio increpationū pro delictis. Et sequitur ꝯdemnatio eorum scđm partes spēales. Et prima est interitus in ablatione vite eterne ab eis hoc est cum separātur a deo. Secūda est aduentus supplicij eterni quod timebant per fidem informē & timore; seruilem. Tercia est calamitas que ꝯsistit in substractione omnis boni ab eis Quarta est diuersitas penarum interficientium & irruentiū ad modū subite tempestatis que excitatur flatu ire dei ꝑ ministerium demonū. Quintū est tribulatio. Et dicitur tribulatio a tribula. quia quasi tribula quadam terreātur & cōpcutiūtur in penis. Angustia autē est sexta pars que angit cor in verme conscientie. Vltima aūt pars est desperatio exauditionis in inuocatione dei. que pars signata est in diuite sepulto in inferno. qui guttam extremitatis digiti ad refrigerium lingue obtinere nō potuit. Luce.xvi.

C Est autem etiam hic risus triplex & derisus. Quidā quibus non ridet nec deridet mulier ista. Dicit enī Salomon ꝙ risus est in ore stulti. & hoc risu non ridet. Et est risus fraudulenti sicut legitur Prouer.x. ꝙ est qui quasi per risu; operatur scelus Et est risus consolationis mūdane. De quo dicit dominus Luce.vi. Ve vobis qui nūc ridetis: quia plorabitis. Est etiam de-

risio de qua dicit Iob .xij. Deridetur iusti simplicitas: lampas ɔtempta apud cogitatiões diuitum. Hoc est cum simplicitas iusti sit lampas & lux vite. tamen est contempta apud cogitationes diuitum huius mūdi. & ideo deridetur ab eis. His modis neqꝫ ridet neqꝫ deridet hec mulier quēquam hominū. sed modis supra dictis ridet & deridet.

D Nunc vidende sunt cause risus eius. Sunt aūt cause tribus modis sumpte. scꝫ

	Ex parte sui
Cause	Ex parte dei
	Ex parte societatis

Ex parte sui est causa quadruplex. Prima est quādo nature ei⁹ capacitas tota repletur gaudio. que hic fuit vacua nec habuit vnde gauderet. Secūda est. quia remunerabitur omne meritū ipsius. cuius remuneratōem dum hic viueret sentire ad oculū non poterat: licet crederet fide simplici. sicut exultant ministeriales tempore remuneratōis sui ministerij. Tercia est. quia etiā omne id habebit quod sperare potuit: vt etiam spes diu dilata que afflixit animam mercedem suspendij & dilationis & lōganimitatis accipiat. Quarta est. quia etiam vltra erit merces eius quā spe vel fide vel dilectione potuisset cōprehendere. Et hec quattuor simul notātur in vna autoritate domini. Lu. vi. Mensuram bonā & ɔfertam & coagitatam & supeffluentē dabūt in sinū vestrum. Bonam quo ad impletionem capacitatis nature. Conferta aūt est mensura pressa scꝫ & compressa vt magis capiat. & illa datur merito. quia centupla mercede remuneratur. Coagitata vero est quādo etiā ponderibus & ictibus & tonsionibus ponderum conficitur res mensurata. & illa datur spei & fidei & dilectioni. Sed supeffluens est infinita. quia deus ibi mensuratur quem nihil creatum capere potest. & illa datur ex solius dei bonitate & liberalitate.

E Ex parte dei etiam habet quattuor causas ridendi. Prima est visio aperta. quia sancti. iuxta psal. abscondūtur in abscondito faciei dei a ɔturbatione hominū Secūda est dilectio perfecta dei visi & habiti. & hec est pars Marie optima que nō auferetur ab ea. Luce. x. Fides em̄ auferetur & manebit visio. spes auferetur & manebit comprehensio. charitas auteꝫ nunqꝫ auferetur sed perficietur. Tercia cā est fruitio ipsius dū ɔtinue gustant dulcedinem substantie dei & inebriantur ab vbertate dulcedinis eius. Quarta cā est fruitio dei & hominis in vna

persona christi. Et hec duo notantur Luce. xxij. vbi dicit dominus. q disponit sanctis sedere super mensam suaz in regno suo vt comedant & bibant. comedant inquam dulcedinẽ substantie eius. & bibant nectar fruitõnis ex ipsius sapientie vena limpidissima que facies dei est aperte ostensa.

F Ex parte sanctorum etiam habet quattuor causas ridendi. Quarũ prima & precipua est q habitant sancti in vnum. & est eis cor vnũ & vna anima in con corditer fruendo deo. vt dicit Augusti. vnde ps. Ecce q̃ bonũ & q̃ iocũdum habitare fratres in vnũ. sicut vnguentũ in capite qd p barbam distillat ad oram vestimenti. Vnguentum aũt est vnctio dulcedinis spiritussancti penetrantis omnes & remouentis ab eis omne qd volũtati ꝯtrariatur. Est autẽ in capite deo distillans ad barbaz hoc est ad apostolicos viros qui barba viriliter agendo dicuntur: & venit fluendo largiter descendẽs vsq ad vltimũ sanctorum. qui p oram vestimenti figuratur Secũda causa est possessio cõmunis omnis boni qd habetur a singulis. & hoc facit charitas pfectissima: que ibi bona facit ꝯmunia: vt quilibet in quolibet perfecte possideat qd habent singuli. vt impleatur illud quod huic precessit in figura Actu. iiij. sc3 q nullus quod possidebat suũ esse dicebat. sed erant illis omnia ꝯmunia. & tamen distribuitur a deo dispensatore vnicuiq largiter q̃tum vnq opus est beatitudini sue. Tot em̃ & tanta gaudia que habentur in singulis a singulis quem nõ mouerent ad risum. cũ etiam minus gaudium risum inducat. Tercia causa est affectus societatis quem vnus ostendit alijs. Sicut em̃ virtutis hic est amicos inter se signa amicicie monstrare ad inuicem: ita etiam ibi monstrabit vnus alijs affectum sue societatis & amicicie. vñ Isa. xxxij. Sedebit populus meus in pulcritudine pacis & in requie opulenta. & in tabernaculis fiducie. In pulcritudine pacis quo ad vnitatem cordiũ. hec em̃ tollit bella. Et in hoc notatur causa prima. In requie opulenta quo ad ꝯmunẽ possessionem beatorũ que habẽt singuli. & in hoc notatur secũda causa. Et in tabernaculis fiducie. quia vnꝰ fiduciã amicicie ponit in reliquo. & illud est tercia causa. Quarta aũt cã est eiusdẽ societatis splendor honestatis ppetuꝰ. De qua dicit dñs Math. xiij. q fulgebũt iusti sicut sol in regno patris eoruz. Et Sapieñ. iij. Fulgebũt iusti & tanq scintille in arũdineto discurrent. iudicabunt nationes & dominabũtur populis: & regnabit dominus illorum in perpetuũ.

G Tempus autē risus huius mulieris est dies nouissimus Et consideranda sunt duo circa hoc. scilȝ quare dicatur dies. & quare nouissim⁹. Circa primū nota ꝙ dicit prima ad Thessa. quinto. ꝙ dies domini sicut fur in nocte ita veniet. Et in hoc notatur ꝙ iudicium erit sine preuisione hominū. Vnde dominus Math. xxiiij. Sicut fuit in diebus Noe: ita erit aduentus filij hominis. Sicut em̄ erant in diebus ante diluuiū comedentes & bibentes & nubentes & nuptui tradentes vsqꝫ ad eum diem quo introiuit Noe in archam: & non cognouerunt donec venit diluuium & tulit omnes. ita erit & aduentus filij hominis.

Secūdo nota ꝙ dies iudicij dicitur nox & tenebra malis. qa illis nocebit & inuoluet perpetuis tenebris. Vnde Iohel. ij. Prope est dies tenebrarū & caliginis dies nubis & turbinis. & dicitur tenebra interior. caligo autem exterior. nubes autem pena pluens sulphur & picem: que sunt pars calicis eorum. Turbo autem impetus demonum rapientium & diripientium damnatos. Vnde ibidem. Magnus em̄ dies domini & terribilis valde. & quis sustinebit eum

H Item notandū ꝙ iustis est dies lucis. quia ibi inducetur perpetua luce. Vnde Isaie. xxx. Erit lux lune sicut lux solis. & lux solis erit septempliciter sicut lux septem dierum. Et iterum Isa. lxv. Ecce ego creo celos nouos & terrā nouam. & non erūt in memoria priora. & nō ascendent super cor sȝ gaudebitis & exultabitis vsqꝫ in sempiternū in his que ego creo.

I Nouissimus autem dicitur. quia nouissimus est

In Numero
Gaudijs
Penis

Nouissimus in numero. quia nō erit amplius tempus ad merendum vel demerendum. Vnde Apoca. x. Angelus quem vidi stantem supra mare & supra terram: leuauit manū suam ad celum: & iurauit per viuentem in secula seculorum. qui creauit celum & ea que in eo sunt. & terram & ea que in ea sunt. & mare & ea que in eo sunt. quia tempus non erit amplius. Sed in diebus septimi angeli cuȝ ceperit tuba canere complebitur mysterium dei. sicut euangelizauit per seruos suos prophetas Angelus iste christus est. qui habet vnū pedem: scilȝ humanitatis supra mare passionis. Vnde ps. In mari vie tue: & semite tue in aquis multis. & vestigia tua nō cognoscūtur. supple p gratiarum actionem. Alterum autem pedem habuit super terram

§ Quartus:

id est diuinitatem super stabilitate; eternitatis vel vnū pedem sc; iusticie habet super mare. id est cor impiorum q̄d scd̄m Isa. lvij. quasi mare feruens est quod quiescere nō potest. Alterum aūt sc; misericordie h; sup terra;: hoc est stabiles & immobiles in opere domini semper. vt dicit ap̄lus ad Hebre. vi. Et iurat p̄ semetipsum: hoc est immobiliter statuit. Iurat aute; per creaturę gloriam & habitationem gloriosoru;. id est per celum & ea que in eo sunt. Et per gratiam & habitatōem gratiosoꝝ. id est terram & ea que in ea sunt. Et amaritudinē & habitantes in ea hoc est mare & ea que in eo sunt. quia ip̄e creauit electos in gloria & in gratia. & damnatos in amaritudine eterna. & tempus nō erit amplius. Sed septimus angelus cuiꝰ tuba suscitat mortuos cōplebit vniuersa. sicut est ꝓphetatū per ꝓphetas & predicatum per apostolos

K Nouissimus etia; dicitur esse in gaudijs: nō ita ꝙ post ea nō sit futurū gaudiū. sed quia gaudia illius diei incomparabilia sunt omnibus gaudijs alijs. De his aūt habetur partim Isa. lxvi. Letamini cum hierusalem & exultate in ea omes qui diligitis eam. gaudete cū ea gaudio vniuersi qui lugetis super eam: vt sugatis & repleamini ab vberibus consolationis eius: vt mulgeatis & delicijs affluatis ab omimoda gloria eius. Et notantur quattuor singularia gaudia bonorum in his verbis Primū est de coniūctione omniū bonoꝝ in vnum qui modo dispersi sunt. Et hoc notatur cū dicit. letamini cum hierusalem & exultate. Et letitia pertinet ad cor. exultatio aūt ad corpus. hierusalem autē est collectio omniū bonorum ad eterne pacis visionem pertinentiū. Secūdum gaudium est sp̄ualis consolatio lugentiū pro periculo suo & aliorum qui tūc perfecta; accipient consolationem. Sicut dicit dominus Math. v. Beati qui lugent quoniā ipsi consolabūtur. Et hoc notatur cum dicitur. Gaudete cum ea gaudio vniuersi qui lugetis super eam.

Tercium est habūdantia alimenti eterni quod instillatu; omnibus sanctis vegetat ipsos ad vitam eterna; ab vberibus matris sapientie expressum que nihil aliud sunt nisi presentia bonitatis & veritatis dei. Et hec notantur ibi. vt sugatis & repleamini ab vberibus ꝯsolationis eius. Quartū vero est affluentia deliciarum in nouis reuelationibus beatificātibus. que dominus semper noua reuelat eis in facie sua. non vt nouis venientibus vetera proijciēt. sed vt in ipso: cuius sapientie non est numerus: sine numero & sine fine: rōnem accipiant glorie. Et

hoc notatur ibi vt mulgeatis & delicijs affluatis ab omnimo-
da gloria eius. Mulgere eñi ibi nihil aliud est q̃ nouas reuela-
tiones extrahere

L Item Isa. vltimo. Ecce ego declinabo super eam: sc3 hie-
rusalem. quasi flumen pacis & quasi torrentem inundantem
gloriam gentium quam sugetis. ad vbera portabimini: & su-
per genua blandientur vobis. Q̃uo si cui mater blādiatur: ita
ego ꝯsolabor vos & in hierusalem cõsolabimini. Videbitis &
gaudebit cor vestrum: & ossa vestra quasi herba germinabunt
In his verbis notatur duo. sc3 de quo gaudebūt sancti & qua-
liter. De quo. quia de duobus que accipient a domino. sc3 ha-
būdantia pacis. quia quasi flumen declinabit super eos in ha-
bundantia pacis. Et tūc implebitur illud psal. Fiat pax in vir-
tute tua & habūdantia in turribus tuis. Accipient autem glo-
riam gentium in incomprehensibili substantia eius quā vide-
bunt. quia hec est gloria omniū gentium.

M Qualiter autem consolabuntur nos notatur in tribus.
sc3 scđm quē modum similitudinis cõsolabitur nos. & vbi cõ
solabitur nos. & scđm quid consolabitur nos. Scđm quē mo
dum similitudinis. quia dicit ꝙ portabimur ad vbera. & no-
tat similitudinem paruuli vagientis qui vt taceat portatur ad
vbera. ita dominus faciet nobis dicens. Quiescat vox tua a fle
tu. quia portaris ad vbera sapientie. scil3 veritatis & bonitatis
dei: ex quibus sugas lac beatitudinis eterne. Super genua etia3
& notat similitudinem. quia paruulus plorās ponitur ad ge-
nua matris: ita dñs habet genua quibus nos eleuat ad blandi
endum nobis. sc3 eternitatis incõmutabilitatem. & stabilita-
tem immortalitatis & impassibilitatis. Blanditur aute3 vt ma
ter. In quo notat certitudinem dilectionis sue ad sanctos: ita ꝙ
nõ patietur vt tangat eos quicq̃ aduersitatis

N Vbi aūt consolatur. quia in hierusalem: in coniūctõne
sc3 omniū beatorū. vt tanto gratior sit consolatio quanto nul
lus omniū remotus est a nobis pro quo simus solliciti. Itē tan
to acceptior sit nobis consolatio: quāto coram multis ipsa cõ
solatione honorificamur a deo. quia qui christo ministrat hic
honorificabit eū pater suus qui in celis est

O Scđm quid aūt consolatur. quia videbimus ad oculū
interiorē & exteriorē. sc3 ad interiorē diuinitatē & ad exteriorē
gloriā humanitatis tm̄. & cor nostrum gaudebit. & ossa nostra
arida quidem primo in sepulcris per immutationem gloriose

resurrectōnis germinabūt vt herba virens in eternum.

P Est etiam dies ille nouissimus in penis. non sic autem ꝙ postea nō sint future pene. sed quia sunt finis & consummatio omniū penarum. Pene ille sunt tales ita ꝙ vltra eas non erit pena maior eis. Sunt aūt ille pene distincte penes quattuor. scilꝫ

Penes
- Modum resurgendi
- Resurgentes
- Iudicium
- Carcerē in quem detrudentur

Et hec quattuor notātur Isa. xxiiij. Formido & fouea & laqueꝰ sup te: q habitator es terre. Habitator terre est impius resurgēs qui manebit in terra quā dilexit cum sancti rapientur in nubibus obuiam christo in aera: & sic semper cum dn̄o erūt. prima ad Thessa. iiij. vn̄ ꝑ hoc notatur pena resurgētis: de qua postea dicemus. Formido aūt erit iudicij. & ꝑ hoc notātur pene q̄ sumentur penes iudicium. Laqueus aūt est in modo resurgendi. quia cū alij sunt immutati in gloriā. isti resurgūt ligati laqueo in opprobriū eternū vt videāt semꝑ. Fouea aūt est carcer inferni in quem detrudentur

Q Sunt aūt in modo resurgendi pene innumerabiles. sed tres sp̄ales & maiores alijs. Quarū prima est acceptio corporꝝ ignitorꝝ & incensorꝝ igne inferni in qbus an̄ nō cruciabantur. quia nō habebant. Secūda est bellū ꝯtinuū corporis ad aīam & anime ad corpus. Tercia est desideriū mortis perpetuū sine morte. De prima habetur Amos. iiij. Iurauit dn̄s deus in sancto suo. quia ecce dies venient sup vos & leuabūt uos in cōtis & reliquias vestras in ollis feruentibus: & per apturas exibitis altera ꝯtra alterā. & ꝓijciemini in armon. Iuramētū dn̄i est immobile decretū iudicij. Tūc demones tortores leuabunt dānatos in cōtis. Est aūt cōta instrumentū quo macellarij leuāt boues excoriatos intrudentes lignū per neruos cruriū posteriorꝝ & ita leuātes suspendūt ad dissecandū. & illud lignū qd̄ sic intrudūt ꝑ neruos cruriū dicit̄ cōta. Et significat vinculū quo ligātur damnati ad supplicia. Reliqe aūt sunt ossa q̄ erūt in olla & est integritas corpis in q̄ resurgent & feruēt in ipsa sicut olla Apertura aūt vna erit sepulcri & exibit corpus: & altera apertura erit inferni & exibit anima. Altera ꝯtra alteraꝫ. hoc est aīa ꝯtra corpus: & ꝯiungentur & ꝓijcientur in armon: qui interp̄tatur anathema meroris. Et signat infernū cuꝫ damnatis qui sunt anathematizati a deo & in merore eterno

Ayn Capłm xvi.

R De secūda pena que est bellum ɔtinuū corporis ad animam & ecōuerso. eo ꝙ corpus conuiciatur anime ꝙ ipsā debebat regere ipsum ad bonum & direxit ad malum. anima autē corpori econuerso ꝙ delectationes corporales seduxerūt eam & ꝙ prona fuit ad malum caro omni tempore: ad bonū autē pigra & infirma. De hac inquā pena habetur Iob.xxx. Nunc autem in memetipso marcescit anima mea. & possident me dies afflictionis. Nocte os meum perforatur doloribus. & qui me comedunt non dormiunt. In multitudine eorum consumitur vestimentum meū. & quasi capicio tunice succinxerunt me. comparatus sum luto & assimilatus sum fauille & cineri. Anima em̄ marcescit quando tedium habet corporis & econuerso. & est in possessione afflictionis quando afflictio dominatur in corpore & anima. Et dicit̄ possessio quasi positio pedum. quia tūc afflictio vtrūq; pedem profunde & grauiter infigit. sc; confusionis & doloris. quia isti sunt duo pedes afflictionis: Os autem ponitur pro robore corporis quod perforatur verme conscientie quo anima mordet corpus. Et iterū qui comedunt animam econuerso non dormiūt. a quorum multitudine consumptum est om̄e vestimētum virtutis vt sit etiā ibi confusio nuditatis: vt ignominiam peccati nō operiat decor virtutis. quemadmodum fit in sanctis per penitentiam de lentibus peccata sua. Vermes autem isti succingūt: hoc est strangulant corpus & animā mutuis & vicarijs improperijs. & assimilatur luto vilissimo corpus in fetore suo. & anima fauille leui que plena est igne eterno. vtrūq; autē cineri in quibus dominatur ignis

S De tercia aūt pena que est desiderium mortis perpetuū sine morte: habetur Apoca.ix. In diebus illis querēt homines mortem & non inuenient eam. & desiderabunt mori: & mors fugiet ab eis. quia sc; tanta discordia erit inter animam & corpus ꝙ libentissime separarētur si fieri posset. sed ꝑ iudicium iustissimū dei simul tenentur. vt sicut simul peccauerūt: ita etiā simul puniantur

T Accipiūtur aūt penes resurgentes pene innumerabiles sed precipue in corpore accipiūtur quattuor maiores. & in anima tres. Et ille quidem que sunt in corpore sunt fetor & passibilitas corporis. Secūda autē grauitas & ponderositas ipius & ignobilitas. Tercia āt tetra ipi⁹ obscuritas & opacitas. Quarta vero est aīalitas ipoꝝ & carnalitas. De prima habet̄ Amos. iiij.

Ascendere feci putredinē castroꝝ uestroꝝ in nares uestras. Ca-
stra dicunt̄ dānati q armauerūt se cōtra deū. Et Isa. ultio. Egre
dient̄ & videbunt cadauera eorum qui preuaricati sunt in me
Sancti egredient̄ passibus cōtemplationis. & videbūt decorē
iusticie vindicātis in cadaueribus. i. corporibus cadentibus in
uermes fetoris & putredinis sue. Et Isa. xiiij. Proiectus es de se-
pulcro tuo sicut stirps inutilis. & sicut sanie pollutus & obuo
lutus. Hoc uericat̄ in die nouissimo qn̄ impij corpꝰ malis gra-
tibꝰ suis eijcit̄ de sepulcro. sicut stirps inutilis q̄ boni fructū ut-
lē in vitā eternā nō attulit. & sanie fetoris sui polluit̄ & obuol-
uit̄ in ꝑpetua secula sub sanie collocandum. Et hec sanies est in
mundicia peccati que inficit ipsum.

V De secūda uero pena q̄ est ponderositas. habet̄ Exo. xv.
Descenderūt in ꝓfundū quasi lapis. Et iterū. Submersi sunt q̄si
plumbū in aquis uehemētibus. Aque aūt uehemētes sunt pe-
ne duriter ꝯcurrētes. Et hoc est quod dicit̄ in Apocal̄. xviij. c. Et
sustulit vnus angelus fortis lapidē magnū quasi molarem. &
misit in mare dicens. hoc impetu mittet̄ Babilon ciuitas illa
magna supple in infernū. & ultra iam non inueniet̄. Bene acci-
pit molarē. quia in mūdo uoluit nisi molere terrena opa. s. fa-
cere. & in mare mittit. quia hoc est amarū & magnū. In ponde
re ipsi impij graues sunt. & deo maiori impetu descēdunt in ꝓ
fundū inferni Hec autē grauitas nō est molis. sed peccati. qđ ut
dicit Isaac phūs grauabit eos & deprimet eos sub tristi orbe in
ferni ut amplius non inueniantur

X De tercia aūt pena corpis que ē tetra obscuritas & opa
citas corpoꝝ eoꝝ. habet̄ in ꝓphetia Isa. xiij. Facies ꝯbuste vul-
tus eoꝝ. Et Treno. iiij. Denigrata est sup carbones facies eorū.
et nō sunt cogniti in plateis. adhesit cutis eoꝝ ossibus aruit. &
facta est q̄si lignum. Denigrata quia sunt ticio ignis inferni. &
torris fumās in incēdio qui denigrari pt̄. sed nō illuminari. qa
ignis ille nō illuminat sed ꝯburit & denigrat. ꝙ autē dicit nō
sunt cogniti in plateis. sensus est ꝙ intantū ducunt̄ ad aliū co-
lorem a pulcritudine quā habuerūt hic dū nutrirent & colerēt
carnē suam in delicijs. ꝙ in plateis nō cognoscerent̄ etiā si vide
rent̄. Tunc em̄ dyaboli deformitas obtinebit facies eoꝝ. & nō
color humanus. Cutis adheret ossibus squalore macici. quia
pinguedo epularum & ingurgitationū ibi remouebit̄. & fit q̄
si lignū aridum. quod est cibus ignis eterni.

Y De quarta aūt pena que est animalitas ipsoꝝ. & carnali-

tas corporis eorum. habet̄ prima ad Chorꝝ. xv. ubi dicit ap̄ls ꝙ canet tuba p̄coniȷ̄ domini uocantis mortuos. et mortui re-surgent incorrupti. quo ad numerū menbrorꝝ omniū. Sed tm̄ nos. hoc est sancti. immutabimur. tunc patet ꝙ in aliȷs nō erit immutatio. sed animalitas & carnalitas & grossities eorꝝ ma-nebit in corporibus eorꝝ. non ita ꝙ cibis sint sustentādi ut pri⁹ fuerunt. sed ut sint ignobiles non sp̄ūales. & ut sint cremabiles igne inferni. Et hoc est q̄d dicit Aug⁹. in de ciuitate dei. ꝙ igno bilitas non tollet̄ a corporibus damnatorꝝ. Et hoc ueruȝ est de ista ignobilitate

Aa Sunt tres pene q̄ inueniunt̄ in ipsis maiores aliȷs quo ad animā. Et prima quidē. quia ꝓ visione fruitionis diuine ac cipiunt uermē cōscientie. quia visa in corde peccata continue mordēt dente immortali & acuto. Et de hac habet̄ Isa. vltimo Vermis eorꝝ nō morief. & ignis eorꝝ nō extiguet̄. & erūt usqȝ ad sacietatē visiōis om̄i carni. hoc est electis qui dicunt̄ hic oīs caro. quia sunt ꝑfecta caro. quia glorificatā habēt carnem. que gloria est ꝑfectio carnis humane. quia ad hoc est creata a deo. Et Isa. xiiȷ. Subter te sterneť tinea. & operimentū tuū erunt uer mes. Tinea est que nascit̄ de ipsis dānatis expectatio eorꝝ. & est uermis ꝯscientie. Vermes sunt sp̄ūales remorsiones de obmis-so bono & ꝑpetrato malo

Bb Secūda autem est odiū inuidia & ira quib⁹ replent̄ lo-co dilectionis sanctorꝝ in patria. Ad se inuicē habent odiū. Irā autem cōtra deum iudicem eorꝝ Et inuidiā contra sanctos dei et electos regni eius. Et de hoc habetur Ezechie. xxxiȷ. Descende runt in infernū cum armis suis. & posuerunt gladios suos sub capitibus suis. & fuerunt iniquitates eorꝝ in ossibus eoruȝ. Ar-ma em̄ iracundorꝝ sunt ira & odium & mala uoluntas & in-uidia. que sunt peccata que non abscidit mors. sed etiam rema nent in inferno. ut dicit glosa. Gladiȷ autem quibus impugna bunt se sunt maledictiones & blasphemie. vnde etiaȝ sequitur ꝙ inique uolūtates sigillate sunt in ossibus eorꝝ. hoc est in me-dullis cordium suorꝝ. Et in Apocal'. xvi. cap̄. Estuauerunt ho-mines estu uehementi. & blasphemauerūt nomen dei habentis potestatem sup̄ has plagas.

Cc Tercia autem pena in anima. est peruersio intellectus et rationis. quia uerum quidem cognoscunt. sicut etiā demo-nes. & tamen cōtra ueritatem ꝓteruiunt & certant. Et ideo di-

cit Dyonisius q phantasiā siue rationem habent proteruā. Et de hoc habet in euangelio Mathei. xxij. ubi iubet dominus seruū nequā eijci in tenebras exteriores. Et dicit ibi Augustinus. Quia ante fuit etiam in interioribus. & tenebre interiores sunt in ista pteruitate contra ueritatem. & ignorantia dei quā non vident. Et ideo dicitur Amos. v. c. Nunquid non tenebre dies domini. & nō lux & caligo. & non splendor in ea. Tenebre dicit propter exteriores tenebras & caligo propter interiores. Et iste sunt ex parte anime

Dd Sunt autem ex parte iudicij sex q̄ sunt

- Terribilis intuitus iudicis horribilis.
- Manifestatio omnium peccatorum.
- Iudicis increpatio dura.
- Condemnationis sententia
- Separatio a societate omniū bonorum & a deo.
- Coniunctio ad consortium reproborum

Ee Prima pena est tanta q potius uellent operiri montibus q̄ videre filium in forma serui iudicantem. & tamen necesse est videre. vnde Mathei.. xxiiij. cap. Tunc plangent omes tribus terre. & videbunt filium hominis uenientē in nubibus celi cum virtute multa & maiestate. Et Apocal. primo. Ecce ueniet in nubibus. & videbit eum omnis oculus. & qui eum pupugerunt. & plangent se super eum omnes tribus terre. Et Luce. xxiij. cap. Filie hierusalem nolite flere super me. sed super uosipsas flete. & super filios uestros. Quoniā ecce uenient dies in quibus dicent. Beate steriles & uentres qui non genuerunt. et ubera que non lactauerunt. tunc incipient dicere montibus cadite supra nos. & collibus operite nos

Ff Secunda uero pena est manifestatio omnium peccatorum. vnde Daniel. vij. cap. Throni positi sunt. & antiquus dierum sedit. uestimentum eius candidum quasi nix & capilli capitis eius quasi lana munda. thronus eius flamma ignis. rote eis ignis accensus. fluuius igneus rapidusq; egrediebatur a facie eius. milia milium ministrabant ei. et decies centena milia assistebant ei. Iudicium sedit. & libri aperti sunt. Antiquus enim dierum est deus qui creauit omnia tempora. & est post

om̄ia & sup̄ om̄ia. nō tamen antiquatur uel senescit. Sed anti-
quus dicit ꝓpter sapientiā gubernandi & iudicandi. hic ha-
bet thronum ut flāma ignis. quia in igne ueniet dominus ad
iudiciū. ut dicit̄ Isa. lxvi. Fluuius aūt igneus est ignis ille quo
exuret̄ facies mūdi. qui tunc in uoluēdo secum trahet ad infer-
nū damnatos. Vestes aūt dei sunt apostoli. qui adheserūt capi
ti nostro christo ministrātes. Et assistentes sunt angeli. qui secū
erunt in iudicio. Libri aūt sunt cōscientie omniū que tūc ape-
rientur. Sicut dicit apl's ad Roma. ij. In die cū iudicabit domi-
nus occulta hominū scd'm euangeliū meū p iesum christū. Et
prima Chor. iiij. ca. Nolite ante tempus iudicare quousq; ue-
niat dominus qui illuminabit abscondita tenebrarū. & mani-
festabit cōsilia cordium. & tunc laus erit vnicuiq; a deo.

Gg Tercia uero pena est durissima increpatio iudicis. que
scribit̄ Mathei. xxv. Esuriui & nō dedistis mihi māducare. Siti
ui. & nō dedistis mihi bibere &c̄. Auctoritas em̄ sup̄ notata est

Hh Quarta pena est cōdemnationis sentētia. que contine
tur ibidē. cum dicit̄ Ite maledicti in ignem eternū. qui paratus
est dyabolo & angelis eius

Ii Quinta aūt pena est sep̄atio a societate omniū bonorū
et a deo. vnde ibidē. Statuet oues a dextris. hedos aūt a sinistris
Oues a dextris. quia ipsi sunt filij dextere. sicut Bēiamyn. et ibi
est locus filij. sicut habet̄ in p̄s. Sede a dextris meis donec ponā
inimicos tuos scabellū pedū tuorū. Sed sinistra est in terra ut ppe
tuo dn̄et̄ eis scabellaris subiectio. vn̄ etiā apl's dicit pri. ad Thes
sa. iiij. q sancti rapient̄ obuiā christo in aera. & sic semp cū dn̄o
erunt impijs in terra remanētibus quā dilexerunt

KK Sexta pena est ꝯiunctio ad societatē reproborū q nul
lo affectu se inuicē diligūt. vn̄ Iob. xli. Corpus eius. hoc est le-
uiathan. q signat dyabolū. q̄si scuta fusilia ꝯpactū squamis se-
se p̄mentibꝰ. vna vni ꝯiungit̄. et in spiraculū qdē incedit. et p
eas vna alteri adherebit et tenētes se nequaq̄ sep̄abunt̄. Corpꝰ
dyaboli sunt oēs dānati. q sunt q̄si scuta fusilia. ne iaculis diui
ni amoris possint vulnerari. Cōpactū aūt est. quia nō tm̄ con-
iungunt̄ dānati. sed etiā colligari legunt̄. ut ex strictura etiā pe
nā habeāt Sunt squame q duricia obstinate uolūtatis ꝯtra deū
pugnauerūt. et vna alteri adheret. quia qui sil'es sunt in culpa.
sil'es etiā sunt in pena. et ita nō sep̄ant̄. Gladius aūt anceps. i. ex
utraq; p̄te acutus in corpus. s. et in aiam. est sentētia iudicis. qa
colligat dānatos. ut sicut fuerūt socij i culpa. ita sint sil' in pena

§ Quartus

Ll Decez autem sunt excellẽtiores pene in carcere

Calor ignis interius & exterius ardens
Frigus interius & exterius ꝑsequens
Tenebra exterior & interior
Fetor laci
Horror societatis q̃ est in loco illo
Presentia faciei demonis perpetua
Cathene stridentes & urentes
Stridor dentium
Fletus oculorum
Et ipsius carceris captiuitas

Calor ignis erit ibi ad lrãm. sed ille ignis calidior est in immẽ-sum q̃ noster ignis. nec est lucens. sed tantũ ardẽs. nec tantũ cõburens corpus. sed & aĩam & corpus. nec ꝯsumẽs substantiam sed in eternũ ꝑsequens peccatũ & incendẽs in corpore & aĩa. & hec est expositio Basilij sup illud ps. Vox dñi intercidentis flã mã ignis. vox dñi. i. p̃ceptũ dñi. intercidẽtis. i. diuidẽtis. flam-mã. i. lucez. ignis. hoc est ab ardore ignis. ut lux subseruiat san-ctis superius. calor aũt ꝑsequat̃ iniustos inferius. vñ Deutero. xxxij. Ignis succẽsus est in furore meo. & ardebit usq; ad infer-ni nouissima. deuorabitq; terrã cũ germine suo. & montiũ fun-damẽta ꝯburet. Terra sunt terreni. i. peccatores. mõtes aũt sup-bi. fundamẽta aũt ipsoꝝ iniqua uolũtas. que ꝑsequit̃ ignis in-ferni. & Isa. xxx. Prepata est ab heri thopet. a rege p̃parata pro-funda & dilatata. nutrimentũ eius ignis & ligna multa. Flatus dñi sicut torrens sulphuris succẽdẽtis eam Tophet est uallis q̃-dam. & ponit̃ pro inferno que p̃parata est ab heri. hoc ẽ a prin-cipio creature. quia inter cetera opera sex dieꝝ etiam gehenna creata est. & prepata a rege iusticie deo q; in ipsa dormiat om-ne q̃d sibi obstat inique. Profunda autez est. quia in corde terre dilatata ut omibus dãnatis sufficiat. Nutrimẽtũ in quo pascit̃ infernus est ignis ꝯburens. nõ illuminãs. & ligna. i. dãnati ari-di virore gratie. & sunt multa. qa dicit̃ Math. xx Multi sunt uo-cati. pauci uero electi. Flatus aũt dñi est ira eius & imperiuz. & illud imperiũ iusticie vindicãtis succẽdit eã ut ardeat sicut tor-rẽs sulphuris quod fetet in ardore. quia etiã damnati in ardore pene sentiunt in quo fetore peccati vitam cõsumpserunt

Mm Secũda pena est frigus intus & exterius ꝑsequens & ipsum. sed nõ mitigans calorẽ. sicut videmꝰ in febricitãte qui maximo calore adurit̃. & tamẽ frigus etiaz sentit interim. & de hoc habet̃ Iob. xxiiij. ca. Trãsibunt ab aquis niuiũ ad calorem

niuiū. non ita ꝙ niues ibi sunt future. sed niuiū aque ponun-tur pro frigore multū nocente. vnde etiam sicut legit̄ Exodi. ix ꝙ ignis & grando mixta pariter ferebant̄. Et Sapien̄. xvi. cap̄. Negantes nosse te impij. per fortitudinē brachij tui flagellati sunt niuis aquis & grandinibus & pluuijs persequutōem pas-si sunt. & ꝑ ignem ꝯsumpti. ꝙ enim mirabile erat in aqua que omnia extinguit plus ignis ualebat. vindex em̄ orbis terrarū iustorū. grandines & pluuie & niues non erunt in inferno. Sed per talia significant̄ impetus irruentis frigoris in dānatos. q̄d inquā frigus vindex est iustoꝝ mandatoꝝ dei. que trangressi sunt damnati. vnde habet̄ Sapien̄. v. Accipiet armaturā zelus dei. & armabit creaturā ad ultōem inimicoꝝ. Induet pro tora-ce iusticiam. & accipiet pro galea iudiciū certum. Sumet scutū inexpugnabile equitatē. acuet autem durā irā in lanceā. & pu-gnabit cum illo orbis terraꝝ contra insensatos. Ibunt directe emissiones fulgurū. & tanq̄ a bene curuato arcu nubiū exter-minabunt̄. & ad certū locū insilient Hic notatur modus cō-dēnationis impiorum. zelus em̄ iusticie dei cogit deum ad cō-dēnandū. Instrumentū aūt pene est creatura ab ipso creata. quā armat in vltionem inimicoꝝ. quādo dat ei potestatē & virtu-tem nocendi & affligendi. sicut igni & frigori & tenebris. & hu-iusmodi. Ne aūt dn̄m ledere possit reprehendēdo iusticiā con-dēnationis: ipse dominus induet iusticiā. quia iudicabit iuste. et iudiciū sententie erit rectū. & scutū in quo extinguūt̄ blasphe-mie murmurantiū cōtra iudicium suum erit equitas. quia po-nunt penam contra culpam. & primū erit ira non cōturbatio mentis. sed infligens penas que ꝑforat & trāsfigit scd̄m interio-ra eoꝝ ut lancea. Orbis terraꝝ. hoc est mundus pugnabit cū ipso cōtra illos. quia quicquid est ignobile in elemētis mundi sicut calidū frigidū tenebrosum. & huiusmodi: totū diuident a se elemēta. & ministrabūt inferno. ut per illa crucient̄ reprobi Emissiones aūt fulgurum sunt irruentes pene ab ira dei immis-se & ꝓfunde ipse vitalia anime vulnerāt. sicut sagitte ueniūt ab arcu nubiū. bene hoc est fortiter curuato. & insiliunt ad certū locum. quia ad locū culpe. Sagittarius em̄ ille non iacit sagit-tas in incertū. sed semꝑ tangit signum. quia sapientia sua diri-git telum. Item Sapien̄. v. ca. A petrosa ira plene mittent̄ gran-dines. & candescet in illos aqua maris. & flumina concurrent duriter. Contra illos stabit spiritus virtutis. & tanq̄ turbo uen-ti diuidet illos. Ira dicitur petrosa. quia petras grandinis emit-

tit. et dicitur petra grandinis. data pena impetuose irruens. Dicitur aũt aqua maris. nunc eterne amaritudinis multa et nunc quiescens ut aqua maris candescere in illos. id est penetrare interiora iecoris & cordis eorꝝ sicut fluuius cochiti & flegetõtis. et hmõi. qui significãt continuã successionẽ penarum inferni ut noue pene nouis supueniant. & tamẽ ueteres nunq̃ pterfluendo deficiant. & ideo dicunt̃ cõcurrere duriter. non ptercurrere. virtutis aũt spũs est fortis flatus uenti qui succendit ignẽ Turbo aũt diuidens est flatus ducens in cõtrarias penas. scilicꝫ frigus & calorem. Turbo em̃ prouenit ex uentis sibi ecõtrario et e regione obuiantibus

Nn Tercia pena est tenebra interior & exterior. & de hac habet̃ in euãgelio Mathei. xxv. ubi iubet dominus ligatũ manibus & pedibus. proijci in tenebras exteriores Treno. iij. cap. Me minauit & adduxit in tenebras. & nõ in lucem. Et Iob. xvij cap. In tenebris straui lectulum meum. & he tenebre significantur p tenebras egypti. que dicuntur fuisse palpabiles. Sapiẽn. xvij. cap. dicitur de illis. q̄ ignis nulla vis poterat illis lumen prebere. nec syderum limpide flamme poterãt illuminare noctem illam horrendã. Ignis em̃ ille non illuminat. ut dictũ est. sed adurit. Syderum aũt limpide flamme. ut dicit Isa. tunc stabunt & non lucebunt damnatis.

Oo Quarta autem pena carceris est fetor laci. vnde Iob xvij. ca. Putredini dixi. pater meus es. mater mea & soror mea uermibus. fetor autem non debet sic intelligi q̄ fiat exalatione alicuius putredinis. quia non putrescunt ibi corpora. sed ignobilitas illa que congregabitur in lacu dicit̃ putredo. & morsiones siue puncture penarum dicuntur vermes. zacharie. ix. Emisisti vinctos de lacu in quo non erat aqua. & loquitur de redemptis de inferno. & uocat aquam refrigerium consolationis que non est ibi

Pp Quinta pena est horror societatis illorꝝ. qui in loco illo congregant̃. Horror aũt ille generat̃ ex inimicicia eorꝝ ad inuicem. de qua supra dictũ est. Et dicit̃ Treno. v. & loquitur ibi Hieremias in psona damnatorꝝ dicens. Pellis nostra quasi clibanus exusta est Vnde etiam se inuicẽ deridere legunt̃. & conuiciari. de quo habet̃ Isa. xiiij. c. quãdo Nabuchodonosor uenit ad inferos q̄ sibi ꝯuiciando receperũt eum. Infernus subter te cõturbatus est in occursum aduẽtus tui. suscitauit tibi gygãtes hoc est demones potẽtes & fortiter torquẽtes. Om̃es principes

terre surrexerūt de solijs suis. oēs principes nationū vniuersi respōdebunt & dicūt tibi. Et tu vulneratꝰ es sicut & nos. nr̄i similis effectus es. detracta est ad inferos sr̄bia tua. & cōcidit cadauer tuū. Infernus dicit̄ hic habitātes in inferno. & ponit̄ cōtinens pro cōtento. qui occurrerūt ꝯuicijs ad damnatū iniquū regem. & suscitauerūt ꝓuocatione inique uolūtatis. Gygātes hoc ē fortes demones cōtra eū. qa placuit eis & rogāt ut acrioribus penis puniat̄. Insup etiam reges & principes qui nunq̄ solia ꝓ abusu dignitatis sue in inferno acceperāt. in derisū surrexerūt. & primates nationū. qui primi etiā frequenter sunt in penis inferni. rn̄derunt & dixerunt ei cōuiciando ꝙ fortitudo eius vulnerata & occisa est. & sr̄bia in infima inferni detrusa. et corpus quod multis delicijs excolere ꝯsueuit: in cadauer fetens cecidit. Nec est cōtra hoc ꝙ diues sepultus in inferno sollicitari videt̄ de salute fratrū. quia nō ꝓpter amorē fratrū. sed ut minus ipse arderet. si fratres a criminibꝰ ad que ipse eos induxerit: absoluerent̄. Vel ut nō sustineret ꝯuicia ipsoꝝ. improperātium sibi. ꝙ ad vicia docuerat & vulnerauerat ipsos. Vel ut uerius dicit Augꝰ. Hic ꝯpulsus fuit dicere ꝓpter exēpla viuentiū ut magis credant scripture q̄ etiā mortuis resurgētibus

Qq Sexta pena est p̄sentia faciei demonis perpetua. Sicut em̄ sancti assistunt ante faciē dei: ita dānati vident facies demonū. qui eas affligunt in penis. Et facies illa describit̄ in Iob. xli. Sternutatio eius splendor ignis. & oculi eius ut palpebre diluculi. de ore eius lampades ꝓcedunt. sicut tede ignis accense. De naribus eius ꝓcedit fumus sicut olle succense atq̄ feruētis Halitus eius prunas ardere facit. & flāma de ore eius egredit̄. In collo eius morabit̄ fortitudo. & faciem eius p̄cedit egestas. Sternutatio demonis est excussio uaporꝝ multiplicatorꝝ in cerebro. & cerebrū machinatōes inique sunt. Sternutatio aūt que egredit̄ a tali cerebro est pessimus tonitrus malignādi. & est splendor ignis. nō a fulgore. sed a terribilitate & crematōne. & quia euidens est malicia ipsius. Oculi aūt eius quibus aspicit ad malū sunt magni & rubicundi ut palpebre diluculi que sunt rufe. & significat ira in intuitu demonū. quia iracūdi rubescūt oculis. Os aūt quo loquit̄ ad animas emittit lampades. quia incēdit animas & cogitatōes in malū. & sicut tede fumātes & in igne succense ab igne. De naribꝰ aūt. hoc ē capite suo. in quo discretio esse deberet: ꝓcedit fumus demētis cōcupiscentie. & furoris irrationabilis. Et halitus inique uolūtatis .i. sp̄us. facit ardere

prunas. hoc est impios igne infernali succensos: qui tamē sunt terrestres. quia prune sunt de natura terrestri ignite: Collū autē est ceruicosa superbia ipsius in qua est fortitudo. quia plus audet superba temeritas ꝙ possit explere: & egestas omnis boni ꝑcedit faciem eius. qa illi qui sunt ante faciē eius priuant omi bono: & implicātur omī malo.

Rr Septima pena est cathene stringentes & vrentes & prementes. & ille cathene vocātur rudentes inferni a Petro in secūda canon. ij. vbi dicit. Si deus angelis peccātibus non pepercit sed rudentibus inferni detractos in tartarū tradidit cruciādos in iudicium reseruari. Sunt aūt cathene iste nihil aliud ꝙ vincula spūalia quibus impij ligātur ad penas ex culpis suis: que significātur Hiere. xxvij. Fac tibi vincula & cathenas: & pones eas in collo tuo. & mittes eas ad regem Edom & ad regē Moab & ad regem filiorum Amon. & ad regem Tyri. & ad regem Sydonis in manu nūcioꝝ qui venerūt in hierusalem. & ad Sedechiam regē iuda. Ibi nominātur sex genera hominū que vinculari debent in inferno. Edom em̄ sanguineus interpretat̄ & significat illos q in seculo voluptati carnis deseruiūt. & illi sunt precipue clerici seculares qui delicias carnis sequuntur. Moab autē interpretatur ex patre. & significat malos religiosos qui exempla perditionis precipue ex patre habent. quia prelati religionū pre omnibus sunt in cōcupiscentie sepulcris sepulti in deserto religionis. Verūtamen Loth qui declinans interpretatur genuit Moab ex corrupta filia sua in monte. Mons autē religionis est eminentia in qua prelati precipue corrumpūt filias. id est subditos carnales. quādo ex eis generant per exemplum opera perditionis que discipuli habent a patre. Amon aūt interpretatur populus inutilis. & significat plebeios homines qui etiam fraude & dolo vadūt in baratrū. Tyrus autē interꝑtatur angustia. & significat viuentes in matrimonio malos. De quibus dicit apostolus ꝙ tribulatōem carnis habebūt huiusmodi. Sydon aūt interpretatur venatio. & significat nobiles huius mūdi. qui sunt robusti venatores pauperū. vnde sunt de genere Nemrot: & etiam cum ipso ligabūtur in penis. Rex aūt israel significat hipocritas pallio dei opertos qui videntur soli esse reges & magistri in israel. & tamen propter lupinū cor intrinsecus damnātur & ligātur in penis. & ita omēs ligātur mali. De hoc dicit Bernar. Horreo vermē nō morientem. manuūq; ac pedum dira vincula & pondus cathenarum.

prementiū stridentium vrentiū: nec tamen ꝯsumentium.

Ss Octaua pena est stridor dentium. Et nona fletus oculorum. De quibus habetur in euangelio. Math. xxv. Ligatis manibus & pedibus proijcite eum in tenebras exteriores: ibi erit fletus & stridor dentium. Nec debet ita intelligi ꝙ oculi emittant lachrymas. quia hoc nō erit ibi. sed sic plorabūt amarius. Stridor aūt dentiū est effectus frigoris.

Tt Decima aūt est captiuitas carceris. Vnde psal. Foderūt ante faciē meā foueā & inciderūt in eam. Per malum em̄ exemplum foditur fouea inferni & incidūt in eam illi qui malū exemplum dant infirmis.

A Capitulū. xvij. § primus

He Os suum aperuit sapientie. et lex clementie in lingua eius

P Phe interp̄tatur exorte vel eructuatio. & scd̄m hoc alludit sentētie versus. quia in verbis sapiētie eructauit cor suū verbū bonū. & ipsa dicit. & attribuit opera sua regi & lingua oris sui est calamus scribe quo spūssanctus scribit in tabulis cordis carnalibꝰ. & scribit velociter. qa sermo mulieris huiꝰ tāto faciliꝰ capitin auditoribꝰ q̄to hec mulier: id qd̄ facit probat p̱ opus que etiam regi attribuit. vt videntes opera sua nō eam sed patrē qui in celis est regem regū glorificent & laudent mirabilem in sanctis suis.

B Seqtur ꝯsideratio sentētie versus. que in duobus ꝯsistit sc3 in aptione oris ad sapientiā. & in lege clementie q̄ est in lingua ipiꝰ. Est aūt duplex os. sc3 os cordis. & os exterius in facie De vtroq3 istoꝝ dicit dn̄s. Math. xv. Nō qd̄ intrat in os coinquinat hominē. sed qd̄ ꝓcedit ex ore hoc coinquinat hoiem Et dicit ꝙ ea q̄ ꝓcedūt ab ore a corde exeūt. vt furta blasphemie & hmōi. Vbi dicit Augꝰ. ꝙ om̄e peccatū exit ab ore cordis qd̄ inquinat hominē. Cibus aūt intrat p̱ os exterius: & ille nō inquinat hominem.

Os aūt cordis quinq3 modis aperitur Sapiētie sc3: Considerāde, Addiscende, Meditande, Gustande, Alloquende

Sapiētie ꝯsiderande aperitur os qn̄ ꝯsideramus p̱ cordis inten

tionē pulcritudinē sapiētie. sicut Sapien̄. vij. dr ꝓposui illā re
gnis & sedibus. id est thronis. diuitias nihil esse dixi in ꝯpatiōe
illius. nec ꝯparaui illi lapidē p̄ciosum. qm̄ om̄e aurū in ꝯpara
tione illi⁹ exigua est arena. & tanq̄ lutū estimabitur argentū in
ꝯspectu illius. Itē ibidē. Est em̄ sapiētia speciosior sole. & super
omnē dispositōnem stellarꝝ luci ꝯparata inuenit prior. Illi em̄
nō succedit nox. sapiētiā aūt nō vincit malicia. ille em̄ solus re-
cte estimat sapiētiā q nihil in celo. nihil in terra ꝯparat ei. Sicut
dicit p̄s. Quid em̄ mihi est in celo: & a te quid volui sup terrā
Et hec est sapiētia fili⁹ dei: dulcedo cordis: & iubilus mentis. s.
filius dei verbū patris. & notitia ipsius. qa sicut dicit Sapie. vij
Neminē diligit de⁹ nisi eū q cū hac sapiētia inhabitat

C Secūdo apitur os cordis sapientie addiscende in cogni
tione & in ope. vn̄ Eccī. xxiiij. Qui audit me non ꝯfundet. qui
operātur in me nō peccabūt. qui elucidāt me vitā eternā habe
būt. Qui audit vt addiscat ille nō ꝯfundet merore. qa sapiētia
reget & diriget eū. Qui vero operātur in ipsa ita q̄ oia opera
sua ꝯforment sapiētie: illi nunq̄ peccabūt. & qui elucidāt eam
hoc est exēpla sapiētie hoībus vt lumen ꝓponūt: illi habebunt
vitā eternā Vn̄ Iacobi. primo. Si quis ꝑspexerit in lege ꝑfecte li
bertatis: & permāserit in ea. nō auditor obliuiosus factus. sed
factor opis. hic beatus in facto suo erit Et Sapien̄. ix. Mitte dn̄e
sapientiā de celis sanctis tuis. & a sede magnitudinis tue vt me
cū sit & mecū laboret. vt sciā qd acceptū sit corā te om̄i tp̄e. q̄si
diceret. mitte eam vt addiscam. & deinde sciens eā scd̄m lumen
ip̄ius testificem opera. quia sicut dicit p̄s. Lucerna pedib⁹ meis
verbū tuū. & lumen semitis meis

D Tercio aperit os sapiētie meditāde. Est aūt meditari fre
quēter p interiorē cordis cogitatōem sup idē ꝯuerti. & ipsum
vertere & reuertere in corde vt menti dulci⁹ & firmi⁹ imprima
tur. Et de hoc habet in psal. In lege dn̄i fuit volūtas ei⁹. & in le-
ge eius meditabit die ac nocte. Itē p̄s. Meditatio cordis mei in
ꝯspectu tuo semp. Itē p̄s. Meditabor in mandatis tuis q̄ dilexi
nimis: & leuabo manus meas. i. opa: ad mandata tua q̄ dilexi
Et Sapien̄. vi. Cogitare de sapientia sensus est ꝯsummatus. Et
Eccī. xiiij. Beat⁹ vir q in sapiētia morabit & q in iusticia sua me
ditabit. & in sensu cogitabit circūspectōem dei

E Quarto apit os cordis sapiētie gustāde. & hoc fit qn̄ in
sp̄ū saporē sapiētie ꝑcipim⁹. Et de hoc habet Eccī. xv. Cibabit
illū pane vite & intellectus. & aqua sapiētie salutaris potabit

illum. & psal. Cibauit eos ex adipe frumenti: & de petra melle saturauit eos. Et dicitur sapientia adeps frumenti. quia confortat & impinguat cor quo ad eternorum saporem. Sed dicitur mel de petra. hoc est de christo. quia petra erat christus. quo ad sapere dei nunq̄ etiam repletur homo. Et Ecclesiastici. xxiiij. Transite ad me omnes qui cõcupiscitis me & a generatiõibus meis implemini. Spūs em̄ meus super mel dulcis & hereditas mea sup mel & fauum. memoria mea in generatione seculorum. Qui edūt me adhuc esurient. & qui bibūt me adhuc sitient

F Quinto aperitur os sapientie alloquende. & hoc fit qn̄ homo sibi & deo loquitur in corde vt propellatur tediũ huius vite & vie qua tendimus ad patriam. Vnde Sapien̄. viij. proposui sapientiam adducere mihi ad conuiuãdum sciens quoniam mecū communicabit de bonis. & erit alloquutio cogitationis & tedij mei. Et sic legitur Luce vltimo. q̄ sapientia incarnata resurgens a mortuis coniūxit se discipulis in via. & ibat cum eis alloquens eos de scripturis vt societas eius & alloquutio esset eis pro vehiculo. vnde etiam post discessum eius ab ipsis & cognitionem ipsius dixerunt. Nonne cor nostrum ardens erat in nobis de Iesu dum loqueretur nobis in via & aperiret scripturas. Inde etiam dulcem vie comitem fingentem longius ire coegerūt dicentes. Mane nobiscū domine qm̄ aduesperascit & inclinata est iam dies

G Os etiam faciei corporalis quinq̄ modis nihilominus sapientie aperitur. scilicet in cõfessione. in oratione. in gratiarum actione. in laude. in predicatione siue doctrina. In confessione quãdo homo ex cõsilio sapientie & ad gloriã ipsius aperit os suū contra se vt nõ dimittat confundere se propter deum: ne cõfundat eum deus corã sanctis & angelis suis. Et de hoc habetur in psal. Dixi confitebor aduersum me & tu remisisti impietatem peccati mei Et Iosue. vij. dixit ad Achan Fili mi da gloriã dn̄o deo israel. & confitere atq̄ indica mihi qd feceris: & ne abscondas Adam inquit peccans abscondit se & eiectus est de paradiso. Gene. iij. Vn̄ psal. Ne declines cor meum in verba malicie ad excusandas excusationes in peccatis. Qui em̄ abscondit scelera sua excusando non dirigetur. vt dicitur Prouerbio. xxviij. Et Isaie xliij. Ego sum qui deleo iniquitates tuas propter me. & peccatorum tuorum non recordabor. Et sequitur. Narra si quid habes vt iustificeris. Et ibi habet alia littera. Dic tu iniquitates tuas vt iustificeris

§ Primus

H In oratione aũt aperit os sapientie. quādo depcamur sapientiā. ut dimittat quod ꝯscientia metuit. & adijciat qđ oratio nō p̄sumit. Et de hoc habet Mathei. vi. Cum oratis non eritis sicut ypocrite. Et ibidē. Sic ergo uos orabitis. pater noster &c. Item Math. vij. Petite & dabit̃ uobis. Item Iohan. xvi. Vsq̃ modo nō petistis quicq̃ in nomine meo. petite & accipietis ut gaudiũ uestrũ sit plenũ. Et Luce. xi. dicũt discipuli ad christuz. Domine doce nos orare sicut docuit Iohānes discipulos suos. Et ibi inducit similitudines duas. quomō oportet semp orare et nō deficere. & vna est vidue interpellãtis iudicē qui nec hominē timet nec deũ ueret̃. tamē propter importunitatez vidue fecit iudiciũ. Et vidua est quilibet indigēs aliquo a deo. quod debet p orationē impetrare. licet em̄ deus nō habeat aliquē superiorē quē reuereat̃. nec inferiorē quē timeat. tamē placet ei instantia orationũ. & ꝓpter instantiā exaudit. Alia silitudo ē de homine ad quē uenit hospes de via. & nō habet panē quē ponat ante eũ. & uadit ad amicũ qui clausit secũ in cubili pueros suos & dormit̃. pulsat ut aperiat & accōmodet tres panes Et ille dicit q̃ nō sit sibi molestus. tamē si instanter pulsauerit. surgit & dat ei quotquot habet necessarios. Nos aũt sumus illi ad quos uenit hospes christus de via misericordie. qua totũ mundũ pambulat. & non habemus quid ponam⁹ ante ipsuz quo in corde nostro nutriamur. Amicus aũt noster. est pater noster qui in celis est. qui est in domo quietis eterne cũ pueris suis. electis angelis & sanctis. & licet primo cũ petimus forte nos non sentiamus exaudiri. tñ postea exaudiemur si p̄seueramus pulsantes. Tres aũt panes quos petimus quibus in corde nutritur christ⁹. sunt panis v̄bi dei. & panis sacramẽti eucharistie. & panis lachrymaꝝ in compunctione.

I Tercio aperit̃ os sapiētie in gratiarũactione. vñ apl's pri. ad Thessalo. v. In omibus gratias agite Item idem apl's prima ad Choꝝ. x. c. Siue mãducatis siue bibitis. siue aliud quid facitis. omia in gloriã dei facite. Et Osee vltio. Couertimini ad dominũ & dicite ei. omnē aufer iniquitatē. & accipe bonum. supple penitētie. & reddemus vitulos labioꝝ nostroꝝ. Vituli autē labioꝝ sunt gratiarũactiones. quas debemus ꝓ munerib⁹ nobis a deo impensis. & Eccs primo. Ad locũ vñ exeunt flumina reuertunt̃. ut iterũ fluant. Flumina sunt fluenta gratiaruz. que fluunt a deo. & refluere debent in ipsum p gratiarũactionem. ut iterũ fluant in nos p gratiaꝝ augmentuz. ergo gratias aga-

mus dn̄o deo nostro. quia dignū & iustum est. qui tot & tanta bona nobis impendit creando. redimēdo. educando. ꝯuertendo. gratias ad meritū multiplicando. & ꝓmissa vite nobis certificando ꝑ spem. & cōplendo ꝑ rem

K Quarto aperit̄ os sapiētie laudande. laudamus aūt deū in hymnis & psalmis & cāticis. cantātes & psallētes in cordibꝰ nostris deo & in melodia uocis. ut iubet apl's ad Ephesios. v. c. vn̄ p̄s. Sacrificiū laudis honorificabit me. & illic iter quo ostendam illi salutare dei. sup illud dicit Grego. in originali sup Ezechiel' primā visionē. ꝙ laus dei aut impetrat spm̄ ꝯpunctiōis aut ꝓphetie. Itē p̄s. Lauda aīa mea dn̄m. laudabo dn̄m in vita mea q̄diu fuero. Item laudate dn̄m om̄es gentes. laudate eū om̄es populi. Item Cantate dn̄o canticū nouū. cantate domino om̄is terra. Et multa salia sunt in psalmis. Augꝰ. etiā in. x. cōfessio. bonū v̄bū dicit de hoc. sic delectabar in hymnis & cāticis suaue sonātis eccl'ie. uoces em̄ influebant auribus meis. & eliquebatur ueritas in cor meū. & fluebant lachryme. & bene mihi erat cum illis

L Quinto aperit̄ os sapiētie p̄dicande & docēde. & de hoc habet̄ Math. v. Et ipse iesus eleuatis oculis in discipulos suos aperiēs os suū. docebat eos dicēs. Ibi dicit glo. Aperuit os quasi magna loquuturus Et Iob. xxix. Oculus fui ceco. & pes claudo. s. ꝑ p̄dicationē. Et Isa. ij. De syon exibit lex. & uerbū dn̄i de hierusalē. Syon em̄ debꝫ esse p̄dicator ꝑ ꝯtemplationē. stans in specula. & hierusalē ꝑ actionē. quia opera sua semꝑ respicere debent pacē. Et Iob. xxix. Qui me audiebāt: expectabāt sententiā et intenti tacebant ad consiliū meū. Et ibidē. Expectabant me sicut pluuiā. & os suū aperiebāt quasi ad imbrē serotinū. Et sapien. vij. Multitudo sapiētiū sanitas orbis terraꝝ. hoc est multitudo p̄dicatoꝝ & doctoꝝ Sed notandū est ꝙ ad hanc vltimā apertōem exigit̄ oris purgatio. ut habet̄ Isa. vi. c. vbi dixit dn̄s quē mittā. et quis ibit nobis. Et dixit Isaias. Ecce ego mitte me. & anteq̄ offerret se. p̄cedit q̄liter purgatus fuit. cū dicit uolauit ad me vnus de seraphin. et in manu eiꝰ calculꝰ. quē forcipe tulerat de altari. & tetigit os meū & dixit. Ecce tetigi hec labia tua. & auferet̄ iniquitas tua. et peccatū tuū mundabitur. ꝙ autem peccatū impediat predicatōem. patet ꝑ illud quod p̄cedit. Ve mihi. quia tacui. quia vir pollutus labijs ego sum. & in medio populi polluta labia habentis ego habito Vir pollutus labijs est p̄dicator peccator. habitans in medio populi pol-

ſ Secundus

ſuta labia habentis. ut exemplar puerſionis eoruꝫ. qui tot animarum. ut dicit Gregorius rei ſunt: quot ad inferos pditionis exemplo trāſmittūt tūc. Seraphin qui interptat̄ totus ardens eſt ignis diuini amoris qui purgandū ſuccendit. et calculo penitētie os eius tangit & emundat ipſum a peccatis labiorum. id eſt a predicatione polluta. emundando vitam

A ſ Secūdus

Equitur de ſecūda parte uerſiculi. Et lex clementie in lingua eius. Lingua anime duplex eſt. ſcꝫ cordis et oris. Cordis aūt lingua duplex eſt. ſcꝫ lingua deuotionis. et lingua deſiderij. dicit em̄ Gregorius ſup Iob. ꝙ ſanctorum lingua, quā loquunt̄ ad dn̄m: ſunt deſideria eoruꝫ vnde p̄s. Dn̄e ante te om̄e deſideriū meū. & gemitus meus a te nō eſt abſcōditus. q̄ſi diceret. deſideriū meū loquit̄ tibi ea q̄ ſunt in corde meo. vn̄ alibi. deſideriū pauperū exaudiuit dn̄s. p̄paratōes cordis eorum audiuit auris tua. Si ergo deſideriū audit: tūc deſideriū format uoces & uerba. & ſic eſt lingua. Btūs aūt Bernardus dicit ꝙ deuotio lingua beatorum & ſanctorum ē. vnde p̄s. Adhereat lingua mea faucibus meis. ſi nō meminero tui. ſcꝫ hieruſalē. Si nō ꝓpoſuero hieruſaleꝫ in principio leticie mee. Om̄is em̄ nr̄a deuotio eſt in recordatōe celeſtis pacis. & ſecuritatis ciuiū eternorum

B De lingua aūt oris habet̄ in p̄s. Os iuſti meditabit̄ ſapientiā. & lingua eius loquet̄ iudiciū. lex dei eius in corde ipſius et non ſupplātabunt̄ greſſus eius. Et tāgit p̄s ibi quattuor. Primū eſt cum meditatōe ſapientiā ꝓponere. ut ſcꝫ ſapientiā loqtur inter ſapientes pfectos. & hoc ſapienter. ut ſp̄ualia ſpiritualibus comparent̄. Secundū eſt ꝙ cum iudicio loquat̄ eam. Iudiciū aūt illud intelligit̄ de iudicio diſcretōis. ut ſcꝫ aliter ſupbis. aliter humilibꝰ. aliter p̄latis. aliter ſubditis. aliter caſtis. aliter ꝯtinentibus. & ſic de alijs. aliter & aliter. Terciū eſt ꝙ qn̄ proponit ſermonē legis. ante pfecta ſcia debet eſſe in corde. quia ſicut dicit glo. ſup ep̄lam Iacobi. Impoſſibile eſt ut ignorās legē nō offendat uerbo in p̄dicando uel docēdo Quartū aūt & vltimū eſt ut greſſus operū eius nullo vitio ſupplantentur.

C In lingua autē cordis ſcdm duas linguas eſt duplex lex clemētie. i. lex inclinās ad clementiā dominū ipm. Lingue em̄ ille ſignificant̄ p linguas igneas que apparuerunt ſup ap̄los in aduentu ſp̄uſſancti. Actuū. ij. Et in deſiderio quidem eſt ignea

lex charitatis que est iugū suaue & onus non grauans sed alle-uians ea que sine lege ista grauia viderent̄. Et de hac lege habet̄ Deutero. xxxiij. c. In dextera eius ignea lex. & hec est lex christi quā Mathe. xij. uocat iugū suaue & onus leue. quod debemus tollere sup nos. In lingua uero deuotionis est lex mandatoru3 dei. quia ad p̄cepta & ꝯsilia deuouimꝰ nosipsos. de qua habet̄ Ecci. xxiiij. Legem mādauit Moyses in p̄ceptis iusticiaꝝ. Et Io han. prio. Lex ꝑ Moysen data est. gratia & ueritas ꝑ iesum christum facta est

D In lingua uero corpis & oris est lex clemētie ad ꝓuocā-tes animū eius. de qua dicit Tullius in fine prime rhetorice sue Clemētia est ꝑ quā animi temere in odiū alicuius inuectōis cō citati retinent̄. Et de hac habet̄ in Prouerbijs. xi. Clemētia p̄pa-rabit vitam. & sectatio maloꝝ morte3. & hec est virga clemētie quā extēdit summus rex ꝓuocatus a nobis ad peccatores. que significat̄ per virgā clemētie Assueri. Hester quinto. qui inter-pretat̄ beatus. de qua virga supra loquuti sumus

A Capl'm. xviij. § primus

Ade Cōsiderauit semitas domus sue. & panē ociosa non comedit

Inscriptio uersus istius est littera sade. que interp̄tat̄ uenatio. Est aūt uenatio ꝑnitiosa. & uenatio ociosa. et uenatio bona.

Venatio ꝑnitiosa est triplex: Venatio lamech; Venatio nemroth; Venatio sydonis.

Venatio lamech est in ꝯcupiscentia & ira. vn̄ primus ex libidi-ne bigamiam induxit. & uenatus fuit sibi duas vxores Odam et Sellā. que significāt gulā & luxuriā. quas uenant̄ hi qui am-bulāt in carne. Ire aūt fuit etiā sua uenatio. quia occidit virū in vulnere. & adolescentē in liuore vulneris. Cayn em̄ occidit sa-gitta. & iuuenē qui duxit eū occidit ꝑcussione arcus. & ita ꝑ li-uorē. quia lignū arcus nō vulnerauit. sed liuorē induxit. Simi-liter irati uenant̄ per irā duo. sc3 occisionē Cayn. de quo prece-pit dn̄s ut nō occideret̄ Gen. iiij. quia sp̄ualiter occidūt pecca-torē. vulnerātes eū sagittis maloꝝ uerboꝝ ꝑ vituperia & ma-ledictiones & improperia Et adolescentē. hoc est quēlibet forte

in hoc mūdo occidūt in liuore. hoc est per odium & inuidiam quia illa sunt arcus dolosus ex quo curuato procedūt spicula maledictionū & increpationū & corrixationū huius mūdi

B Venatio aūt Nemroth est venatio potētū huius mūdi. que fit opprimendo rapiendo predando. Et illo modo que vocant petitiones. tamen potius exactiones appellentur. & de hac dicitur Eccī. xiij. Venatio leonis onager in heremo. Sic & pascua diuitū sunt pauperes

C Venatio aūt sydonis est venatio auarorū: que expletur fraude circūuenientiū se in negotijs & dolis deceptionū & furtis & vsuris & hmōi. Et hec est venatio aranearū que euiscerāt se humore sibi naturali vt capiant muscas. hoc est temporalia huius mūdi

D Venatio vero ociosa est venatio Esau propter quā amisit benedictionem patris. cū nimis distraheretur in illa. & hec est venatio vana qua occupantur tediosi circa deum & diuina in captura ceruorum & altiliū. & hmōi. De quibus dicitur Baruth. iij. Vbi sunt principes gentiū: & qui dominātur sup bestias que sunt super terram. qui in auibus celi ludūt. qui argentū thezaurisant & aurū in quo ꝯfidūt homines. & nō est finis acquisitionis eoruꝫ. qui argentū fabricant & solliciti sunt. nec est inuentio operū illorum. exterminati sunt & ad inferos descenderunt. & alij loco eoꝝ exurrexerūt.

E Venatio aūt bona est venatio Petri & apłoruꝫ: qui facti sunt a dn̄o piscatores hominū. vt ꝓmittitur eis Math. iiij. Venite post me faciaꝫ vos fieri piscatores hominū. Et scdm hoc interpretatio respondet versui cū inscribitur hec littera. Circueūdo em̄ semitas venatur domus sue custodiā mulier ista. fugiendo autem ocium venatur panis abūdantiam. que duo continētur in versu

F Considerauit semitas &c̄. Duo: vt dictū est: ꝯtinentur in hoc versu. scꝫ domus custodia. & meritū panis. quia ꝑ laboreꝫ panē meretur. Circa primuꝫ notātur tria. scꝫ que ꝯsideratio sit qua considerat domum. & que sint semite. & qualiter domus sit edificata

Consideratio aūt est triplex. scꝫ
- Discussionis
- Circūspectionis.
- Inspectionis

Discussionis. quia om̄es vias suas & semitas discutit. sicut docet Hiere. vi. ca. State super vias vestras & videte & interrogate de semitis antiquis que sit via bona. & ambulate in ea. & inuenietis refrigerium animabus vestris. Stat em̄ mulier hec super vias suas discutiendo. & interrogat de semitis in exemplis patrum: sciens quia est via que videtur homini recta & nouissima eius ducūt ad mortez. vnde discutiendo scit eligere bonū & reprobare malum.

G Considerat etiam circūspiciendo. hoc est omnia pericula reuoluendo ad futurum cauta ex consideratione preteriti. & in presenti secura ex premeditatione omniū suorum operū quia ipsa omnia facit cum consilio. & ideo post factum nō penitebit: Ecclesiastici. xxxij. Vnde mulier hec significatur p onagrum liberum. quia libera est a curis carnis. & ideo clamorem exactoris nō audit. id est ventris. de quo onagro habetur Iob xxxix. q circumspicit montes pascue sue & virentia queq perquirit. Montes autem pascue sunt alta cōsilia dei in quibus pascit se implendo ea. Virentia queq sunt omnia que iuuant ad bona opera. vt bona colloquia. bone societates. & huiusmodi. & illa omnia perqrit. eo q in om̄ibus est circūspecta & puida

H Inspicit autem continue bona sua vt lucem fulgentem quia sicut dicitur Prouerbiorum. iiij. Iustorum autem semita quasi lux splendens & crescens vsq ad perfectum diem. Inspicit autem non vt ille pharizeus qui dixit Luce. xviij. Gratias tibi ago domine. quia non sum sicut ceteri hominum. raptores. iniusti. adulteri. velut etiā hic publicanus. sed inspicit vt multiplicet & gratias agat & in ipsis permaneat. Sicut habet Ecclesiastici. xxvij. Homo sensatus in sapientia manet sicut sol nam stultus sicut luna mutatur

I Sequitur que sint semite. habet autem semitas ad facūdiam eius.

Semite volūtatis mariti sunt quadruplices. sc3	Preceptum Consilium Opus supererogationis Sanctor desideriorū ad deū

Semita precepti diuiditur in decem. vt pat3 Exodi. xx. quorum tria pertinent ad deu3. sc3 dominus deus tuus deus vnus est. non erunt tibi dij alij. Et in hoc precepto continetur totum quod est de fide trinitatis & vnitatis. Secundum est. non as-

Primus

sumes nomen dei tui inuanum. scil3 in falsa & peruersa iurati-
one in quo cōdemnatur omnis periurus. volumen em volās
de quo habetur zacharie. v. est vt sentētia ꝯdēnatiōis veniet ad
domum furis & ad domum iurantis in nomine dei mendaci-
ter. Tercium. memento vt diem sabbati sanctifices. Sabba-
tum autem est requies. & requies cordis nostri nō est sancta ni-
si in deo. vt sc3 in nullo ꝯtra deum cor nostrum requiescat. qa
aliter polluimus sabbatum qđ relinquitur populo dei. Hinc
etiā in ecclesia institute sunt ferie in qbꝰ populus vacās ab ope
ribus seruilis infirmitatis vite huius: corde consurgat in quie-
tem que in deo est. & discat in idipsum redire & delectari in do
mino. vt det ei petitiones cordis. Septem alia pertinent ad
proximū. quorum vnū solum est affirmatiuū. sc3 honora pa-
rentes vt sis longeuus super terra3. In quo precipitur nobis vt
omnem honorem & adiutoriū: que possumus impendere ꝓ-
ximo qui parentis nomine significatur: non negligamus. ad
Roma. xij. qui docet in doctrina. qui p̄est in sollicitudine. qui
exhortatur in exhortando. qui miseretur in hilaritate: & exhi-
beamus superioribus reuerentiā & obedientiā. equalibus soci
alem vitā & iocūdam. inferioribus aūt misericordiā. Quintū
p̄ceptum est. nō occides. In quo ꝓhibetur nobis vt ꝑ iram &
odium & rancorē nec factis nec verbis aliquē ꝑcutiamus vel le
damus in ꝑsona. Sextū. nō mechaberis. In quo nobis om̄is
illicitus cōcubitus prohibetur & peccatū om̄e qđ ꝯtra naturā
vocatur. Septimū est. nō furtū facies. in quo ꝓhibetur om̄is
illicitus questus. vt vsura scđm omnes species suas: & rapina:
& exactiōes illicite. & deceptiones in ꝯtractibus. Octauū est.
non falsum testimoniū dices. In quo prohibetur mendacium
& loqui in corde & corde. & om̄is fraus que proximo potest fi
eri in verbis. verba em̄ debent esse testimoniū veritatis in cor-
de. Nonū est. non ꝯcupisces vxorem ꝓximi tui. In quo pro-
hibetur immūdicia cordis ꝓpter quosdā qui ꝯtinent corpore
sed nō corde. Decimū est. nō ꝯcupisces rem proximi tui. In
quo ꝓhibetur auaricia cordis. que nō ꝓcedit ad actum exteri-
us. De his semitis habetur Isa. ij. Venite ascendamus ad montē
domini & ad domū dei Iacob. & docebit nos vias suas & am-
bulabimus in semitis eius. Et in psal. Vias tuas dn̄e demōstra
mihi: & semitas tuas edoce me.

K Semite ꝯsiliorum dei inueniūtur hincinde diuidi in

octo capita. Et habetur de eis Math. v. vbi primo ponit primū ꝯsiliū dicens Beati pauperes spū. quoniā ipsorum est regnum celorum. Preceptuꝫ eīn quod est ante hoc consiliū habetur in psal. Diuitie si affluant nolite cor apponere. preceptum em̄ est vt diuitie subijciātur. sicut dixit Petrus gloriando ad christuꝫ Math. xix. Ecce nos reliquimus oīa & sequuti sumus te. sunt em̄ pauperes spū: pauperes spūaliter actu & volūtate: christuꝫ pauperem & peregrinum pauperes & peregrini sequentes. Secūdum est. beati mites: quoniam ipsi possidebūt terram. Est autem mititas que nec alienis iniurijs irritatur & prouocatur. nec irritat & prouocat alium. Et preceptum quod est ante hoc consilium est vt non occidamus vel ledamus aliquem. Tercium consilium est. beati qui lugent: quoniam ipsi consolabūtur. Et intelligitur de luctu duplici. scꝫ pro peccatis. & incolatu miseric. pro peccatis aūt suis & aliorum. Quartū consiliū est. beati qui esuriūt & sitiunt iusticiam. quoniam ipsi saturabuntur. & intelligitur de iusticia que oīa ponit in debito decenti. scꝫ vt corpus habeat quod suū est: & anima quod suum. & reddamus prelatis quod suuꝫ. vt verificetur in nobis quod dicit dominus Math. xxij. Reddite que sunt cesaris cesari: & q̄ sunt dei deo. Quintum est. beati misericordes: quoniam ipsi misericordiam consequētur. Et intelligitur de misericordia in pauperes quando etiam deuote tribuitur pauperibus. etsi nō potest exhiberi opere. saltem tribuatur corde. Sextum est. beati mūdo corde: quoniam ipsi deum videbunt. & cōsulitur nobis hic vt cor a vicijs purgemus & occupatiōibus & curis huius vite. vt agamus sabbatum dei in quo videtur deus per gustum eterne requiei. Septimū est. beati pacifici: quoniam filij dei vocabuntur. & intelligitur de his qui pacem faciunt inter se & proximum. & inter conscientiam suam & concupiscentiam suam. & inter se & deum. hec em̄ est pax temporis & pax pectoris & pax eternitatis. Octauum est. beati qui persequutionem patiuntur propter iusticiam quoniam ipsorum est regnum celorum. licet omnis christianus ex precepto debeat cōfiteri nomen christi cum requiritur. tamē aliud est de his qui circūferunt christum & quasi vltro offerunt se periculo persequutionis. vt dicitur hic. Et de his semitis habetur Prouer. iiij. Dirige semitas pedibus tuis & omnes vie tue stabilientur. Et Isaie. xxvi. Semita iusti recta est. rectus callis iusti ad ambulan

dum. Et est hic iusti neutri generis. vel si quis velit ipsum esse masculini generis: tūc supponit christū qui in his semitis fuit nobis exemplum.

L Semita supererogationis diuiditur in tria. quia superogatur verbū a doctoribus. & supererogatur opus. & superogatur id quod in cura fit vltra debitū. Verbū supererogatur qn̄ supra id qd̄ habemus a sanctis. sententie veritatis ad stabilimētum fidei & eruditōem bonorum morū excogitātur. Et hoc significatur Luce. x. vbi legitur ꝙ samaritanus vulneratū ducens in stabulum protulit duos denarios & dedit stabulario. id est duo testamenta dedit christus. verus custos anime. pastoribus ecclesie. adiūgens ꝙ si quid supererogauerit cum redierit ad iudicium reddet ei. Luce. xix. dicitur. hec enim est pecunia domini que cū vsuris & nō sola exigit̄ a nobis & dānatur qui nō dat eam ad mensam nūmulariorꝫ

M De superogatōe aūt laboris vel operis habetur Actuū xx. Argentū & aurū aut vestem nullius ꝯcupiui sicut ipsi scitis quoniā ad ea que mihi opus erant & his qui mecum erant ministraucrūt manus iste. Poterat em̄ qui altario participabat de altario viuere. prima ad Chorin̄. ix. Et qui euangelium annūciabat de euangelio viuere. sed nō fecit ne aliqd̄ offendiculum apud auaros daret euangelio christi. Simile habetur de Samuele primo Reg. xij. Loquimini de me corā domino & corā christo eius. vtrū bouem cuiusq̄ tulerim aut asinuꝫ. Si quenq̄ calumniatus sum. si oppressi aliquem. si de manu cuiusq̄ munus accepi & ꝯtemnam illud hodie restituamq̄ vobis. Simile etiam dicit Moyses de se Numeri. xvi. Tu scis quia nec asellū quidem vnq̄ acceperim ab eis. nec afflixerim quempiam eorꝫ

N De supererogatione aūt cure intelligitur officiū & nomen episcopi. vnde etiā episcopus superintendens interpretatur. quia supra debitum etiā debuit intēdere & impendere gregi sibi cōmisso. Sicut loqtur dominus Michee. vi. Popule meus quid feci tibi aut qd molestꝰ fui tibi responde mihi. qa eduxi te de terra egypti: & de domo seruientiuꝫ liberaui te. & misi ante faciem tuam Moysen & Aaron & Mariam. Populus meus est populus domini. cui pastor super exhibitionem sacramentorum & predicationem fidei & morum supererogare debet tria. Per sacramenta em̄ educit de egipto peccatorum. Sed per predicatōem fidei & morum liberat de domo seruiētium.

id est de seruilibus operibus: cum docet virtutes & fidẽ. Et superoganda sunt tria. sc3 exemplum. & oratio cum sacrificio. & amara penitentia pro peccatis omniũ ouium suarum. Exemplum inuenitur in Moyse qui dux fuit & auriga populi dei in his que ad deum pertinent. Per Aaron autem notatur oratio & sacrificium pro populo. quia ille sacerdos constitutus est vt offerret dona & sacrificia pro his qui ignorant & errant. Maria aũt interpretatur amarum mare. quia nõ habemus pontificem qui non possit compati infirmitatibus nostris. sed tentationes & peccata populi deflet & deplangit tanq̃ sint sua. ad Hebreos. iiij. tunc em̃ sunt regale sacerdocium in regendo auctoritate & exemplo. prima Petri. ij. Gens autem sancta in oblatione oratõnis & sacrificij sacrosancti. Populus autem acquisitionis per gemitum & planctum quo acquirunt peccatores. Genus vero electum precedet in eis per introitum. quia iusta electione debent intrare: non sumendo sibi honorem. sed prius electi ab alijs ad onus. De his semitis habetur Iob. xxviij. vbi dicitur de malis prelatis. Semitam ignorauit auis. nec intuitus est oculos vulturis Auis dicitur christus qui volauit in celum. & vultur etiam dicitur quia longe vidit. hec em̃ dicitur esse proprietas vulturis q̃ longe videt. & huiusmodi auis semitam ignorat: qui ad similitudinem eius gregem sibi commissum non pascit. Oculos autem vulturis non intuetur qui non longe ante preuidet populi dei periculum & tentationes vt succurrat.

O Semite desideriorum sunt vie cordis ad deum. que semite multe sunt. Per quot enim desideria ad dominum ascendimus tot sunt vie harum semitarum. Et de his habetur Isaie xxvi. In semita iudiciorum tuorum domine sustinuimus te. nomen tuũ & memoriale tuũ in desiderio anime

P Sequitur de domo. quia autem supra quadruplicẽ domũ distinximus. sc3 superiorem. inferiorem. interiorem: & exteriorem. Ne iterum eadem repetere videamur hic alias quattuor domus edificabimus. sc3

Domum
- Castri
- Claustri
- Estiuam
- Hyemalem

Domus castri mansio securitatis est sita in monte altissimo

virtutum. De quo habetur in psal. Quis ascendet in montem domini aut quis stabit in loco sancto eius. Innocens manibus & mūdo corde: qui non accepit in vano animā suam nec iurauit in dolo proximo suo. Hic est mons dei: mons sanctus: & mons dei thabor. qui interꝑtatur veniens lumen. in quo trāsfiguratus in virū alterum cernitur dn̄s. Math. xvij.

Q Munitur aūt fossato huius nostre mortalitatis. Mortalitatis em̄ huius miseria ad hoc prodest sanctis ꝙ nō delectantur in mūdo. vnde Iob. iij. Gaudent vehementer cum inuenerint sepulcruȝ: & loquitur de viris sanctis qui gaudent habendo munitionem contra dyabolum. sepulcrū mortalitatis huius. confidentes quia certitudo mortis tutat a superbia: & replet timore dei. Habet etiam castrū istud murū protectiōis dei sicut dicitur in psal. Qui habitat in adiutorio altissimi in protectione dei celi commorabitur.

R Antemurale aūt est custodia angelorum. sicut dicit psal. Angelis suis mandauit de te vt custodiant te in omnibus vijs tuis. Turrim autē habet humilitatis. & hec est turris Dauid. de qua legitur Cantico. iiij. ꝙ edificata est cū propugnaculis: mille clypei pendent ex ea. omnis armatura fortium. Propugnacula vere humilitatis sunt quattuor. que notantur in duobus versibus. Spernere mūdum: spernere nullū: spernere sese. Spernere se sperni. quattuor hec bona sunt. Humilitas aūt dicit turris. quia est ꝓfunda. Et dicit phūs ꝙ altū & ꝓfundū sunt idem Clypei aūt mille sunt infinita exempla sanctoꝝ de humilitate. Armatura aūt fortiū sunt pugne sctōꝝ qbꝰ supbiā destruxerūt

S Hoc castrū figuratur in Luca. ca. x. vbi dicit. ꝙ intrauit Iesus in quoddā castellū. & mulier qdam Martha noie excepit illum in domū suam. & huic erat soror nomie Maria. Martha em̄ est vita actiua. & Maria vita ꝯtemplatiua. que in hoc castro christo obsequūtur. Ipse autē intrat in castrū. quia tutus est sub turri humilitatis. In hac domo mulier habet vigiles in propugnaculis. defensores in turribus. & milites in muris. Vigiles sunt prouidentie quas habet in prouidendis periculis. Sicut ꝑcipit Petrus. prima Petri. v. Sobrij estote & vigilate qa aduersarius vester dyabolus tanꝗ leo rugiens circuit querēs quem deuoret. cui resistite fortes in fide. Custodes sunt duo. timor. & amor. Timor em̄ facit fugere malū. & amor ꝯfortat in bono. Timor bonꝰ est custos i hoc ꝙ excludit inimicos. Amor aūt custos ē bonꝰ in hoc ꝙ intꝰ nutrit amicos. Et de his habet Isa. lxij

Super muros tuos hierusalem cõstitui custodes. tota die & tota nocte non tacebũt laudare nomen domini. Timor eñ laudat in nocte. quia excludit tenebrosa. Amor autem laudat in die. quia includit lucida. Milites autem sunt pugne contra tentationes. Sicut dicitur Iob. vij. Militia est vita hominis super terram. De hoc castro sic munito habetur Isaie vicesimosexto. Vrbs fortitudinis nostre syon saluator. ponetur in ea murus & antemurale.

T Domus autem claustri est secundo loco edificanda. hec igitur est obedientia que est bethania. que domus obedientie interpretatur. in qua sepissime fuit Iesus cum sua familia. habens oratorium orationis. Isaie. lvi. Holocausta eorum & victime coruȝ placebũt mihi super altari meo. quia domus mea domus orationis vocabitur. Et in euangelio Mathei. xxi. scriptum est: quia domus patris mei domus orationis est. Et Augustinus in regula. In oratorio nemo aliquid agat nisi ad qđ factum est vnde & nomen accepit. Et illud idem dicit glosa super Iohannem

V Habet secundo refectorium lectionis. vnde Augusti. in regula. Non sole vobis fauces sumant cibum. sed etiam aures esuriant dei verbum. & Deuteroñ. vi. Non in solo pane viuit homo. sed in omni verbo quod procedit de ore dei. Et Amos viij. Ecce dies venient dicit dominus. & mittam famem in terram. non famẽ panis nec sitim aque. sed audiendi verbũ dei

X Habet tercio dormitorium contemplationis & quietis Vnde Iob. iij. vbi maledicit diei peccati. quia priuabit eum cõtemplatione eternorum: subdit dicens. Nunc eñ dormiens silerem & somno meo requiescerem cum regibus & consulibus terre qui edificant sibi solitudines. Aut cum principibus qui possident aurum & replent domos suas argento. Silet eñ dormiens in contemplatione a rumoribus huius mundi. & quiescit in somno somnians eterna. quiescit a labore incolatus miserie huius cum regibus qui regunt seipsos. & consulibus terre qui alijs dant consilia perfectionis que hauriunt in contemplatione. Et cum principibus qui eterna desiderant: que sunt prima. & ideo possident aurum. hoc est fulgorem sapientie diuine. & replent domos cordis sui argento eloquentie in sono predicationis. & edificant sibi solitudines in conscientie secreto. In isto dormitorio immittit dñs saporeȝ in Adam & tollit

costam. & facit inde mulierē. Adam em̄ homo interpretatꝰ. Costa aūt que iuxta cor sumitꝰ dura est. & significat duriciā huius vite que iuxta cor hominis radicatꝰ. edificatꝰ aūt in mulierez fecundā quādo fit ita ꝯtemplatio que fecūda est in gaudijs eternoꝝ bonoꝝ. licet in huius vite laboribus sterilis inueniatur

Y Quarto habet capl̄m confessionis. ubi accusanꝰ & emēdanꝰ puersa. vn̄ Isa. xxxviij. c. Recogitabo tibi oēs annos meos in amaritudine aīe mee. & p̄s. Dixi cōfitebor aduersum me iniusticiā meā domino. & tu remisisti impietatē peccati mei.

Aa Quinto habet lauatoriū satisfactiōis. vn̄ ysa. prio. Lauamini mūdi estote. auferte malū cogitationū uestrarum ab oculis meis. quiescite agere puerse. discite benefacere. Et Iohā. ix. de ceco nato. Vade ad natatoria syloe. qd̄ interpretatur missus. quia missus est penitēs ad prelatū qui iniūget satisfactionē Item Naaman dictū est ꝙ lauaret septies in yordane. & reciperet sanitatē caro sua et mundaretꝰ. iiij. Regū. v. Leprosus em̄ est qui in peccatis est. Et yordanis est satisfactio. quia yordanis descensus humilis interpretatꝰ. Septies aūt lauat qui cū uerecūdia peccati & lachrymis & ieiunio & oratōe & elemosyna & vigilijs & disciplinis satisfacit. Hec em̄ sunt septē ablutōes ipsius.

Bb Sexto est infirmaria ꝯpassionis. vn̄ Roma. xiiij. c. Infirmū in fide assumite. & nō in disceptationibus cogitationū. Et ad Hebre. xiij. Memētote vinctoꝝ tanq̄ simul vincti. & laborātiū tanq̄ & ipsi in corpe morātes. Hec infirmaria significatꝰ per porticū piscine ꝓbatice. in qua iacebat languentiū multitudo ut legitur Iohan. v. cap̄.

Et sunt quinq̄ porticꝰ. cō passiōis quinq̄ affectus:
- Condolere dolentibus
- Consolari tristes
- Fouere infirmos
- Sustinere impatiētiam laborantiū
- Adiuuare debiles

Cc Septimo aūt est ibi ꝓmptuariū siue cellariū memorie et meditatōis. vn̄ p̄s. Promptuaria eoꝝ plena. eructātia ex hoc in illud. quia de memoria & meditatione. omi poscenti rōem parati debēt esse reddere eā de ea que in ipsis est fide & spe. prima Petri tercio

Dd Octauo aūt est etiā coquina studij & doctrine. quia in studio & doctrina oīa incidunꝰ in ptes. & decoquunꝰ & ꝯdiūtur in saporē dulcē & ꝯpetentē. vn̄ in visione vltima Ezechielis inter alia edificia domus vidit etiā coquinas. & hec etiā coqui

na significat̄ p̄ pastoforia que edificabant̄ in atrijs domus dn̄i: ut habet̄ primo Macha. iiij.

Ee Nono habet portā charitatis quā oībus bonis aperit & dat aditū. vñ Ge. xxiiij. c. loquit̄ charitas. īgredere bn̄dicte dn̄i cur foris stas. p̄paraui domū & locū camelis tuis. vñ etiā Gene. xxviij. ca. dixit Iacob. Non est hic aliud nisi domus dei. & porta celi. & sic ē adhuc ubi charitas īuenit̄ in porta claustro℞.

Ff Decimo habet hospiciū misericordie. ut dicit ap̄l'us ad Philemonē. Gaudiū magnū habui & consolationē in charitate tua. quia viscera sancto℞ requieuerūt per te frater Et infra in eadē ep̄la. Simul & para mihi hospitiū. Et ad Hebre. xiij. cap̄. Hospitalitatē nolite obliuisci. per hanc em̄ placuerūt quidam angelis hospitio receptis

Gg Vndecimo habet huiusmodi domus loquutoriū predicationis. vnde in canti. ij. ca. Sonet uox tua in auribus meis uox em̄ tua dulcis. & facies tua decora. Et p̄s. Speciosus forma pre filijs hominū. diffusa est gratia in labijs tuis. ꝓpterea benedixit te deus in eternum.

Hh Duodecimo est ibi sentina penitentie. in qua deponimus omnia in nobis corrupta. sicut dicitur Miche. vltio. Deponet omnes iniquitates nostras. & proijciet in profundū maris omnia peccata nostra

Ii Tredecimo est ibi scola discipline. sicut dicit ap̄l's ad Hebreos. xij. Om̄is quidē disciplina in p̄senti non videt̄ esse gaudij. sed meroris. postea aūt exercitatis p̄ eam. fructum pacatissimū reddet iusticie.

KK Quartodecimo habet ambitū exteriorem religionis vndiq; hoiem claudentis. vñ Aug⁹. in regula. in incessu statu habitu uestro. nihil fiat qd̄ cuiusq; offendat aspectū. Sed qd̄ uestrā deceat sanctitatē. Et Cantico. v. Dilectus meus candid⁹ & rubicūdus electus ex milibus. Candidus em̄ est castitate. & rubicūdus charitate. Sed electus ex milib⁹ religione interiori & exteriori. vñ etiā dicit de ipso ꝙ totus est desiderabilis

Ll Quintodecimo habet peribulū interiorē p̄ q̄ttuor virtutes cardinales in quadrū edificatum. Qua℞ virtutū parietē vnū h; prudētia. hn̄s colūnas septē. s. sapientiā. sciam. ꝯsiliū. intellectū. ꝓuidentiā. memoriā. & sollertiā Sapientiā de gustu diuino℞. Scientiā de dispositōe mūdano℞. Cōsiliū de bn̄placito dei. Intellectū de eloquijs sanctis. Prouidentiā de futuris periculis. Memoriā de p̄teritis. Sollertiā aūt de hoim uersutijs. Et

§ Primus

his q̄si septē colūnis edificat̄ et sustētat̄ paries prudētie q̄ p̄m⁹ē.
Mm Scd̄m parietē interius tenet iusticia. habēs & ipa colū nas septē excisas ip̄ius sapiētie manu. Colūna prima ē ad supe rior͛ p̄cepta obediētia. Scd̄a uero ad deū theosebia q̄ nihil ali ud est q̄ꝫ cultus deo debitus. q̄ etiā latria nūcupat̄. Tercia est in iudicādo rectitudo siue ueritas iudicij sine acceptione psonar͛. Quarta uero ad pares societas. Quinta ad inferiores misericor dia. Sexta aūt humilitas. & septima reuerētia ad omnes qui in gradu dignitatis sunt constituti.
Nn Terciū parietē edificat & ꝓtrahit tēperantia. habēs & ipsa colūnas septē quib⁹ innititur. quar͛ prima est ꝯtinētia. se cūda psimonia in gustu. tercia modestia modū statuēs interi⁹ et exterius. quarta uero silentiū moderatum. quinta blandicia sexta beniuolentia siue benignitas. septima & vltima pietatis affectus liquescens ad omnes
Oo Quartū iterū parietē ꝓtendit fortitudo innixa colūnis septē. s. patiētie in aduersis. lōganimitati in sustinēdo. magni ficētie in ambitu cordis magnifici. securitati in vincēdo. ꝯfidē tie in aggrediēdo ardua. fiducie in auxilio dei. & pseuerātie in fine tribulatōis. Et hec domus est quā edificauit sapientia exci dens in ea colūnas septē ad q̄dlibet latus. ut habet̄ Prouer. vij. Et in Apocal̄. xxi. dicit̄. q̄ celestis hierl̄m edificata est p quadrū
Pp Habet aūt vir huius mulieris xp̄s. totā familiā suaꝫ in domo ista q̄ bethania dicit̄. ubi em̄ Maria ꝯtēplat̄. ubi ꝯtēpla ti Martha ministrando turbat̄ & sollicita est circa plurima. ubi actiui discipuli audiūt docentē ut studētes. Iesus sedet ut docēs Symō & Lazar⁹ recūbūt ut iocūde refecti epulis grar͛ interne ꝯsolatōis. ubi etiā Iudas furat̄ Et significāt ꝓprietarij p iudā. & murmurātes ꝯtra obediētiā p Symonē q̄ & obediēs interp̄tat̄. In hac etiā domo dn̄s tanq̄ꝫ dispēsator familie huius mulieris ut p̄rfamilias oīa opa sua familiari⁹ & habūdanti⁹ ōn̄dit. Hic em̄ curat Mariā a septē demonib⁹. hoc ē aīaꝫ peccatricē a septeꝫ vicijs capitalib⁹. Narthā aūt a fluxu sanguis. ut dicit Ambro. hoc est fluxū carnis ꝯstringit p ꝯtinentiā. Mūdat etiā Symonē a lepra. hoc est incurabili morbo ab hoīe. sed a deo tm̄ curabili q̄ totū copus corrūpit & ꝯmaculat. hoc est a pc̄tō ꝯsuetudinis male. Et rep̄hendit pharizeū indignantē de curatōe peccatricis Lu. vij. hoc ē ꝯfutat supsticiosos. alios sp iudicātes & indigna tione animi plenos ad facta alior͛. Hic etiā suscitat q̄driduanū hoc est desperatum fetenteꝫ in peccatis. primo enim die iacuit

quãdo ꝯsensum adhibuit ad peccatũ. Secũdo autẽ qñ ꝯpleuit in ope Tercio uero qñ accessit ꝯsuetudo Quarto insup qñ etiã fetebat desperatione. vñ etiã dñs fleuit sup eũ. & spiritu infremuit Iohã. xi. notans in hoc difficultatẽ resuscitãdi ad vitam. Hic etiã loquit̃ ad turbas. & uox patris clarificãs eũ est audita. Loquutio em̃ ad turbas est auditus laudis quo turbe in claustris ammirant̃. Vox aũt patris clarificãs filiũ est fama claustralĩu celebris. Hic nihilominus vngunt̃ pedes. s. misericordie & ueritatis. quibus om̃e cor pambulat vnguẽto penitẽtie. & vngit̃ caput diuinitatis eiꝰ. vñ om̃e bonũ descẽdit. vnguẽto deuotionis & gratiarũactionis. Et notandũ ꝙ hec om̃ia scd̃m euangeliũ ꝯpleta sunt in bethania. que domus obediẽtie interp̃tat̃ et significat claustrũ. ut dictum est.

Qq Sequit̃ de domo estiua. Domus aũt hec habet deambulatoriũ & viridariũ. in quibus hec mulier ab estu refrigeret̃. habet etiã fontẽ in viridario De viridario & fonte simul habet̃ Daniel'. xiij. ca. ubi legit̃ ꝙ Ioachim vir Susanne erat diues. & erat ei pomeriũ ꝯiunctũ domui sue. & infra in eodẽ cap'lo legitur ꝙ ingressa est Susanna in pomeriũ sicut heri & nudiustercius. uoluitq; lauari in pomerio. estus quippe erat. Est autem nihil aliud domus estiua. nisi ꝓsperitas huius mundi. que quãdoq; arridet huic mulieri. vñ etiã in ista nõ habitat sed deãbulat. & deambulatoriũ ipsius est dilatatio quedã cordis in huiꝰ mũdi ꝓsperis. Et ideo etiã qui sedet in hac domo suscipiẽs munera & impinguatur delicijs Eglon. s. a nuncio dñi scʒ Aioth interficit̃. Sic em̃ legit̃ Iudicũ. iij. ca. ꝙ Eglon cum interficit̃ ab Aioth sedebat in estiuo cenaculo. & erat pinguis valde Viridariũ aũt ꝯiunctũ domui in quo etiã refrigeriũ capit̃. sunt virentes & florentes amici. scʒ ꝙ infantes exultãt lusibus. & nepotes et propinqui florent ut quedã arbores. Fons aũt quo lauatur a sudoribus in hac domo cõtractis est fons sacramẽti penitẽtie et ꝯfessionis. vñ etiam in hac & viridario & domo Susanna de crimine accusat̃. & ꝑ industriã Danielis eripitur. quia vix huiꝰ mundi prospera quis habere poterit sine peccato. uel nota peccati Et nisi Daniel. hoc est sermo diuinus. eripiat. lapidabit̃ uerbis durissimis Iob. xxi. qui dicit. ducunt in bonis dies suos. & in puncto ad inferna descendunt.

Rr Sequit̃ de domo hyemali. Et hec est aduersitas habẽs estuariũ impatiẽtie. in quo cõtinue crematur ignis ire in fornace illate iniurie. vnde in hac domo Ioachim rex iude scidit̃

.F. Primus et secūdus

librum uerbor₂ domini & cōbussit in igne. Legitur em̄ Hiere. xxxvi. ꝙ rex sedit in domo hyemali in mense nono. & posita erat arula coram eo plena prunis. & ibi uerba dn̄i ꝯbussit. Domus hyemalis ut dictū est aduersitas est. Mensis autē nonus est recedens illata iniuria. quia in recēti molestia ira magis feruet. Verba aūt dn̄i sunt uerba quib⁹ precipit̄ ut reddamus domino vindictā. illatas nobis iniurias ꝑ patientiā tolerantes. Sed hec uerba scindunt̄. quādoquidez audiunt̄ studiose. sed opere non implent̄. tales em̄ scindūt uerbū ab efficacia. quā ꝯsequi in ipsis deberēt. Has aūt duas domus habet mulier hec ad ꝓbationem. nō ad mansionem. sciens quod dicit ꝓpheta Amos. iij. c. Percutiā domū hyemalē cum domo estiua. & peribūt domus eburnee & dissipabunt̄ edes multe dicit dominus.

A § Secūdus

Equit̄ (Et panē ociosa nō comedit) Hic notandū est ꝙ panis nihil aliud est ꝙ̄ refectio. Est aūt quadruplex ocium. s. lasciuie. pigritie. ignauie & festiuantiū Primū habet panez sed immundū. sicut dicitur Ezech. iiij. ꝙ comedēt filij Israel panez suum pollutū inter gentes. hoc est quādo ꝯuertuntur ad lasciuias gentiū. Secundū aūt nō habet panē nec debet habere. Terciū nō habet panē s₃ deb₃ habere Quartū nō habet panē quē tamē credit habere. vn̄ omibus his modis mulier hec panē ociosa nō comedit De primo ocio habetur. ij. ad Thessalo. iij. Ipsi scitis quemadmodū oporteat imitari nos. qm̄ nō inquieti fuimus inter uos. neqꝫ gratis panē māducauimus ab aliquo. sed in labore & fatigatione nocte ac die operātes. ne quē uestrum grauaremus. Item ibidē. Cum essemus apud uos hoc denūciabamus uobis. quoniā si quis non vult operari. nec manducet Audiuimus em̄ inter uos quosdā ambulātes in qete nihil operantes. sed curiose agentes. his aūt qui eiusmodi sunt denūciamus & obsecramus in dn̄o iesu christo. ut cū silentio operātes suum panem manducent

B De ocio aūt pigritie quod nō habet panez. nec est ratio quare debeat habere. legit̄ in Prouerbijs. vi. Vade ad formicaz o piger. & ꝯsidera vias eius. & disce sapientiā. i. ꝓuidentiā. que cum nō habet ducē neqꝫ p̄ceptorē. parat in estate cibum sibi. & cōgregat in messe quod comedat. Item ibidem Vsquequo piger dormies: quando ꝯsurges a somno tuo: paululū dormies. et paululū dormitabis. paululum cōseres manus tuas ut dor-

mias. & ueniet tibi tanq̃ viator egestas. & pauperies q̃si vir armatus S iuero impiger fueris ueniet ut fons messis tua. & egestas longe fugiet a te. Itẽ Prouer. xiij. Vult & nõ vult piger. aia aũt operantiũ impinguabit. Item Prouerbio. xviij. Pigrũ deijcit timor. anime aũt effeminatorꝝ esurient. Item Prouerbiorꝝ xix. Pigredo immittit soporem. & aia dissoluta esuriet. Et iste due vltime auctoritates tangũt utrunq; ociũ. sc; primũ & secũdum. De pigritia uero p se habet Prouerbiorꝝ. xx. Propter frigus piger arare noluit. mẽdicabit ergo estate. & nõ dabitur illi Item Prouerbi. xxi. Cogitatões robusti semp in habundantia. omis aũt piger in egestate est. Et ibidẽ. desideria occidũt pigrũ noluerunt em quicq̃ manus eius operari. Item Prouerbi. xxij. dicit piger. leo est foris in medio plateaꝝ occidendus sum

C De ocio autem ignauie quod nõ habet panem. sed tamen deberet habere. eo ꝙ habeat instrumenta operãdi. ut exhibeat se ad opus. s; nescit se applicare ad opabilia. habet in euãgelio Mathei. xx. Quid hic statis tota die ociosi. Isti em nõ fuerunt pigri. quia exierant ad opus in instrumentis suis. sed nescierunt se applicare. & de hoc intelligitur hoc quod habet in Prouerbijs. xxviij. Qui operatur terrã suam saciabit panibus. qui aũt sectatur ocium replebit egestate Ecci. xxxiij. Multã maliciã docuit ociositas. in opera cõstitue seruum tuum. sic enim condecet illum.

D De ocio aũt festiuantiũ. qđ non habet panẽ gratie quẽ tamẽ credit habere. habet Isa. prio. Kalendas uestras & solennitates uestras odiuit anima mea. facta sunt mihi molesta. laboraui sustinẽs. Kalende sunt festum noue lune. & significat ociũ quorundã false ꝯtemplantiu;. qui semp uolunt esse in ocio. & nunq̃ in labore dicentes hoc quod habet in Iohan. vi. c. Volumus operari cibũ qui nõ perit. & de istis habet Treno. primo. Viderunt eam hostes. & deriserũt sabbata eius. Et Amos. v. ca. Aufer a me tumultũ carminũ tuoꝝ & cantica lire tue non audiam. vnde etiam hoc est significatũ primo Machabeoꝝ. ij. ca. ubi legitur ꝙ feriantibus iudeis: occisi sunt decem milia. eo ꝙ non operabant in decẽ preceptis decalogi. vñ etia; a Matathia preceptũ est ꝙ pugnarent agendo viriliter contra omnes mouentes sibi bellum etiam in die sabbatoꝝ

§ Primus
A Capitulū.xix. § primus.

Coph Surrexerunt filij eius ⁊ beatissimā pre dicauerunt. vir eius ⁊ laudauit eam

c Hic notandu3 primo est qualiter epygrāma uersui respondeat. Interpretatᷓ em̄ coph ꝯclusio. & notatur in hac littera ultima pars tractatus de muliere forti. Om̄ia em̄ que dicta sunt de ipsa concluduntur in quadruplici laude ipsius. que quadruplex laus habetᷓ in quattuor uersibus qui adhuc restant. Nam in hoc uersu ponuntᷓ laudantes ydonei. In sequenti autē laudatur a diuitijs. In tercio autem a forma & pulcritudine In vltimo autem ab operibus. & sic in quattuor laus ipsius concludiᷓ. Huic autem uersui precipue hoc epygrāma preponitur. quia mulieris huius p̄cipua ac specialis laus est in ore filiorum et mariti. qui eam & familiarius noscunt. & affectuosius extollunt

B (Surrexerunt &c̄.) Duo notantur in uersu. scilicet predicatio filiorum. & laus viri. Circa primū notanda sunt tria. Primū quid sint filij. Secundū qualiter surgunt. Tercium qualiter beatissimā predicant matrem Circa primū nota ꝙ sicut Iacob duas uxores habuit liberas. scilicet Lyam & Rachel. & duas ancillas. scilicet Balam & zelphā. ita christus in anima vna fideli que fortis mulier uocatur. habet quattuor partes fecundas. ex quibus duodecim filios ex benedicto semine progenitos educit. in laudem & extollentiam matris Lya igitur. que laboriosa interpretatur. lippa est oculis Gene. xxix. capl̄o. sed fecunda minus dilecta. sed prius marito copulata. nō promissa. sed tm̄ exhibita. vita actiua est que tota in illa parte aīe fundatur que liberum arbitrium nuncupatur. hec enim lippa est in agendis. quia ignorat homo finem operis sui. fecunda tamen est in operibus bonis. minus autem dilecta est. eo ꝙ non est in desiderio. sed potiꝰ quies contemplationis eterne totū obtinet nostrum desiderium. utpote pro qua Iacob magnus luctator in labore seruiuit septem annis. hoc est perfecta reuolutione septem virtutum. Sed tamen marito prius copulatur. quia nisi xp̄s nobis ꝯiungatᷓ ut in labore formosi efficiamur in merito ꝯtēplatōis speciē nō poterimus obtinere. vn̄ etiā oportuit ꝙ Iacob dies copule lye ante celebraret ꝙ̄ Rachel sibi exhiberet.

Hec etiã est que non promittit eo q in illa retributionis nostre merces nõ est. sed potius p illam ad mercedẽ ↄtemplationis p-uenimus. quia in loco nostro. hoc est in via vite huius. non est cõsuetudinis ut iuniores prius copulent. sed potius antiquior hoc est actiue labor q cõtẽplatiue solatiũ prius nobis ↄmittit.

¶ Rachel em̃ vidẽs principiũ interptat. & significat ↄtemplationẽ eterni principij & omniũ corꝝ q sunt creata. ut dicit Iohã. pri. Omnia p ipsum facta sunt. & sine ipso factũ est nihil. Hec aũt ↄtemplatio pcipue in intellectu aĩe fidelis christo marito ↄiungit. Balam aũt ancillã racheli pater assignat. que bala interpretat absorta. & significat hoĩs imaginatõem siue virtutem imaginariã. que scdm Augustinũ est vis mente rõnali inferior. in qua imprimunt imagines rerũ sensibiliũ a deo creatarꝫ. & hec subseruit Racheli. quia intellectus hoĩs ueritatem eterne ↄtemplatiõis frequẽter haurit in imaginibus uestigij et speculi creaturarꝫ. scdm q dicit in ps. Celi enarrant gloriã dei et opera manuũ eius annunciat firmamentũ. Et Iob. ix. c. Inducens creaturas excellẽtiores indicãtes increatã ueritatẽ intellectui hominis sic dicit. pcipit soli & non oritur. & stellas claudit quasi sub signaculo. qui extendit celos solus. & gradit sup fluctus maris. qui facit arcturũ & orionas & yadas & interiora austri Qui facit magna & incõprehẽsibilia & mirabilia. quorũ nõ est numerus. Item Iob. xij. c. Inducit creaturas debiliores ad eius creatoris noticiã dicens. Interroga iumẽta & docebunt te. & uolatilia celi & indicabũt tibi. Loquere terre & rñdebit tibi. & narrabunt pisces maris. Quis ignorat q manus domini fecerit hec om̃ia. in cuius manu est aĩa om̃is viuentis. & spiritus vniuerse carnis hoĩs. Sic etiã bala spiritui mariti ↄiũgit qñ spice septẽ & septẽ boues Pharaoni ostendunt in imagine corporea Geñ. xli. Sed intellectus spiritui copulat qñ limpide ueritatis p̃sagia intellectu Ioseph p hoc p̃dicunt. Sed bala Racheli seruiuit. qa in qbus figuris & imaginibꝰ Ioseph p hec futura lucide veritatis exprimeret imaginatõ p imagines ministrauit Idẽ etiã est in somno Nabuchodonosor de statua Dañ. ij. quã Daniel p intellectualẽ visionẽ expressit & ad oculum exterius articulos manus scribẽtis in pariete in imagine vidit. Danielꝰ v. Sed Daniel p intellectũ in ipsis sententiã eterne ueritatis manifestauit. Et in vna anima Daniel in somnis quattuor bestias et quattuor uentos in mari pugnãtes cõspexit p imaginariam virtutem. Sed intellectu quattuor reges regnoꝝ in ipsis imagi

nibus in visione intellexit. Similiter penas ad oculuz exterius imaginarie p ollam succensam vidit. & ex illo quasi subserui-ente succendã hierusalem p intellectũ cognoscens lucida veri-tate predicauit. Sic ergo Bala Racheli subseruit. quia imagina-ria intellectui in quibus veritatem conspiciat imagines rerum anteponit:

D Lya vero que actiua est vita & in libero arbitrio posi-ta: zelpham p ancilla a patre sortita est. que zelpha os hyãs in-terpretatur. & volũtatem operantem significat. que etiam libe-ro arbitrio subministrat. quia quicquid liberũ pcipit arbitriũ ad hoc implendum quasi ore aperto voluntas se offert. Habet etiam os hians ad pcipiendũ pcupiscibili & omnibus mẽbris corporis. vt domine sue. hoc est libero animo. in omibus obe-diant. Hoc etiam patz in abra Iudith vidue. que: vt legitur Iu-dith. x. sola orans dominũ cum abra sua transiuit p portas ad occidendũ Holofernem. id est dyabolũ. Porte autẽ sunt sensus per quos liberũ arbitriũ cũ ancilla scz volũtate ptinue transit in ornatu virtutuz interficiens dyabolum & amputans caput eius. hoc est primũ motũ. Vnde etiã legitur Iudith. xiij. q cum Iudith occidit Holofernẽ exiuit & tradidit caput Holofernis ancille sue: & iussit vt mitteret illud in peram suam. quia liberũ arbitrium p liberũ dissensum a peccati tentatione dyabolo ca-put amputauit. postea exit quãdo volũtatem excitat vt caput primi motus serpentis in peram memorie recipiat. vt ad pres-biteros ciuitatis. hoc est sacerdotes ecclesie reportet per confes-sionem. quia etiam primum motum voluntas sine confessio-ne nõ dimittit in sanctis

E Iste quattuor partes mulieris fortis ex semine Iacob gra-tos dei filios in laudem matris concipiũt & pariunt. & primo parit que prius piũgitur. scz liberum arbitrium in vita actiua Est igitur primo genitus ipsius Lye ruben: qui visio interpre-tatur: matre dicente in ortu eius. vidit dominus humilitatem meam: nũc amabit me vir meus. Significat autez hic filius co-gnitionem & prudentiam agendorum. que prima exigitur in vita actiua. qa nisi sciat sollerter eligere bona & reprobare ma-la: nec bonum nec bene poterit agere. In hoc aũt filio vidit do-minus opprobriũ Lye. & humilitatez lippitudinis eius. quia ante prudentiam agendorum ita est lippa vt sit etiaz in oculis mariti despecta. quãdo scz imprudens & pceps est in opere

F Rursum autem parit symeon qui interpretatur auditus

matre dicente dum pareret quoniam vidit me dominus habe ri contemptui. dedit etiam istum mihi. Significat autē iste auditum obedientie. sicut dicitur in psalm̄. Audi filia & vide & inclina aurem tuam. quia licet aliquis prudentiam habet de agendis. tamen adhuc contemptus est nisi etiam hunc generet filium. qui est obedientia mandatorū

G Tercio iterum Lya per gratiam concepit & genuit alium. dixitq̄: nūc quoq̄ copulabitur mihi maritus meus. eo q̄ pepererim ei tres filios. & ideo vocatum est nomen eius Leui. qui interpretatur additus vel auctus. quia post obedientiam mandatorum: que necessaria est ad salutem: per volūtariū votum additur impletio consiliorum. vt iam non tantū faciat opera necessitatis. sed insuper etiam impleat consilia perfectionis. sicut est illud Mathei. xix. Si vis pfectus esse vade & vende omnia que habes & da pauperibus: & veni sequere me. & ideo mater secura de dilectione mariti ad hunc filium dixit q̄ deinceps copularetur ei maritus. eo q̄ tercio iam desideratam prolem marito protulisset.

H Quarto iterum concepit & peperit filium: & ait modo confitebor domino: & ob hoc vocauit nomen eius Iudā. qui interpretatur confitens vel glorificans: & significat gratiarū actionem de omnibus bonis perceptis. Postea enim q̄ vidit se prudentem in agendis. obedientem in preceptis. & voluntariam in consilijs: gratias agit domino: quas gratias sterilis agere nescit. eo q̄ vnde regratietur domino munus conceptionis non accepit. & hoc notatur in verbo parientis cum dicit. modo confitebor domino. hoc est confessione laudis & gratiarū actione. virum anime deum: de semine cuius venit quicquid iocūditatis habeo in filijs: extollam. & magnificabo eū in laude que placet deo super vitulum nouellum cornua producentem & vngulas. hoc est super iocunditatē anime nouelle que iam infecūda adhuc primo producit cornua virtutum quibus ventilatur dyabolus. & vngulas rigoris discipline q̄bus ꝯcupiscentia huius mūdi ꝯculcatur

I Post hūc autem filium actiua vita videlicet Lya ad tempus parere desinit. dans etiam locum amplexuum ipsi contemplanti. que inuidens ēmulatione optima sorori de tanta sobolis fecūditate dixit marito. da mihi liberos: alioquin moriar. Ac si diceret. tanta multitudine filiorū ditata sum in actione. magno desiderio flagror etiam experiri filiorum iocun-

ditatem in contemplatione. precipue cũ iam non possit mihi obijci ꝙ frustra suspirat ad contemplationis quietem: qui non laborauit in agro actionis: quia in actiua iam peperi quattuor filios

K Sed notandum valde est ꝙ Lya parit ante ancillam suam. quia oportet exerceri in actiua anteꝗ̃ veniatur ad voluntatis desiderium. quam voluntatem diximus esse ancillã Lye hoc est actiue vite seruientem. Sed nullo modo prius illuminatur intellectus in contemplatione: nisi prius imagines rerũ per speculum & enigma colligat in imaginaria. quam ancillam Rachelis supra diffiniuimus. Exhibet igitur Rachel marito ancillam balam. que ingresso ad se marito concepit & peperit filium. & dixit Rachel. Indicauit mihi dominus & exaudiuit vocem meam dans mihi filium. & idcirco vocauit nomen eius Dan. qui interpretatur iudiciũ ratõnis quod de deo habemus per vestigium & imaginem creaturarum per q̃d iudicium iudicauit. hoc est discreuit nos dominus. exaudiẽs vocem nostram: ne simus sicut equus & mulus in quibus nõ est intellectus. Ne scʒ illis comparemur. de quibus dicit apostolus ad Roma. primo. Quia cum cognouissent deum nõ sicut deum glorificauerũt aut gratias egerũt. Et ibidem Inuisibilia dei per ea que facta sunt intellecta conspiciũtur. Item ibidem Quod notũ est dei manifestũ est in illis. deus eñ illis manifestauit. Et Sapieñ. xiij. A magnitudine eñ spẽi & creature cognoscibiliter poterit creator horũ intelligi. Et Ecclesiastici. xlij. Cognouit dominus omnem scientiam. id est cognoscere fecit ꝑ naturas rerum inspexit in signuʒ eui. annũcians que p̃terierũt & que superuentura sunt: reuelans vestigia occultoꝝ.

L Rursum autem Bala concepit & peperit dicente Rachel Comparauit me dominꝰ cũ sorore mea & inualui. vocauitꝗ̃ nomen eius Neptalim. Geñ. xxx. Neptalim interp̃tatur latitudo. & significat latitudinẽ admiratõis in altitudine sapientie. sua occulta homini reuelantis. Sup quam exclamat apl̃s ad Roma. xi. O altitudo diuitiarũ sapientie & scientie dei: ꝙ̃ incõprehensibilia sunt iudicia eius: & inuestigabiles vie eius. vnde & hũc filiũ Rachel licet de ancilla in enigmate natum tñ existimat vt se comparatã sue sorori dicat. quia gaudium huius admirationis vtilitati actionis comparatur. sic sentiens dilatatã in admiratione vt vanos reputet omnes homines in quibus non est scientia dei. vt dicitur Sapieñ. xiij.

Coph Caplm xix.

M Sed Lya: hoc est actiua vita sentiens ꝙ parere desijt infecũdam se cernens in operibus. quia maritus nimis occupatur in Rachelis ancille amplexibus propter dulcedinem admirationis: zelpham ancillam suam. hoc est volũtatem. marito exhibuit: qua post conceptum edente filium dixit feliciter: & idcirco vocauit nomen eius Gad: qui interpretatur felicitas vel felicis: & significat summũ statum & perfectum virtutis: quē tũc homo in actione comprehendit. quãdo dulcedinem contemplationis in ammiratione mentis cognoscit & percipit. Felicitas enim secundum philosophos est status scđm virtutem animi perfectus.

N Peperit quoq; zelpha alterũ: dixitq; Lya hoc ꝓ beatitudinē mea. beatam quippe me dicent omnes mulieres: propterea appellauit eu3 Aser: qui interpretatur beatus. & significat zelum de conuersione animarũ. & bene post precedentem nascitur. quia post statum perfectum virtutis in se exardescere debet zelus ad lucrum aliorum. sicut dixit dominus: zelus domus tue comedit me. & bene dicit ꝙ hoc pro beatitudine sua quia nullũ omniũ operum sic deo placet vt zelus animarum hoc ēm dominus in mũdo quesiuit & exercuit vt anime conuerterentur. & hoc discipulis agendum reliquit cu3 dixit. Messis quidem multa: operarij autem pauci Rogate ergo dominũ messis vt mittat operarios in messem suam. Math. ix. & aplus Scire debet quoniam qui cõuerterit peccatorem ab errore vie sue: animam ipsius liberabit: & operit multitudinem peccatorum suorum. Vnde bene subdit ꝙ beatam eam dicent omnes mulieres. quia scilic3 omnes anime conuerse illam animam beatam predicant. per quam a peccatis & ab inferno liberãtur

O Deinde etiam ipsa Lya per seipsam iteratam fecunditatem accipit. egrediens enim in agrum scripture Ruben reperit mandragoras. hoc est veritatis sententias. prudentie scilic3 domum reportauit. per memoriam retinens qđ alijs in predicatione effunderet. quas Rachel. id et contemplatam cernens. desiderio ducitur ad mandragoras. sicut semper in veritate scripturarum effici consueuerunt contemplatiui. & vt gustum habet mandragore permittit sociari maritum Lye. que concepit & peperit filiũ dicēs Dedit deus mercedē mihi. qa dedi ancillã mea3 viro meo. & ideo vocauit eu3 Ysachar. q merces vel vir mercedis interp̃tat. & significat officiũ p̄dicatōis in cura aiaꝝ:

Ancilla em̃ ab an quod est circũ & cilleo es dicitur. quia circũ-mouet̃ eius uoluntas in om̃ibus dñi mãdatis scd̃m ꝑfectũ sta-tum virtutũ in se. & zelũ animarꝝ in ꝓximo. Et ideo merceđ accipit officiũ & curam p̄dicationis. ut curã deo exhibitam re-muneratã & retributam sentiat in ꝯuersione peccantiũ. Labor em̃ p̄dicationis mercedẽ accipit ꝯuersionem peccatorꝝ. & ideo vir mercedis dei dicitur. vel etiam merces. quia duplici talis gaudet mercede in patria. sicut ipse duplex est in merito. meret̃ em̃ in se & meret̃ in alio. Et ideo mercedẽ habet in se & in altero Sicut dicit apl̃s de illis quos ipse ꝯuertit ꝙ sunt gaudiũ suum et corona sua in dño. hunc aũt filiũ ꝓ mandragoris .i. sentẽtijs in agro scripture collectis emit. quia ꝑ illas sententias animas peccatorꝝ quasi redimit a potestate mũdi & dyaboli

P Post hunc iterũ lya concipit & parit filiũ dicẽs. Dotauit me deus dote bona. etiã hac vice mecũ erit maritus meus. eo ꝙ genuerim ei filios sex. & ideo uocauit nomẽ ei⁹ zabulon. qui habitaculũ fortitudinis interpretat̃. & significat fortitudinem doctoris. qui ꝯstanter se offert murũ pro domo israel. & hec est cõstantia in passionibus ꝓ grege sibi ꝯmisso. Et bene dicit ma-ter. dotauit me deus dote bona. quia hic est vltimus gradus ꝑ-fectionis in vita actiua. & cum ipsa erit maritus suus tanto io-cundius: quãto ipse se ꝓ grege mori obtulit. ut mortẽ ab om-nibus expelleret. & morti corporaliter succubuit ut nos spiritua-liter a morte redimeret

Q Post om̃es aũt hos filios filiaꝫ peperit noĩe dinan. pro cuius generatione dñm nõ benedixit. quia hec molliciẽ carnis que p̄latis insidiat̃ significat. vñ iudiciũ interpretat̃. quo iudi-cio carnalia de se iudicant. hec em̃ filia uaga quietis impatiens egredit̃ ꝑ campos licentie. ut videret mulieres regionis huius mũdi. & sic exposita sit fax & incẽdiũ libidinis & occasio mor-tis sichymitarꝝ & causa maledictionis fratruꝫ ei⁹ quod postea declarabitur.

R Tandẽ recordatus est dñs Rachel ꝙ nec ꝑ se nec ꝑ ancillã pareret. & aperuit vuluã eius. & ꝯcepit & peperit filiuꝫ dicens. Abstulit deus opprobriũ meũ. & uocauit nomen eius Ioseph dicens. Addat mihi dñs filiũ alterũ. Ioseph aũt interpretat̃ ac-crescens. & significat illuminatõem intellectus que semꝑ crescit usqꝫ in ꝑfectũ diem eternitatis. vñ etiam in illo opprobriũ in-tellectus tollit̃. quia ad quod natus est videre incipit cuius vi-sionẽ ꝑ opprobriũ peccati ꝑdidit. Ioseph autẽ nato statim Ia-

Ioseph autẽ nato statim Iacob ad patriã redire desiderat. Sed per preciũ ouiũ retinet̃ ad tempus. quia cũ ꝑ illuminationẽ intellectus deus & celestia cognoscunt̃: statim homo desiderat dissolui. & esse cum christo. Sed quandoq; necessariũ est ꝑmanere in carne ꝓpter fratres. & ampliora merita que ꝑ oues significãtur Tandẽ tamen recedit a Laban nõ salutato. & tunc etiã Rachel idola patris auferens. opprobriuꝫ marito suscitat. quia cum a mũdo querit quis per ꝯtemplationẽ recedere. Rachel. i. cõtemplatio. in idolis. i. in imaginibus huius mũdi sic afficit̃: ut nequaq; ualeat ea a se excludere. & cũ q̃runt̃ idola. abscondũtur sub stramẽtis cameli. que nihil aliud q̃ infirmitateꝫ huius vite significãt. que nihil de eterna ueritate sine idolis & similitudinibus videre potest. dicit eñ Rachel q̃ mẽstrua patit̃. & sic a facto excusat̃. cũ terrenoꝝ affert sĩitudines. quia in illo defectu ẽ creatus quasi menstruosa superfluitate.

S Sed iam existẽs in terra ꝓmissionis peperit filiũ. in ortu cuius mortua est. uocans eũ Beniamyn. hoc est filium doloris mei. cui pater nomẽ mutãs. uocauit eum filiũ dextre. i. Beniamyn. & hoc significat excessum mẽtis in lumine. qui nõ nascit̃ in mũdo sed vltra mundũ. quia nõ videbit deum hõ & viuet hac humana vita. ut dicit̃ Exo. xxxiij. Morit̃ autẽ in partu mater ꝯtẽplatio. quia virib⁹ suis destituit̃ nesciẽs qua virtute & rõne intellectus in incircũscriptũ lumẽ rapiat̃. Et uocat̃ filius doloris a matre. quia cũ multo dolore ad talẽ statuꝫ ꝑuenit̃ & cito recedit̃. Est aũt a patre uocatus filius dextre. quia sine dubio talis mutatio est dextre excelsi. cũ hõ rapit̃ ad visionẽ angeloꝝ in terciũ celũ cũ Paulo. & audit archana reuelatõnis dei q̃ non licet homini loqui. ij. Choꝝ. xij. unde ps. Beniamyn adolescentulus in mentis excessu

T Sequit̃ qualiter filij isti surrexerũt. Surrexerũt aũt cũ benedictiões a patre & a legislatore Moyse acceperũt Dixit igit̃ Iacob Geñ. xlix. de Ruben. Ruben primogenitus meus. tu fortitudo mea & principium doloris mei. prior in donis. maior in imperio. effusus es sicut aqua. nõ crescas. quia ascẽdisti cubile patris tui. & maculasti stratũ eius. Et in istis uerbis nõ tangit̃ nisi maledictio & exprobratio. & per hoc innuit̃ duplex ꝯgnitio agendoꝝ. quaꝝ vna sic cognoscit bonũ ut nõ faciat illud. Sic aũt cognoscit malũ ut offerat illud imaginationi ad tentationem. vñ etiã arguit̃ Ruben q̃ dormiuit cũ Bala ancilla Rachel cõcubina patris sui. Quia cũ prudenter aliquis mala vitanda

cognoscit cordis imaginationi offert in tentationē & stratum patris cōmaculat. quia cum in huius mūdi rebus ueritatē con spicere deberet. abutitur ipsa in libidinosam delectatōem. vn de cum sit primogenitus & deberet esse maior in donis. & na tus est in robore patris: effundit per libidinē rerum huius mū di. sicut aqua. Et ideo optat pater ne in hoc crescat. sꝫ decrescat. quia per tentationē sensualitatis maculat stratum patris

V Sed legislator Moyses aliam cognitionem que malum reprobat & bonū eligit cōsiderans. Ruben sic benedicit Deute ro. xxxiij. viuat Ruben & non moriatˀ. & sit paruus in numero viuere em̄ debet. quia ea que sunt ad vitam debet eligere. & nō debet mori per ꝯcupiscentiā mali quod agnoscit. paruus autē esse debet in numero. quia nō debet esse nimis prudēs. sed pru dentie sue ponat modū. Sicut dicit apl̄s ad Roma. xij. c. Dico oibus qui sunt inter uos. nō plus sapere q̄ꝫ oportet sapere. sed sapere ad sobrietatē· vn̄ etiā dicit phūs. ꝙ melius est q̄dā vilia nescire. Et Iacobi. iiij. Prudentia carnis inimica est deo

X De Symeon aūt & Leui dixit pater Gen̄. xlix. Symeon et Leui fratres. uasa iniquitatis bellātia. in consiliū eoꝝ non ue niat aīa mea. & in cetu illoꝝ non sit gloria mea. quia in furore suo occiderūt virū. & in uolūtate sua suffoderūt murū Maledi ctus furor eoꝝ. quia ꝑtinax. & indignatio eoꝝ. quia dura. di uidā eos in Iacob. & dispergā eos in israel. hec q̄q̄ꝫ in multis est maledictio. Supra em̄ diximꝰ Symeon qui auditus interp̄tatˀ obediētiā p̄cepti significare. Leui aūt q dicitˀ auctus. diximus aū ꝙ significet impletōem ꝯsilij Dina aūt ꝓpter quā occisio & bellū facta ē: interp̄tatˀ iudiciū istud. hoc est iudiciū de lasciuijs huiꝰ mūdi. quibꝰ inherēt oēs mūdane viuētes. sed postea cū oc cidi hec ꝯcupiscētia deberet p obediētiā p̄cepti & uotū ꝯsilij: fu rore indiscreto fremētes fratres isti ꝯsurgūt. & virū occidunt. hoc ē naturā cum hoste q̄n̄q̄ꝫ perimūt. & murū suffodiūt. i. cor pus q̄d p mēbra ut lapides q̄sdā colligatū. indiscreta abstinen tia suffodiūt. & indignatio hec dura ē & maledicta. q̄a odiosuꝫ facit patreꝫ filijs chanaan. i. filijs mūdi. quia vidētes mundani hoies tantā austeritatē: a ꝓposito penitēdi resiliūt. & p manent in peccatis. diuidunt tn̄ isti in Iacob. i. inter milites xp̄i ꝯputātˀ ut luctatores. & disp gunt in israel. hoc est vidētes deū. q̄a deuꝫ habētes p̄ oculis. oia hec faciūt. licet irronabile sit obsequiū eo rū. Et nota ꝙ isti primo sichymitas ad circūcisionē inducunt. id est peccatores ad penitentiā. ut circūcidant ab eis peccatū &

federe cõiungantur populo dei. Sed die tercio quãdo grauissimus vulnerũ dolor est: ipsos occidunt. quia prima dies est contritio. secũda ɔfessio. quã bene sustinent. sed tercia dies est satisfactio. & in illa grauissime affligunt. & ideo gladio indiscretionis obediẽtie & uoti perimunt. & ideo in cetu illorꝝ nõ est gloria Iacob. necꝫ uoluntas in ɔsilio eorum

Y Sed tamẽ quia quidã oĩa hec discrete pficiunt. sic hostem perimẽtes ut viuificent circũcisum ciuem & federatũ sibi sanctificatione dñi. Ideo Moyses indifferẽter dicit delcui. perfectio tua & doctrina tua a viro sancto tuo. quẽ probasti in tentatione. iudicasti ad aquas contradictionis qui dixit patri suo et matri sue. nescio uos. & fratribus suis. ignoro illos. & nescierunt filios suos. hij custodierũt eloquiũ tuũ. & pactũ tuũ seruauerũt. iudicia tua o Iacob. & legem tuã o israel. ponent thimiama in furore tuo. & holocausta sup altare tuũ. benedic domine fortitudinẽ eius. & opera manuũ illius suscipe. pcute dorsa inimicorꝝ eius. & qui oderũt eum nõ ɔsurgant. Et notanť plura de his qui habent sup se uotũ pfectionis ɔsiliorꝝ. primũ pertinet ad imitatõem christi. quia christus est vir sanctus. a quo ẽ pfectio vite eorꝝ & doctrine. quia didicerũt ab ipso & tentauerunt illum fidelẽ ad aquas ɔtradictionis. hoc est ad refrigeriuꝫ paupertatis. cui pene ab oĩbus cõtradicit. Tentauerũt aũt. i. pbauerunt ibi christũ fidelẽ. quia nõ pmittit ipsis aliquid deficere de necessarijs ad salutem. sicut dicit ps. Iunior fui etem̃ senui et nõ vidi iustũ derelictũ. nec semen eius querẽs panẽ. Isti enim deserũt patrẽ & matrẽ & sorores & filios ꝓpter christũ. & hoc ẽ scdm custodientes pactũ dei quod pepigit cum dixit Math. x. Qui plus diligit patrẽ & matrẽ aut filios aut fratres ꝙ me. non est me dignus. Tercio aũt laudanť & benedicunť. quia in furore populi. hoc est in ira dei ad populũ. isti coram dño thimiama orationis ponunt. quia dñs ne dum ꝓ se ĩmo etiã pro alijs illos facilius exaudit. quia & ipsi plus alijs pro dño reliquerũt adherentes sibi in operibus pfectionis. & holocausta que tota incendebanť ponunt sup altare misericordie dei. quia seipsos in corpore & anima incendũt igne charitatis ꝓpter deũ. In corpore incendẽtes se p uotũ cõtinẽtie & abstinentie. In anima autem per uotũ pfecte obedientie. etiam ɔsiliorꝝ impletionẽ libẽter pceptis adijciendo. & in utroꝗ per uotũ paupertatis. Et ideo hec fortitudo eoruꝫ qua hec possunt benedicić quarto loco. & opa eorꝝ gratanter accipiunť ad remunerandũ. Quinto uero

dorsa inimicorū quibus eis vexationes apportant: percutiuntur dum in tentatōne porficiunt. & qui oderunt eos demones nō consurgūt super eos in gaudio ꝙ cōsentiant eis in peccatis Et hec benedictio simul intelligitur esse Symeon & Leui. quia aliter Symeon a Moyse nō benedicitur

Aa Deinde pater dicit de Iuda. Iuda te laudabunt fratres tui. manus tue in ceruicibus inimicorū tuorū adorabūt te filij patris tui Cattulus leonis Iuda ad predam ascendisti fili mi requiescens accubuisti vt leo & quasi leena: quis suscitabit eū. Nō auferetur sceptrum de iuda: & dux de femore eius: donec veniat qui mittendus est: & ipse erit expectatio gentiū ligans ad vineam pullum suū: & ad vitem o fili mi asinam suam. Lauabit in vino stolam suam & in sanguine vue pallium suum. Pulcriores sunt oculi eius vino: & dentes eius lacte candidiores. Iudam supra gratias agentem esse diximus. Et benedicitur gratiarūactio in sex in quibus benedictā facit animā. Primū horum in laude fratrū. sunt eīn anime fratres ipi angeli qui talem animā laudant que corde ore & opere gratias agit. Sicut apostolus ad Ephe. v. precipit dicens, In omibus grās agite

Bb Secūdo bñdicitur in victoria inimicorū. sic eīn iuxta euangeliū Math. xviij. Ingratitudo serui nequā facit sibi imputari debitum dimissū. gratiarūactio exultabit de victoria inimicorū. hoc est demonū. nō sinens redire peccatū

Cc Tercio benedicitur in adoratione filiorum matris sue & intelligitur de filijs qui seniores sunt. quia scꝫ Ruben & Symeon & Leui ipsum adorāt. dum gratiā illis in cognitione & prudentia agendorum: conseruatione voti & obedientie datā iste filius ꝯfitēdo & laudādo & gratias agendo ꝯseruat & multiplicat: ne ꝑpter ingratitudinē amittātur

Dd Quarto benedicitur in preda: & prede possessione. Hec autē preda nihil aliud est nisi quasi per raptum violentū acceptio gratie. quia gratiarūactio quasi ꝑ vim a largitate & pietate dei gratiam accipit: & acceptam multiplicat: & multiplicatam conseruat. Vnde dicitur etiam ꝙ vt leo in gratia requiescit. & sicut leena que fortior leone esse dicitur: quā suscitare ad peccatum & tentatiōem dyabolus nō audet. qa q sic gratiam accipit vt ingratus largitori gratie per peccatum sit suscitatur ad tentationem & peccatum a dyabolo qd ille non patitur qui continue corde ore & opere gratias agit: Corde per de-

uotionem. ore per laudis & beneficij memorationem. & opere per obsequiũ. sic em̃ nullus datur locus suscitationũ dyaboli. Et ideo subditur ꝙ sceptrum dignitatis gratie adhuc nõ auferetur donec veniat qui mittendus est. hoc est christus glorificator anime in die mortis cum remunerari habet. ille em̃ qui tũc venit vt animã glorificet erit expectatio omniũ suoꝝ.

Ee Quinto autem est benedictio ipsius ab abundantia vini. Et hoc notatur in duobus. ligat em̃ pullum ad vineam. Pullum autem vocat omne suum desiderium. Desideriuȝ em̃ merito pullus vocatur. quia indomitum est vt pullus. vnde etiam ligari ad vineam: hoc est ad gaudia interna & externa dicitur. Ad vitem autem ligat asinam. hoc est corpus quod etiam ligari ad eadem gaudia propter sui corruptionem oportet vt possit dicere cum psal. Cor meum & caro mea exultauerunt in deum viuum. Secũdum autem in quo vini notatur abundantia est ꝙ lauit in vino stolam suam. & hoc vinum in alia significatione sumitur eo ꝙ abundans vino habet vinuȝ purum gaudiorum eternorum. de quo dictum est. Et habet vinum rufum passionis & sanguinis domini nostri Iesu christi. In hoc autem vino sanguinis lauat stolam sue conuersationis. quia omnis nostra conuersatio immũda & sordida est: nisi per sanguinem & passionem christi depuretur. Vnde in Apocal. vij. ca. legitur de sanctis. ꝙ in sanguine agni lauerunt stolas suas. Pallium auteȝ sue charitatis lauit in vue sanguine. Vua em̃ defecata est corpus domini nostri iesu christi. in cuius sanguine lauatur palliuȝ. quia charitas nostra charitate passionis sue coloratur dum eam q̃ꝛtum potest imitatur. Vnde etiam dixit in passione Iohannis. xv. Diligatis inuicem sicut dilexi vos. Et ibidem. Maiorem hac dilectionem nemo habet q̃ꝫ vt animã suã ponat quis pro amicis suis.

Ff Sexto benedicitur in puritate intentionis & efficacia predicationis laudis. quia laudes christi gratias agens recolit & annũciat. Puritas intentionis laudatur ibi. pulcriores sunt oculi eius vino. & accipitur hic vinum in significatione tercia. quod crescit iuxta viam huius seculi. vinum scilicȝ pungens in lingua per verba grandiloqua scientie secularis. que intendit fastum non deum. & ideo oculi istius qui ad deum sunt fastu scientie secularis pulcriores sunt. Dentes autem memorie quibus continue masticat & nunciat & annũciat grati-

am sibi factam a domino. candidiores & mūdiores sunt lacte infantis doctrine anime nouiter conuerse. que adhuc gratias non agit. quia magnitudinem gratie pre teneritudine sue conuersionis adhuc in se nōdum recognoscit

Gg Vnde etiam legislator in Deutero. xxxiij. de Iuda dicit. Audi domine vocem Iude: & ad populum suū introduc eum. Manus eius pugnabit pro eo. & adiutor illius erit contra aduersarios eius. dominus em̄ nihil sicut gratiarumactionem audit. & hunc qui gratias agit ad populum suū. hoc est ad angelos introducit. quia hoc est opus angelorum in celis. vt in hymnis deum laudent & gratias agant. sicut dixerūt nato domino. Gloria in altissimis deo. & in terra pax hominibus bone volūtatis. Luce. ij. Manus eius pugnabit pro eo. qa per manum opus intelligitur: & ille etiam opere continue obsequendo refert gratias. in hoc dominus est adiutor eius. tamen etiā ipsa gratiarūactio maius auxilij est. siue em̄ dyabolus tentet per aduersa. ille de passionibus gratias agit. siue tentet p prospera. ille grates refert deo de donis suis. & ita nullam occasionem dat tentatori.

Hh Pater etiam benedicens primum filium Bale qui primus gradus est in vita contemplatiua dicit. Dan iudicabit populū suū sicut & alia tribus in israel. Fiat Dan coluber in via cerastes in semita mordens vngulas equi vt cadat ascensor eius retro. Salutare tuum expectabo domine. Dan autem supra esse diximus iudicium quod de deo per creaturas habemus. per quas multi cognouerunt deum. Huius igitur benedictio est in tribus sc3 in iudicio populi sui. sicut em̄ alia tribus. hoc est tribus rationis. per lucidam veritatem populū dei. qui est populus contemplatiuus. sic etiam iste per vestigium & imaginem creature iudicat iudicium veritatis diuine in israel. hoc est in populo vidente deum per oculum contemplationis. Fit autem iudicium illud coluber in via. via vero sunt opera creata. sicut dicitur Iob. xl. Ipse est principiū viarū dei. id est primus & p̄cipuus inter opa. Coluber aūt est serpens. Et dicit serpens p̄pter prudentiā. qa nec̄aria est cautela in ꝯtemplatōne p creaturas. ne creaturā p creatore recipiamus. sicut qdā in specie celi & stellarū delectati deos esse putauerunt. vt habet Sapien̄. xiij. Cerastes autē est serpens cornutus. & hec est sapientia fidei habens cornu quo ventilatur heresis. sc3 cornu rationis illumi

nate in creatis. Vnde etiaʒ dicitur esse in semita. quia via iudi-cij per creaturas est via cōmunis. Sed fides graditur via cōpen dij. eo ꝙ sufficit sibi. vt dicit Aug⁹. ꝙ omniū que sunt sit causa volūtas dei. nec querit causas alias. quemadmodū facit iudi-cium rōnis quod in creaturis multa perquirit. vnde etiam di-citur mordere vngulas equi. Equus auteʒ hic est philosophus superbus in scientia mūdi. qui cū ordiatur bellum disputatio nis dicit vach contemnendo oēs qui nō sunt triti in verboꝝ argucijs. Huius vngula q̄tum figit super simplices quos con culcat est syllogismus. Et sunt quattu or vngule. scʒ syllogism⁹ enthimema. exempluʒ. & inductio. que sunt quattuor genera argumentoꝝ. Has vngulas mordet Dan iudiciū scd͞m fidem. quia omino veritate fidei ꝯterit & ꝯcludit in itinere vt ascēsor huius equi. hoc est ratio philosophi. cadat retro. id est elimine tur. sicut fecit Paulus Dyonisio philosopho. & sicut fecit Petr⁹ Clementi & Marthe & Aquile: qui philosophi fuerūt. Sed qa iudiciū istud: qd̄ sic fit in creature imaginibus: nō est ꝯpletum ideo pater Iacob dicit. Salutare tuuʒ expectabo dn̄e in aperti-ori scʒ reuelatione

Ii De Dan quoqꝫ legislator ait. Dan cattulus leonis fluet largiter de Basan. Cattulus est leonis de tribu iuda. cuius cattu lus iste est. quia sicut ille pfecte phariseos & scribas de sua scien tia gloriantes ꝯfutauit. Sic iste pro modulo suo oēs contra-dicentes fidei huius mūdi sapientes: dicens cū apostolo. secūda ad Chorin̄. x. Arma nostre milicie nō sunt carnalia. sed poten-cia deo ad destructionem munitionū ꝯsilia destruentes. & om nem altitudinem extollentem se aduersus scientiā dei. & in ca-ptiuitatem redigentes omnē intellectū in obsequiū christi. Flu it aūt rōnibus & argumentis de Basan. id est de bruco. quia ba san brucus interpretatur. & intendit dicere ꝙ rediens de basan fluit largiter. & est brucus huius mūdi ph̄us & hereticus. de cu ius ꝯfutatōe rediēs largiter fluit rōnibus ad fidē corroborādā

KK Deinde subdit pater benedictioneʒ Neptalim. qui se cundus filius est bale. & notat secūdum contemplationis gra-dum. interpretatur en̄i latitudo. & significat latitudinem ad-miratōnis. Neptalim inquit Iacob ceruus emissus & dans elo quia pulcritudinis. Ceruus dicitur propter admirationis ve-locitatem. nihil em̄ velocius in corde hominis est admiratōne hec em̄ nō expectat inquisitōem rōnis nec retrahitur profun-

ditate sapientie rei quam admiratur. Unde etiã seruus emissus dicitur. quia ordinem rõnis non expectat. Admiramur em̃ ea que quidem delectant. sed causam eorum inuenire ad plenum nõ possumus. & sunt nobis rara. Et ista sunt maxime que contemplamur circa redemptorem. qualiter sc3 deus & homo etiam vna persona iũguntur qualiter a virgine nascitur. qualiter eguerit. qui si esurierit non dicet homini. su9 erit em̃ orbis terre & plenitudo eius. qualiter inclinato capite in cruce tradidit spiritum. ad cuius capitis inclinationem totus orbis coinclinatur & tuitum capitis eius sentit. Petre em̃ scindũtur. monumenta aperiũtur. sol obscuratur. velum scinditur. cor etiam gentilis saxeum in crucifigendo ad clamorem Iesu emollitur & clamat. vere filius dei erat iste. Et aliqui percutientes pectora sua in ciuitatem reuertebantur. qualiter etiam mors morte domatur & vita resurgendo reparatur. Et qualiter de terre puluere euigilabũt multi: & resurgunt alij in vitam eternã. alij in opprobrium vt videant semper & similia. Dare autem eloquia pulcritudinis nihil aliud est q̃ iubileis quibusdam vocibus exprimere gaudiũ tante admirationis. sicut exclamauit q dixit O altitudo diuitiarũ sapiẽtie &c ad Roma. xi.

Ll De hoc etiam legislator dicit Neptalim abũdantia pfruetur. & plenus erit benedictõibus domini. mare & meridiẽ possidebit. abundantia autem qua perfruitur. id est in qua delectatur. est abũdantia omniũ mirabilium sapiẽtie diuine. qb9 ꝯtinue pfruit̃ reuoluẽdo ea & recitãdo alijs q̃ mirabilia cognouit de deo. Unde sequitur q̃ plenus erit benedictionibus domini. hoc est benedictionibus sacramentorum quibus benedixit nobis. admirantur em̃ illa cum consensu fidei. scil3 incarnationem baptismũ predicationem passionem resurrectionem ascensionẽ aduẽtũ ad iudiciũ & hmõi Et ideo sequitur q̃ possidebit mare. id est passionem quam cõtinue contemplatur. hec em̃ est opus nostre redemptiõis. Possidebit meridiem eterni luminis. sc3 regionem. quia etiam cõtemplando miratur lumen quod est in circuitu domini vbi cõstituit lucidissimas mansiones. ibi em̃ requiescũt sanctoꝝ anime.

Mm Deinde Lye ancille filij a patre etiam benedictione3 sortiũtur. sc3 Gad & Aser. Gad em̃ interpretatur felicitas & significat vltimu3 statum virtutis in ꝯsummata voluntate que perfectio est in volũtate dei bona in preceptis & bene placente

in consilijs. & perfecta in consummata tranquillitate virtutis vt iam non difficile: sed vt iocūdum & delectabile sit ei seruire deo. & videatur iugū christi suaue & onus eius leue. eo q iam didicit ab ipso. quia mitis est & humilis corde. & ideo venire ad ipsum non labor sed refectio est. Hunc ergo filium tam perfectum benedicens pater ait. Gad accinctus preliabitur ante eū & ipse accingetur retrorsum. Iste em̄ qui consummate virtutis est ante eum. hoc est proximum. preliabitur in gladio spiritus. q̄d est verbum dei. ad Ephese. vi. deijciens aduersarios populi dei. & ipse iterum retrorsum contra tentationes hostis preliabitur. quia quos primo a peccatis eripit & ab hostibus liberat. postea etiam munit contra fraudes tentatoris

N n De hoc etiam legislator ait. benedictus in latitudine Gad quasi leo requieuit. cepitq; brachiu3 & verticem. & vidit principatum suum q in parte sua doctor esset repositus. qui fuit cum principibus populi. & fecit iusticias domini & iudicium suū cum israel. Latitudo em̄ est dilatatio omniū virtutū in qua est felicitas. sed requiescit vt leo ante gratias contra hostes & retro contra fraudulentias eorūdem. Gad etiam brachium virtutis & robur cepit: & verticem. id est summu3 apicem felicitatis. qui est in perfecto statu virtutis. & vidit principatu3 suum q iam non esset princeps eius concupiscentia. quia non regnat peccatum in suo mortali corpore. Sed doctor iusticie christus in parte cordis sui est repositus. qui sc3 doctor christus fuit cu3 apostolis principibus populi & orbis. & fecit in eis iusticias domini exemplum nobis dando: vt quemadmodum ipse fecit ita & nos faciamus. Hoc em̄ est iudicium suum q̄d facit cum israel. Om̄ia em̄ virtutis exempla in christo & in ap̄lis Gad q̄tum potest imitatur.

O o Aser autem secūdus filius zelphe ancille Lye beatus interpretatur. & hunc diximus significare zelum de conuersione animarum qui innascitur homini postq; consummata3 habet in seipso virtutem: hoc em̄ proprium est consummate virtutis q velit alios esse sicut seipsum. & ideo laborat ad conuersionem eorum q sit vna beatitudo hominis quam in hac vita potest attingere. & hunc benedicēs pater dixit. Aser pinguis panis eius. & prebebit delicias regibus. Pinguis em̄ panis patris est verbi diuini. quem habens zelum animarum continue regibus qui seipsos regunt prebet pre delicijs vt experiantur

hoc quod dicit psal. q dulcia faucibus meis eloquia tua super mel ori meo.

Pp Vnde etiam ipse legislator de Aser dicit Benedictus in filijs Aser. sit placens in fratribus suis. & tingat in oleo pedem suum. ferrum & es calciamētum eius. sicut dies iuuentutis sue ita & senectus sua. Aser in filijs quos per zelum animarū parturit benedictionem accipit: & placens est in multis fratribus quos sibi per cōsortium gratie copulauit. In oleo autem misericordie dei pedem affectus attingit. quia eos quos ꝯuertit misericorditer ad veniam suscipit. Sed in pede intellectus ferrum & es calciamentū habet. ferrū rōnū & argumentoꝝ vt domet omnē heresim ꝯtra suā doctrinā exortam. Es aūt in sono predicationis ad auditū fideliū ꝑ verbū instruēdoꝝ. Sed ne dum de alijs gerit curam: negligat seipsum. Ideo additur. sicut dies iuuentutis quādo sibi vixit: ita & senectutis eius. ne sc; a virtute & sui custodia deflectatur.

Qq Deinde etiam filij quos Lya in figura vite actiue etiam per seipsam concipit & parit: sibi a patre benedicuntur. & ysachar quidem sunt. Ysachar asinus fortis accubans inter terminos vidit requiem q esset bona: & terram q esset optima. & supposuit humerū suū ad portandū. factusq; est tributis seruiens. Gene. xlix. Ysachar vero: qui merces interpretatur: diximus officium cure predicationis significare. quā vt iustā mercedem accepit qui zelum animarū primo acquirit. hic autem fortis dicitur. quia se & alios debet eripere. Asinus autem dicitur non propter sensus hebetudinem. sed propter oneris portationem. quia qui curam predicandi verbi accipit: aliorum onera portare debet. sicut dicit apl'us ad Roma. xv. Debemus aūt nos firmiores imbecillitates aliorū sustinere. Et ad Gala. vi Alter alterius onera portate. & sic adimplebitis legem christi. Dicitur aūt inter terminos accubare. quia partim sibi. partim intendit ꝓximo. sibi querens necessaria saluti non negligit vtilia saluti proximi. Qd aūt sequitur. Vidit requiem q esset bona: innuit qua de causa & qua intentione hec omnia facit. nisi em̄ requiem eternā bonā ꝑ fidem videret: alios ad ipsam ꝑ verbum nō inuitaret. nisi etiā terram viuentiū optimā cognosceret. non terrena patrocinia deserenda vt in terra viuentium hereditas acquiratur admoneret. Sicq; factus est tributis seruiēs. quia dum proximo impendit seruitiū p̄dicatōis accipit tributū & stipendium ꝯuersarum animarum.

Coph Capłm xix.

Rr De zabulon autē: qui vltimus est filius Lye. & significat doctoris & p̄lati fortitudinem qua seipsum murum debet ponere ꝓ domo israel ī die ꝑsequutōis ꝯtra hoīes & demones sic benedicendo dicit pater. zabulon in littore maris habitabit. & in statione nauiū pertingēs vsq; ad sydonem. Littus maris est soliditas in tempore ꝑsequutiōis. In littore em̄ maris ꝓcelle ꝯfringūtur. quia in doctore fidei excipi debēt fluctus tentantiū. ne vsq; ad planū terre: hoc est vsq; ad simplices de populo mergendo ꝓueniant. In statione autem nauium. hoc est in porta piscationū: qua capiūtur homines: vsq; ad sydonem ꝑtingit. quia om̄is sua intentio in docendo in defendendo in regendo est vt animas venetur & christo lucrifaciat. vñ etiam sydon venatio interpretatur.

Ss De his duobus filijs in officio sic coniūctis Moyses dicit Letare zabulon in exitu tuo & Isachar in tabernaculis tuis populos ad montem vocabūt. ibi immolabūt victimas iusticie qui inundationem maris quasi lac sugent: & thezauros absconditos arenarum. Exitus zabulon est ad visitandum gregē Tabernaculum autem ysachar tabernaculum ecclesie quod fixit deus & non homo. in quibus hi letantur. quia & predicator & doctor siue prelatus in numerosa fidelium multitudine in spiritusancto gloriantur. Vterq; etiam populos ad monte3 domini hoc est eminentiam vite vocat. sicut dixit angelus ad Loth. Gene. xix. in monte saluum te fac. vt ibi sc3 immolent se ipsos victimas iusticie. quia vt dicit psal. Sacrificium deo spiritus contribulatus: cor cōtritum & humiliatum deus nō despicies. Vterq; etiam inundationes maris in persequentiū verbis & factis sugit quasi lac in dulcedine. scil3 mansuetudinis & patientie. colligens in eis thezauros occultissimos arenarum. hoc est ire stultoru3. Sicut dicit Salomon Prouerbioru3. xxvij Graue est saxum & onerosa est arena. sed ira stulti vtroq; grauior. Sunt autem thezauri isti margarite preciose passionis pro domino. que inquam margarite in eterna corona: quam predicatoribus & doctoribus prelatis imponet dominus: reponentur. sicut dicitur in psal. Posuisti domine super caput eius coronam de lapide precioso. Et in benedictione istorum ꝯsummatur perfectio vite actiue.

Tt Ioseph aūt: qui terciū ꝯtēplatōis gradū significat: lōga a patre b̄ndictōne b̄ndicit. vtpote q nō ꝓ se sed ꝓ duobus sceptris accepit b̄ndictionem. Dicit aūt sic pater. filius accrescens

§ Primus

Ioseph decorusq; aspectu. filie discurrerãt sup murũ. sed exaspe rauerũt eum. & iurgati sunt. inuiderũtq; illi habẽtes iacula. se dit in forti arcus eius. & dissoluta sunt vincula brachiorum & manuũ illius p manus potentis Iacob. Inde pastor egressus est lapis israel. deus patris tui erit adiutor tuus & omipotens bñ dicet tibi benedictionibus celi desup benedictiõibus abyssi ia centis deorsum. bñdictionibus uberũ & vulue. benedictiones pris tui ꝯfortate sunt. bñdictõibus patrũ ei⁹ donec ueniret de sideriũ colliũ eternoꝝ. fiant in capite Ioseph & in uertite naza rei inter fratres suos Geñ. xlix. Hec bñdictio in q̃ttuor ꝯsistit q̃ omia ꝯpetunt illuminationi intellectus quã sup Ioseph signi ficare diximus. s. in laude benedictõem p̃cedente. & in ipsa bñ dictione de multiplicatõe gratie. & in confirmatione benedi ctionis. & in prophetia sanctitatis Vbi autem quodlibet horũ notetur: patebit in sequentibus

Laus Ioseph ẽ in q̃ttuor. s. in
- Fecunditate prolis
- Pulcritudine
- Patientia tribulationis
- Modo liberatõis eius a carcere

Fecũditas ꝓlis tangit̃ cum dicit̃ filius accrescens. Sunt autẽ isti duo quasi filij illuminatõis. Manasses eñ obliuio interpretat̃. quia significat obliuionẽ hui⁹ vite que de intellectu illumina to in bonis alterius vite ꝓcedit. sicut dixit qui illuminato in tellectu terciũ celũ transcendit preteritoꝝ oblitus ad anteriora me extẽdo. Effraym aũt frugifer interp̃tat̃. quia quãto quis ad superna clariori oculo respicit. tanto plus in terrã viuentiũ fru gem bonoꝝ operum spargit. & huic toto tp̃e vite insistit. sicut docet Eccs. xi. Mane semina semẽ tuũ. & uespe ne cesset manus tua. Isti autẽ filij etiã a patre cancellatis manibus bñdicunt̃. qꝛ dextra imponit̃ capiti iunioris qui est efficacia. quia ille mane bit in eternitate in numerosa multitudine bonoꝝ operũ. Sini stra autem imponitur capiti maioris. i. Manassen. quia obli uio p̃sentiũ cedit cũ tp̃e. Tunc eñ omniũ possumus tute recor dari qñ nullius rei recordatio nos afficit ad retrahendũ a deo sed omia nobis in deũ ꝓficiunt. Nunc aũt nimia recordatio p affectũ presentiũ nocet & retrahit nos a deo Dextera eñ dei ad eterna ptinet. & sinistra ptinet ad temporalia. dicit tñ de eis patri archa Iacob Geñ. xlviij. Deus in cuius ꝯspectu ambulauerunt patres mei Abraã & Isaac. deus qui pascit me ab adolescentia mea usq; in presentẽ diem. angelus qui eruit me de cũctis ma

lis. benedicat pueris istis. & inuocet̃ sup̱ eos nomē meū. nomi-
na quoq; patrū meoꝝ Abraam & Isaac. & crescāt in multitudi-
nem sup̱ terrā. hoc est deus in ꝯspectu cuiꝰ. sicut in lumine gra-
tie. ambulauerunt patres mei pro factis bonoꝝ meritoꝝ. deus
etiam qui pauit me pane supsubstātiali gratie & sacramēti sui
a iuuentute innocētie baptismalis usq; in virum p̱fectū scdm
virtutem. Angelus etiā magni consilij christus incarnatu; uer-
bum qui eruit me per passione; redemptionis a cunctis malis
que p̱ Adam incurri. ipse pueris istis a puritate dictis. benedi-
cat. gratiam largiendo. & nomē antiquoꝝ sanctoꝝ confirme-
tur & inuocetur sup̱ eos per imitatōem ipsoꝝ & crescāt in mul-
titudinē bonoꝝ operū sup̱ terrā viuentiū eternaliter. Cancella-
tio aūt manuū significat ꝯmutatōe; eterne retributōis ꝑ tp̱ali
merito. dū em̄ hic viuimus in obsequio dei paruo tp̱e vite no-
stre. eterna nobis vita ꝑ ista tp̱ali a deo donatur.

Vv Scdm quod est de laude Ioseph est pulcritudo eius. q̄
notatur cum dicit̃. decorusq; aspectu. filie discurrerant per mu-
rum. Decorus em̄ aspectu vnde illuminat̃ facies Moysi ita ut
nō possent in eū intendere filij israel ꝑpter gloriam vultus eius
ut habet̃ Exo. xxxiij. Ita Ioseph ambulans quotidie in lumine
vultus dei & exultās in nomine dei tota die & in iusticia dei ex-
altat̃. & scdm apl̃m. ij. ad Choꝝ. iij. Reuelata facie gloriam dei
speculātes. & in eandē imaginē trāsformamur a claritate in cla-
ritatē tanq; a dn̄i spiritu. vn̄ etiā filie. hoc ē nōdū p̱fecte in con-
templatione anime. p̱ murū ad visionē eius discurrisse dicunt̃.
Murus em̄ nō est aliud nisi mortalitas. que diuidit nos a ꝯtem-
platione visionis aperte. sicut dicit̃ cantico. ij. En ipse stat post
parietē nostrū respiciens per fenestras. prospiciens p̱ cancellos.
paries corpus mortale est. fenestra lumē intellectus. cancelli au-
tem speciales reuelationes. tum p̱ scripturā. tum p̱ angelos fa-
cte. in quo muro siue pariete filie discurrūt. quia imp̱fecte ani-
me nondū in ꝯtemplatione dn̄i videre potentes. hoc qd̄ desi-
derant in alijs mirant̃. sc; in viris contemplatiuis.

Xx Terciū aūt qd̄ est in laude Ioseph est patientia in tribu-
latione. Et hec notat̃ in duobus. s. in mō & causa tribulatōis. &
in mō & in causa liberatōis. Prima ergo causa tribulatōnis est
exasperatio fratrū suoꝝ & iurgiū. eo ꝙ accusauit eos de crimi-
ne pessimo. & ꝑphetauit futurā ueritatē p̱ somnia. Crimē aūt
pessimū quo illuminatus intellectus omēs fratres accusat ypo-
crisis & simulatōis est. ꝙ ea que faciūt siue in agēdis siue in co-

gnoscendis nō pura intentione. sed causa laudis frequēter ope
rant̄. Somnia aūt que eis reuelat sunt duo. s. ꝙ putabat solē &
lunaȝ & stellas vndecim adorare se. scđm uero ꝙ putabat se &
fratres ligare manipulos in agris. fratrūq; manipulos adorare
manipulū suū Sol āt q lucet in die sciam sacre scripture signat
Luna aūt q preest nocti significat sciam mundanaȝ. que ambe
scie seruiūt intellectui illuminato in ꝯtemplatiōe. sicut dicit. ij.
ad Choꝝ. iiij. Deus qui dixit de tenebris lumen splēdescere. il
luxit in cordibus nostris ad illuminatōem scie euāgelij christi.
Stelle aūt vndecim sunt lumina ꝑua doctrine secularis. scȝ grā
matice. rhetorice. dyalectice. geometrice. arithmetice. musice.
astronomice. physice. metaphysice. ethice. & scie iuris positiui
& naturał. Iste em q̄si q̄dā stelle adorāt Ioseph dū illuminatōi
intellectus ad ꝯtemplandū deo q̄libet quantū p̄t subseruit Ma
nipuli aūt sunt ꝑfectiones operuȝ in fruge iusticie collectoꝝ. q
vndecim esse dicunt̄. qa cū decalogo seruāt vnitatē charitatis.
et adorāt manipulū Ioseph. qa quicqd fit in ope totū fit ut ꝑ
fruat̄ intellectus apta ueritate. hec igit̄ cā somnioꝝ inuidie fo
mitē fratribus. hoc est alijs affectib⁹ aīe ministrat. qa duȝ in hac
vita somnia intellectus ꝯtēplatiui impleri nō videmus ad ue
ritatē quā idē intellect⁹ p̄nunciat. pigri & cū emulatōe q̄dā ꝯtē
tionis accedim⁹. Qnq; etiā ip̄m intellectū captiuū mūdo uedi
mus. ut ille q eterna ꝯtēplari debuit: & curis & ꝓuidētijs occu
pet̄ terrenoꝝ. & sic irrogant̄ aduersus eū & inuident ei. haben
tes iacula quibus ꝑfodiunt aīam eius dum suadent apta ꝓ oc
cultis. & certa ꝓ incertis. & visibilia ꝓ inuisibilibus non relin
quēda. his etiā p̄stat adiutoriū mecha mēte mulier. hoc est ina
nis gł'ia. qa mulier. iuxta ap̄łm p̄rie ad Choꝝ. xi. gloria viri est
etiā tentādo & accusando Ioseph ut magis terrenis cogitatio
nibus illaqueet̄ & abstrahat̄ a contemplatione celestium.

Yy Scđm aūt quod notandū est sunt modi liberatiōis. vn̄
dicit. sedit in forti arcus eius. Fortis aūt scđm zorobabel scđo
Esdre. iij. ē ueritas in q̄ qescit arcus ei⁹. i. cogitatōes uanas hui⁹
mendacitatis. sagittis auctoritatis scripture ꝯpungētis. & vin
cula brachioꝝ. hoc est intellectus & affectus dissoluētis. & hoc
per manū auxilij potentis dei qui iuuat Iacob uerum luctato
rem in pugna contra fratrū emulationē. Inde igitur. hoc est de
illo carcere. tante captiuitatis egypti. egressus est pastor pabu
lo ueritatis. egressus est etiaȝ lapis soliditate. id est firmitate im
mobilis ueritatis in israel. ueritas enim illuminati intellectus.

et pascit & fundat hominē in lapide qui christus est sic stabili-
tur: ut domus sue ꝯuersationis non cadat a vento male tenta-
tionis. & pluuia ꝑsequutōis. fundata em̄ est supra firmā petrā.

Aaa Deinde secūdo ponit pater Iacob Ioseph bn̄dictionē inuocās primo deū patrē in adiutorē eo ꝙ homo ea que sunt supra se cognoscere non ualet nisi adiutorio dei. nemo em̄ no-uit patrē nisi filius. & cui uoluerit filius reuelare Lu. x. c. Bene-dicit autē sibi benedictionibꝰ celi desup. ut scꝫ lucē habitantiuꝫ in celo ꝯtempletᷣ: & bn̄dictionibus abyssi. hoc est ꝓfundoꝝ sa-pientie. quia dicit p̄s. Iudicia dei abyssus multa iacentis deor-sum in ꝓfundo inferni q̄liter scilꝫ supbos angelos ꝯdēnauit. & hoies luteos erexit de stercore ut sedeāt cū principibus & soliū glorie teneant. Sic em̄ ueruꝫ est qđ dicit p̄s. Ascendunt usqꝫ ad celos. in benedictionibus celi. & descendunt usqꝫ ad abyssos. in cōtemplatione penaꝝ. aīa eoꝝ. q̊ ad intellectū. in malis tabesce bat. ꝯpatiendo afflictis p̄cipue in purgatorio existentibꝰ. Et il-lud. & descendāt in infernū viuētes. scꝫ p intellectualē ꝯtempla tionē. Benedictiones aūt uberū sunt & vulue. quia in ꝯtempla tione tales p intellectū hauriūt. quod aliȷs effundūt p doctrinā vn̄ eos charitatis visceribus tanqꝫ in vulua pietatis cōcipiunt. et doctrine vberibus enutriunt

Bbb Deinde sequitᷣ terciū qđ est benedictōis huius confir matio. scꝫ bn̄dictiones patris tui. &c. In quo notatᷣ ꝙ hec bene dictio in Ioseph confirmatur per hoc ꝙ facta & dicta patrum in contemplatione eterni luminis imitetur usqꝫ ad desiderium collium eternoꝝ. id est donec collibus eternis in choris angeli-cis cōiungatur. quod toto affectu mētis desiderat. Tunc enim non oportet ut eū dicta & facta patrum in cōtemplando diri-gant quādo apertā coram oculis ueritatē intuebit In quo etiā illi rephendi noscuntur qui nouo quodā cōtemplandi genere deum se ꝯtemplari dicūt. cum simile ꝯtemplationis eoruꝫ. nec legatᷣ in libris nec p̄cesserit in patrū exemplis. Non em̄ dubiuꝫ est qui noua inueniunt quin sequantᷣ sathanā transfigurantē se in angelū lucis. ij. Choꝝ. xi. qui ad hoc noua inuenit ut ueterē patrū fidem. nouis ludibriȷs eliminet

Ccc Deinde sanctitatem in posteritate Ioseph pater Iacob prophetat & dicit. fiat in capite &c̄. littera sic est ordināda. na-zarei Ioseph fiant in capite & in uertice inter fratres suos. Naza rei autem floridi uel florentes interpretantᷣ. & significant sancti tatis affectōnes. que in cordibus ꝯtemplatiuoꝝ surgūt. qn̄ em̄

intellectus plene ueritatis lucē ꝯspicit. intimus cordis affectus pre gaudio in sanctitate florere incipit. & isti fiunt inter fratres de quibus dictū est in capite. quia in eminētia culminis vite & mentis respectu alioꝝ operū locū sanctitatis tenent. In uertice aūt sunt. quia puriora & sūpiora mentis semꝑ obtinent

Ddd Legis aūt lator Moyses Ioseph bn̄dicens ait Deuteronomo. xxxiij. c. De benedictione dn̄i terra eius. de pomis celi & rore atq; abisso subiacēte. de pomis fructuum solis ac lune. de uertice antiquoꝝ montiū. de pomis colliū eternoꝝ & de frugibus terre & de plenitudine eius. Bn̄dictio illius qui apparuit in rubo ueniat suꝑ caput Ioseph. & super uerticē nazarei inter fratres suos. quasi primogeniti tauri pulcritudo illius. cornua rinocerontis cornua illius. In ipsis uentilabūt gentes usq; ad terminos terre. he sunt multitudines effraim. & hec milicia manasse. Et tangit hic tria que ꝓprie sunt intellectus illuminati a deo. quoꝝ primū est. in quibus ꝯtemplat. & hec sunt specialiter octo. quibus dicit terrā. hoc est regionē anime ꝯtemplantē esse repletā quasi benedictione dn̄i. primuȝ est poma celi. hoc ē fructus eterne beatitudinis. Secundū ē ros celi. hoc ē ros gratie Isa. xxvi. Ros lucis ros tuus. Terciuȝ est abissus iacens de subter hoc est pene eterne Quartū est fructus pomoꝝ solis & lune. hoc est sacramenta eccl'ie & synagoge. ut eccl'ia sit sol. quia lucet his qui in die sunt reuelate gratie. luna uero sit synagoga. eo ꝙ sol iusticie christus deus noster. nec dū fuerit exortus. Ideo etiā illa sacramēta tantū figurabant. hec aūt dant salutē. Quintū est cōtemplatio de uertice antiquoꝝ montium. hoc est de eminētia antiquoꝝ patrū ꝗ tanq; montes in populo dei ꝑeminebāt. & ut viderent diem christi exultauerūt. sicut dicit Iohā. viij. cap. Abraam pater uester exultauit ut videret dieȝ meū. vidit & gauisus est. sicut dicit ps. Montes exultauerūt ut arietes. & colles sicut agni ouiū: Sextū aūt est poma colliū eternoꝝ. i. fructus distinctionis angeloꝝ. Isti em̄ sunt montes & colles bethel. in quibus iocūdis quibusdā affectionibus illuminatꝰ & ꝯtemplatiuus salit intellectus. Septimū est fruges terre & plenitudo eius. hoc est cōmunis ꝯtemplatio om̄is boni omniū sanctoꝝ. ꝗ dū viuerent & adhuc viuentes terrenoꝝ pulcritudo fuerunt. quia in malis terra est inanis & uacua. & tenebre peccatoꝝ sunt suꝑ eam Octauū aūt & ultimū est benedictio eius qui in rubo apparuit Exo. iij. c. hoc est uerbi incarnati. quia rubū quē viderat Moyses incombustū. cōseruatā agnouimus dei genitricis lau-

dabilē virginitatē. in qua fulget ignis dei uerbi incarnati non ad incendiū. sed ad refrigeriū ignis et incendij fomitis. & hec bn̄dictio sup caput Ioseph uenit qn̄ in mentē eius descēdit. qa caput mens est. ut dicit Aug⁹. Venit etiā sup uerticē nazarei .i. florentis inter fratres suos qui nullus alius est ꝙ Ioseph qui solus inter fratres effloruit: quia intellectus a deo illuminat⁹ pre oibus affectibus anime palmā et florē pfert singularem

Eee Scdm uero quod tangit est pulcritudo que in facie ipsius ꝯsideratur. sicut prius expositū est. sed hic ꝯparat eā pmogenito tauri. & nō dicunt primogeniti tauri hic a tpe. sz a principali generatiōe. qsi diceret. sicut pclarior natio tauri sic pulcritudo eius. Taurus em̄ est lasciuū aīal. et significat lasciuiam spūalē in lumine dei ambulantiū. et in amore cū sponso lasciuientiū in secreto ꝯsciē lectulo. sicut dixit Hiere. xxxi. c. de virgine hierl'm & syon. ꝙ adhuc egredieť in choro ludentium

Fff Terciū aūt est quod tangit fortitudo pspecte ueritatis in intellectu. q̄ est sicut cornua rhinocerontis. Cornua em̄ ueritas duo habet. vnū ad fidē reuelandā. alterū ad mores instruendos Rhinocerons aūt capiť in gremio virginis. quia prima ueritas descēdit in uterū virginis. Rhinocerons etiam nare cornu gestare diciť. quia ꝯtēplatiuus ueritatis cornua in nare discretionis & collatōis semp habere pcipiť. Cū diciť Mathei. x. Estote prudētes sicut serpētes. & simplices sicut colūbe. In illis aūt uētilat gentes usq; ad terre terminos. quia infideles & peccatores ipsa ueritate ꝯfutat. & ꝯuersos erudit & illuminat. terre em̄ termini a quibus expellit eos sunt fines tres. quos oēs terreni requirunt uane. ut ambitio honoris. cōcupiscētia delectatōis. & auaricia diuitiaꝝ. hec autē bn̄dictiones sunt sup multitudines &c̄. quia hoc sup̄ expositū est q̄liter hoc ꝯpetit filijs Ioseph

Ggg Tandē de ultimo filio Beniamyn qui & ultimū gradū ꝯtemplationis. sc; excessum mētis siue raptuz figurat. pater benedicēdo ait. Beniamyn lupus rapax. mane comedet p̄dam et uespere diuidet spolia Qui lupoꝝ naturas rimati sunt dicūt lupi oculos interius ignē habere reconditū. vn̄ etiā in tenebris micare videnť. Sil'r etiā lupoꝝ hec ꝯsuetudo est ut occulte & raptim rapiant & nō apte. & hoc ꝯtemplatiuis cōpetit qui ignez et lucem dei in oculis habētes in tenebris huius vite celestia cōspiciunt. & hoc raptim quasi rapiendo potius ꝙ tenendo. vnde etiam rapti cum tali felicitate pfruunť narranť a scriptura. Mane autem est visio matutina: que scdm Augustinū est visio

§ Primus

que in lumine fit diuine ueritatis. in quã rapiuntur. & ibi predam ꝯmedunt. quia gaudium celestium pfruuntur p modũ prede potius ꝙ iuste possessionis. quia supra legem humane vite est quicquid in hac vita de eterna visione possunt attingere. vnde etiam hic scriptura prede nomen ei imponit. Vespere autem. hoc est quãdo ad huius mundi cõsuetã cognitionẽ redeunt. inter fratres spolia de celis apportata diuidunt. qa quicquid in celo de deo viderunt ad utilitatem fratrũ sobrij facti edisserunt. sic Paulus cum raptus esset in paradisum & mane ibi. id est eterna luce predam beatitudinis comederet: uespere quãdo redijt ad sobrietatem. sapientiam visam in patria. inter perfectos sc; fratres loquebatur. sicut ipse dicit scda ad Chor. v. siue mente excedimus deo siue sobrij sumus uobis. quasi dicat excessus mentis in deo et sobrietas in reditu ad uos nostra uestra sunt. quia quod ibi videmus in excessu hic uobis disserimus in sobrietate

Hhh Vnde & Moyses benedicẽdo Beniamyn sic dicit Beniamyn amãtissimus dñi habitabit ꝯfidenter in eo quasi in thalamo tota die morabitur. & inter humeros illius requiescet. Bñ amantissimus domini dicitur. quẽ secum usq; ad locũ beatorũ. hoc est terciũ celum in spiritu cõducit. In ipso etiã propter cordis tranquillitatẽ ꝯfidenter sine terrore turbatõis requiescet. sicut dicit ps. In pace factus ẽ locus eius. & in syon. i. ꝯtemplatõe per excessum mẽtis eterni habitatio eius. vnde in ipso tanq; in thalamo. i. ꝯscie secreto habitare dicitur. quia talis gratia nõ nisi in secreto silentij solitudinis & cõtemplationis homini datur et requiescit inter humeros eius. qui humeri sunt duo rami obedientie. ut sc; obediat deuote. & obediat cũ alacritate. quia nõ potest esse in excessu luminis qui nunq; fuit in pfectione obedientie & actionis. Sic ergo filij huius mulieris ad bñdictões surgunt p bñdictiones Iacob & Moysi legislatoris

A § Secũdus

Equitur ergo q̃liter beatissimã p̃dicauerũt matrem. versus dicit. Et beatissimã predicauerunt. Beatitudo tribus modis a sanctis definiri inuenitur. dicit em̃ super ps. Cassiodorus. ꝙ beatus est cui omnia optata succedunt Augustinus autẽ dicit ꝙ beatus est qui habet omĩa que vult & nihil mali vult. Item Boetius. Beatitudo est status omniũ bonorum congregatiõe perfectus. Scdm primũ modum mulier beatissima est in desi-

derio. Scdm secundū beatissima in merito. scdm aūt terciū beatissima in p̄mio. Scdm primū nihil q̄rit & optat nisi regnum dei & iusticiā eius. & hec oīa adijcient uobis Math. vi. Scdm aūt scdm habȝ virtutē. & nihil aliud vult. & scdm virtutē nihil mali vult. Nam dicit Aug⁹. Virtus est bona qualitas mentis qua recte viuit. & nemo male vtit̄ quā deus operat̄ in nobis sine nobis. Scdm aūt terciū oīe bonū habet & amat & aspicit. Bonū eīn qd est oīe bonū homini est bonū increatū. scdm ꝙ dicit dn̄s in euāgelio Lu. xviij. c. Nemo bonus nisi solus deus. hoc est nemo bonus substātialiter. & in quo bonū habet omnē statū ꝑfectū. cui addi nihil possit. scdm primū statum est beata sed scdm secundū est beatior. scdm aūt terciū est beatissima.

B Sequit̄. Et vir eius. supple surrexit. & laudauit eā Vir iste christus est qui virebat gratia & scīa ꝑfecta a prima matris conceptione. scdm ꝙ dicit̄ Hiere. xxxi. Nouū creauit dn̄s sup terrā. femina circūdabit virū. Iste cui est virtus aīe vir est testis laudis & castitatis eius. Laus aūt nihil aliud est ꝙ̄ p̄dicatio iocunda extollentie. vnde iste vir laudat mulierē in tribus. scȝ utilitate dignitate & ammirabilibus mysterijs que fecit in ea deus. utilitate fecunditatis. dignitate castitatis virginalis. ammiratōne mysterioꝝ. quia virgo cōcipit. & virgo parit. virgo an̄ partuȝ virgo in partu. & virgo post partū ꝑmanēs ineternū sicut mater dei De fecūditate. quia uerbo cum virgine maria cōcipit Et sicut uerbū fecundū est ita multā prolē operis & affectionis bone simul effundit. & hoc significat̄ per fecunditatē Anne. quaȝ in oratione accepit a domino. primo Reguȝ primo. Anna eīn gratia interpretatur.

C De dignitate aūt Lu. ij. dicit̄. quia fecit sibi magna q potens est. ecce eīn ex hoc beatā eā dicent oēs generatōes. sicut eīn christus filius in carne virginis matris virginitatē non abstulit sed sacrauit. Ita in spū ipsius fecunditatem affert. sed nō aufert quin potius ꝯsecrat virginitatē. hec eīn est casta generatio quā extollendo in laude dicit Sapiēs. iiij. O ꝙ̄ pulcra est castā generatio cum claritate

D De mysterijs aūt mirabilib⁹ eo ꝙ hec impregnatio nō corrūpit sed reintegrat etiā corrupta. nō grauat sed grauidādō alleuiat. nō affert dolorem. sed sanat omnē infirmitatē & tristiciam in primo parente. vnde dicit Isa. lxvi. Si ego qui generationē alijs tribuo: ipse sterilis ero dicit dn̄s. quasi dicat non

¶ Primus

A Capitulū.xx. § primus

Es ¶ Multe filie congregauerūt diuitias. tu su-
pergressa es vniuersas

r Res sapientia interpretatur. & hec prescriptio ornatū reddit auditorem huius sapientie. ne em̄ crederet aliquis laudem huius mulieris esse in terrenis diuicijs & nō in diuitijs sapientie. Ideo talis huic versui titulus premittitur. sicut em̄ dicet infra. fallax est gratia & vana pulcritudo. sed mulier timens deum ipsa laudabitur. timor aūt domini initiū sapientie est. Eccī primo. Et ideo si diuitias habet: sapiētie diuitie sunt & nō huius mūdi pompe. sed potius vituperātur q̄ laudātur

B Multe filie &c̄. In hoc versu tria sunt notanda. Primum est quid vel que sint multe filie. Secūdum est qualiter & quas congregant diuitias. Terciū est qualiter & in quibus hec supergreditur vniuersas Circa primū notādū est q̄ sunt filie nature. & filie mūdi. & filie legis. & filie gratie. Filie nature sunt que animū & volūtatem ad propagationem nature ponūt. hoc arbitrantes optimū: iocūdari sc3 in filijs & marito. Et he significātur per filiam Iepte: que duobus mensibus virginitatem suam fleuit in montibus. eo q̄ semen super terram non relinqueret. vt patet Iudicū. xi. Significantur etiam iste per filias Loth que sollicite de posteritate cum putarent perijsse mūdum in ꝯcrematione sodome & penthapolis. inebriabant patrem: & adiūcte sunt ei ne mūdus dissolueretur. Gene. xix. Istas vident imitari iūgentes se secūdis & deinceps nuptijs. sicut dicit Aug⁹. in de ciui. dei. de quadam romana que vigintiduos viros successiue habuit. Et in euangelio Math. xxij. legitur de septēuira. Et iste quidem filie peccare nō intendūt nec peccant. sed turpe est rōnem honestatis non habere tantū vigorem in homine q̄tu3 habet vigorem castitatis natura in quibusdam brutis. dicitur em̄ hec natura esse turturis q̄ post primi mortem secūdas non admittit nuptias. Et hoc laudatur etiam in Iudith. xv. vbi dicitur q̄ benedicta inter omnes mulieres. eo q̄ castitatem amauerit. & post virum suū alium nō admiserit.

C Filie aūt mūdi sunt que semper in luxuria & ꝯcupiscentia viuūt. etsi quandoq̄ virgines sunt corpore: mente tn̄ sunt inceste. virginitatem corporis habitu exteriori deuirginantes.

& iste sunt que seducut etiā filios dei. hoc est clericos qui se deo in filios castos deuouerūt. Sicut dicitur Gene. vi. Videntes filij dei filias hominū ꝙ essent pulcre acceperūt sibi vxores ex omnibus quas elegerant. Iste significantur per filias Madian. que scandalum posuerūt filijs israel edere de sacrificijs idolorū & fornicare. vt habetur numeri. xxv. Significātur etiam per Iezabel. De qua dicitur Apocal. ij. Cuius doctrina fuit & prophetia edere & fornicari. Iste etiam sunt que. vt legitur in epistola Hieremie. sedent in vijs colligate funibus concupiscentie sue: iactantes fornicationes suas per nutus oculorum. Iste sunt etiā de quibus dicitur Ezech. xvi. ꝙ diuiserūt pedes omni transeūti. Transiens em̄ est qui nō moratur: & ille est non legitimus q: non ligatur vinculis matrimonij ad cohabitandum. Iste sunt etiā de quib⁹ dicit̄ Eccl̄i. ix. Om̄is mulier q̄ est fornicaria quasi stercus in via ab omnibus pretereūtibus conculcabitur. Et iste sunt de quibus dicit Isaias. iij. ca. Pro eo ꝙ eleuate sunt filie syon & ambulauerūt collo extento: & nutibus oculorum ibant: & plaudebant & ambulabant pedibus suis. composito gradu incedebant. sicut scil; inceditur in coreis. decaluabit dominus verticem filiarum syon. & dn̄s crines earu; nudabit. id est que debent esse syon & facte sunt per concupiscentiā filie huius mūdi. Iste etiam describūtur Prouerb. vij. Vidi vecordem iuuenē qui transit per plateas iuxta angulum & prope viam domus illius. hoc est meretricis. gradit̄ in obscuro aduesperascente die in noctis tenebris & caligine. & occurrit illi mulier in ornatu meretricio preparata ad decipiendas animas. garrula & vaga: quietis impatiens. nec valens in domo consistere pedibus suis nūc foris. nunc in plateis. nunc iuxta angulos insidians. apprehensumq; deosculatur iuuenem: & procaci vultu blanditur. dicens. Victimas pro salute deuoui. hodie reddidi vota mea. idcirco egressa sum in occursum tuū desiderās te videre. & reperi. Et demonstrat pulcritudinem & molliciem lectuli dicēs. Intexui funibus lectum meum. straui tapetibus pictis ex egypto. aspersi cubile meum mirrha & aloe & cynamomo. veni: inebriemur vberibus. & fruamur cupitis amplexibus donec illucescat dies. non est em̄ vir in domo sua. abijt via longissima. sacculum pecunie secū tulit. in die plene lune. hoc est post mensem: reuersurus est in domum sua;. Patet per hoc vltimū ꝙ sunt verba adultere meretricis.

D Filie autem legis sunt que timore & vana intentione

.F. Primus et secundus

non deo sed laudi seruiunt. timentes vituperari ab hominibus si votum castitatis quod vouerunt irritum facerent Et iste sunt de quibus dicit Hieremias Treno. primo cap. Virgines eius squalide & ipsa oppressa amaritudine: quia tales semper amaro animo sunt. quia spurciciam exercere nō audent. quicquid eñ in corpore & habitu castitatis pretendunt totum per ypocrisim & vanam laudeꝫ turpiori stupro exponunt. Iste sunt virgines fatue de quibus habetur Math. xxv. quarum lampades extinguuntur veniente domino ad nuptias. Iste sunt etiam de quibus dicit Salomon Prouer. xi. Circulus aureus in naribꝰ suis. hoc ē porce. mulier fatua & pulcra. sicut eñ porca circulū aureum stercori immergit. ita iste pulcritudinem quam in falsa religione pretendunt. luxuria laudis & ypocrisis impiam & inquinatam reddunt

E Filie vero gratie sunt que & castitatem habent in corde & corpore & habitu & sancta intentione & in humilitate christo seruiunt. habentes ducem & vexilliferam gloriosam dei genitricem & filium eius agnum immaculatum. Et de his dicit apostolus prima ad Chorin̄. vij. Mulier innupta & virgo cogitat que domini sunt. vt sit sancta corpore & spū. Et Apoca. xiiij. Hi sunt qui cum mulieribus non sunt coinquinati. virgines eñ sunt. hi sequūtur agnum quocunqꝫ ierit. Vnde dicit Augustinus in libro de virginitate. ꝙ alij sancti sequūtur non quocūqꝫ ierit. sed quo poterunt. virgines autem felicius exultabunt iocūdiusqꝫ regnabunt. Iste etiam significantur per virgines sapientes. que acceptis lampadibus clare castitatis in corpore acceperunt oleum charitatis in vasis cordis sui. & veniente morte cū domino introierunt ad nuptias eterne coniunctionis in qua vnus cum ipso spiritus efficiuntur. Sicut enim dicit apostolus prima ad Chorinthios sexto Qui adheret deo vnus spiritus est cum eo.

A F Secundus

i Ste filie quadruplices congregant diuitias. Prime congregant diuitias nature que sunt in abundantia prolis & operibus misericordie. Secunde congregant diuitias ꝯcupiscentie que sunt in habūdantia luxurie & pomparum sathane Tercie ꝯgregāt diuitias laudis vane & simulate iusticie. Quarte vero diuitias virtutum & gratie

B De diuitijs filiarū nature que sunt abūdantia prolis & operū misericordie. habetur in Iob primo. vbi dicitur ꝙ nati sunt ei septem filij & tres filie. & ostenditur ꝙ erat simplex & rectus ac timens deum & recedens a malo. Filie em̄ nature sunt filie desiderantes matrimoniū in timore dei. in hoc diuidūtur a filiabus mūdi. matrimoniū em̄ est nature officiū vt dicit Augustinus. Vnde & dicit glosa super Gene. ꝙ deus Ade dedit duo precepta. vnū nature. & vnū discipline. Vnuꝫ preceptum nature est ꝙ dixit. crescite & multiplicamini & replete terram. & subijcite eam. Ad cuius impletionem etiā in paradiso instituit matrimoniū. Aliud preceptum etiam nature est ex omi ligno paradisi comede. Terciū quod est discipline fuit illud. de ligno quod est in medio paradisi sciꝫ scientie boni & mali ne comedas. Primū em̄ horum pertinet ad propagationem. Secūdum ad nature in seipsa sustentationem. Terciū aūt ad disciplinam. scꝫ eruditōnem obedientie. Iste sunt etiā diuitie Iacob de quibus loquūtur filij laban dicentes. tulit Iacob substantiā patris nostri: & de illius facultatibus ditatus factus est inclitus Nihil em̄ Iacob a Laban tulit nisi vxores. & filios & oues. & in filijs est prolis abūdantia. & in ouibus opera pietatis

C De diuitijs aūt filiarū mūdi habetur Apoca. xviij. vbi diuitias suas iactat magna meretrix dicens. Sedeo regina & vidua nō sum & luctum nō video. Et iactat ibi tria. scꝫ dignitatē & florem honoris. cum dicit sedeo regina. & abūdantiaꝫ luxurie siue scorti in hoc ꝙ dicit. vidua nō sum. quia sciꝫ pro vno abscedente centum sibi copulat vel alios plures. Luctū aūt nō videt q̃tum ad rerum defectū. eo ꝙ laute & delicate se tales ꝓcurant. Istis filiabus templum dei. hoc est cetus clericoꝝ & monachorū plenus est. sicut dicitur. ij. Macha. vi. Templū luxuria & cōmessationibus erat plenum & scortantiū cū meretricibus sacratisq; edibus mulieres se vltro ingerebant. introferentes ea que non licebant. altare etiam plenuꝫ erat illicitis que legibus prohibebantur

D De diuitijs aūt fatuarū filiarū habetur Hiere. xvij. Perdix fouit que nō peperit. fecit diuitias & non in iudicio. in dimidio dierum suoruꝫ derelinquet eas. & in nouissimo erit insipiens. Perdix huius nature esse dicitur ꝙ aliena fouet oua. & cum pullos ꝓduxerit statim vt verā matrē q̃ oua peperit audierunt: relinquūt perdicem q̃ fouit & sequūtur illā que peperit. Ita est de fatuis virginibus. fouent em̄ habitu virtutē quā cor-

de non pepererūt. Et ideo faciunt diuitias non in iudicio. quia in dimidio dierꝝ cum plus fulciri credunt sup opera: opera recedent ab eis per vanā laudē. & hoc dum adhuc viuūt. Sed in nouissimo dierꝝ post hanc vitam permanebūt insipiētes. eo ꝙ claudet̄ eis ostium regni celestis

E Diuitie aūt virtutū & gratie sunt diuitie filiarꝝ gratie. q̄ sunt uere diuitie. de quibus dicit̄ ad Hebre. xi. de Moyse ꝙ maiores diuitias estimauit improperiū christi. & affligi cuꝫ populo dei: thezauris egyptiorum

A § Tercius.

Equitur q̄liter & in quo ista supergredit̄ vniuersas. Est autem hoc in uestitu & ornatu & diuitijs. De uestitu habet̄ in p̄s Omīs gloria eius filie regis ab intus in fimbrijs aureis Et ibi. astitit regina a dextris tuis in uestitu deaurato &c̄. quia de hoc multa sup̄ diximꝰ hic breuiter tangēdo hoc dictu sufficiat

B Ornatus āt huiꝰ mulieris multiplex ē. qui tangit̄ Isa. iij Et primo tangit̄ ibi (Ornamētū calceorꝝ) & sunt sandalia q̄ habent mulieres ad ornatū & ꝓtectionē pedū Et notant̄ exempla patrū p̄cedentiū. qui pelles suorꝝ operuꝫ cum ipsi mortui sint in dn̄o: nobis reliquerūt in ꝓtectionē affectus & uoluntatum nostrarꝝ. que ꝑ pedes intelliguntur.

C Secundū quod tangit̄ sunt lunule. & sunt quedā lunule auree in fronte sup peplū dependētes. & est ornamentū frontis ꝑ lunā aūt q̄ deficit ꝓprij defectus ꝯsideratio significatur

D Terciū est torques que est ornamentū colli. ꝑ quod notatur custodia discretōis. quia sicut collum capiti corpus coniungit. sic discretio nostra totum corpus nostre cōuersationis capiti christo debet connectere.

E Quartū est monilia que stringūt caputiū & muniunt sinū ne adulter inferat manū in gremiū pudoris. & significat castitatem cordis & corporis

F Quintū est armille. que sunt ornamenta brachiorū. & significant instantiā & fortitudinē operum

G Sextū aūt sunt mitre que cōtinent defluentiā capillorū et significāt meditationes sanctas que illicitas cogitatōes tanq̄ capillorꝝ incōpositionē ligant. & non sinunt defluere

H Septimū est discriminalia. & sunt pectines. & significāt crebrā nostrarū cogitationum discussionem & separationem

ut videatur quod sepius in cogitatu uersetur.

I Octauũ est perichelides. id est fascie pectorales que cohercent exuberantiã uberum. & significant amoris custodiã ne sibi illicitus amor in corde ubera subigat. sed post perfectuʒ & castum amorẽ muliebris uerecundia que in parte in mãmillis est: cõstringatur & coherceatur

K Nonũ murenule. que sunt quedã ornamenta pulcerrima auriũ. & significant facilem auditum uerbi dei scʒ ut auris semp̱ uerbo quod audit de deo similis sit. vñ in canti. primo. vbi nostra littera habet murenulas aureas faciemus tibi. habet alia littera similitudines aureas

L Decimũ ẽ olfactoriola & sunt quedã uasa in quibus defertur muscus & alia aromatica propter suauitatẽ odoris. & significant odorem bone fame.

M Vndecimũ est inaures que sunt cõmunia ornamẽta aurium. & significant obedientiam

N Duodecimũ est anuli p̱ quos significatᷣ fides mariti & thori. ligat em̃ digitum qui anularis dicitur. in quo est uena a corde procedens.

O Terciũdecimũ est gemme pendẽtes in fronte. & erat ille maximus decor mulierũ. & habitũ virtutis qui gemmẽ dictus est in scriptura. significat

P Quartũdecimũ est mutatoria. & sunt diuersa genera et paria vestiũ. in quo notatᷣ multiformis cõuersatio scd̃m q̈ aliter cõuersandũ est cum diuersis. sicut dicit ap̄s p̄ria ad Chor. ix. Omibus om̄ia factus sum ut om̄es facerẽ saluos

Q Quintũdecimuʒ est palliola. & sunt instrumẽta apta in tp̄e calido. & sunt tenuia. & significat modestiã que decentẽ ponit habitum & incessum exterius

R Sextũdecimũ est lintheamina. p̱ pepulis que ornant caput. & significãt uerecundiã que maxime decet mulieres

S Septimũdecimũ ẽ acus & ẽ quoddã p̱ũctoriũ aureũ ad similitudinẽ acus pepli extremitates ꝯpungens ne dissoluatur et significat timorẽ sanctũ qui ꝯpungit & cõtinet sanctoꝝ cõuersationẽ ne in dissimulationem paretur

T Octauũdecimũ ornamentũ est specula. in quibꝰ mulieres se ꝯsueuerunt aspicere. & significat intellectũ scripture. in q̄ singuli cõsiderant vtrũ turpes uel pulcri sunt

V Decimũnonũ est vitte. & sunt vitte quedam rubea ligamenta quibꝰ mitra ꝯstringitᷣ retro in magnitudine capilloruʒ

et significāt instituta patrum que quasi funiculus qui difficile rumpit̄ colligant nos ne forte pefluamur.

X Vltimū autem siue vicesimū ornamentū est therīstra. & sunt quedā pallia tenuia decora ualde. & prestantia ornatū ex trinsecus. & significāt mētis & corpis iocūditatē in gaudio spiritussancti. Hec sunt ornamēta caste & pudice aie. que auferuntur a dño ab incastis mētibus vt dicit Isa. iij. Et erit illis pro suaui odore bone fame fetor. ꝓ zona bone meditatōnis & castitatis. funiculus ꝯsuetudinis peccatoꝝ quo colligant̄ manibus & pedibꝰ ut mittant̄ in infernū. & ꝓ crispāti crine: ordinataꝝ cogitationū caluiciū apte in mūdicie cordis. & ꝓ fascia pectorali que ut diximꝰ casti amoris custodiā significat. erit ciliciū. eternaꝝ penarū scꝫ asperitas quibus anima incōtinens uelut uestimento cilicino uestietur

Y Diuitijs aūt supgredit̄ oēs in q̄ttuor. s. in magnitudine dotis. & in multitudine rerū parafernaliū. et in excellētia donatōis ꝑpter nuptias. et in lucro quotidiano. Dos aūt aie eius est quaꝫ dat sibi pater. qui idē pater spōsi et veri aie viri est visio claritatis. et ꝑfectus amor eiusdē. et perfecta eiusdē iterū cōprehēsio. nō ita ut tota diuinitas in nobis claudat̄ ut eius fines cōspiciant̄. sed ut a nobis habeat̄ oīe q̄d videmꝰ et amamꝰ in ipso. Silr̄ dos corporis eiꝰ est ut ꝓ corporis grauitate agilitate dotet̄. et ꝓ corpis grossicie dotet̄ subtilitatē siue spūalitate. Pro ipsius aūt mortalitate et passibilitate impassibilitatē accipiat. et ꝓ opacitate siue obscuritate recipiat fulgorē septies sup solē

Aa Res aūt parafernales sunt quas habet mulier iuxta dotem. Et ille res spūaliter sunt q̄ nobis hic de eterna vita in p̄gustatione quadā ostendunt̄ & dant̄. ut exiliū nostrū tanto tolerabilius sustineamus & ardētius finiri cupiamus. quanto ꝑ experimentū plus de eternoꝝ dulcedine cognoscimus.

Bb Donatio aūt ꝑpter nuptias quā scꝫ sponsus dat sponse in signū amoris nuptiaꝝ: est gloria quā habebit nostra natura de christo homine. Hec enī gloria nobis data est. eo ꝙ christus nostrā naturā desponsando sibi eam in vnā ꝑsonā cōiunxit & copulauit

Cc Lucrū uero quottidianū est gaudiuꝫ q̄d habet mulier in numerosa bonoꝝ meritoꝝ actione. Et sic patꝫ q̄liter mulier hec uestitu & ornatu & diuitijs multas filias nature & mundi et legis & gratie supergreditur utpote que plus omnibus laborauit & deseruiuit apud deum.

A Capitulum .xxi. § primus

Syn Fallax imago et vana est pulcritudo. mulier timens deum ipsa laudabitur

Syn vicesimaprima littera est hebreorum. & vulnus interpretatur. huic autem uersui hec littera inscribitur. quia loquitur hic Salomon de duobus in quibus hec mulier non laudatur que plerumque corda humana consueuerunt vulnerare. s. imago mulieris & pulcritudo. sicut dicitur Daniel. xiij. ca. duobus senibus iudicibus. Semen chanaan & non iuda. species decepit te .i. speciositas Susanne

B (Fallax imago & uana &c.) Duo notantur in uersu isto. s. in quibus mulier hec non laudatur. & in quo laudatur. In quibus autem non laudatur duo sunt. s. fallax imago. & uana pulcritudo Attenditur autem imago in forma corporis exterius Pulcritudo uero in speciositate coloris. Est autem imago interior & exterior. Imago interior est triplex. ut dicit Augustinus. super illud psalmus. Signatum est super nos lumen vultus tui domine. dedisti leticiam in corde meo. scilicet imago creationis. & imago recreationis. & imago similitudinis. Imago creationis est in qua creatus est homo ad imaginem dei. quia homo scilicet rationalis est ut deus. Et de hac imagine habetur Genesis primo. Faciamus hominem ad imaginem & similitudinem nostram Et in Eccle. xvij. Deus creauit de terra hominem. & secundum imaginem suam fecit illum

C Imago autem similitudinis est. in qua imitari debemus deum intelligendo memorando diligendo. ut memoria deo patri. & intellectus filio. et dilectio detur spirituisancto. scilicet ut habeamus deum in memoria sine obliuione. & in intellectu sine errore. & in uoluntate sine omni amaritudine odij ire & inuidie & aliarum malarum uoluntatum. In uoluntate enim nostra debet esse nobis tranquillitas pacis In intellectu autem splendor eterne lucis. Et in memoria immutabilitas & indeficientia eternitatis. De hac imagine dicitur prima Chorinthiorum. xv. Sicut portauimus imaginem terreni Ade: portemus et imaginem celestis. Et. ij. Chorinthiorum. iij. c. In eandem imaginem transformamur a claritate in claritatem tanquam a domini spiritu

D Imago autem recreationis est fides spes & charitas. Charitas enim que mater est omnis boni & principium attribuitur deo patri. fides autem filio. quia ille fidem in mundo docuit. spes autem spiritui sancto. quia ille descendens in corda fidelium spem eorum in alta

subleuauit. Fides em̄ oculos aperit. spes erigit. charitas figit. Et de ista imagine potest intelligi quod habetur ad Romañ. viij. Nam quos presciuit & predestinauit cōformes fieri imaginis filij sui vt sit ipse primogenitus in multis fratribus. Imago autem exterior est dispositio figure corporis. Et de hac habet Iob quarto. Stetit cuius non agnoscebam vultum. imago coram oculis meis

E Sequitur hoc ꝙ dicit fallax. Est em̄ tam intrinseca imago ꝙ̄ etiam extrinseca quādoqꝫ vera & quandoqꝫ fallax Vera est intrinseca quando deum imitatur. & imago que est forma omnis reformati. & hec imago est christns. Est autem intrinseca fallax quando per peccatum deformatur. Sicut dicitur in psal. In ciuitate tua imaginem ipsorum ad nihilum rediges. Imago etiam exterior est vera quādo remanet in dei laude. vt laudetur deus in factura sua. Sicut dicit psal. Delectasti me in factura tua. & in operibus manuū tuarum exultabo. Sed fallax est quando picturis meretricijs & circūpositionibus adornatur. vel etiam per falsam ypocrisim exterminatur. vnde in euangelio Mathei. xxij. Cuius est imago hec & superscriptio. Hanc em̄ questionem potest dominus ypocritis & pictis mulieribus facere. in quarum vultu imago quidem sua est quam ipse creauit. sed superscriptio ipām eandē imaginē deo cōfigurauit & falsauit hoc quod deus bene creauerat

F Sequitur. vana est pulcritudo. Interior vera: & pulcritudo exterior vana. Interior consistit in pulcritudine conscientie Sicut dicitur Cantico. primo. Nigra sum sed formosa filie hierusalem sicut tabernacula cedar. sicut pelles Salomonis. Tabernacula em̄ cedar intus pulcra: exterius vero nigra dicūtur. Pelles autem Salomonis: in quibus archa inuoluebatur: interiori parte gemmis & auro redimite fulgebant: exterius autē nō multum pretendebant decorem. Sic & sancta anima ornatum & pulcritudinem virtutum habet intus. extra autem humilitate & squalore rigoris & abstinentie est denigrata ad modum videlꝫ templorum domini: que omnia multum intus & parū ornata sunt exterius. Vnde Cantico. primo. Pulcre sunt gene tue sicut turturis. habet em̄ duas genas. scꝫ innocentiā conuersationis & habitum maturitatis. que pulcre sicut turturis esse dicūtur. quia castitatem & fidem in omnibus opibus exhibendo se sine felle malicie esse demonstrāt

G De pulcritudine autem exteriori vana multa ab his q

illā sequūtur scripta sunt. sicut illa de Helena. de qua dicit philosophus ꝙ ad hanc oportet vti verbis sapientū. vt fugiamus Helenā. Fuerūt tamen quedam mulieres sancte etiā pulcre exterius. & tamen nō vane. quia pulcritudinem suā mūdo in cōcupiscētiam nō ostenderūt. sicut fuit Iudith & Susanna: & tres filie Iob. & Rebecca & alie de quibus legimus in scriptura. Iob xlij. Filie em̄ Iob appellate sunt dies & cassia & cornustibij propter pulcritudinem suam. vnde dicitur ibi. ꝙ nō sunt inuente mulieres speciose sicut filie Iob in vniuersa terra. Sed in omnibus his verificatur qđ dicitur de Iudith. ꝙ deus illi splendorē contulit. quia omnis illa compositio nō ex libidine sed ex virtute pendebat.

A § Secūdus

Equitur secūdum huius versus. sc3 in quo laudatur. Vn̄ dicit. Mulier timēs dominū ipsa laudabitur. Vbi duo notanda sunt. sc3 quare dicit. laudabitur in futuro & nō in p̄senti. Est aūt mulier timens deū laudabilis propter tria precipue. Quoꝝ vnu3 est. quia timor eam maxime humiliat. & ideo in laude est extollenda. Vnde ad Roma. xi. Noli altu3 sapere. sed time. hoc est si times nō altum sapies. Secūdum aūt est. quia timor expurgat om̄e vituperabile. vnde quicquid remanet laudabile est. Vn̄ Ecclesiastici primo. Timor domini expellit peccatum. Terciū & vltimū est. quia timor domini p̄fectam inducit sapientiam implendi mandata & obedientiā. Initiū sapientie est timor domini. vt dicit psal. Et Ecces. xij. dicitur de obediencia. Deū time & mandata eius obserua. hoc est omnis homo Et ideo quia hec tria timor domini facit p̄cipue. ideo Dauid in psal. tanꝗ̄ nobis vtilius nihil vidēs dicit. Venite filij audite me. timorem domini docebo vos. Thobias etiā senior filium suum ab infantia timorem domini docuit. Thobie primo. & recedere ab omni peccato. & ideo psal. p̄cipit. Timete dominū omnes sancti eius. quoniā nihil deest timentibus eum. & ideo etiam laus nō potest eis deesse

B Sequitur quare dicit in futuro laudabitur. & hoc est qđ dicit sapiēs Ecci. xi. Ne laudes hominē in vita sua. Et Ambro. Tūc lauda quādo nec laudantē nocet adulatio. nec laudatum elatio tentat. In hac autem vita non laudantur sancti. sed deus laudatur in sanctis suis.

§ Primus

A Capitulum .xxij § primus

Hau Date ei de fructu manuum suarum et lau/dent eam in portis opera eius

t Thau que littera vltima hebreorum epigrāma est in hūc vltimū versum interpretatur signū. & notat signū laudis & preconij qd̄ p̄cipue est ab operibus mulieris huius. In hoc capitulo laudatur mulier fortis. Quid aūt sit laus p̄cipua habetur in Iohāne vbi dicit dn̄s Iohā. v. Ego habeo testimoniū maius Iohāne. opera que ego facio ipsa testimoniū p̄hibēt de me. Est etiā thau signū hui⁹ mulieris. oēs em̄ qui nō interficiūtur ab angelo exterminatore hoc sunt signo signati. sicut legitur Ezech. ix. Transi per mediam ciuitatem in medio hierusalem. & signa thau super frontes virorū gementiū & dolentium. & dixit ad exterminatores. Egredimini post eum: & super quem non videritis signatum thau interficite. & a sanctuario meo incipite. Vnde etiam signum hoc signum crucis significat. Signo em̄ crucis cruce redēptus debet signari & configi vt stigmata dn̄i nostri Iesu christi. scd̄m ap̄lm in fine ad Gala. in corpore nostro circūferamus.

B Sequitur. Date ei &c̄. In duobus consideratur sentētia capituli. sc; quid sit dare mulieri huic de fructu manuū suarum. & quid laudare eam in portis opera eius. Circa primum consideranda sunt tria. sc; cui dicatur date. & quid dandum. & ad quid. Dicitur autem istud angelis quibus commisit eam deus sponsus eius & vir eius. Angeli enim sunt ministri dei deferentes ad nos que dat nobis deus. Vnde psal. Qui facit angelos suos spiritus & ministros suos flammam ignis. Et in Thobia. xij Quando orabas cū lachrymis. & sepeliebas mortuos. & derelinquebas prandium tuum. & mortuos abscondebas per diem in domo tua & nocte sepeliebas eos. ego obtuli orationem tuā dn̄o. Et hec verba dixit Raphael angelus

C Quid autem dandum est aperit cu; dicit. De fructu manuum suarum. Manus autem accipiūtur hic opera: & fructus sunt pregustationes spiritus: quos fructus per ministerium angelorum etiam hic quādoq; facit nos pregustare. Sunt autem hij fruct⁹ duodecim qui enumerant̄ ab ap̄lo ad Gala. v. fruct⁹

ſpūs eſt charitas: gaudium: pax: patientia: benignitas: bonitas longanimitas: manſuetudo: fides: modeſtia; ꝯtinentia caſtitas. Et eſt hec charitas illa que pfectiſſima eſt. hec em̄ eſt illa que reficit vt fructus dulcis. Et hec eſt de qua dicit Dyoniſiꝰ. ꝙ eſt acuta mobilis feruida & ſuperferuida. Acuta vt penetret intima amati. Mobilis aūt vt ꝯtinue aſcendat ad ipſum. Feruida vero ne tepeſcat ad amorem mundi. Supferuida aūt vt continue in deſiderio ebulliat vt ſuſpiret in amplexuꝫ. & hec eſt ignis in ſyon & caminus in hieruſalem. hec eſt ignis dum ſpeculamur p fidem. caminus aūt qn̄ pacem ꝯprehendemus p veritatē

D Gaudium aūt de quo hic loquitur eſt iocūdatio mentis in guſtu diuine dulcedinis: que pculdubio eſt regnum dei. Non em̄ eſt regnū dei. vt dicit apoſtolus ad Rom̄. xiiij. cibus & potus. ſed iuſticia & pax & gaudiū in ſpūſancto. Pax autē iſta facta eſt & fruūtur ea ſancti. Eſt tranquillitas & quies cordis in guſtu dei quietāte omnia noſtri deſiderij inquieta. que pax eſt quam dominꝰ dedit & reliquit apoſtolis Iohan. xiiij. nō quo modo mūdus dat: quia in mūdo preſſuram habuerunt. ſed in ipſo pacem. De qua dicit pſalm̄. Audiaꝫ quid loquatur in me dominus deus. qm̄ loquetur pacem in plebem ſuā. & ſup ſanctos ſuos & in eos qui ꝯuertūtur ad cor. Et hec ē pax que ſcd̄m apl̄m ad Philip. iiij. exuperat omnē ſenſum. i. omnē ſenſibileꝫ delectatōem que cuſtodit ſenſus & intelligentias ſanctoꝝ

E Patientia aūt que fructus hic dicitur eſt conſtantia & eq̄nimitas animi in laboribus huius vite reficiens ex ſpe beatitudinis expectate. Benignitas aūt eſt bona ignitas. qn̄ ſcꝫ bonum qd̄ eſt in corde: ex igne charitatis incipit liqueſcere in affectum pximoꝝ: vt dulcē ſe exhibeat verbis & operibus in omne qd̄ iuſſerit proximus. Bonitas aūt eſt vera cordis dulcedo q̄ oſtendit in nobis eſſe deū. quia ꝯmunicamus omnibus nos & noſtra ſcd̄m deum. Bonū em̄ eſt diffuſiuū ſui & ꝯmunicatiuū. vt dicit Dyoniſius. Longanimitas aūt eſt equanimitas in expectando promiſſa. Manſuetudo vero eſt mititas que nulluꝫ puocat nec de facili prouocatur ab alio

F Fides aūt hic nō accipitur pro illa que videt per ſpeculum in enigmate. ſed pro certitudine inuiſibiliuꝫ. vt dicit glo. ſuper hūc eūdem locum. Tūc em̄ hō in veritate paſcitur quando certum habet hoc qd̄ de veritate cognoſcit & apertū. Modeſtia vero eſt modū & decentiam interius & exterius ſtatuens qd̄ etiam hominem ſcd̄m deum ambulantem delectat. Conti

nentia vero habet fructum triplicem scʒ centesimum in virginibus. sexagesimum in viduis. & tricesimū in coniugatis. Castitas autem hic accipitur pro temperantia innate delectatiōis in cibis & alijs que corpus delectant. scdm ꝙ etiā dicit castitas quasi corporearum delectationum castigatio. scdm qd dicit apostolus prima ad Chorin̄. ix. Castigo corpus meū & in seruitutē redigo. ne forte cū alijs ꝑdicauerim ipse reprobꝰ efficiar

G Sed nota ꝙ huic mulieri datur fructus manuū suarum & fructus est merces operis. Sed quidam sunt in se signa foris pretendentes qui proprias manus mordent & deuorant: & isti sunt ypocrite qui deuorant opera sua anteq̄ʒ ad fructum ꝑueniant. Quidam autem vt peccatores fructū in manibus nullū hn̄t nisi forte glandes quas porci immūdicie carnis mādūcāt

H Sequitur ad quid detur ei de fructu manuū suarū. Datur aūt ei ad tria. scʒ ad gustū. ad seminandū. & ad gratias agendum de perceptis. Ad gustū. quia gustauit & vidit quia bona est negotiatio eius. & ideo lucerna inquirendi talia non extinguetur in tenebris. gustato em̄ spiritu. dicit Gregorius. desipit omnis caro. id est carnalis delectatio. Vnde ex gustu confortatur spiritu magis fortis effecta ad laborem. Sicut de Paulo dicitur Actuū. ix. ꝙ cū accepisset cibū ꝯfortatus est

I Ad seminandū autem. quia fructū vt meritum sui laboris accipit. De hoc eodem fructu semen vlterioris meriti in terram cordis sui spargit. Vnde gratiā: quā vt fructū laboris accipit: exercet vt amplius in merito crescat. sciens iuxta apostolū secūda ad Chorin̄. ix. ꝙ qui parce seminat: parce & metet. Et illud Mane semina semen tuum & vespere ne cesset manus tua Ecclesiastes. xi.

K Ad gratias etiam agendū fructū accipit. sicut dominꝰ in lege precipit: ꝙ quando fructus collegerāt ꝙ veniāt ad templum & ad summū sacerdotem & confiteātur se recepisse que dominus promiserat. Vnde vult dominus recognoscere quēlibet hominem fructum gratie vt largitori gratie magnifice gratias agat

A F Secūdus

Equitur. Et laudent eam in portis opera eius. in quo tria notanda sunt. scʒ vbi laudanda est. & a quibus laudanda & qua laude. Vbi laudanda: quia in portis. A quibus: quia ab

operibus. Qua laude: quia laude testimonij virtutis & iusticie
Sunt autē porte vite huius & porte mortis: & porte iudicij. Et
sunt pōrte inferni. & sunt porte celi. & sunt porte paradisi. Por
ta vite huius est natiuitas. & precipue natiuitas quadruplex.
scȝ de terra. de costa. de femina & viro. & de virgine femina si=
ne viro. Prima est Ade. secunda Eue. tercia ꝯmuniter hominū.
quarta Iesu christi. Vnde Gene. xv. dicitur Abrahe. scito preno
scens ꝙ peregrinū futurum sit semen tuū in terra nō sua. & sub
ijcient eos seruituti: & affligent quadringentis annis &c̄. Gene
ratione aūt quarta reuertentur huc. De his portis intelligitur
hoc qd̄ dicitur Iob. v. Vidi stultum firma radice: & maledixi
pulcritudini eius statim. longe fient filij eius a salute & conte=
rentur in porta. & non erit qui eruat. Intendit em̄ dicere ꝙ ipsa
porta per quam habent ingredi vitaȝ preoccupātur & ledant̄
in primo flore vite vt dicant cū Ezechia. Esaie. xxxviij. Ego di
xi in dimidio dierum meorū vadā ad portas inferi Et illud. p̄=
cisa est velut a texēte vita mea. dū adhuc ordirer succidit me

B Porte aūt mortis. Vnde in psal. Beatus qui nō ꝯfunde=
tur cum loquetur inimicis suis in porta. In morte em̄ inimici
humani generis demones maxime ad confusionem hominis
laborant. quia in porta mortis aut hominem finaliter perdūt
aut lucrantur

C Porta aūt iudicij est in qua sedent senes terre ad iudiciū
& senatores. Vnde supra habituȝ est. Nobilis in portis vir eius
quādo sederit cum senatoribus terre Et in lege precipitur ꝙ iu
dices in portis sedeant: & iusta iudicia decernāt

D De portis autem inferni dicitur Math. xvi. vbi domi=
nus loquitur ad Petrum dicens. Tibi dabo claues regni celoꝝ.
Et ante hoc dixit. Tu es Petrus & super hanc petram edificabo
ecclesiam meam. & porte inferi nō preualebūt aduersus eam.
Et p̄s. Tollite portas principes vestras & eleuamini porte eter=
nales & introibit rex glorie. Et hoc dixerūt angeli & sancti pa=
tres quando christus descendit in infernū. sicut testatur euange
lium Nycodemi. En contriuit portas ereas & vectes ferreos
confregit

E Porta aūt celi ostenditur etiam in psal. vbi dicitur. Por=
tas celi aperuit dominus. & pluit illis manna vt ederent. Item
Hiere. ij. Obstupescite celi super hoc: & porte eius desolamini
vehemēter dicit dominus. Duo em̄ mala fecit populus meus.

me dereliquerunt fontem aque viue & foderunt sibi cisternas dissipatas que continere non valent aquas. Celi obstupescunt quando celum inhabitantes obstupescũt. Porte autem eius vehementer desolantur quando illi qui celum intrare deberent per aliam viam errando deuiant ad mortem Et hoc ideo quia duo mala peccando facit populus scꝫ deum per contemptum & ingratitudinem relinquendo. & fodiẽdo per desiderium & laborem terrenorum cisternas vacue consolationis que aquaꝫ veri refrigerij nõ ꝯtinent sed immũdant. Et psal. Aperite mihi portas iusticie: ingressus in eas confitebor dño. hec porta dñi iusti intrabũt in eam. Et in euãgelio Math. vij. Contendite intrare ꝑ angustam portam

F Porta autẽ paradisi est ex qua extrusi sumus anteqꝫ constituit dominus cherubin & flammeũ gladiũ atqꝫ versatilẽ ad custodiendã viam ligni vite Gene. iij.

G In omnibus his portis digna laude est mulier fortis. In porta em̃ nature siue vite huius laudabilis est per humilitatis recordationem. scit em̃ quia humiliter intrauit. & scit esse miserabilem prorsus infirmitatẽ. in modo vero nascendi. quia omnis caro fenum est. & omnis gloria eius quasi flos agri vt dicitur Isa. xl. In porta autẽ mortis laudatur per securitatem. qa cupit dissolui & esse cum christo. cum aplo ad Philip. primo. Et iterũ sicut dicitur secũda Chorin. v. Audet & bonam volũtatẽ habet magis peregrinari a corpore & ꝓsens esse ad deũ. Et illud Apocalip. xiiij. Beati mortui qui in domino moriũtur. quia ammodo dicit spũs vt requiescant a laboribus suis. In porta autẽ iudicij in qua sedent sapientes huius mũdi disponentes de mũdo laudatur mulier per bonam famaꝫ. Scit em̃ vt dicitur in Iudith. xiiij. vniuersus israel mulierꝫ virtutis eam esse Preterea sedet ibi vir eius: qui vt prius dictum est. surgit & laudat eam. Preterea etiam filij eius predicãt famam virtutis eius

In portis autem inferni laudatur per victoriã tartari. quia scꝫ sic triumphauit a dyabolo vt non valeat portis inferni concludi. vnde etiam gloriãdo super mortem dicit Ozee. xiij. ero mors tua o mors morsus tuus ero inferne. Qd̃ em̃ habet hec mulier in marito per redemptionem habet in se per meritum. qa etiã ipa mordet infernũ extrahẽdo se & alios qs ꝯuertit. In portis etiã celi laudatur ꝯfessione vere laudis. & recognitõe beatitudinis ab ipso deo. Vnde dicit Marci. viij. Qui me ꝯfessus fuerit corã hoibꝰ ꝯfitebor & ego euꝫ corã patre meo. In portis

etiam paradisi laudabilis est per reditum meriti. Vnde Adam vituperabiliter cecidit per transgressionem mandati. Vnde & hoc cantatur in laude fortissime virginis ꝙ paradisi porta per euam cūctis clausa est. & per Mariam virginem iterum patefacta est. Sic hec mulier fortis in omnibus portis laude est digna. & nō vana sed vera. que est ꝑdicatio virtutis eius

H Laudatur autem hec mulier a suis operibus triplici de causa. Vna & precipua est. quia opera sunt testes vite omni exceptione maiores. Alia causa est. quia sola opera nostra stabunt nobiscum in iudicio. Tercia causa est. quia opera procedūt ex nobis & nihil aliud. Qđ opera sint testes vite omi exceptione maiores: patet ex hoc qđ dicit apostolus in secunda ad Chorin̄. vi. Omnes nos stare oportet ante tribunal christi vt referat vnusquisqꝫ propria corporis prout gessit. Et in symbolo Athanasij. Et reddituri sunt de factis proprijs rationem. Et in Apocalip. xiiij. Opera em̄ illoruꝫ sequūtur illos. Illi testes sunt maiores omni exceptione. quia nunqꝫ mentiti sunt. nūquam dolus vel fraus inuenitur in ore ipsorum Vnde etiam christus prefert testimoniū suorum operum testimonio Iohannis. vbi dicit. Ego aūt habeo testimonium maius Iohanne. opera que ego facio ipsa testimoniū perhibent de me. Iste est tantus testis laudis ꝙ si vniuersus mundus ꝯueniat & testetur sanctum esse aliquem & laudabilem. & soluꝫ opus vituperij stet in parte altera accusans conscientiam. cōuincet talem esse vituperabilem & condemnandum

I Similiter si omnis creatura dei clamet contra aliquē accusans & condemnans. & sola opera sua sancta & bona excusent & laudent & probent innocentem: prefertur a deo & conscientia iste vnicus testis operum alijs omnibus. Qđ tamē valde mirū videtur. eo ꝙ dominus ipse dixerit. Math. xviij. ꝙ in ore duoꝶ vel triū testiū stabit omne verbum. Sed hoc intelligitur de testibus qui factum nouerunt & omni exceptione maiores inueniuntur. Isti testes de corde & vita hominis nō possunt haberi nisi per opera & conscientiam & deū qui in extremo iudicio testis erit & iudex

K Sola etiā opa tūc stabūt in iudicio. ibi em̄ cedit amic⁹ similiter bona secularia. filij. parētes & om̄ia q̄ in hoc mūdo diligūtur. substātia autē hui⁹ mūdi tūc magno igne cremabit: q̄ ꝓcedit faciē iudicis. hoīes aūt amici & filij & parentes & alij ꝓpinqui tūc stabūt iudicandi. & ideo testes eē nō possunt. Si em̄

quilibet pro alio testis admitteret. omnes excusarent. Sed omnes in vna & pro vna causa stabūt & ut iudicandi Ideo nullus alterius testis esse poterit. vnde Iob. x. ca. Nō est qui de manu tua possit eruere

L Sola etiā opera ꝓcedunt a nobis. ut dicit dn̄s que procedunt ab ore a corde exeunt que sunt furta fornicationes & huiusmodi. Et ap̄ls ad Gala. v. c. Manifesta sunt opera carnis. que fornicatio immūdicia impudicicia luxuria ydoloꝝ seruitus ueneficia inimicicie ꝯtentiōes emulationes ire. rixe dissensiones secte inuidie homicidia ebrietates ꝯmessatōes & similia. q̄ predico uobis sicut p̄dixi qm̄ qui talia agunt regnū dei nō cōsequent̄. Et dicit ea esse opera carnis. quia sunt a carnali concupiscētia & uolūtate. vn̄ pri. ad Choꝝ. xv. ca. dicit ap̄ls. Caro & sanguis regnū dei nō possidebūt. Et ibideꝫ glo. i. opera carnis et sanguinis. & in euāge. Iohā. prio dicit de sanctis ꝙ nō ex sanguinibus neqꝫ ex uolūtate carnis neqꝫ ex uoluntate viri. sed ex deo nati sunt

M Sequitur qua laude. quia testimonio virtutis. & hec est honor huius mulieris. Honor em̄ est exhibitio reuerentie in testimoniū virtutis. Honor aūt & laus huius mulieris in quattuor attendit̄ que facit deus honorādo sanctos suos. Primū est laus eoꝝ ab ore dei edita coram sanctis angelis. vn̄ dicitur Iohā. xij. Qui mihi ministrauerit: honorificabit cuꝫ pater meus qui in celis est. hoc est dignuꝫ laude coram his qui in celo sunt predicabit.

N Secundū est in consessu mense dei. efficitur em̄ cōmensalis dei. ubi mensa facies dei est aperta. panis autē dulcedo sue bonitatis & ueritatis que nos reficiunt. & sunt panis & alimentum angeloꝝ. vn̄ in Luca ante passionē dicit Ego dispono uobis sicut disposuit mihi pater meus regnū ut edatis & bibatis sup mensam meā in regno meo

O Terciū aūt est ꝑticipatio sui gaudij. quo em̄ ipse feliciter & eternaliter gaudet. eodē gaudio nos secum sibi vult habere ꝯsortes. vnde dicit. Euge serue bone & fidelis. intra in gaudium domini tui

P Quartū autē est in adeptione regni & corone. vn̄ Math. xxv. Venite bn̄dicti patris mei. ꝑcipite regnū q̄d uobis paratum est ab origine mundi Ad q̄d nos ꝑducat iesus christus filius dei cui est honor & gl̄a in secula seculoꝝ Amen

Explicit liber dn̄i Alberti magni de muliere forti

¶ Repetitio vigintiduoꝝ capituloꝝ ſm numerum litterarum hebraicarum.

ALEPH. Mulierē fortē quis inueniet: procul & de vltimis finibus preciū eius. BETH Cōfidit in ea cor viri ſui. & ſpoliȷs nō indigebit. GIMEL Reddet ei bonū & nō maluꝫ oībus diebus vite ſue. DELETH Queſiuit lanā & linū. & opata eſt conſilio manuū ſuaꝝ. HE Facta eſt quaſi nauis inſtitoris delonge portans panē ſuū. VAV De nocte ſurrexit. deditq; predā domeſticis ſuis. & cibaria ancillis ſuis. zAY Conſiderauit agrū & emit eū. de fructu manuū ſuaꝝ plātauit vineam. HETH Accinxit fortitudine lumbos ſuos. & roborauit brachium ſuuꝫ. TETH Guſtauit & vidit. quia bona eſt negotiatio eius. non extinguet in nocte lucerna eius. IOTH Manū ſuā miſit ad fortia. & digiti eius apprehenderūt fuſum. CAPH Manū ſuā aperuit inopi et palmas ſuas extendit ad pauperē. LAMECH Non timebit domui ſue a frigoribus niuis. omnes em̄ domeſtici eius ueſtiti ſunt duplicibus. MEM Stragulatam ueſtem fecit ſibi. byſſus & purpura indumentuꝫ eius. NVN Nobilis in portis vir eius. quādo ſederit cum ſenatoribus terre. SAMECH Syndoneꝫ fecit & uendidit. & cinguluꝫ tradidit chananeo AYN Fortitudo et decor indumentū eius. & ridebit in die nouiſſimo PHE Os ſuū aperuit ſapiētie. & lex clemētie in lingua eius. SADE Cōſiderauit ſemitas dom⁹ ſue. & panē ocioſa nō comedit. COPH Surrexerūt filȷ eius. & beatiſſimā predicauerūt. vir eius & laudauit eam. RES Multe filie cōgregauerūt diuitias. tu ſupgreſſa es vniuerſas. SYN Fallax imago & uana ē pulcritudo. mulier timens dn̄m ipſa laudabit̄. TAV Date ei de fructu manuum ſuarum. & laudent eam in portis opera eius

¶ Explicit liber venerabilis dn̄i Alberti magni ordinis predicatoꝝ de muliere forti intitulatus. iam primū in lucem prodiens. in quo ꝯtinent̄ alique metaphore ſolēniſſime omnibus verbi dei ſeminatoribꝫ accōmodatiſſime Cui⁹ ſi q̄s practicam habuerit. quāte virtutis ſit cognoſcet. quia ad diuidēdum vnā auctoritatē nō eſt in aliquo opere alicuius doctoris modus nobilior. Impreſſus Colonie opa atq; impenſis honeſti viri Henrici Quentell ciuis eiuſdem. Nonis maȷ. Anno domini Milleſimo quadringenteſimo nonageſimonono

Incipiunt orationes uenerabilis doctoris Alberti magni ordinis fratrũ p̄dicatorꝝ quondã ecclesie Ratisponēsis epi. super euāgelia dñicalia totius anni. In qbus non tantũ orantis affectus multipliciũ petitionũ habet formulas. uerũ & p̄dicans cũ uarijs distinctionibus moraliũ flosculorꝝ colligit fragmenta.

Dominica prima in aduentu domini Oratio

Vm appropinquassʒ. Math. xxi. Lu. xix. Mar. xi. Iohã. xij. zacha. ix. Dñe iesu christe qui ꝓ nobis uenisti in carnē ꝑ vnione diuine nature ad humanã. Veni in mentē nostrā ꝑ gratie infusionē. ut appropinqmus uisioni tue pacis ad nos. ad p̄latos & ꝓximos. p ꝯfessionis puritateʒ. obediētie humilitatē. & misericordie sublimitatē. Mitte ibi duos discipulos. ordinatũ timoreʒ & amorē. in castellũ aie nostre. que p turrim elationis. p murũ obduratiōis & p serã ꝑtinacie ꝯtra te est Qui nō curãt fatuũ cogitatũ ꝯtradicentē. soluēt asinã. humilē simplicitatē. & pullũ agilem. libertateʒ. a vinculis praui pudoris & timoris. uel cōsuetudinē & ꝯtemptũ a quolibet peccato mortali. Et ad te ducentes tibi soli placere appetãt. Vestimēta imponant p detestationē cōtrarij & emulationem maioris ꝑfectus. & per summe salutis desideriũ te supsedere faciant. Plurima aũt turba internarꝝ cogitationũ uestimēta bonorꝝ operuʒ per humilitatē sternant in via. Cedant ramos de arboribus exempla sanctorꝝ ad imitandũ sibi proponētes ut in omibus nostris internis & externis tam de naturalibus que p̄cedunt. qꝫ de gratuitis que sequent̄. O fili dauid nos saluificans a nobis benedicaris in excelsis.

Dominica secũda in aduentu dñi Oratio

Runt signa in sole & luna. Luce. xxi. Math. xxiiij. Mar. xiij Isa. xiij. Iohel. ij. Dñe iesu christe fili hois ueni in nubibus penitētie & resolue cor meũ in pluuiã lachrymarꝝ. in potestate magna eijce viciorꝝ demonia & maiestate. regna in aia mea ut fiat in terris carnalitatis mee p̄ssura gentiũ. motuũ scʒ incircũcisorꝝ. p̄ cōfusione sonitus cōfessionis. maris ꝯtricōnis. fluctuũ affectionũ. arescētibus humanis ꝯcupiscētijs. pre timore iehenne & expectatione glorie. que supueniet vniuerso orbi. Virtutes celorꝝ meorꝝ. superior videlicet & inferior portio rōnis. moueatur de exercitio bone affectionis ad studium contemplationis. Appropinqua mihi o redēptio nostra. & fac me respicere et leuare caput mētis mee ad te imitari signa in sole luna & stellis. In te sicut sole iusticie in tua matre virgine. & in omnibus

ſanctis tuis bonoꝝ actuū exempla. Videā ficulneam ſentiēdo tue charitatis dulcedinem. & omniū virtutum arbores produ cant in me fructū ut mihi ſit prope eſtas regni celoꝝ cum celuȝ anime & terra corporis mei tranſierit ad te uerbū intranſitiuū

Dominica tercia in aduentu dn̄i Oratio

Vm audiſſet Iohānes in vinculis. Math. xi. Mar. i. Lu. vij.

Dn̄e ieſu chriſte quia tu es qui uenturus es ad ſaluandum nos. & aliū nō expectamus. vincti tuo amore uerecundia & ti more. exiuimus de arūdineto uanitatis. de molli ueſtitu uolu ptatis in deſertum religionis. Vt igit̄ nō ſcandaliȝemur in te. ꝑ vincula ignorantie auaricie ſuperbie inobedientie mortalita- tis & debilitatis noſtre. audiētes opera tua mittimꝰ duos diſci pulos nr̄os intellectū ſcȝ & affectum nr̄m. ad te. obſecrantes ut mittas angelum gratie tue ante faciem intentionis noſtre qui preparet nobis viam an̄ te. Renuncia ergo nobis ꝑ affectū mi- ſericordie tue. ꝙ tu es claritas qua in te ceci vidēt. charitas qua claudi ambulant. humilitas qua ſuperbi leproſi mundant̄. uer bum quo ſurdi audiunt. vita qua mortui reſurgunt & ueritas qua pauperes euangeliȝantur

Dominica quarta in aduentu domini Oratio.

Iſerunt iudei ab hieroſolimis ſacerdotes. Iohā. prio. Do- mine ieſu chriſte exaudi uocem doloris noſtri in deſerto penitentiū clamantiū ad te. ne ſeducamur a fallacia ſermonuȝ de nobilitate generis. de ſuperſtitione religionis. de curioſitate ſcientie nos tentantiū. fac nos parare viam tibi per deſertioneȝ actus peccati. per propoſitū penitendi. per remiſſionē iniuria rum. per contemptū temporaliū. & per obſeruantiā mandato rum. Recte fiant ſemite tue in nobis per abrenūciationeȝ ꝓprie uoluntatis ſenſus & cōfidentie. & per ſuꝑerogantiā conſiliorū vt in bethania domo obedientie baptiȝati aqua uere cōtritio- nis. ſpiritu ſancto & igne trans iordanē. Et poſt riuuȝ extremi iudicij. te medium virtutis & ſcientie mediatorem dei & homi num ꝑfecte cognoſcamus.

Dn̄ica infra octauas natiuitatis chriſti Oratio.

Rant admirantes Ioſeph & Maria mater Ieſu. Lu. ſecūdo.

Domine ieſu chriſte qui poſitus es nobis in ruinaȝ vicio- rum. & reſurrectionem virtutuȝ. & in ſignum humilitatis aſpe ritatis & paupertatis. da mihi mariam rationē diſcretam. que concipiat propoſitum ſalutis & pariat. da Ioſeph humilem conſcientiam que nutriat conceptum ſalutis propoſitum mi-

rentur ambo sup repromissionibus. que dicuntur de te. Bene-
dicat mihi Symeon interna visitatio tua. ut ꝓpositum salutis
non sit mihi ꝑ superbiā in ruinā. sed ꝑ humilitatē in resurrecti
onē. Et ne ꝑ ypocrisim ꝯtradicā signo recte intentōnis. ptranse
at acumen feruidi desiderij motū internū rōnis mee ut reuelen
tur multe ꝓuidētie & sollicitudines. ptranseat animā meā gla-
dius uerbi tui quod ꝓhibet mala. p̄cipit bona. suadet perfecta
concedit media. corripit inquietos. cōsolatur pusillanimes. cō
minatˀ penas iehenne. & ꝓmittit gaudia celi. Sit anima mea an
na que gratiā dei inuacuū non recipiat. sed sit utilis sibi ꝑ san
ctitatē. ꝓximo per exemplū. pia deo ꝑ intentionē. Sit ꝓphetis-
sa videns p̄terita peccata ut plangat. immensas tentationes ut
caueat. beneficia redēptionis ut gratias agat. penas iehenne ut
timeat. gaudia celi ut ꝯsoletur. Sit filia Phanuelis facies dei pa
tris & filij & spūssancti. De tribu Asser de sorte & numero bea-
torū. procedat in diebus virtutū multis. non discedat. imo ha
bitet in templo corporis domini ꝑ spem & uenerationē virgi
nis matris. ꝑ laudē & precem ecclesie. ꝑ vnitatem & catholicā
pacem collegij sanctoꝝ. ꝑ imitatōem & sanctā ꝯuersationē. aīe
per internā aspiratōem. corporis ꝑ egregiā actionem. angelici
spūs ꝑ stuporē & admirationē. patrie celestis per amorē & aui-
ditatē. Ieiunijs & obsecrationibus afflictionibus videlicet cor-
poris. & deuotione mētis. seruiat dn̄o ꝑseueranter nocte ac die
in aduersitate & ꝓsperitate. ꝯfiteatˀ domino confessione laudis
et peccati. loquatˀ de illo nō quibusdā tantū sed omībus & p̄-
cipue expectantibus redēptionē israel. ut ꝓficiat scd̄m charita-
tem legē dn̄i. & redeat in galileā ciuitatē suā nazareth ad reue
lationē floridā. & ad te florem reuelatū iesu christe in quo cre-
scat & confortetur plena sapientia & gratia

Dn̄ica infra octauas epiphanie Oratio

Vm factus esset iesus ānoꝝ duodeci. Lu. ij. Dn̄e iesu xp̄e
da uoluntati mee & rōni gratiā ꝑfectionis ꝑ quā ascendā
ad visionē pacis interne. ibiq̄ ꝑseuerando remaneā in templo
sanctitatis vita. orationis deuotione. & fraternitatis amore. In
medio doctoꝝ exemplo sanctoꝝ sedens per humilitatē. audi-
ens ꝑ obedientiā & attentōem discipline. interrogans ꝑ studiū
discipline cognoscēdi & operādi que patris sunt. opera miseri-
cordie & ꝑfectionis in quibus oportet esse. Non recedāt a hie-
rusalē. peccati scꝫ itinere. uoluntas rō. videlicet ne cognoscētes
amissionē gratie errent in comitatu multitudinis inter cogna-

cos naturalis necessitatis & notos fortune successus. descendat gratia tua cum illis de templo contēplationis in nazareth floride actionis ut sit subdita illis. ut custodiatur ab illis uoluntas mea. Cōseruet omnia dona tua in intimis suis. ut puritas gratie proficiat in ea excellētissimo dono sapiētie. etate pseuerātie. et gratia placentie ad gloriā deo & pximo ad salutem

Dominica prima post octauas epiphanie Oratio

Nuptie facte sunt in chana galilee. Iohā. ij. Dñe iesu christe eternū & perfectū desideriū salutis nostre. Assit mihi mater tua gratia spūalis cum discipulis tuis virtutibus Assint et ministri naturalia vtriusqꝫ hominis. & cum vinuꝫ deuotionis defecerit innuēte matre & suadēte. ministris iubeas impleri ne inanes sint vsqꝫ ad summū defectionis Sex ydrias. obseruantiā videlicet abstinētie regularis. cōtinentie. pauptatis. silētij. obedientie & humilitatis. aqua uere ꝯtritōis. que tandē admirante architriclino quolibet. religiose conuertā in vinū iocūditatis et ad extremū in perfectionē desiderij passionis

Dominica secūda post octauas epiphanie Oratio

Cum descēdisset iesus de monte. Math. viij. Mar. i. Luce. v. Dñe iesu christe qui de monte potētie sapiētie & virginalis vteri descendisti ut sanares leprā generis humani Ecce leprosus multis peccatorꝫ maculis adoro te dicens. dñe si vis potes me mūdare. Extende manū gratie tue. tange cor leprosum. miserere mei. & impera morbo peccati p uerā humilitatē purāqꝫ confessionē & gratiarūactionē. dñe licet non sum dignus ut intres sub tectū carnis mee. quia puer sensualitatis mee iacet paraliticus dissolutus morbo peccati in domo corporis mei & male torquet cōcupiscētie motibus Cū sim homo rōnalis sub potestate gratie habēs sub me milites. naturales scꝫ virtutes. ueni sacramētaliter & dic uerbo ueritatis ut sanetur puer meus

Dñica tercia post octauas epiphanie Oratio

Ascendente iesu in nauiculā. Math. viij. Luce. viij. Dñe iesu christe qui nauiculā crucis ascēdisti ut seqrent te discipuli tui. Cupiens te sequi cū discipulis meis affectibus scꝫ. ecce motus magnus tentationis factus est in mari cordis mei. ita ut te dormiente gratia tua. sicut tēpestate in me nauicula aie mee iā operiat cōcupiscētie fluctibꝰ. clamo igit p orationē. traho per desideriū. pulso p deuotōem. p operatiōem excitās te. surge in adiutoriū. pelle timorē. auge fidē. impera uentis. suggestionūꝰ flatibus. & mari motui sensualitatis. ut fiat tranquillitas magna in mari pectoris mei. Et omēs mee interne cogitatōes ad

mirãtes v̄tutē tuã laudēt ineternū Dñica i septuagesima. Orō
Imile est regnū celo℞ hoī patrifamilias Math.xx. Dñe ie-
su xp̄e summe paterfamilias q me primo mane in vineã
tuã uocasti dū me a iuuētute mea ad laborandū in religione p̄
denario vite eterne cōduxisti. cū sero factū fuerit in iudicio. &
reddes operarijs mercedē. quid dabis mihi. q non solū in foro
seculi. sed in ipsa vinea religionis tota die vite mee ociosus ste-
ti. Dñe q nō ponderas opa nostra ad pondus publicū. sed ad
pondus sanctuarij. fac me saltē in vndecima hora resipiscere. &
quia tu bonus es oculus meus om̄ino nequã nō inueniatur

Dominica in sexagesima Oratio

Vm turba plurima ꝯueniret & de ciuitatibus ꝓperarent
Lu.viij. Mathe.xiij. Mar.iiij. Dñe iesu xp̄e fac me exire de
ueteri vita mea. ne semē uerbi tui qđ in meo intellectu boni p̄
positi. qđ in meo affectu boni operis. qđ in meo actu semina-
sti. comedat a uolucribus inanis glorie. ne cōculcet in via assi-
duitatis. ne areat in petra duricie & obstinatiōis. & ne suffocet̄
in spinis sollicitudinis. sed potius in terra bona & optima cor
dis humilis & patientis & hylaris gratissimū fructū afferat in
patientia

Dominica in quinquagesima Oratio.

Ssumpsit iesus duodecī discipulos. Luce.xviij. Math.xx.
Mar.x. Dñe iesu xp̄e q tendētes & ascēdentes hierosolimã
p̄ducis & ꝯsummas p crucis ignominiã. ignosce mihi o sūma
mūdicia ꝙ ego corpꝰ tuū indigne sumēdo totiēs tradidi te li-
bidinosis motibꝰ meis. tãq̄ incircūcisis gētibꝰ. ignosce mihi o
summa ueritas ꝙ ego totiēs illusi tibi uotū meū trãsgrediēdo
et ꝓximis meis mētiēdo. ignosce mihi o v̄a patiētia ꝙ totiens
flagellaui te: pctã mea iterãdo & te offendēdo. ignosce mihi o
summa sapiētia ꝙ ego totiēs faciē tuã ꝯspui qñ ueritatis ꝯgni
tionē quã de te habui p turpitudinē vite mee fedaui. ignosce
mihi o uera vita ꝙ ego totiens te occidi qñ p pctm̄ mortale te
ab aïa mea repuli. & fac me tercia die resurgere p uerã & firmã
ꝯtritionē. purã ꝯfessionē. ꝯdignã satisfactionē. da mihi appro
pinq̄re iericho. ꝯsiderare sc̄ʒ defectus meos. cū sim cecus in rō-
nali. mēdicꝰ in ꝯcupiscibili. remissus sedēs in irascibili. nō me
increpet tp̄aliū rerū turba p̄teriēs. ut a laude tua taceã. sʒ potiꝰ
stãs indicãs te mihi ut respiciã dona tua. & pctã mea. & videaʒ
te uerū lumē & sequar magnificãs & laudãs cū om̄i populo

Dominica prima in quadragesima. Oratio.

Vctus ē iesus i deser. Math.iiij. Mar.i. Lu.iiij. Dñe iesu xp̄e
q me p gratiã tuã in desertū penitētie duxisti. ꝓtege me ut

non vincat me tēptator. ne a filiatione dei succumbā uane glo
rie. ne uelim ꝙ duricia penitētie molestet. sꝫ uerbo ueritatis cō-
uerte mihi duricias penitentie. quas tēptator lapides uocat. la
pides in panes. & uoluptates. quas panes uocat in lapides Nō
statuat me supra pinnaculū templi quo me ceteris meliorē esti
mē. nō mittat deorsum ꝑ falsam humilitatē. non tētem domi-
nū meū. occasionē ꝑeccandi prestādo. ꝑ immoderatas afflictio
nes corporis vires eneruādo uel q̄licunq; periculo me cōmittē
do. Non assumat me in montē ambitōis. ne cadens per auari-
ciam adorē eū flectendo ei genua cordis mei. uoluntatē sꝫ &
cogitatōem. Repelle a me ōme quod tibi aduersat̄. ut te domi-
nū meū adorē & tibi soli seruiā. Et relinquat me tēptator & an
geli tui accedant ad me a malis custodiendo & ministrēt mihi
in bono promouendo.

Dominica secūda in quadragesima Oratio.

Gressus iesus secessit in ptes tyri. Math. xv. Mar. vij. Dn̄e ie
su xp̄e fili Dauid miserere mei. qa sensualitas filia rōnis
mee a demonio prudētia uoluptatis cupiditatis & curiositatis
male uexat̄. Et licet nō sis missus ad exercicia tollēda. sed poti⁹
ad oues mūdas. s. cogitatōes & puras affectiōes dom⁹ israel fi-
delis anime deum contēplantis. que ꝑ suggestionē dyabolicā
perierunt recuperādas. dimitte tamē eam. quia impedit & cla-
mat post discipulos tuos. sꝫ virtutes dicens. adiuua me. Et q̄-
uis non sit bonū panē sumere filioꝝ sꝫ uexatōem tentationē
correptōem & tribulatōem. & mittere canibus. sꝫ uoluptuo-
sis luxuriosis & impatientibus. qui latrant murmurāt ꝑ tribu
latione. & mordent lapides uoluptatis sꝫ quos panes putant.
dona mihi dn̄e cum catello humili peccatori auide & gratan-
ter sumere ꝑ modulo possibilitatis mee de micis tribulationū
que cadent de mensa passionis dominoꝝ meoꝝ. sanctoꝝ tuo
rum ut filia mea a demonio fomitis liberetur

Dominica tercia in quadragesima Oratio

Rat iesus eijciens demonium. &c̄. Luce. xi. Mathei. ix. xij.
Marci. iij. Domine iesu christe eijce a me demonium. pru
dentiam mundi. carnis & dyaboli que me reddunt mutum a
laude dei & a confessione peccati. O uera virtus eijce demoni-
um per cōtritionē. o uerbū patris sana mutū per cōfessionem.
o intima lux illumina cecū per satisfactionē. ut fortis armatus
me in pace nō possideat. vniuersa arma eius. vires sꝫ aīe mee
interiores & sensus exteriores in obsequiū tuum cōuertere. ex

ſicca me ab amore concupiſcentie: vt veniens quietem nō in-
ueniat in me. mūda me ſcopis cōfeſſorū & orna virtutibus. vt
reuertens vacātem non inueniat. ne ſpiritalibus vicijs me ſup
plantans iterato deterius peccare faciat. Fac me per frequenteꝫ
auditum ventrem portantem laudare. & per cuſtodiam boni
operis vbera nutrientia verbo dei ſugere

Dñica quarta in quadrageſima orō

Biit Ieſus trans mare galilee. Iohan. vi. Math. iiij. Mar. iij.
Luce. iiij. Dñe Ieſu chriſte quoniā prope eſt paſcha tranſi
tus mei. & panes empticij carnaliū illecebrarū ꝯparati ducen-
tis denarijs. ꝑditōe ſcꝫ corporis & anime. nō ſufficiūt: vt vnuſ-
quiſqꝫ modicū quid accipiat. Fac me ſubleuare mentis oculos
ad te. & diſcūbere ſuper fenuꝫ carnalis voluptatis. temporalis
poſſeſſionis & glorie. vt merear ſatiari quinqꝫ ſpūaliū panum
refectōne ſcꝫ timore domini iudicij. horrore peccati. dolore cō
tritionis. pudore confeſſionis. labore ſatiſfactionis Et duobus
piſcibus. ſtabilitate propoſiti & deſiderio in melius proficiēdi
Vel quinqꝫ panibus quos puer vnus habet hic. humilitas ſcilꝫ
que meretur requiem gratie dei. vacua impleri. intrare ianuaꝫ
paradiſi. que eſt ſecretaria dei. & meretur gloriam exaltationis
Et duobus piſcibus. patientia ſcꝫ ꝯtumeliarꝫ & iniuriarū.

Dominica in paſſione Orō.

Vis ex vobis arguet me de peccato. Iohan. viij. Domine
Ieſu chriſte qui ad audiendum verbum dei inuitas nos a
nobilitate dicentis. veritate dicti: & vtilitate audientis. Doce
nos inimici falſo obiecto reſiſtere. contumelias & iniurias pa-
cienter ſufferre. propriā gloriā non querere. veritatem vite &
doctrine & iuſticie propter ſcandalum vitandū non omittere
propter iteratam cōtumeliam & iniuriā a predicatione nō de
ſiſtere. Domine Ieſu chriſte ſumma veritas bonitas iuſticia mi
ſericordia largitas mūdicia vite ſobrietas humilitas charitas.
qui lapidaris & abſcōderis a mendacibus malicioſis iniuſtis
impijs cupidis luxurioſis guloſis ſuperbis & odioſis: ne exeas
a templo anime noſtre. Redde nos corrigibiles & impollutos
& tecū per omia ꝯcordantes

Dñica in ramiſpalmarū orō

Vm appropinquaſſet Ieſus. Math. xxi. Mar. xi. Luce. xix.
Iohan. xij. Domine Ieſu chriſte qui volūtarie pro nobis
patiens tempore paſſionis paſcha in loco hieruſalem & genus
mortis crucem elegiſti. vt te per agnū typicum figuratū. & te ſi

nem & ꝯſummationē omniū legalium ſacrificioꝝ oſtenderes.
vt qui per lignū vicerat ꝑ lignū quoqꝫ vinceret. Mitte duos di
ſcipulos tuos. timorem & amorem & cetera. Require in prima
dominica aduentus.

In feſto ſancto paſce. Orō.

Aria magdalene. Mar. xvi. Dn̄e Ieſu chriſte fac me tur/
rim fortitudinis ꝯtra aduerſariū ſupplantatoreꝫ vitioruꝫ
meoꝝ. & recōciliatorē peccatoꝝ meoꝝ vt ſumma feſtinatione
ceſſans a peccato. comparatis aromatibus cōpaſſionis in affe/
ctu. ꝯſolationis in verbo. pietatis & miſeratōis in opere. ortō
iam ſole gratie veniā vngere penitentē. Reuolue tu nobis lapi/
deꝫ praue ꝯſuetudinis. ab oſtio initio ꝯuerſatiōis ſancte. vt iu
uenis noue vite ſedens a dextris. quieſcens in bonis operibus.
coopertus candore virtutū poſt initiū ꝯuerſatiōis. poſt cruceꝫ
afflictōis. admirantibus cūctis. nō ſit iacens in puluere penitē
tie. ſed ſurgens ꝑ opera iuſticie demonſtretur alijs in exemplū.
Et ꝓcedant tam maiores q̄ minores in galileā. de culpa in gra
tiam. de virtute in virtutem. ibiqꝫ videatur in reuelatione con
templationis & in rota pure actionis.

Dn̄ica in octauis paſce. Orō

Vm ſero eſſet die illa. Iohannis. xx. Luce. xxiiij. Dn̄e Ieſu
xp̄e. da mihi in die cognitōis ſero humilitatis: integritatē
vnitatis: & ſabbatū interne quietis. Claude fores exteriores. vi
ſum ꝯtra vanitatem. auditū ꝯtra uerboſitatem. olfactuꝫ cōtra
uoluptatem. guſtū ꝯtra edacitatē. tactū ꝯtra feditatē & impu/
ritatē. Et fores interiores memoriā ꝯtra obliuionē. rōnem ꝯtra
errorē. uolūtatem ꝯtra inuidiam. affectōem & intentōnem re/
ctam ꝯtra prauitatem. vtilitatem ꝯtra humanū fauoreꝫ ꝓpter
metū demonū. vt diſcipuli virtutes ꝯgregentur in vnuꝫ. veni
vt viſites. ſtā ut corrobores. dic ut erudias. O ſummū gaudiuꝫ
ueni ut ꝯſoleris puſillanimes. O ſumma virtus ſta ut ſuſtentes
debiles & infirmos. O ſumma ſapientia dic vt erudias errone/
os & imperitos. Oſtende nobis manus. inuitans nos ad opera
tionem bonoꝝ. latus ad patientiā maloꝝ. Gaudeant diſcipu/
li tui viſo te dn̄o. & ꝯgaudeant reſurgenti proximo. Sicut mi
ſit te pater mitte nos in ſapientia & bonitate. Sicut inſpiraſti
nobis vitā naturalem infla & ſpūalem. anteqꝫ exerceamus po
teſtatem remiſſionis peccatorū appareat in opere manuū no/
ſtrarum fixura clauorum. dolor de damno peccati. pudor de

turpitudine. timor de pena. penitētia in gustu & habitu. & elōgatio ab omni occasione & oportunitate peccandi. ut proximus mittens manus in vulnus lateris imitetur in nobis affectum compassionis

Dn̄ica prima post octauas pasche Orō

Go sum pastor bonus. Iohan. x. Domine Iesu christe pastor angelorum & hominū. bone per essentiam. cuius eadem bonitatas & officiū: licet rōne different. Qui pro ouibus tuis animā tuā in preciū: carnem in cibū: & sanguinem in potum dedisti. Qui uenisti ut oues tue vitā habeāt gratie. & abūdantius habeant glorie. In passione factus es nobis ostium in ecclesia militante. in resurrectione in ecclesia triumphante: ut per te ad saluādum introeamus ad te. Cognosce oues tuas ut cognoscaris ab eis: ut cōformemur tibi te imitando. Sit ratio nostra pastor per charitatem. non mercennarius per cupiditatem. Ingrediatur per studiū ꝯtemplationis. egrediatur per exercitium bone actionis. Ingrediatur per secretum orōnis. egrediatur ꝑ exemplum boni operis. Ingrediatur occultādo ꝑ humilitatem. egrediatur se manifestando propter necessitatem. Ingrediatur per obseruantiam mādatorū. egrediatur ꝑ supererogationem cōsiliorum. Et pascua inueniet mel diuinitatis & lac humanitatis tue. huic aperi ostium ueritatis ad recte intelligendum. iusticie ad bene operādum. Oues eius scꝫ interne cogitatōis uoci obediant: proprias oues uocet nominatim sollicite perlustrando uel totum bonum gratie deo attribuendo. Ante eas uadat ne quid in uerbo uel opere uel cogitatōne perperam fiat: vocem alienorum non audiant: scilꝫ mūdi carnis & dyaboli. pascat oues incōmutabili vnitate sacra scriptura in terra gessen. in agro boos. animā suam ponat pro eis rationibus naturalibus contradicendo pro fide. dispersas per infinitam rerum temporalium diuersitatem in vnum colligat. Oues affectionis & intelligentie coadunet. vt omēs ratōni obediant & fiat vnū ouile

Dn̄ica secūda post octauas pasce. Orō.

Odicum & iam non videbitis me. Iohañ. xvi. Domine Iesu christe summa sapientia post modicum gustum tue illuminationis nos ad potentiam duc bōne actionis ut mereamur iterū gustare dulcedinem contemplationis. Non gaudeamus cum hoc mundo ne plus petamus loco tp̄e cā vel re ipsa Sed tamen cum affectu nos concepisti. cū onere portasti. cū la

bore peperisti & cũ dolore. ploremus. & nos lachrymis ꝯtriti
onis pro peccatis ꝓprijs & alienis. Affectionis ꝓ incolatu pre
sentis miserie. deuotõis ꝓ dilatõe patrie vbi tristicia nostra ver
tetur in gaudiũ. quãdo iterũ videbis nos & gaudebit cor no
strũ: & gaudiũ nostrũ nemo tollet a nobis

Dñica tercia post octauas pasce. Orõ.

Ado ad eum q me misit. Iohan. xvi. Dñe Iesu christe ab
strahe nos a sensibilibꝰ: ne teneritudo carnalis amoris im
pediat in nobis spũalis dilectõis pfectionem. vt sciamus medi
tationes orõnis intellectus & affectus ꝯtemplatõis & actionis
sapientie & bonitatis ꝓut expedit: vade ad patrẽ & mitte para
clitũ ad nos qui vice tui inuisibiliter pugnet ꝓ nobis. Et argu
at mũdum in p̃senti ꝓ peccato qd excusat. de iusticia quam si
mulat. & de iuditio quod vsurpat. ne in futuro arguamur a te
Doce nos omnẽ veritatẽ vite iusticie doctrine. cordis oris opis
vt nõ vsurpemus loqui & a nobismetipsis. nec p̃sumamus ni
si que audimus loqui & q̃ ventura sunt in opere. Te summam
veritatẽ rõne intelligamus. orõne loqmur. opere clarificemus
& non obscuremus

Dñica quarta post octauas pasce.

Men amẽ dico vobis si qd petieritis &c̃. Iohã. xvi. Math.
xij. Mar. xi. Dñe Iesu xp̃e q ꝓpter impfectõem intellectꝰ
nr̃i in ꝓuerbijs loquutꝰ es nobis. & qꝛ ꝓpter impfectõem affe
ctus nr̃i vsq; mõ nõ petiuimꝰ quicq; in noĩe tuo. doce nos ora
re in noĩe tuo qd est Iesus salus sapiẽtia & veritas & vita poti
q; in noĩe Iesu filij Naue Sirach Iozedech: vt det nobis spiritu
bonũ rectũ sanctũ & principalẽ. det piscẽ fidei. ouũ spei. & pa
nem charitatis. vt gaudiũ plenũ sit de essentiali & spũali bono
Deus pater adimpleat irascibilẽ potentia & gloria. filius rõna
lẽ sapiã & veritate. spũssanctꝰ ꝯcupiscibilẽ amore & bonitate

Dñica infra octauas ascensionis. Orõ

Vm venerit paraclitus. Iohã. xv. Dñe Iesu xp̃e. qꝛ ꝓpter
peccatũ parentũ nostrorꝝ primorꝝ vis nostra irascibilis ꝓ
nitatẽ ꝯtraxit peccãdi seu prauitatẽ. mitte nobis paraclitũ de
fensorẽ ꝯtra mũdanas psequutões. illuminatõem ꝯtra errores
& hereticas prauitates. charitatẽ ꝯtra carnalẽ ꝯcupiscẽtiã. Qui
testimoniũ phibeat de patre p potentiã. de filio p sapientiã. de
seipso p bonitatẽ. vt & nos quãdo absq; sinagogis nos faciũt
vel etiã pplexitates nobis accidũt. p volũtariã tolerãtiã passi
onũ testimoniũ phibeamus. q tibi viua oblatio tecũ sumus

In die penthecostes Oratio

I quis diligit me. Iohã. xiiij. Dñe iesu christe da nobis spi-
ritum sanctitatis illuminationis. consolationis et vnita-
tis contra immundiciã ignorantiam miseriã & discordiam. q
per peccatũ primorũ parentũ ꝯtraximus. qui suo igne nos pur-
get illuminet foueat & vniat. ut te diligamus in uoluntate. &
sermonẽ tuũ. non mũdi carnis uel dyaboli. seruemus in opere
ut tu sapientia cum patris potẽtia & spũs bonitate ad nos ue-
nias. Sancta trinitas faciat sibi mansionẽ in anima nostra. deus
pater tabernaculũ. filius domũ dispẽsationis. spũssanctus tem
plũ sacrificij & orationis. deus pater mitte nobis paraclitũ in
nomine filij tui qui nos filios efficiat adoptionis. & quecunqꝫ
loquutus uel operatus es in nobis p filiũ tuũ uerbo uel intelle-
ctu: ꝯfirmet in opere & suggerat in affectu. Da nobis pacẽ eter
nitatis & ꝯscientie. ut nõ turbet cor nostrũ p sollicitudinẽ de tẽ
poralibus acquirẽdis. uel per dolorẽ de amissis. neqꝫ formidet
per timorem de aduersis. Dñe iesu christe sicut dignatus es no-
bis uerbo inspirare & exemplo. uado & uenio. uade ad patrẽ
p actionis potentiã. ueni ad nos p cõtemplatõis sapientiã. in
qua princeps sapientie huius mũdi nõ habet quicqꝫ. que con-
sistit tñ in supfluitate uerborũ. ut sicut mandatum per te dedit
nobis pater. sic per te faciamus.

In die sancte trinitatis Oratio

Rat homo ex phariseis Nicodemus noĩe. Iohã. iij. Dñe ie
su christe qui a deo uenisti magister. doce nos vti rõne. se-
pari a malis. vincere prolẽ spiritualiũ viciorũ principẽ. confi-
teri nomini tuo. imitari signa tue humilitatis. ut respondea-
mus duplici natiuitati. renascamur. & nos ex gratia p aquã ba
ptismi uerbi & multipliciũ lachrymarũ ut adipiscamur te sum
mã sapientiã, p nobis in deserto exaltatũ Doce nos prudentiã
mundi carnis & dyaboli p abrenunciatõem rerũ uoluptatũ &
superbie patibulo penitentie cõdemnare.

Dñica prima post festũ trinitatis Oratio

Omo quidã erat diues q induebaꝰ. Lu. xvi. Dñe iesu chri
ste. cum sim homo paup virtutibus. plenus peccatorũ vl
ceribus. mendicus ad ianuã tue misericordie. Cupiens satura-
ri de micis tribulationũ que cadũt de mensa diuitũ filiorũ tuo-
rũ. qui induunꝰ purpura passionũ castarũ affectionũ. & epulã-
tur quottidie splendide ferculis virtutũ. ueniant canes. docto-
res tui. & lingant vlcera peccatorũ meorũ ut moriens mũdo de

porter ab angelis bonorũ operũ in sinũ contemplatõis. Mitte lazarũ adiutoriũ gr̄e tue ut intingat saltē extremũ digiti ope-rum meorũ. in aquā uere cōtritionis. ut refrigeret carnē meam quia crutior in hac concupiscentiarũ flāma. Testet quinqꝫ sen-sibus meis ne ipsi ueniant in locũ iehennaliũ tormentorũ. sed audiant Moysen declinādo a malo & faciendo bonũ. & ꝓphe tas. quia tunc sperabũt vitam eternā. cuꝫ ex mortuis resurgent se habituros Dñica secũda post trinitatis Oratio

Omo quidā fecit cenā magnā. Lu. xiiij. Mathe. xxij. Dñe iesu christe homo singularis ineffabilis conditor matris. Qui post creationis & formatõis in opere recreatioins ꝑ opus transformationis. fecisti nobis cenā magnā. magnā quinqꝫ pa num refectione. scꝫ exequutione diuine uolũtatis. consolatiōe diuine ꝓmissionis. virtute orationis. sacramentoruꝫ efficacia. et cibo tue carnis. Magnā figurarũ antiquitate. figure & rei cō iunctione. figurarũ diuersitate. instituentis charitate. credentiũ fide. Magnā. quantũ ad cōfitienteꝫ. quātum ad id quod cōfici tur. & quantũ ad digne sumētem. ut comedamus sacramenta liter intellectualiter & spũaliter. Igitur ne uocati uenire impe-diamur per villam terrene occupatõis. per iuga boum quinqꝫ corporaliũ sensuũ. aut ꝑ vxorem carnalis cōcupiscentie. mitte seruos tuos ordine primo qui nos uocent ꝑ timorē qui de ue-teri vita exire nos faciat. Secũdo etiā per aduersitatē nos ad ce-nam intrare ꝯpellant. ne per irā tue eterne indignationis sepa-remur in presenti a cena cōtemplatõnis. & in futuro a cena tue manifeste visionis

Dominica tercia post trinitatis Oratio.

Rant appropinquātes ad iesum publicani & peccatores. Lu. xv. Math. xviij. Mar. ij. Dñe iesu christe qui errātes re-quiris & redeũtes suscipis. fac me appropinquare tibi ꝑ frequē tem auditũ uerbi tui ne peccē in proximũ ꝑ cecitatem humani iudicij. ꝑ austeritatē false iusticie. per ꝯpationē inferioris status per confidentiā meritoꝝ. per ignorantiā diuini iuditij. Redde mihi ouē centesimā. gratiā scꝫ cōtemplationis. amissam ꝓpter meritũ maloꝝ operuꝫ. uel pro cauenda elatione uel desiderio ampliando. uel pro utilitate actiue amissam. ad inueniendam dragmā. formā scꝫ perfecte actionis. Da mihi accendere lucer-nam synderesim in rōne. euertere domũ in uoluptate. diligen-ter q̄rere ꝑscrutādo oēs angulos ꝯscientie ne caro spiritui dñet

De filio prodigo

Omo quidã habuit duos filios. & dixit adolescentior patri. Lu. xv. Dñe pater quia affectus meus adolescentior filius tuus post longã peccatorꝝ elongationẽ. per naturaliũ dissipationẽ. post gratuitorꝝ consumptionẽ. post vnius ciuiuꝫ adhesionẽ. post siliquarꝝ appetitũ tandẽ in se reuersus. Surgat per contritionẽ. dicat per cõfessioneꝫ ꝙ nõ sit dignus uocari filius tuus. quia nõ honorauit imaginẽ patris. quia peccauit in celũ celestibus terrena preponens. & coram te oĩa cernẽte. fac eũ ꝑ condignã satisfactõem. sicut vnũ de mercẽnarijs tuis ꝓ eternis laborantẽ. Cum adhuc longe sit ꝑ infirmitatẽ liberi arbitrij. respice misericorditer in ipsum per gratiam ꝑuenientem. ꝑ gratiam cooperantem amplectere. & per gratiam consummantem osculare. Da ei per seruos tuos sacerdotes stolam primaꝫ innocentie & remissionis peccatorũ. anulum bone operationis in manus. & calciamenta boni exempli in pedes eius. Da ei vitulum hilaritatem conscientie. saginatum virtutum pinguedine. compesce maiorem filium intellectum contemplatiuum. circa infirmos austerum. ne peccet per improperiũ seruitij. iactantiam ingratitudinem stultam dedignationem cõtemptum improperiũ & inuidiam. sed potius gaudeat cum angelis qui propter victoriam super principes tenebrarum. ꝓpter reparationem ruine angelice. propter ministeriũ factum. propter consummatõem sui officij. gaudent super vno peccatore penitentiam agente

Dominica quarta post trinitatis Oratio

Stote misericordes sicut & pr̄ uester Lu. vi. Math. vij. Mar. iiij. Dñe iesu christe qui ꝓpter ꝯmunẽ vtilitatẽ. ꝓpter dãnum singularitatis vitandũ. & ꝓpter infirmitatẽ nostrã subleuandã docuisti nos imitari misericordiã patris tui que maxime assimilat nos deo. que excellit in oĩbus operibꝰ eius. quã ꝑcipue requirit a nobis. ꝙ nobis est via ad misericordiã ipsius & que reddet in ꝑmiũ Eijce ab oculo intentõis trabẽ ambitionis cuiuslibet peccati mortalis. ne ꝑ cecitatẽ hũani iudicij cadamꝰ in foueã & laqueũ dyaboli. sꝫ potius in misericordiã ꝗ mẽsi fuerimus ꝓximis remetiat & nobis scd̄m genus & qualitateꝫ nõ scd̄m defectus proximi nostri in cõmensurabilẽ ꝓportionem.

Dominica quinta post trinitatis Oratio

Vm turbe irrueret. Luce. v. Math. iiij. Dñe iesu xp̄e fac me ꝑ auiditatẽ irruere ad audiendũ verbũ dei. Irruẽtes nõ expellere. stare secus stagnum non in stagno inanis glorie. Na-

uiculã obedientie aſcendere ꝑ humilitatẽ deſcendere. Retia pre
dicationis deſiderij & bone operatõnis ab omĩ auaricia uana
gloria & adulatione lauare. ꝑ concordiã ſententiaꝝ reficere. ꝑ
manifeſtatiõe3 exiccare. per cautelã nõ ꝑ deſidiã plicare. ꝑ ſciſſi
onẽ non rũpere. naue3 religionis a terrenis reducere. in ea qui-
eſcendo ſedere. alios ꝑ exẽplũ docere. ꝯtemplationẽ & actionẽ
alternare. in ꝓfundũ ꝯtẽplationis p̃dicationis religiõis ducere
in uerbo tue inſpirationis nõ in nocte culpe uel ignorãtie. re-
tia in capturã viuoꝝ operũ laxare. in aquis tribulationũ copi
oſam multitudinẽ internaꝝ viſitationũ & conſolationũ con
cludere. Ita ut anima ꝑ admiratõem extendat. & ſubſidia pro-
ximoꝝ & inferioꝝ requirat. ambas naues patiẽtie & obedien
tie adimpleãt per humilitatẽ. ad genua ieſu ꝓcidant ut ex hoc
ſubductis ad terrã viuentiũ nauibus. premia capiant eterna

Dominica ſexta poſt trinitatis Oratio

a Men dico uobis niſi habũda. Mathe. v. Dñe ieſu chriſte g
antiquis tẽporalia. nobis uero eterna promiſiſti bona. ut
iuſticia nr̃a ſuꝑhabũdaret. cuſtodi nos ab homicidijs malicijs
odij auaricie fraudis detractionis uoluptatis negligentie taci-
turnitatis incaute rep̃henſionis. & blande uocis. adulationis
circũuentionis. ne imitemur dyabolũ uel prauos parentes. ne
peccemus in ſapientiã creationis. in gratiã redẽptionis. in pro
priã naturã uel ſpẽm. & ꝓpter ſanguinis horrore3 libera nos a
cõtumelia facti uerbi uel ſigni. & ab ira peccati ut munus bo-
ni operis quod tibi ad altare fidei offerimus acceptũ ſit in cha
ritatis reconciliatione

Dominica ſeptima poſt trinitatis Oratio

Vm turba multa eſſet cum ieſu. Mar. viij. Math. xv. Luce
ix. Iohã. vi. Dñe ieſu chriſte miſerere ſuꝑ turbã penitẽtiu3
iuſtoꝝ & ꝑfectoꝝ. in deſerto peccati animi ſtudij. ꝑ triduũ ꝯtri
tionis cõfeſſionis ſatiſfactiõis. ꝑ victoriã mundi carnis & dya
boli. per viſionẽ corporalẽ imaginariã & ſpiritualẽ. ꝑ expectã
tiã ueniã gratiã & gloriam. Refice penitẽtes ꝑ diſcretam ſollici
tudinẽ defenſionẽ indignationẽ timorẽ deſideriũ emulatione3
et vindictã. Refice iuſtos ꝑ ſpiritũ timoris pietatis ſcie fortitu-
dinis conſilij intellectus ſapientie. Refice perfectos ꝑ tres dotes
anime. & ꝑ quattuor corporis dotes. que ſuꝑexcreſcant in ſe-
ptem ſportas. in preſenti quidem in ſpe. in futuro autem in re

Dominica octaua poſt trinitatis Oratio

Ttendite a falſis ꝓphetis. Math. vij. Luce. vi. Domine ieſu

christe doce nos vitare fallaciam possibilitatis cause apparen-
tie & defectus. Da nobis imitari spualis ouis simplicitatem: in
nocentiā: mansuetudinem: discretionem: docilitatem: & com-
passionem. eius pellibus & lana vestiri: carne cibari: & lacte po
tari. fibris iocūdari & fimo spūaliter impinguari. Fac nos ca-
uere dyaboli spūalis lupi visum venenosum. anhelitum feti-
dum. morsum rapidum. sitim liuidam. ponderatōem & vene
nationem. Doce nos radices arboris nostre celo & nō terre infi
gere. ne in folijs verborū tm̄. sed potius in fructibus bonoruꝫ
operū fideles cognoscamur

Dn̄ica nona post trinitatis. Orō

Omo quidam erat diues qui habebat villicuꝫ. Luce. xvi. Domine Iesu christe fac animam meam villam peniten-
tie. castrum cōtinentie. ciuitatem iusticie. ne villicus tuus ratio
mea dissipet bona tua. quia ablata post mortem villicatione
nescio quid faciam meritorie. cum fodere nō possim per peni-
tentiam. & erubescam mendicare per rationem. Remitte vi co-
gnitiue centum choros olei quos tibi debet per contemplatio
nem. & vi motiue centuꝫ cados tritici quos tibi debet per ope-
ratione. de māmona triplicis inequalitatis: necessitatis: cupidi
tatis. & charitatis. Amici tui pauperes qui amici mundi non
sunt: qui te diligūt & tibi cōformantur. fiant nostri apud te in
tercessores: patroni: aduocati: portitores: conductores: ostiarij:
& thezaurarij. vt cū defecerimus recipiāt & reficiant nos in do
mos suas in eterna tabernacula

Dn̄ica decima. Orō

Vm appropinquasset Iesus hierusalem videns ciuitatem fleuit super illam. Luce. xix. Domine Iesu christe in ten-
tatione & tribulatione mea doce me cognoscere tempus visi-
tationis tue: ut uideam peccata mea & defleam que in die tem
poralis pacis abscondita sunt ab oculis cordis mei. ne inimici
mei demonum suggestiones: temporalium rerum pulcritudi-
nes: & carnales uoluptates circūdent: coangustent: & ad terraꝫ
prosternāt me. & filios meos sensus scꝫ & cogitatus & affectus
meos qui in me sunt & ordinē uirtutum destruāt. Ejice ab ani
ma mea simulationem ementiū. & iactantiā uendentiū gratiā
tuam vt fiam templū predicationis: domus oratiōis in p̄senti
& tue laudis in futuro

Dn̄ica. xi. Orō

Ixit Iesus ad quosdā q in se ꝯfidebāt tanq̄ iusti. Lu. xviij. Dn̄e Iesu christe ne peccē in te vel in proximū meū p̄ men-

dacem usurpatōnem ꝑfectionis ꝑ extollentiam singularitatis per temeritatem iudicij. ꝑ iactantiam & mendaciuȝ. Doce me aspernatōem mei. reuerentiam dei: vindictam peccati. formaȝ ꝑfectam penitentie. lachrymā & accusatōem mei. Deus ꝓpicius esto mihi peccatori vt ꝑ veram cordis oris & operis humilitatem. descendā iustificatus in domum ꝯscientie. & exalter in domo glorie Amen.

Dñica. xij. Orō.

Xiens Iesus de finibus tyri & venit ꝑ sydonem. Marci. vij. Math. xv. Domine Iesu christe qui finaliter malos deseris. veni ad filios p̄destinationis. ꝑ sydonem predicationis. ad mare cōtritionis galilee ꝯfessionis satisfactionis & transmigrationis. inter medios fines proficientis charitatis. ad instantiaȝ predicationis correptionis infirmitatis oratiōis & tribulatōis Apprehende nos seorsum a turba multitudinis. mitte digituȝ discretionis in auriculam nostri intellectus. & in affectū gustū sapientie. vt soluātur vincula lingue nostre ad cōfitenduȝ: pudor scȝ & impunitas stulta spes. desperatio. & diffidentia. vt loquamur recte verbo a volūtate & opere nō discordante. Vitetemus laudem hominū. de cōtemptu temporalium. de humilitate & patientia admirantiū. vt & surdi bene audiant per cōuersionē. & muti loquātur ꝑ ꝯfessionem & p̄dicatōem.

Dominica. xiij. Orō.

Eati oculi qui vidēt q̄ vos videtis Lu. x. Math. xiij. Dñe Iesu xp̄e qui ꝑ visionē ꝯtēplatiōis & trāquillitatē religionis discipulos tuos pregustare facis initium eterne claritatis & pacis. vt in presenti scd̄m quid & in futuro simpliciter sint beati. Qd̄ multis potentibus multisq; prudētibus seculi negatur. qui deum videre querūt per curiositatem. surgūt per superbiā tentant per nequitiam. iustificant se per simulationem. scripturam de recte viuendo cōsulunt & intelligūt. sed non faciūt dū proximū ignorant. Custodi nos descendentes de studio contemplatōis ad exercitium bone actiōis. ne incidamus in latrones quinq; sensuū appetitus. ne spoliemur gratuitis. ne vulneremur in naturalibus. Sacerdos & leuita. superior & inferior portio rationis. non descendant eadem via cōsentiendo in peccatum. sed potius per contemplationem ascendant. Samaritanus vero gratia predestinationis iter faciens nobiscū secus nos appropiet. nobis liget vulnera nostra. fluxum concupiscentie restringendo pannis humilitatis tue. infundens oleū. spem ve

nie. & vinū timorem iusticie. imponat iniumētum. ordinādo rationem supra sensualitatem. ducat in stabulum in cōsideratione peccatorum. altera die spei det duos denarios penitentie. gaudium sc3 dolori: & quietem labori. vel altera die resurrectionis stolam corporis & anime vel cognitionem diuinitatis & humanitatis tue.

Domina. xiiij. Oratio

Vm iret Iesus in hierusalem transibat per mediam samariam. Luce. xvij. Math. viij. Marci primo. Domine Iesu christe per medium contemplationis & operationis vel p occulte & manifeste malos perduc nos ad visionem pacis tue interne & eterne. Ingredere ad castellu3 anime nostre vbi diuersorum peccatorꝝ maculis leprosi affectus occurrāt tibi p conatū liberi arbitrij. stant p imbecillitatem proficiendi alonge p culpe grauitatem. clamant per attritiōem. Iesu preceptor cui peccauimus miserere nostri. Respice misericorditer in nos vt euntes ad confessionem mūdemur per cōtritionem. vt animus ex remotione duplicitatis ypocrisis: cupiditatis & incōstantie p vniformitatem & charitatem vnus videns se mūdatum redeat ad te cum magna deuotione cadens in faciem tue imaginis quā deformauerat ante pedes passionis misericordie & ueritatis tue. & se de cetero custodiat p conuersionis facilitatem. cōpassionis pietatem & gratificatōis humilitatem

Dominica. xv. Orō

Emo potest duobus dominis seruire. Math. vi. Luce. xvi Dñe Iesū christe: quia nemo potest duobus dominis seruire propter ꝯtrarietatem obsequiorꝝ. libera nos a dominio & seruitute mūdi carnis & dyaboli: vt respiciamus contemplatiuos angelos quibus pluris nos esse voluisti: dum naturam nostram assumpsisti. Adijce ad staturā nostre nature cubitū gratie in p̄senti & glorie in futuro. vt ꝯsideremus lilia agri cooperta candore virtutū. mentem sc3 potius ꝙ fenū diuites seculi. qui in crastino eternitatis in clibanū gehēne ignis mittūtur. Queramus p̄cipue regnū dei & iusticiā eius vt viatico tēporaliū per viam virtutū pueniamus ad finē. sc3 regnū celorꝝ

Dominica. xvi. Orō

Bat Iesus in ciuitatem que vocat Naym. Luce. vij. Domine Iesu christe: quia tu es vera lux vnctio uerbū & virtus illumina intellectum nostrum: sana affectum: instrue linguam. informa ad opus. Veniens in nos gratia tua pertranse

at ad intellectū: de intellectu ad affectū: de affectu ad verbū: de verbo ad opus: ꝓficiscens in nobis liberet a culpa penitentes. ꝓtegat in tentatōe pugnātes. ꝓmoueat ad meliora ꝓficientes. ꝯsummet & saluet ꝑfectos. Veni dn̄e in Naym animā fluctuā-tem in stabilitate culpe & pene. quia tu es veritas: charitas: vir-tus: & ꝯstantia. Appropinqua nobis illuminādo cecū. sanan-do mutū: suscitādo defunctū. ut appropinquemus tibi ꝑ obe-dientiā fidem & charitatē. Ingredere ꝑ portas interiores intelle-ctum & affectū. & claude exteriores ne vnica tentatio praue cō-suetudinis ꝑ portas sensuū ꝓgrediatur ad notitiā uel affectum inferiorem partē rōnis viduatā superiore. quā de iure vis rōna-lis irascibilis & ꝯcupiscibilis comitatur copiosa multitudo af-fectionū. Respice ꝯpatere & ꝯsolare. Accede ꝑ gratie manifesta-tionem. tange loculum vel corpus aut ꝯscientiam ꝑ correctio-nem. Stent portitores occasiones & oportunitates peccandi. Dic aīe iacenti in peccatis vt resideat ꝑ bonā uolūtatem. inci-piat loqui ꝑ ꝯfessionem. surgat ꝑ bonam operatōem. Redde il-lum matri sue gratie nutrici ut stet ꝑ stabilitatem. accipiat om-nes cogitatōes timor reuerentie de potentia. deuotio de boni-tate. quia ꝓpheta magnus. gratia sc3 eterna bona pronūcians surrexit in nobis. quia deus visitauit plebem suam vires ani-me affectiones & cogitatōes. veritas ꝑ cognitōem. virtus per operationem. & bonitas ꝑ ꝯseruationem

Dn̄ica. xvij. Orō

Vm intraret in domū cuiusdā principis phariseoꝝ sabba-to māducare panē Lu. xiiij. Mar. xij. Dn̄e Iesu xp̄e separa nos a malis. da nobis sabbatū interne q̄etis. ut intrās in domū nostre conscientie incorpores nos tibi. conforta in nobis vim digestiuam spūalem calore charitatis. virtute uerbi. opere mi-sericordie. exemplo bone operationis. & assiduitate orationis. Vt cibus salutis digestus in stomacho nostri intellectus dige-ratur & in epate affectus. & conueniens nutrimentum ad om-nia membra bone operatōis transmittatur. Domine qui nos ad nuptias religionis & ad cōuiuium sacre scripture inuitasti. doce nos per veram cordis oris & operis humilitatem. recum-bere in nouissimo loco ut liberemur a curiositate superstitiōis sanemur a morbo cupiditatis. & eripiamur a puteo periculo-se negationis. ut glorificemur in die resurrectionis coram si-mul discumbentibus.

Dominica decimaoctaua Oratio.

Onuenerunt pharisei in vnū & interrogauit iesus vnum. Math.xxij.Mar.xij.Lu.xx. Dn̄e iesu christe qui uenisti in hunc mundū peccatores saluos facere. ꝯiunge animā meā tibi vni & uero sponso incōmutabili bono.ut postpositis pro tuo amore septē viris.liberalibus facultatibꝰ nulli ulterius scie per exercitiū acquisite.sed post fidē spem & charitatē sanctā linguā et ꝓphetiā ministeriū & sacramentū cōprehensionē huius vie per plenā cognitionē & dilectionē tibi adhereat. Et nō res iam ꝑ imagines.sed in te summa ueritate videat. Quādo charitas maxima est finis ꝯformitate virtutū dignitate & ꝯtinentia mā datoꝝ animā totā in sui ꝑfectionē ꝯmutauerit. vt nihil ꝑter te diligat uel recolat.sed sufficiētia & ꝑfectione intellectus te deū et proximū visibilē & inuisibilē vnā in duabus naturis ꝑsonā filiū Dauid.scd̄m diuinā naturā dominū. & scd̄m humanam naturā filium manifestissime recognoscat

Dominica decimanona Oratio.

Scendēs iesus in nauiculam trāsfretauit. Math.ix. Mar.ij. Lu.v.Iohā.v. Dn̄e iesu christe qui in passiōe tua nauiculam crucis ascēdisti.in resurrectōe trāsfretasti.& in ascēsione uenisti in ciuitatē tuaꝫ villā pulcritudinis corporꝫ & ꝯsolationis animarꝫ. Ecce uerbū ꝑdicatōis.assiduitas oratōnis. elemosyna et frequētia ꝯfessionis.uel timor de obduratione cordis. de ira dei.de periculo supueniētis infirmitatis. de incertitudine mortis.uel alloquutio diuine inspiratōis.uitatio multitudinis. exempla sanctorꝫ.& humilitas penitētie offerūt tibi animā peccatorꝫ morbo dissolutā.immobilē ad ꝓmerendū.insensibileꝫ ꝓpriorꝫ vulnerū & aliorꝫ. Iacentem in monte supbie ut Saul.in terra cupiditatis ut Dagon.& in lecto luxurie ut Eneas. Respice portitorꝫ fidē.& dic iacenti in peccatis ut ꝯfidat in terra sibi remitti peccata. Surgat ꝑ ꝯfessionē.tollat lectū ꝑ satisfactioneꝫ ambulet ꝑ ꝓfectū virtutū in domū suā. in vnitatem eccl̄ie.uel eternā beatitudinē.ut turbe fideliū videant timeant & glorificent deū.qui talē potestatē dedit hōibus ad hominū utilitateꝫ.

Dominica vigesima Oratio

Imile est regnuꝫ celorꝫ homini regi qui fecit nuptias filio suo.Math.xxij.Lu.xiiij.Dn̄e iesu christe rex celestis glorie qui filijs Abrahe ꝑ penitentiā te imitātibus sponsam bonam vitā religionis dedisti.ꝓpter fidē thori spūalis .ꝓpter prolē bonorꝫ operū.& sacramentuꝫ inseparabilitatis. & nos ꝑ nuncios

tuos ſacrā ſcripturā periculū viuendi infirmitates. mutationē
fortune. & gratuitā uoluntatē ad has nuptias uocaſti. Da no-
bis charitatē ueſtem nuptialē. ne a laude dei & ꝯfeſſione pecca-
ti obmuteſcamꝰ. ne a refectōe ſpūali ł gaudio. ſcꝫ pace & ſecuri-
tate ſeparemur. uel ueſte pietatis. ne ligatis manibꝰ & pedibus
impietatis in tenebras exteriores. ubi erit fletus & ſtridor den-
tium proijciamur Dominica vigeſimaprima Oratio.

Rat quidā regulus cuius filius infirmabatˀ capharnaum.
Iohā. iiij. Mathe. viij. Lu. vij. Dn̄e ieſu chriſte qui de iudea
angelice ꝯfeſſionis & laudis in galileā rotā huius mūdi ueniſti
qm̄ infirmus ſum. tꝑaliū rerū pulcritudine tētatus. & ideo inci-
pio iam mori tētatione fatigatus. miſerere mei priuſq̄ꝫ moriar
morte culpe corꝑis uel iehēne. ut virtute uerbi. humilitate con-
feſſionis. ieiunio oratōe pietate & exemplo ꝑ gratiā ſaluatoris
liberer a febre fomitis. & egritudine peccati

Dominica vigeſimaſecūda Oratio

Imile eſt regnū celoꝝ homini regi q uoluit rōem ponere
cū ſeruis. Math. xviij. Dn̄e ieſu chriſte. cui debitores ſumꝰ
ex facto ꝓprio & alieno. bono uł malo. ex iure naturali & diuīo
ex naturali ſimul & hūana ꝯſtitutōe. doce ſtrictā & frequenteꝫ
nobiſcū. & cū miniſtris tuis ꝯfeſſoribꝰ in pn̄ti facere ꝯputatio-
nē. ut in futuro qn̄ ꝑſonaliter rōem ponere uolueris cū ſeruis
tuis. dimittas decēmilia ingratuitoꝝ operū nobis. q dimitti-
mus ꝓximis noſtris centū denarios naturaliū actionū

Dominica. xxiij. Oratio.

Beuntes phariſei ꝯſiliū inierūt ut caperēt ieſum in ſermo.
Math. xxij. Mar. xij. Lu. xx. Dn̄e ieſu chriſte doce nos aſtu-
cias ſeductoruꝫ ex uerbis eoꝝ intelligere. detegere & cauere ab
eis qui nos ex uerbis noſtris capere uolūt directe nō rn̄dere. ſed
ex eoꝝ uerbis reſponſionē eos capientē elicere uerbis q̄ a mul-
tis dicunt̄ ut ꝓpter hoc glorioſi videant̄. uel ut eis placeamus
nō aſſentire. ſed in oībus rōem ſequi. occaſionē falſe pietatis uł
amplificādi cultū diuinū nihil in ꝑiudiciū alterius dicere niſi
qd̄ iuſtū credimus. Da nobis naturali & gratuita ſuꝑſcriptiōe
inſigniri. titulo tue triūphalis paſſionis. tue mortis memoria-
li. & tue domus ꝑconiali. ut practici & theorici intellectus vite
corꝑalis & ſpūalis vices prudēter alternādo. reddamus q̄ ſunt
ceſaris ceſari. & que ſunt dei deo Dn̄ica. xxiiij. Oratio

Oquente ieſu ad turbas. Ecce princeps vnus adorauit eū.
Math. ix. Mar. v. Lu. viij. Iohā. iiij. Dn̄e ieſu chriſte adoro

pedes mię & ueritatis tue. & depcor ut viuifices prolem rōnis mee. ex trāsgressione iuris naturalis mādatoꝝ tuoꝝ & uotorū meoꝝ mortuā p peccata pūaricationē & apostasiā. Restringe prius ꝯtinuū fluxū sanguinis. ꝯcupiscentiā scꝫ sensualitatis p humilē retro accessum. & p tactū fimbrie. passionis videlicꝫ & grē tue Eijce a domo ꝯsciē mee tibicines laudatores & adulatores. & oēs ad peccatū allicientes. Admitte tecū petrū cognitionē ꝓprij defectus. Iacobū resistentiā peccati. & Ioannē ꝯsideratōeꝫ grē. & proprie ꝯditionis & originis q̄ immūda est penalis & imꝑfecta p ꝯcursum patrē & matrē ꝯsideratōem scꝫ grē & liberi arbitrij Tene manū aīe mee ut resurgat a morte peccati Amē

Dominica. xxv. Oratio

Vm subleuasset oculos iesus & vidisset quia multitudo maxima uenit ad eū. dixit ad Philippū. vñ ememus panes ut māducēt hij. Iohā. vi. Dñe iesu christe qm̄ ꝓpe est pasca trāsitus mei. & panes emptitij carnaliū illecebraꝝ ꝯpati ducentis denarijs. ꝑditione scꝫ corpis & aīe. nō sufficiūt ut vnusquisq̄ modicuꝫ quid accipiat. Fac me leuare oculos mētis ad te. & discūbere sup fenum carnalis uoluptatis tpalis possessionis & glorie ut merear saciari quinq̄ spūaliū panū refectōne. timore diuini iudicij. horrore peccati. dolore ꝯtritōis. pudore ꝯfessionis. & labore satisfactōnis Et duobꝰ piscibꝰ. stabilitate ꝓpositi & desiderio in meliꝰ ꝓficiēdi. Vel quinq̄ panibꝰ q̄s puer vnꝰ habet hic scꝫ humilitas que meret̄ respectū gratie dei vacua impleri. intrare ianuā paradisi q̄ ē secretaria dei. & meret̄ grām exaltationis. & duobus piscibus. patientia scilꝫ contumeliaꝝ & iniuriarum.

Finis

Cedite fallaces procul o procul este prophane
Circe Pasiphe Penthesilea Venus
Fortis adest mulier: q̄uis sit mollis ut aer
Mollis amore pio: fortis amore dei
Casta Susanna: Iudith fortis: prudens Abigayl
Quicquid laudis habent hec cumulata tenet
En mulier fortis vincla obtruncans tibi mortis.
Fortia: fortis eas victor ut astra petas
Fortior ut ualeas fortem hanc pro cōiuge poscas
Vt pulcre hinc prolis efficiare pater

Albertus de muliere forti.

